

23
Spec
1717

~~£ 623~~

VÉDTÖRVÉNY

és

AZ ANNAK VÉGREHAJTÁSÁRA VONATKOZÓ

UTASÍTÁS.

11186/92

ELSŐ RÉSZ.

A KÖZÖS HADSEREG S HADI TENGERÉSZET ÉS A HONVÉDSÉG
KIEGÉSZÍTÉSE.

HIVATALOS KIADÁS.

BUDAPEST,

PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

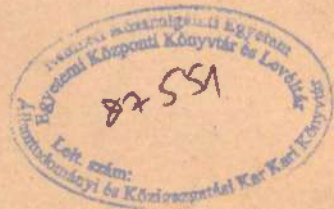
1889.

I.

Az 1889-ik évi VI-ik törvénycikk
a véderőről.

II.

Az 1888-ik évi XVIII-ik törvénycikk
tartalékosoknak és póttartalékosoknak
béke idején tényleges szolgálattételre
kivételes visszatartása, illetve behívása
tárgyában.

1889. évi VI. törvénycikk

a véderőről.

(Szentelést nyert 1889. évi április hó 11-én. Kihirdetett az «Országos Törvénytar»-ban 1889. évi április hó 13-án.)

Mi Első Ferencz József,

Isten kegyelméből Ausztriai Császár, Csehország Királya stb. és Magyarország Apostoli királya,

Kedvelt Magyarországunk és társországai hű Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvénycikket terjesztették szentesítés végett **Felségünk** elé:

1. §.

A védelmi kötelezettség általános, és minden védképes állampolgár által személyesen teljesítendő.

2. §.

A fegyveres erőt képezik: a közös hadsereg, a hadi tengerészet, a honvédség és a népfölkelés.

A közös hadsereg és a honvédség, kiegészítő alkatrész gyanánt, külön-külön póttartalékkal van ellátva

3. §.

A közös hadsereg és hadi tengerészet hivatása a monarchia mindkét állama területének külellenségek elleni megvédése és a belrend és biztosság fentartása.

4. §.

A honvédség háború idejében a közös hadsereg támogatására és a belvédelemre, béke idejében pedig kivételesen a belrend és biztosság fentartására is van hivatva.

5. §.

A póttartalék a közös hadseregben és a honvédségben háború idején keletkező fogyatékok pótlására szolgál. Különös körülmények között a közös hadsereg póttartaléka tényleges szolgálattételre béke idejében is behívható. (12. §.)

6. §.

A népfölkelés háború idejében a közös hadsereg, a hadi tengerészet és a honvédség támogatására szolgál.

7. §.

A közös hadseregbe, a hadi tengerészetbe vagy a honvédségbe lépés kötelezettsége azon naptári év januárius hava 1-én kezdődik, a melyben a védköteles életének 21-ik évét betölti.

8. §.

A szolgálati kötelezettség tart:

1. a közös hadseregnél:

a) három évig a sorhad állományában és hét évig a tartalékban;

b) tíz évig a póttartalékban az abba közvetlenül besorozottakra nézve;

2. a hadi tengerészetnél:

négy évig a sorhad állományában, öt évig a tartalékban és három évig a tengervédben;

3. a honvédségnél, illetőleg annak póttartalékában:

a) két évig azokra nézve, a kik közös hadseregbeli szolgálati kötelezettségek betöltése után helyeztetnek át a honvédséghez;

b) tizenkét évig a honvédséghez közvetlenül besorozottakra nézve.

Mindazok, a kik az ujonczállítás (fősorozás és utóállítás) útján, a januárius 1-től október 1-ig terjedő időben soroztatnak be, az ujonczállítási év október 1-én veendő állományba, azaz vétetnek föl a közös hadseregnek (hadi tengerészetnek), illetőleg a honvédségnek kötelekébe. Az október 1-jé után december 31-ig besorozottak pedig, továbbá minden önkéntes és a 44., 45., 47. és 49. §-ok alapján a korosztály és sorszám rendén kívül besorozottak a besorozás napján veendő állományba.

Mozgósítás esetében az állománybavétel Ő Felsége parancsára október 1-je előtt is fogatosítható.

A szolgálati idő, — a 25-ik §-ban megjelölt eltérő esetek kivételével, — az állományba vétel napján kezdődik.

Végződik pedig minden szolgálati kötelezettségi viszonyban, — az állománybavétel napjára való tekintet nélkül, — azon év deczember 31-én, a melyben az illető szolgálati kötelezettség eltelt.

9. §.

A népfölkelési kötelezettség és minden a népfölkelésre vonatkozó részletes határozatok a népfölkelésről szóló törvényben vannak megállapítva.

10. §.

Azon védkötelesek, kik a tulajdonképeni hadi szolgálatra ugyan nem, de a hadi célokra szükségelt másnemű szolgálatokra alkalmasak, háború esetében ily szolgálatok tételére alkalmazhatók.

11. §.

A ki védköteles korban valamely külállamból a monarchiába bevándorol, és a monarchia két államának egyikében állampolgárjogot nyer, tartozik az életkorának ezen törvény értelmében megfelelő védkötelezettséget teljesíteni, tekintet nélkül arra, eleget tett-e, és mi módon tett eleget védkötelezettségének korábbi hazájában.

12. §.

A sorhadi szolgálatkötelesek megszakítás nélküli tényleges szolgálatra vannak kötelezve.

A közös hadsereg (hadi tengerészet) tartaléka és a tengervéd a közös hadseregnek (hadi tengerészetnek)

hadi létszámra részben vagy teljesen leendő kiegészítése végett, csak Ő Felsége a király parancsára hivatathatik be.

A közös hadsereg póttartaléka, béke idején, nyolcz hét alatt katonailag kiképezendő, azontul már csak az időszakai fegyvergyakorlatokra hivandó be. (54. §.)

Ha azonban különös körülmények megkövetelik, a tartalék első évfolyamának és a póttartalék három legifjabb sorozási évfolyamának legénységi állományába tartozó egyének, az 1888-ik évi XVIII-ik törvényczikk rendelkezései szerint, béke idejében is tényleges szolgálattételre visszatarthatók, illetőleg behivhatók.

Mozgósítás esetében a póttartalék behívása Ő Felsége parancsára történik.

Ha a tartaléknak, tengervédnek és póttartaléknak csak egy részét szükséges tényleges szolgálatra behívni, ennek a sorozási évfolyamok sorrendjében, a legifjabb évfolyamon kezdve kell történni.

A tartalék és a póttartalék az időszakai fegyvergyakorlatokra az illetékes közös hadseregbeli hatóságok által hivatik be.

13. §.

A honvédségnek katonai kiképztetését és tényleges szolgálatát békében a honvédségre vonatkozó törvények szabályozzák.

A honvédség póttartaléka, béke idejében, nyolcz hét alatt katonailag kiképezendő, de azontul rendszerint csak az időszakai fegyvergyakorlatokra hivandó be. (54. §.)

A honvédség behívása és mozgósítása Ő Felsége a király parancsára, a honvédségről szóló törvény rendelkezései szerint történik.

Ha a honvédségnek csak egy részét szükséges tényleges szolgálatra behívni, ennek a sorozási évfolyamok sorrendjében, a legifjabb évfolyamon kezdve kell történnie.

A honvédség az időszakai fegyvergyakorlatokra az illetékes honvédségi hatóságok által hivatik be.

14 §.

A közös hadsereg és a hadtengerészet fentartására szükséges évi ujonczjutalék, az 1867-ik évi XII-ik törvényczikk 11., 12., 13. és 14. §-aiban foglalt alkotmányos jogok alapján és azok fentartása mellett, 103,100 főben állapittatik meg és ezen jutalék a magyar korona országai között egyfelől, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között másfelől, a népesség számaránya szerint és pedig mindenkor a legutóbbi népszámlálás eredménye alapján osztandó fel.

Az előbbi pontban megállapított ujonczlétszám tíz évre érvényes.

Az 1880-ik évi december 31-én a monarchia mindkét államának területén foganatosított népszámlálás eredménye szerint, jelenleg a magyar korona országaiból 42,711 ujoncz állítandó ki.

A közös hadsereg megállapított ujonczjutaléka tíz év lefolyása előtt csak akkor lesz kérdésbe vehető, ha Ő Felsége az illető felelős kormányok útján az ujonczjutaléknak emelését, vagy leszállítását szükségesnek tartja. A föntebbi határidő eltelte előtt pedig ezen ujonczjutaléknak változatlanul hagyására, vagy megváltoztatására célzó javaslatok a kormány részéről a törvényhozásnak idejében előterjesztendők.

A magyar korona országai honvédségének fentartására szükséges évenkénti ujonczjutalék hasonlólag tíz évi érvénnyel 12,500 főben állapittatik meg.

Valamennyi jutaléknak tényleges kiállítása azonban csak akkor történhetik meg, ha a törvényhozás azokat azon évre már megszavazta.

15 §.

A közös hadseregbe (hadi tengerészetbe) és a honvédségbe besorozandó ujonczok száma (14. §) az egyes hadtestek területeire a népesség számarányához képest, ezen területeken belül pedig az egyes sorozó járásokra a tényleges sorozási eredmények alapján vetendő ki.

Az ujonczok beosztása a közös hadseregbe és a honvédségbe a korosztályok sorrende és minden korosztályban a sors-számok rende szerint eszközöndő. Azok, a kik a harmadik vagy valamely magasabb korosztályban a közös hadsereg részére be nem soroztatnak, a sors-szám rendén kívül is beoszthatók a honvédséghez.

A hivatásszerű tengerészek, korosztályukra és sors-számukra való tekintet nélkül, a hadi tengerészet ujonczjutalékának teljes fedezéséig, a hadi tengerészethez sorozandók be.

A közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség ujonczjutalékainak teljes fedezése után fenmaradó ujonczok, mint «föls számmal besorozottak» [18. § f) pontja] a póttartalékba osztandók be. Ezen föls számmal besorozottak a közös hadsereg és honvédség között, azok ujonczjutalékainak arányában, sors-számaik szerint oly módon osztatnak fel, hogy a legmagasabb sors-számuak a honvédséghez jutnak; ellenben a póttartalékba közvetlenül besorozottak [18. §

a), b), c), d) és e)] a szerint, a mint a közös hadseregbeli vagy honvédségi zárszámokon belül esnek, jutnak a közös hadseregbe vagy a honvédségbe.

A közös hadsereg részére a magyar korona országai-
gaiból állított ujonczok és póttartalékosok a magyar
csapattestekbe osztandók, és pedig lehetőleg oly csa-
patokba, melyek azon hadtest-területből egészítettnek
ki, a melyben az illető ujonczok községi illetőséggel
birnak. Kivételt képeznek a törvény e rendelkezése
alól a közös hadsereg oly különleges fegyvernemei
vagy szolgálatágai, illetőleg ezek csapattestei, a melyek
rendeltetésüknél fogva nem szervezhetők olyképen,
hogy azokban, a magyar korona országainak terüle-
téről származó legénységből önálló osztályok volná-
nak alakíthatók.

16. §.

A közös hadsereg és a hadi tengerészet kiegé-
szítettik:

- a) az ujonczállítás [fősorozás és utóállítás (37.,
38. és 39. §§)] által;
- b) a korosztály és sors-szám rendén kívüli állítás
(44., 45., 47., 48. és 49. §§) által;
- c) a közös hadseregbeli képző-intézetek növendé-
keinek besorozása (21. §) által;
- d) önkéntesek belépése (22. és 25. §§) által.

17. §.

A honvédség kiegészítettik:

- a) az ujonczállítás [fősorozás és utóállítás (37.,
38. és 39. §§)] által;
- b) a korosztály és sors-szám rendén kívüli állítás
(15., 44., 45., 47., 48. és 49. §§) által;

c) a tartalékosoknak és póttartalékosoknak közös
hadseregbeli szolgálati kötelezettségek teljesítése után
való áthelyezése (8. §) által;

d) önkéntesek belépése (23. §) által;

e) egyévi önkénteseknek áthelyezése (25. §) által;

f) a hadapródoknak a közös hadseregből a hon-
védség tényleges állományába kivételesen és idő előtt
való áthelyezése (52. §) által;

g) a Ludovika-akadémia végzett növendékeinek
besorozása által, az 1883-ik évi XXXIV. törvényczikk
alapján.

18. §.

A póttartalékba beosztatnak:

- a) a papnövendékek és papjelöltek (31. §);
- b) a tanító-jelöltek és tanítók (32. §);
- c) az öröklött mezei gazdaságok birtokosai (33. §)
- d) azon besorozottak, a kik családi körülményeik
alapján a rendes tényleges szolgálati kötelezettség alól
béke idején mentesek (34. §);
- e) a kevésbé alkalmasak (38. §);
- f) a fölös számmal besorozottak. (15. §.)

19. §.

A közös hadseregbe és a hadi tengerészetbe be-
léphet:

- a) a ki a monarchia egyik vagy másik állama
területén honpolgári joggal bir;
- b) a ki a szükséges szellemi és testi képesség
mellett legalább 155 centiméter magas;

c) a ki életének legalább 17-ik évét betöltötte.

A közös hadsereg számára szükséges kézművesek és az irodai szolgálatra alkalmazhatók, továbbá a megkivántató hajós legények és hajó-kézművesek, ha különben alkalmasak, testi nagyságukra való tekintet nélkül sorozhatók be.

20. §.

A honvédségbe beléphet:

- a) a ki magyar állampolgár;
- b) a ki a szükséges szellemi és testi képesség mellett legalább 153 centiméter magas;
- c) a ki legalább a hadköteles kort elérte.

A honvédség számára szükséges kézművesek és az irodai szolgálatra alkalmazhatók, ha különben alkalmasak, testi nagyságukra való tekintet nélkül sorozhatók be.

A honvédségbe való beosztásra vonatkozó egyéb rendelkezések a 15. és 23. §§-ban foglaltatnak.

21. §.

A katonai képző-intézetek végzett növendékeinek besorozása a közös hadseregbe (hadi tengerészetbe), illetőleg a honvédségbe, a katonai hatóságok által az e részben fennálló külön szabályok értelmében eszközöltetik.

Az ily növendékek a díjmentes kincstári vagy alapítványi helyen eltöltött mindegyik iskolai évért egy-egy évig, s a félfizetéses helyen eltöltött mindegyik iskolai évért egy-egy félévig tartoznak a rendes tény-

leges szolgálati időn felül tényleg szolgálni. Azonban az összes kötelezett tényleges szolgálati idő az előbbi esetben tiz évnél, az utóbbiban pedig hét évnél többre nem terjedhet.

Fizetéses növendékek, a kiknek kiképztetése négy évig vagy ennél tovább tartott, a rendes tényleges szolgálati időn felül egy évet tartoznak tényleges szolgálatban eltölteni.

A honvédségi Ludovika-akadémiában kiképzett növendékeknek az intézetből való kilépése napjától számítandó tényleges szolgálati kötelezettsége a honvédség állományában ugyanezen határozatok szerint szabályoztatik.

22. §.

Önkéntesen minden belföldi beléphet a közös hadseregbe (hadi tengerészetbe), a ki e végre a törvényszerű kellékekkel (19. §) bir.

Ki vannak zárva azok, a kik hivatalvesztés, vagy politikai jogaik gyakorlatának felfüggesztése alatt állanak, illetőleg büntető ítélet következtében nincsenek polgári jogaik élvezetében.

Kiskorúaknál az önkéntes beléphetésre az atya vagy gyám beleegyezése szükséges.

Az önkéntesen belépő a csapattestet, melyben szolgálni kíván, maga választhatja, föltéve, hogy az illető csapat önkéntesek fölvételére jogosítva van, s hogy az önkéntes az abba leendő fölvételekre alkalmas.

Azon hadköteleseknek, a kik korosztályuknál fogva (38. §) a sorozásra már felhivattak, a fősorozás (37. §)

ideje alatt az önkéntes belépés nem engedtetik meg.

A ki a sorozásra előállani törvényszerűleg kötelezve volt, és meg nem jelent, ez által önkéntes beléphetési jogát mindaddig elveszti, míg a sorozó bizottság határozatának az elmulasztott ujonczállításokra nézve, magát alá nem vetette.

Azoknak szolgálati kötelezettsége, a kik hadkötelezettségöknek eleget tettek, vagy szolgálati kötelezettségek teljesítése után (8. §) önként lépnek be, a közös hadseregnél és hadi tengerészetnél a törvényes sorhadi szolgálati időre, vagy esetleg a háború idejére terjed.

Külföldiek a törvényszerű sorhadi szolgálati időre kivételesen csak Ő Felsője engedélyével vehetők föl a közös hadseregbe (hadi tengerészetbe), ha kormányuk ez iránti föltétlen engedélyét képesek felmutatni.

23. §.

A honvédségbe önként beléphet minden belföldi, a ki hadkötelezettségének eleget tett, és sem a közös hadseregnél, sem a hadi tengerészetnél szolgálati kötelezettség alatt nem áll, és a beléphetéshez szükséges törvényes kellékekkel (20. §) bir.

Kizárják azok, a kik hivatalvesztés vagy politikai jogaik gyakorlatának felfüggesztése alatt állanak, illetőleg büntető ítélet következtében nincsenek polgári jogaik élvezetében.

Kiskorúaknál az önkéntes beléphetésre az atya vagy gyám beleegyezése szükséges.

Az önkéntesek szolgálati kötelezettsége két évre, esetleg a háború idejére terjed.

24. §.

Azon belföldiek, a kik a következő 25., 26., 27., 28. és 29. §-okban megállapított előképzettséget kimutatni képesek, béke idejében csak egy évig tartó tényleges szolgálati kötelezettség kedvezményében részesíttetnek.

Ezen kedvezményből ki van zárva az, a ki valamely büntett vagy nyereségvágyból elkövetett, vagy a közszemérmert sértő vétség miatt jogérvényesen elítéltetett.

Az egyévi tényleges szolgálat teljesítése után azonban csak azok helyeztetnek át a tartalékba, a kik az említett szakaszokban megállapított egyéb követelményeknek is megfeleltek.

Az egyévi tényleges szolgálat vagy a katonai állományban, vagy orvosi gyógyszerészi és állatorvosi minőségben teljesíthető.

25. §.

A közös hadsereg és honvédség katonai állományában az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét elnyerik, tekintet nélkül arra, vajjon önként vagy pedig a fősorozásnál, vagy mint igazoltan távol voltak utóállítás útján soroztatnak be, azon belföldiek, a kik

a) legkésőbb azon év márczius hava 1-jén, mely évre nézve állítatnak, valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott belföldi főgymnasiumot ugyanilyen főrealiskolát, vagy valamely ezekkel egyenjogositott tanintézetet sikeesen végeztek be;

b) azon év márczius hava 1-jén, a melyre nézve állítatnak, valamely nyolcz osztályú belföldi nyilván-

nos vagy nyilvánossági joggal felruházott középiskola utolsó évfolyamába tartoztak, és azt legkésőbb ugyanazon évi október 1-jéig sikeresen végezték el;

c) azon év márczius hava 1-jéig, melyben életök 21-ik évét betöltik, egy e célra szervezett vegyes bizottság előtt kellő eredménnyel fölvételi vizsgát tettek.

Azt, hogy mely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott bel- és külföldi tanintézetek tekintendők a belföldi főgymnasiumokkal és főreáliskolákkal egyenrangúaknak, továbbá azt, hogy mily módon igazolandó a vegyes vizsgáló bizottság előtt az egyévi tényleges szolgálathoz megkivántató tudományos képzettség, a honvédelmi minister, az illető szakministerrel egyetértőleg és a közös hadügyminister hozzájárulásával, határozza meg.

Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére a főntebb elősorolt föltételek teljesítése által megszerzett jog a besorozás időpontjához kötve nincsen, s ennél fogva a későbbi korosztályokban is azon föltétel alatt marad biztosítva, ha a jogosultság legkésőbb azon fő-sorozás alkalmával bejelentetik, melyre az illető megjelenni tartozik. A ki ezen bejelentést elmulasztja, a kedvezményre való jogát ezen állításra nézve elveszti.

Azon egyévi önkéntesek, a kik az ujonczállítás útján soroztatnak be, és az ujonczkivetésnek, illetőleg a hadjutalék végleges számbavételének eredményéhez képest korosztályuk és sors-számuk szerint a honvédséghez jutnak, a honvédséghez osztandók be, s az egyévi tényleges szolgálatot is ennél kötelesek teljesíteni. Azon egyévi önkéntesek, a kik sors-számuk szerint a póttartalékba jutnak, az egyévi tényleges szolgálatot beosztásukhoz képest, vagy a közös had-

seregben vagy a honvédségben tartoznak teljesíteni. Ha a honvédséghez nem jutna 15%-a a sorozási évben felavatott egyévi önkénteseknek, a hiány — ha a honvédelmi minister ezt szükségesnek tartja — a sors-számuk szerint a közös hadsereghez jutott oly egyévi önkéntesek áthelyezése által fedezendő, a kik a honvédséghez leendő beosztásukat kérik. Ha azonban a sorozási évben felavatott egyévi önkénteseknek több mint 15%-a jut a korosztály és sors-számok rende szerint a honvédségbe, a többlet a következő évben a közös hadsereg javára beszámítandó.

Az egyévi önkéntesek a csapattestet, s azok, kik tanulmányaikat valamely magasabb tanintézetben folytatják, az egyévi tényleges szolgálat évét is szabadon választhatják; azonban a tényleges szolgálatnak azon év október hava 1-jén túl való elhalasztása, a melyben életök 24-ik évét töltik be, meg nem engedtetik.

Az egyévi tényleges szolgálat rendszerint saját költségen teljesítendő, s ez alatt, a saját költségen való ruházkodáson, fölszerelésen és ételmezésen kívül, a lovasságnál még a ló megszerzése és tartása is beleértetik.

Ezen egyévi önkéntesek a laktanyában való lakásra, ha önköltségükön magánszállást tartanak, nem szoríthatók, hacsak különös katonai szolgálati, kiképzési és fegyelmi tekintetek ez alól kivételt nem követelnek. Csapattestük helyőrség változtatása esetében, béke idején, ezen egyévi önkénteseknek szolgálatilag figyelembe vehető és egyénileg méltánylást érdemlő viszonyok között megengedhető, hogy addigi állomáshelyükön folytathassák a tényleges szolgálatot, feltéve, hogy az különben is állandó lakóhelyük, és hogy ott ugyanazon fegyvernembeli csapat van.

Vagyontalan tanulók, kik jó erkölcsi magaviselet mellett tudományos képzettségüket valamely belföldi középiskola által kiállított s akár a főtantárgyakból jeles osztályzatú osztályvizsgálati, akár érettségi (zár- vagy vég-) bizonyítványokkal igazolják, és kimutatni képesek, hogy az egyévi tényleges szolgálat ideje alatt eltartásukhoz elkerülhetetlenül szükséges, és időnkint rendeleti uton megállapítandó költségeket sem képesek sajátjukból fedezni, a tényleges szolgálatot kivételesen államköltségen is teljesíthetik. Ezek állami költségen ruháztatnak, szereltetnek fel, élelmeztetnek és szállásoltatnak el, de a közös hadseregnél a lovassághoz be nem oszthatók.

Az egyévi tényleges szolgálati idő kizárólag a katonai kiképzetés céljainak van fenntartva.

A tényleges szolgálati év végén tartoznak az egyévi önkéntesek a tartalékos tisztekké való kinevezéshez megkívántató képzettséget, elméleti és gyakorlati tekintetben, vizsga letétele által igazolni. Ezen vizsgára nézve a követelmények mértékét és a követendő eljárást az Ő Felsége által szentesített e részbeli szabályok állapítják meg.

Azon egyévi önkéntesek, a kik a tényleges szolgálati év eltelte után a vizsgát sikerrel leteszik és a tiszti rendfokozat elnyeréséhez megkívántató egyéb követelményeknek is megfelelnek, a hadszervezet szerinti szükséglet mérvéhez képest tartalékos tisztekké, ha pedig ezen szükséglet már fedezve van, hadapródokká neveztetnek ki.

Azon egyévi önkéntesek, a kik ezen vizsgánál meg nem felelnek, kötelesek még egy évet csapattestük alosztályainál tényleg szolgálni, s ez alatt szabadságukban áll, azon előbb említett kedvezményvel, hogy a

laktanyán kívül lakhatnak, saját költségükön teljesíteni a szolgálatot. Az ilyeneknek az is megengedhető, hogy az egyévi önkéntesek elméleti oktatásában, a mennyiben ilyen helyben tartatik, részt vehessenek, feltéve, hogy máskülönben arra érdemeseknek találattanak, és hogy a szolgálat ez által hátrányt nem szenved. Az e részbeli közelebbi határozatok rendeleti uton szabályozandók. A második tényleges szolgálati év eltelte után a vizsgára ismét jelentkezhettek, és a tartalékba helyeztetnek át.

Azon egyévi önkéntesek szolgálati ideje, a kik a hadköteles korba léptök előtt avattatnak fel, azon esetben, ha az egyévi tényleges szolgálatot legkésőbb azon évben kezdik meg, a melyben életkoruk 20-ik évét töltik be, besoroztatásuk évének október hava 1-jétől, különben pedig azon év október hava 1-jétől fogva számíttatik, a melyben életkoruk 21-ik évét töltik be.

Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét elveszti, a ki akár a tényleges szolgálat megkezdése előtt, akár annak megkezdése után, valamely, a 24 §. második bekezdésében említett büntetendő cselekmény miatt jogérvényesen elítéltetik. Ezen esetben az addig már teljesített szolgálat a sorhadi, illetőleg a honvédségi tényleges szolgálati időbe beszámítandó.

Az egyévi önkéntesi kedvezmény elvesztését a büntető bírósági ítélet alapján, a honvédelmi minister, esetleg a közös hadügyministerrel egyetértőleg mondja ki.

26. §.

A hadi tengerészetnél az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében részesíttetnek, tekintet nélkül arra

vajjon önként, avagy a fősorozásnál vagy mint igazoltan távol voltak utóállítás útján soroztatnak be, azon helföldiek, kik legkésőbb azon év márczius hava 1-jén, melyre nézve állíttatnak, valamely alább elősorolt minősítettséggel birnak, nevezetesen:

a) a kik kinevezési oklevéllel (brevet) ellátott kapitányok vagy hadnagyok a kereskedelmi tengerészetnél;

b) a kik hivatásszerű tengerészek és valamely helföldi tengerészeti iskola által kiállított végbizonyítvánnyal, vagy valamely külföldi tengerészeti iskola elvégzéséről szóló bizonyítvánnyal birnak, s hivatásuk gyakorlatában legalább egy évig voltak hosszújárátú vagy nagy parti járatú hajókon behajózva;

c) valamely felsőbb műszaki tanintézet rendes hallgatói, a kik a gépészeti szakra szánják magukat;

d) valamely ipartanoda gépészeti műszaki osztályának, vagy pedig a trieszti kereskedelmi és tengerészeti akadémián fennálló hajóépítészeti szaktanfolyamnak végzett növendékei, és érettségi (vég-) bizonyítvánnyal, ille őleg hajóépítészetre képesítő bizonyítvánnyal birnak.

Azon hivatásszerű tengerészek, a kik az ujonczállítás alkalmával az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye mellett avattatnak fel, kizárólag a hadi tengerészethez osztandók be. (15. §.)

Az egyévi tényleges szolgálat a hadi tengerészetnél csakis államköltségen teljesítettik.

Az egyévi önkéntes tengerészek, a kik a tényleges szolgálati év eltelte után az illető vizsgát sikerrel leteszik, ennek eredményéhez képest vagy mint 2-od osztályú tengerész-hadapródok, vagy mint altisztek a tartalékba helyeztetnek át.

A gépészeti szakbeli egyévi önkéntesek a vizsgá-

lat letevése után mint gépész-altisztek helyeztetnek át a tartalékba, és ha valamely felsőbb műszaki tanintézetben a gépészeti szakból sikerrel letett mindkét államvizsgáról nyert bizonyítványt tudnak felmutatni, saját kérelmükre tartalékos gép-építési és forgalmi növendékekké nevezhetők ki.

Azon egyévi önkéntesek, a kik vizsgálat alkalmával az altiszti fokozatra való képesítést el nem nyerték, kötelesek még egy évet tényleg szolgálni, melynek eltelte után a vizsgára ismét jelentkezhetnek.

Egyebekben a 25. §. rendelkezései megfelelőleg alkalmazandók.

27. §.

Azon egyévi önkéntesek, a kik orvosi tanulmányokat folytatnak és tartalékos orvosokká óhajtanak kineveztetni, kötelesek egy félét a katonai állományban s nevezetesen a gyalogságnál vagy a vadászcsapatnál, a másik félét pedig a tudori oklevél elnyerése után segédorvos-helyettesi minőségben a katonai egészségügyi intézetekben tényleges szolgálatban eltölteni.

A katonai állománybeli szolgálat mindenkor csak április 1-jén, és legkésőbb azon évben kezdendő meg, melyben a jelölt életkora 25-ik évét tölti be; az orvosi minőségben teljesítendő szolgálatba pedig, mely vagy április 1-jén, vagy október 1-jén kezdhető meg, a jelöltek legkésőbb azon év április hava 1-jén kell belépnie, a melyben életkora 28-ik évét tölti be.

A tényleges szolgálat sikeres befejezése után ezen egyévi önkéntesek tartalékos segédorvosokká neveztetnek ki, különben pedig segédorvos-helyettesi minőségben helyeztetnek át a tartalékba.

Azon egyévi önkéntesek, a kik az orvosi tanulmányokat abban hagyják, vagy a fentebb megállapított határidőig be nem fejezik, az egy, illetőleg két évi tényleges szolgálatot, az addig netán már teljesített tényleges szolgálat beszámításával, a katonai állományban kötelesek teljesíteni. Ellenben az oly egyévi önkéntesek, a kik az orvosi tanulmányokat befejezik, de a tudori oklevelet a fentebb kijelölt időpontig meg nem szerzik, a második évi tényleges szolgálatra nem kötelezhetők.

Egyebekben a 25. § rendelkezései megfelelőleg alkalmazandók.

28. §.

Gyógyszerészek, a kik legkésőbb azon év márczius hava 1-jéig, melyre nézve állíttatnak, vagy

a) hat gymnasiumi vagy reáliskolai osztályt végeztek és a gyógyszerész-gyakornoki vizsgát sikerrel lelették, vagy

b) négy gymnasiumi osztályt végeztek és az egyetemi tanulmányokat megkezdették, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében, mint gyógyszerészek, részesítendők.

Ezen szolgálatba azonban csak a gyógyszerész-mesteri oklevél elnyerése után léphetnek, és a tényleges szolgálat sikeres teljesítése után, a szervezet szerinti szükséglet mérvéhez képest, tartalékos gyógyszerész-járuknokokká neveztetnek ki, különben pedig gyógyszerész-gyakornoki minőségben helyeztetnek át a tartalékba.

Azön gyógyszerészek, a kik ezen tanulmányaikat abban hagyják, vagy pedig azon év október hava 1-jéig,

melyben életkoruk 26-ik évét (a) pont), illetőleg 24-ik évét (b) pont) töltik be, a gyógyszerész-mesteri oklevelet el nem nyerik, elvesztik ezen kedvezményt, és a katonai állománybeli egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránt netán meglevő igényök épségben tartása mellett, a törvényszerű tényleges szolgálat utólagos teljesítésére kötelezendők.

Egyebekben a 25. § rendelkezései megfelelőleg alkalmazandók.

29. §.

Állatorvosi tanulók, a kik legkésőbb azon év márczius hava 1-jéig, melyre nézve állíttatnak, az állatorvosi tanulmányokat megkezdették, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében, mint állatgyógyászok, részesítendők.

Ezen szolgálatot azonban csak az állatorvosi oklevél elnyerése után a lovasságnál, tábori tüzérségnél vagy a vonat-csapatoknál kezdetik meg, és a tényleges szolgálat sikeres teljesítése után, a szervezet szerinti szükséglet mérvéhez képest, tartalékos al-állatorvosokká neveztetnek ki, különben pedig állatorvosi-gyakornoki minőségben helyeztetnek át a tartalékba.

Azok, a kik az állatorvosi tanulmányokat abban hagyják, vagy pedig azon év október hava 1-jéig, a melyben életkoruk 24-ik évét töltik be, az állatorvosi oklevelet el nem nyerik, elvesztik ezen kedvezményt, és a katonai állománybeli egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránt netán meglevő igényök épségben tartása mellett a törvényszerű tényleges szolgálat utólagos teljesítésére kötelezendők.

Egyebekben a 25-ik § rendelkezései megfelelőleg

alkalmazandók, azon kivétellel, hogy vagyontalan állatorvosok a tényleges szolgálatot a lovasságnál is állami költségen teljesíthetik.

30. §.

Azon katonai állománybeli egyévi önkéntesek, a kik tartalékos katonai hivatalnokokká óhajtanak kineveztetni, a szükséglethez képest, saját kérelmükre, a nyolcz heti katonai kiképzetés után, valamely közös hadseregbeli intézethez oszthatók be.

Azok, kik a szolgálati év eltelte után az illető vizsgát sikerrel leteszik, tartalékos járulnokokká vagy gyakornokokká neveztetnek ki.

Ellenben azon egyévi önkéntesek, a kik ezen vizsgán meg nem felelnek, még egy második évi s a katonai állományában teljesítendő tényleges szolgálatra köteleztetnek, melynek eltelte után a vizsgát ismételhetik.

Egyebekben a 25. §. idevágó rendelkezései megfelelően alkalmaztatnak.

31. §.

A törvényesen elismert egyházak és vallásfelekezetek papjelöltjei és papnövendékei, ha már az ujonczállítás idejében ily viszonyok közt vannak és besoroztattak, kérelmükre a póttartalékhoz osztandók be (18. § a). Az ilyenek hittudományi tanulmányaik folytathatása végett, békében és háboruban, mindenemű tényleges szolgálat, a katonai kiképzetés, az időszakos fegyvergyakorlatok és az ellenőrzési szemlék alól mentesek.

Ugyanezen kedvezményben részesítettnek:

a) azok, a kik állománybavételök idején (október 1-jén) vagy hittudományi tanulmányaikat már megkezdték, vagy valamely papi rend noviciátusába felvannak véve;

b) azok, a kik a tényleges szolgálat teljesítése után kezdik meg, avagy folytatják a hittudományi tanulmányokat és mint az a) pont alatt említett hittanhallgatók, a papi pályára szánják magukat.

Papokká szenteltetésök, illetőleg lelkészekké vagy segédlelkészekké lett alkalmaztatásuk után a póttartalék állományából annak nyilvántartásába helyeztetnek át.

Minden felszentelt pap, illetőleg lelkész és segédlelkész, szolgálati kötelezettségének ideje alatt, a póttartalék nyilvántartásában vezetendő és mozgósítás esetén, szolgálati kötelezettsége idején belül, lelkészi teendőkre az egész fegyveres erő számára igénybe vehető.

Azok, a kik a magasabb egyházi rendek felvétele előtt hagynak fel a lelkészi pályával; ugyszintén azon papjelöltek, a kik az illetékes ministerek által a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg megállapítandó határidő alatt nem nyernek lelkészi, segédlelkészi vagy papi jelleggel bíró tanári alkalmazást, a póttartalékból, ha abba nem sors-számuk szerint, és nem mint kevésbé alkalmasak jutottak, kiveendők, és a törvény-szabta tényleges szolgálat azonnali teljesítésére köteleztetnek. Ha azonban sorsszámukhoz képest a póttartalékban megmaradnak, a katonai kiképzetésre azonnal behívandók. Ha az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére az állítás alkalmával igénynyel bírtak, az számukra épségben tartatik.

32. §.

A népoktatási tanintézetek, s nevezetesen az elemi és felsőbb népiskolák, a polgári iskolák és a tanítói képző-intézetek tanítójelöltjei, és az ezen népoktatás-tanintézeteknél, valamint a siketnémák, vakok és hülyék számára fennálló közintézeteknél alkalmazott tanítók, valamint a képesített és tényleg alkalmazott kiseddövök, ha már az ujonczállítás idejében ily viszonyok között vannak és besoroztattak, kérelmükre a póttartalékba osztandók (18. § *b*). Katonai kiképzetésük végett az oktatást legkevésbé akadályozó időszakban hivandók be.

A nép- és polgári iskolai tanítók sorában mutatózó vagy beállható hiány ideje alatt a tanítóképző-intézetek azon növendékei, kik azon év márczius hava 1-jén, melyre nézve állíttatnak, valamely elemi tanítóképezde utolsó évfolyamát hallgatják, vagy tanulmányaikat a polgári iskolai tanítóképezdeben folytatják besoroztatásuk esetében tanulmányaik befejezhetése céljából, de mozgósítás alkalmával lehető behivatásuk fentartása mellett, szabadságra bocsátandók.

Ezek azután, ha tanítóképezdei tanulmányaikat szabályszerű előmenetel mellett és jó eredménnyel befejezik, és rendszeresített nép- és polgári iskolai tanítói állást nyernek, véglegesen részesítendők az említett kedvezményben.

Azon tanítóképezdei növendékek, a kik az e részbeli igazolványokat nem mutatják be a kellő időben, a törvényszabta tényleges szolgálat azonnali teljesítésére kötelezendők, illetőleg katonai kiképzetés végett behivandók.

Azon tanítójelöltek és tanítók, a kik a tanítói pályáról még szolgálati kötelezettségök ideje alatt lelépnek, a póttartalékból, — ha abba nem sors-számuk szerint és nem mint kevésbé alkalmasak jutottak, — kiveendők és a törvényszabta tényleges szolgálat azonnali teljesítésére köteleztetnek. Ha azonban az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére az állítás alkalmával igényvel birtak, az számukra épségben fentartatik.

33. §.

Azok, a kik örökösödés útján jutottak valamely mezei gazdaság birtokába, ha abban maguk gazdálkodnak, s ha ezen gazdaság földjövödelme elegendő egy öttagú családnak önálló eltartására, de viszont nem haladja túl ezen jövedelemnek négyszeres mennyiségét, a póttartalékba osztandók (18. § *c*).

Az, ki ezen kedvezményre való jogczimét elveszti, a póttartalékból, — ha abba nem sors-száma szerint és nem mint kevésbé alkalmas jutott, — kivéttetik és sorozási évfolyamához képest, az esetleg még lerovandó tényleges szolgálat azonnali teljesítésére köteleztetik.

34. §.

Béke idején, családi viszonyaik tekintetbevételével a rendes tényleges szolgálat alól besoroztatásuk esetében felmentendők és a póttartalékba osztandók (18. § *d*) a következők:

1. a keresetképtelen apának vagy özvegy anyának egyetlen fia, vagy annak nem létében egyetlen veje, az utóbbi azon esetben, ha a viszonyok, melyek igé-

nyét megállapítják, nősülése idejében még fenn nem állottak;

2. az apa halála után a keresetképtelen nagyapának vagy özvegy nagyanyának egyetlen unokája, ha azoknak fiuk nincsen;

3 teljes árvaságra jutott testvéreknek egy fítestvére, vagy féltestvére, ugyszintén atyátlan testvéreknek egyetlen féltestvére.

Azonban csak azon vérszerinti és törvényes egyetlen fiúnak, unokának vagy fítestvérnek, illetőleg azon egyetlen vőnek van ezen felmentésre igénye, a kinek felmentésétől szülőinek, öreg szülőinek vagy testvéreinek, illetőleg apósának vagy anyósának eltartása függ, s a ki e köteleességet teljesíti is.

Törvénytelen fiú hasonlóan részesíttetik e kedvezményben, ha ettől függ vérszerinti anyjának eltartása, s ha ő e köteleességet teljesíti is.

Egyetlen fiúval, unokával, fítestvérrel, illetőleg vővel egyenlő igényűnek tekintetik ugyanazon feltételek alatt az is, a kinek egyetlen fivére vagy többi fivérei, illetőleg sógorai:

a) sorhadi vagy tényleges honvédségi szolgálatkötelezettség alatt állanak, avagy a 12. § negyedik bekezdése értelmében tényleges szolgálatra kivételesen behívtak, mindkét esetben feltéve, hogy nem szökevények, vagy

b) 18 évesnél ifjabbak, vagy

c) gyógyíthatatlan szellemi vagy testi fogyatkozások miatt keresetképtelenek.

A ki ezek alapján a póttartalékba osztatott, de mentességi címét elveszti, vagy a ki annak feltételeit nem teljesíti, a póttartalékból, — ha abba nem sorszáma szerint és nem mint kevésbé alkalmas jutott,

— kiveendő és sorozási évfolyamához képest az esetleg még lerovandó tényleges szolgálat azonnali teljesítésére köteleztetik.

Ezen felmentés tárgyában a sorozó bizottság (38. §) határoz, melynek határozata ellen a honvédelmi miniszterhez lehet felfolyamodni. A sorozó bizottságnak a honvédelmi miniszter által helybenhagyott határozata ellen további folyamodásnak helye nincsen.

Azon esetben, ha a fentebbi kedvezménynek nem lehet helye, de különös tekintetbevételt érdemlő családi viszonyok forognak fenn, a katonai kiképzetés után a béke idejére való szabadságolás, a fegyvergyakorlatokon és az ellenőrzési szemléken való megjelenés kötelezettségének fentartása mellett, elrendelhető.

A közös hadseregbeli vagy honvédségi szolgálatkötelezettség alatt álló katona, ha az 1., 2. és 3. pontok alatt kijelölt egyik vagy másik viszonyba jut, vagy ha már besoroztatása idejében is oly viszonyok között volt, de ebbeli igényét nem érvényesítette, ezen viszony fennállása alatt a póttartalékba helyezendő át.

35. §.

A legközelebb ujonczállításra felhívott korosztályokban (38. §) álló mindegyik hadköteles tartozik a megelőző év november havában beiratása végett illetőségi községének avagy állandó tartózkodási helyének előjáróságánál, akár írásban, akár személyesen élő szóval, jelentkezni.

A ki ezen jelentkezést, a nélkül, hogy legyőzhető akadályok hátráltatták volna, elmulasztja, kihágást

követ el, és öt forinttól száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

36. §.

A községelöljárók és az anyakönyvvezetők az ujonczállítási lajstromokhoz tőlök kivántató segédokmányok valódiságáért felelősek és hatáskörükön belül a politikai hatóságoknak az ujonczállítás végrehajtására vonatkozó mindennemű hivatalos eljárásaikban segédkezet nyújtani tartoznak. Előbbiek az elővezetett egyének személyazonosságáért is felelősek.

37. §.

A fősorozás a közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség részére minden évben rendszerint a márczius 1-től április 30-ig terjedő időszak alatt fogantatosítatik. Az utóállítások a szükséghez képest tartandók meg.

Általános mozgósítás esetén a fősorozás félbeszakítandó, de mihelyt lehetséges, folytatandó.

38. §.

Minden hadköteles azon sorozó járásban tartozik előállni, a melyben községi illetőséggel bír.

Az ugyanazon évi januárius 1-je és december 31-ike között született összes ifjak egy korosztályt képeznek, a mely a születési év szerint neveztetik el.

Az ujonczállításra három korosztály hivatik fel.

Az ujonczállítást minden sorozó járásban a korosztályok, és mindenik korosztályon belül a sors-

számok rendje szerint vegyes sorozó bizottságok eszközlik.

Azon hadkötelesek, a kik a közös hadseregi (hadi tengerészeti) és a honvédségi szolgálatra alkalmasoknak találtnak, felavatandók, ugyszintén a «kevésbé alkalmasok» is, vagyis azon hadkötelesek, a kik kisebb fogyatkozások miatt csak a póttartalékba való besorozásra alkalmasok (18. § e).

Az ujonczállításnál hozott s a hadkötelest felavatandónak kimondó határozat ellen felfolyamodásnak helye nincsen.

A besorozottak közül azok, kik a 31-ik, 32-ik, 33-ik és 34-ik §§ értelmében a védkötelezettség teljesítése körül megengedett valamely kedvezményben részesíttetnek, továbbá a «kevésbé alkalmasok» is, azonnal a póttartalékba osztandók be. A többi besorozottak beosztása a közös hadseregbe (hadi tengerészetbe), a honvédségbe vagy a póttartalékba a 15. § értelmében eszközöltetik. A csapattestekhez és a közös hadseregbeli intézetekhez, a besorozott hadkötelesek kivánságának lehető figyelembevételével, az azon fegyvernemekre és szolgálati ágakra leginkább alkalmas hadkötelesek osztandók be.

Ha valamely hadköteles a fősorozásról elmarad, annak utólagos elővezetése a törvényes eszközök alkalmazásával fogantatosítandó.

Az idő, a meddig a hadköteles az elmulasztott hadkötelezettségnek utólagos teljesítésére szorítható, azon év december hava 31-ig terjed, a melyben életkora 36. évét tölti be.

39. §.

Azon hadköteles, a kinek felavatása a közös hadseregbe (hadi tengerészetbe) vagy a honvédségbe katonai részről megtagadtatik, a politikai hatóság részéről elhatározás végett vegyes felülvizsgáló bizottság elé állítható.

Hasonlóképen a közös hadseregbe (hadi tengerészetbe) és honvédségbe besorozottak közül, — a póttartalékosok kizárásával, — a vegyes felülvizsgáló bizottság elé vezetendők:

a) az ujonczállításnál besorozottak közül azok, a kik az állítási év végéig, s ha a tényleges szolgálatba később léptek be, ezen utóbbi időpontban alkalmatlannak találtnak, feltéve, hogy a fogvatkozás már az állománybavétel idejében (október 1-jén) fennállott;

b) azon egyévi önkéntesek, a kik a tényleges szolgálat megkezdése alkalmával alkalmatlannak találtnak;

c) azon önkéntes, a kinek szolgálatképtelenségét előidézett fogvatkozása már besoroztatása napján fennállott, de akkor megállapítható nem volt.

A vegyes felülvizsgáló bizottság határozata ellen felebb folyamodni nem lehet.

40. §.

A közös hadseregből (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből való kilépésnek a szolgálati kötelezettség betöltése előtt csak azon esetben van helye:

a) ha a felavatás törvényellenes volt, vagy

b) ha elháríthatatlan szolgálatképtelenség áll be.

Azok, a kiket törvényellenes besorozás esetében hiba terhel, az illető kincstár részére 20 forintnyi kártérítési átalányt tartoznak fizetni.

A ki törvényellenes besoroztatás következtében saját hibáján kívül kárt szenved, jogositva van attól, a ki a hibát elkövette, kártérítést követelni.

41. §.

Az ujonczjutalék javára besorozott olyan egyén helyett, a ki vagy a póttartalékba helyeztetik át, vagy pedig a közös hadseregből (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből végleg kilép, pótleány állítandó:

a) a póttartalékba a 34. § végső bekezdése alapján történt áthelyezéseknél, ha egyuttal kétséget kizárólag megállapíttatik, hogy az utólag érvényesített jogczim már az állománybavétel idején (október 1-jén) fennállott;

b) a közös hadseregből (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből törvényellenes besorozás folytán való kilépés esetében (40. § a) pontja);

c) a közös hadseregből (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből elháríthatatlan szolgálatképtelenség folytán történt kilépés esetében, de csak akkor, ha a kilépés vegyes felülvizsgáló bizottsági határozat alapján történik (39. § és 40. §. b) pontja);

d) a póttartalékba vegyes felülvizsgáló bizottsági határozat alapján történt áthelyezések eseteiben (39. §);

e) minden más hiány esetében, ha a hiány a sorozási év október hava 1-jéig keletkezett.

42. §.

A közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség részére kivetett ujonczjutalékok fedezéséről a végleges számbavétel évenként augusztus 31-én eszközendő. Ezen végleges számbavétel alkalmával ugy az előző év szeptember hava 1-jétől fogva a törvényszerű 12 évi szolgálati időre besorozottak valamenynyien, valamint az ezen időn belül kiállítandóknak végleg elrendelt pótleányok is számításba veendőek. Kivételnek azok, a kik a 18. § a), b), c), d) és e) pontjai értelmében besoroztatásuk alkalmával közvetlenül a póttartalékba osztattak be, továbbá a csak alárendelt szolgálatokra alkalmasoknak talált öncsonkitók.

Béke idejében azon besorozottak, a kik mint fölös számuak, az illető ujonczjutalékon felül esnek, a közös hadseregből (hadi tengerészetből) a honvédséghez, illetőleg a honvédségből a póttartalékba helyezendők át. Ellenben az említett jutalékokban netalán mutatkozó hiányok fedezésére, igénybe veendőek az ujonczkivetés alkalmával (15. §) a póttartalékba osztott fölös számuak.

Ha mindamellett is hiány maradna fenn, az a legközelebbi ujonczkivetés alkalmával felszámítandó hátralékot képez, s ennél fogva a következő évnek ujonczjutalékát szaporítja.

A póttartalék végleges felosztása a közös hadsereg és a honvédség között (15. §) szintén augusztus 31-én történik.

43. §.

A sorshuzásra és az állításra való megjelenés költségeit minden hadköteles maga viseli. Vagyontalanok a községek által segélyezendők. Ugyancsak a községek viselik a községi előjárónak és a hadkötelesek hivatalos kísérőinek utazási költségeit is.

A felülvizsgálandók és a melléjük adandó kíséret utazási költségei az állampénztárra háramlanak.

Minden egyéb költség az illető hatóság hivatalos ügykezelésére nézve fennálló szabályrendeletek értelmében fedeztetik.

44. §.

Azon hadköteles, a ki a sorozás- vagy felülvizsgálatra (39. § első bekezdés) kitűzött időre meg nem jelenik, s késedelmét nem igazolja, ugyszintén az is, a ki ezen kihágás elkövetésénél mint bűnrészes közreműködik, tíz forinttól kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki azonban oly szándékkal, hogy magát a hadkötelezettség alól kivonja, marad el a sorozásról vagy a felülvizsgálatról, mint hadköteles-szőkevény az illető ujonczállításnál a korosztály és sors-szám rendén kívül állítatik és ha utóbb önként jelentkezett, a rendes sorhadi, illetőleg alkalmasságához képest a honvédségi tényleges szolgálati kötelezettségen felül még egy évet, ha pedig nem önként jelent meg, még két évet tartozik tényleges szolgálataiban tölteni, s ennek következtében összes szolgálati kötelezettsége is hasonlóan meghosszabbíttatik. Ellenben ha, bár csak ideiglenesen,

szolgálatra képtelennek találják, vagy ha mint «kevésbé alkalmas», avagy a 31., 33. és 34-ik §-ok alapján a póttartalékba osztatik be, önként jelentkezése esetében három naptól egy hónapig terjedhető elzárással és tizenöt forinttól százötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel, ha pedig nem önként jelentkezett, hat naptól két hónapig terjedhető elzárással és harmincz forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha a hadkötelezett szökevény a sorozó, illetőleg felülvizsgáló bizottság előtt azon év végeig nem jelent meg, melyben életének 36-ik évét betöltötte, tizenöt naptól két hónapig terjedhető elzárással és ötven forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A második és harmadik bekezdésben meghatározott kihágások bűnrészesé három naptól két hónapig terjedhető elzárással és tizenöt forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

45. §.

A ki hadkötelezettségét kikerülni törekszik az által, hogy az osztrák-magyar monarchia területét elhagyja, vagy az ujonczozás folyama alatt az osztrák-magyar monarchia határain kívül tartózkodik, vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen büntetésen kívül és annak alkalmazásától függetlenül, az ilyen hadköteles-szökevény az illető ujonczállításnál a korosztály és sors-szám rendén kívül állittatik, és a szolgálati kötelezettség teljesítése és meghosszabbítása tekintetében a 44. § rendelkezései alá esik.

46. §.

A hol a hadkötelezettség előli menekülés szökés útján nagyobb számmal fordul elő, ennek meggátlására a honvédelmi minister a következő rendkívüli intézkedéseket teheti meg:

a) elrendelheti, hogy az ilyen hadköteles-szökevények, a mig hadkötelezettségöknek eleget nem tesznek, ugyszintén azok is, a kik eltávozásukat és távolmaradásukat előmozdították, vagy őket erre csábitották, fejenként és a sorozásról elmaradás mindegyik éveért tiz forinttól száz forintig terjedhető pénzbírságban közigazgatási uton marasztaltassanak el.

Ha a bírságban elmarasztalt, legkésőbbben a végrehajtási foglalástól számított 90 nap alatt jelentkezik, mind ő maga, mind azok, a kik eltávozását és távolmaradását előmozdították vagy őt arra csábitották, a pénzbírság alól fölmentendők. Ezen 90 napi határidő alatt a végrehajtási foglaláson túl további végrehajtási lépéseknek helye nincs.

Ezen rendelkezések által a 44-ik és 45-ik §-ok büntető határozatai nem érintetnek.

b) Elrendelheti továbbá: hogy az ilyen községekben illetőséggel bíró finembeli egyének részére, külföldi utlevelek, uti igazolványok és határátkelési jegyek csakis 10—300 frtnyi óvadék letétele mellett adhatók ki. Az óvadék bevonatik, ha az illető a legközelebbi sorozásra, a melyre fel van hiva, nem jelentkezik és elmaradását nem igazolja.

A bevont óvadékpénzekből és a megelőző a) pontban említett bírságpénzekből külön alap alakittatik és az ezen intézkedések végrehajtására szükséges költségek fedezésére fordittatik.

c) Külön sorozó bizottságokat küldhet ki a honvédelmi minister.

Az ez által okozott költségek a fősorozásról igazolatlanul elmaradt hadköteleseknek, illetőleg azoknak vagyonából hajtandók be kik a hadkötelesek eltávolítását vagy távolmaradását előmozdították, vagy őket erre csábították.

d) Legvégső esetben a vétkesek terhére katonai végrehajtás alkalmazásba vétele rendelhető el.

Ily irányban kiadott rendeleteiről a honvédelmi minister a törvényhozásnak tartozik esetről-esetre utólagosan jelentést tenni.

47. §.

A ki ravasz fondorlatokat használ a végett, hogy magát, vagy mást, a törvényes védkötelezettség alól kivonjon, vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen büntetésen kívül, és annak alkalmazásától függetlenül, a vétkes, a kinek érdekében a büntetendő cselekmény elkövetett, az illető ujonczállításra nézve a korosztály és sorsszám rendén kívül állíttatik és a szolgálati kötelezettség teljesítése és meghosszabbítása tekintetében a 44. § rendelkezései alá esik.

48. §.

A ki ravasz fondorlatokat használ a végett, hogy magának vagy másnak, valamely a jelen törvényben a 25. §-tól egészen a 34. §-ig bezárólag, megállapított,

de őt meg nem illető kedvezményt kieszközöljön, vétséget követ el, és hat hónapig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Ezen büntetésen kívül és annak alkalmazásától függetlenül a vétkes, a kinek érdekében a büntetendő cselekmény elkövetett, az illető ujonczállításra nézve a korosztály és sors-szám rendén kívül állíttatik.

49. §.

A ki magát szándékosan megcsonkítja vagy olyan állapotba helyezi, melyben a védkötelezettség teljesítésére ideiglenesen vagy állandóan képtelenné válik, valamint az is, a ki a védkötelezettnek megcsonkítását, vagy a szolgálatra képtelenségét eszközli, vagy erre, mint részes közreműködik: vétséget követ el és három évig terjedhető fogházzal és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen büntetésen kívül és annak alkalmazásától függetlenül, az ily megcsonkított valamennyi hadköteles korosztályban, a korosztály és sors-szám rendén kívül állíttatik és a mennyiben a közös hadseregnél (hadi tengerészetnél) vagy a honvédségnél bármely alárendelt szolgálatra is még alkalmas, a törvényszerű sorhadi, illetőleg a honvédségi tényleges szolgálati kötelezettségen felül még két évet tényleges szolgálatban eltölteni tartozik s ennek folytán összes szolgálati kötelezettsége is hasonlóan meghosszabbíttatik.

Azon ujoncz és póttartalékos, a ki az ily öncsonkítást állománybavétele előtt követi el, a korosztály és sors-szám szerinti kezelés kedvezményét elveszti és a főntebb elősorolt összes büntetésekkel sújtandó.

A fentebbi fogház- és pénzbüntetés éri azt is, a ki a jelen szakaszban meghatározott cselekményt a katonai szolgálatban levő személyen eszközli, vagy abban mint részes közreműködik.

50. §.

A nősülés a hadköteles kor előtt és a harmadik korosztályból való kilépés előtt nincs megengedve. Kivételnek azok, a kik az ujonczállitásnál töröltettek, vagy a harmadik korosztályban be nem soroztattak.

Különös tekintetbevételt érdemlő körülmények között a kivételes nősülhetési engedélyt a honvédelmi minister adhatja meg; azonban ezen engedély a véd-kötelezettség teljesítése tekintetében kedvezményt nem állapít meg.

A ki a fentebbi tilalom áthágásával nősült meg, kihágást követ el és harmincz forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Az engedély nélküli nősülésben bűnrészes hivatalos közeget ugyanezen pénzbüntetés éri, fenmaradván ellene még a hivatali szabályok szerinti eljárás.

51. §.

Azon katonai egyéneknek, a kik a szökés büntetést követik el, a fogvatékba vételüktől újabb bemutatásukig terjedő megszakítás, mint közbeneső idő, a törvényes szolgálati időbe be nem számítatik. Szolgálati idejük egyébkénti meghosszabbítása tekintetében a katonai büntető és fegyelmi szabályok szolgálnak mérvadóul.

Az összes szolgálati idő, bármely polgári vagy katonai büntető bíróságilag történt elmarasztalás következtében az elmulasztott tényleges szolgálat idejével azon esetben hosszabbítatik meg, ha ez utóbbi három hónapnál többre terjedt.

52. §.

A sorhadból a közös hadsereg (hadi tengerészet) tartalékába, ebből a honvédségbe (tengervédbe) s a közös hadsereg póttartalékából a honvédség póttartalékába való rendes áthelyezés, a rendfokozatok megtartása mellett, nemkülönben a honvédségből (tengervédből) a népfölkelési kötelezettség fentartása mellett való elbocsátás, a törvényt szabta szolgálati kötelezettség eltelte után, évenként deczember 31-én foganatosítottatik.

A mennyiben a közös hadsereg tiszti és hadapródi létszáma megengedi, önként jelentkező hadapródok, még a közös hadseregbeli szolgálati kötelezettség teljesítése előtt, azonban a rájuk háramló törvényes összes szolgálati kötelezettség fentartása mellett, a honvédség tényleges állományába helyezhetők át.

Az egyévi önkéntesekből lett tartalékos tisztek, közös hadseregbeli szolgálati kötelezettségök teljesítése után, a honvédségbe helyezendők át. Az ily tartalékos tisztek, ha a közös hadsereg létszámviszonyai megengedik s a honvédségnél e tekintetben szükség forog fenn, a közös hadügyi minister elhatározásához képest már békében is 9 évi közös hadseregbeli szolgálati idő után a honvédséghez helyezhetők át. Másfelől tartalékos tisztek és hivatalnokok, saját kérelmekre, a honvédelmi minister beleegyezésével, közös

hadseregbeli szolgálati kötelezettségek eltelte után is a közös hadsereg tartalékában meghagyhatók.

A tartalékos tisztek elbocsátása a szolgálati kötelezettség betöltése czimén csak saját kérelmükre eszközölhető.

Háború esetén a tartalékba és a honvédségbe (tengervédbe) való áthelyezés, ugyszintén az utóbbiból való elbocsátás Ő Felsége a király parancsára következhetik be.

A nem tényleges állományba való áthelyezés és az elbocsátás alkalmával az illető egyén igazolási okmányt kap. Az ezen okmány kiállítása körüli késedelem nem szolgálhat okul arra, hogy a törvényszerű időn túl bárki is további szolgálatra köteleztessék.

53. §.

Annak, a ki a közös hadseregben (hadi tengerészetben) törvényes sorhadi szolgálat-kötelezettségét tényleges szolgálatban töltötte, ha további megtartása a szolgálatra nézve előnyös, megengedtetik, hogy a tartalékba való átlépés helyett, s ez utóbbi kötelezettsége tartamán túl is, tényleges sorhadi szolgálatát évről-évre önként folytathassa. Ugyanezen feltételek alatt a tartalékban álló egyének is újra beléphetnek a tényleges szolgálatba.

Azon anyagi kedvezmények, a melyekben az ily módon s ily föltételek alatt önkéntesen tovább szolgáló altisztek részesülnek, külön szabályoztatnak.

A jelen határozatok a honvéd törzseknél és osztályoknál tényleg szolgáló altisztekre és honvédekre is hasonlóan kiterjednek.

54. §.

A közös hadsereg tartalékosai és póttartalékosai, tartaléki, illetőleg póttartalékbeli szolgálati kötelezettségek ideje alatt, háromszori és legfőlebb négy-négy hétig tartó fegyver- (szolgálati) gyakorlatra köteleztetnek.

Minden tartalékos tiszt és hadapród, a ki mint egyévi önkéntes teljesítette a tényleges szolgálatot, gyakorlati további kiképzetése követelményeihez képest, ezen fegyver- (szolgálati) gyakorlatokra minden évben is behívható.

Minden behívás, mely a közös hadseregnek és hadi tengerészetnek hadi létszámra leendő kiegészítése végett történik (12. § második bekezdése), a tartalékosnak vagy póttartalékosnak egy-egy fegyvergyakorlatul azon esetben számíttatik be, ha azon csapatnál, a melyhez be kellett vonulni, tényleg szolgálatba lépett.

Azon tartalékosok, a kik béke idején hivatnak be tényleges szolgálatra (12. § negyedik bekezdés), a fegyvergyakorlatokra csak az 1888-ik évi XVIII-ik törvényczikk rendelkezései értelmében kötelezhetők.

A hadi tengerészet azon tartalékosai, a kik a négy évi sorhadi szolgálati kötelezettségnek (8. §) tényleges szolgálatban tettek eleget, nem hívhatók be a fegyvergyakorlatokra.

A tengervédhez tartozó egyének fegyvergyakorlatokra nem köteleztetnek.

A honvédségnek és póttartalékának fegyvergyakorlatait a honvédségi törvény szabályozza.

55. §.

Évenként az aratás után ellenőrzési szemlék (tishti bemutatások) tartatnak, melyek azonban egy napnál többet nem vehetnek igénybe.

Ezen ellenőrzési szemléken (tishti bemutatásokon) mindazon tartósan szabadságoltak, továbbá a tartalékhoz, honvédséghez, póttartalékhoz és tengervédhez tartozó mindazon egyének kötelesek megjelenni, kik az év folyamán sem tényleges szolgálat, sem katonai kiképzetés alatt nem állottak, sem fegyvergyakorlatban részt nem vettek.

Ezen kötelezettség elmulasztása a katonai fegyelmi szabályok szerint büntetetik.

56. §.

A közös hadsereg (hadi tengerészet) és honvédség kötelékében álló állami tisztviselők, a felséges uralkodóház magán-, családi és ősalap-javain alkalmazott hivatalnokok, a közalapok hivatalnokai, az országos képviselőknek hivatalnokai, a megyei és városi törvényhatóságoknak és a politikai közigazgatással megbízott községeknek tisztviselői, a mennyiben ezen állomásokra a jog- és államtudományi tanulmányok bevégezésének igazolása megkívántatik, továbbá a nyilvános és nyilvánossági joggal felruházott tanintézetek tanárai és tanítói, a népiskolák tanítóit is ideértve, háború esetében a közigazgatási szolgálat és a tanítás folytatására nélkülözhetetlen számban, az illető szakminister ajánlatára Ő Felsége a király engedelmével, alkalmazásukban meghagyhatók.

Hasonló kedvezményben részesíttetnek a postai, távirdai, vasuti és gőzhajózási szolgálatban álló egyének is, a mennyiben a forgalom és üzem folytatására nélkülözhetetlenek.

57. §.

A honvédség minden ügyei a honvédelmi minister hatáskörébe tartoznak.

A közelebbi határozatok a honvédségi törvényben foglaltatnak.

Háború idején az összes honvédség katonai tekintetben az Ő Felsége a király által kinevezett hadvezér alatt áll.

A honvédelmi minister, illetőleg a honvédség főparancsnoka, utóbbi a honvédelmi minister útján, kötelesek a honvédség létszámáról, felszereléséről, elhelyezéséről, katonai kiképezéséről és fegyelmi magatartásáról a közös hadügyministernek folytonos tudomást nyújtani.

58. §.

Az összes népfölkelési ügyek felsőbb vezetésére a honvédelmi minister van hivatva.

A felhívott népfölkelés, katonai tekintetben az Ő Felsége a király által kinevezett hadvezér alatt áll.

A honvédelmi minister köteles a népfölkelés létszámáról és felszereléséről a közös hadügyministernek folytonos tudomást nyújtani.

59. §.

A közös hadsereg (hadi tengerészet), a honvédség és a felhívott népfölkelés tisztjei minden rendfokozatban Ő Felsége által neveztetnek ki.

60. §.

Minden tiszt, a ki ellen sem bünyfenyitő, sem becsületbirósági vizsgálat inditva nincsen, tiszt állását önként leteheti; ez által azonban a reá törvényszerűen még háramló szolgálati és védelmi kötelezettsége alól nem mentetik fel, valamint nem mentetik fel ezen kötelezettség alól azon tiszt sem, a ki bünyfenyitő vagy becsület birósági uton fosztatik meg tiszt állásától.

61. §.

Katonai hatósági engedély nélkül nem nősülhetnek:

a) a közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség tényleges szolgálatban álló egyénei;

b) a közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség állományba nem vett ujonczai;

c) a tartósan szabadságolt sorhadkötelesek, kivéve azokat, a kik sorhadi szolgálati kötelezettségük három utolsó hónapjában állanak, és azokat, a kik a 32-ik §. második bekezdése alapján, avagy családi tekintetből (34. § utolsóelőtti bekezdés) szabadságoltattak;

d) a helyi alkalmazásra előjegyzett nyugdíjas tisztok;

e) a közös hadseregnek (hadi tengerészetnek) és a honvédségnek valamely katonai rokkant ház helybeli ellátásában elhelyezett egyénei;

f) a tartósan szabadságolt honvéd legénység, mely a harmadik korosztályt még túl nem haladta, kivéven ezek közül azokat, a kik tényleges szolgálatukat még a harmadik korosztályból való kilépés előtt lerótták.

Ezen tilalom áthágása eseteiben alkalmaztatnak:

a) a tényleges szolgálatban álló katonai egyénekre, a katonai bünyfető és fegyelmi szabályok;

b) a tényleges szolgálatban nem álló ilyen egyénekre az 50. §-ban foglalt bünyfető határozatok.

A bünyrészesek ugyanazon bünyfetés alá esnek.

A közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség kötelékébe tartozó minden más, itt elő nem sorolt egyéneknek — az állományba nem vett és a nem tényleges póttartalékosokat is ideértve — nősülhetés végett katonai hatósági engedélyre nincsen szükségük.

62. §.

A tartósan szabadságoltak, a tartalék, tengervéd és a honvédség tényleges szolgálatban nem álló tisztjei és legénysége, továbbá a tényleges szolgálatban nem álló póttartalékosok, minden polgári viszonyaikra nézve, ugyszintén bünyvádi és rendőri ügyekben polgári törvények és hatóságok alatt állanak s csak azon megszorításoknak vannak alávetve, melyek a jelen törvényen alapszanak s a nyilvántartás céljából szükségesek. E végett kötelesek tartózkodási helyük minden változtatását a nyilvántartásukra hivatott hatóságnak bejelenteni.

Az e részbeli jelentkezési s nyilvántartási szabályok áthágása kihágást képez és az e miatt kiszabandó pénzbünyfetések a honvédelmi minister által rendeleti uton az 1879. évi XL. t.-cz. korlátain belül szabályoztatnak.

A közös hadseregnek, hadi tengerészetnek és a honvédségnek tartós vagy ideiglenes tényleges szolgálatban álló egyénei a katonai bünyfető és fegyelmi szabályok alatt állanak; polgári viszonyaik tekinteté-

ben, melyek nem a katonai szolgálatra vonatkoznak, a polgári törvényeknek és hatóságoknak vannak alávetve.

A közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség nem tényleges állományú egyénei katonai büntetendő cselekmények miatt, a melyek általuk az ellenőrzési szemle (tisztí bemutatás) ideje alatt, vagy pedig tisztí (katonai hivatalnokí) minőségben katonai egyenruhában követtetnek el, a katonai büntető és fegyelmi szabályok szerint büntettetnek.

A legénységi állományhoz tartozó azon nem tényleges egyének, a kik tényleges szolgálatra berendeltetésük alkalmával bevonulásukat az illetékes polgári hatóságnál bejelenteni elmulasztják, ugyszintén azon nem tényleges tiszték (katonai hivatalnokok), a kik a szabályszerű katonai bejelentéseket nem teszik meg, a katonai fegyelmi szabályok szerint büntelendők.

63. §.

Minden szolgálatköteles a hozzá intézett behívásnak mindenkor eleget tenni tartozik.

Minden külföldön tartózkodó, a közös hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség kötelékébe tartozó egyén köteles, mihelyt köztudomásúvá válik, hogy a monarchia háború eshetősége előtt áll, s ezért a tartalék és a honvédség behívása megtörtént, a külön meghívást be nem várva, hazájába haladéktalanul visszatérni.

Azt, hogy mennyiben büntetessenek azok, a kik e kötelességet elmulasztják, ugyszintén azok, a kik a behívási parancsnak nem engedelmeskednek, külön törvények szabályozzák.

64. §.

A kivándorlás czéljából szükséges elbocsátást, a szolgálati kötelezettség teljesítése előtt, a közös hadseregbeli (hadi tengerészetbéli) egyének részére a közös hadügyminister, s a honvédek részére a honvédelmi minister adhatja meg.

A sorhadi szolgálati kötelezettségben álló egyén részére azonban ezen elbocsátási engedély csak azon esetben adható meg, ha vele együtt szülei, vagy még netalán életben maradt szülője is kivándorolnak.

A kivándorlás csak akkor tekintendő megtörténtnek, ha az elbocsátott a monarchiából a külföldre, azon szándékkal, hogy ott állandóan letelepedjék, egy év alatt tényleg kiköltözködik. Ha a kivándorlás elmarad, köteles az illető egyén a közös hadsereg (honvédség) kötelékéből történt elbocsátása által megszakított szolgálati időnek még hátralevő részét leszolgálni.

Mozgósítás és háború idejében a fegyveres erő kötelékébe tartozó egyének részére nem adható kivándorlási engedély.

A hadkötelesek, és a 17 éves életkort elért ifjak kivándorlásának korlátozására vonatkozó rendelkezések az 1879. évi L. törvényczikkben foglaltatnak.

65. §.

Azon védköteles, a ki valamely, a 44. § második bekezdésében s a 45., 47., 48. és 49. §-okban meghatározott büntetendő cselekmény miatt a korosztály és sorsszám rendén kívüli elbánás alá esik, a 25., 26., 27., 28., 29., 30. és 32. §-okban foglalt egyik vagy másik kedvezményre netalán meglévő igényét is elveszti.

66. §.

A 35., 44. és 50. §-ok s a 61. § második részének *b)* pontja alapján kiszabott pénzbüntetések fele részben a közigazgatási hatósági fogházak fentartására illetőleg felállítására, fele részben pedig a vagyontalan hadkötelesek segélyezhetése végett (43. §) az illetőségi község szegény-alapja javára fordítandók.

A 45., 47., 48. és 49. §-ok alapján kiszabott pénzbüntetések a hadmentességi díjalap javára fordítandók, és azok összegei a magyar korona országainak ezen alap részére törvény által megállapított járulékába számítandók be.

A jelen törvény alapján kimondott pénzbüntetések, behajthatlanságuk esetében, a megfelelő szabadságvesztés-büntetésre, és pedig a 35., 44. és 50. §-ok s a 61. § második részének *b)* pontja eseteiben elzárásra változtatandók át. Ezen meghatározásnál minden tíz forintig terjedő összeg helyett egy-egy nap számítandó.

67. §.

A büntető eljárás megindíthatása a 35. §-ban és a 44. § első bekezdésében meghatározott kihágásra nézve hat hónap alatt, a 44. § második, harmadik és negyedik bekezdésében, a 45., 47., 48., 49. és 50. §-okban s a 61. § második részének *b)* pontjában meghatározott vétségekre, illetőleg kihágásokra nézve három év alatt évül el.

Ezen elévülés rendszerint a kihágás vagy vétség véghezvitele napján kezdődik.

A jelen törvény 35. §-a esetében ezen elévülés azon év november hava végén kezdődik, a melyben

a köteles jelentkezés elmulasztatott; a hadköteles szökevény (44. §) ellenében pedig azon a napon, a melyben a sorozó- vagy fölülvizsgáló bizottság előtt személyesen megjelent vagy előállított, vagy ha ez 36 éves koráig nem történt, azon év végén, a melyben életének 36-ik évét betöltötte.

68. §.

A jelen törvény 35-ik §-ában és a 44-ik § első bekezdésében meghatározott kihágások tekintetében az eljárás, a határozathozatal és a végrehajtás a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik, a melyek e részben a közigazgatási hatóságokra nézve fennálló szabályok értelmében járnak el.

A bíraskodási jog első fokban a szolgabirákat (Horvát-Szlavonországokban a járási hatóságokat), városokban a tanács által e részben megbízott tisztviselőt illeti.

Második fokban az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács, Budapest fővárosban a polgármester (Horvát-Szlavonországokban a megyei hatóság, Zágráb és Eszék városokban a városi hatóság); harmadik fokban pedig a honvédelmi minister határoz.

A 44-ik § második, harmadik, negyedik bekezdésében meghatározott és az 50-ik §-ban és a 61-ik § második részének *b)* pontjában foglalt kihágások tekintetében az eljárás a kir. járásbiróságok hatáskörébe tartozik.

A jelen törvény 45-ik, 47-ik, 48-ik és 49-ik §-aiban ütköző vétségek tárgyában a bűnvádi eljárás a kir. törvényszékek hatáskörébe tartozik.

A korosztály és sorsszám rendén kívüli állítás, a kedvezmények elvesztése és a szolgálat-meghosszabbítás tekintetében azonban az intézkedés a kir. bíróságok hatáskörébe utalt mindezen esetekben is a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik.

A büntető hatósági illetékességet rendszerint a 35-ik § esetében az állandó tartózkodási hely, a 44-ik, 45-ik, 47-ik, 48-ik, 49-ik és 50-ik §-ok s a 61-ik § második részének b) pontja eseteiben pedig a községi illetőség határozza meg.

A jelen határozatok által a katonai hatóságok illetékessége nem érintetik.

A jelen törvény rendelkezéseibe ütköző vétségeket és kihágásokat tárgyzó ügyek ugy az alsó-, mint a felsőfokú bíróságok- és hatóságoknál soron kívül tárgyalandók és döntendők el.

69. §.

A magyar állampolgár a jelen törvény 35., 44. és 50. §-aiba s a 61. § második részének b) pontjába ütköző kihágások miatt akkor is megbüntettetik, ha azokat a magyar korona országainak területén kívül követte el.

A viszonyosság feltétele mellett ugyancsak a jelen törvény 35., 44. és 50. §-ai s a 61. § második részének b) pontja szerint büntetendő a magyar korona országaiban tartózkodó azon osztrák állampolgár is, ki az idézett §-okba ütköző kihágást a magyar korona országainak területén kívül követte el.

A honvédelmi minster felhatalmaztatik, hogy a viszonyosság feltétele mellett, a jelen törvény 62. §-a második bekezdése alapján büntetendő kihágások meg-

büntetése tekintetében, a jelen § első és második bekezdéséhez hasonló intézkedéseket rendeleti uton léptethessen életbe.

70. §.

A 44-ik § utolsó bekezdésének, s a 45., 47. és 48-ik §-oknak büntető határozatai a katonai birói hatóság alatt álló személyekre is alkalmaztatnak.

A 49-ik § büntető határozatai a katonai bíróság alatt álló személyekre azon esetben alkalmazandók, ha az azon §-ban meghatározott büntetendő cselekményt valamely még be nem sorozott egyéne vagy az állományba fel nem vett ujonczon és póttartalékoson követtek el, avagy ily esetben mint bűnrészesek közreműködtek.

71. §.

A kiszolgált altisztek alkalmazására, továbbá a hadmentességi díj behajtására és hováfordítására, végre a fegyveres erő kötelékébe tartozó egyének s ezek özvegyeinek és árváinak ellátására vonatkozó határozatok az e részben fennálló külön törvényekben foglaltatnak.

Átmeneti intézkedések.

72. §.

Az 1889-ik évi ujonczállításra az 1868-ik, 1867-ik és 1866-ik években született hadkötelesek korosztályai hivatnak fel.

73. §.

A három évi szolgálati kötelezettség a tengervéd-
ben azokra is kiterjed, a kik a jelen törvény kihirde-
tése napján még a hadi tengerészet kötelékében álla-
nak és eddigi összes szolgálati kötelezettségeknek még
eleget nem tettek.

Azon védkötelesek, a kik az eddigi törvény alap-
ján mint családfentartók a póttartalék és a honvédség
nyilvántartásába vezetettek, alkalmasságukhoz képest
a póttartalék állományába osztandók ugyan be, s így
a katonai ellenőrzési szabályoknak is alá vannak
vetve; de a katonai kiképzetés alól békében és az
időszaki fegyvergyakorlatok alól továbbra is mentesek,
s egyébiránt a védkötelezettség teljesítése körüli ked-
vezmények jogczímének évenkénti igazolására sem
köteleztetnek.

Azoknak szolgálati kötelezettsége, a kik ideiglenes
felmentés útján jutottak a póttartalék és honvédség
nyilvántartásába, azon év december hava 31-éig ter-
jed, a melyben életök 32. évét betöltik.

Azok pedig, a kik elbocsátás útján jutottak a pót-
tartalék és honvédség nyilvántartásába, a sorozási év-
folyamuknak megfelelő szolgálati kötelezettség alá esnek.

74. §.

Azon póttartalékosok, a kik az 1882: XXXIX.
törvényczikk II. fejezete alapján felavattattak ugyan,
de katonailag ki nem képeztettek, az időszaki fegyver-
gyakorlatok alól továbbra is mentesek.

Az eddig felavatott és kiképzett póttartalékosok,

valamint az 1882. évi XXXIX. törvényczikk 6. §-a
utolsó bekezdésének kedvezménye mellett felavatott
honvédek is, csakis a sorozási évfolyamuknak meg-
felelő fegyvergyakorlatokra köteleztetnek.

75. §.

Az egyévi önkéntes szolgálat kedvezményére a jelen
törvény hatályba lépése előtt szerzett igények épség-
ben tartatnak.

A jelen törvény hatályba lépése idejében már
tényleges szolgálat alatt álló egyévi önkéntesek az
eddig fennállott szabályok szerinti elbánás alá esnek.

Azon egyévi önkéntesek részére, a kik az előbb
megjelölt időpontban az egyévi tényleges szolgálatot
még meg nem kezdték, a tényleges szolgálat elhalasz-
tásának kedvezménye, ha az nekik már megadatott,
épségben tartatik.

Egyévi önkéntes orvosnövendékek, a kik a jelen tör-
vény hatályba lépése idejében az orvostudományi tanul-
mányok harmadik vagy magasabb évfolyamát hallgat-
ják, a félévi tényleges szolgálatot a katonai állomány-
ban (27. §) legkésőbb azon évig halaszthatják el, a
melyben életök 27-ik évét betöltik.

Egyebekben a jelen törvény életbe lépése előtt fel-
avatott egyévi önkéntesekre ezen törvény rendelkezései
alkalmaztatnak.

76. §.

Az 1882-ik évi XXXIX. törvényczikk 5-ik és 6-ik
§-ainak kedvezményére a jelen törvény hatályba
lépése előtt szerzett minden igény épségben tartatik.

Egyebekben a jelen törvény 31-ik, 32-ik és 33-ik §-ainak határozatai alkalmaztatnak.

77. §.

Azok, a kik a jelen törvény hatálybaléptét megelőzőt utolsó ujonczállítás alkalmával a harmadik korosztályban azon alapon nyertek ideiglenes hadmentességet, mivel a tekintetbe jövő férfi rokonok tartaléki szolgálatkötelezettség alatt állottak, ezen jogczim fennállása esetében, a póttartalékba osztandók be.

78. §.

A tartalékos tiszteknek és hadapródoknak kötelezettsége a fegyvergyakorlatokban évenként való részvételre (54. § második bekezdése) nem terjed ki azokra, a kik a jelen törvény hatályba lépése idejében az egyévi tényleges szolgálatot már megkezdték.

79. §.

A jelen törvényben foglalt büntető határozatok az ezen törvény hatályba lépése előtt elkövetett, de még jogerőre emelkedett ítélettel el nem döntött büntendő cselekményekre csak annyiban alkalmaztatnak, a mennyiben ezek a jelen törvény szerint enyhébb intézkedés alá esnek, mint a korábbi törvény szerint.

80. §.

A jelen törvény kihirdetése napján lép hatályba. Egyidejűleg hatályukat veszti az 1868-ik évi XL. és az 1882-ik évi XXXIX. törvényzickek, s a

jelen törvényvel meg nem egyező, és korábbi törvényben foglalt büntető határozatok.

Az 1868. évi XL. t.-cz. 54. §-ának azon rendelkezése, hogy a testi fenyték és rablánczbüntetés a hadseregben (hadi tengerészetben) és honvédségben többé nem alkalmazható, — érintetlenül maradt.

Horvát-Szlavonországokban a jelen törvény 45., 47., 48. és 49. §-aival azonos büntető határozatok, — a mennyiben alkalmazásuk a kir. törvényszékek hatáskörébe tartozik, — autonom törvény által állapítatnak meg.

A jelen törvény végrehajtásával a honvédelmi minster bizatik meg, a ki e részben, a mennyiben a bíróságok hatásköre érintetik, az igazságügyi minsterrel, egyébiránt pedig a közös hadügyi minsterrel egyetértőleg intézkedik.

Mi e törvényzickek s mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenkint helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősítjük és szentesítjük, s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Budapesten, ezernyolczszáznyolczvankilenczedik évi április hó tizenegyedik napján.

Ferencz József, s. k.
(P. H.)

Tisza Kálmán, s. k.

1888. évi XVIII. törvénycikk

*tartalékosoknak és póttartalékosoknak béke idején
tényleges szolgálattételre kivételes visszatartása,
illetve behívása tárgyában.*

(Szentelést nyert 1888. évi május hó 31-én. — Kihirdettetett az «Országos Törvénytár»-ban 1888. évi június hó 2-án.)

Mi első Ferencz József,

Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya.

Kedvelt Magyarországnak és társországai hú Főrendei és Képviselői közös egyetértéssel a következő törvénycikket terjesztették szentesítés végett Felsőnk elé:

1. §.

Az első évfolyambeli tartalék és a három utolsó sorozási évfolyambeli póttartalék legénysége — a mennyiben ezt különös körülmények követelik — az elkerülhetlen szükség mérve szerint és annak tartamára Ő Felsőnk parancsára tényleges szolgálattételre visszatartható, illetve behívható, azonban tényleges szolgálattelben csak addig tartható, a míg a tartalék említett évfolyamába, illetőleg a póttartalék megjelölt sorozási évfolyamaiba tartozik.

Ezen kötelezettség alól kivételnek azon tartalékosok is, a kiknek, ha még sorhadi kötelezettség alatt

állanának, igényük volna állandó szabadságot, továbbá azon póttartalékosok, a kik nem a sorszámok rendje szerint, hanem különös törvényes kedvezmények alapján osztattak be a póttartalékba.

2. §.

A tartalékosnak tényleges szolgálatra lett minden behívása egy fegyvergyakorlatul számított be. Ha a tényleges szolgálatban eltöltött idő 28 napnál többre terjed, a többlet a második fegyvergyakorlat idejébe beszámítandó; ha pedig ezen szolgálati idő legalább két hónapra terjed, az illetők még a harmadik fegyvergyakorlat alól is, a melyre a tartalékosok a védtörvény értelmében kötelezve vannak, mentesek.

3. §.

A jelen törvény kihirdetése napján lép hatályba és annak végrehajtásával a honvédelmi minister biztat meg, a ki eziránt a közös hadügyministerrel egyetértőleg fog intézkedni.

Mi e törvényczikket s mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenkint helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősítjük és szentesítjük s mind Magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáznyolczvannolczadik évi május hó harminczegyedik napján.

Ferencz József, s. k.
(P. H.)

Tisza Kálmán, s. k.

(Horvátból.)

Az 1889. évi deczember hó 2-ikáról kelt

Törvény,

melylyel a védtörvénybe ütköző vétségek megbüntetésére vonatkozó határozmányok állapittatnak meg.

Mi Első Ferencz József

Isten kegyelméből Ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyar-, Horvát-, Szlavon- és Dalmátországok Apostoli Királya a Horvát-Szlavon- és Dalmátországok országgyűlése által tervezetben Elénk terjesztett

törvényt,

melylyel a védtörvénybe ütköző vétségek megbüntetésére vonatkozó határozmányok állapittatnak meg, megerősítjük.

1. §.

állanának, igényük volna állandó szabadságolásra, továbbá azon póttartalékosok, a kik nem a sorszámok rendje szerint, hanem különös törvényes kedvezmények alapján osztattak be a póttartalékba.

2. §.

A tartalékosnak tényleges szolgálatra lett minden behívása egy fegyvergyakorlatul számítatik be. Ha a tényleges szolgálatban eltöltött idő 28 napnál többre terjed, a többlet a második fegyvergyakorlat idejébe beszámítandó; ha pedig ezen szolgálati idő legalább két hónapra terjed, az illetők még a harmadik fegyvergyakorlat alól is, a melyre a tartalékosok a védtörvény értelmében kötelezve vannak, mentesek.

3. §.

A jelen törvény kihirdetése napján lép hatályba és annak végrehajtásával a honvédelmi minister bizatik meg, a ki eziránt a közös hadügyministerrel egyetértőleg fog intézkedni.

III. A védtörvényi utasítás II. (honvédségi) részéhez.

A 62. lápon, a 35. §. 7. pontja harmadik bekezdése után, mint negyedik bekezdés:

«Ha azonban valamely polgári államhivatalnál vagy törvényhatóságnál (intézetnél) alkalmazott egyénnek a fegyvergyakorlat alól leendő felmentesítése vagy a fegyvergyakorlatnak későbbi időre leendő elhalasztása iránt benyújtott kérelemre nézve elutasító határozat hozatott, az illető védkötelesnek a fegyvergyakorlatra, a meghatározott időpontban, vagy ha ez már elmúlt volna, azonnal, és pedig azon esetben is be kell vonulnia, ha az illető hatóság (intézet) az elutasító határozat ellen a honvédelmi ministerhez felelőbírást jelentene be.»

(Horvátból.)

Az 1889. évi december hó 2-ikáról kelt

Törvény,

melylyel a védtörvénybe ütköző vétségek megbüntetésére vonatkozó határozmányok állapittatnak meg.

Mi Első Ferencz József

Isten kegyelméből Ausztriai császár, Csehország királya stb. és Magyar-, Horvát-, Szlavon- és Dalmátországok Apostoli Királya a Horvát-Szlavon- és Dalmátországok országgyűlése által tervezetben Elénk terjesztett

törvényt,

melylyel a védtörvénybe ütköző vétségek megbüntetésére vonatkozó határozmányok állapittatnak meg, megerősítjük.

1. §.

A ki hadkötelezettségét kikerülni törekszik az által, hogy az osztrák-magyar monarchia területét elhagyja, vagy az ujonczozás folyama alatt az osztrák-magyar monarchia határain kívül tartózkodik, vétséget követ el és egy évig terjedhető szigorú elzárással és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

2. §.

A ki ravasz fondorlatokat használ a végett, hogy magát vagy más, a törvényes védkötelezettség alól kivonjon, vétséget követ el és egy évig terjedhető szigorú elzárással és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

3. §.

A ki ravasz fondorlatokat használ a végett, hogy magának vagy másnak, valamely a védtörvényben a 25. §-tól egészen a 34-ig bezárólag megállapított, de őt meg nem illető kedvezményt kieszközöljön, vétséget követ el, és hat hónapig terjedhető szigorú elzárással és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

4. §.

A ki magát szándékosan megcsonkítja vagy olyan állapotba helyezi, melyben a védkötelezettség teljesítésére ideiglenesen vagy állandóan képtelenné válik, valamint az is, a ki a védkötelezettnak megcsonkítását vagy a szolgálatra képtelenségét eszközli, vagy erre, mint részes közreműködik: vétséget követ el és három évig terjedhető szigorú elzárással és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Azon ujoncz és póttartalékos, a ki az ily öncsonkítást állományba vétele előtt követi el, a fent említett büntető határozmányok alá esik. A fentebbi szigorú elzárás és pénzbüntetés éri azt is, a ki a jelen meghatározott cselekményt a katonai szolgálatban lévő személyen eszközli, vagy abban mint részes közreműködik.

5. §.

Jelen törvény büntető határozmányai csak akkor alkalmazandók, ha a büntetőtörvénykönyv szigorúbb intézkedéseket nem tartalmaz.

6. §.

Jelen törvényvel a védtörvényben a szolgálati idő meghosszabbítása és a kedvezmények elvesztése tekintetében foglalt külön határozmányok nem érintetnek.

7. §.

A büntető eljárás megindíthatása a jelen törvény 1—4. §§-aiban meghatározott vétségekre nézve három év alatt évül el.

Ezen elévülés rendszerint a vétség véghezvitele napján kezdődik, a hadköteles szökevény ellenében pedig (1. §.) azon a napon, a melyben a sorozó- vagy felülvizsgáló-bizottság előtt személyesen megjelent vagy előállított, vagy ha ez 36 éves koráig nem történt, azon év végén, a melyben életének 36-ik évét betöltötte.

8. §.

A jelen törvény alapján kiszabott pénzbüntetések a hadmentességi díjalap javára fordítandók. A jelen törvény alapján kiszabott pénzbüntetések, behajthatlanságuk esetében a főbüntetésnek megfelelő szabadság vesztés-büntetésre változtatandók át.

Ezen meghatározásnál az egy forinttól egészen tíz forintig terjedő összeg helyett egy-egy nap számítandó. A pénzbüntetést helyettesítő szabadságvesztési büntetés tartama azonban három hónapnál tovább nem terjedhet.

9. §.

A jelen törvénybe megállapított vétségek tekintetében a bűnvádi eljárás a kir. törvényszékek hatáskörébe tartozik.

A jelen törvény rendelkezéseibe ütköző vétségeket és kihágásokat tárgyzó ügyek úgy az alsó, mint a felsőfokú bíróságoknál soron kívül tárgyalandók és döntendők el.

10. §.

Az 1852. évi május hó 27-én kelt büntető törvény 409. és 410. §§-ainak határozmányai hatályon kívül helyeztetnek.

11. §.

Jelen törvény kihirdetése napján lép hatályba.

12. §.

A jelen törvényben foglalt büntető határozmányok a véderőről szóló 1889. évi VI. törvényczikk törvényszerű kihirdetése előtt elkövetett, de még jogerőre emelkedett ítélettel el nem döntött büntetendő cselekményekre csak annyiban alkalmaztatnak, a mennyiben ezek a jelen törvény szerint enyhébb intézkedés alá esnek, mint a korábbi törvény szerint.

13. §.

A jelen törvény végrehajtásával a bán bizatik meg. Kelt Budapesten, egyezer nyolczszáz nyolczvan kilencz évi deczember hó második napján.

Ferencz József, s. k.

(P. H.)

Josipovich Imre s. k.

Gróf *Khuen-Héderváry Károly* s. k.

UTASITÁS

a véderőről szóló 1889-ik évi VI. törvényczikk végrehajtása tárgyában.

I. RÉSZ.

A közös hadsereg s haditengerészet és a honvédség kiegészítése.

Első fejezet.

A hadkiegészítési ügy szervezete.

1. §.

A monarchia mindkét államának hadterületi felosztása.

1. A magyar korona országai a közös hadsereg* szempontjából 6 hadparancsnoksági (hadtest) területre és 48 hadkiegészítési kerületre vannak felosztva (az utóbbiakból egy kerület a hadi tengerészet számára).

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok 9 hadparancsnoksági (hadtest) területre és 58 hadkiegészítési kerületre (melyekből 2 hadi tengerészeti) vannak felosztva.

A monarchia mindkét állama tehát 15 hadparancsnoksági (hadtest) területre és 106 hadkiegészítési kerületre oszlik. Ez utóbbiakból 3 különösen a hadi tengerészet kiegészítésére szolgál azért ezek hadtengerészeti kiegészítési kerületeknek is nevezetnek.

2. A sorozás foganatosítása céljából a hadkiegészítési kerületek sorozó járásokra osztatnak fel.

Ez utóbbiak rendszerint a közigazgatási (szolgabírói) járások, a törvényhatósági joggal felruházott városok és a rendezett tanácsú városok; Horvát-Szlavonországokban pedig a közigazgatási járások, a városok és Ruma mezőváros. Szükség

A 65. lapon, a 38. §. 6. pontja harmadik bekezdése után, mint negyedik bekezdés:

«Ha azonban valamely polgári államhivatalnál vagy törvényhatóságnál (intézetnél) alkalmazott egyénnek a fegyvergyakorlat alól leendő felmentetése vagy a fegyvergyakorlatnak későbbi időre leendő elhalasztása iránt benyújtott kérelemre nézve elutasító határozat hozatott, az illető védkötelesnek a fegyvergyakorlatra, a meghatározott időpontban, vagy ha ez már elmúlt volna, azonnal, és pedig az esetben is be kell vonulnia, ha az illető hatóság (intézet) az elutasító határozat ellen a honvédelmi miniszter útján a közös hadügyminiszterhez felebbezést jelentene be.»

Első fejezet.

A hadkiegészítési ügy szervezete.

1. §.

A monarchia mindkét államának hadterületi felosztása.

1. A magyar korona országai a közös hadsereg* szempontjából 6 hadparancsnoksági (hadtest) területre és 48 hadkiegészítési kerületre vannak felosztva (az utóbbiakból egy kerület a hadi tengerészet számára).

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok 9 hadparancsnoksági (hadtest) területre és 58 hadkiegészítési kerületre (melyekből 2 hadi tengerészeti) vannak felosztva.

A monarchia mindkét állama tehát 15 hadparancsnoksági (hadtest) területre és 106 hadkiegészítési kerületre oszlik. Ez utóbbiakból 3 különösen a hadi tengerészet kiegészítésére szolgál azért ezek hadtengerészeti kiegészítési kerületeknek is nevezetnek.

2. A sorozás foganatosítása céljából a hadkiegészítési kerületek sorozó járásokra osztatnak fel.

Ez utóbbiak rendszerint a közigazgatási (szolgabírói) járások, a törvényhatósági joggal felruházott városok és a rendezett tanácsú városok; Horvát-Szlavonországokban pedig a közigazgatási járások, a városok és Ruma mezőváros. Szükség esetében egyes közigazgatási járások kivételesen több sorozó járásra is oszthatók fel.

A sorozó járások megállapítása és változtatása iránt a honvédelmi miniszter határoz.

3. A monarchia mindkét államának jelenlegi hadparancsnoksági (hadtest-) területi és hadkiegészítési felosztása az

* A következő §-okban a «közös hadsereg» rövidség okáért egyszerűen «hadsereg» elnevezés alatt fog említettetni.

I. számú I. számú mellékletben van feltüntetve, a melyből egyszersmind az is kivehető, hogy a hadkiegészítési kerületek mely sorozó járásokból állanak.

A m. kir. honvédség kiegészítési beosztása ezredek és I. a) mel-sorozó járások szerint az I. a) mellékletben foglaltatik.

A törvényhatóságok és sorozó járasaik beosztása, a hadsereg és a honvédség kiegészítése tekintetében, továbbá a sorozó járások ujonczállítási székhelyei az I. b) mellékletben vannak kimutatva.

2. §.

Hadkiegészítési hatóságok.

1. «Hadkiegészítési hatóságok» elnevezés alatt értetnek azon hatóságok, a melyek a hadsereg (hadtengerészet) és honvédség * kiegészítésénél való közreműködésre vannak hivatva.

2. A hadkiegészítési hatóságok három fokozatból állanak. És pedig *katonai részről*:

a) A *hadseregnél* a hadkiegészítési kerületi parancsnokság az első, a területi hadparancsnokság (hadtestparancsnokság) a második fokozat;

b) a *honvédségnél*, az azt érintő ügyekben, a honvéd ezredparancsnokság az első, a honvéd kerületi parancsnokság pedig — azonban csak az ezen utasítás által hatáskörébe utalt ügyekben — a második fokozat.

A *közigazgatás* részéről, vagy a járási tisztviselő vagy a törvényhatóság képezi az első fokozatot. A jelen utasítás határozza meg közelebbről, hogy az egyes esetekben ezen hatóságok melyike van hivatva eljárni. A második fokozatot — azonban csak az ezen utasításban megjelölt esetekben — a törvényhatóságok képezik.

A közigazgatási és katonai hadkiegészítési hatóságok első, illetőleg a második fokozatban is, részint önállóan, részint együttesen járnak el; az első esetben az illető hatóság különösen megjelöltetik, az utóbbiban pedig ez a kifejezés használatik: «Első, illetőleg második fokú hadkiegészítési hatóságok».

* A hadsereg vagy «közös hadsereg» és a «honvédség» kifejezések alatt a jelen utasításban rendszerint azok póttartaléka is értetik. Ott ahol csupán egymaga a póttartalék van értve, ez különösen jeleztetik.

A 166. lap után, mint 166/a, 166/b, 166/c és 166/d lapok:

166/a

III. melléklet
a 28. §-hoz.

A horvát-szlavon-dalmát kir. országos kormány vallás- és közoktatásügyi osztályának 1889. évi október hó 13-ikáról 6426. szám alatt kelt

Rendelete

a zágrábi I. Ferencz József kir. egyetem azon hallgatóinak adandó kedvezmények tárgyában, kik mint egyévi önkéntesek tényleges szolgálatot teljesítenek.

A véderőről szóló 1889. évi VI. törvényzcikk 25. §-ának rendelkezése alapján az egyévi önkéntesek tényleges szolgálati ideje kizárólag a katonai kiképzetés czéljaira lévén fentartva, azok jövőre egyidejűleg a zágrábi I. Ferencz József kir. egyetemen tanulmányaikat nem folytathatják.

Az említett törvényzcikk ezen rendelkezéseivel szemben, az ily hallgatókat némi kedvezményben óhajtván részesíteni, a kir. országos kormány vallás- és közoktatásügyi osztálya azokra nézve, a fennálló egyetemi szabályzatok ide vonatkozó határozmányaitól eltérőleg, a következő kivételes eljárást állapítja meg:

I. A beiktatásra vonatkozó intézkedések.

1. §.

Mind azoknak, kik a zágrábi I. Ferencz József egyetem szervezéséről szóló, 1874. évi január hó 15-ikéről kelt törvényzcikk alapján, ezen egyetemen mint hallgatók vannak beiktatva, de mint egyévi önkéntesek tényleges szolgálatukat teljesítik, megengedtetik, hogy a megtörtént beiktatás a tényleges szolgálat két, illetőleg négy félévre érvényét megtartsa, oly megszorítással azonban, hogy ők az egyes tárgyak hallgatására be nem iratkozhatnak.

Ezen beiktatott, azonban be nem iratkozott hallgatókat ezen idő-

tartamra — tekintet nélkül katonai viszonyukra — az egyetemi hallgatók összes jogai és kötelezettségei illetik meg (az egyetemi törvény II. fejezetének II. szakasza).

Ezen idő azonban a szabályszerű tanidőbe be nem számítható.

2. §.

Azon célból, hogy ama hallgatók is, kik tényleges szolgálatukat az érettségi vizsga sikeres letétele után kezdik meg, az egyetemi polgárok jogait és kötelezettségeit, ugymint az 1. §-ban említett hallgatók, élvezhessék, megengedtetik, hogy az egyetemen beiktathassák magukat, a nélkül azonban, hogy az egyes tantárgyakra beiratkozhatnának.

Ezen beiktatás a tényleges szolgálat két, illetőleg négy félévére bír érvénnyel. Az ekként beiktatott hallgatók azonban ezen időre a tandíj fizetése alól fel vannak mentve.

3. §.

Ezen beiktatás különösen azoktól kívánatik meg, kik már a középiskolákban elnyert ösztöndíjukat *egyévi* tényleges szolgálatuk teljesítésének ideje alatt is élvezni kívánják, vagy, a kik tényleges szolgálatuk ideje alatt ösztöndíjért kívánnak folyamodni.

4. §.

Tekintettel arra, hogy az új véderő-törvény az egyévi önkénteseknek nem adja meg többé azon jogot, hogy szolgálatuk helyét szabadon választhassák, s így megtörténhetik, hogy tényleges szolgálatukat az egyetem székhelyén, azaz Zágrábon kívül kénytelenek teljesíteni, ezen egyévi önkénteseknek megengedtetik, hogy beiktatásukat posta útján is, az előirt okmányokkal felszerelt bélyegtelen folyamodvánnyal, ki-
eszközölhessék.

Oly hallgatók, kik ujonnan jönnek az egyetemre, a kérvényhez az előirt illeteket is tartoznak mellékelni.

II. Az ösztöndíjakra vonatkozó intézkedések.

5. §.

Az egyetemen beiktatott hallgatók tényleges egyévi önkéntesi szolgálatuk első éve alatt megmaradnak a nekik adományozott ösztöndíjak élvezetében.

6. §.

Az *egyévi* tényleges szolgálat teljesítése ösztöndíj elnyerésénél nem szolgálhat akadályul.

7. §.

Azon egyévi-önkéntesektől, kik az 1889. évi VI. t.-cz. 25. §-a alapján még egy második évet is kötelesek tényleg szolgálni, ösztöndíjuk élvezete ezen időre megvonatik ugyan, hátralevő tanpályájuk tartamára azonban ösztöndíjukra való igényüket megtartják, ha tanulmányaikat a tényleges szolgálat letele után azonnal folytatják.

8. §.

Azon ösztöndíjasok, kik tényleges szolgálatukat egyetemi tanulmányaik befejezte után kezdik meg, jogosultak arra, hogy még katonai szolgálatuk első éve alatt is ösztöndíj élvezhessenek.

9. §.

Az ösztöndíjnak az önkéntesi tényleges szolgálat egy évére való utalványozásáért az ösztöndíjasok azon tanintézet közvetítésével, melynél a múlt évben tanulmányaikat folytatták, a kir. országos kormányhoz kötelesek folyamodni s megjelölni azon pénztárt, melynél az ösztöndíjat felvenni óhajtják.

10. §.

Az ösztöndíj I. részletéről kiállított nyugtát, az ösztöndíjas tényleges szolgálati ideje alatt, a közvetlen katonai parancsnokságon kívül még az akadémiai hatóság is tartozik láttamozni, annak bizonyosságául, hogy az ösztöndíjas szabályszerűen be van iktatva (3. §). A többi nyugtákra nézve elegendő, ha azokat a közvetlen katonai parancsnokság láttamozza.

11. §.

Az ösztöndíjaknak a tanítói vizsga vagy szigorlatok letétele céljából, a befejezett tanulmányok után még egy évre való meghosszabbítása, úgy mint eddig, esetről-esetre fog elhatározatni.

12. §.

Egyébként az ösztöndíjak adományozására és megvonására vonatkozó szabályok az egyévi önkéntesekéi illetőleg is érintetlenül hagyatnak, azon egyedüli módosítással, hogy ezeknél az előmenetel és a magaviselet a tényleges szolgálat megkezdése előtt lejárt utolsó tanév szerint fog megbiráltatni.

13. §.

Az ösztöndíjasokra vonatkozó ezen rendelkezések azonban csak annyiban bírnak érvénnyel, a mennyiben az illető alapítványok különös rendelkezéseivel nem ellenkeznek.

III. A vizsgákra vonatkozó intézkedések.

14. §.

A jogtörténelmi elméleti államvizsga jelöltjei részére, kik a befejezett negyedik félév után önkéntesi szolgálatukat az egyetem székhelyén kívül kezdik meg és ezen körülményt hitelesen igazolják, az említett vizsgák letétele céljából, ha ez iránt folyamodnak, az októberi helyett, szeptember hó 20. és 28-ika közt tűzendő ki a határidő.

Az engedély a vizsgának ezen rendkívüli határidőben való letelésére az októberi határidőre előírt módon kérelmezendő.

15. §.

Oly jelölteknek, kik a jogtörténelmi államvizsgát tényleges szolgálati idejük tartama alatt kívánják letenni, a vizsga napjának a rendes határidőn belül való kitűzése iránt lehetőleg figyelemmel kell lenni az illetők katonai viszonyára és jogos kívánságaikra.

Azonban ily figyelembevétel iránt csak azon jelöltek folyamodhatnak, kik a vizsga letetésének engedélyezése iránt beadott kérvényükben különösen ama körülményt igazolják, hogy tényleges szolgálatban állanak, vagy hogy azt megkezdik.

A dékán az ily jelölteket külön kimutatásba veszi fel és ezen kimutatást rövid úton a vizsgáló-bizottság elnökének kézbesíti.

16. §.

Azon középiskolai tanári vizsga-jelöltek, kik tényleges szolgálatukat mint egyévi önkéntesek teljesítették, az ezen kir. kormányzati osztály által 1885. évi szeptember hó 1-jén 8876. sz. alatt (1885. évi Hivatalos Hirdető 9. sz.) a horvát-szlavonországi gymnasiumi és reáliskolai tanárjelöltek vizsgálata tárgyában kiadott szabályzat II. cikkében előírt tanulmányaik hetedik félévének kezdetén már kérhetnek házi dolgozatokat, ha egyébként eleget tettek a tanári vizsga letetése iránti engedélyre vonatkozó fenti szabályzat követelményeinek.

A clausuralis (zárthelyi) dolgozatokhoz és a szóbeli vizsgálatra az ily jelöltek azonban csak akkor bocsáthatók, ha igazolják, hogy az idézett vizsgálati szabályzatban előírt tanulmányaikat befejezték.

IV. Atmeneti intézkedések.

Jelen rendelet a kihirdetés napján lép életbe.

Ezen kifejezés alatt: «elsőkű katonai hadkiegészítési hatóságok» a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok és a honvéd ezredparancsnokságok értendők.

Legfelső fokban részint a magyar királyi honvédelmi minister, vagy a közös hadügyminister önállólag, részint mindketten egyetértőleg határoznak.

3. Járásbeli tisztviselők alatt értendők:

Magyarországon a főszolgabíró, törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városokban a polgármester, vagy eselleg helyhatósági szabályzataik értelmében a katonai ügyek ellátásával megbízott városi tisztviselő (katonai ügyi előadó).

Horvát-Szlavonországekban a királyi járási hatóságok, a városokban és Ruma mezővárosban a polgármester, Zágráb és Eszék városokban pedig a katonai ügyek ellátásával megbízott városi tisztviselő (katonai ügyi előadó).

Törvényhatóságok alatt értendők:

Magyarországon a vármegyék és a törvényhatósági joggal felruházott városok;

Horvát-Szlavonországekban a kir. megyei hatóságok, Zágráb és Eszék városok hatóságai (előjáróságai).

3. §.

A hadkiegészítési hatóságok hatásköre.

1. A hadkiegészítési ügyekben való közreműködésre hivatott hatóságok hatáskörét a jelen utasítás állapítja meg. E hatáskör kiterjed nemcsak a magyar állam területén illetékes, hanem — az ezen utasításban meghatározott esetekben — az ezen területen tartózkodó s a monarchia másik államában illetőséggel bíró személyekre is.

2. A kiegészítési hatóságok bizottsági ügyeinek teljesítésére a sorozó bizottságok (41. és 102. §§) és a vegyes felülvizsgáló bizottságok (113. és 120. §§) vannak hivatva. A magyar korona országaiban jelenleg szervezett állandó vegyes felülvizsgáló bizottságok székhelyeinek és területi körének kimutatása az I. c) mellékletben foglaltatik.

3. Ha az alsóbb fokú hadkiegészítési hatóságok között felmerülő véleménykülönbség folytán egyetértő megállapodás nem jö létre, az ügy eldöntés végett a felsőbb fokú hatóság elé terjesztendő.

I. c) melléklet.

Második fejezet.

A védkötelezettség és annak tagozása. Kötelezettség hadi célokra szükségelt másnemű szolgálatokra.

4. §.

Védkötelezettség.

1. A védkötelezettség magában foglalja a fegyveres erő minden részében való szolgálati kötelezettséget; a védkötelezettség általános és minden védképes állampolgár által személyesen teljesítendő.

A helyettesítés a védkötelezettség teljesítése tekintetében nincsen megengedve.

2. A hadseregbe és a hadi-tengerészetbe, a többi törvényes kellékek fenforgása mellett mindenki belépbet, a ki a monarchia két állama valamelyikének területén állampolgári joggal bír; a honvédségbe azonban csak azok, kik az illető államban állampolgári joggal bírnak.

3. A védkötelezettség a szolgálati és a népfőlkelési kötelezettségre oszlik.

5. §.

A szolgálati kötelezettség általában.

1. A szolgálati kötelezettség a hadsereg, a haditengerészet és a honvédség kötelékében való szolgálat kötelezettségében áll.

2. A *rendes* szolgálati kötelezettség tart:

a hadseregnél:

a) három évig a sorhadban és hét évig a tartalékban;

b) tíz évig a póttartalékban, a közvetlenül oda besorozottakra nézve;

a hadi tengerészetnél:

négy évig a sorhadban, öt évig a tartalékban és három évig a tengervédben;

a honvédségnél:

a) a közvetlenül a honvédséghez besorozottakra nézve: két évig a tényleges szolgálatra kötelezettek állományában és tíz évig a tartalékban; tizenkét évig a póttartalékban, a közvetlenül oda besorozottakra nézve;

b) két évig a tartalékban, a hadsereg tartalékából áthelyezett egyénekre nézve;

c) két évig a póttartalékban, a hadsereg póttartalékából áthelyezett egyénekre nézve.

3. Azon katonák, a kik, bár mely okból, a fentebb elsorolt szolgálat-kötelezettségi viszonyok egyikéből a másikba jutnak (például: a sorhadból, vagy a tartalékból a póttartalékba, avagy az utóbbiból a sorhadba, vagy a tartalékba, vagy hadseregbeli szolgálati kötelezettségek eltelte előtt a honvédséghez), tartoznak az illető szolgálata(kötelezettségi viszonyban — összes szolgálati kötelezettségük fentartása mellett — a sorozási évfolyamuknak megfelelő szolgálati időt betölteni.

4. A hadsereg, haditengerészet és honvédség azon egyéneinek, a kik a csendőrségben szolgálnak, ott eltöltött szolgálati idejük rendes szolgálati kötelezettségükbe beszámítatik. Azoknak pedig, a kik a magyar királyi csendőrségnél négy évet szolgálnak, ezen kívül honvéd szolgálati kötelezettségük két utolsó éve elengedtetik. (1881. évi II. törvényczikk 3. §.)

5. Azon védköteleseknek, a kik a hadseregben (hadi tengerészetben) vagy a honvédségben már szolgáltak, de szolgálatképtelenség miatt elbocsáttattak, és mint állításra kötelezettek újból felavattatnak, előbb eltöltött szolgálati idejük, a szolgálati kötelezettségbe beszámítandó; és pedig:

a) a három hónaptól bezárólag hat hónapig terjedő tényleges szolgálati idő egy félévnek, a hat hónapon felül egészen egy évig terjedő tényleges szolgálati idő pedig a tényleges szolgálati kötelezettségbe egy teljes évnek számítatik be. A három hónapnál kevesebb tényleges szolgálati idő a tényleges szolgálati

kötelezettség kiszámításánál tekintetbe nem jó. (Kivétel az egyévi önkénteseknél, 7. §. 4.)

b) az összes szolgálati kötelezettségbe a hat hónapon felül egy évig terjedő szolgálati idő, tekintet nélkül arra, vajjon az a tényleges, vagy a nem tényleges viszonyban töltött-e el, egy teljes évnek számítatik. A hat hónapnál rövidebb szolgálati idő az összes szolgálati kötelezettség kiszámításánál tekintetbe nem vétetik.

6. Az ezen szabályszerű szolgálati kötelezettségtől való eltérések a 6—10. §§-okban tárgyalatnak.

6. §.

Az önkéntes szolgálati kötelezettség.

1. Azon *belföldiek*, a kik állítási kötelezettségük teljesítése előtt önként belépnek, a rendes szolgálati kötelezettség (5. §), ha pedig az egy évi önkéntesség kedvezményében részesítetnek, az egy évi önkéntesek szolgálati kötelezettsége alá esnek. (7. §.)

2. Azon *belföldi egyének* szolgálati kötelezettsége, a kik állítási kötelezettségük (16. § 5. p.) vagy szolgálati kötelezettségük teljesítése után, önként lépnek be, a hadseregben (hadi tengerészetnél) a rendes sorhadi szolgálat idejére, s a honvédségnél két évre, a fegyveres erő mindezen részeinél pedig esetleg csakis a háború tartamára terjed. (V. T.* 22. § utolsó-előtti bekezdése és 23. §. utolsó bekezdése.)**

3. Az Ő Felsége engedélyével a hadseregbe (hadi tengerészetbe) fölvetett *külföldiek*, a rendes sorhadi szolgálati időre vannak kötelezve. (V. T. 22. § utolsó bekezdése).

4. Az önkéntesnek felavatása előtt a hadseregben (hadi tengerészetben) vagy a honvédségben netalán már eltöltött szolgálati ideje, újabban vállalt önkéntes szolgálati kötelezettségébe nem számítatik be.

* Ezen rövidítés V. T. annyit jelent, mint: *Védőörvény*.

** A keleten itt-ott még létező úgynevezett «de facto alattvalók», mint *belföldi község kötelekébe* nem tartozók, szintén csak a rendes sorhadi szolgálati időre avathatók fel.

7. §.

Az egyévi önkéntesek szolgálati kötelezettsége.

1. Az egyévi önkéntesek a hadseregben (hadi tengerészetnél) illetőleg a honvédségnél teljesítendő csak egy évi tényleges szolgálatra vannak kötelezve.

Ugyanezen szolgálati kötelezettség alá esnek azon egyévi önkéntesek is, a kik sorsszámuk szerint a póttartalékba jutnának. (V. T. 25. §. negyedik bekezdése.)

2. Ezen kedvezmény alól kivételnek a katonai állományban mindazon a hadseregben vagy a honvédségben szolgáló egyévi önkéntesek, továbbá mindazon hadtengerészeti egyévi önkéntesek, a kik a tényleges szolgálati év végén leteendő vizsgán meg nem felelnek; ezek még egy évig kötelesek tényleg szolgálni. (V. T. 25. és 26. §.)

Azon egyévi önkéntesek azonban, a kik orvosi tanulmányaikat befejezték ugyan, de az orvostudori oklevelet azon év április 1-ig, a melyben 28-ik életévüket betöltik, meg nem szerzik, a második évi tényleges szolgálatra nem kötelezhetők. (V. T. 27. §. negyedik bekezdése.)

3. Az egy, illetőleg két évi tényleges szolgálat eltöltése után, a hadseregben egyévi önkéntesek a hadseregnek, a honvéd egyévi önkéntesek pedig a honvédségnek tartalékába helyezendők át. (V. T. 25. §.)

4. Azon egyévi önkénteseknek, kik mint ilyenek, a hadseregben (hadi tengerészetben) vagy a honvédségben már tényleg szolgáltak, szolgálatképtelenség miatt elbocsáttattak, s később, mint állításra kötelezettek, újból felavattatnak, az előzőleg tényleges szolgálatban eltöltött idő a tényleges szolgálati kötelezettségbe teljes mértékben beszámítandó.

Azon egyévi önkéntesek, kik az első szolgálati év eltelté után a védőörvényben megszabott vizsgálatot le nem tették, a második szolgálati év folyamán szolgálatképtelenség miatt elbocsáttattak, és később, mint állításra kötelezettek, újból felavattatnak: azon esetben, ha az egyévi önkéntesi minősültséggel még bírnak, további tényleges szolgálatra többé nem kötelezendők, hanem állományba vételök napján, habár korosztályuk és sorsszámuk szerint a póttartalékba jutnának is, közvetlenül a hadsereg, illetőleg a honvédség tartalékába osztandók be.

Az előzőleg eltöltött tényleges szolgálati időnek beszámítása az összes szolgálati kötelezettségbe, mindkét esetben az 5. §. 5 b) pontjában foglalt rendelkezések értelmében történik.

8. §.

A szolgálati kötelezettségnek büntetésképpen való meghosszabbítása.

1. Minden hadköteles szökevény, ha a sorozásra utóbb önként jelentkezik, a rendes sorhadi, illetőleg alkalmasságához képest a honvédségi tényleges szolgálati kötelezettségen felül még egy évet, ha pedig nem önként jelent meg, még két évet tényleges szolgálatban eltölteni tartozik. (V. T. 44. § második bekezdése és 45. §.)

2. A szolgálati kötelezettség hasonló meghosszabbítása éri azt, a ki ravasz fondorlatokat használ a végett, hogy magát a törvényes védkötelezettség alól kivonja. (V. T. 47. §.)

3. Az öncsonkító rendes sorhadi szolgálati kötelezettségén, illetőleg honvédségi tényleges szolgálati idején felül két évet tartozik tényleg szolgálni. (V. T. 49. §.)

4. Mindazon katonai személyekre nézve, a kik a szökés büntetést követik el, a fogyatékbá hozataltól újabb bemutatásukig terjedő megszakítás mint közbeneső idő, a törvényes szolgálati időbe be nem számítatik. Szolgálati idejüknek egyébkénti meghosszabbítása tekintetében a katonai büntető és fegyelmi szabályok szolgálnak mérvadóul. (V. T. 51. § első bekezdés.)

5. Bármely polgári vagy katonai büntető bíróságilag történt elmarasztalás következtében az összes szolgálati idő az elmulasztott tényleges szolgálat idejével azon esetben hosszabbíthatik meg, ha az utóbbi három hónapnál többre terjedt. (V. T. 51. § második bekezdés.)

6. A sorhadi szolgálati kötelezettségnek, illetőleg a honvédségi tényleges szolgálati időnek büntetésképpen való minden meghosszabbítása, a hadseregbeli, valamint az összes szolgálati kötelezettségnek megfelelő meghosszabbítását vonja maga után. (V. T. 44. § második bekezdés és 49. §.)

9. §.

A póttartalék és a tengervéd némely csoportjainak szolgálati kötelezettsége.

1. Az 1859-ik és 1860-ik évbeli születésűek korosztályaiba tartozó póttartalékosok, a kik az 1882-ik évi 39-ik törvényezikk II. fejezete alapján avattattak fel, a hadsereg póttartalékában azon év december hava 31-éig tartoznak szolgálni, a melyben 30-ik életévüket betöltik; azután pedig két évi szolgálati kötelezettséggel a honvédség póttartalékába lépnek át.

2. Ugyanezen szolgálati kötelezettségnek a hadsereg azon póttartalékosai is alá vannak vetve, a kik a jelen védtörvény életbe lépte előtt ideiglenes fölmentés útján jutottak a póttartalék nyilvántartásába, és vagy

a) a felmentési cím elvesztése folytán, vagy

b) a védtörvény 73-ik §-a alapján avattattak fel.

3. Azon egyének, a kik a jelen védtörvény életbe lépte előtt, ideiglenes fölmentés útján jutottak a honvédség nyilvántartásába és a védtörvény 73-ik §-a alapján a honvédség póttartalékába avattattak fel, azon év december hava 31-éig szolgálatkötelesek, a melyben 32-ik életévüket töltik be.

Ugyanezen szolgálati kötelezettség alá esnek azok is, a kik a védtörvény hatályba lépte előtt felmentési címök elvesztése folytán a nyilvántartásból a honvédség állományába jutottak.

4. Azok, a kik ezen védtörvény hatályba lépte előtt, elbocsátás útján a póttartalék nyilvántartásába, illetőleg a honvédség nyilvántartásába jutottak, és a védtörvény 73-ik §-a értelmében a póttartalékba osztatnak be, a sorozási évfolyamuknak megfelelő szolgálati kötelezettségnek vannak alávetve.

5. Az újonczjutalékra besorozott azon egyének, a kik a védtörvény kihirdetése idejében még a hadi tengerészeti állományába tartoznak és a kiknek eddigi összes szolgálati kötelezettsége még el nem telt, a tengervédben eltöltendő három évi szolgálati kötelezettségnek szintén alá vannak vetve.

Ellenben az ugyanazon időpontban a hadi tengerészeti állományába tartozó póttartalékosok, tekintettel tíz évi póttartalékbéli szolgálati kötelezettségükre, a tengervédnél csak két évi szolgálati kötelezettség alá esnek.

6. A hadi tengerészeti állományába tartozó azon egyének, a kik állományba vételök után bármely oknál fogva a póttartalékba helyeztetnek át, kilencz évi, vagy esetleg meghosszabbított szolgálati kötelezettségek betöltése után, a tengervédben eltöltendő három évi szolgálati kötelezettségnek vannak alávetve.

10. §.

A bevándoroltak véd- és szolgálati kötelezettsége.

1. A ki védköteles korban, valamely külállamból a monarchiába bevándorol és a monarchia két államának egyikében állampolgárságot nyer, tartozik az életkorának ezen törvény értelmében megfelelő védkötelezettséget teljesíteni, tekintet nélkül arra, eleget tett-e és mi módon tett eleget védkötelezettségének korábbi hazájában. (V. T. 11. §.)

2. Külföldiek, a kik állításra köteles korban vándorolnak be, a rendes szolgálati kötelezettség alá esnek.

3. Külföldiek, a kik az állampolgári jogot a 3-ik korosztályból való kilépésök után, de még azon év december hava 31-ig nyerik el, a melyben 33-ik életévüket betöltik, a honvédség póttartalékába kötelesek szolgálni és ott a születési évöknek megfelelő évfolyamba osztatnak be.

4. A hadseregben (hadi tengerészetben) szolgáló azon külföldiek, a kik állampolgári jogot nyernek, — ha a 3-ik korosztályból való kilépésök előtt avattattak föl —, a rendes szolgálati kötelezettségnek vannak alávetve; ha azonban a 3-ik korosztályból való kilépésök után avattattak fel, azon év december hava 31-éig szolgálatkötelesek, a melyben 33-ik életévüket betöltik. Sorhadi szolgálatkötelezettségük teljesítése után pedig, a tartalék, illetőleg a honvédségnek (tengervéd) születési évüknek megfelelő évfolyamába osztatnak be, még pedig akként, hogy a sorhadi szolgálati kötelezettségük teljesítése után a tartalékba áthelyezettek szolgálati kötelezettségük két (három) utolsó évét feltétlenül a honvédségnél (tengervédnél) töltik. A kiknek rendes sorhadi szolgálati kötelezettsége azon év december hava 31-én, a melyben 33-ik életévüket betöltik, vagy később telik el, az életkoruknak megfelelő népfölkelési kötelezettségen kívül semmi nemű további szolgálati kötelezettségnek nincsenek alávetve.

11. §.

A szolgálati idő kezdete és vége.

1. A szolgálati idő — a következő 2. pontban megjelölt eltérő esetek kivételével — az állományba vétel napjával veszi kezdetét. (V. T. 8. §. negyedik bekezdés.)

Hogy az állományba vétel mikor foganasítandó, a 140. §. állapítja meg.

2. Azon egyévi önkéntesek szolgálati ideje, a ki állításra köteles korba léptök előtt avattatnak föl, azon esetben, ha az egyévi tényleges szolgálatot legkésőbb azon évben kezdi meg, a melyben életkoruk 20-ik évét töltik be, besoroztatásuk évének október hava 1-jétől, különben pedig azon év október hava 1-jétől fogva számíttatik, a melyben életkoruk 21-ik évét töltik be. (V. T. 25. §. 13. bekezdés.)

Azon egyévi önkéntesnek, a ki állításra köteles korba való lépése előtt avattatott fel s mozgósítás esetében a szolgálati idő kezdetére nézve irányadó október hava 1-je előtt vonatik be tényleges szolgálattételre, a szolgálati idő ezen bemutatás napjától számít.

3. A szolgálati idő, minden szolgálati kötelezettségi viszonyban, — az állományba vétel napjára való tekintet nélkül, — azon év december hava 31-én végződik, a melyben az illető szolgálati kötelezettség eltelt. (V. T. 8. §. utolsó bekezdés.)

Az egyévi önkéntesek, tényleges szolgálatuk eltelte után azonnal a hadsereg (haditengerészet) tartalékába, a honvéd egyévi önkéntesek pedig a honvédség tartalékába helyeztetnek át (7. §. 3. pontja).

4. Háború esetén a tartalékba és honvédségbe (tengervédbe) való áthelyezés, úgy szintén az utóbbiból, az összes szolgálati kötelezettség teljesítése után való elbocsátás csak Ő Felsege a király parancsára történhetik. (V. T. 52. §. utolsóelőtti bekezdés.)

12. §.

A póttartalék nyilvántartása.

Minden felszentelt pap, illetőleg alkalmazott lelkész, segédlelkész és papi jelleggel bíró tanár szolgálati kötelezettségének ideje alatt, a hadseregnél, illetőleg a honvédségnél nem a pót-

tartalék állományában, hanem annak nyilvántartásában vezető és mozgosítás esetén szolgálati kötelezettsége idején belül, lelkészi teendőkre az egész fegyveres erő számára igénybe vehető. (V. T. 31. § 3. és 4. bekezdése.)

13. §.

A népfölkelési kötelezettség.

1. A népfölkelési kötelezettség s az arra vonatkozó közelebbi határozatok az 1886. évi XX. törvénycikkben s a népfölkelés szervezésére vonatkozó utasításokban vannak megállapítva.

2. A jelen utasítás tehát csak oly határozatokat tartalmaz, melyek a védköteles korba lépő egyéneknek az anyakönyvvezetők által való összeírására (15. §.), továbbá az állításra kötelezett, de fel nem avatandó egyéneknek a népfölkelési szolgálatra való osztályozására vonatkoznak; s egyúttal az e részben követendő eljárást szabályozza. (94. §.)

14. §.

Kötelezettség a hadi czélokra szükségelt más nemű szolgálatokra.

1. Azon védkötelesek, kik a tulajdonképeni hadi szolgálatra ugyan nem, de a hadi czélokra szükségelt másnemű szolgálatokra alkalmasak, háború esetében ily szolgálatok tételére alkalmazhatók. (V. T. 10. §.)

2. Ha a népfölkelés fel nem hivatik, a hadi czélokra szükségelt másnemű szolgálatokra való kötelezettség, az állításra köteles korba lépéstől bezárólag azon év december hava 31-éig art, a melyben a védköteles 33-ik életévét betölti.

3. A jelzett védköteleseknek hadi czélokra való igénybe vételére és alkalmazására vonatkozó határozatok külön szabályokban foglaltatnak.

4. A helyettesítés a hadi czélokra szükségelt másnemű szolgálatok teljesítése tekintetében nincsen megengedve.

Harmadik fejezet.**A védkötelesek összeírása és az ujonczállítási előmunkálatok.**

15. §.

A védkötelesek összeírása az anyakönyvvezetők részéről.

1. A hivatalosan megbizott anyakönyvvezetők kötelesek évenként a kereszteleési (születési) illetőleg halálozási anyakönyvekből az 1. minta szerint, az elhaltak anyakönyvéből pedig a 1. minta-
2. minta szerint, községenként elkülönített kivonatokat készíteni. 2. minta-

2. Az 1. minta szerinti kivonatokba, az ugyanegy községben született mindazon férfinenbeli egyének — még az elhalálozottak is — a születés napja szerint felveendőek, kik a kivonatok készítése után következő naptári évben töltik, illetőleg töltének be éltük 19-ik évét.

Az anyakönyvi kivonatok átadása napjáig az azokban megnevezett egyének sorában előfordult halálesetek, a kivonatoknak e czélra szánt rovata alatt bejegyzendőek, a mennyiben ez az anyakönyvvezetők által vezetett halálozási lajstromok alapján megtörténhetik.

3. A 2. minta szerinti kivonatokba, az elhatározás napja szerinti sorrendben, a községben elhalt és a saját kereszteleési (születési) anyakönyvben elő nem forduló mindazon finembeli egyének bejegyzendőek, a kik a kivonatok készítése után következő naptári évben töltötték volna be éltök 19. évét.

4. Az anyakönyvek vezetésére jogosított táborig lelkészek, ugyanezen határozmányok értelmében, a 3. és 4. minta szerint 3. és 4. szerkesztenek anyakönyvi kivonatokat, és azokat azon év július 3. és 4. minta

hava 15-éig, a melyben az összeirottak éltök 18-ik évét betöltik vagy betöltenék, a területi had-(hadtest-)parancsnokság elé terjesztik.

A területi had-(hadtest-)parancsnokság az összeirt ifjak apáinak törzskönyvi lapjait beszerzi és ezek alapján, hadkiegészítési kerületek szerint elkülönített és ugyanazon minták szerint szerkesztendő anyakönyvi kivonatokat állít össze, a melyekbe az alább következő sorrendben mindazon ifjak fölveendők:

a) a kiknek valamely belföldi községbe való illetőségük tekintetében az apákra vonatkozó törzskönyvi lapok adatai szerint kétség fenn nem forog;

b) a kik belföldi születésűek ugyan, de a kiknek illetőségük az apák törzskönyvi lapjaiból biztosan meg nem állapítható; és

c) a kik külföldi születésűek, de a kiknél az apa törzskönyvi lapja szerint, ennek külföldi minősége vagy valamely külföldi állam kötelekébe történt átlépése kizártnak tekinthető, községi illetőségük azonban a meglevő adatokból ki nem vehető.

Ezen kivonatok — a vonatkozó törzskönyvi lapokkal felszerelve — azon hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz küldendők meg, a melynek területén az összeirottak községi illetőséggel bírnak (a), illetőleg születtek (b), vagy a (c) alatti esetben, a melynek területén az apának születési helye, vagy ha ez szintén külföldi születésű, ennek utolsó tartózkodási helye fekszik.

A hadkiegészítési kerületi parancsnokságok az a) alatt jelzett egyének kivonatait községek szerint osztályozzák, és az illető járási tisztviselők útján a községi elöljáróknak küldik meg, míg a b) és c) szerint összeirottak kivonatai, az állításra kötelezettek születési helyének, illetőleg az apa születési vagy utolsó tartózkodási helyének közigazgatási járásbeli tisztviselőjéhez juttatandók, a ki ezen állításra kötelezettek honossága és községi illetősége tekintetében a meglevő adatokhoz képest, a további puhatolást rendeli el.

Azon ifjakra vonatkozólag végre, kiknek apái már fiaik születésének idejében külföldiek voltak, vagy későbbben valamely külföldi állam kötelekébe elbocsáttattak, valamint azokra vonatkozólag, a kikre nézve e részben kétely forogna fenn, a kato-

nai területi hadparancsnokságok (hadtestparancsnokságok) az említett okiratokat a cs. és kir. közös hadügyminister elé terjesztik.

5. A katonai anyakönyvekbe netán bejegyzett honvéd egyének tekintetében hasonló kötelezettség terheli az anyakönyvvezetésre hivatott tábori lelkészeket. Ezen kivonatok hasonló módon a honvéd kerületi parancsnokságoknak küldetnek meg, és azután a fentebb szabályozott módon teendők meg a szükséges intézkedések.

6. Az anyakönyvi kivonatok mindenik év október végéig a községi elöljáróságnak adandók át; és pedig az 1. minta szerintiék a születési, a 2. minta szerintiék pedig az elhalálozási hely községi elöljáróságának.

16. §.

Az állítási kötelezettség általában.

1. Az állítási kötelezettség a védkötelezettség kifolyása, és azon kötelezettségből áll, mely szerint az állítás köteles védképessége fölött a sorozó vagy vegyes felülvizsgáló bizottságok által hozandó határozatnak magát alávetni tartozik.

Ezen kötelezettség személyesen teljesítendő, és kiterjed, minden védkötelesre. A katonai képző intézetek növendékei, ebbeli viszonyuk ideje alatt, ezen kötelezettségnek alávetve nincsenek. (141. §.)

2. Az állítási kötelezettség azon év januárius hava 1-jével kezdődik, melyben a védköteles élte 21-ik évét betölti. (V. T. 7. §.)

3. Az újonczállítás a fősorozásra és az utóállításokra oszlik; az előbbi évenként rendszerint a márczius 1-jétől április 30-ig terjedő időszakban tartandó meg (V. T. 37. §); az utóállítások pedig a szükséghez képest eszközöltetnek. (102. §)

4. Az újonczállításra (sorozásra) évenként három korosztály hivatik fel.

Az ugyanazon év januárius 1-jétől fogva deczember 31-ig született finembeli egyének együttvéve egy korosztályt képeznek, a mely a születési év szerint, a legifjabbtól kezdve, I., II. és III. korosztály névvel jelöltetik. (V. T. 38. §.)

5. Az állítási kötelezettség, annak törvényszerű teljesítése

esetében, azon év december 31-ével végződik, melyben az állításra kötelezett életének 23-ik évét betölti.

A ki azonban állítási kötelezettségének bármi okból, vagy épen nem, vagy nem szabályszerű módon tett eleget, azon naptári év december 31-éig marad állításra kötelezett, melyben életének 36-ik évét betölti.

6. Katonai hivatalnokok, a mennyiben a törvényes szolgálati időre már különben is kötelezve nem volnának, hasonlóképen alá vannak vetve a korosztályuk szerinti állítási kötelezettségnek.

7. Oly védkötelesek, a kik a hadseregből (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből a szolgálati kötelezettség teljesítése előtt lépnek ki, ismét állítási kötelezettség alá esnek, ha oly korosztályba tartoznak, mely a fogyatékbá hozataluk napja után következő legközelebbi fősorozás alkalmával (márczius 1-jén) sorozásra még fel van hívva. Ha a fogyatékbá vétel márczius 1-jén vagy később történik, ezen sorozásra nézve már nem jönnek tekintetbe. (A szolgálati kötelezettségre nézve lásd az 5. §. 5. pontját.)

8. Oly állításra kötelezettek, a kiknek nyilvánvaló hadképtelensége (25. § 4. p.) kétséget kizárólag meg van állapítva, továbbá azok, a kikre nézve bármely korosztályban valamely sorozó vagy vegyes felülvizsgáló bizottság «Fegyverképtelen»-re vagy «Törlendő»-re szóló határozatot hozott: a sorozásra, feltéve, hogy állítási kötelezettségüknek szabályszerűen megfeleltek, többé megjelenni nem kötelesek.

17. §.

A bevándoroltak állítási kötelezettsége.

A ki védköteles korban valamely külállamból a monarchiába bevándorol, és a monarchia két államának egyikében állampolgári jogot szerez, az állítási kötelezettségnek, ha az állampolgári jogot még a 3-ik korosztályból való kilépés előtt nyeri el, korosztályán belül alá van vetve.

Ha azonban az állampolgári jog a 3-ik korosztályból való kilépés után, de még azon év december 31-ike előtt szerezte meg, a melyben az illető 33-ik életévét betölti: az illető csak egy ízben esik állítási kötelezettség alá.

A bevándoroltak állítási kötelezettségüknek az állampolgári jog megadása után azonnal megfelelni tartoznak. Szolgálati kötelezettségüket lásd a 10. §-nál.

18. §.

Illetőség az állítási kötelezettség teljesítése tekintetében.

1. Az állítási kötelezettséget minden védköteles azon sorozó járásban tartozik teljesíteni, a melyben községi illetőséggel bír. (V. T. 38. §.)

Az illető járás «illetőségi» sorozó járásnak, az illető hadkiegészítési hatóságok «illetékes» hadkiegészítési hatóságoknak nevezetnek.

2. Az állítási kötelezettség teljesítésére vonatkozó illetőség tekintetében az állításra kötelezettek a jelentkezési határidő kezdetének napján (22. §) vagyis november 1-én fennálló községi illetősége mérvadó.

A november 1-je után és a legközelebbi fősorozás befejezéséig netán nyert új községi illetőség nem ezen közvetlenül bekövetkező, hanem csak az erre következő fősorozás alkalmával vehető tekintetbe.

3. Kétes községi illetőség esetében a védköteles azon sorozó járásban tekintendő illetőséggel bírónak, a melyben november 1-jén állandóan tartózkodik. Ha ez ki nem puhatolható, általában a tartózkodási hely határoz. (Az ekként felavart egyéneknek az újonczjutalékba való beszámítása tekintetében lásd a 135. §. 6-ik pontját.)

4. Ha valamely állításra kötelezett egy más sorozási helyen kíván állítási kötelezettségének megfelelni, ez iránt folyamodnia kell. (27. §.)

19. §.

Az állításra kötelezettek nősülésének tilalma.

1. A nősülés az állításra kötelezett korba való belépés és a 3-ik korosztályból való kilépés előtt nincs megengedve.

Kivételnek azok, kik az újonczállításnál valamelyik korosztályban «Törlendők»-nek vagy «Fegyverképtelenek»-nek nyil-

vánítottak (94. §), vagy a 3-ik korosztályban be nem soroztattak.

Különös tekintetbe vételt érdemlő körülmények között a kivételes nősülhetési engedélyt a honvédelmi miniszter adhatja meg; azonban ezen engedély a védkötelezettség teljesítése tekintetében semmi kedvezményre sem szolgálhat alapul.

A ki a fentebbi tilalom áthágásával nősült meg, harmincz forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

Az engedély nélküli nősülésben bűnrészes hivatalos közeget ugyanezen pénzbüntetés éri, fennmaradván ellene még a hivatali szabályok szerinti eljárás.

2. A büntető eljárás a kir. járásbiróságokat, tényleges szolgálatban álló katonai személyek irányában pedig a katonai hatóságokat (86. §) illeti.

3. A büntetés akkor is fogamatba veendő, ha a kihágás a magyar korona országain kívül követtetett el.

Ugyanezen büntetés alá esnek azon, a magyar korona országában tartózkodó osztrák állampolgárok is, a kik ezen kihágást a magyar korona országainak területén vagy másutt követtek el.

4. A büntető eljárás megindíthatása három év alatt évül el. Az elévülés azon nappal veszi kezdetét, melyen a kihágás elkövetetett.

5. A büntetéspénzek hovaforditása és a behajthatatlan pénzbüntetések átváltoztatása tekintetében a védtörvény 66. §-ának (ezen utasítás 85. §-ának) rendelkezései nyernek alkalmazást.

20. §.

Az újonczállítási előmunkálatok általában.

1. Az újonczállítási előmunkálatok az illető újonczállítást megelőző évben kezdődnek és a következő évben állítás alá kerülő védkötelesek kipuhatolására és egyéb, a fősorozás kezdete előtt végezhető és annak végrehajtásához szükséges intézkedéseket foglalják magukban.

Ezen intézkedések a következők:

- a) az állításra kötelezettek összeírása;
- b) a sorsolási lajstromok elkészítése és a sorshuzás véghezvitele

c) az állítási lajstromok elkészítése;

d) a sorozó bizottságok szervezésére és azok utazási és működési tervezeinek megállapítására vonatkozó előintézkedések.

2. Ezen előmunkálatok az újonczjutalékok megszavazásától függetlenül és a magasabb fokú hadkiegészítő hatóságok különös rendelete nélkül végrehajtandók.

21. §.

Az első korosztálybeli állításra kötelezettek összeírása az anyakönyvvezetők által.

1. Az állításra kötelezett korba lépő egyének összeírása céljából kötelesek a községi előjárók a 15. § 1—3. pontjai értelmében kapott anyakönyvi kivonatokat azon év augusztus havában, mely az összeirottaknak az 1-ső korosztályba való lépését megelőzi, az anyakönyvvezetőknek visszaadni.

2. Az anyakönyvvezetők a visszakapott kivonatokat az időközben beállott változások szerint kiegészíteni és október hó végéig a községi előjáróknak ismét átadni tartoznak.

3. Az állításra kötelezett korba lépő katonai származású személyek összeírása céljából a területi hadparancsnokságok illetőleg a honvéd kerületi parancsnokságok a 15-ik § 4-ik pontja értelmében kapott anyakönyvi kivonatokat azon év augusztus havá 1-én, mely az összeirottaknak az 1-ső korosztályba való lépését megelőzi, a tábori lelkészeknek visszaadni tartoznak.

4. A tábori lelkészek a visszakapott kivonatokat az időközben beállott változásokhoz képest kiegészíteni és szeptember 1-éig a területi had- s illetőleg honvéd kerületi parancsnokságokhoz ismét beterjeszteni tartoznak.

5. A beállott változások a 15. § 4. pontjában jelzett úton, és az ott megállapított módon azon községeknél, melyeknek a kivonatokat eredetileg kiadattak, tudomására hozandók.

Ha ezen változás a községi illetőségre vonatkozik, akkor azon község, melynek az anyakönyvi kivonat eredetileg kiada-

tott, ezt a tőzskönyvi lappal együtt az illető járási tisztviselő útján az új illetőségi községnek átadni tartozik.

A tábori lelkészek által az anyakönyvi kivonatokba netán újabban felvett katonai származású ifjak tekintetében a 15. § 4. pontja szerint kell eljárni.

22. §.

Az állításra kötelezettek felszólítása az összeírás végett való jelentkezésre.

1. A községi előjárók kötelesek évenként, október elején, a legközelebbi újonczállításra kötelezetteket (16. és 17. §§) nyilvános falragaszok és a szükséghez képest ezen felül más, helyben szokásos módon is a törvényszabta büntetésre való figyelmeztetés mellett, fölhívni, hogy november havában az összeírás végett jelentkezzenek.

2. Egyúttal figyelmeztetendők az állításra kötelezettek:

a) hogy a védtörvény 31., 32., 33. és 34. §-aiban említett kedvezmények valamelyike iránti netaláni igények érvényesítésére vonatkozó felszerelt kérvények a következő év januárius vagy februárius havában a járási tisztviselőhöz, legkésőbb azonban a fősorozás napján a sorozóbizottsághoz benyújtandók (26. §);

b) hogy az illetőségi sorozójáráson kívül leendő állíttatás megengedése (27. §) iránti felszerelt kérvények a jelentkezés alkalmával nyújtandók be, és hogy *ily esetben egyúttal* a védtörvény 31., 32., 33. és 34. §-aiban említett kedvezmények valamelyike iránti esetleges igények is érvényesíthetők és igazolhatók (26. §.).

3. A jelentkezésre való ezen felhívásoknak azon megjegyzést is tartalmazniok kell, hogy a jelentkezési kötelezettségnek valamint általában a védtörvényből eredő kötelezettségeknek elmulasztása ezen felhívásoknak, vagy a védtörvényben megszabott kötelezettségeknek nem tudása által ki nem menthető.

23. §.

Az állításra kötelezettek jelentkezése az összeírásra.

1. A legközelebbi újonczállításra felhívott három korosztályba tartozó minden egyes állításra kötelezett tartozik az előző év november havában illetőségi vagy állandó tartózkodási helye községi előjárójánál, összeírás végett, szóval vagy írásbelileg jelentkezni (V. T. 35. §).

2. Ha czen bejelentés nem az illetőségi hely községi előjárójánál történik, az igazoló vagy utazási okmány is bemutatandó.

3. Amely állításra kötelezettek illetőségi vagy állandó tartózkodási helyökről ideiglenesen távol vannak, s ez által, vagy betegségöknél fogva, szóval vagy írásban jelentkezni akadályozva vannak, azok helyett a bejelentés szülei, gyámjaik vagy más meghatalmazott által történhetik.

4. A tényleges szolgálatban álló katonai személyek tiaira, valamint a hadsereg (haditengerészet) igazgatásánál alkalmazott és még állításra kötelezett személyekre nézve ugyanezen jelentkezési kötelezettség áll fenn.

5. A hadsereg és a honvédség katonai képzőintézeteinek az 1. pont értelmében jelentkezni köteles növendékei az illetőségi község előjárójánál, az összeíráshoz megkívántató adatok közlése mellett, az illető intézetek parancsnokai által jelentendők be.

6. A büntető, vizsgálati vagy javítófogságban levő állításra kötelezettek az illető intézetek főnökei által, az összeíráshoz szükséges adatok közlése mellett, a tartózkodási hely törvényhatóságánál jelentetnek be, mely utóbbi erről az illetékes járási tisztviselőt értesíteni tartozik.

7. Az állításra kötelezettek jelentkezése az illető lajstromba (24. §), és ha a jelentkezés szóbelileg történt, még a jelentkező jelenlétében bejegyzendő. A jelentkezés megtörténtéről az illetőnek az 5. minta szerint szerkesztendő hivatalos igazolvány 5. minta adandó ki.

8. Idegen járásbeli állításkötelesek (24. § 1.) jelentkezésük alkalmával a 27. § rendelkezéseiről kioktatandók, azok pedig, a kik tartózkodási járásukban leendő állíttatásuk

íránt folyamodnak, kötelezendők, azon esetre, ha tartózkodási helyöket változtatják, új tartózkodási helyöket bejelenteni.

9. Azon állításra kötelezett, ki a megszabott jelentkezést a nélkül, hogy legyőzhetetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztja, kihágást követ el és 5 forinttól 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik (V. T. 35. §).

A büntető eljárás a tartózkodási hely közigazgatási hatóságát illeti (84. §).

10. A büntetés akkor is foganatba veendő, ha a kihágás a magyar korona országain kívül követtetett el.

Ugyanezen büntetés alá esnek azon, a magyar korona országaiiban tartózkodó osztrák állampolgárok is, a kik ezen kihágást a magyar korona országainak területén vagy máshol követették el.

Ezen esetekben az eljárás és a határozathozatal az illetégségi község közigazgatási hatóságát illeti.

11. A büntető eljárás megindíthatása hat hónap alatt évül el. Az elévülés azon év november hava végével kezdődik melyben az előirt jelentkezés elmulasztatott.

12. A büntetéspénzek hovafoordítása és a behajthatatlan pénz büntetések átváltoztatása tekintetében a 85. §. rendelkezései nyernek alkalmazást.

24. §.

Az állításra kötelezettek összeírása a községelőjárók által általában.

1. Az állításra kötelezettek összeírása a községi előjárók kötelessége, és kiterjed nemcsak a községben illetőséggel bíró, hanem az abban nem illetékes, valamint általában a községben született állításra kötelezettekre is.

2. A községi előjárók az összeírás helyes és rendes fogamatosságáért felelősek; siker nélkül megrovott szabálytalanságok esetében, az összeírást a törvényhatóság a községi előjárónak, vagy a hiba más elkövetőinek költségén, a járási tisztviselő által eszközöltheti.

3. A községi előjárók az anyakönyvi kivonatok átvételét után tartoznak azonnal tudomást szerezni az azokban megnevezett egyének tartózkodásáról, és kipuhatolni, vajjon a község-

ből már eltávozottak nem haltak-e meg, engedélylyel nem költöztek-e ki, vagy máshol nem nyertek-e községi illetőséget, vagy pedig «teljesen ismeretlenek»-e. Ezen puhatolások eredménye az anyakönyvi kivonatokban (21. §) megjegyzendő.

4. Ezen anyakönyvi kivonatok, továbbá az állításra kötelezettek személyes jelentkezései (23. §) és a községben különben illetékes vagy nem illetékes állítás-kötelesek és a «teljesen ismeretlenek» íránt a községi előjárók részéről eszközöndő nyomozások alapján külön-külön lajstromok készíttetnek, és pedig:

a) a községben illetékes állításkötelesekről, a 6. alatti 6. minta.

minta szerint,

b) a községben nem illetékes (idegen) állításkötelesekről,

mint. és

7. minta.

c) a községben nem illetékes (idegen) állításkötelesekről, a 8. alatti minta szerint. 8. minta.

ók

A) A községi

1. A 6. minta szerinu községi kötelesek összes állításra kötelezettek, a születési és tartózkodási helyre való tekintet nélkül, bejegyzendők; köztük azok is, a kik a hadseregben (hadi tengerészetben) vagy a honvédségben szolgálnak, vagy ezek kötelekéből már elbocsáttattak, vagy a kik valamely katonai képző intézetben vannak, avagy egy ilyenből bármilyen módon már kiléptek.

Csupán az anyakönyvvezetők által az anyakönyvi kivonatokban megjelölt elhalt állítás-kötelesek nem veendők fel az összeírás lajstromba.

2. A 2-ik és 3-ik korosztálybeli állítás-kötelesekről nem kell külön lajstromokat készíteni, hanem csupán az 1-ső korosztálybeli ujonczállítás alkalmára készült lajstromok igazítandók, illetve egészítendők ki.

3. Olyan körülmények, melyek az állítási kötelezettség tekintetében fontossággal bírnak, például: ha az állításra kötelezett vizsgálati vagy büntető fogságban van, bűnvádi (elő-)vizsgálat alatt áll, habár szabad lábon van is, a lajstrom «Észrevétel» rovatában feltüntetendők.

íránt folyamodnak, kötelezendők, azon esetre, ha tartózkodási helyüket változtatják, új tartózkodási helyüket bejelenteni.

9. Azon állításra kötelezett, ki a megszabott jelentkezést a nélkül, hogy legyőzhetetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztja, kihágást követ el és 5 forinttól 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik (V. T. 35. §).

A büntető eljárás a tartózkodási hely közigazgatási hatóságát illeti (84. §).

10. A büntetés akkor is foganatba veendő, ha a kihágás a magyar korona országain kívül követtetett el.

A 86. lapon, a 23. §. 10. pontjának harmadik bekezdése helyett:

«Az eljárás és határozathozatal az első bekezdésben említett esetekben az illetőségi község közigazgatási hatóságát, a második bekezdésben említett esetekben pedig a tartózkodási hely közigazgatási hatóságát illeti».

11. A büntető eljárás megindíthatása hat hónap alatt evü el. Az elévülés azon év november hava végével kezdődik melyben az előirt jelentkezés elmulasztatott.

12. A büntetéspénzek hova fordítása és a behajthatatlan pénz büntetések átváltoztatása tekintetében a 85. §. rendelkezései nyernek alkalmazást.

24. §.

Az állításra kötelezettek összeírása a községelöljárók által általában.

1. Az állításra kötelezettek összeírása a községi előjárók kötelessége, és kiterjed nemcsak a községben illetőséggel bíró, hanem az abban nem illetékes, valamint általában a községben született állításra kötelezettekre is.

2. A községi előjárók az összeírás helyes és rendes fogamatosságáért felelősek; siker nélkül megrovott szabálytalanságok esetében, az összeírást a törvényhatóság a községi előjárónak, vagy a hiba más elkövetőinek költségén, a járási tisztviselő által eszközöltheti.

3. A községi előjárók az anyakönyvi kivonatok átvételét után tartoznak azonnal tudomást szerezni az azokban megnevezett egyének tartózkodásáról, és kipuhatolni, vajjon a község-

ből már eltávozottak nem haltak-e meg, engedélylyel nem költöztek-e ki, vagy máshol nem nyertek-e községi illetőséget, vagy pedig «teljesen ismeretlenek»-e. Ezen puhatolások eredménye az anyakönyvi kivonatokban (21. §) megjegyzendő.

4. Ezen anyakönyvi kivonatok, továbbá az állításra kötelezettek személyes jelentkezései (23. §) és a községben különben illetékes vagy nem illetékes állítás-kötelesek és a «teljesen ismeretlenek» íránt a községi előjárók részéről eszközözendő nyomozások alapján külön-külön lajstromok készíttetnek, és pedig:

- a) a községben illetékes állításkötelesekről, a 6. alatti 6. minta. minta szerint,
- b) a községben nem illetékes (idegen) állításkötelesekről, a 7. alatti minta szerint, és 7. minta.
- c) a «teljesen ismeretlenekről» a 8. alatti minta szerint. 8. minta.

25. §.

Az állításra kötelezettek összeírása a községelöljárók által különösen.

A) A községben illetékes állításkötelesek összeírása.

1. A 6. minta szerinti lajstromba a községben illetékes összes állításra kötelezettek, a születési és a jelenlegi tartózkodási helyre való tekintet nélkül, bejegyzendők; köztük azok is, a kik a hadseregben (haditengerészetben) vagy a honvédségben szolgálnak, vagy ezek kötelékéből már elbocsáttattak, vagy a kik valamely katonai képző intézetben vannak, avagy egy ilyenből bármi módon már kiléptek.

Csupán az anyakönyvvezetők által az anyakönyvi kivonatokban megjelölt elhalt állítás-kötelesek nem veendőek fel az összeírás lajstromba.

2. A 2-ik és 3-ik korosztálybeli állítás-kötelesekről nem kell külön lajstromokat készíteni, hanem csupán az 1-ső korosztálybeli ujonczállítás alkalmára készült lajstromok igazítandók, illetve egészítendőek ki.

3. Olyan körülmények, melyek az állítási kötelezettség tekintetében fontossággal bírnak, például: ha az állításra kötelezett vizsgálati vagy büntető fogságban van, bűnvádi (elő-) vizsgálat alatt áll, habár szabad lábban van is, a lajstrom «Észrevétel» rovatában feltüntetendőek.

4. Az összeírásnak ugyanezen rovatában feltüntetendő az is, hogy az összeírott *«nyilvánvaló alkalmatlan»*, azaz, hogy a következő fogyatkozások egyikében és melyik nemében szenved:
 egyik lábnek avagy egyik kéznek hiánya;
 mindkét szemre való vakság;
 siket-némaság;
 hülyeség;
 törvényszéki megállapított tébolyodottság, őrültség vagy hárgyúság.

B) Az idegen járásbeli állítás-kötelesek összeírása.

5. Az idegen járásbeli állítás-kötelesek lajstromába felveendőek:

a) a községben tartózkodó azon állítás-kötelesek, kik valamely más községben illetékesek, vagy a kiknek községi illetősége kétséges (18. §);

b) a községben született, nem oda való illetőségű, máshol tartózkodó állításkötelesek, ha azoknak, vagy szülőiknek (az egyik szülőnek) illetőségi vagy csak tartózkodási helye is, vagy az utóbbiak születési helye tudva van.

c) a jegyzék végén, azon, az elhalálozási anyakönyvi kivonatokban összeírottak, a kik a községben illetőséggel nem bírtak.

6. Ezen állításra kötelezettek összeírása az előrebocsátott elvi határozatok szerint, az állításra kötelezettek jelentkezése és a községi előjárók részéről hivatalból eszközözendő nyomozások alapján történik.

7. Ha az állításra kötelezett érvényes igazoló okmányokkal nem bír, ezen körülmény a lajstrom illető rovatában megjegyzendő, és ha a jelentkezés személyesen történt, pontos személyleírás veendő fel és melléklendő a lajstromhoz.

Ha ezen eset oly állításra kötelezett tekintetében forog fenn, a kinek korosztálya már ujonezállítás alatt volt, a községi előjáró az «észrevétel» rovatban megjegyezni tartozik, mikor és mily módon tett eleget az illető, saját vallomása szerint, a maga állítási kötelezettségének.

8. Oly állításra kötelezetteknek, kik a tartózkodási helyen leendő állításukat szorgalmazzák, ezen körülmény az «Észrevétel» rovatban felemlítendő, és irányukban továbbra a 23. § 8. pontjában és a 27. §-ban jelzett eljárás követendő.

C) A teljesen ismeretlenek összeírása.

9. «Teljesen ismeretlen» gyanánt azon egyén tekintendő és a «teljesen ismeretlenek» lajstromába az veendő fel, ki a kereszteleési- és születési lajstrom-kivonatok szerint a községben született ugyan, de a kinek elhalálozása vagy tartózkodási helye a legbehatóbb puhatolások dacára sem volt kinyomozható, és ha általában nincs tudva, hogy a szülők (törvénytelen származásuaknál az anya) mely községbeli illetőségűek, vagy hol tartózkodnak, avagy végre hol születtek.

Ha a szülőknek vagy csupán egyik szülőnek is (házasságon kívüli származásuaknál az anyának) tartózkodási vagy születési helye ismeretes, azon esetben a kérdéses állításra kötelezett már ezen körülmény alapján, s ahhoz képest, a mint a tekintetbe jövő hely saját, vagy valamely idegen község, az illetékes vagy az idegen járásbeli állításra kötelezettek lajstromába jegyzendő be.

10. A 9-ik pont első bekezdésében említett puhatolások, valamint az e részbeli nyomozások eszközzése, és annak kétségtelen megállapítása, hogy a «teljesen ismeretlenek» szülői (anyja) a községben csakis ideiglenesen tartózkodtak, és azok illetősége, ugyancsak tartózkodási vagy születési helye teljesen ismeretlen, a községi előjárók és ezenfelül a puhatoló bizottságok feladatát képezik (103. §).

A községi előjárók a «teljesen ismeretlenek» keresztleveleit (születési bizonyítványait) is hivatalból beszerezni tartoznak.

26. §.

A szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett kedvezmények iránti folyamodványok benyújtása.

1. Állításra kötelezett papjelöltek és papnövendékek, tanítók és tanítójelöltek, továbbá öröklött mezei gazdaságok birtokosai, kik a védtörvény 31., illetőleg 32. és 33. §-aiban említett kedvezményben ohajtanak részesülni, továbbá gyámolításra szorult rokonok vagy azok meghatalmazottjai, kik az állításra kötelezettek részére a védtörvény 34. §-ában említett kedvezményt igénylik, az ilyen kedvezmények alapjául szolgáló viszonyokat januárius vagy februárius hónapokban a járási tisztviselő előtt, legkésőbb

azonban a fősorozás idejében a sorozó bizottság előtt érvényesíteni és igazolni tartoznak.

2. Azon állításra kötelezettek azonban, a kik ezen kedvezmények valamelyikén kívül még az illetékes sorozójáráson kívül leendő állíttatást is kérelmezik (27. §), ez utóbbi kedvezmény iránti folyamodványukban egyúttal az 1. pontban említett kedvezmény iránti igényüket is érvényesíthetik és igazolhatják (22. § 2b).

3. A községi előjárók az állításra kötelezetteket a 22. § szerint kibocsátandó felhíváson kívül, jelentkezésük alkalmával is a fenti rendelkezésekre, valamint arra is figyelmeztetni tartoznak, hogy a kedvezmények megadása körül az igazolványoknak nem idejekorán és nem teljesen felszerelve történt beadása folytán beállott késedelem a tényleges szolgálatra való behívást nem fogja hátráltatni.

4. A benyújtott folyamodványok, illetőleg igazolványok és a tekintetbe jövő férfi rokonok nyilvánvaló keresetképtelenségét igazoló bizonyítványok (57. § 2. pont, a, b és c) az összeírási lajstromokhoz (25. §) csatolandók, és azoknak száma a lajstromokban följegyzendő.

5. Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének megadása iránti folyamodványok az V. fejezetben foglalt rendelkezések szerint nyújtandók be.

27. §.

Az illetékes sorozójáráson kívül leendő állíttatás megengedése iránti folyamodványok.*

1. Az illetékes sorozójáráson kívül való állíttatás *kivételesen és különös méltánylást érdemlő esetekben engedélyezhető.*

Azon védkötelesek, kiknek ezen engedély megadható, a következők:

a) a más járásban letelepedettek vagy nyilvános szolgálatban alkalmazottak;

b) a munka vagy kereset céljából huzamosan távollevők, vagy valamely állandó szolgálatban az illetékes sorozójáráson

* A bélyegkötelezettség tekintetében lásd a 44. §-nál tett «megjegyzést».

kívül tartózkodó állításkötelesek, ha hitelt érdemlőleg beigazoltatik és a tartózkodási hely községi előjárója által is meg erősíttetik, hogy az illetékes sorozójáráshoz való utazás költségeit a nagy távolság folytán sajátjukból fedezni nem képesek;

c) a rendes és nyilvános tanulók.

Az ily állítás-kötelesek azonban csak azon járásban állíthatók, a melyben állandó tartózkodási helyük fekszik; ezek az idegen sorozó járásban rendszerint a fősorozás alkalmával állítandók elő (101. §).

2. Az illetékes sorozó járáson kívül leendő állíttatás megengedése iránti folyamodványok az összeírásra való jelentkezés alkalmával, és pedig legkésőbb november végeig nyújtandók be.

Később benyújtott folyamodványok elutasítandók. Az engedély utólagosan csak azon esetben adható meg, ha beigazoltatik, hogy azon körülmények, melyek az illetékes sorozójáráson kívül leendő állíttatást indokolják, csak az említett időpont után állottak be.

3. A külföldön tartózkodó állítás-köteleseknek, kérelmük folytán, az 1. pontban említett feltételek alatt megengedhető, hogy állítási kötelezettségüknek a tartózkodási helyükhöz az illetékes járásnál közelebb eső valamely más sorozójáráshoz lehessenek eleget. A község előjárónak az 1. b) pontban említett igazolványa ily esetekben nem kívántatik meg.

4. Azon állítás-kötelesek, kik az előző pontokban említett kedvezményt igénybe veszik, személyazonosságukat hitelt érdemlő módon igazolni tartoznak. Ha ezt tenni nem tudják, vagy ha a személyazonossági bizonyítékok tekintetében kétség támadna, az illetőségi sorozó bizottsághoz utasítandók.

5. Az engedélyek megadása az 1. pontban megjelölt esetekben az illetékes község járási tisztviselőjét, a 3. pontban említett esetekben a honvédelmi minisztert illeti.

A járási tisztviselő elutasító határozata ellenében a fél 14 napon belül a honvédelmi miniszterhez felfolyamodhatik.

6. A Boszniában és Hercegovinában vagy a Lim-területen tartózkodó azon állításköteleseknek, kik ott nyilvános szolgálatban állanak, vagy állandóan megtelepedtek, továbbá a kiknek kereseti vagy más viszonyai, állítási kötelezettségek teljesítése végett még a tartózkodási helyükhöz közelebb fekvő

valamely belföldi sorozó járásba (3-ik pont) való utazást, különösen az utazási költségeknek a sajátjukból való fedezését sem engedik meg, a Boszniában vagy Hercegovinában szervezett valamelyik sorozó-bizottság által való megvizsgáltatáshoz az engedély a honvédelmi miniszter által megadható. Az ilyen folyamodványok a tartózkodási hely közigazgatási hatósága (a Limerületen a katonai állomás-parancsnokság) által igazolandók, s ezek részéről az illetékes járási tisztviselőhöz juttatandók.

7. A községi előljárók a hozzájuk benyújtott folyamodványokat, illetőleg igazolványokat az összeirásai lajstromokhoz (24. §) csatolni s azok számát ez utóbbiakban feljegyezni tartoznak.

8. Idegen járásbeli állítás-kötelesek, a kik a tartózkodási helyükön leendő állittatásukat szorgalmazzák, a községi előljárók részéről hivatalbeli közbenjárásban részesítendők.

28. §.

A községenkénti összeírás befejezése.

1. Az állításra kötelezettek községenkénti összeírása november 30-ával befejezendő.

2. A községi előljárók tartoznak ezen lajstromokat, azoknak gondos felülvizsgálása után, december 10-ig az illetékes járási tisztviselőhöz, és pedig a községben illetékesek lajstromát (25. § A) két példányban, a többi lajstromokat pedig (25. § B és C) egy-egy példányban beterjeszteni.

3. A lajstromokhoz melléklendők, és pedig:

a) a községben illetékesek lajstromához az anyakönyvi kivonatok, az illetékes sorozó járáson kívül leendő állittatás megengedése iránt benyújtott folyamodványok és a szolgálati kötelezettség teljesítése körüli valamely kedvezmény iránti igény indokolása céljából általuk netán beterjesztett igazolványok (26. és 27. §§);

b) az idegen járásbeli állításkötelesek lajstromához az illetékes sorozó járáson kívül leendő állittatás megengedése iránt benyújtott folyamodványok és a szolgálati kötelezettség teljesítése körüli valamely kedvezmény iránti igény indokolása céljából részükről netán beterjesztett igazolványok (26. és 27. §§);

c) a «teljesen ismeretlenek» lajstromához a puhatolási iratok, köztük különösen a hivatalból beszerzett keresztelési (születési) anyakönyvi kivonatok (25. §).

29. §.

A községenkénti összeírások megvizsgálása és kiegészítése a járási tisztviselők által.

1. Az illető járásban illetékes, és a következő naptári évben az 1-ső korosztályba lépő védkötelesek összeírásai lajstromai a járási tisztviselő által az illető anyakönyvi kivonatokkal népszámlálási lajstromokkal és egyéb meglevő adatokkal összehasonlítandók, és a netán tapasztalt hiányok kiigazítandók.

2. Különösen feltüntetendők mind a három korosztály összeírásai lajstromaiban, a mennyiben ez még meg nem történt volna:

a) a már elhalálozottak, az elhalálozás helyének és idejének megjelölése mellett;

b) a «nyilvánvalóan alkalmatlanok», a fogyatkozás megnevezése mellett (25. §. 4 p.), és pedig azok is, a kik már az 1-ső illetőleg a 2-ik korosztályban is ilyenekül voltak megjelölve; ezeknél az ujonczállítási év is megnevezendő;

c) a valamely sorozó bizottság által «fegyverképtelen»-eknek vagy «törlemdők»-nek osztályozottak, az állítási év és a határozat felemlítése mellett, azonban a fogyatkozás megjelölése nélkül;

d) az 1-ső és 2-ik korosztályban «igazolt» vagy «igazolatlan» távollevők gyanánt megjelöltek, azon állítási évnek, melyben az illető távol volt, és azon körülménynek felemlítése mellett, hogy az illető mint ujoncz, a hadsereg (hadi tengerészlet) vagy a honvédség részére, vagy mint póttartalékos a hadsereg vagy a honvédség részére, utóállítandó gyanánt áll-e előjegyzésben;

e) a törvényes szolgálati kötelezettség mellett már a hadseregben (hadi-tengerészletben) vagy a honvédségben szolgálók, történt legyen besoroztatásuk akár önkéntesen, akár a fősorozás (utóállítás) alkalmával, akár bármely más módon, a besoroztatás időpontjának megemlékezése mellett;

f) a katonai nevelő intézetek növendékei, az intézet megnevezése mellett;

g) minden egyéb, a hadsereghez (hadi-tengerészethez) vagy a honvédséghez tartozó személyek a csapattest (intézet) megjelölése mellett;

h) az illetékes sorozó járáson kívül leendő állíttatás megengedése iránti folyamodványok.

3. Mind három korosztálybeli nyilvánvalóan alkalmatlanok tekintetében a járási tisztviselő részéről beható vizsgálat eszközölendő. Ha ennek alapján az illető fogyatkozás kétségtelenül megállapíttatik, az illető állításra kötelezettek a sorozó bizottság előtti személyes megjelenés alól fölmentendők és ez a lajstrom 14-ik rovatában megjegyzendő. A vizsgálati iratok azután határozathozatal végett a sorozó bizottság elé terjesztendők (94. §. 5. p.).

Hasonló eljárás követendő azon nyilvánvalólag keresetképtelen férfi rokonok tekintetében is, a kik a sorozó bizottság előtti személyes megjelenés alól felmenthetők (57. §. 2. pont, második bekezdés, b).

4. Az idegen járásbeli állításkötelesek beérkezett összeirási lajstromaiból a járási tisztviselők sorozó-járásonként elkülönített kivonatokat szerkeszteni és azokat a hozzájuk tartozó mellékletekkel együtt azonnal az illetékes járási tisztviselőkhöz átküldeni tartoznak. Az utóbbiak pedig, ehez képest saját lajstromaikat kiigazítani és kiegészíteni kötelesek.

5. A «teljesen ismeretlenek» községenkénti összeirási lajstromai és azok mellékletei átvizsgálандók, a netáni hiányok pótlандók, és azután a sorozó járásbeli «teljesen ismeretlenek» egy lajstromba veendőek fel.

Ezen lajstrom, mellékleteivel együtt, betekintés és az előtűk netán ismeretes adatok bejegyzése végett még a fősorozás előtt a szomszédos sorozó járásokkal és törvényhatóságokkal közlendő, és azután a sorozó bizottság elé terjesztendő.

30. §.

Az összeirásoknak a községekben való kihirdetése.

1. A községbeli illetőségükről szerkesztett községenkénti összeirási lajstromok kiigazítása és kiegészítése után tartozik a

járási tisztviselő a lajstromok egy példányát az illető községi előljárónak oly meghagyással kiadni, hogy azt a községházánál nyolcz napon át közszemlére függeszsze ki, s ezt falragaszok útján és a helyben szokásos más módon azonnal tegye közhírré.

2. A községelőljáró közvetlenül az erre vonatkozó meghagyás vétele után, köteles a hirdetményt elkészíteni és azt kihirdettetni.

Ezen hirdetménynek tartalmaznia kell a nyolcz közzétételi napnak és azon helyiségnek pontos megnevezését, a melyben a lajstromok közszemlére ki lesznek téve, továbbá azon megjegyzést, hogy mindenki, a ki

a) valamely kihagyást vagy téves bejegyzést vesz észre, vagy

b) az illetőségi sorozó járáson kívül leendő állíttatás megengedése, vagy a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett valamely kedvezmény iránti folyamodványok ellen kíván kifogást tenni, felhivatik, hogy ezt a járási tisztviselőnél jelenste be.

3. A községelőljáró felelős, hogy az összeirások az erre nézve megállapított nyolcz napon át a községházán közszemlére tényleg ki legyenek téve.

31. §.

Eljárás az összeirás következtében benyújtott följelentések tekintetében.

1. Az összeirásból történt kihagyások vagy helytelen bejegyzések miatt akár személyesen, akár írásban tett följelentések, valamint az illetőségi sorozó járáson kívül leendő állíttatás megengedése vagy a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett kedvezmények iránti kérvények ellen emelt kifogások a járási tisztviselő részéről, a mennyiben szükséges, az illető községi előljárók hozzájárulásával megvizsgálандók.

2. Ha az ily följelentés alaposnak bizonyul, a járási tisztviselő részéről a megfelelő intézkedések megteendőek, illetőleg a lajstromok kiigazítандók; ellenkező esetben pedig az eredmény a félnek oly hozzáadással adandó tudtára, miszerint jogában áll további panaszos följelentését a honvédelmi miniszterhez megtenni.

A mennyiben azonban a kifogások a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett kedvezmény iránti kérvények ellen emeltettek volna, a járási tisztviselő a vizsgálati iratokat az e fölötti határozathozatalra hivatott sorozó bizottság elé tartozik beterjeszteni.

3. Általában köteles a járási tisztviselő a szolgálati kötelezettség teljesítése körül megengedett valamely kedvezmény iránti kérvények tekintetében, ha a beterjesztett igazolványok nem zárnak ki minden kétséget, vizsgálatokat indítani és az esetet oly módon felderíteni, hogy a sorozó bizottság biztossággal határozhasson.

32. §.

Sorshuzás, utósorshuzás.

1. A sorshuzásnak célja, általában meghatározni a sorrendet, a mely szerint az állításra kötelezettek, besoroztatásuk esetében, saját korosztályukon belül az ujonczjutalékba vagy a póttartalékba ajánlatnak, és a hadseregbe (hadi tengerészetbe) vagy a honvédségbe osztatnak be.

2. A sorshuzásban mindazon állításkötelesek, beleértve a nyilvánvalóan alkalmatlanokat is (25. § 4. p.), részt venni tartoznak, kik az illető naptári évben lépnek az állításra kötelezett korba (töltik be éltük 21-ik évét) és így első ízben hivatnak fel a sorozásra.

3. A sorshuzás alól csakis az alább megjelöltek vétetnek ki, ebbeli viszonyuk tartamára, és pedig:

a) a hadsereg és a honvédség katonai képző intézeteinek az illető sorozási évben az 1-ső korosztályban álló növendékei;

b) a sorshuzás idejében már a hadseregben (hadi-tengerészetben) vagy a honvédségben szolgálók;

c) a «teljesen ismeretlenek» (25. § C).

4. A sorshuzás az ujonczállítás kezdete előtt eszköz lendő, de nem előbb, mint a mennyi idő az állítási lajstromoknak az ujonczállítás kezdetéig leendő teljes elkészítésére szükséges; a sorshuzás lehetőleg megszakítás nélkül hajtható végre.

5. A sorshuzás napja a járási tisztviselő által a községek-

ben legalább nyolcz nappal előbb nyilvános falragaszok által, vagy a körülményekhez képest, a helyben szokásos más módon is kihirdetendő.

6. A személyes megjelenés az állításra kötelezettek szabad tetszésére van hagyva (34. § 5. p.).

7. Mindazon állításkötelesek, a kiknek számára az 1-ső korosztályban bárminő oknál fogva sorsszám nem huzatott, ha utólagosan, vagy pedig valamely magasabb korosztályban állítás alá kerülnek, utósorshuzás alá vonandók; és pedig még akkor is, ha a korosztály és sorsszám rendén kívül állítatnak (35. §).

8. A sorshuzás eredménye a «sorshuzási lajstromba» (33. §), az utó-sorshuzásé pedig az erre vonatkozólag felveendő jegyzőkönyvekbe, továbbá az illető születési évfolyam sorshuzási és állítási lajstromaiba bejegyzendő (35. § 3. p. és 39. § 2. a) p.).

9. A kihuzott sorsszám az állításkötelesekre nézve az állítási kötelezettség egész tartama alatt, és így a magasabb korosztályokban is érvényes, kivéve, ha az a korosztály és sorsszám rendén kívüli elbánás alá esik.

10. Állításra kötelezettek, a kik azon ujonczállítás után, a melyre nézve sorsot huztak, illetőségüket megváltoztatják, új illetőségi járásukban a második vagy harmadik korosztályban, az előbbi járásbeli sorsszámuk szerint és az új illetőségi járásbeli hasonló sorsszám elébe sorozandók.

A sorsszám szerinti sorozat közelebbi meghatározása végett a), b) stb. betűk irandók a sorsszám mellé.

Ha az előbbi járásbeli sorsszám az újnak legmagasabb sorsszámát meghaladja, ez esetben az illető állításkötelesek az új sorozó járás legmagasabb sorsszáma után számtani sorrendben sorakoznak.

11. Ha a sorozójárások területi határainak változása, illetőleg több sorozó járásnak egyesítése esetében, több állításköteles egy s ugyanazon sorsszámmal bír, az előbb jelzett betűrendszerinti sorozatnak az új sorozó járásban való alkalmazásánál, a családi nevek betűsoros rendje, egyenlő családi neveknél ugyanezen módon a kereszt- vagy másik név, s ha ezek is azonosak, a születés napja szolgál irányadóul.

33. §.

A sorshuzási lajstrom.

9. minta 1. Nyomban az összeirási lajstromoknak a községekben történt kihirdetése után (30. §.) a sorozó járásbeli tisztviselők a sorshuzási lajstromot a 9. szám alatti minta szerint két példányban elkészítik. Erre alapul szolgálnak a sorozó járásban illetőséggel bíró állításkötelesek községenkénti összeirási lajstromai.

2. A sorshuzási lajstromnak tartalmaznia kell az egy és ugyanazon sorozó járásnak sorshuzásra kötelezett valamennyi első korosztálybeli állítás-köteleseit családi nevek betűrendje szerint. Egyenlő családi neveknél ugyanazon módon a keresztnév vagy másik név, ha pedig ez is egyenlő volna, a születés napja határoz.

Az utóbbi esetben a sorshuzási lajstromban, közelebbi meghatározás végett, egyúttal az állításköteles atyjának keresztnév (másik) neve is kiteendő.

A sorshuzási lajstrom végén betűrend szerint felveendő:

- a) a hadsereg és a honvédség katonai képzőintézeteinek növendékei (32. § 3. a) p.) és
- b) a hadseregben (hadi-tengerészetben) vagy a honvédségben már tényleg szolgálók (32. § 3. b) p.).

3. Mindazon állításkötelesek, a kik utórsorshuzás alá vonatnak, a sorshuzási lajstromba utólag felveendő.

4. A sorshuzási lajstrom a járási tisztviselőknek egyúttal a C) állítási lajstrom (39. §) névsora gyanánt is szolgál.

34. §.

A sorshuzás végrehajtása.

1. A sorshuzást a járási tisztviselő vagy helyettese, a községi előjárók vagy helyetteseik jelenlétében vezeti.

2. A sorshuzásnál mindenki jelen lehet; ha azonban a gyülekezés helyén mindnyájan, kik megjelentek, el nem férnének, az elsőbbség a sorshuzásra felhívott egyének szüleit és gyámjait illeti.

3. A sorshuzás foganatosítása céljából, a betűsorozatnak valamennyi betűi egyenlő színű s egyforma nagyságú czédulákra iratnak, és összegöngyölve egy az asztalon szabadon álló s át nem látszó öblönybe tétetnek.

A korra nézve legidősb községi előjáró kihúzza egy czédulát, s az ezen foglalt betűtől kezdve a nevek, betűsoros rendben a Z) betűig, azután pedig A-tól kezdve a legelőször kihúzott betűig, sorshuzásra felhívandók.

Ezen legelőször kihúzott betű, a sorshuzási lajstromnak erre kijelölt rovatában, megjelölendő.

4. Ezután a folyó számok, 1-től kezdve annyi sorshuzási czédulákra, a hány első korosztályú s a sorshuzásra jogosult egyén összeirattott, felirandók, s ezen czédulák összegöngyölve és egyenként az asztalon álló öblönybe teendő, mely tíz-tíz czédula bedobása után mindannyiszor megrázandó.

A czéduláknak egyszínűeknek és egyforma nagyságúaknak kell lenniök, és egészen egyenlő fa-tokokba is tehető, vagy a czédulák helyett, kis félgolyók is használhatók, melyeknek lapos felére van a szám felírva.

5. Minden felhívott húz egy sorsszámot; ha nem akarná maga húzni avagy jelen nem volna, helyettese vagy más valaki, kit a sorshuzás vezetője erre kijelöl, húzza a sorsszámot.

A ki a czédulát kihúzta, számát fenhargon felolvassa, vagy egy általa választott egyén által felolvastatja, azután a sorshuzás vezetőjének átadja, a ki ezen számnak a sorshuzási lajstromba való beiratását foganatosítja.

6. A sorshuzási lajstrom a jelenlevő községi előjárók és a sorshuzás vezetője által aláírandó.

35. §.

Az utó-sorshuzások végrehajtása.

1. Az utó sorshuzásnál az illető annyi sorsszám közül húz egyet, a hány szám saját korosztályának általános sorshuzásánál előfordult.

Ezen sorsszám az általános sorshuzásnál kihúzott azonos sorsszámnak, törtszámmal ($\frac{1}{2}$) megjelölve, elébe teendő.

2. Az utó sorshúzások a következő rendes ujonczállítás bevétele nélkül, a járásbeli tisztviselőnek jelenlétében azonnal eszközözendők, és ezekhez a hivatali székhelynek, illetőleg azon községnek, a melyben az utó sorshúzás történik, két-két képviselője meghívandó.

Az utó sorshúzásról jegyzőkönyv veendő fel, és az utó sorshúzás vezetője, valamint a község két képviselője által aláírandó; ezenfelül mindenki, a ki utó sorshúzás alá vonatott, az illető születési évfolyam sorshúzási lajstromába bejegyzendő (33. § 3. p.).

36. §.

Az állítási lajstrom általában.

1. Közvetlenül a sorshúzás befejezése után a járási tisztviselők részéről az állítási lajstromok szerkesztendők.
10. minta. 2. Minden sorozáshoz a 10. minta szerint szerkesztendő, következő állítási lajstromok szükségesek:

a) az «A) állítási lajstrom» a korosztály és sorsszám rendjén kívül állítandókról (37. §.),

b) a «B) állítási lajstrom» a sorsszám rendjében utóállítandókról (38. §), és

c) a «C) állítási lajstrom» a felhívott három korosztálybeli állításra kötelezettekéről (39. és 40. §§).

Az A) és B) állítási lajstromok elkülönített könyvekben (füzetekben) szerkesztendők (37. § 1. p. és 38. § 1. p.).

A C) állítási lajstrom minden egyes születési évfolyambeli állításkötelesekre nézve külön könyvben vezetetik. Ez évenként csak az 1-ső korosztálybeli állításkötelesekre nézve kezdetik ujonnan; s megfelelően kiigazítva és kiegészítve ezen állításra kötelezetteknek a 2-ik és 3-ik korosztályban való elővezetésére is szolgál.

Minden ujonczállítás alkalmával tehát három C) állítási lajstrom vétetik alkalmazásba, és pedig: a folyó évi, az előző évi és az előző év előtti esztendőben készített lajstrom.

3. Az állítási lajstromok három példányban szerkesztendők, és pedig az egyik példány a közigazgatási hatóság hiva-

talos használatára, a másik a hadkiegészítési kerületi, a harmadik pedig a honvédezedparancsnokság számára.

4. A nevek szabatos és világos kiírására, valamint általában az állítási lajstrom vezetésére különös figyelem fordítandó.

Az állítási lajstromnak a közigazgatási hatóságot illető példánya kemény borítékba kötendő. Az 1-ső korosztályra vonatkozó C) állítási lajstrom a hadsereg és a honvédség képviselőinek vagy a fősorozás alkalmával, kemény borítékba kötve adandó át, vagy pedig februárius 15-ig a hadkiegészítési kerületi és a honvédezedparancsnokságnak fűzött példányokban küldendő meg.

37. §.

Az A) állítási lajstrom.

Az A) állítási lajstrom egész sorozó járásra nézve, és pedig a közigazgatási hatóságot illető példány több évfolyam számára egy könyvbe foglalva, a hadkiegészítési kerületi és a honvéd ezredparancsnokságé pedig mindenik évre nézve elküldönítve szerkesztendő.

A közigazgatási hatóság által vezetett könyv lapoldalaira az illető évszám felirandó.

2. Ezen állítási lajstromba a következő ujonczállítás alkalmával a korosztály és sorsszám rendjén kívül állítandó mind a 16 évfolyambeli védkötelesek, a születési évfolyam sora szerint, azon esetben veendő fel,

a) ha az erre hivatott járási tisztviselő a korosztály és sorsszám rendjén kívül leendő állítást kimondó határozatot már meghozta, és

b) ha ezen védkötelesek tényleg előállítatnak.

Csakis a megelőző valamelyik ujonczállításról «igazolatlannul» távol maradt és az állítási lajstromban ilyenekül megjelölt azon állítás-kötelesek, a kik állandó tartózkodási helylyel nem bírnak, és csak hivatalos nyomozások alapján és törvényes kényszereszközök alkalmazása mellett előállíthatók, továbbá azok, a kiknek megszökésétől tartani lehet, veendő

fel előállításuk esetében még az *a)* alatt említett határozat meghozatala előtt az *A)* állítási lajstromba.

Ezen esetben azonban ezen határozat az állítás eszközése után haladéktalanul meghozandó (84. §).

3. A korosztály és sorsszám rendjén kívül való állíttatás alá esnek a védtörvény értelmében:

a) az állítás-köteles szökevények (80. §);

b) azok, a kiknek javára vagy saját maguk vagy mások részéről ravasz fondorlatok használtattak oly czélból, hogy a törvényes védkötelezettség alól meneküljenek (81. §);

c) azok, a kiknek javára vagy saját maguk vagy mások részéről ravasz fondorlatok használtattak oly czélból, hogy valamely őket meg nem illető törvényes kedvezményben részesüljenek (82. §);

d) az öncsonkítók (83. §).

Az öncsonkítók felavattatásukig, — valamennyi állítás-köteles korosztályban, — az *A)* állítási lajstromban maradnak.

Az *a)* *b)* és *c)* alatt megjelöltek tekintetében a 78. § 5. pontjában foglalt rendelkezés szolgál irányadóul.

4. Mindezen fentebb megjelöltek, — a mennyiben még meg nem történt volna, — feltétlenül előbb az illetőségi sorozó járásnak a születési évöknek megfelelő *C)* állítási lajstromá>-ba veendő fel, és csak ebből vezetendők át a *C)* lajstrom tartalmának szószerinti lemásolása mellett, az *A)* állítási lajstromba.

Az állítási lajstrom «észrevétel» rovatába, — a mennyiben ez még nem történt volna meg (39. §. 4), — minden egyes ilyen állításkötelesre vonatkozólag a korosztály és sorsszám rendjén kívüli állítás oka, valamint a tényleges szolgálati kötelességnek netán büntetésből történt meghosszabbítása is, a büntető határozat rövid felemlítése mellett bejegyzendő.

5. Azok, a kik csak a fősorozás után kerülnek a korosztály és sorsszám rendjén kívül való állítás alá, az állítási lajstromba, — a mennyiben abba még bejegyezve nem volnának, — esetről esetre utólag beiktatandók.

6. Az állítás eredménye az állítási lajstromban azon korosztály rovatai alatt jegyzendő be, a melyre nézve a védköteles állíttatott. (106. §.)

Közvetlenül a fősorozás befejezése vagy az utóállítás esz-

közlése után az állítás eredménye az *A)* állítási lajstromból — erre való hivatkozással — a *C)* állítási lajstromba, és pedig azon korosztályba, a melyre nézve az állítás eszközöltetett, szószerint átvezetendő, ha azonban az illető az állításra meg nem jelent, ezen körülmény a *C)* állítási lajstromban is előjegyzendő.

7. Az *A)* állítási lajstrom a fősorozás bevégeztével aláírandó és a naptári év végén, ezen évre nézve, lezárandó.

38. §.

A B) állítási lajstrom.

1. A «*B)* állítási lajstrom» az *A)* állítási lajstromra nézve megszabott módon szerkesztendő.

2. A *B)* állítási lajstromba az összes korosztályokbeli utóállítandók a születési évfolyamok sora szerint veendő fel, és pedig:

a) az összes, a múlt évi vagy valamely megelőző állításról igazoltan távolmaradtak;

b) azok, kik a múlt évi vagy valamely megelőző állításról engedély nélkül maradtak ugyan távol, és ennek következtében igazolatlanul távollevők gyanánt jelöltettek meg, de eze mulasztásuk a járási tisztviselő részéről igazoltnak nyilváníttatott; és

c) a 17. § második bekezdésében megjelölt bevándoroltak;

mindezen esetekben, ha az utóállítandók tényleg elővezetettek.

3. Az állítási lajstrom «észrevétel» rovatába minden egyes utóállítandóra nézve, azon év megjelölése mellett, melyre nézve az illető utóállíttatik, az azon évbéli végleges számbavétel eredménye szerint történendő ajánlás és beosztás* is bejegyzendő.

* *Magyarzat.* Az «ajánlás» annak megállapítása, hogy az *ujjencsok*, vagy pedig a *póttartalékosok* közé soroltatik-e a felavatott védköteles. A «beosztás» ellenben annak a meghatározása, hogy a *hadseregbe* (hadi tengerészetbe) vagy pedig a *honvédségbe* jut-e a felavatott.

Ezen kifejezés alatt: «az ajánlás fentartásával», vagy: «az ajánlás

4. A 37. § 4. pontja első bekezdésében, és 6. és 7. pontjaiban foglalt rendelkezések itt is alkalmazásba veendők.

39. §.

A C) állítási lajstrom.

1. A «C) állítási lajstrom» egy, az egész sorozó járást magában foglaló könyvben szerkesztendő.

Ha a könyv az állításra kötelezettek felette nagy száma miatt túlságosan nagy terjedelmű lenne, akkor az több részre is osztható.

2. A »C) állítási lajstromba» az összes védkötelesek fölveendők, a kik az illető fősorozásnak megfelelő naptári évben élték 21-ik évét betöltik, és így az 1-ső korosztályban állanak és pedig:

a) a sorsszám rendje szerint az ezen korosztályba tartozó mindazon állításkötelesek, a kiknek számára sorsszám esetleg utósorsszám huzatott; és

b) sorsszám hiányában a lajstrom végén betűrend szerint sorban a katonai képző intézetek növendékei (32. § 3. a) és a hadseregben (haditengerészetben) vagy a honvédségben szolgálók. (32. § 3. b)

3. A teljesen ismeretlenek (32. § 3. c) az állítási lajstromba nem iktatandók be.

4. Az állítási lajstrom 1—8 rovatai a községenkénti össze-

fentartva értendő tehát, hogy annak megállapítása, vajjon *ujonc* vagy *póttartalékos* lesz-e a felavatott, még csak utólag fog történni.

Ezen kifejezés pedig: «a beosztás fentartásával», vagy: «a beosztás fentartva» azt jelenti: hogy még csak utólag fog meghatározatni, vajjon a hadseregbe vagy pedig a honvédségbe jut-e a felavatott. Végre ezen kifejezés: «az ajánlás és beosztás fentartásával» (vagy: «fentartva»), azt jelenti, hogy úgy a felavatottnak «ujonc» vagy «póttartalékos» minősége, valamint annak a hadseregbe vagy a honvédségbe való beosztása még csak utólag fog eldöntetni.

írások és a sorshuzási lajstrom, továbbá a megejtett nyomozások és más adatok alapján lehetőleg pontosan betöltendők; a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett valamely kedvezmény (IV. fejezet), vagy az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye (V. fejezet) iránt netán emelt igények a 9-ik rovatba jegyzendők be.

A mennyiben valamely védköteles büntetésképen a korosztály és sorsszám rendén kívül állítatik, avagy valamely előző korosztályra nézve utóállítatik s ennél fogva annak neve az A) illetőleg a B) állítási lajstromba vezetendő át: ezen átvezetés oka, az illető iratokra való hivatkozás mellett, a C) lajstrom «észrevétel» rovatába röviden beirandó.

Az átvezetés a 37. § 4., illetőleg a 38. § 4. pontjában foglalt szabályok értelmében történik.

5. Az állítási lajstrom elkészítése után a fősorozás kezdetéig előfordult minden változás az állítási lajstromokban még a fősorozás kezdete előtt bejegyzendő.

6. Minden védköteles, a ki a C) állítási lajstromba utólag jegyeztetik be, a sorshuzási lajstromba is felveendő.

7. Minden állítási lajstrom végén későbbi bejegyzésekre megfelelő hely hagyandó.

40. §.

A C) állítási lajstrom kiegészítése a következő korosztályokban való állítás tekintetében.

1. A C) állítási lajstromnak a 2-ik és 3-ik korosztályban való használatára nézve, a védkötelesekkel történt mindazon változások, melyek az állítási kötelezettség teljesítése tekintetéből fontossággal bírnak, az állítási lajstromba bevezetendők.

Ezen változásokhoz különösen a következők tartoznak

a) az elhalálozás;

b) az illetőség változása;

c) valamely kipuhított «teljesen ismeretlen»-nek felvétele;

d) valamely «igazolatlanul» távollevőnek a korosztály és sorsszám rendjén kívül történt állítatása;

- e) valamely «igazoltan» távollévőnek utóállítása;
- f) a törvényes szolgálati időre már besorozott és még állításra kötelezett valamely egyénnek a hadseregből (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből való kilépése;
- g) az önkéntesi minőségben való besorozás;
- h) a hadseregbeli vagy honvédségi katonai képző intézet valamely növendékének besorozása;
- i) az ezen intézetekből idő előtt és más módon való kilépés vagy az ottan történt elhalálozás.

k) a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében való kedvezmények iránt emelt igények.

2. A fent említett változásokat az elsőfokú hadkiegészítési hatóságok saját állítási lajstrompéldányukban, az illető állítási vagy felülvizsgálati lajstrom, illetőleg az esetről esetre történt és okmányolt kölcsönös értesítések alapján, haladéktalanul, és az ügyszámra való hivatkozás mellett, vörös vagy kék tintával feljegyezni tartoznak.

A mennyiben azonban oly változásokról van szó, melyek csak a községenkénti összeírások alapján jutnak a járási tisztviselőnek tudomására, azok egyelőre csak a járási tisztviselőnél levő C) állítási lajstrom-példányba jegyzendők be. Ezen bejegyzések aztán a főszorozás alkalmával a hadkiegészítési kerületi és honvéd ezred-parancsnokság által hozott állítási lajstrom-példányokba is egybehangzólag átvezetendők.

Azon rovatokba, a melyek a 2-ik és 3-ik korosztálybeli ujonczállítási eredmény bejegyzésére vannak szánva, mindaddig, míg az 1-ső illetőleg a 2-ik korosztálybeli állítási kötelezettségről van szó, ezen utóbbi korosztálybeli állítás eredményét nem szabad bejegyezni.

3. A 3-ik korosztályból való kilépés után az állítási lajstrom kiegészítésének rendszerint csak azokra vonatkozólag van helye, a kik állítási kötelezettségüknek éppen nem, vagy nem véglegesen tettek eleget.

41. §.

A sorozó bizottság szervezése.

1. A rendes ujonczállítási mozgó sorozási bizottságok által hajtatik végre, melyeknek számát minden had- (hadi tengerészeti) kiegészítési kerületben, a kikerülhetlen szükséghez képest, a honvédelmi miniszter, egyetértőleg a katonai területi had- (hadtest-) parancsnokságokkal állapítja meg.

A sorozó járások ujonczállítási székhelyei, a törvényhatóságok meghallgatása után, a honvédelmi miniszter által állapítatnak meg.

2. A sorozó bizottság tagjai:

A) a közigazgatási hatóság részéről:

a) a törvényhatóság első tisztviselője, mint a közigazgatási hatóság képviselője;

b) az illető járásbeli tisztviselő (városokban a katonai ügyek előadója);

c) a megyei (városi) főorvos; és

d) az ujonczállítási székhelyből meghívott két bizalmi férfi.

A fentebbi rendelkezésektől való mindennemű eltérések, a mennyiben azok föltétlenül szükségesek, a honvédelmi miniszter előleges jóváhagyása alá terjesztendők.

B) a hadsereg (hadi tengerészet) részéről:

a) az illető hadkiegészítési kerület parancsnoka, mint a hadsereg képviselője;

b) egy hadkiegészítési kerületi tiszt,

c) egy ezred-, vagy fő- (hasonrangú tengerészeti) orvos.

C) a honvédség részéről:

a) egy törzstiszt vagy százados, mint a honvédség képviselője;

b) a kiegészítési tiszt vagy annak helyettese;

c) egy ezred- vagy főorvos.

3. A 2. pontban A) d) alatt említett tagok rendszerint a sorozási székhely községi előjárói vagy esetleg községi képviselői közül választandók.

4. A sorozásban részt venni tartozó hadseregbeli katonai orvosok az egészségügyi főnök javaslata alapján a területi had-

parancsnokságok (hadtestparancsnokságok) által, a hadi tengerészeti kiegészítési kerületekben működő sorozó bizottságokhoz szükséges tengerészeti orvosok pedig, — az illető területi hadparancsnoksággal (hadtestparancsnoksággal) egyetértőleg, — a polai kikötői tengernagyi hivatal által rendelőndők ki.

Rendszerint ezred- (hasonrangú tengerészeti) orvosok alkalmazandók, és csak kivételesen fő- (hasonrangú tengerészeti) orvosok.

A hol több katonai orvos áll rendelkezésre, azok az ujonczállításnál felváltva alkalmazandók, illetőleg kölcsönösen felváltandók.

A gyalogezredek pótzászlóalj-kereteinél beosztott ezredorvosok, kiknek kötelessége a tényleges szolgálatra bevonuló ujonczokat újabban megvizsgálni, ezen okból ugyanazon hadkiegészítési kerület sorozó bizottságainál rendszerint nem alkalmazhatók.

Ezen rendelkezések a honvédségnél is megfelelőleg alkalmazandók, azon változtatással, hogy a honvédség részéről a fősorozásához küldendő katonai orvosok további rendelkezésig a honvédelmi minister által rendeltetnek ki.

5. A tiszteknek és katonai orvosoknak a sorozó bizottságokba való kirendelésénél azok nyelvismereteire különös tekintettel kell lenni.

6. Minden sorozó bizottságba kirendelendő továbbá:

A) a közigazgatási hatóság részéről egy tollvivő;

B) a hadsereg (hadi tengerészet) részéről, és pedig a kiegészítési tekintetben illetékes gyalog-ezred (matróz-kar) által három altiszt;

C) a honvédség részéről: a kiegészítési tekintetben illetékes honvéd gyalog-ezred által három altiszt.

7. Ha valamely hadkiegészítési kerületben egynél több mozgó sorozó bizottság felállítása válnék szükségessé, a bizottsági tagok ugyanezen szabályok értelmében rendelőndők ki.

A hadkiegészítési kerületi parancsnok helyettesét (egy törzstisztet) és a hadkiegészítési kerületi tiszt helyettesét ezen esetben a területi had-(hadtest)-parancsnokság, a hadtengerészet kiegészítési kerületekre nézve a polai kikötői tengernagyi hivatal rendeli ki.

42. §.

A mozgó sorozó bizottságok utazási és működési tervezetének megállapítása

1. A sorozó-bizottságok utazási és működési tervezetének megállapításánál a következő rendelkezéseknek kell irányadóknak lenniök:

a) A fősorozás rendszerint minden évnek márczius 1-től április végeig terjedő időszakában hajtandó végre;

b) ha a fősorozás valamely hadkiegészítési kerületben ezen időszakon belül *egy* mozgó sorozó bizottság által nem volna végrehajtható, akkor ott két, a szükséghez képest több sorozó bizottság is szervezendő;

c) ugyanegy sorozó járásra nézve csak egy sorozó bizottságnak szabad működnie;

d) az utazási menetrend akként választandó meg, hogy az utazási költség és idő minél inkább kiméltessék;

e) minden napra legfeljebb 200 állítás-kötelesnek kezelése (megvizsgálása) veendő fel; vásár- és ünnepnapokon ujonczállítás nem tartatik; ezen napok azonban, lehetőség szerint utazásra fordítandók; és

f) azon esetekben, midőn az egy napon megvizsgálendő állítás-kötelesek száma a 100-at meg nem haladja, a sorozó bizottság tagjainak utazása, hacsak lehetséges, még ugyanazon napon folytatandó.

2. A mozgó sorozó bizottságok utazási és működési tervezetei ezen elvi határozatok szerint a törvényhatóságok által a hadkiegészítési kerületi és honvéd ezred parancsnokságokkal egyetértőleg szerkesztendők.

Ez alkalommal, az 1. pontban e) és f) alatt foglalt ren-

ze-
gy-
tók
ető
pa-
ze-

parancsnokságok (hadtestparancsnokságok) által, a hadi tengerészeti kiegészítési kerületekben működő sorozó bizottságokhoz szükséges tengerészeti orvosok pedig, — az illető területi hadparancsnoksággal (hadtestparancsnoksággal) egyetértőleg, — a pólai kikötői tengernagyí hivatal által rendelendők ki.

Rendszerint ezred- (hasonrangú tengerészeti) orvosok alkalmazandók, és csak kivételesen fő- (hasonrangú tengerészeti) orvosok.

A hol több katonai orvos áll rendelkezésre, azok az ujonczállításnál felváltva alkalmazandók, illetőleg kölcsönösen felváltandók.

A gyalogezredek pótzászlóalj-kereteinél beosztott ezredorvosok, kiknek kötelessége a tényleges szolgálatra bevonuló ujonczokat újabban megvizsgálni, ezen okból ugyanazon hadkiegészítési kerület sorozó bizottságainál rendszerint nem alkalmazhatók.

Ezen rendelkezések a honvédségnél is megfelelőleg alkalmazandók, azon változtatással, hogy a honvédség részéről a fősorozáshoz küldendő katonai orvosok további rendelkezésig a honvédelmi minister által rendeltetnek ki.

5. A tiszteknek és katonai orvosoknak a sorozó bizottságokba való kirendelésénél azok nyelvismereteire különös tekintettel kell lenni.

6. Minden sorozó bizottságba kirendelendő továbbá:

A) a közigazgatási hatóság részéről egy tollvivő;

B) a hadsereg (hadi tengerészet) részéről, és pedig a kiegészítési tekintetben illetékes gyalog-ezred (matróz-kar) által három altiszt;

C) a honvédség részéről: a kiegészítés tekintetében illetékes honvéd gyalog-ezred által három altiszt.

7. Ha valamely hadkiegészítési kerületben egynél több

A 108. lapon, a 41. §. 7. pontjának második bekezdése után, mint új bekezdés:

«A honvéd kiegészítő parancsnok helyettesét (egy törzstisztet vagy százados zászlóalj-parancsnokot) ugy szintén a kiegészítő tiszt helyettesét az illetékes ezred-parancsnokság rendeli ki».

42. §.

A mozgó sorozó bizottságok utazási és működési tervezetének megállapítása

1. A sorozó-bizottságok utazási és működési tervezetének megállapításánál a következő rendelkezéseknek kell irányadóknak lenniök:

a) A fősorozás rendszerint minden évnek márczius 1-től április végeig terjedő időszakában hajtandó végre;

b) ha a fősorozás valamely hadkiegészítési kerületben ezen időszakon belül egy mozgó sorozó bizottság által nem volna végrehajtható, akkor ott két, a szükséghez képest több sorozó bizottság is szervezendő;

c) ugyanegy sorozó járásra nézve csak egy sorozó bizottságnak szabad működnie;

d) az utazási menetrend akként választandó meg, hogy az utazási költség és idő minél inkább kíméltessék;

e) minden napra legfeljebb 200 állítás-kötelesnek kezelése (megvizsgálása) veendő fel; vásár- és ünnepnapokon ujonczállítás nem tartatik; ezen napok azonban, lehetőség szerint utazásra fordítandók; és

f) azon esetekben, midőn az egy napon megvizsgálandó állítás-kötelesek száma a 100-at meg nem haladja, a sorozó bizottság tagjainak utazása, hacsak lehetséges, még ugyanazon napon folytatandó.

2. A mozgó sorozó bizottságok utazási és működési tervezetei ezen elvi határozatok szerint a törvényhatóságok által a hadkiegészítési kerületi és honvéd ezred parancsnokságokkal egyetértőleg szerkesztendők.

Ez alkalommal, az 1. pontban e) és f) alatt foglalt rendelkezések alkalmazása tekintetében, a sorozó járásokban összeírottak száma, a távollévők tapasztalat szerinti számának egyidejű figyelembe vétele mellett, s így a tényleg állítás alá jutók száma veendő alapul. E célból a törvényhatóságok az illető számadatokat a hadkiegészítési kerületi (és honvéd-ezred)-parancsnokságokkal idejekorán közölni tartoznak.

Az egyetértőleg szerkesztett utazási és működési tervezet-

tek a sorozási év januárius hava 10-éig a honvédelmi miniszterhez és a területi hadparancsnoksághoz (hadtest-parancsnoksághoz) megállapítás végett felterjesztendők. Az utazási és működési tervezetekhez melléklendő az egyes ujonczozási székhelyekre utalt állításkötelesek számát feltüntető kimutatás.

Ha az első fokú hatóságok közt megegyezés létre nem jönne, vagy ha a területi hadparancsnokságok (hadtest-parancsnokságok) az utazási és működési tervezetekkel egyet nem értenek, a mit ez utóbbiak a lehető legsürgősebben a honvédelmi miniszterrel közölni tartoznak: az említett tervezetek gyetértőleg állapíttatnak meg.

3. Az utazási és működési tervezetek megállapításuk után, a törvényhatóságokkal, hadkiegészítési kerületi és honvéd ezredparancsnokságokkal, késedelem nélkül közölni tartoznak.

A törvényhatóságok kötelesek az utazási és működési tervezeteket a járási tisztviselőknek tudtul adni és a törvényhatóság területén közhírré tenni.

43. §.

Az ujonczállítási napok közhírré tétele.

1. A járási tisztviselő az utazási és működési tervezet jóváhagyása után, — a 42. § 1. pontjában foglalt elvi határozatok kellő figyelembevételével, — az illető korosztály és sorszámuk megjelölése mellett, elkészíti a beosztást, hogy a kitűzött ujonczállítási napok mindegyikén mely védkötelesek lesznek a sorozó bizottság elé vezetendők, és erről, a vonatkozó hirdetmény megküldése mellett, a községi előjárókat értesíti.

2. Ezen hirdetménynek tartalmaznia kell:

a) az illető sorozó járásra nézve megállapított ujonczállítási székhelynek és napoknak, továbbá a hivatalos működés naponkénti kezdetének megjelölését;

b) azon sorrendnek megjelölését, a mely szerint az állításra kötelezettek az egyes ujonczállítási napokon, esetleg tekintetbe jövő férfi rokonaikkal együtt, elővezetendők lesznek;

c) az állításra kötelezettekhez, illetőleg tekintetbe jövő férfi rokonaikhoz is intézett azon felhívást, hogy a mennyiben

a személyes megjelenés alól nincsenek felmentve (57. § 2. p., második bekezdés), a sorozási helyen idejekorán és tisztán jelenjenek meg, és a védlörvény 25—29-ik, továbbá 31—34-ik §-aiban megjelölt és a hirdetményben is felemlítendő valamely kedvezmény iránt netalán emelendő igényökre vonatkozó igazolványait is idejében nyujtsák be. Azon állítás-kötelesek, a kik a védtörvény 31—34-ik §-aiban megjelölt kedvezmények valamelyikét szorgalmazzák és a kiknek az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében való részesítésre is igényök van, figyelmeztetendők, hogy az előbb említett kedvezmények iránti kérvényöknek netaláni elutasítása esetében, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére való igényöket a fősorozás alkalmával érvényesíthetik;

d) azon megjegyzést, hogy az állítási és egyáltalában a védtörvényből folyó minden kötelezettségnek elmulasztására nézve ezen felhívás vagy a törvény nem tudása mentséget nem képezhet.

3. A községi előjárók ezen hirdetményt nyilvánosan kifüggeszteni és helyben szokásos más módon is közhírré tenni tartoznak.

Negyedik fejezet.

A szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében való kedvezmények.

44. §.

Átalában.*

1. A szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében kedvezményre igényt tarthatnak:

a) a papnövendékek, papjelöltek, a felszentelt papok, az alkalmazott lelkészek, segédlelkészek, és a papi jelleggel bíró tanárok (V. T. 31. §.);

b) a tanítójelöltek és tanítók valamint a tanítóképzési növendékek (V. T. 32. §.);

c) öröklött mezei gazdaságok birtokosai (V. T. 33. §.);

d) azok, a kik családi viszonyaik alapján béke idejében a rendes tényleges szolgálat alól való fölmentésre igénynyel bírnak. (V. T. 34. §.)

2. A kedvezmény általában a póttartalékba való beosztásban, továbbá a béke idején kivételes tényleges szolgálattételre

* Megjegyzés. A szolgálati kötelezettség teljesítése körül megengedett kedvezmények és az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránti folyamodványok a mennyiben általuk valamely már a törvényben megállapított jog vétetik igénybe, — úgyszintén az ily folyamodványokra nézve hozott határozatok ellen benyújtott felebbezések, végül az ezen folyamodványokhoz és felebbezésekhez szükséges melléletek, ez utóbbiak azonban csak a jelzett használatra, bélyegmentesek.

Minden egyéb olyan kivételes kedvezmények iránt benyújtott folyamodványok azonban, a melyek megadása a közigazgatási hatóságok belátásától függ, bélyegkötelesek.

való behívás alóli fölmentésben (V. T. 12. §. negyedik bekezdés), a papnövendékeknek és papjelölteknek ezenfelül még a béke és háboru idején mindennemű tényleges szolgálat, a katonai kiképzés, az időszaki fegyvergyakorlatok és ellenőrzési szemlék alóli fölmentésben is, a fölmentelt papoknál, lelkészeknél, segédlelkészeknél és papi jelleggel bíró tanároknál pedig a póttartalék állományából, annak nyilvántartásába való áthelyezésükben áll. Tanítóképzési növendékeknek és a póttartalékba való áthelyezésre igénynyel nem bíró családfentartóknál (60. §.) a póttartalékba való beosztás helyébe a tartós szabadságolás lép.

3. Azon tisztek (katonai hivatalnokok), kik ezen kedvezmény valamelyikére igénynyel bírnak, a póttartalékba csak úgy helyezhetők át, ha tiszti (katonai hivatalnoki) állásukat előbb leteszik.

Azon hivatásszerű tisztek (katonai hivatalnokok), a kik mint öröklött mezei gazdaságok birtokosai, vagy mint családfentartók bírnak az illető kedvezményre igénynyel, tiszti (katonai hivatalnoki) rendfokozatukat azonban megtartani akarják, kérelmükre idő előtt a tartalékba helyeztetnek át.

A papnövendékek és papjelöltek, felszentelt papok és alkalmazott lelkészek kedvezménye.

45. §.

A kedvezményre való igény s annak nemei.

1. A róm. kath., görög kath. és örmény *katholikus* egyház, továbbá a görög keleti egyház papnövendékei és papjelöltjei alatt, ezen kedvezmény elnyerhetése tekintetéből, azok értetnek, kik:

a) a sorozás idején valamely papnöveldebe föl vannak véve, vagy valamely az egyháztól helybenhagyott szerzetes rendbe be vannak öltözve, mindkét esetben, ha a hittani tanulmányokat hallgatják s ezt a papnövelde, illetőleg a zárda tönökének írásbeli bizonyítványával igazolják;

b) a kik a sorozás idején hittanhallgatók, ha igazolják, hogy a hittudományokat valamely nyilvános tanintézetben ered-

ménnyel hallgatják, és ha valamely egyházmegye főnökének azon írásbeli nyilatkozatát felmutatni képesek, mely szerint az illetőket, tanulmányaik bevégezése után, saját egyházmegyéje papi rendjébe fogadja;

c) a kik állományba vételük idején (október 1-jén) valamely papi rend noviciátusába föl vannak véve, ha a zárdafőnök írásbeli bizonyítványával igazolják azt, hogy a rendbe föl vannak véve s a noviciátus végeztével magukat a hittudományi tanulmányokra fogják szentelni;

d) a kik állományba vételük idején (október 1-jén) kezdik meg hittudományi tanulmányaikat; ha ezt igazolják és valamely egyházmegye főnökének írásbeli bizonyítványát felmutatni képesek arról, hogy őket hittudományi tanulmányaik bevégezése után saját egyházmegyéje papi rendjébe fogadja;

e) a görög kath. és a görög keleti hitvallásnak azon papjelöltjei, a kik hittudományi tanulmányaikat már befejezték ugyan, de még egyházi felavatásban nem részesültek, ha az egyházmegye főnökének bizonyítványával igazolják, hogy az egyházmegyének még papnövendékei.

2. Az ágostai, helvét és unitárius hitvallású egyházak papnövendékeinek és papjelöltjeinek ezen kedvezmény elnyerhetése szempontjából tekintendők azok:

a) a kik valamely nyilvános hittudományi tanintézet, vagy a Királyhágón túli ágostai hitvallású egyház valamely pap- és tanító-képző intézete (hittani és pädagogiai seminarium) részéről kiállított s superintendensük (püspökük) részéről megerősített bizonyítvánnyal igazolják, hogy hittudományi tanulmányaikat sikerrel végzik;

b) a kik superintendensük (püspökük) bizonyítványával igazolják, hogy hittudományi tanulmányaikat sikerrel végezték, még a papjelöltek közé tartoznak s a szabályok értelmében mindent elkövetnek, hogy a lelkeszet terén alkalmazást nyerhessenek.

3. Rabbi-növendékeknek és rabbi-jelölteknek tekintendők:

a) a kik a kormány által nyilvános intézetnek elismert valamely rabbi-tanoda * negyedik vagy magasabb évfolyamá-

* Ily rabbi-tanodák jelenleg a budapesti országos rabbi-képző-intézet és a nyilvánossági joggal felruházott pozsonyi rabbi-iskola.

ban vannak, és tanulmányaikban való sikeres előmenetelőket, a vizsgáknál jelenlevő kormánybiztos* ellenjegyzésével ellátott bizonyítvánnyal igazolják.

b) a kik ezen tanulmányok befejezése után, rabbi állomásra való képességeket egy rabbi bizonyítványával, valamint azon körülményt pedig, hogy még a rabbi-jelöltek közé tartoznak, tartózkodási helyük járásbeli tisztviselőjének bizonyítványával igazolják.

4. Ha a hittudományi (rabbi) tanulmányok, *valamely külföldi tanintézet* bizonyítványával igazoltatnak, ily esetekben a a járási tisztviselő az ügyet eldöntés végett a honvédelmi miniszterhez fölterjeszteni tartozik. a ki e részben a közös hadügyi miniszterrel egyetértőleg határoz. Ezen tanintézetek bizonyítványai az illető cs. és kir. osztrák-magyar képviselői hatóságok által hitelesítendők.

5. Mindezen fentemlített és állítás útján felavatott papnövendékek és papjelöltek, felavatásuk után, még azon esetben is, ha korosztályuk és sorsszámuk rendén kívül állítatnak, kérelmükre a póttartalékba osztandók be.

6. Ugyanezen kedvezményben részesítendők saját kérelmükre azon önkéntesen vagy állítás útján felavatott egyének is, a kik tényleges szolgálatuk teljesítése után kezdik meg vagy folytatják hittudományi illetőleg rabbi tanulmányaikat, feltéve, hogy erről a fentebb elősorolt bizonyítványokat felmutatják.

46. §.

A kedvezményért való folyamodás s a kedvezmény megadása.

1. A kedvezményre való igény, az állítási kötelezettség tartama alatt, minden év január és február havában a járási tisztviselőnél, legkésőbb azonban a fősorozás alkalmával a sorozó bizottság előtt folyamodás útján érvényesítendő és igazolandó.

* A budapesti országos rabbiképző-iskolánál a vezérlő bizottság elnöke tekintendő kormánybiztosnak.

A kik azt kérik, hogy illetőségi sorozó járásukon kívül állíttassanak (27. §), egyuttal az őket, netalán mint pap-jelölteket és papnövendékeket megillető kedvezményre való igényüket is érvényesíthetik és igazolhatják.

A bejelentett igény a járás tisztviselője által az állítási lajstromba bevezetendő.

2. A kedvezményre való igény tárgyában első fokban rendszerint az illetékes (mozgó vagy állandó) sorozóbizottság előtt hozatik határozat. Az igény tárgyában az iratok betekintése és a hadsereg és honvédség képviselőinek véleményes nyilatkozata után a közigazgatási hatóság képviselője (a sorozó bizottság polgári elnöke) dönt. (47. § 1.) A határozat azonban csak akkor hozandó meg, ha az állításköteles besoroztatott. Ellen esetben a folyamodvány mint tárgytalan a félnek visszaadandó.

Ellenben még a besorozás előtt meghozandó a határozat, az oly állítás-kötelesekre nézve, a kik

a) a fősorozás alkalmával kórházba küldettek, vagy felülvizsgálatra rendeltettek;

b) a kik megkeresés útján valamely idegen sorozó-bizottság előtt állíttatnak. (101. §.)

Ily esetekben azonban hatálytalanná válik a határozat, ha az illető be nem soroztatik.

3. A 2-ik pont első bekezdésében foglalt szabály alól az esetben van kivételnek helye, ha a kedvezményre való igény csak a fősorozás után érvényesíttetik és az illető állítás-köteles megkeresés útján valamely idegen (mozgó vagy állandó) sorozó-bizottság elé állíttatik.

Ily esetben a valamely kedvezményre való igény tárgyában első fokban az illetékes járási tisztviselő határoz, a ki ezen határozatot véleményezés végett a hadkiegészítési kerületi és a honvéd ezred-parancsnoksággal is közölni tartozik. (47. § 1. p.)

4. Az utóállítandóknak a kedvezményben való részesítésére nézve mindamellett megkivántatik, hogy a bejelentett igény azon fősorozás idejében s legkésőbb azon sorozási év október hava 1-én, a melyre nézve az utóállítás történik, már fennállott legyen, és hogy az még folyton fennálljon.

5. A határozat a félnek írásban kiadandó és a kedvezmény megadása esetén részére a 11-ik minta szerinti igazolvány is kiszolgáltató. 11. minta.

Ha a kedvezmény megadása ellen a 47. § 1. pontja értelmében kifogás tételik, a fél egyelőre csak szóbelileg értesítendő.

A kifogás elintézéséig a közigazgatási hatóság határozata marad érvényben.

A határozat rövid indokolással mindenkor az állítási lajstromba, a kedvezmény megadása esetén pedig az avatási jegyzőkönyvbe is bevezetendő.

6. Az állományba még fel nem vett ujonczok s póttartalékosok, úgyszintén az állítás útján felavatott s állományba vett katonák, — az egyévi önkénteseket is beleértve —, e kedvezményben azon esetben részesítendő, ha erre vonatkozó igényük, azon fősorozás idején, a melyre nézve az illető fölavattatott, legkésőbb azonban ugyanazon év október hava 1-jén már fennállott és még folyton fennáll, bárha ezen igényüket csak utólagosan érvényesítik is.

A felszerelt folyamodványok az illetékes járási tisztviselőnél nyújtandók be, ki az ügyiratokat saját határozatával ellátva, az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezred-parancsnoksággal véleményezés végett közli. (47. §)

Ha a kérelem első fokban egyhangulag alaposnak ismeretetik, ezen parancsnokság a védkötelesnek a póttartalékba való áthelyezése iránt azonnal intézkedik.

7. Ha valamely katona a tényleges szolgálat teljesítése után kéri e kedvezményt (45. § 6. p.), ugyanazon, az előző pontban foglalt szabályok szerint kell eljárni.

47. §.

Kifogások és felelőzések.

1. A kedvezmény megadása ellen a hadsereg és honvédség képviselője, illetőleg a hadkiegészítési kerületi és a honvéd ezred-parancsnokság kifogást tehet.

A kifogást tevő ez iránti írásbeli nyilatkozatát 14 napon

belül a járási tisztviselőnek adja át, ez utóbbi pedig az összes iratokat, az állítási lajstrom egy hitelesített kivonatának csatolása mellett, a törvényhatóság útján a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel, a ki az ügyet eldöntvén, határozatát, ha a kifogás a hadsereg képviselője által tétetett, a hadtestparancsnoksággal is közli. Ha ez utóbbi a honvédelmi miniszter határozatával egyet nem érthet, a tárgyalási iratokat a közös hadügyminiszterhez tartozik felterjeszteni.

Ily esetben azután a honvédelmi miniszter a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg határoz.

A hozott határozatról a hadtestparancsnokság a hadkiegészítési kerületi parancsnokságot értesíteni tartozik. Ha a kifogás a honvédség képviselője részéről emeltetett, a határozatról úgy a honvéd ezred-parancsnokság, mint a hadkiegészítési kerületi parancsnokság is a törvényhatóság útján értesítendő.

2. A 46. § 2. pontjának a) és b) betűje alatt említett esetekben, a netaláni kifogás csak az illető állításkötelesnek tényleges fölavatása után veendő tárgyalás alá, addig pedig az állítási lajstromban előjegyzendő. (46. § 5. pont, harmadik bekezdés.)

3. Ha a védköteles kérelmével elutasított, szabadságában áll, az írásbeli határozat kézbesítésétől számított 14 napon belül, ezen napot leszámítva, az illetékes járási tisztviselőnél felebbezését benyújtani.

A felebbezés, az állítási lajstrom egy hitelesített kivonatának s a vonatkozó összes ügyiratoknak csatolása mellett, a járási tisztviselő által, a törvényhatóság útján a honvédelmi miniszterhez terjesztendő fel.

Ha a felebbezésnek hely adatik, ezen határozatról a területi had-(hadtest-)parancsnokság is értesítendő, a mely a hadkiegészítési kerületi parancsnokság állítási lajstromának és avatási jegyzőkönyvének kiegészítése, és a mennyiben a hadsereghez (haditengerészethez) tartozó avagy az ajánlás és a beosztás fenntartásával* felavatott személyről van szó, a határozat foganatosítása iránt is intézkedik.

A honvéd ezred-parancsnokság hasonló czélból s a meny-

* Az «ajánlás» és «beosztás» fogalmainak meghatározását lásd a 38-ik §-hoz csatolt magyarázó megjegyzésben.

nyiben a honvédséghez tartozó egyénről van szó, a határozat foganatosítása végett is, a törvényhatóság által egyidejűleg szintén értesítetik.

48. §.

A kedvezmény további fennállásának igazolása. A kedvezmény elvesztése és megszüntetése.

1. A papnövendékek és papjelöltek kedvezményét megállapító viszonyok további fennállását az ezen kedvezményben részesített egyének, *összes szolgálati kötelezettségük tartama alatt, a kedvezmény megadására következő minden évben, június havában, az igényjogosultság bizonyítására megszabott módon, az illetékes járási tisztviselőnél igazolni tartoznak.*

2. A kedvezmény megszűnik:

a) ha az illető a magasabb egyházi rendek felvétele előtt hagy fel a papi pályával;

b) ha az illető papjelöltek, hittani tanulmányaik befejezésétől számított 4 év alatt nem nyernek lelkészi, segédlelkészi vagy papi jelleggel bíró tanári alkalmazást, avagy ha ezen időpontig egyházi hatóságaik bizonyítványával nem képesek igazolni azt, hogy egyházi kerületüknek szabályzata szerint még mindig papjelöltek.

Rabbi-jelöltek azon körülményt, hogy még mindig rabbi-jelöltek, a járási tisztviselő bizonyítványával kötelesek igazolni.

c) ha a fél a jogczim további fennállásának igazolását a járási tisztviselőtől kapott felszólítás daczára, ennek kézbesítése napjától számítandó négy hét alatt, — a kézbesítés napját bele nem értve, — kellő mentség nélkül elmulasztja.

3. A kedvezmény fennállását valamint annak megszüntetését az illetékes járási tisztviselő mondja ki, a ki határozatát, az iratok csatolása mellett, véleményezés végett, az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg az illetékes honvéd-ezred parancsnoksággal közli.

A kedvezmény fennállását kimondó határozat ellen emelt kifogások és a felebbezések tekintetében a 47-ik § rendelkezései alkalmazandók. Az ügy eldöntéséig a kedvezmény érvényben marad.

4. A tévesen megadott kedvezmények megsemmisítését a honvédelmi minister mondja ki.

5. Mihelyt a kedvezmény megszüntetését, illetőleg megsemmisítését kimondó határozat jogerőre emelkedett:

a) azok, a kik sorsszámuk szerint, vagy mint kevésbé alkalmasok jutottak a hadsereg vagy a honvédség póttartalékába, katonai kiképzetésük végett behívandók, s katonai szolgálatuk teljesítése tekintetében egyébként sorozási évfolyamuk szerint kezelendők;

b) egyéb, a hadseregbeli szolgálati kötelezettség alatt álló személyek pedig a póttartalékból kiveendők és ha a tényleges szolgálatot még nem teljesítették, a hadseregbeli (hadi tengerészeti) szolgálati kötelezettség tartamán belül a törvényes tényleges szolgálatra behívandók, a melybe azonban az általuk netalán előbb teljesített tényleges szolgálat ideje beszámítandó:

c) egyéb a honvédségi szolgálati kötelezettség alatt álló személyek a katonai kiképzetésre behívandók és szolgálati kötelezettségek teljesítése tekintetében sorozási évfolyamuk szerint kezelendők.

6. Ha a kedvezményt megszüntető határozatnak jogerőre emelkedése után az illető az egyévi tényleges szolgálat kedvezményeért folyamodik és egyúttal beigazolja, hogy ezen igény már az állítás idején fennállott, ez utóbbi kedvezményben az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd-ezred parancsnokság által részesítendő.

Netaláni felebbezések a 71-ik § értelmében tárgyalandók.

49. §.

A főszentelt papok, az alkalmazott lelkészek és segédlelkészek kedvezménye.

1. Főszentelt papoknak, alkalmazott lelkészeknek, segédlelkészeknek és papi jelleggel bíró tanároknak tekintendők, és szolgálati kötelezettségük tartama alatt a póttartalék nyilvántartásában vezetendők:

a) a katolikus és a görögkeleti egyházak papjelöltjei, ha főszenteltetnek s erről egyházmegyéjük vagy a rend főnökének bizonyítványát felmutatják;

b) az ágostai, helvét és unitárius hitvallású egyházak papjelöltjei, ha superintendensök (püspökök) bizonyítványával igazolják, hogy lelkészi, segédlelkészi vagy papi jelleggel bíró tanári alkalmazást nyertek;

c) a rabbi-jelöltek, ha rabbivá történt alkalmaztatásukról szóló s az illető járási tisztviselő által hitelesített kinevezési okmányukat bemutatják.

2. Azok, a kik már az ujonczállítás alkalmával igazolják, hogy a fentebb megjelölt viszonyok között vannak, ha alkalmasok, vagy kevésbé alkalmasok, besoroztatnak és tizenkét évi szolgálatkötelezettséggel közvetlenül a póttartalék nyilvántartásába jegyeztetnek be. Egyúttal részökre a 12-ik minta szerinti 12. minta igazolvány kiszolgáltatandó.

A kedvezmény megadása a 46. §-ban foglalt eljárási szabályok szerint történik, és pedig tekintet nélkül a folyamodó besoroztatásának módjára, — még ha a korosztály és sorsszám rendén kívül állított is —, s általában tekintet nélkül azon időpontra, melyben az igényt megalapító viszonyok keletkeztek.

3. A póttartalék állományában levő azon papjelöltek, a kik az 1-ső pontban elősorolt viszonyok közé jutnak, erre vonatkozó igazolványaikat az illetékes járási tisztviselő útján, az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezred-parancsnoksághoz tartoznak beküldeni.

Ezen igazolványok benyújtásával egyidejűleg az illető azt is bejelenteni tartozik, hogy tartalékos táborigyelmeztetését (hadseregnél illetőleg a honvédségnél) való kineveztetését kívánja-e.

Azok, a kik táborigyelmeztetésként ki nem nevezettek, azonnal a póttartalék nyilvántartásába helyezendők át és a 12-ik minta szerinti igazolvánnyal látandók el.

A táborigyelmeztetésként kinevezettek, ezen minőségük megszűntével, szolgálati kötelezettségük tartamán belül, szintén a póttartalék nyilvántartásába helyezendők át.

4. A póttartalék nyilvántartásában álló összes védkötelesek, tizenkét évi szolgálati kötelezettségük lejártáig, az illetékes járási tisztviselőnél évenként, december havában igazolni kötelesek, hogy még mindig az 1-ső pontban megjelölt valamely viszonyban vannak. A járási tisztviselő ezen igazolványokat,

megbírálás után, az illetékes első fokú katonai hadkiegészítési hatósággal közli.

Ha a védköteles a fenti körülményt nem képes igazolni, az ügy a honvédelmi miniszter eldöntése alá terjesztendő, a ki a hadsereg póttartalékának nyilvántartásában álló egyének tekintetében a közös hadügy miniszterrel egyetértőleg határoz.

A tanító-jelöltek, tanítók és tanítóképzési növendékek kedvezménye.

50. §.

A kedvezményre való igény, a kedvezmény nemei, érvényesítése és megadása.

1. A népoktatási tanintézetek, s nevezetesen az elemi és felsőbb népiskolák, a polgári iskolák és a tanítóképző-intézetek, valamint a siketnémák, vakok és hülyék számára fennálló közintézeteknek tanítójelöltjei és tanítói, valamint a képesített és tényleg alkalmazott kiseddévők, ha a fősorozás idején a monarchia azon államában, a melyben állampolgári joggal bírnak, a népoktatás terén működnek, és ha sorsszámuk szerint avattatnak föl, kérelmükre a póttartalékba osztandók be. Katonai kiképzettésük végett az oktatást legkevésbé akadályozó időszakban hivandók be.

2. Ezen kedvezmény elnyerése végett a folyamodvány, az állítási kötelezettség tartama alatt, minden év január és február havában a járási tisztviselőnél, legkésőbb azonban a fősorozás alkalmával a sorozó bizottságnál nyújtandó be.

A kik illetőségi sorozó járásukon kívül leendő állításukért folyamodnak (27. §), egyidejűleg az őket netalán mint tanítójelölteket és tanítókat megillető kedvezményre való igényüket is érvényesíthetik és igazolhatják.

Az igény bejelentése a járási tisztviselő által az állítási lajstromba bevezetendő.

3. A kérvényekhez a következő bizonyítványok melléklendők:

a) A tanítójelöltek részéről:

az elemi illetőleg polgári iskolai tanítóképző-intézet utolsó évfolyamának legalább elégséges eredményrel lett befejezéséről szóló bizonyítvány; és

az iskolai hatóság abbeli igazolványa, hogy az illetők valamely nyilvános felsőbb népiskolánál avagy polgári iskolánál a népoktatás terén működnek.

b) A nép- és felsőbb nép- vagy polgári iskolai tanítók részéről:

az elemi illetőleg polgári iskolai tanítóképző-intézet be-
A 122. és 123. lapokon, az «Utmutatás» 24. és 25. pontja helyett, mint új 24. és 25. pont.

«24. Mozgósítás esetén tényleges szolgálatra beszólitott minden honvéd jogosítva van a vasutakat és gőzhajókat, tartózkodási helyétől a honvéd kiegészítő parancsnokság székhelyéig vagy a felszerelési állomásig, az államkincstár terhére díjtalanul használni.

A vasutak használata tekintetéből a honvédnek igazolási okmánya (honvéd igazolványi könyv, honvéd igazolványi lap, ajánlati lap) vagy a behívó jegy szolgál *menet-igazolvánnyal*. Ha a honvéd ilyenmő igazolási okmánnyal nem rendelkeznék, a tartózkodási hely község-előljárójától *«igazolójegy»*-et kap, mely szintén menet-igazolvánnyal szolgál.

Ezen menet-igazolvány az utazás megkezdése alkalmával a kapusnak s kívánatra a kalauznak és az ellenőrző közegeknek is felmutatandó.

A gőzhajók használata céljából minden bevonuló, a ki gőzhajót használhat, jelentkezés alkalmával a tartózkodási hely előljáróságától *menet-utalványt*, és ha az illetőnek igazolási okmány vagy behívó jegye nem volna, ezenfelül még *«igazolójegy»*-et is kap.

A bevonuló köteles ezen okmányokat, s behívó jeggyel történt behívás esetében ez utóbbit is az illető gőzhajózási állomás pénztári hivatalnokának felmutatni, kitől azután az utalvány visszatartása mellett menetjegyet kap.

A menetjegy a bevonulótól a végállomáson elvétetik.

25. A megszállott területen tartózkodók hasonló módon a legközelebb eső belföldi honvéd kiegészítő parancsnoksághoz tartoznak bevonulni.

A Metkovič-on keresztül vonulók az ottani katonai állomás- (hadtáp-) parancsnokságtól, a Dél-Dalmáciában és Hercegovinának ezzel határos részében tartózkodók pedig a raguzai vagy cattarói térparancsnokságtól gőzhajó használatásra menet-utalványt kapnak, melylyel Fiuméig utazhatnak, a hol a honvéd-állomás parancsnokságnál tovább szállítás céljából jelentkezhetnek.»

tatando.

megbírálás után, az illetékes első foku katonai hadkiegészítési hatósággal közli.

Ha a védköteles a fenti körülményt nem képes igazolni, az ügy a honvédelmi miniszter eldöntése alá terjesztendő, a ki a hadsereg póttartalékának nyilvántartásában álló egyének tekintetében a közös hadügy miniszterrel egyetértőleg határoz.

A t

A k

felső
tek,
közi
tény
arch
népc
nak
képe
ban

az
febr
főso

foly
elő
érve

lajst

az elemi és polgári iskolai tanítóképző-intézet be-
végzéséről szóló bizonyítvány; ezen bizonyítvány melléklése
azonban az elemi iskolák tanítóitól, tekintettel a tanítók sorá-
ban létező nagy hiányra, egyelőre nem követelendő; és
az iskolai hatóság által hivatalosan kiállított okirat, misze-
rint valamely nyilvános nép-, felsőbb nép- vagy polgári isko-
lánál akár ideiglenesen, akár véglegesen alkalmaztatnak.
c) Az elemi és polgári iskolai tanítóképző-intézetek tani-
tói és tanárai, továbbá a siketnémák, vakok és hülyék számára
fennálló közintézetek tanítói részéről: a kinevezési okirat.
d) A kiseddóvók részéről: a képesítési bizonyítvány és a
kinevezési okirat.
4. A fősorozásnál vagy az utóállításkor, továbbá az álló-
mányba nem vett újonczok s póttartalékosok és az állományba
vett katonák részéről a kedvezmény iránt emelt igény fölött
a 46. § 2—6. pontjaiban foglalt eljárási szabályok szerint ho-
zatik meg a határozat.
Az igénynek azonban már azon fősorozás idejében, a
melyre nézve az állítás történt, fenn kellett állania.
Az önként föllevatottak és a büntetésből korosztályuk és
sorsszámuk rendén kívül állítottak ezen kedvezményre *nem* bir-
nak igényvel.
5. A kifogások és felebbezések tekintetében a 47-ik §-ban
foglalt eljárási szabályok alkalmazandók.
6. A Boszniában és Hercegovinában és a keleten levő
osztrák-magyar gyarmatokban tanítók gyanánt működő védköte-
lesek részére, ezen kedvezményt csak a honvédelmi miniszter a
közös hadügyminiszterrel egyetértőleg, — a honvédséghez tar-
tozó egyének részére az előbbi egymaga, — engedélyezheti,
feltéve, hogy az illető eset állami tekintetektől figyelemre mélt-
tatandó.

az iskolai hatóság abbeli igazolványa, hogy az illetők valamely nyilvános felsőbb népiskolánál avagy polgári iskolánál a népoktatás terén működnek.

b) A nép- és felsőbb nép- vagy polgári iskolai tanítók részéről:

az elemi, illetőleg polgári iskolai tanítóképző-intézet be-
végzéséről szóló bizonyítvány; ezen bizonyítvány melléklése
azonban az elemi iskolák tanítóitól, tekintettel a tanítók sorá-
ban létező nagy hiányra, egyelőre nem követelendő; és

az iskolai hatóság által hivatalosan kiállított okirat, misze-
rint valamely nyilvános nép-, felsőbb nép- vagy polgári isko-
lánál akár ideiglenesen, akár véglegesen alkalmaztatnak.

c) Az elemi és polgári iskolai tanítóképző-intézetek tani-
tói és tanárai, továbbá a siketnémák, vakok és hülyék számára
fennálló közintézetek tanítói részéről: a kinevezési okirat.

d) A kiseddóvók részéről: a képesítési bizonyítvány és a
kinevezési okirat.

4. A fősorozásnál vagy az utóállításkor, továbbá az álló-
mányba nem vett újonczok s póttartalékosok és az állományba
vett katonák részéről a kedvezmény iránt emelt igény fölött
a 46. § 2—6. pontjaiban foglalt eljárási szabályok szerint ho-
zatik meg a határozat.

Az igénynek azonban már azon fősorozás idejében, a
melyre nézve az állítás történt, fenn kellett állania.

Az önként föllevatottak és a büntetésből korosztályuk és
sorsszámuk rendén kívül állítottak ezen kedvezményre *nem* bir-
nak igényvel.

5. A kifogások és felebbezések tekintetében a 47-ik §-ban
foglalt eljárási szabályok alkalmazandók.

6. A Boszniában és Hercegovinában és a keleten levő
osztrák-magyar gyarmatokban tanítók gyanánt működő védköte-
lesek részére, ezen kedvezményt csak a honvédelmi miniszter a
közös hadügyminiszterrel egyetértőleg, — a honvédséghez tar-
tozó egyének részére az előbbi egymaga, — engedélyezheti,
feltéve, hogy az illető eset állami tekintetektől figyelemre mélt-
tatandó.

51. §.

A kedvezmény további fennállásának igazolása, a kedvezmény elvesztése és megszüntetése.

1. A tanítók és tanítójelöltek kedvezményét elnyert egyének tartoznak ezen viszonyuk további fennállását, *összes szolgálati kötelezettségük tartama alatt, a kedvezmény megadására következő minden évben, június havában, az igényjogosultság bizonyítására megszabott módon, az illetékes járási tisztviselőnél igazolni.*

2. A kedvezmény megszűnik:

a) ha a tanítójelölt vagy tanító szolgálati kötelezettségének tartama alatt a tanítói pályáról lelép, vagy ha a tanítójelölt tanulmányai befejezése után két év alatt nem képes igazolni, hogy valamely rendszeresített tanítói állásban alkalmazva van;

b) ha a fél a jogczim további fennállásának igazolását, a járási tisztviselőtől kapott felszólítás daczára, ennek kézbesítése napjától számítandó négy hét alatt, — a kézbesítés napját bele nem értve, — kellő mentesség nélkül elmulasztja.

3. A kedvezmény fennállását, valamint annak megszüntetését a járási tisztviselő mondja ki, a ki határozatát, az iratok csatolása mellett, véleményezés végett, az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg az illetékes honvéd ezredparancsnoksággal közli.

A kedvezmény fennállását kimondó határozat ellen emelt netáni kifogások és a felebbezések tekintetében a 47. § rendelkezései alkalmazandók. Az ügy eldöntéséig a kedvezmény érvényben marad.

4. A tévesen megadott kedvezmény megsemmisítését a honvédelmi minister mondja ki.

5. Mihelyt a kedvezmény megszüntetését, illetőleg megsemmisítését kimondó határozat jogerőre emelkedett, a 48. § 5. és 6-ik pontjainak rendelkezései megfelelőleg alkalmazandók.

52. §.

A tanítóképezdei növendékek kedvezménye.

1. Azon állományba nem vett ujonczok és póttartalékosok, a kik azon évi márczius hava 1-jén, melyre nézve felavattak, valamely elemi tanítóképezde utolsó évfolyamát hallgatják, vagy tanulmányaikat a polgári iskolai tanítóképezdeben folytatják, tanulmányaik befejezhetőse czéljából, de mozgósítás alkalmával lehető behívásuk fentartása mellett, szabadságra bocsátandók.

2. A folyamodvány az iskolai igazgatónak az intézet látogatását igazoló bizonyítványával felszerelve, az illetékes járási tisztviselőnél nyújtandó be, ki azt saját véleményes nyilatkozatával ellátva, azonnali eldöntés végett, az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnoksághoz teszi át.

Oly kérvények tárgyában, melyek már a fősorozás, vagy az illetékes sorozó járásban történt utóállítás alkalmával nyújtatnak be, a hadsereg képviselője, a honvédséghez közvetlenül besorozottnak pedig a honvédség képviselője határoz.

Ily állításkötelesekre nézve még a besorozás előtt hozandó meg a határozat, ha azok

a) a fősorozás alkalmával kórházba küldettek vagy felülvizsgálatra rendeltettek;

b) ha megkeresés útján valamely idegen sorozó bizottság előtt állítatnak (101. §.).

A védkötelesek saját érdekében áll, hogy ezen folyamodványukat legkésőbb a felavatási év július hava 31-ig nyujtsák be.

A határozatról, mely az állítási lajstromba bejegyzendő, az illető a közigazgatási hatóság részéről írásbeli végzés útján értesítendő.

3. Ha a védköteles kéreimével elutasítatik, az írásbeli határozat kézbesítésétől számított 14 nap alatt, — a kézbesítés napját ide nem számítva, — szabadságában áll felebbezését az illetékes járási tisztviselőnél benyújtani.

A felebbezés a járási tisztviselő által, a vonatkozó összes ügyiratok csatolása mellett, az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnoksághoz küldendő, ezek által

pedig a hadtestparancsnoksághoz, illetőleg a honvédelmi miniszterhez terjesztendő fel.

A hadtestparancsnokság az ügyiratokat saját véleménye kíséretében a honvédelmi miniszterhez teszi át. Ha ez utóbbi a hadtestparancsnokság javaslatát nem fogadja el, az ügy a közös hadügyminiszter által, a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg, döntetik el.

4. Az elemi tanítóképezdének az 1-ső pont értelmében szabadságolt növendékei, a sorozási év december hava végeig, — azok pedig, kik tanulmányaikat valamely polgári iskolai tanítóképezdében folytatják, ezen tanulmányok szabályszerű bevégezése után —, a tanítójelöltekre és tanítókra nézve az 50. §-ban elősorolt bizonyítványokat tartoznak bemutatni, melyek alapján azután ugyancsak az 50. § rendelkezései értelmében a kedvezményben részesítendőek.

5. Azok, a kik tanítóképezdeit tanulmányaikat abban hagyják, vagy a 4-ik pont szerinti igazolványokat nem mutatják be a kellő időben, a törvényszabta tényleges szolgálat teljesítésére behívandók. *Netaláni felelősségnek elhalasztó hatálya nincsen.*

Az öröklött mezei gazdaságok birtokosainak kedvezménye.

53. §.

A kedvezményre való igény és annak megadása.

1. Azon állításkötelesek, a kik földbirtokosok, fölvatásuk esetén a következő feltételek mellett a póttartalékba osztatnak:

a) ha földbirtokuk a mezei gazdaságok osztályához tartozik és ők annak birtokába örökség útján jutottak (rokonok vagy idegenek után), és

b) ha abban maguk gazdálkodnak s ha ezen gazdaság földjövédelme egy ötagú családnak önálló eltartására elegendő, de viszont nem haladja túl e jövedelemnek négyszeres mennyiségét.

Mindaddig, míg az ország némely részeiben a házközösségek fennállanak, azon esetben, ha az igény a házközösségi viszonyon alapul, a házközösségek sajátosságai kellő tekintetbe veendőek. Ezen esetben a b) pont alatt foglalt feltétel tekinte-

tében különösen megfontolandó az, vajjon a kérdéses állítás-köteles valamely más hadmentes, keresetképes és a házközös séghez tartozó férfitagnak jelenléte folytán a házközösségi birtokban való gazdálkodásnál nem nélkülözhető-e.

2. Az 1. a) pont alatti feltétel telekkönyvi vagy adókataszteri kivonatok, vagy a beszavazási okirat által, esetleg ezek hiányában az adókönyvvel és a hagyatéki vagy az illetékes birói hatóság végzéseivel bizonyítandó.

Az 1. b) pont alatti feltétel, a községi előjáró és két oly községi tag írásbeli bizonyítványa által (kik alatt az önjogú özvegyek is értendőek) igazolandó, kiknek fiai a sorozásra föl vannak hívva, vagy már fölvatott szolgálatkötelesek, a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében azonban kedvezményre igényt nem emelnek.

Ezen bizonyítványnak tartalmaznia kell:

a) mezei gazdaság megnevezését, a hely, község, ház, telkek elősorolásával s az utóbbiak minőségének és kiterjedtségének részletes és általános megjelölésével;

a) birtokot terhelő mindennemű állami adónak, a községi pótlékok nélkül, részletes és összesített elősorolását;

annak kijelentését, hogy a birtok jövedelme egy ötagú családnak eltartására elegendő, de viszont nem haladja túl ezen jövedelem négyszeres összegét; továbbá, hogy a védköteles a gazdaságban maga gazdálkodik; végül

a községi előjárónak megerősítő záradékát arról, hogy a bizonyítvány tartalma teljesen való, hogy a két községi tag aláírása valódi.

Ha a községben két főntebb megjelölt községi tag nincsen, vagy ha azok írni és olvasni nem tudnak, avagy ha az írni és olvasni tudó ily községi tagok az aláírást alapos ok nélkül megtagadják, vagy végre, ha a járási tisztviselőnek a benyújtott bizonyítványokban foglalt adatok valósága tekintetében általában alapos kételyei volnának: ez utóbbi az ügyállásról magának meggyőződést szerezni s a vonatkozó vizsgálati iratokat a folyamodványhoz mellékelni köteles. Ezen iratok az eldöntés alapjául szolgálnak.

Ha a földbirtok valamely más községben fekszik, az illető község bizonyítványa melléklendő.

A birtoknak városi vagy nemesi minősége nem zárja ki az igényt.

3. Ha a viszonyok vizsgálatából kiderülne, hogy a birtok jövedelme nem ugyan magában véve, hanem csak máshonnan, például házból, üzlethől, napszámból, fuvarozásból stb. eredő jövedelemmel együttvéve elegendő egy öttagú család eltartására: ezen esetben az 1. pont *b)* betűje alatti feltétel teljesítettnek nem tekintendő.

4. A birtoknak az 1. pont *a)* betűje alatt említett öröklött minősége csak az e részbeni kedvezményért folyamodó utolsó birtokosra nézve igazolandó, s ennél fogva nem kívántatik, hogy a földbirtok mindenkor lemenő ágban örökletett legyen.

5. Az említett kedvezmény tekintetében azonban az átengedés útján átszállott birtoknak is tulajdonítható az öröklött birtok minősége, ha az utolsó birtokos (birtokosnő), kitől az illető védköteles a birtokot átvette, időközben elhalt és a birtok az örökösödési jog szerint különben is a jelen birtokost illette volna.

6. Ha a védköteles egyik elhunyt szülőjétől a birtoknak csak egyik felét örökölte, másik felét pedig még életben maradt szülőjétől vette át, ez a szerzési mód is úgy tekinthető, mint ha örökösödési jogcimből származott volna.

7. Ha valamely birtok a törvény szerint jogosított örökösök szabad megegyezése folytán, a többi érdekeltek pénzzel történt kielégítése mellett, a törvényes örökösök egyikére száll: az ily egyezkedés egyenlőnek tekintetik a törvényes örökösödéssel.

8. Ha valamely örökhagyó a maga birtokát még életében két vagy több gazdaságra osztotta, vagy ezen fölosztás az örökösök közt, akár az örökhagyó végrendelete folytán, akár a nélkül, s az örökösök szabad megegyezése folytán történik: ezek mindegyike csak azon esetben tarthat igényt az e részbeni kedvezményre, ha minden egyéb feltételek teljesítése mellett, ezen általa öröklött gazdaságban maga gazdálkodik.

9. Az öröklött mezei gazdaságok birtokosait megillető kedvezmény, a telepítvényesekre (contractualistákra) is alkalmazandó, minthogy ezek a törvények értelmében a részökre átengedett földrészekre nézve, birtokosoknak tekintendők.

Telepítvényesek alatt azok értetnek, kiknek a földbirtokos által, szerződés alapján, majorsági telkek, határozatlan vagy örök időre, vagy pedig az egyenes ágnak, avagy a férfiágnak kihaltáig, bizonyos meghatározott szolgálmányok kikötése mellett, használatul átengedtetnek és a kiknek jogukban áll, ezen telepítvényi birtokot a rajta fekvő szolgálmányok megváltásával, részben vagy egészben megszerezni.

Egyebekben pedig a viszonyoknak ezen esetekben is az 1-ső pont *a)* és *b)* betűi alatt foglalt feltételeknek kell teljesen megfelelniök.

A 129. lapon, az «Utmutatás» 1. pontjához, mint második bekezdés:

«A nem tényleges állománybeli honvédnek a honvéd egyenruhát viselni nem szabad. Ha a nemtényleges viszonyba való áthelyeztetése alkalmával honvéd egyenruha adatik neki, azt csak a tartózkodási helyére való megérkezéseig és valamely bevonulás alkalmával szabad használni.»

II. A LOSOROZASRAI ES AZ UTOZASRAI...
mánya nem vett újonczok s póttartalékosok és az állományba vett katonák részéről, beleértve azokat is, a kik a tényleges szolgálatnak már eleget tettek, a kedvezmény iránt emelt igény felett a 46-ik §-ban foglalt eljárási szabályok szerint hozatik meg a határozat.

Ha a kérelem a sorozó bizottság előtt döntendő el, a határozat kimondása előtt a sorozó bizottság tagjai által szóbelileg tárgyalandó az eset, és szükség esetében a bizalmi férfiak is meghallgatandók.

Ha a kedvezmény megadatik, az illetékes katonai kiegészítési hatóság a póttartalékba való áthelyezés fogatosítása végett az állománycsapatot is értesíteni tartozik.

A kedvezmény tekintet nélkül a folyamodó felavatásának módjára, — még ha az illető a korosztály és sorszám rendén kívül állittatik is —, és általában tekintet nélkül az időpontra, melyben a fennálló igénynek alapul szolgáló viszony keletkezett, megadandó. Az önkéntesek azonban csak azon esetben részesíthetők e kedvezményben, ha az igény a fölavatás után keletkezett.

A birtoknak városi vagy nemesi minősége nem zárja ki az igényt.

3. Ha a viszonyok vizsgálatából kiderülne, hogy a birtok jövedelme nem ugyan magában véve, hanem csak máshonnan, például házból, üzletből, napszámból, fuvarozásból stb. eredő jövedelemmel együttvéve elegendő egy öttagú család eltartására: ezen esetben az 1. pont b) betűje alatti feltétel teljesítettnek nem tekintendő.

4. A birtoknak az 1. pont a) betűje alatt említett öröklött minősége csak az e részbeni kedvezményért folyamodó utolsó birtokosra nézve járhat.

ge
bi
ill
tol
ille

Ha a birtokot a birtoknak csak egyik felét örökölte, másik felét pedig még életben maradt szülőjétől vette át, ez a szerzési mód is úgy tekinthető, mint ha örökösödési jogczimból származott volna.

7. Ha valamely birtok a törvény szerint jogosított örökösök szabad megegyezése folytán, a többi érdeklettek pénzzel történt kielégítése mellett, a törvényes örökösök egyikére száll: az ily egyezkedés egyenlőnek tekintetik a törvényes örökösödéssel.

8. Ha valamely örökhagyó a maga birtokát még életében két vagy több gazdaságra osztotta, vagy ezen fölosztás az örökösök közt, akár az örökhagyó végrendelete folytán, akár a nélkül, s az örökösök szabad megegyezése folytán történik: ezek mindegyike csak azon esetben tarthat igényt az e részbeni kedvezményre, ha minden egyéb feltételek teljesítése mellett, ezen általa öröklött gazdaságban maga gazdálkodik.

9. Az öröklött mezei gazdaságok birtokosait megillető kedvezmény, a telepítvényesekre (contractualistákra) is alkalmazandó, minthogy ezek a törvények értelmében a részökre átengedett földrészekre nézve, birtokosoknak tekintendők.

Telepítvényesek alatt azok értetnek, kiknek a földbirtokos által, szerződés alapján, majorsági telkek, határozatlan vagy örök időre, vagy pedig az egyenes ágak, avagy a férfiágnak kihaltáig, bizonyos meghatározott szolgálmányok kikötése mellett, használatul átengedtetnek és a kiknek jogukban áll, ezen telepítvényi birtokot a rajta fekvő szolgálmányok megváltásával, részben vagy egészben megszerezni.

Egyebekben pedig a viszonyoknak ezen esetekben is az 1-ső pont a) és b) betűi alatt foglalt feltételeknek kell teljesen megfelelniök.

10. A kedvezményre való igény az állítási kötelezettség tartama alatt, minden év január és február havában a járási tisztviselőnél, legkésőbb azonban a fősorozás idején a sorozó-bizottságnál érvényesítendő és igazolandó.

A kik az illetőségi sorozó járáson kívül leendő állításukért folyamodnak (27. §), egyidejűleg a mezei gazdákat megillető kedvezményre nézve netalán fennálló igényüket is bejelenthetik és igazolhatják.

11. A fősorozásnál és az utóállításkor, továbbá az állományba nem vett újonczok s póttartalékosok és az állományba vett katonák részéről, beleértve azokat is, a kik a tényleges szolgálatnak már eleget tettek, a kedvezmény iránt emelt igény felett a 46-ik §-ban foglalt eljárási szabályok szerint hozatik meg a határozat.

Ha a kérelem a sorozó bizottság előtt döntendő el, a határozat kimondása előtt a sorozó bizottság tagjai által szóbelileg tárgyalandó az eset, és szükség esetében a bizalmi férfiak is meghallgatandók.

Ha a kedvezmény megadatik, az illetékes katonai kiegészítési hatóság a póttartalékba való áthelyezés foganatosítása végett az állománycsapatot is értesíteni tartozik.

A kedvezmény tekintet nélkül a folyamodó felavatásának módjára, — még ha az illető a korosztály és sorsszám rendén kívül állítatik is —, és általában tekintet nélkül az időpontra, melyben a fennálló igénynek alapul szolgáló viszony keletkezett, megadandó. Az önkéntesek azonban csak azon esetben részesíthetők e kedvezményben, ha az igény a fölavatás után keletkezett.

12. Netaláni kifogások és felebbeszések az 47. §-ban foglalt eljárási szabályok szerint tárgyalandók.

54. §.

A kedvezmény további fennállásának igazolása, a kedvezmény elvesztése és megszüntetése.

1. Az öröklött mezei gazdaság birtokosa címén kedvezményt nyert egyének tartoznak azon viszony további fennállását, de csakis azon évek alatt, a melyekben a velők egy sorozási évfolyamban tartozók még sorhadi (tényleges) szolgálati kötelezettség alatt állanak, és pedig a kedvezmény megadására következő minden évben, június havában, az igényjogosultság bizonyítására megszabott módon, az illetékes járási tisztviselőnél igazolni.

A kedvezmény megszűnik:

a) ha a jogcím többé nem áll fenn, vagy
b) ha a fél a jogcím további fennállásának igazolását, a járási tisztviselőtől kapott felszólítás daczára, ennek kézbesítése napjától számítandó négy hét alatt, — a kézbesítés napját bele nem értve —, kellő menség nélkül elmulasztja.

3. A kedvezmény fenállását, valamint annak megszüntetését a járási tisztviselő mondja ki, a ki határozatát, az iratok csatolása mellett, véleményezés végett, az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg az illetékes honvéd ezredparancsnoksággal közli.

A kedvezmény fenállását kimondó határozat ellen emelt kifogások és a felebbeszések tekintetében a 47. § rendelkezései alkalmazandók.

4. A tévesen megadott kedvezmény megsemmisítését a honvédelmi minister mondja ki.

5. Mihelyt a kedvezmény megszüntetését, illetőleg megsemmisítését kimondó határozat jogerőre emelkedik, azok, a kik nem mint kevésbé alkalmasok és nem sorsszámuk szerint jutottak a póttartalékba, abból kiveendők, és a sorozási évfolyamukhoz képest esetleg még tartozó tényleges szolgálatra, a netalán már teljesített szolgálati idő beszámítása mellett, behívandók.

6. Ha a kedvezményt megszüntető határozat jogerőre emelkedése után az illető az egyévi tényleges szolgálat kedvezményeért folyamodik és egyuttal beigazolja, hogy ez utóbbi igénye már az állítás idején fennállott, ezen kedvezmény neki az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg a honvéd ezredparancsnokság által megadandó. Netáni felebbeszések a 71. § értelmében tárgyalandók.

A családi tekintetéből való kedvezmény.

55. §.

A kedvezményre való igény.

1. Családi viszonyaik tekintetbe vételével s besoroztatásuk esetében, hozzátartozóik kérelmére (felszólamlására) a rendes tényleges szolgálat alól béke idején fölmentendők és a póttartalékba osztandók a következő csoportokba tartozó védkötelesek, nevezetesen:

a) a kereselképtelen apának vagy özvegy anyának egyetlen fia, vagy annak nem léteben egyetlen veje, az utóbbi azon esetben, ha a viszonyok, melyek igényét megállapítják, nősülése idejében még fenn nem állottak;

b) az apa halála után a kereselképtelen nagyapának vagy özvegy nagyanyának egyetlen unokája, ha azoknak fiuk nincsen;

c) teljes árvaságra jutott testvéreknek egy fitestvére, vagy féltestvére,* úgyszintén atyátlan testvéreknek egyetlen féltestvére.

2. Azonban csak azon vérszerinti és törvényes egyetlen fiúnak, unokának vagy fitestvérnek, illetőleg azon egyetlen vőnek van ezen felmentésre igénye, a kinek felmentésétől szüleinek, öregszüleinek, vagy testvéreinek, illetőleg apósának vagy anyósának eltartása függ, s a ki e kötelességet teljesíti is.

Törvénytelen fiú hasonlóan részesítettik e kedvezményben, ha ettől függ vérszerinti anyjának eltartása, s ha ő e kötelességet teljesíti is.

Ugyanazon felszólamló érdekében s ugyanazon időben

* Féltestvérek azok, kiknek csak egyik szülőjük közös.

azonban eme kedvezmény egyszerre csakis egy védkötelesnek adható meg.

3. Egyetlen fiúval, unokával, fítestvérrel, illetőleg vővel egyenlő igényűnek tekintetik ugyanazon feltételek alatt az is, a kinek egyetlen fivére, vagy többi fivérei, illetőleg sógorai

a) sorhadi, vagy tényleges honvédségi szolgálat-kötelezettség alatt állanak, avagy mint tartalékosok, vagy póttartalékosok az 1888-ik évi XVIII-ik törvényczikk, illetőleg a honvédségi törvény alapján, béke idején a hadseregben vagy a honvédségnél tényleges szolgálattételre kivételesen behivattak, — mindkét esetben feltéve, hogy nem szökevények, vagy pedig

b) 18 évesnél ifjabbak, vagy

c) gyógyíthatlan szellemi vagy testi fogyatkozások miatt keresetképtelenek (57. § 5.).

4. A sorhadi vagy tényleges honvédségi szolgálati kötelezettség alatt állónak nem tekinthetők azok, kik

a) a rendes vagy meghosszabbított sorhadi, illetőleg tényleges szolgálati kötelezettségen túl, a hadseregben (hadi tengerészetben) vagy a honvédségnél önként tovább szolgálnak;

b) a ki a hadseregben (hadi tengerészetben) vagy a honvédségben tényleg szolgál a nélkül, hogy a rendes, esetleg meghosszabbított összes szolgálati időre kötelezve volna.

A 3-ik pont a) betűjében foglalt szabály azonban különbség nélkül nyer alkalmazást, ha a fivér, akár mint tiszt, akár bármely más minőségben szolgál, vagy akár mint önkéntes, akár sorsszáma szerint avagy a sorsszám rendén kívül felavatott gyanánt áll sorhadi, illetőleg honvédségi tényleges szolgálati kötelezettség alatt, és akár teljesít tényleges szolgálatot ezen kötelezettségének ideje alatt, akár nem.

5. Az apa, a nagypapa, az ipa, vagy valamely más, ezen utasítás értelmében tekintetbe veendő férfi családtag keresetképtelenségének oly fokának kell lenni, hogy az az illetőket, úgy saját keresetök, mint bármely más kereset folytatására, mely által magukat és többi családtagjaikat a viszonyokhoz képest fentarthatnák, képtelenné tegye. (57. § 5. p.)

Erkölcsei hibák a keresetképtelenséget nem állapítják meg.

A katonai rokkantság, a keresetképtelenséget a fenti értelemben szintén nem állapítja meg.

6. Az illető családtagok keresetképtelenségéből azonban igény nem származtatható, ha a család birtoka vagy keresete oly jelentékeny és oly minőségű, hogy az a védköteles nélkül is, a család eltartására elégséges; ha például a ház bérbe adható, a földbirtok vagy az üzlet fogadott munkaerők által kezelhető, vagy haszonbérbe adható a nélkül, hogy az ekként megváltozott kezelés a család fentartásának lehetőségét veszélyeztetné.

7. Ha az, kinek gyámolítása érdekében a felszólamlási folyamodás benyújtott, az üzlet, a gazdaság stb. kezelését vezetni vagy arra felügyelni még ugyan képes, de arra, hogy személyesen munkálkodjék, vagy mellékkereset által magát és családtagjait fentartsa, többé nem alkalmas, az igény e tekintetben fennállónak tekinthető, ha az üzlet vagy a gazdaság stb. kezelésének megváltoztatása folytán, például: haszonbér, bérbeadás, vagy felfogadott munkaerő stb. által a viszonylagos megélhetés lehetetlenné válnék.

8. Az özvegyesre jutott anya, vagy nagyanya, és árvaságra jutott nővérek életkora, valamint testi állapotuk nem vétetik figyelembe; de igenis megfontolandó az, vajjon ily felszólamlók, saját eltartásukra, a védkötelesnek segítségét nélkülözhetik-e fentartásuk veszélyeztetése nélkül, azaz, vajjon, esetleg saját vagyonukból, vagy egyáltalában a felmentendőnek hozzájárulása nélkül is, képesek-e magukat fentartani.

9. A család teljes vagyontalansága a kedvezmény elnyerésére nem kívántatik meg.

Ha a felszólamló valamely ellátás (eltartás, évi járadék stb.) élvezetében van, úgy ezen körülmény csakis azon esetben zárja ki a kedvezmény megadását, ha ezen ellátás a helyi viszonyokhoz képest, a család fentartására, a védköteles gyámolítása nélkül is elegendő.

10. Ha valamely védköteles, mint gyámolításra szorult szülői vagy rokonai egyetlen támasza, a kedvezményt azon okból igényli, mert egy másik, ezen gyámolításra kötelezett egyén magát ebbeli kötelezettsége vagy csak ezen kötelezettség teljesítése alól is, más helyre való költözés, kivándorlás, külön háztartás alapítása által, vagy másféle módon kivonja, a kedvezményre való igény indokoltnak nem tekintendő.

11. A kedvezmény megadása nincs attól feltételezve, hogy

a védköteles és az általa gyámolítandó családtagok közös lak-helylyel birjanak, de igenis attól, hogy a védköteles a gyámolítást tényleg és viszonylag kielégítő mértékben teljesítse.

12. Ha az egyidejűleg állítás alá kerülő két fivér egyikeért a gyámolításra szorult rokonok részéről felszólamlás nyújtatik be, annak a kedvezményre való igénye fölött az állításnál előbb nem hozandó határozat, míg bizonyossá nem lett, hogy a másik állítás-köteles fivér keresetképtelen vagy felavattott.

13. A kedvezményben nem részesíthetők: a mostoha fiú azon szüle részére, kivel az csak sógorságban áll; továbbá a fogadott és nevelt fiúk és végül a mostoha fivérek, mivel ezeknek egyik szülők sem közös.

14. Törvénytelen fiú e kedvezményben csak a gyámolításra szorult anya, de semmiesetre sem annak más, ámbár keresetképtelen vagy gyámoltalan családtagja érdekében, részesíthető. De ezen esetben is mindazon egyéb feltételeknek fenn kell forogniok, a melyek az özvegy anya eltartása czimén kért kedvezmény megadásánál igazolandók.

Ily esetekben tehát az anyának még netalán létező más törvényes vagy törvénytelen fiai is hasonló módon veendőek figyelembe.

Ha azonban egy törvényes fiúnak, atyja eltartása tekintetéből való fölmentése kéretik, az anyának netalán létező törvénytelen fia (ezen atyának mostoha fia) nem jöhet tekintetbe.

15. Ha a kedvezmény megadása törvénytelen fiú részére az időközben vagy újra férjhez ment anyja érdekében kéretik, ezen esetben, minden egyéb feltétel teljesítése mellett csak akkor adható meg a kedvezmény, ha az anya gyámolítására köteles férj keresetképtelen és ha ennek valamely korábbi házasságából nincsen olyan fia, a ki atyjának eltartására tekintetbe volna veendő.

16. Biróságilag kimondott házassági elválási esetekben az anya mindaddig, míg elvált férje él, ezen házasságból származott fia részére ezen kedvezményre igényt nem támaszthat.

17. Egyetlen unoka czimén ezen kedvezmény csak azon esetben adható meg, ha ennek atyja (azaz a nagyatyja fia vagy veje) nem él, vagy pedig keresetképtelen, és ha a netalán még meglevő többi unokák a kedvezmény megadását a 3-ik pont a), b) és c) bekezdése értelmében nem akadályozzák.

18. Az egyetlen vőnek ezen kedvezmény megadható, ha neje vagy törvényes gyermeke életben van, és ő a család fő kötelességeit teljesíti, avagy nejének és gyermekének elhunytával is; de mindkét esetben azon feltétel mellett, hogy a védköteles, akár az apósára nézve, ennek keresetképtelensége következtében, akár ennek elhalálózása esetében özvegy anyósára nézve, mint ezek egyedüli támasza, nélkülözhetetlen, és ha a viszonyok, melyek igényét megállapítják, nősülésekor még fenn nem állottak.

Egyetlen fiú vagy egyetlen unoka czimén történt felszólamlás esetében a vők tekintetbe nem veendőek.

19. Ha a felszólamlási kérvény oly védkötelest illet, ki a

A 135. lapon, az «Oktatás» 24. és 25. pontja helyett, mint új 24. és 25. pont.

24. Mozgósítás esetén tényleges szolgálatra beszólitott minden katona jogosítva van a vasutakat és gőzhajókat, tartózkodási helyétől a hadkiegészítési kerületi parancsnokság székhelyéig vagy a felszerelési állomásig, az államkincstár terhére díjtalanul használni.

A vasutak használhatása tekintetéből a katonának igazolási okmánya (katonai igazolványi könyv, katonai igazolványi lap, ajánlati lap) vagy a behívó jegy szolgál *menet-igazolványul*. Ha a katona ilyenmű igazolási okmánnyal nem rendelkeznék, a tartózkodási hely község-előjárójától *«igazoló-jegy»*-et kap, mely szintén menet-igazolványul szolgál.

Ezen menet-igazolvány az utazás megkezdése alkalmával a katonának, s kívánatra a kalandoroknak és az ellenőrző közegeknek felmutatandó.

A gőzhajók használhatása czéljából minden bevonuló, a ki gőzhajót használhat, jelentkezése alkalmával a tartózkodási hely község-előjárójától *menet-utalványt* és ha az illetőnek igazolási okmánya vagy behívó jegye nem volna, ezenfelül még *«igazoló-jegy»*-et is kap.

A bevonuló köteles ezen okmányokat, s behívó jeggyel történt behívás esetében ez utóbbit is az illető gőzhajózási állomás pénztári hivatalnokának felmutatni, kitől azután az utalvány visszatartása mellett menetjegyet kap.

A menetjegy a bevonulótól a végállomáson elvétetik.

25. A megszállott területen tartózkodók hasonló módon a legközelebb eső belföldi hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz tartoznak bevonulni.

A Metković-on keresztül bevonulók az ottani katonai állomás- (hadtápl.) parancsnokságnál mutattatnak be.

A Dél-Dalmáciában és Hercegovinának ezzel határos részében tartózkodók a raguzai vagy a cattarói törparancsnoksághoz is bevonulhatnak, a hol a bevonulás is fogantatosittatik.

a védköteles és az általa gyámolítandó családtagok közös lak-
helylyel birjanak, de igenis attól, hogy a védköteles a gyámo-
lítást tényleg és viszonylag kielégítő mértékben teljesítse.

12. Ha az egyidejűleg állítás alá kerülő két fivér egyikeért
a gyámolításra szorult rokonok részéről felszólamlás nyújtatik
be, annak a kedvezményre való igénye fölött az állításnál előbb
nem hozandó határozat, míg bizonyossá nem lett, hogy a má-
sik állítás-köteles fivér keresetképtelen vagy felavattatott.

13. A kedvezményben nem részesíthetők: a mostoha fiú
azon szüle részére, kivel az csak sógorságban áll; továbbá a
fogadott és nevelt fiúk és végül a mostoha fivérek, mivel ezek-
nek egyik szülejök sem közös.

14. Törvénytelen fiú a kedvezményre nem jogosult.

tásr
kere
sítke
kell
kedv

nyes

tébf
vény

az i
ezen
akke
köte
ságá
voln

any
zott

eset
veje
meg
a),

18. Az egyetlen vőnek ezen kedvezmény megadható, ha
neje vagy törvényes gyermeke életben van, és ő a családfo
kötelességeit teljesíti, avagy nejének és gyermekének elhunytá-
val is; de mindkét esetben azon feltétel mellett, hogy a véd-
köteles, akár az apósára nézve, ennek keresztképtelensége követ-
keztében, akár ennek elhalálozása esetében özvegy anyósára
nézve, mint ezek egyedüli támasza, nélkülözhetetlen, és ha a
viszonyok, melyek igényét megállapítják, nősülésekor még fenn
nem állottak.

Egyetlen fiú vagy egyetlen unoka czímén történt felszó-
lamlás esetében a vők tekintetbe nem veendőek.

19. Ha a felszólamlási kérvény oly védkötelest illet, ki a
szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett más
kedvezményre is bir igénynyel, a felszólamlás csupán ezen ok-
ból vissza nem utasítható.

20. Ha valamely felszólamlónak két vagy több az ő gyámo-
lítására hivatott hozzátartozója a hadsereg (hadi tengerészet)
vagy a honvédséghez fel van avatva, a felszólamló, — a 3. pont-
ban a) alatt megjelölt feltétel fenforgása esetében, saját válasz-
tása szerint, bármelyikök részére igényelheti a kedvezmény
megadását.

56. §.

A folyamodványok benyújtása és fölszerelése.

1. A béke idejében családi viszonyok tekintetbe vételével
a rendes tényleges szolgálat alól való fölmentést kérő folyamod-
ványok teljesen felszerelve, az illető védkötelesek gyámolításra
szorult hozzátartozói részéről, a fölmentendő állítási kötele-
zettségének tartama alatt minden év január és február havában, a
járású tisztviselőnél, legkésőbb azonban a fősorozás alkalmával
a sorozó bizottságnál nyújtandók be.

Azok, a kik az illetőségi sorozó járason kívül való állítá-
sukért folyamodnak (27. §), egyidejűleg a családfentartókat meg-
illető kedvezményre való igényüket is érvényesíthetik és iga-
zolhatják.

A járási tisztviselő az igény bejelentését az állítási lajstromba bejegyezni köteles.

2. Azon állományba nem vett ujonczok s póttartalékosok és azon állományba vett katonák hozzátartozói, a kik az ezen kedvezményt megállapító viszonyokba jutnak, vagy már fölavatásuk idejében is ily viszonyok között voltak, fölszerelt folyamodványaikat az illetékes járási tisztviselőnél tartoznak benyújtani.

3. Az igényjogosultság igazolására a folyamodványhoz csatolandók:

13. minta. α) A 13-ik minta szerint kiállítandó családi értesítő.

Az oly anyakönyvekből kiírandó kivonatokban, a melyekben a naptári adatok a Julianus-féle naptár szerint jegyeztettek be, ezen adatok mellé, zárjelek alatt, a Gergely-féle naptár szerinti adatok is bejegyzendők.

Ha a család egyik vagy másik tagjának születési vagy halálozási napját, a családi értesítőt kiállítani köteles anyakönyvvezető kimutatni nem képes, mivel például a család egyik vagy másik tagja más egyházban született, illetőleg halt meg, az ily körülmények, a mennyiben a jelen utasítás értelmében döntök, az illetékes anyakönyvvezetők által kiállított külön születési vagy halálozási bizonyítványok által igazolandók.

Az anyakönyvvezetők oly megjegyzéseket, melyek a sorozó bizottság határozatára közvetlen befolyással bírhatnak, mellőzni tartoznak.

β) A községi előjáró s legalább két oly községi tag által (ide értve az önjogú özvegyeket is) kiállítandó bizonyítvány, a kiknek az állításra fölhívott, vagy már besorozott s szolgálatra köteles, de a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében kedvezményre igénynyel nem bíró fiaik vannak.

Ezen bizonyítványnak tartalmaznia kell:

a védkötelesnek és azon családtagoknak megnevezését, a kiknek gyámolítása érdekében a kedvezmény kérik;

a család és esetleg minden egyes tagja ingatlan birtokának kimutatását, a hely és község, a ház vagy házak, továbbá a telkek megjelölését és az utóbbiaknak összegét, területük és minőségük szerint részletezve és összesítve.

a keresetmód, az üzlet vagy foglalkozás megjelölését,

melyekből a család és esetleg annak minden egyes tagja, nevezetesen a védköteles is, fentartása eszközeit és pedig minő mértékben meríti, továbbá vajjon az utóbbinak viszonyai olyanok-e, hogy a családnak elégséges segílyt nyújthat;

az ingatlan birtokot, illetőleg az üzletet stb. terhelő mindennemű országos adóknak, községi pótlékok nélkül, összes és részletes kimutatását; továbbá

a viszonyok pontos megvizsgálása és lelkiismeretes megbírása alapján, a bizonyítványt kiállítók saját meggyőződése szerint teendő abbéli nyilatkozatát, vajjon a nevezett családtagok fentartása csakugyan a védkötelestől függ-e, és vajjon az eddig is tényleg és minő mértékben felelt meg ezen köteletségének.

Az egyetlen vő czimén történt felszólamlás esetében ezen bizonyítványban, — feltéve, hogy a védkötelesnek neje vagy törvényes gyermeke életben van —, még az is igazolandó, hogy a vő családfele köteleseit teljesíti.

4. Ha a községben két föntebb megjelölt községi tag nincsen, vagy ha ezek írni és olvasni nem tudnak, avagy ha az olvasni és írni tudó ily községi tagok az aláírást alapos ok nélkül megtagadják, vagy végre, ha a járási tisztviselőnek a benyújtott bizonyítványban foglalt adatok valósága tekintetében általában alapos kételyei volnának: ez utóbbi magának az ügy állásáról meggyőződést szerezni és a vizsgálati iratokat a folyamodványhoz mellékelni köteles. Ezen iratok az eldöntés alapjául szolgálnak.

5. A községi előjáró ezen bizonyítványnak aláírása által megerősíti tartalmának igaz voltát, és a két községi tag aláírásának valóságát; ezenfelül tartozik még határozottan bizonyítani, hogy az utóbbiaknak a következő rendes ujonczállításra felhívott és mely korosztálybeli fiaik vannak, illetőleg, hogy ezek fölavatott fiai a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében semminemű kedvezményben nem részesülnek.

A községi előjáró tartozik a felszólamló egyént vagyoni állapota felől kikérdezni, és azon esetben, ha a családnak vagy a család valamely tagjának ilyen birtoka egy más községben volna, az illető község bizonyítványát tőle bekívanni

6. Azon körülmény, hogy valamely fivér sorhadi vagy

tényleges honvédségi kötelezettség alatt áll, vagy hogy mint tartalékos vagy póttartalékos béke idejében kivételesen tényleges szolgálattételre hivatott be, (55. § 3. p.), ha ez a fél által még nem igazoltatott volna, a járási tisztviselő által a hivatalos iratokból és előjegyzésekből, s ha ezek biztos felvilágosítást nem nyújtanának, a hadkiegészítési kerületi (honvédezered)-parancsnokságtól megszerzendő katonai törzskönyvi lap által bizonyítandó be.

7. Az anyakönyvi kivonatok és bizonyítványok később is újból használhatók, ha azok illetékes kiállítói, azokban a körülmények változatlan fennállását igazolják, vagy ha a beállott változásokat azokra pontosan feljegyzik.

8. Azon esetben, ha valamely védköteles részére, külföldön állandóan megtelepedett rokonai a védtörvény 34. §-a alapján a családfentartókat megillető kedvezményért folyamodnak, a kérvény benyújtása és okmányokkal való felszerelése tekintetében az V. mellékletben foglalt rendelkezések nyerne alkalmazást.

57. §.

A kedvezmény megadása.

1. A családi tekintetből kért kedvezmény tárgyában, — szükség esetében az állításköteles tekintetbe jövő férfi rokonai keresetkétségének megállapítása után, — rendszerint az illetékes (mozgó vagy állandó) sorozó bizottság előtt hozatik meg a határozat. (6. pont.)

A határozat azonban csak akkor hozandó meg, ha az állításköteles besoroztatott. Ellen esetben a kérvény, mint tárgynélküli a félnek visszaadandó.

Ellenben meghozandó a határozat, még a besorozás előtt, azon állításkötelesekre nézve, a kik

a) a fősorozásnál kórházba, vagy felülvizsgálatra küldetni rendeltettek;

b) megkeresés útján valamely idegen sorozó bizottság előtt állíttatnak. (101. §.)

Ily esetekben azonban hatályát veszti a határozat, ha az illető be nem soroztatik.

A védköteles figyelembe vehető férfi rokonainak kereset-

képessége azon sorozó bizottság előtt is megállapítható, a mely a megvizsgálandónak tartózkodási helyéhez legközelebb működik.

2. A felszólamlások eldöntésénél tekintetbe veendő az azon férfi rokonok, kiknek orvosi megvizsgálásától függ keresetképtelenségük megbírálása, a sorozó bizottság előtt személyesen tartoznak megjelenni. Meg nem jelenésük esetében a felszólamlási folyamodvány elutasítandó, illetőleg, ha a meg nem jelenés igazoltatik, a határozat hozatala függőben hagyandó.

A sorozó bizottság előtt való személyes megjelenés alól csak azon firokonok vannak felmentve:

a) a kik hetvenedik életévüket betöltötték, ha keresetképtelenségek a községi előjáró által köztudomásúnak bizonyíttatik;

b) a kiknek nyilvánvaló keresetképtelensége beigazoltatik, vagy

c) a kik már valamely sorozó vagy felülvizsgáló bizottság által «mindenkorra keresetképtelenek»-nek nyilváníttattak (5. pont.)

Ha a sorozó bizottság a nyilvánvaló keresetképtelenségről szóló igazolványokat kielégítőknél nem találja, ez utóbbiak kiegészítendőek, vagy pedig az illető firokon elővezetendő.

3. Ha azonban a család azon tekintetbe veendő férfi tagja a kinek keresetképtelensége állíttatik:

a) a sorozó bizottság előtt való megjelenésben súlyos betegség folytán gátolva van, vagy

b) a családtagnak vizsgálati, vagy büntető fogságban léte miatt a sorozó bizottság elé vezetése nem eszközölhető, és ha minden esetben az ezen kedvezmény megadásához szükséges minden többi feltételek különben fennállanak: ezen esetekben a felszólamlási kérvény feletti határozat későbbi időpontra tartandó fenn.

Ha azonban a felszólamlási kérvény tárgyában a járási tisztviselő által fogatosítandó nyomozások alapján szeptember 1-ig nem volna határozat hozható, ezen esetben

a-hoz) ha a járási tisztviselő által fogatosítandó nyomozások az illetőnek elszállításra való képtelenségét beigazolják, a védköteles a hadkiegészítési kerületi, illetőleg a honvéd ezredparancsnokságnak a járási tisztviselővel egyetértőleg hozandó határozatánál fogva a tényleges szolgálat teljesítésére egyelőre be nem hivandó;

b-hez) ha a fogságban lévő firokonnak keresetképtelensége alaposan vélelmezhető, az ügy, legfelsőbb fokban leendő eldöntés végett, a honvédelmi miniszterhez felterjesztendő, a ki e részben a közös hadügyi miniszterrel egyetértőleg határoz.

A legfelsőbb fokban való eldöntésnek az a) alatti esetben is helye van, ha az illető firokon elszállításra való képtelensége a következő fősorozás idejéig sem szűnt volna meg.

4. Azon fősorozásnak napja, a melyre a védköteles főhiva van, képezi azon szabályozó időpontot, mely szerint az igényjogosultság megbirálandó és a tekintetbe veendő férfirokonok életkora számítandó.

5. A keresetképtelenség ekképen osztályozandó: «keresetképtelen» vagy «mindenkorra keresetképtelen». A testi fogyatkozások a bizottsági leletben pontosan elő-sorolandók.

A «keresetképtelen» osztályozás azon esetekben alkalmazandó, a melyekben a fogyatkozás természeténél fogva meg van ugyan a lehetőség arra nézve, hogy az illető hosszabb idő múltaival keresetképesse válik, de a keresetképesseg beálltának időpontja még megközelíthetőleg sem határozható meg.

Valamely tizenhét éves, vagy idősebb fitestvér azon esetben is «keresetképtelen» gyanánt osztályozható, ha még fejletlen.

A «mindenkorra keresetképtelen» osztályozásnak akkor van helye, ha a keresetképtelenség oly testi fogyatkozásokon alapszik, a melyek a keresetképesseg beállításának lehetőségét teljesen kizárják, ha ezen osztályozás ellen sem az orvosoknak, sem a sorozó bizottság döntő szavazattal bíró tagjainak egyike részéről sem tétetik kifogás. (88. § 1. p.)

Ha a megvizsgált egyén keresetképtelennek osztályoztatik ugyan, de tüzletének vagy gazdaságának vezetésére avagy az arra való felügyelésre alkalmasnak találtatik (55. § 7. pont), ez a bizottsági leletben kimondandó.

Oly esetekben, melyekben a keresetképtelenség tartama meghatározható, vagy a keresetképtelenség mulólag valamely betegség által idéztetik elő, a mely esetekben tehát az 55. § 5. pontja alatt foglalt feltételek nem állanak fenn, a sorozó bizottsági leletben csakis a testi fogyatkozás (a betegség) jelölendő meg, s kimondandó: hogy ezen muló keresetképtelenség előreláthatólag meddig tarthat.

Oly bizonyítványokat, melyeket a felek keresetképtelenségük igazolására netalán bemutatnak, tekintetbe venni nem szabad (a 2. p. a) és b) bekezdései alatt foglalt esetek kivételével).

Ha egy már felavatott egyénnek a kedvezményben való részesítéséről van szó (10. p.), a sorozó bizottsági leletben az is kimondandó, hogy az illető firokon keresetképtelensége, a családfentartó állományba vétele idején, már fennállott-e avagy sem.

6. Az igény és esetleg a tekintetbe veendő férfirokonok keresetképtelensége tárgyában a hadsereg és a honvédség képviselőinek véleményes nyilatkozata után (58. §. 1) első fokban a közigazgatási hatóság képviselője (sorozó bizottság polgári elnöke) határoz. A határozat kimondása előtt az ügy a sorozóbizottság tagjai által szóbelileg tárgyalandó, esetleg a bizalmi férfiak meghallgatandók és a firokonok keresetképtelensége megállapítandó.

7. Törvényesen nem indokolt felszólamlási kérvények, vagy olyanok, melyekből az igény jogosultsága iránt teljes meggyőződés a viszonyok állásánál vagy az igazolványok elégtelenségénél fogva nem szerezhető, elutasítandók.

Azon ígéret, hogy a szükséges bizonyítékok az ujonczállítás után fognak bemutatattatni, tekintetbe nem vehető.

8. Az első bekezdés 1. pontjában foglalt szabály alól kivételnek van helye, ha a kedvezményre való igény csak a fősorozás után érvényesített, és ha az illető állítás-köteles, megkeresés útján, valamely idegen (mozgó vagy állandó) sorozó bizottság elé állíttatik.

Ezen esetekben a határozatot a kért kedvezményre nézve első fokban az illetékes járási tisztviselő hozza meg, és azt a hadkiegészítési kerületi és honvéd ezredparancsnoksággal véleményezés végett közölni tartozik. (58. §. 1.)

9. A határozat a félnek írásban kiadandó, és a kedvezmény megadása esetén részére a 11-ik minta szerinti igazolvány is kiszolgáltatandó.

Ha a kedvezmény megadása ellen az 58. § 1. pontja értelmében kifogás tétetik, a fél egyelőre csak szóbelileg értesítendő.

A kifogás elintézéseig a közigazgatási hatóság határozata marad érvényben.

A határozat rövid indokolással mindenkor az állítási lajstromba, a kedvezmény megadása esetén pedig az avatási jegyzőkönybe is bevezetendő.

10. Ha ezen kedvezményre állományba nem vett újonczok, póttartalékosok és állományba vett katonák tartanak igényt, gyámolításra szorult rokonaik az ezen utasítás értelmében folszerelt folyamodványukat illetőségi községük járási tisztviselőjénél tartoznak benyújtani.

Ez utóbbi az ügyet saját határozatával ellátva, véleményezés végett, az illető hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnokságnak küldi át. (58. § 1.)

Ha a kérelem első fokban egyértelműleg alaposnak ismeretik el, ezen parancsnokság a védkötelesnek a póttartalékba való áthelyezését fogantatosíttatni tartozik.

11. Az előző pontban előadotthoz hasonló eljárás követendő akkor is, ha katonák folyamodnak, a tényleges szolgálat teljesítése után (45. § b), e kedvezményért.

12. A kedvezmény, tekintet nélkül a védköteles fölavatásának módjára s még azon esetben is, ha az a korosztály és sorsszám rendén kívül állított, és egyáltalában tekintet nélkül azon időpontra, a melyben az igényt megállapító viszonyok keletkeztek, megadandó; önkénteseknek mindazonáltal csak akkor adható meg, ha igényük felavatásuk *után* keletkezett.

58. §.

Kifogások és felebbezések.

1. A családi tekintetből való kedvezmény megadása ellen, a hadsereg és a honvédség képviselője, illetőleg a hadkiegészítési kerületi és a honvéd ezredparancsnokság kifogást tehet.

A kifogást tevő e részbeli írásbeli nyilatkozatát, 14 napon belül, a járási tisztviselőnek átadni tartozik.

2. A közigazgatási hatóság az összes felszólamlási iratokat, az állítási lajstrom egy hitelesített kivonatának csatolása mellett, a honvédelmi miniszterhez eldöntés végett felterjeszti. (57. §. 9. pont, harmadik bekezdés.)

A hozott határozatot azután a törvényhatóság a hadkiegészítési és honvéd ezredparancsnoksággal közölni tartozik.

3. Ha a közigazgatási hatóságnak a kedvezményt megadó határozata ellen, a tekintetbe veendő férfi rokonok keresetképességének elbírálása körül felmerült nézetkülönbség folytán, katonai részről kifogás tétetik, a járási tisztviselő az illetőt, a tárgyalási iratok előterjesztése mellett, a vegyes felülvizsgáló bizottság elé állíttatja.

A felülvizsgálati lelettel kiegészített felszólamlási iratok azután eldöntés végett a honvédelmi miniszterhez terjesztendők fel.

4. Ha a felebbezés oly elutasítás ellen irányul, a mely csakis a tekintetbe veendő firokon sorozó bizottságilag kimondott keresetképességén alapul, a vegyes felülvizsgáló bizottság véleményének bevétele iránt a honvédelmi miniszter határoz.

5. Az 57-ik § 1-ső pontja második bekezdésének a) és b) betűje alatt említett esetekben a netaláni kifogás csak a védkötelesnek tényleges felavatása után tárgyalandó s addig az állítási lajstromban előjegyzendő.

6. A felek *felebbezései* az írásbeli határozat kézbesítésétől számítandó 14 nap alatt, a kézbesítés napját bele nem számítva, az állítási lajstrom egy hitelesített kivonatának és a felszólamlási esetre vonatkozó összes iratoknak hozzátételével, a járásbeli tisztviselő által a törvényhatóság útján, a honvédelmi miniszterhez terjesztendők föl.

A honvédelmi miniszter által megerősített határozat ellen további felfolyamodásnak helye nincsen.

Ha a felebbezésnek hely adatik, ezen határozatról a területi had- (hadtest) parancsnokság is értesítendő, a mely a hadkiegészítési kerületi parancsnokság állítási lajstromának és avatási jegyzőkönyvének kiegészítése, és a honvédelmi miniszterhez (hadtest) terjesztendő.

A határozat rövid indokolással mindenkor az állítási lajstromba, a kedvezmény megadása esetén pedig az avatási jegyzőkönybe is bevezetendő.

10. Ha ezen kedvezményre állományba nem vett újonczok, póttartalékosok és állományba vett katonák tartanak igényt, gyámoltásra szorult rokonaik az ezen utasítás értelmében folszerelt folyamodványukat illetőségi községük járási tisztviselőjénél tartoznak benyújtani.

Ez utóbbi az ügyet saját határozatával ellátva, véleményezés végett, az illető hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnokságnak küldi át. (58. § 1.)

Ha a kérelem első fokban egyértelműleg alaposnak ismeretetik el, ezen parancsnokság a védkötelesnek a póttartalékba való áthelyezését fogantatosíttatni tartozik.

11. Az előző pontban előadotthoz hasonló eljárás követendő akkor is, ha katonák folyamodnak, a tényleges szolgálat teljesítése után (45. § b), e kedvezményért.

12. A kedvezmény, tekintet nélkül a védköteles felavatásának módjára s még azon esetben is, ha az a korosztály és sorsszám rendén kívül állított, és egyáltalában tekintet nélkül azon időpontra, a melyben az igényt megállapító viszonyok keletkeztek, megadandó; önkénteseknek mindazonáltal csak akkor adható meg, ha igényük felavatásuk után keletkezett.

58. §.

Kifogások és felebbezések.

1. A családi tekintetből való kedvezmény megadása ellen, a hadsereg és a honvédség képviselője, illetőleg a hadkiegészítési kerületi és a honvéd ezredparancsnokság kifogást tehet.

A 142. lapon, az «Oktatás» 1. pontjához mint második bekezdés:

«A nem tényleges állománybeli katonának a katonai egyenruhát, vagy annak egyes darabjait (mint pl. a tábori sapkát) viselni nem szabad. Ha a nem tényleges viszonyba való áthelyeztetése alkalmával katonai egyenruha adatik neki, azt csak a tartózkodási helyére való megérkezéseig és valamely bevonulás alkalmával szabad használnia.»

A hozott határozatot azután a törvényhatóság a hadkiegészítési és honvéd ezredparancsnoksággal közölni tartozik.

3. Ha a közigazgatási hatóságnak a kedvezményt megadó határozata ellen, a tekintetbe veendő férfi rokonok keresetképességének elbírálása körül felmerült nézetkülönbség folytán, katonai részről kifogás tételik, a járási tisztviselő az illetőt, a tárgyalási iratok előterjesztése mellett, a vegyes felülvizsgáló bizottság elé állíttatja.

A felülvizsgálati lelettel kiegészített felszólamlási iratok azután eldöntés végett a honvédelmi miniszterhez terjesztendők fel.

4. Ha a felebbezés oly elutasítás ellen irányul, a mely csakis a tekintetbe veendő firokon sorozó bizottságilag kimondott keresetképességén alapul, a vegyes felülvizsgáló bizottság véleményének bevétele iránt a honvédelmi miniszter határoz.

5. Az 57-ik § 1-ső pontja második bekezdésének a) és b) betűje alatt említett esetekben a netaláni kifogás csak a védkötelesnek tényleges felavatása után tárgyalandó s addig az állítási lajstromban előjegyzendő.

6. A felek *felebbezései* az írásbeli határozat kézbesítésétől számítandó 14 nap alatt, a kézbesítés napját bele nem számítva, az állítási lajstrom egy hitelesített kivonatának és a felszólamlási esetre vonatkozó összes iratoknak hozzacsatolása mellett, a járásbeli tisztviselő által a törvényhatóság útján, a honvédelmi miniszterhez terjesztendők föl.

A honvédelmi miniszter által megerősített határozat ellen további felfolyamodásnak helye nincsen.

Ha a felebbezésnek hely adatik, ezen határozatról a területi had- (hadtest) parancsnokság is értesítendő, a mely a hadkiegészítési kerületi parancsnokság állítási lajstromának és avatási jegyzőkönyvének kiegészítése, és a mennyiben a hadsereghez (haditengerészethez) tartozó avagy az ajánlás és beosztás fentartásával felavatott személyről van szó, — a határozat fogantatosítása iránt is intézkedik.

A honvéd-ezredparancsnokság hasonló czélból, s a mennyiben a honvédséghez tartozó egyénről van szó, a határozat fogantatosítása végett, a törvényhatóság által egyidejűleg szintén értesítetik.

59. §.

A kedvezmény további fennállásának igazolása; a kedvezmény elvesztése és megszüntetése.

1. A családi viszonyokon alapuló kedvezményt elnyert egyének tartoznak azon viszonyok további fennállását, *de csakis azon évek alatt, a melyekben a velők egy sorozási évfolyamba tartozók még sorhadi (tényleges) szolgálati kötelezettség alatt állanak, és pedig a kedvezmény megadására következő években*, mindenkor január havában, az igényjogosultság bizonyítására megszabott módon, az illetékes járási tisztviselőnél igazolni.

A cím igazolás ujonnan keletkezett viszonyokra is alapható.

2. A jogcímek ezen megbirálására nézve márczius 1-ő napja tekintendő szabályozó napnak.

Ha ehhez képest valamely férfi családtag keresetképtelenségének megállapítása válnék szükségessé, ez a legközelebbi állítás alkalmával, foganatosítandó és csak azután hozandó meg a határozat az igény további fennállására nézve. Ujból megvizsgálandók mindazok, a kik nem nyilvánítottak «mindenkorra keresetképteleneknek». (57. § 5. p.)

3. A kedvezmény megszűnik:

a) ha a kedvezményre való igény többé fenn nem áll, vagy ha az illető védköteles a kedvezmény feltételeit nem teljesíti, avagy

b) ha az igazolványok, a járási tisztviselőtől kapott felszólítás daczára, ennek kézbesítésétől számítandó négy hét alatt, a kézbesítés napját be nem számítva, elegendő mentesség nélkül be nem nyújtatnak.

4. A kedvezmény fennállását, valamint annak megszüntetését a járási tisztviselő mondja ki, a ki határozatát, az iratok csatolása mellett, véleményezés végett, az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg az illetékes honvédezred parancsnoksággal közli.

A kedvezmény fennállását kimondó határozat ellen emelt kifogások és a felebbezések tekintetében az 58. §-ban foglalt eljárás szabályok alkalmazandók. Az ügy eldöntéséig minden további eljárás függőben hagyandó.

5. Ha ezen cím-bíráások alkalmával kiderül, hogy a kedvezmény annak idejében tévesen adatott meg, a kedvezmény megsemmisítését a honvédelmi miniszter mondja ki, kivéve, hogy ha a védkötelesnek időközben törvényes igénye keletkezett.

6. Mihelyt a kedvezményt megszüntető, illetőleg megsemmisítő határozat jogerőre emelkedik, az illető, a mennyiben nem sorsszáma szerint és nem mint kevésbé alkalmas jutott a póttartalékba, — a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében netalán fennálló más kedvezményre való igényének fentartása mellett, — a póttartalékból kiveendő, és sorozási évfolyamához képest, a még esetleg tartozó tényleges szolgálat teljesítésére behivandó.

7. Ha a kedvezményt megszüntető határozat jogerőre emelkedése után az illető az egyévi tényleges szolgálat kedvezményeért folyamodik és egyúttal beigazolja, hogy ezen igénye már az állításkor fennállott, ezen kedvezmény neki az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg az illetékes honvéd-ezredparancsnokság által megadandó. Netaláni felebbezések a 71-ik § értelmében tárgyalandók.

Azok, a kik a családfentartó czimén való kedvezmény megadásakor egyévi önkéntesek voltak, egyévi tényleges szolgálatukat azonban még nem teljesítették, ennek teljesítése végett, — a törvény szerint megengedett halasztási jog megóvása mellett, — az előbbi kedvezmény megszüntetése után következő október 1-sejére, illetőleg április 1-jére (76. § 10. p.) behivandók.

60. §.

A családi tekinteteből való tartós szabadságolás.

1. Azon állományba nem vett újonczok és sorhadi szolgálatköteles katonák, illetőleg tényleges szolgálatra kötelezett honvédek, a kik a családfentartó czimén a póttartalékba való áthelyezésre a védtörvény 34. §-a értelmében igénynyel nem bírnak, a kiknek családi viszonyai azonban különös tekintetbe vételt érdemelnek, első katonai kiképzetetésük után, béke idejére, idő előtt szabadságolhatók.

2. Ily különös tekintetbevételt érdemlő családi viszonyok alatt egyebek közt értendők: az «elárvult törvénytelen testvé-

rek eltartása», — a «férjtől bíróilag elvált anya eltartása», — «a férjtől bíróilag elvált anya eltartása», — «a családtagok eltartása», «ha egy tekintetbe veendő eltűnt (elzüllött) férfi családtagnak elhalálozása nem igazolható.»

Ezen rendelkezés az illető védköteles neje vagy gyermekei javára nem alkalmazható.

3. Az ezen kedvezmény iránti folyamodások, hasonlóképen mint a családi tekintetekből a póttartalékba kért áthelyezések, a fél kérelmére tárgyalandók; hivatalból való tárgyalásnak pedig csak azon esetben van helye, ha a rendes tényleges szolgálat alól való felmentés iránti kérvények tárgyalása alkalmával kiténik, hogy az illetőnek az utóbbi kedvezményre ugyan nincsen igénye, de különös tekintetbevételt érdemlő családi viszonyok forognak fenn.

Ha a kérvény a sorozás alkalmával, az illetőségi sorozó eljárásban nyújtatik be, a felavatás megtörténte után, első fokban a hadsereg, illetőleg a honvédséghez közvetlenül felavatottakra nézve, a honvédség képviselője határoz.

Ha az illető védköteles nem az illetékes (mozgó vagy állandó) sorozó-bizottság elé állíttatik, avagy ha igényét csak felavatása után jelenti be, ily esetekben a folyamodvány az illetékes járási tisztviselőnél nyújtandó be, a ki azt saját véleményes nyilatkozatával ellátva az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnoksághoz teszi át határozathozatal végett.

A határozat a félnek írásban kiadandó, és a kedvezmény megadása esetén részére a 11-ik minta szerinti igazolvány is kiszolgáltatandó.

4. A fentebbiek alapján szabadságolandó egyének, ha még nincsenek kiképezve, nyolcz hétig katonailag kiképezendők; azután pedig sorhadi (vagy tényleges) szolgálati kötelezettségük ideje alatt csakis az ellenőrzési szemléken való megjelenésre kötelezettek.

5. Ezen védkötelesek, a köteles tényleges szolgálat ideje alatt, tartoznak azon viszonyok fennállását, a melyek alapján a 11-ik idő előtti szabadságolást elnyerték, évenként január havában, a járási tisztviselő útján, a hadkiegészítési kerületi, illetőleg a honvéd ezredparancsnokságnál igazolni.

Ha ezen viszonyok, valamely férfi családtag keresetképtelenségének megállapítását teszik szükségessé, az a fősorozásnál fogatosítandó.

Ha az igazolványok vizsgálatánál kiténik, hogy a családi viszonyok ezen kedvezményt többé nem teszik szükségessé vagy hogy az illető a kedvezmény feltételeit nem teljesíti, vagy pedig ha az igazolványok a járási tisztviselőtől kapott felszólítás daczára is a végzés kézbesítése napjától számítandó négy hét alatt — a kézbesítés napját bele nem számítva — kellő mentség nélkül be nem nyújtatnak: az illető, sorozási évfolyamához képest, a még esetleg tartozó tényleges szolgálat teljesítésére behívandó.

6. Az 59. § 2., 5. és 7-ik pontjában foglalt rendelkezések itt is alkalmazást nyernek.

7. Felelő esetében az 52. § 3. pontjában foglalt eljárási szabályok alkalmazandók.

61. §.

A kedvezmények alapján a póttartalékba beosztott vagy tartósan szabadságolt egyénekről továbbá a póttartalék nyilvántartásában álló lelkészekről vezetendő előjegyzés.

1. Azon védkötelesekről, a kik valamely a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megadott kedvezmény alapján a póttartalékba osztattak be, vagy béke idejére tartósan szabadságoltattak, — mindaddig míg a kedvezmény jogczimének fennállását igazolni tartoznak —, a 14. minta szerint elő-14. minta. jegyzési könyv vezetendő, — szükség esetében sorozási évfolyamok, sorozó járások és kategóriák szerint elkülönítve —, és pedig:

a) a hadseregbe (hadi tengerészetbe) beosztottakról az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál,

b) a honvédségbe beosztottakról az illetékes honvéd ezredparancsnokságnál,

c) a fegyveres erő mindeme két részébe beosztottakról az illetékes járási tisztviselőknél.

Az előjegyzési könyvből való törlés valahányszor valaki fogyatékbá hozandó, esetről esetre, — mindazokra nézve pedig, a kik a kedvezmény jogczimének további fennállását a jelen

útasítás értelmében többé igazolni nem tartoznak, az év végén fogatosítandó.

Minden év december hava végén a hadkiegészítési kerületi parancsnokság az előjegyzésben maradó s a honvédséghez áthelyezett papjelöltekről és tanítókról ezen előjegyzési könyv kivonatát az illetékes honvéd ezredparancsnokságnak megküldi.

2. A póttartalék nyilvántartásában álló fejszentelt papokról és alkalmazott lelkészekről, illetőleg segédlelkészekről és papi jelleggel bíró tanárokról az illetékes járási tisztviselők és 15. minta. az illető elsőfokú katonai hadkiegészítési hatóságok a 15. minta szerint előjegyzési könyvet tartoznak vezetni.

Az előjegyzési könyvből való törlés minden fogyatékhozatal esetében azonnal, mindazokra nézve pedig, a kiknek 12 évi szolgálati kötelezettsége az év végén eltelik, ez utóbbi időpontban fogatosítandó.

A hadsereg póttartalékának nyilvántartásából a honvédség póttartalékába való átvitelnek helye nincs (lásd: 153. § 1.).

Ötödik fejezet.

Az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye.

62. §.

Általános szabályok.

1. Hogy egyfelől a közigazdasági érdekek megóvassanak s másfelől a hadseregnek, hadi tengerészetnek és a honvédségnek háború esetén beálló nagyobb mérvű szükséglete tisztékben hadapródokban, orvosokban és katonai hivatalnokokban biztosítottassék: azon belföldiek, a kik a következő §-okban közelebről meghatározott követelményeknek megfelelnek, béke idejében csak egy évig tartó tényleges szolgálati kötelezettség kedvezményében részesíttetnek.

E kedvezményesek «egy évi önkénteseknek» neveztetnek.

2. Az egy évi önkéntes jelölteknek, választásuk és képzettségükhöz képest, szabadságukban áll, tényleges szolgálatukat akár a katonai állományban, akár pedig orvosi, gyógyszerészi és állatorvosi mainőségben teljesíteni.

3. Az egyévi önkéntes orvosnövendékek és orvosok kötelesek egy félévet a katonai állományban, a másik félévet pedig orvostudori oklevelük megszerzése után mint helyettes segéd orvosok tényleg szolgálni. (76. §.)

A gyógyszerészek és állatorvosok egyévi tényleges szolgálatukat csak a gyógyszerész-mesteri (magisteri), illetőleg állatorvosi oklevél elnyerése után teljesíthetik.

4. Azon katonai állománybeli egyévi önkéntesek, a kik a tartalékos katonai élelmezési vagy építészeti számvevőségi hivatal-

nokokká óhajtanak kineveztetni, kérelmükre és a szükséghez képest, nyolcz heti katonai kiképzetésük után, az ezen szolgálati ágaknak megfelelő kiképzésben részesíthetők (75. §).

5. A honvédséghez azon egyévi önkéntesek osztatnak be, a kik újonczállítás útján soroztatnak be és az újonczkivetésnek, illetőleg a hadjutalék végleges számbavételének eredményéhez képest korosztályuk és sorszámuk szerint a honvédséghez jutnak; továbbá azon egyévi önkéntesek, kik véleménykülönbség folytán, vagy testi magasságukra való tekintetből (94. §.) a 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban a honvédség képviselője részéről, mint alkalmasok, besoroztatnak, végül a 103-ik §-ban meghatározott szám erejéig az újonczállítás útján besorozott azon egyévi önkéntesek is, — kivéve a gyógyszerészeket, — a kik a honvédséghez leendő beosztásukat kérik.

6. Az egyévi tényleges szolgálat a hadseregben és a honvédségben rendszerint saját költségen teljesítendő. Vagyontalanok az egyévi tényleges szolgálatot kivételesen az állam költségén is teljesíthetik. Az erre vonatkozó közelebbi szabályok a 67-ik és 76-ik §-okban foglaltatnak.

A haditengerészeti egyévi önkéntesek tekintetében a 74. § rendelkezései mérvadók.

63. §.

Az ezen kedvezményre való igénynek általános föltételei

1. Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében nemcsak azok részesíthetők, a kik önként léptek be (12-ik fejezet) hanem azok is, a kik újonczállítás útján soroztattak be.

2. A kedvezmény megadásához kívántatik:

a) a monarchia két államának valamelyikében való állampolgárság;

b) az erkölcsi minősítés (4. pont);

c) a 64-ik §-ban megszabott tudományos képzettség;

d) az igénynek legkésőbb az illetékes sorozó járásbeli fő-sorozás alkalmával való bejelentése;

e) a választott s a fölvételre jogosított csapattesthez való alkalmasság és végül;

f) önként belépő kiskorúaknál az apa vagy a gyám beleegyezése.

3. Azon állításkötelezettek, a kik azon év márczius 1-én, a melyre nézve állítatnak, valamely nyolcz osztályú nyilvános belföldi középiskolának, vagy valamely ezekkel egyenjogósított tanintézetnek (64. § 6.) utolsó évfolyamába tartoznak és besoroztatnak, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében utólag részesíthetők, ha igényüket a fősorozásnál bejelentették és tanulmányukat legkésőbb ugyanazon évi október 1-éig sikerrel bevégezték.

Ezen kedvezmény azonban csakis a tanulmányok befejezése és az ez által megszerzett tudományos képzettségről szóló bizonyítvány bemutatása után adható meg.

4. Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményéből ki van zárva az, a ki valamely büntett vagy nyereségvágyból elkövetett, vagy a közszemérmert sértő vétség miatt jogérvényesen elítéltetett.

64. §.

A tudományos képzettség igazolása.

1. A tudományos képzettség igazolásául szolgál a katonai állományban való egyévi tényleges szolgálatra jelentkező jelöltknél, ha azok saját költségükön óhajtanak szolgálni:

a) valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott belföldi főgymnásium vagy főreáliskola, vagy ezekkel egyenjogósított tanintézet, — ide értve a nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott tanítóképző intézeteket is — utolsó évfolyamának sikeres elvégzéséről szóló iskolai bizonyítvány, vagy

b) a jelölt által netalán letett hivatásszerű hadapródi vizsgára vonatkozó osztályozási lajstrom kivonata.

Az a) vagy b) pontok szerint igazolandó tudományos képzettség legkésőbb azon év márczius 1-éig szerzendő meg, a melyre nézve a jelölt állítatik. (Lásd a kivételt a 63-ik § 3. pontjában.)

c) az egyévi önkéntes jelölt részére a vizsgáló bizottság által kiállított bizonyítvány. Az illető vizsgát megfelelő eredménnyel legkésőbb azon év márczius hó 1-éig kell letenni, a melyben a jelölt 21-ik életévét betölti.

2. A tudományos képzettség igazolásául szolgál a katonai állományban való egyévi tényleges szolgálatra jelentkező jelölteknel, ha azok *államköltségen* (67. §) akarnak szolgálni:

a) a megelőző, 1. a) pont alatt említett iskolai bizonyítványok, ha azok a tanintézet által megjelölt fő tárgyakból jeles osztályzatúak;

b) az 1. pont b) betűje alatt megjelölt bizonyítványok.

3. Az 1. a) alatt megjelölt tanintézetek által kiállított érettségi (vég-, vagy zárvizsgálati) bizonyítványok, továbbá a tanítói oklevelek, s végre a képesítéssel letett oly államvizsgálatról szóló bizonyítványok, a melyhez felsőbb tanintézeti (főiskolai) tanulmányok kívántatnak meg, a tudományos képzettség igazolása tekintetében *mind a saját, mind az államköltségen* való egyévi tényleges szolgálatra képesítenek.

Az egyenjogósított tanintézetek érettségi és vég- (zárvizsgálati) bizonyítványai az államköltségen való egyévi önkéntes szolgálatra jogosító tudományos képzettség igazolására csak akkor alkalmasak, ha azok a tanfelügyelő vagy kormánybiztos ellenjegyzésével el vannak látva.

4. A főgymnásiumokkal és főreáliskolákkal ez idő szerint II. a) mel- egyenjogósított belföldi tanintézetek a II. a) számú mellékletben léklet. vannak kimutatva.

Ezen mellékletben azon tanintézetek is meg vannak jelölve, a melyek bizonyítványainak a tanfelügyelő vagy kormánybiztos ellenjegyzésével okvetlenül ellátva kell lenniök.

5. Nyolcz osztályú nyilvános belföldi középiskolával, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének a 63-ik § 3. pontjában megjelölt állításkötelezettek részére való megadása tekintetében (V. T. 25. § első bekezdés b) pont), jelenleg a II. b) II. b) mel- számú mellékletben felsorolt szakiskolák tekintendők egyen- léklet. lőknek.

6. *Külföldi* tanintézetek bizonyítványai az egyévi önkéntesi szolgálatnak *csak saját költségen* való teljesítésére jogosítanak s arra is csak azon esetben, ha a honvédelmi miniszter által, az

illető szakminiszterrel egyetértőleg, és a közös hadügyminiszter hozzájárulásával, a belföldi tanintézetek ide vonatkozó bizonyítványaiival (1. pont a) és 5. pont.) egyenértékűeknek ismertetnek el.

A folyamodók ezen felül mellékelni tartoznak még folyamodványukhoz az illető tanintézet érvényben lévő alapszabályzatát és összes végzett osztályaik (évfolyamaik) és iskoláik vizsgálati bizonyítványait.

Az ily külföldi iskolai bizonyítványok egyenértékűségének elismerése iránti folyamodványok az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság által a közös hadügyminiszterhez, a közigazgatási hatóságok által pedig a honvédelmi miniszterhez esetről-esetre felterjesztendők.

7. Oly védköteleseknek, a kik a művészet vagy a tudomány valamely ágában különösen kitűnnek, a honvédelmi miniszter, a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét, a tudományos képzettség igazolása tekintetében *főntebb megjelölt alapszabály* bizonyítványok hiá-

részetnél
a 74. §

ektól és
a 76. §

értelmében igazolandó.

10. A német nyelv nem tudása miatt senki sem zárható ki az egyévi önkéntesi szolgálatból.

65. §.

A tudományos képzettség igazolása felvételi vizsga által.

1. Az egyévi tényleges szolgálatra képesítő felvételi vizsgák (64. § 1. c) rendes körülmények között minden hadosztályparancsnokságnál (s ezenkívül a 14-ik hadtestparancsnokságnál Innsbruckban és a zárai hadparancsnokságnál) tartatnak.

Ott, a hol egy állomáshelyen több hadosztályparancsnokság létezik, a hadtestparancsnokság határozza meg, hogy a vizsga melyiknél tartassék.

e) az egyévi önkéntes jelölt részére a vizsgáló bizottság által kiállított bizonyítvány. Az illető vizsgát megfelelő eredménnyel legkésőbb azon év márczius hó 1-éig kell letenni, a melyben a jelölt 21-ik életévét betölti.

2. A tudományos képzettség igazolásául szolgál a katonai állományban való egyévi tényleges szolgálatra jelentkező jelölteknek, ha azok *államköltségen* (67. §) akarnak szolgálni:

a) a megelőző, 1. a) pont alatt említett iskolai bizonyítványok, ha azok a tanintézet által megjelölt főtárgyakból jeles osztályzatúak;

b) az 1. pont b) betűje alatt megjelölt bizonyítványok.

3. Az 1. a) alatt megjelölt tanintézetek által kiállított érettségi (vég-, vagy zárvizsgálati) bizonyítványok, továbbá a tanítói oklevelek, s végre a képesítéssel letett oly államvizsgálatról szóló bizonyítványok, a melyhez felsőbb tanintézeti (főiskolai) tanulmányok kívántatnak meg, a tudományos képzettség igazo-

A 152. lapon, a 64. §. 3. pontjának második bekezdése után, mint új bekezdés:

«Ez alól csupán a debreczeni, keszthelyi, kassai és kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetek végbizonyítványai vétetnek ki, a melyek ellenjegyzéssel el nem láttatnak».

4. A főgymnásiumokkal és főreáliskolákkal ez idő szerint II. a) mel- egyenjogosított belföldi tanintézetek a II. a) számú mellékletben léklet. vannak kimutatva.

Ezen mellékletben azon tanintézetek is meg vannak jelölve, a melyek bizonyítványainak a tanfelügyelő vagy kormánybiztos ellenjegyzésével okvetlenül ellátva kell lenniök.

5. Nyolcz osztályú nyilvános belföldi középiskolával, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének a 63-ik § 3. pontjában megjelölt állításkötelezettek részére való megadása tekintetében (V. T. 25. § első bekezdés b) pont), jelenleg a II. b) számú mellékletben felsorolt szakiskolák tekintendők egyenlőknek. II. b) mel- léklet.

6. *Külföldi* tanintézetek bizonyítványai az egyévi önkéntesi szolgálatnak *csak saját költségen* való teljesítésére jogosítanak s arra is csak azon esetben, ha a honvédelmi miniszter által, az

illető szakminiszterrel egyetértőleg, és a közös hadügyminiszter hozzájárulásával, a belföldi tanintézetek ide vonatkozó bizonyítványai (1. pont a) és 5. pont.) egyenértékűeknek ismertetnek el.

A folyamodók ezen felül mellékelni tartoznak még folyamodványukhoz az illető tanintézet érvényben lévő alapszabályzatát és összes végzett osztályait (évfolyamaik) és iskoláik vizsgálati bizonyítványait.

Az ily külföldi iskolai bizonyítványok egyenértékűségének elismerése iránti folyamodványok az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság által a közös hadügyminiszterhez, a közigazgatási hatóságok által pedig a honvédelmi miniszterhez esetről-esetre felterjesztendők.

7. Oly védköteleseknek, a kik a művészet vagy a tudomány valamely ágában különösen kitűnnek, a honvédelmi miniszter, a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét, a tudományos képzettség igazolása tekintetében föntebb megkivánt alakszerű bizonyítékok hiányában is, megadhatja.

8. Az egyévi tényleges szolgálatnak a hadi tengerészetnél való teljesítéséhez megkivántató tudományos képzettség a 74. § rendelkezései szerint igazolandó.

9. Az egyévi önkéntes orvosoktól, gyógyszerészekről és állatorvosoktól megkivántató tudományos képzettség a 76. § értelmében igazolandó.

10. A német nyelv nem tudása miatt senki sem zárható ki az egyévi önkéntesi szolgálatból.

65. §.

A tudományos képzettség igazolása felvételi vizsga által.

1. Az egyévi tényleges szolgálatra képesítő felvételi vizsgák (64. § 1. c) rendes körülmények között minden hadosztályparancsnokságnál (s ezenkívül a 14-ik hadtestparancsnokságnál Innsbruckban és a zárai hadparancsnokságnál) tartatnak.

Ott, a hol egy állomáshelyen több hadosztályparancsnokság létezik, a hadtestparancsnokság határozza meg, hogy a vizsga melyiknél tartassék.

2. A vizsgáló bizottság tagjai:

a) az illető hadosztály vezérkari főnöke, mint elnök;

b) két főgymnásiumi, vagy főreáliskolai tanár, és

c) két főtiszt, a vizsgáló bizottság székhelyén lévő hadapródiskola vagy katonai képzőintézet tanári személyzetéből, vagy a hol ilyen nem létezik, a csapatállományból.

A b) alatt említett tagokat, — két évi működési tartamra, — a honvédelmi minister útján a vallás- és közoktatásügyi minister, illetőleg Horvát-Szlavonországra nézve a bán rendeli ki.

Valamennyi bizottsági tag szavazatzoggal bír.

Tollvivőül a csapatállományból egy alantos tiszt rendelendő ki.

3. A vizsgák rendszeren minden hónap utolsó hétfői napján tartatnak, az augusztus hónap kivételével, a melyben vizsgák nem tartatnak.

A jelentkezők számához képest ezen vizsgák a közvetlenül következő napokon is folytathatók; egy jelölt azonban e végett egy-egy napnál tovább igénybe nem vehető.

4. Azon év márczius hava 1-je után, melyben a jelölt 21-ik életévét betölti, úgyszintén annak besoroztatása után a vizsgára való bocsatás *kivétel* nélkül meg van tiltva.

5. Az ezen vizsgák letehetésére irányuló folyamodványok*) az 1. pontban megjelölt, azon parancsnokságnál nyújtandók be, a mely a jelölt állandó tartózkodási helyéhez legközelebb esik.

Ezen folyamodványokhoz a keresztlevél, illetőleg születési bizonyítvány, s a tartózkodási hely közigazgatási vagy rendőri hatósága által a 16-ik minta szerint kiállítandó személyazonossági bizonyítvány melléklendő.

A kérvényben megemlítendő, hogy a jelölt mely nyelven óhajtja a vizsgát letenni.

A vizsga terjedelme a 66-ik §-ban van meghatározva.

A vizsgálat kezdete előtt minden jelölt igazolni tartozik, hogy a vizsgálatnál közreműködő polgári középiskolai tanárok számára egyenkint négy-négy forintban megállapított, összesen

*) Ily kérvények összes mellékleteikkel együtt bélyegmentesek.

tehát 8 o. é. forintnyi vizsgálati díjat lefizette. Ezen vizsgálati díj az illető középiskolai tankerület főigazgatóságánál, vagy — ha a vizsgáló bizottság székhelyén ilyen nem volna — az ottani kir. adóhivatalnál fizetendő le. A befizetett díjakat az arra jogosított középiskolai tanárok az illető középiskola igazgatósága által láttamozott nyugtatványaikra minden vizsgálat után bármikor felvehetik. — A már befizetett díjak visszatérítésének csak azon esetben van helye, ha a jelölt a vizsgálatától még annak kezdete előtt; — nagyobb városokban még a vizsgálóbizottság egybeülése előtt —, lépett vissza.

6. A vizsga bevégezte után a bizottság *szavazattöbbséggel* eldönti: vajjon a jelölt az egyévi önkéntesi szolgálatra megkívántató tudományos képzettséggel bír-e, avagy nem, és erről az összes bizottsági tagok aláírásával ellátott s a 17-ik minta^{17. minta.} szerint szerkesztendő bizonyítványt állít ki, a melyben az is kitüntető, hogy a határozat egyhangulag avagy szavazattöbbséggel hozatott-e.

A vizsgáló bizottság határozata ellen felfolyamodni nem lehet.

7. A vizsgáló bizottságok által kiadott bizonyítványokról az 1. pontban megjelölt parancsnokságok a vizsgálati jegyzőkönyvek mellett előjegyzést vezetnek, a melybe a többi vizsgáló bizottságok által elutasított és a vizsga befejezése előtt visszalépett jelöltek is fölveendőek. Ezen célból a bizottságok nyomban minden vizsga után egymást értesítik.

8. Ha a jelölt *szavazattöbbséggel* mondatik ki az egyévi önkéntesi szolgálatra nem képesítettnek, vagy ha a megkezdett vizsga után, de annak befejezése előtt visszalép, szabadságában áll, de csak egy teljes év eltelté után, magát a vizsgának újra alávetni. Az ismétlődő vizsgálat az összes tantárgyakra kiterjed.

Egyhangulag elutasított jelöltek csak különös tekintetre méltó esetekben és csak egy év lefolyta után, bocsaíthatók ismét fölveendő vizsgára. Az erre vonatkozó engedélyt a honvédelmi minister, a közös hadügyministerrel egyetértőleg, adhatja meg.

Az ismétlődő vizsga meg nem engedhető azon esetben, ha azt a jelölt azon év márczius hava 1-je után fogná ismételni, a melyben 21-ik életévét betöltötte.

A vizsga ugyanazon parancsnokságnál ismétlődő, melynél az első vizsga tétetett. Csakis az állandó tartózkodási hely tartós változtatása esetében tehető le az ismétlődő vizsgát az újabb tartózkodási hely vizsgáló bizottsága előtt, a mely e célból az előbb említett parancsnokság által megbízandó.

9. A vizsgát fogantatására hivatott hadosztály-parancsnokságok minden év október 10-éig a felettes hadtestparancsnoksághoz bejelenteni tartoznak azon jelöltek számát, a kik a vizgálóbizottság által, az előző év október 1-étől a folyó év szeptember 30-áig terjedő időszak alatt, szavazati többséggel és egyhangulag elutasítottak. (Lásd a 41. minta szerinti beadványt.)

66. §.

Az egyévi önkéntes szolgálatra képesítő vizsga terjedelme.

1. A vizsga célja megállapítani azt, vajjon a jelölt a tudományos képzettségnek oly fokán áll-e, a mely a főgymnasiumokon, vagy főreáliskolákon végzett tanulmányoknak megfelel.

2. A vizsga tárgyai a következők:

- A) Nyelvek.
- B) Földrajz.
- C) Történelem.
- D) Természetrész.
- E) Természettan.
- F) Vegytan.
- G) Mennyiségtan.

3. A vizsga, a jelölt szabad választása szerint, bármely nyelven letehető, a mely az osztrák-magyar monarchia egyik vagy másik államának nyilvános középiskoláiban törvényesen bevett oktatási nyelvet (főnyelvet) képez.

4. Az egyes tantárgyaknál megkívánatik:

A) *A nyelvekből.*

A nyelvekből való vizsgát két nyelvre terjed ki, jelesen: a *főnyelvre* és még egy *második nyelvre*. Ezen második nyelvet, a jelölt szabad választása szerint, képezheti: vagy az osztrák-magyar monarchiában dívó egyik vagy másik hazai nyelv, vagy pedig egy idegen nyelv: francia, angol vagy latin.

Mindegyik nyelvből írásbeli és szóbeli vizsga teendő.

A főnyelvből nyelvtani és írásbeli szabatosság, biztosság és ügyesség, a nyelvnek írásbeli és szóbeli használatában az azon eszmekörből vett tárgyakra nézve, a melyben való jártasságát a jelöltnek a vizsgát által kell igazolnia.

A prózai és költői előadás legkiválóbb alakjainak olvasmány útján adandó jellemzése. Az újabb irodalomnak az egyes főbb művek olvasása alapján szerzett némi ismerete.

Az írásbeli vizsgálatnál, szabad feldolgozás végett, a jelölt gondolatkörének és megkivántató műveltségi fokának megfelelő feladatot kap. A szóbeli vizsgát, a nyelvtan köréből, kiválólag olyan pontokra, a melyeknek taglalására közelebből a vizsgálatot tevőnek írásbeli munkája nyújt alkalmat s különösen a mondatról és a mondatjelekről szóló tanra terjed ki.

A második nyelvből:

a) *valamely hazai nyelvből:* nyelvtani és írásbeli szabatosság, biztosság és ügyesség a nyelvnek írásbeli és szóbeli használatában az azon gondolatkörből vett tárgyakra nézve, a melyre a nyelvtanítás a középiskolákban rendszeresen kiterjed. A többire nézve úgy, mint a főnyelvből.

b) *a francia vagy angol nyelvből:* a francia vagy angol irodalmi művek értése, kielégítő nyelvtani és nyelvanyagbeli (szótári) ismeretek alapján; az illető irodalom némely legnevezetesebb műveinek olvasmány útján szerzett ismerete; könnyűség és biztosság prózai műveknek francia vagy angol nyelvből való szóbeli átfordításában. Szabatosság valamely közepszerű nehézségű feladványnak francia vagy angol nyelvre való írásbeli átfordításában;

c) *a latin nyelvből:* biztosság és gyakorlottság a római s főképen prózai írók (Caesar, Livius, Cicero, Tacitus) műveinek átfordításában, a latin nyelv pontosabb nyelvtani ismeretének alapján. A római irodalomnak s legjelentékenyebb műveinek ismerete; szabatosság a latin nyelv írásbeli használatában, valamely prózai műnek latin nyelvre való fordításánál.

B) *A földrajzból:* a mennyiségtani földrajz elemeinek ismerete. Európa helyi és politikai földrajzának s különösen az osztrák-magyar monarchia földrajzi viszonyainak ismerete. Tájékozottság a többi világrészek fontosabb földrajzi viszonyai körül.

Emlékezet utáni vázlatos rajzok az európai államok alakjáról, a nagyobb folyók útjáról, a hegységek főirányairól s a legnevezetesebb helyek fekvéséről.

C) *A történelemből*: a világtörténet főbb eseményeinek pragmatikai összefüggésök szerint való ismerete, kivált az újabb és legújabb korból.

A művelődés történetének áttekintő ismerete. Magyarország és Ausztria történetének részletesebb ismerete.

D) *A természetrajzból*: az állat- és növényfajok áttekintő (rendszeres) ismerete, az ezekre vonatkozó legfontosabb boncz-tani, élettani és alaktani eredmények ismeretének alapján. A kiválóbb ásványok alakjainak és tulajdonságainak, úgyszintén a földtan köréből a legjelentékenyebb adatoknak ismerete.

E) *A természettanból*: a legnevezetesebb természeti tüne-mények értéke s különösen a tapasztalati résznek világos fel-fogása; a mennyiségtani bizonyítás pedig csak azon terjedele-mben, a mennyiben ahhoz az elemi ismeretek elégségesek.

F) *A vegytanból*: a vegytani törvények értéke. A legneve-zetesebb vegytani elemeknek s azok vegyületeinek és lehelyei-nek, úgyszintén a természet és az ipar szempontjából való fon-tosságának ismerete.

G) *A mennyiségtanból*: az egész elemi mennyiségtannak alapos ismerete és gyakorlottság annak alkalmazásában; jelesen:

a) számtan és betűszámtan, bezárólag az egy ismeretlen-nel való másodfokú egyenletekig, s az elsőfokú számtani és a mértani haladványokig;

b) mértan: és pedig síkmértan, tömörmértan, síkhárom-szöglet s a kúpszeletek főtulajdonságai;

c) vetülettan és annak alkalmazása az árnyéktanra.

A mennyiségtani vizsga írásbeli és szóbeli, az írásbeli vizsga azonban csak a gyakorlati részre terjed ki.

67. §.

Az egyévi tényleges szolgálat a saját és az állam költségén.

1. Az egyévi tényleges szolgálat rendszerint saját költségén teljesítendő, mely alatt a saját költségen való élelmezésen.

ruházkodáson és felszerelésen kívül, a lovasságnál még a ló megszerzése és tartása is értetik. *A saját költségükön szolgáló egyévi önkénteseknek igényök van a kincstári elszállásolásra*, — a lovasságnál szolgálóknak lovuk kincstári istállózására is, — ha azonban önköltségükön magánszállást tartanak, a laktanya-ban való lakásra nem szoríthatók, ha csak különös katonai szolgálati, kiképzési és fegyelmi tekintetek ez alól kivételt nem követelnek.

2. Az egyévi önkénteseknek megengedtetik, hogy úgy a szolgálatban, mint azon kívül finomabb anyagból készült ruha-neműeket és keztyűt hordhassanak, de a ruhaneműeknek színre és szabásra nézve szorosan az öltözeti szabályzat szerint kell készítenie lenniök.

A saját költségükön szolgáló egyévi önkéntesek a szüksé-ges szerelvényi cikkekkel és fegyverzettel megtérítés mellett (5. pont) az állományesapat pótkészletéből láttatnak el.

3. A saját költségükön szolgáló *katonai állománybeli* egy-évi önkéntesek, az 5-ik pontban megszabott átalányösszegek e-fizetése mellett egészen a kincstári élelmezésbe léphetnek át s ruhaneműeket is ez úton a katonai kincstártól vehetik kölcsön.

4. A lovassághoz beosztott egyévi önkéntes tartozik tény-leges szolgálatának kezdetén vagy egy sajátjából vett, teljesen szolgálatképes hátsólóval magát ellátni és azt a szolgálat ideje alatt ily karban föntartani és élelmezni, vagy pedig azon lovas ezred részéről, melyben szolgálatát teljesíti, az 5-ik pontban megszabott, erre vonatkozó átalányösszegek lefizetése mellett, szolgálati használatra egy kincstári hátsó lóval látható el, a melynek tartási, patkolási s netáni gyógykezelési költségeit, ide érte az elhelyezést is, a katonai kincstár viseli.

5. Az évi átalányösszegek úgy a közös hadsereg-nél, mint a honvédségnél további intézkedésig következőleg állapítatnak meg:

a) a fegyverzetért, annak jókarban tartásáért és a szüksé-ges szerelvényi cikkekért...	6	frt
b) a kincstári élelmezésért (beleértve a zsoldot is) ...	120	«
c) a ruházatért ...	48	«
d) egy kölcsönvett kincstári hátsó lóért, beleértve a ló-tartást, patkolást és a netáni gyógyköltségeket	240	«
e) a ló teljes felszereléséért ...	12	frt.

A lovas egyévi önkéntes, a saját hátslova üzemeltetésére szükséges eleséget tényleges szolgálata alatt, ha kívánja, az illető csapattesttől kapja, lefizetvén az időközönként meghatározott váltságdíjat.

6. Ha az egyévi önkéntesnek saját hátslova szolgálati használat folytán tönkre jut, az illető önkéntes szolgálati használatra ingyen láttatik el lóval; elhullott vagy alkalmatlanná vált lováért azonban nincs igénye kárpótlásra.

7. A főntebb megállapított átalányösszegek azon csapattestnél, melynél a tényleges szolgálat teljesítették, negyedévi előleges részletekben fizetendő le.

Ha egy ily védköteles negyedéven belül egyik vagy másik illetéki viszonyból kilép, az előre lefizetett átalányösszegnek havi részletek szerint kiszámítandó része visszatérítettik.

8. Vagyontalanok, a kik az 5-ik pont a), b) és c) betűk alatti bekezdéseiben megállapított 174 forintnyi illetéket sajátjukból fedezni nem képesek és a 69. § 5. pontjában meghatározott igazolványokat bemutatják s tudományos képzettségüket (64. § 2.) igazolják, a tényleges szolgálatot *kivételesen állami költségen* teljesíthetik.

Ezek állami költségen ruháztatnak, felszereltetnek, élelmeztetnek és elszállásoltatnak, de a hadseregnél a lovassághoz be nem oszthatók. Egyszersmind a legalsóbb zászlóosztálybeli katonák illetményeit kapják.

A m. kir. honvédségnél az állami költséges egyévi önkéntesek ugyan rendszerint a gyalogsághoz soroztatnak be; a szükséglet mérvéhez képest azonban az ily egyévi önkéntesek, kérelmük folytán, a honvédelmi minister rendeletére, a gyalogságtól a honvéd lovassághoz utólag áthelyezhetők.

68. §.

A csapattest választása.

1. A katonai állománybeli egyévi önkéntes-jelöltnek a csapattest választhatása szabadságában áll, azonban a választott fegyver-, illetőleg csapatnemnél teljesítendő szolgálathoz megkivántató testi alkalmassággal kell bírnia, s mindama kellékeknek megfelelnie, melyek némely fegyvernemekre nézve meg

vannak határozva. A helyőrség választása azonban az egyévi önkénteseknek nem engedhető meg (II. rész. II. fejezet).

2. Azon csapatnemek, a melyekhez hadseregbeli egyévi önkéntesek beoszthatók, a következők:

- a gyalogsági ezredek,
- a tiroli vadász-ezred,
- a tábori vadász-zászlóaljok,
- a lovas-ezredek,
- a hadtesti tüzér-ezredek és az önálló ütegosztályok,
- a vartüzérségi zászlóaljok,
- a hadmérnöki ezredek,
- az utász-ezred,
- a vasúti- és távirtdai-ezred,
- a vonat-ezredek és
- az egészségügyi csapatok.

3. A hadmérnöki csapatokba, az utász-, továbbá a vasúti- és távirtdai-ezredbe csak azon jelöltek vehetők föl egyévi önkéntesekül, a kik valamely belföldi műszaki főiskolának rendes hallgatói, vagy a kik valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott belföldi főreáliskolának vagy főgymnasiumnak elvégzését érettségi bizonyítvánnyal igazolják.

Ezen feltételtől csak a vasúti és távirtdai ezredhez belépő azon egyévi önkénteseknél lehet eltekinteni, a kik valamely más elnyert állami távirtda-hivatalnoki alkalmazásról szóló kinevezési okmányt, avagy legalább az állami távirtda-hivatalnoki vizsgálatnak igen jó eredménnyel való letételéről és próbaszolgálatnak az állami távirtdai szolgálatban való megkezdéséről hiteles bizonyítványokat felmutatni képesek.

A vonat- és az egészségügyi csapatokhoz való beosztás csak a szükséglet mérvéhez képest a közös hadügyminister által meghatározott szám erejéig történhetik, miért is ezen csapatnemek csakis a meghatározott szám erejéig és csakis azon jelöltek által választhatók, a kik az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét önkéntes belépés útján nyerik el. Ha a meghatározott legnagyobb szám ily jelöltek által nem volna fedezhető, annak betöltéséig az állítás útján besorozott egyévi önkéntesek is, kérelmükre szintén beoszthatók, illetőleg áthelyezhetők a vonat- és egészségügyi csapatokhoz.

4. A haditengerészethez való belépésre vonatkozó közelebbi határozatok a 74-ik §-ban foglaltatnak.

Hivatásszerű tengerészek, kik az állításnál mint egyév önkéntesek soroztatnak be, kizárólag a haditengerészethez osztandók be.

69. §.

A folyamodványok benyújtása és okmányolása. *

1. Az egyévi tényleges szolgálat azon jelöltjei, a kik önként akarnak belépni, a fölvétel iránti folyamodványaikat az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál legkésőbb azon év február hó végeig tartoznak benyújtani, melyben 21-ik életévüket betöltik.

Az oly jelöltek önkéntes belépése, a kik már állításkötelezettség alá esnek, a fősorozás tartama alatt (márczius és április havában) meg nem engedhető; a fősorozás után és a legközelebbi fősorozásig csak azon esetben, ha az illető évben állításkötelezettségöknek eleget tettek.

2. Azon védkötelesek, a kik az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében az állítás alkalmával óhajtanak részesíttetni, teljesen felszerelt folyamodványaikat akár azon év február hav végeig, melyben a fősorozásra fölhivattak, az illetékes járási tisztviselőnél, akár a honossági sorozó járásbeli fősorozásnál való elővezetésük alkalmával, és pedig orvosi megvizsgálásukat megelőzőleg, — a sorozó bizottságnál tartoznak benyújtani.

A kik a szolgálatkötelezettség teljesítése tekintetében a védtörvény 31., 32., 33. és 34-ik §-aiban megengedett valamely kedvezményre tartanak igényt, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére netalán meglevő igényüket, igazolványaik előterjesztése mellett, egyidejűleg vagy legkésőbb a fősorozás idejéig bejelenthetik, — a nélkül azonban, hogy erre kötelezhetőek volnának.

Az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránti oly kérvények, melyek állításköteles jelöltek részéről csak az illetőség járásbeli fősorozás után nyújtattak be, feltétlenül elutasítandók, ha az igény legkésőbb a fősorozás alkalmával be nem jelen-

* Ezen folyamodványok, mellékleteikkel együtt, bélyegmentesek

tetett. Kivételnek ezen szabály alól csak akkor lehet helye, ha az állításköteles igazolni tudja, hogy az idejekorán való bejelentés elmulasztása oly körülmények által idéztetett elő, melyek nem az ő akaratától függtek.

Az utóállítás alkalmával a folyamodvány, föltéve, hogy a jelölt az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére való igényét legkésőbb a fősorozáskor bejelentette, — csak azon esetben vehető tárgyalás alá, ha a fölött a fősorozás alkalmával nem volt határozat hozható (70. §. 8. pont, ötödik bekezdés) és ha a jelölt az illetékes mozgó vagy állandó sorozó bizottság előtt állíttatik utó; ellenkező esetben a kérvény fölött az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság, a honvédséghez besorozottaknál az illetékes honvéd ezredparancsnokság utólag dönt.

3. A folyamodványban a választott csapattest (68. §. 2. pontja) a tényleges szolgálatnak az állam költségén teljesítésére netalán fennálló igény, továbbá azon év, a meddig a tényleges szolgálat megkezdésének elhalasztása is kéretik, végül a honvédségbe leendő beosztás (130. §.) iránti netaláni kérelem is kifejezendő. Ezen utóbbi kérelem teljesítésére azok, a kik önként lépnek a hadseregbe (hadi tengerészetbe), nem tarthatnak igényt.

A folyamodványokhoz melléklendők:

a) Az illetékes járási tisztviselő által a 18. számú minta 18. minta szerint kiállítandó s az egyévi önkéntesi szolgálatnál megkívánható erkölcsi minősítést igazoló belépési bizonyítvány, kétes illetőség esetében ezen bizonyítvány az állandó tartózkodási hely járási tisztviselője által állítandó ki.

Ha a jelölt valamely büntett, vagy nyereségvágyból elkövetett, vagy a közszemérmert sértő vétség miatt jogérvényesen elítéltetett, továbbá ha a jelöltet állításkötelezettsége teljesítésében valamely mulasztás terheli, részére ezen bizonyítványt kiállítani nem szabad.

b) A tudományos képzettséget igazoló bizonyítványok a 64-ik §. szerint.

c) Azok részére, a kik önként akarnak belépni és még kiskorúak, az apának, vagy a gyámnak hitelesített, esetleg a tartózkodási hely közigazgatási járásbeli tisztviselője által hitelesített írásbeli beleegyezése.

d) Az apának vagy gyámnak hitelesített, vagy a járásbeli tisztviselő által megerősített abbéli nyilatkozata, hogy a jelöltet a tényleges szolgálat ideje alatt saját költségén eltartja. Azoknál, a kik tényleges szolgálatukat a lovasságnál akarják eltölteni, ezen nyilatkozatnak a ló megszerzésére és eltartására is ki kell terjeszkednie.

A c) és d) alatt megjelölt nyilatkozatok egy iratba is összefoglalhatók.

5 Azon jelöltek, a kik tényleges szolgálatukat az állam költségén óhajtják teljesíteni, a 4. pont a), b) és c) betűi alatt elősorolt bizonyítványokon kívül még a következőket tartoznak mellékelni:

a) A községi előjáráságnak, a járási tisztviselő által megerősített bizonyítványát, melyben a jelölt családjának valamint magának a jelöltnek vagyoni viszonyai és jövedelmi forrásai is kimutatandók, továbbá az is megemlítendő, hogy a jelölt eltartására és taníttatására fordított költségek miképen fedeztettek, esetleg nem élvez-e az valamely ösztöndíjat.

b) A járási tisztviselőnek az előbb említett bizonyítványra vezetendő, vagy külön iratként szerkesztendő bizonyítványát arról, hogy a jelölt, illetőleg hozzátartozói saját jövedelmükből még az egyévi tényleges szolgálat alatt feltétlenül megkívánható 174 forintnyi tartási költséget (67. §. 5.) sem képesek fedezni.

c) A 13-ik minta szerinti családi értesítőt, és

d) az erkölesi bizonyítványt, a mely tanulókra nézve az illető tanintézet által, valamennyi többi jelöltre nézve pedig tartózkodási helyük közigazgatási, vagy rendőri hatósága által állítandó ki.

6. Oly védkotelesek, a kik az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét a 63-ik §. 3-ik pontja alapján utólag elnyerni óhajtják, ez iránti folyamodványaikat a 2-ik pont értelmében tartoznak benyújtani. Az ily folyamodványokhoz azonban, a melyekben a választott csapattest is megjelölendő, s a honvédségbe való beosztás iránti netáni kérelem is (120. §.) előadandó, csak a belépési bizonyítvány (4. pont a) és valamely nyolcz osztályú középiskola, vagy a 64-ik §. 5. pontjában említett valamely tanintézet igazgatójának az iránti bizonyítványa mel-

léklendő, hogy a jelölt ezek valamelyike utolsó évfolyamának rendes — főgymnasiumoknál és főrealiskoláknál esetleg magán — tanulója.

70. §.

A kedvezmény megadása.

A) Önkéntes belépés esetén.

1. Önként belépő jelöltek, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság által részesíttetnek, még pedig orvosi megvizsgáltatásukat *megelőzőleg*.

2. Felavatásuk, az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság által, az önkéntesek felavatására nézve érvényben levő szabályok (147. §. 7. és 8. pont) értelmében foganatosítandó; a hadi szolgálatra való testi képességük pedig a védkotelesek orvosi megvizsgálására vonatkozó utasítás szerint (III. mellék-^{III. melléklet.} let) bírálandó meg.

A felavatás az egyévi önkéntesi minőség megjelölésével, a rendes összes szolgálati időre történik.

3. Az önként belépőket, választott csapattestükhöz, a 68-ik §. határozmányainak figyelembevételével, a hadkiegészítési kerületi parancsnokság osztja be.

A vonat- vagy egészségügyi csapatokhoz azonban csak az illető vonatezred, illetőleg egészségügyi csapat parancsnokság beleegyezésével oszthatók be, a melyek viszont csak az ezen csapatok részére meghatározott szám erejéig jogosítvák egyévi önkéntesek fölvetelére.

E czélból a hadkiegészítési kerületi parancsnokság a kedvezmény megadása előtt az illető parancsnoksággal érintkezésbe lépni tartozik, ha csak a jelölt ezen parancsnokság beleegyezését már nem mellékelte.

Ha a vonat- vagy egészségügyi csapatokhoz való fölvetel azon okból, mivel az egyévi önkéntesek meghatározott száma már betöltött, megtagadtatik, a folyamodvány ezen indok megjelölésével elutasítandó, a jelölt azonban figyelmeztetendő, miszerint más csapatnem választása szabadságában áll.

4. A felavatást az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság megkeresésére a jelöltnek tartózkodási helyéhez legkö-

zelebb eső hadkiegészítési kerületi parancsnokság is fogatosíthatja, ez esetben azonban az utóbbi parancsnoksággal a jelölt beosztására vonatkozó adatok közlendők.

Egyebekben pedig a felavatás tényének okmányolása, a további értesítés és előjegyzés tekintetében épen úgy kell eljárni, mint általában az önkéntes belépés eseteiben (148. §).

A becsatolt iskolai bizonyítványok, a végzett tanulmányoknak a fölvételi ügyiratra való följegyzése után a jelöltnek visszaadandó; a többi felvételi okmányok pedig, hivatalos megőrzés végett, az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál maradnak.

5. Ha a folyamodvány az igazolványok elégtelensége miatt, vagy pedig a tényleges szolgálatnak az állam költségén való teljesíthetése tekintetében, vagy más egyéb okból utasítatik el: az illető erről, folyamodványa mellékleteinek visszaadása mellett és az elutasítás indokának megjelölésével, írásbeli végzés útján értesítendő.

A jelölt az elutasítás ellen a 71-ik §. szerint felelőszéssel élhet.

6. Ha a jelölt valamely testi fogyatkozása miatt általában, vagy a választott csapatra nézve alkalmatlannak találják, erről is írásbeli végzéssel, de a fogyatkozás megjelölése nélkül, értesítendő, s a végzésben egyszersmind kimondandó, hogy a jelöltnek az egyévi tényleges szolgálatra törvényes igénye van.

7. Az előző 6-ik pontban érintett jelölteknek, mindjárt orvosi megvizsgálásuk után jogukban áll a katonai felülvizsgáló bizottság határozatát kikérni.

Ily esetben az illetékes, illetőleg a jelölt felavatása végett megkeresett hadkiegészítési kerületi parancsnokság tartozik a jelöltnek a legközelebbi katonai felülvizsgáló bizottság elé való vezetése iránt intézkedni, s ennek határozatáig a fölvételi ügyiratokat magánál visszatartani.

Ha a jelölt a katonai felülvizsgálat alkalmával a választott fegyvernemre alkalmasnak találják, ezen esetben felavatandó, különben pedig, — a testi fogyatkozás megemlítése nélkül, — igazolványainak visszaadása mellett azonnal és írásbeli végzéssel értesítendő.

Ha a jelölt akár a hadkiegészítési kerületi parancsnokság, akár a katonai felülvizsgáló bizottság által, nem ugyan a vá-

lasztott, hanem valamely más csapatnemhez találják alkalmasnak: szabadságában áll az utóbbi hozleendő felavatását kérni, — feltéve, hogy az egyébként megkívántató feltételeknek megfelel.

A hadkiegészítési kerületi parancsnokságoknál és a katonai felülvizsgáló bizottságoknál azon fogyatkozások és kiadott írásbeli végzések, a melyek a testi fogyatkozások miatt visszautasított jelöltekre vonatkoznak, előjegyzendőek.

B) *A sorozás alkalmával.*

8. Az illetőségi járásbeli fősorozás kezdetéig az illetékes árási tisztviselőnél benyújtott folyamodványokat az utóbbi az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránt emelt igénynek az állítási lajstromokba való bejegyzése mellett, a sorozó bizottság elé terjeszteni köteles.

Az ezen kedvezmény iránt a fősorozás alkalmával a jelölt részéről személyesen előterjesztett igény az állítási lajstromokba szintén bevezetendő.

A kedvezmény megadását a sorsszámuk szerint állítandókra nézve, azok orvosi megvizsgálata előtt, a hadseregnek az illetékes sorozó bizottságban működő képviselője, a sorsszámok szerint, a honvédség javára utóállítottakra nézve pedig a honvédség képviselője mondja ki.

Oly állításkötelezettek folyamodványai, a kik büntetéképen korosztályuk és sorsszámuk rendén kívül állíttatnak, már ezen okból elutasítandók. Az ezen kedvezmény iránt bejelentett igényre nézve már a fősorozás alkalmával hozandó határozat akkor is, ha a jelölt a fősorozáson nem jelent meg, de a szükséges igazolványokat benyújtotta.

A kedvezményre nézve meghozott határozat az állítási lajstrom 13-ik rovatába bevezetendő, és azután az illető jelölt sorozás esetleg (utóállítás) alá vonandó.

9. A 63-ik §. 3. pontjában említett állításkötelezett jelölteknek, a kik tudományos képzettségüket a fősorozás idejékor még nem képesek igazolni, a bejelentett igény fennállása az állítási lajstrom 13-ik rovatába bevezetendő: *A kedvezmény megadása* azonban, az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnokság által csak a *tanulmányok befejezéséről szóló igazolványok bemutatása* után mondható ki.

10. Mindazon jelölteknek, kiknek az egyévi tényleges szolgálat iránti kedvezményük, az önkéntes belépésre való jelentkezésnél, vagy egy korábbi állításnál hozott határozatnál fogva már elismertetett, ezen kedvezmény a következő újonczállításkokra nézve is biztosítva marad, ha az igény további fennállását igazolják.

11. Ha a jelölt bejelentett igényét nem tudja azonnal igazolni, besoroztatása esetében részére a hadkiegészítési kerületi parancsnokság, illetőleg a honvéd ezredparancsnokság által, mindamelllett azonban csak a besorozási és *október hava 1-éig*, a kedvezmény utólag is megadandó.

Ha az igazolványok bármily oknál fogva csak október 1-je után nyújthatnak be, a jelöltnek a kedvezményt a területi had- (hadtest-) parancsnokság, illetőleg a honvéd kerületi parancsnokság adhatja meg, ha a késedelem igazolt. (Felebbezést ld: 71. §. alatt).

A kedvezmény hasonlóképen utólag megadandó, ha a hadi tengerészethez való fölvétel kéretik (74. §. 5. pontja), vagy ha a jelölt tudományos képzettségének megbírálása a legfelsőbb fokban történik (64. §. 6.). Időközben a jelölt sorozás alá vonandó.

Az egyévi önkéntesi kedvezménynek, a honvédséghez tartozó egyének részére történt *minden* utólagos megadása az illetékes honvéd ezredparancsnokság részéről az illetékes hadkiegészítési parancsnokságnak tudtára adandó.

12. Ha a kedvezményre való igény valamely okból a fősorozás alkalmával el nem dönthető, a jelölt sorozás alá vonandó, a kérvény pedig utólagos eldöntés végett a hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnoksághoz teendő át.

13. Az ezen kedvezménnyel az állítás alkalmával felavatott védköteleseknek a hadseregbe és honvédségbe való beosztása az újoncz kivetés, illetőleg a hadjutalék végleges számbavétele után fogatosítandó. (130. §.)

A hadseregbe jutók — *a kevésbé alkalmasok gyanánt a póttartalékhoz felavatandók kivételével* — választásuk és alkalmasságukhoz képest, a hadkiegészítési kerületi parancsnokság által a 68. §. értelmében osztandók be.

Ha az illető a választott fegyvernemhez való alkalmas-

sággal nem bír, a csapattest választásának joga csak azon fegyvernemen belül illeti meg, a melyhez alkalmassággal bír.

A vonat- vagy egészségügyi csapathoz való beosztásnak csak az illető vonat-, ezred-, illetőleg az egészségügyi csapat parancsnokságának előlegesen kinyert beleegyezése mellett van helye. (3. pont.)

A honvédségbe jutók választásuk és alkalmasságukhoz képest, a honvéd ezredparancsnokság által osztandók be.

Azon egyévi önkéntesek, a kik a sorsszámuk szerint a póttartalékba jutnak, az egyévi tényleges szolgálatot, beosztásuk szerint, vagy a hadseregnél vagy pedig a honvédségnél tartoznak teljesíteni.

14. Ha az állításköteles nem avattatik fel, *vagy ha «kevésbé alkalmas» gyanánt a póttartalék javára soroztatik be*, vagy pedig a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében valamely más kedvezményben részesítettik, ezen esetben az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye, még ha az határozatilag elismertetett is ezen állításra nézve, nem jó többé tekintetbe: az egyévi tényleges szolgálatra való képesség azonban az állítási listákba ily esetben is előjegyzendő. (20. pont második bekezdés.)

Ha valamely okból nem volt határozat hozható, azt utólag meg kell hozni.

Ha valamely állításkötelezett, a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében a védtörvény 31—34. §-ai alapján kért kedvezmény iránti folyamodásával elutasítatik, az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére azonban igénye van, ennek megadáásáért, az előbb említett elutasító végzés kézbesítésétől számított 14 napon belül, folyamodhatik. Később benyújtott kérvények figyelembe nem vehetők.

15. Ha a kedvezmény megadása iránti kérelem elutasítatik, a folyamodó az elutasításról igazolványainak visszaadása mellett írásbeli végzessel értesítendő.

Ezen határozat ellen, a védköteles 14 napon belül a 71. §. szerint felebbezéssel élhet.

C) *A kedvezmény utólagos megadása nyolcz osztályú középiskolát végzett tanulók részére.*

16. A 63-ik §. 3. pontjában említett állításkötelesek felavattatásuk esetén, az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg az illetékes honvéd ezredparancsnokság által az igénynek az állítási lajstromokba való bevezetése és utólag bemutatott igazolványaik alapján a kedvezményben utólagosan csak akkor részesítendők, ha az igény legkésőbb a sorozási év október hava 1-jén fennállott.

Az utólag és az igényjogosultak saját érdekében rendszerint julius végéig bemutatandó igazolványok a következők:

a) az illető tanintézet bevégzéséről szóló iskolai bizonyítvány (64. §. 5. pont) és

b) a 69-ik §. 4. d) pontjában említett nyilatkozat, az államköltségén való szolgálatra nézve pedig a 69. §. 5-ik pontjában elősorolt négy okirat.

Ha ezen igazolványok bármely okból csak a sorozási év október hava 15-ike után mutattatnak be és ezen késedelem igazoltatik: az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét a hadtest, illetőleg a honvéd kerületi parancsnokság adhatja meg.

A honvédséghez beosztott jelöltnek ezen kedvezményben utólagosan történt részesítéséről a honvéd ezredparancsnokság által az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság értesítendő.

17. Mindaddig, míg a 16. pontban említett igazolványok be nem nyújtatnak, az ily jelöltek nem mint egyévi önkéntesek, hanem minden tekintetben a sorozás alkalmával felavatott többi védkötelesekhez hasonlóan kezelendők. A jelölteknek az igazolványok benyújtásáig a nem tényleges viszonyban való meghagyása meg nem engedhető.

18. Ha a kedvezmény megadása iránti kérvény elutasítatik, a jelölt mindkét esetben a 71. §. értelmében felebbezésrel élhet.

19. Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében «feltételesen» való részesítésnek helye nincsen.

D) *A kedvezmény megadása póttartalékosok részére.*

20. Azon póttartalékosok, a kiknek a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében a védtörvény 31—34-ik §-ai alapján birt valamely kedvezményük utóbb megszűntnek mondatik ki, s a kik ennek folytán a póttartalékból a sorhadi, illetőleg a tényleges szolgálatra kötelezettek sorába helyeztetnek át, — kérelmükre az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében azon esetben részesítendők, ha igényük azon fősorozáskor, a melyre nézve fölavattattak, már fennállott és erkölcsi képesítésök tekintetében még folyton fennáll.

Azon «kevésbé alkalmas» póttartalékosok, a kik az egyévi önkéntességre jogosító képesítéssel bírnak, valamint oly védkötelesek is, a kik mint «főlös számuak», a póttartalék javára ajánlottak, s az egyévi önkéntességre jogosító képesítést utólag megszerezték, ezen kedvezményben részesíthetők. Az erre vonatkozó közelebbi rendelkezések a II. rész II. fejezetében foglaltatnak.

21. Az igény megbíralása az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnokságot illeti. A kedvezmény megadását pedig ennek javaslatára az állománycsapat mondja ki.

22. Az ezen védkötelesek által netalán már eltöltött tényleges szolgálati idő, az egyévi tényleges szolgálathoz beszámítandó.

23. Az elutasítás elleni felebbezésre nézve a 71. §. rendelkezései nyerne alkalmazást.

E) *A kedvezmény megadása a háború idejére felavatottak részére.*

24. A háború (mozgósítás) ideje alatt önként belépett belföldi, valamint a háború (mozgósítás) ideje alatt újonczállítás útján felavatott egyén, a háború befejezése (mozgósítás megszűnte) után az egyévi önkéntesi kedvezménynek utólagos megadását igényelheti, ha már felavatásakor arra igénynyel birt, és ezen igénye még folyton fennáll.

Az e részbeli kérvény, a szükséges igazolványokkal együtt a rendes viszonyok beállta után, legkésőbb 3 hónap alatt az állománycsapatnál nyújtandó be.

25. Az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránti ezen folyamodványok felett az állománycsapat dönt. Ha a kérvény elutasítatik, a jelöltnek a 71. §. értelmében joga van felebbezni.

26. A kedvezmény megadásának idejéig már eltöltött tényleges szolgálati idő, az egyévi tényleges szolgálatba beszámítandó.

71. §.

Felebbezések.

1. Ha az önként belepő, vagy az állítás útján felavatott jelölt az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránti kérelmével elutasítatik, szabadságában áll, főlebbezését a határozat kézbesítésétől számítandó 14 napon belől, — a kézbesítés napját nem számítva, — a határozat csatolása mellett azon parancsnoksághoz, mely őt elutasította benyújtani.

Ezen parancsnokság a felebbezést, az ügyre vonatkozó összes iratok csatolása mellett, a felettes hadtest, illetőleg honvéd kerületi parancsnoksághoz terjeszti fel, mely azután az ügyre nézve meghozza határozatát.

2. A hadtest — illetőleg a honvéd kerületi parancsnokság elutasító határozata ellen, a jelölt ugyanazon határidőn belől és ugyanazon úton a közös hadügyministerhez, illetőleg a honvédelmi ministerhez felebbezhet. A közös hadügyminister, a honvédelmi ministerrel egyetértőleg határoz.

72. §.

A katonai állományhoz tartozó egyévi önkéntesek tényleges szolgálatának elhalasztása.

1. Az egyévi tényleges szolgálat, rendszerint a felavatást követő október hava 1-jén kezdendő meg. Az október 1-jén felavatottak tényleges szolgálatukat azonnal megkezdik.

2. Az egyévi tényleges szolgálat évét csakis azon jelöltek választhatják, a kik igazolják, hogy tanulmányaikat valamely felsőbb tanintézetben folytatják. A tényleges szolgálat megkezdése azonban, azon év október hava 1-jén túl, melyben az illető 24-ik életévét betölti, tovább nem halasztható.

3. A tényleges szolgálat elhalasztása, a felvétel iránti folyamodványban, illetőleg a kedvezménynek a sorozáskor való megadása alkalmával, legkésőbb azonban a felavatást követő szeptember hava 1-jéig kérendő.

Azon egyévi önkéntesek, a kiknek a tényleges szolgálat elhalasztása megengedett, évenként szeptember 1-jéig, látogatási bizonyítvánnyal, vagy más közérvényességű igazolvánnyal tartoznak tanulmányaiknak valamely felsőbb tanintézetben való folytatását igazolni. Ha ezt igazolni nem tudnak, tényleges szolgálatukat a legközelebbi október 1-jén megkezdni tartoznak és e végett behívandók.

4. Azon egyévi önkéntesnek, a ki tényleges szolgálatát nem halasztotta el egészen a megengedhető határidőig (2. pont), tanulmányai folytatása céljából és ennek évenkénti igazolása mellett, állománycsapata a törvényes határidőn belől, további halasztást is adhat.

5. Azon egyévi önkéntesek, a kiknek a tényleges szolgálat elhalasztása engedélyeztetett, azon időponnig tartósan szabadságolandók. Szabadságukban áll azonban a tényleges szolgálatba előbb is beépni. Ha azonban tényleges szolgálatukat a megengedhető halasztás véghatáráig nem teljesítették, ennek teljesítésére, mihamarabb az akadályoztatás oka megszűnt, mindenestre azonban az összes szolgálati kötelezettség idején belől, kötelezendők.

6. A csapattestek azon egyévi önkéntesekről, a kiknek a tényleges szolgálatuk elhalasztása megengedett, előjegyzést vezetnek és abba azok tanulmányai folytatásának évenkénti igazolását is bejegyzik.

73. §.

Egyévi önkéntesek igénye a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett valamely más kedvezményre.

1. Azon egyévi önkéntesek, a kik örökség útján valamely mezei gazdaság birtokába jutottak (53. §.), vagy a kik családi viszonyaiknál fogva, béke idején a rendes tényleges szolgálat alól való felmentésre igényvel bírnak, ezen kedvezményben részesíthetők, az önként belépettek azonban csak azon esetben, ha igényük felavatásuk *után* keletkezett.

2. A papnövendékeket és papjelölteket megillető kedvezmény csak az *állítás útján felavatott* azon egyévi önkénteseknek adható meg, a kik állományba vételük idején (október 1-jén) hittudományi tanulmányaikat már megkezdték, vagy valamely papirend noviciatusába fel vannak véve.

3. Az erre vonatkozó folyamodványok felszerelve a negyedik fejezet ide vágó határozatai értelmében nyújtandók be és intézendők el.

4. Azon állításköteleseknek, a kik mind az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére, mind a tanítók és tanítójelöltek kedvezményére igényvel bírnak, szabadságukban áll az egyik, vagy a másik kedvezményt választhatni. Ha az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét veszik igénybe, a másik kedvezményre való igényük elesik. Ezen kedvezmény utólagosan és felavatásuk évének október hava 1-jéig csak különös tekintetre méltó esetekben a legfelső fokban adható meg.

Azon egyévi önkéntesek, a kik a tanítói (tanítójelölti) viszonyba csak azon fősorozás után jutnak, a melyre nézve fölhívtak, vagy a kik önként léptek be, — a tanítók (tanítójelöltek) kedvezményére igényvel nem bírnak.

74. §.

Az egyévi tényleges szolgálat a hadi tengerészetnél.

1. A hadi tengerészet egyévi önkéntesei egyévi tényleges szolgálatukat

a) mint hivatásszerű tengerészek, vagy

b) a gép-építészeti és gép-üzemi szakban s mindkét esetben csak állami költségen teljesíthetik.

2. A 69-ik §. értelmében az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál, illetőleg az illetékes sorozó bizottságnál benyújtandó folyamodványok, eldöntés végett, a pólai kikötő tengerügyi hivatalhoz terjesztendők fel.

3. A folyamodványok a 69. §. 4-ik pontja szerint szereplendők fel.

A képzettség igazolására megkívántatik:

A) *A hivatásszerű tengerészeknél:*

a) A kereskedelmi tengerészeti kapitányokká vagy hadnagyokká történt kinevezetésükről szóló *oklevél* (brevet), vagy

b) valamely belföldi tengerészeti iskolán nyert végbizonyítvány, vagy valamely külföldi tengerészeti iskola elvégzéséről szóló bizonyítvány, továbbá beigazolása (behajózási igazolvány) annak, hogy a jelölt hosszújaratú vagy nagy partjaratú hajón legalább egy évet töltött hivatása gyakorlatában.

B) *A gép-építészeti és gép-üzemi szakban szolgálók részére:*

a) Bizonyítvány arról, hogy a jelölt valamely felsőbb műszaki tanintézetben a gépészeti szak rendes hallgatója gyanánt be van írva, vagy

b) valamely felsőbb ipariskola gépészeti műszaki-osztályának bevégezéséről szóló érettségi (vég-) bizonyítvány, vagy

c) a trieszti kereskedelmi és tengerészeti akadémián fennálló hajóépítészeti szaktanfolyam elvégzése után nyert s a hajó építészetre képesítő bizonyítvány.

4. Állami tengerészeti tanintézetek a következők:

a m. kir. tengerészeti főtanoda Fiumében,

a m. kir. tengerészeti iskola Buccariban,

a trieszti állami kereskedelmi és tengerészeti akadémiának tengerészeti osztálya, és az állami tengerészeti iskolák Lussinpiccolóban, Ragusában és Cattaróban.

Ha külföldi tengerészeti tanintézetekben végzett tanul-

mányokról szóló bizonyítványok alapján kéretik a fölvétei, a közös hadügyministerium tengerészeti osztálya, egyetértőleg a honvédelmi miniszterrel hozza meg a határozatot.

5. Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének a hadi tengerészetnél való megadása felett, úgy az önként belépőkre, mint azokra nézve, a kik igényüket az állítás alkalmával érvényesítették, a pólai kikötői tengerügyi hivatal határoz, melyhez az erre vonatkozó folyamodványok az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság által terjesztendők fel.

6. Az elutasító határozatok ellen benyújtott felebbezésekre nézve a közös hadügyministerium tengerészeti osztálya, egyetértőleg a honvédelmi miniszterrel határoz.

7. A fölavatásra, a tényleges szolgálat elhalasztására, valamely más czímen kért kedvezmény megadására, s a kedvezménynek birói elmarasztalás folytán való elvesztésére nézve, nemkülönbén ezen kedvezménynek, valamely más kedvezmény elvesztése esetén való utólagos megadása tekintetében ugyanazon szabályok és rendelkezések nyernek alkalmazást, mint a hadseregben.

75. §.

Az egyévi tényleges szolgálat a katonai igazgatási szakoknál.

1. Azon czélból, hogy a háború idején beálló nagyobb szükséglet katonai élelmezési és építészeti számvevőségi hivatalnokokban, a tartalékból fedezhető legyen, katonai állománybeli egyévi önkéntesek, kérelmükre nyolcz heti kiképzetésük után és a közös hadügyminister engedélye mellett, valamely élelmezési raktárhoz, vagy valamely hadmérnöki igazgatóságához szolgálattétel végett beoszthatók.

Ezeknek azonban vagy végzett tanulmányaiknál, vagy élethivatásuknál fogva, az említett külön szolgálati ágak egyikeben, vagy másikában való alkalmaztatásra képesülteknek kell lenniök.

2. A katonai építészeti számvevőségi szolgálatra csak oly egyévi önkéntesek alkalmaztatnak, a kik a tényleges szolgálattól saját költségükön teljesítik.

3. A katonai állomány egyévi önkénteseiből alkalmazhatók:

A) Az élelmezési szolgálatra:

a gazdasági tanintézetek, a kereskedelmi középiskolák, a kereskedelmi akadémiák, műszaki tanintézetek, főgymnásiumok és főrealiskolák végzett tanulói; s ezek közül különösen:

a) azok, a kik magukat nagyobb földbirtokon a gazdasági kezelésben képezik ki;

b) a vasúti, gőzhajózási, továbbá magánzállítási és közlekedési vállalatoknál alkalmazott gyakornokok, és kereskedők;

c) a gabona- s terményüzlet és kereskedés terén működő egyének;

d) a gőz- és mőmalmoknál, sütődéknél, közraktáraknál stb. alkalmazott egyének.

B) A katonai építészeti számvevői szolgálatra:

a főrealiskoláknak és műszaki tanintézeteknek végzett tanulói.

4. Ezen egyévi önkéntesek csakis a közös hadügyminister által e czélra kijelölt helyőrségekben képeztetnek ki.

5. Az említett szolgálatok valamelyikébe való felvétel iránti kérvények a tényleges szolgálat megkezdése után, október hava 31-éig azon csapattestnél nyújtandók be, melynél az illetők tényleg szolgálnak, ezek által pedig, a törzskönyvi lap másolatának csatolása mellett, a közös hadügyministerhez terjesztendők föl.

6. A katonai igazgatási szakoknál egyévi tényleges szolgálattételre, csak annyi egyévi önkéntes vehető fel, a mennyit a háború esetében fedezendő nagyobb szükséglet igényel.

76. §.

Az orvosi, gyógyszerészi és állatorvosi minőségben teljesítendő egyévi tényleges szolgálat kedvezménye.

1. Azon általános feltételek, melyek alapján a katonai állományban teljesítendő egyévi tényleges szolgálat kedvezménye igényelhető (63. § 1., 2. és 4. pont), az orvosokra, gyógyszerészekre és állatorvosokra nézve is érvényesek.

2. A tudományos képzettség igazolására szolgálnak:

A) *Croosoknál* :

Valamely belföldi egyetem orvoskari dékánjának hivatalos bizonyítványa, hogy a jelölt mint rendes hallgató mely évfolyamra van beírva, és hogy az előadásokat tényleg látogatja; vagy

valamely belföldi egyetemen nyert orvostudori oklevél.

B) *Gyógyszerészeknél* :

A hatodik gymnasiumi vagy reáliskolai osztály megfelelő elvégzéséről, továbbá a gyógyszerész-gyakornoki vizsgának sikerrel való leteléséről szóló bizonyítvány; vagy

a négy gymnasiumi osztály megfelelő elvégzéséről szóló bizonyítvány, és a dékán hivatalos bizonyítványa arról, hogy a jelölt, — habár csak mint rendkívüli egyetemi hallgató — mégis mint rendes gyógyszerészeti hallgató van a tudományegyetemen beírva, és hogy az előadásokat tényleg látogatja; vagy

a gyógyszerész-mesteri (magisteri) oklevél.

Vegyész-tudoroknak szintén van igényök ezen kedvezményre, ha gyógyszerész-mesterek.

C) *Állatorvosoknál* :

A budapesti m. kir. állatgyógyintézet, a bécsi cs. és kir. katonai állatgyógyintézet, vagy a lengyel állatgyógyászati és patkolási tanfolyam igazgatóinak hivatalos bizonyítványa, hogy a jelölt mint rendes hallgató s nevezetesen mely tanfolyamra van beírva, s az előadásokat rendszeresen látogatja, vagy

az állatorvosi oklevél.

3. A tényleges szolgálatnak a saját, vagy az állam költségén való teljesítésére nézve a 67-ik § 1. és 8. pontjában foglalt határozványok érvényesek, a következő eltérések mellett :

A saját költségükön szolgáló egyévi önkéntes orvosnövendékek, tényleges szolgálati kötelezettségük első felévének tartama alatt — kérelmükre — kincstárilag ruháztatnak, s a gyvereket és szerelvényeket, az államköltséges egyévi önkéntesekhez hasonlólag, díjtalanul kapják.

Vagyontalan állatorvosok tényleges szolgálatukat államköltségen a lovasságnál is teljesíthetik.

Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének államköl-

ségen való kivételes elnyerése végett az orvosnövendékek a segédorvos-helyettesi minőségben való félelvi tényleges szolgálat megkezdése előtt, a gyógyszerészek és állatorvosok pedig már az egyévi tényleges szolgálat megkezdése előtt igazolni tartoznak, hogy havi jövedelmük 30 forintnál csekélyebb. (69. § 5.)

Az államköltségen szolgáló egyévi önkéntes orvosok, gyógyszerészek és állatorvosok illetményei a hadsereg, illetőleg a honvédség illetékszabályzatában vannak megállapítva.

4. Az orvosok csapattestüket a gyalogsági és vadászcsapatok közül, a gyógyszerészek az egészségügyi osztályt, az állatorvosok pedig a lovas, a hadtesti tüzér- vagy a vonat-ezredet szabadon választhatják.

A honvédségnél az egyévi önkéntes orvosok és gyógyszerészek csak a gyalogsági, az állatorvosok pedig a lovas ezredek közül választhatnak.

5. A folyamodványok benyújtása és főszerelése tekintetében általában a 69. § rendelkezései szolgálnak szabályul.

Az orvosnövendékek, orvosok fölvételi folyamodványaikban megjelölni tartoznak, hogy a katonai állománybeli félelvi tényleges szolgálat teljesítésére mely évben kívánnak bevonulni.

6. Az önként belépő jelölteknek a hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál benyújtott folyamodványai, még a jelöltek orvosi megvizsgálata előtt, eldöntés végett a felettes hadtestparancsnokság elé terjesztendők.

Ha a kedvezmény a hadtestparancsnokság által megadatik, a hadkiegészítési kerületi parancsnokság a jelöltek orvosi megvizsgálata, és alkalmassága esetén felavatása iránt, minőségének megjelölése mellett, intézkedik és beosztását a 4-ik pont értelmében fogantatosítja.

Ha a jelölt elutasítatik, a 71-ik § 3-ik pontja értelmében felebbezéssel élhet.

7. A fősorozás alkalmával benyújtott folyamodványokat illetőleg, a 70. § 8-ik pontjának rendelkezései annyiban szenvednek változást, a mennyiben ezen kérvények általában csak a jelöltek orvosi megvizsgálata után tárgyalandók. A sorozó bizottságnak tehát mindenek előtt a jelölt alkalmasságára nézve kell határozatot hoznia, tekintettel annak egyévi önkéntesi minőségére.

Ha a jelölt mint alkalmas avattatik fel, folyamodványa, a hadseregnek a sorozó-bizottságban jelen lévő képviselője által, a területi had- (hadtest-) parancsnoksághoz leendő felterjesztés céljából, a hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz, a közvetlenül a honvédséghez besorozottaknál pedig a honvédség képviselője által, a honvédelmi ministerhez leendő felterjesztés céljából, a honvéd ezred-parancsnoksághoz teendő át határozat-hozatal végett.

Ha a jelölt mint «kevésbé alkalmas» avattatik fel, avagy ha «visszahelyezendő»-nek, illetőleg «fegyverképtelen»-nek vagy «törlendő»-nek mondatik ki, folyamodványa, mint ezen ujonczállításra nézve tárgytalan, visszaadandó. (A «kevésbé alkalmasok» tekintetében ld. a 70. § 20. pontja második bekezdését.)

Ha az illető a sorozásra nem jelent meg, vagy ha felülvizsgálatra, avagy kórházba küldetni rendeltetett, előbb a megfelelő hivatalos eljárás alá vonandó s azután, ha mint alkalmas avattatott fel, folyamodványa a hadtestparancsnoksághoz, illetőleg a honvédelmi ministerhez eldöntés végett felterjesztendő. Ezen határozat leérkezéig az illetőt tényleges szolgálatra behívni nem szabad.

Mindezen esetekben az igény bejelentése, valamint az arra vonatkozó határozat — a mennyiben az meghozatott — az állítási lajstromokba bevezetendő.

Az elutasító határozat ellen ezen esetekben is a 71. § értelmében felebbezésnek van helye.

8. A 70-ik § 11-ik és 12-ik pontjai szerint esetleg a honvéd ezredparancsnokságoknál benyújtott folyamodványok eldöntés végett a honvédelmi ministerhez terjesztendők föl.

9. Azon jelöltek részére, kiknek az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránti igényük már az önkéntes belépésre való jelentkezésük, vagy valamely korábbi ujonczállítás alkalmával fennállónak elismertetett, a kik azonban alkalmatlan voltak miatt föl nem avattattak, ezen igényük minden következő sorozásra nézve is biztosítva marad, ha annak további fennállását igazolják.

10. Az egyévi önkéntes orvosnövendékek s orvosok a katonai állományban teljesítendő félévi szolgálatukat mindenkor

csak április 1-jén, és legkésőbb azon évben kezdenek meg, melyben 25-ik életévüket betöltik.

A katonai egészségügyi intézeteknél segédorvós-helyettesi minőségben teljesítendő félévi szolgálatot az orvostudori oklevél elnyerését követő április, illetőleg október hava 1-jén kötelesek megkezdeni, kivéve, ha a katonai állománybeli tényleges szolgálatot még nem teljesítették volna, mely esetben előbb ez utóbbinak tartoznak megfelelni.

A segédorvos-helyettesi minőségben való szolgálat a katonai állománybeli szolgálatot közvetlenül követheti.

Az egyévi önkéntes gyógyszerészek és állatorvosok egyévi tényleges szolgálatukat az oklevelük elnyerését követő október hava 1-jével kötelesek megkezdeni.

A csapattest választhatásának joga nem terjed ki az egészségügyi intézet választhatására is.

A honvéd egyévi önkéntes gyógyszerészek tényleges szolgálatukat a hadsereg katonai gyógyszerészeteiben teljesítik. Az állam költségén szolgálókért a költségek a honvédség részéről nem térítendőek meg.

11. Az egyévi önkéntes orvosnövendékek, gyógyszerészek és állatorvosok mindaddig, míg szaktanulmányaikat el nem végzik, minden évben legkésőbb deczember hava végeig kötelesek ezen tanulmányaik folytatását állománycsapatuknál igazolni.

12. Az említett három rendbeli önkéntesek közvetlenül oklevelük elnyerése után, kötelesek ennek hitelesített másolatát és esetleg a vagyontalanságukról szóló bizonyítványt állománycsapatuknál benyújtani, mely az ügyiratokat a törzskönyvi lap másolatával kiegészítve a hadtestparancsnoksághoz, illetőleg a honvédelmi ministerhez terjeszti fel.

A hadtestparancsnokság azon esetben, ha egyidejűleg a tényleges szolgálatnak államköltségen való teljesíthetése is kérelmeztetett, előbb e fölött határoz, s az ügyiratokat a közös hadügyministerhez terjeszti fel.

A közös hadügyminister, illetőleg a honvédelmi minister nevezi ki az illető egyévi önkénteseket segédorvosi helyettesekké, illetőleg katonai gyógyszerészeti, vagy állatorvosi gyakornokokká, és intézkedik beosztásuk iránt. Oly orvosnövendékek azonban, a kik a katonai állománybeli félévi tény-

leges szolgálatot még nem teljesítették, csak ennek betöltése után neveztetnek ki segédorvosi helyettesekké.

A kinevezés és beosztás az egyévi önkéntesekkel az állománycsapat által közlendő.

13. Ha az egyévi önkéntes orvos félévi tényleges szolgálatát mint orvos a hadi tengerészetnél óhajtja teljesíteni, ezt oklevelének bemutatása alkalmával kell kijelentenie.

Az engedély megadása esetében a jelölt, a félévi tényleges szolgálatnak a hadsereg katonai állományában történt teljesítése után, szolgálattételre — mint segédorvos-helyettes — a pólai tengerészeti kórházhoz osztatik be.

14. Azon egyévi önkéntes orvosnövendékek, a kik az orvosi tanulmányokat abban hagyják, vagy azon év április hava 1-jéig, melyben 28-ik életévüket betöltik, be nem fejezik, az egy, illetőleg két évi tényleges szolgálatot — az addig netán már teljesített tényleges szolgálat beszámításával — a katonai állományban kötelesek teljesíteni. Ellenben az oly egyévi önkéntesek, a kik az orvosi tanulmányokat befejezik, de a tudori oklevelet a főntebb kijelölt időpontig meg nem szerzik, a második évi tényleges szolgálatra nem kötelezhetők.

15. Az egyévi önkéntes gyógyszerészek és állatorvosok egyévi önkéntesi kedvezménye etbeli minőségükben megszűnik:

a) ha tanulmányaikat abban hagyják;

b) ha hat végzett gymnasiumi (reáliskolai) osztálynyi előképzettséggel bíró gyógyszerészek, azon év október hava 1-jéig, melyben 26-ik életévüket betöltik, a gyógyszerész-mesteri oklevelet el nem nyerik;

c) ha négy gymnasiumi osztálynyi előképzettséggel bíró gyógyszerészek, és ha állatorvos-jelöltek, azon év október hava 1-jéig, melyben 24-ik életévüket betöltik, a gyógyszerész-mesteri illetőleg állatorvosi oklevelet el nem nyerik.

Ha azonban ezek a katonai állománybeli egyévi tényleges szolgálat kedvezményére az állítás alkalmával igénynyel bírtak, ezen igényük épségben tartatik; ellenkező esetben azonban a törvényszerű tényleges szolgálat utólagos teljesítésére behívandók.

16. Azon katonai állománybeli egyévi önkéntesek, a kik egyévi tényleges szolgálatukat, orvosi minőségben óhajtják tel-

jesíteni, a katonai igazolvánnyal és a tudományos képzettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat legalább két hónappal a tényleges szolgálat megkezdése előtt állomány-csapatuknál tartoznak benyújtani, melyt a felettes hadtestparancsnoksághoz, illetőleg a honvédelmi ministerhez terjeszti föl határozathozatal végett.

17. Azon katonai állománybeli egyévi önkéntesek, a kik a főgymnasium elvégzése után a gyógyszerészi pályára lépnek, s az egyévi tényleges szolgálatnak gyógyszerészi minőségben való leszolgálhatását kérelmezik, a katonai igazolványi könyvvel és gyógyszerész-gyakornoki minőségüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg az illetékes honvéd ezred-parancsnokságnál — a már állományba vett egyévi önkéntesek állomány-csapatjoknál — tartoznak benyújtani, melyt a közös hadügyministerhez, illetőleg a honvédelmi ministerhez tartozik felterjeszteni.

A kérelem teljesítése esetében az ily egyévi önkéntesek egyelőre tényleges szolgálatra be nem hívandók, s a gyógyszerész-gyakornoki vizsga letévése után, az egyévi önkéntes gyógyszerészi kedvezményben részesítendők.

Ezen kedvezményre azonban csak azon katonai állománybeli egyévi önkéntesek tarthatnak igényt, a kik azon év október 1-jéig, melyben éltök 26-ik évét betöltik, a gyógyszerész-mesteri oklevelet elnyerhetik.

18. Azon orvosnövendékeknek (orvosoknak), gyógyszerészeknek és állatorvosoknak, a kik háború (mozgósítás) idején a rendes szolgálati időre akár önként léptek be, akár a sorozás útján avattattak föl, az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye, említett minőségükben, a háború (mozgósítás) befejezése után megadható, ha erre vonatkozó igényük már fölavatásuk idején fennállott.

Az ez iránti folyamodvány további intézkedés végett, az állománycsapat által a hadtest-parancsnoksághoz, illetőleg a honvédelmi ministerhez terjesztendő fel.

A kedvezmény megadása előtt eltöltött tényleges szolgálati idő az orvosnövendékeknek (orvosoknak) a katonai állománybeli félévi tényleges szolgálatba, a gyógyszerészeknek és

állatorvosoknak pedig az egyévi tényleges szolgálatba beszámítatik.

19. Mozgósítás esetén azon egyévi önkéntes orvosnövendékek, gyógyszerészek és állatorvosjelöltek, a kik oklevelet még nem nyertek, állomány-csapatuknál teljesítendő katonai szolgálatra hivandók be. Ezen egyévi önkéntesek közül azok, a kik addig szerzett képességek folytán, az egészségügyi, illetőleg gyógyszerészi, vagy állatorvosi szolgálatra alkalmasak, ily szolgálatokra alkalmazandók.

Azon egyévi önkéntes orvos- és állatorvos-jelölteknek, a kik tanulmányaikat már befejezték, de az oklevelet még nem szerezték meg, meg van engedve, hogy végzett tanulmányaikról szóló igazolványaikat állomány-csapatuknál benyujtsák, és ez utóbbi azután az ügyiratokat, a törzskönyvi lap másolatának melléklésével, a közös hadügyi (honvédelmi) ministerhez felterjeszteni köteles.

77. §.

A kedvezmény elvesztése birói elítéltetés következtében.

1. Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét elveszti, a ki a tényleges szolgálat megkezdése előtt vagy után, valamely büntett, vagy valamely nyereségvágyból elkövetett, vagy a közszemérmert sértő vétség miatt jogérvényesen elítéltetett. (V. T. 24. § második bekezdés, és 25. § utolsóelőtti bekezdés.)

Ezen rendelkezés tehát alkalmazásba veendő, ha a büntetendő cselekmény az egyévi, esetleg kétévi tényleges szolgálat teljesítése előtt, vagy annak tartama alatt követtetett el, tekintet nélkül arra, hogy mely időpontban hozatott meg a jogérvényes marasztaló ítélet. Ellenben nem vehető alkalmazásba ezen rendelkezés, ha a büntetendő cselekmény csak a tényleges szolgálatból való kilépés után a tartaléki viszonyban követtetett el.

2. Ily esetben az állomány-csapat a büntető bírósági ítéletet, mihelyt az jogerőre emelkedett, a törzskönyvi lap másolatának melléklésével, a hadseregnél (haditengerészetenél) a közös hadügyministerhez, a honvédségnél a honvédelmi ministerhez terjeszti fel.

A kedvezmény elvesztését a honvédelmi minister, esetleg a közös hadügyministerrel egyetértőleg, mondja ki.

3. A kedvezmény megszüntetése előtt netalán már teljesített tényleges szolgálat ideje a sorhadi, illetőleg a honvédségi tényleges szolgálati időbe beszámítandó.

Azok, a kik korosztályuk és sors-számuk szerint a hadsereg újonczjutalékába jutottak volna és csakis önkéntes jelentkezésük alapján osztattak be, illetőleg helyeztetek át a honvédséghez (130. § 1. pont, második bekezdés), — ha az egyévi önkéntesség kedvezményétől még a tényleges szolgálat megkezdése előtt fosztatnak meg, — a hadsereg újonczjutalékába visszahelyezendők.

Azok, a kik sorozás utján avattattak föl, és sorsszámuk szerint a póttartalékba esnek, a póttartalékba helyezendők át.

Hatodik fejezet.

Az állítási, továbbá a véd- és a szolgálati kötelezettség alól való kibúvás megbüntetésére vonatkozó szabályok. Eljárás.

78. §.

Általában.

1. Büntetendők:

a) az állításra kötelezetteknek az ujonczállításon vagy a feltüvizsgálaton igazolatlanul késedelmes megjelenése;

b) az ujonczállítás elől való szökés;

c) ravasz fondorlatok a törvényes védkötelezettség alól való kibúvás céljából;

d) ravasz fondorlatok a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett, de a hadkötelest meg nem illető valamely kedvezmény elnyerése céljából;

e) a szándékos öncsonkítás.

2. A büntetések, melyek ezen esetekben a védtörvény értelmében alkalmazhatók, a következők:

a) pénzbüntetések;

b) pénz- és szabadságbüntetések együttesen;

c) a korosztály és sorsszám rendjén kívül való állíttatás, a szolgálati kötelezettség meghosszabbításával, vagy a nélkül.

3. A korosztály és sorsszám rendjén kívül büntetésből való állíttatás következménye azon előnyök elvesztése, melyek a sorshuzásból származnak.

Mindazok, a kik büntetésből a korosztály és sorsszám rendjén kívül állíttatnak és alkalmasoknak nyilváníttatnak, elvi-

leg mint ujonczok, a hadsereghez (hadi tengerészethez) sorozandók be.

Ha azonban az illető a 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban csak a honvédséghez való belépéshez elégséges kisebb testmagassággal bír, akkor az illető, mint ujoncz, a honvédséghez sorozandó be, még akkor is, ha az említett korosztályokban a hadsereg képviselője által mint ujoncz be nem soroztatik, a honvédség képviselője által azonban «alkalmas»-nak nyilváníttatik. Ha az illetőnek, alkalmas volta esetében igénye van a papjelölteket és papnövendékeket, az öröklött mezei gazdaságok birtokosait vagy a családfentartókat megillető kedvezményre (V. T. 31., 33. és 34. §§), vagy ha «kevésbé alkalmas»: a hadsereg póttartalékába, kisebb testmagasság mellett pedig a 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban a honvédség póttartalékába sorozandó be. Ez történik azon esetben is, ha az illető az imént nevezett korosztályokban a hadsereg képviselője részéről nem alkalmasnak, a honvédség képviselője részéről azonban «kevésbé alkalmas»-nak találtatik.

Öncsonkítóknál a tökéletes alkalmatosságtól el kell tekinteni. Ezek, mihelyt valamely, habár csak alárendelt szolgálattételre is, még alkalmasok, feltétlenül mint ujonczok a hadsereghez (hadi tengerészethez), ha azonban a hadsereg képviselője részéről be nem soroztatnak, de a honvédség képviselője által elfogadtatnak, vagy pedig ha kisebb testmagassággal bírnak, a korosztályra való tekintet nélkül mint ujonczok a honvédséghez sorozandók l.e. (V. T. 49. §).

A csupán alárendelt szolgálattételekre alkalmasoknak talált öncsonkítók nem számíttatnak be az ujonczjutalékba.

4. Azon védkötelesek, a kik a védtörvény 44. § második bekezdése, továbbá 45, 47, 48 és 49. §§-ai értelmében a korosztály és sorsszám rendén kívüli elbánás alá esnek, ezen felül elvesztik az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére, vagy a tanítókat és tanítójelölteket megillető kedvezményre való netaláni igényöket is. (V. T. 25—30. és 32. §§)

5. Ha valamely, a védtörvény 44. §-a második bekezdése, 45, 47 és 48. §§-ai alapján a korosztály és sorsszám rendén kívül kezelt egyén valamely későbbi korosztályban ismét állításra kötelezetté válik, a korosztály és sorsszám rendén

kivül újólág csak azon esetben kezelhető, ha ismét oly büntetendő cselekményt követ el, mely ilyenmő elbánást von maga után. Ez olyan állományba vett egyénekre is áll, a kik a hadsereghől (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből szolgálatképtelenség miatt lépnek ki.

Az öncsonkítók (V. T. 49. §) valamennyi állításköteles korosztályban a korosztály és sorsszám rendén kívül állíttatnak.

79. §.

Igazolatlanul késedelmes megjelenés az újonczállításon (felülvizsgálaton).

1. Azon állításra kötelezett, a ki a sorozó vagy vegyes felülvizsgáló-bizottság előtti megjelenési kötelezettségének kellő mentség nélkül meg nem felel, kötelességének mielőbbi teljesítésére szükség esetében törvényes kényszereszközök alkalmazása mellett is, szoritandó.

2. Azon állításra kötelezett, a ki az újonczállításra vagy felülvizgálatra (V. T. 39. § első bekezdés) kitűzött időre nem jelenik meg, és késedelmét nem igazolja, 10 forinttól 200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. (V. T. 44. §, első bekezdés.)

3. A bűnrészesek ugyanezen büntetés alá esnek. (V. T. 44. §, első bekezdése.)

4. A büntető eljárás ezen kihágás tekintetében az illetőségi község járási tisztviselőjét, kétes községi illetőség esetében azon járási tisztviselőt illeti, kinek állítási lajstromába az illető védköteles fel van véve.

5. Ezen kihágás akkor is büntetendő, ha az a magyar korona országain kívül követtetett el.

6. Ugyanezen büntetés alá esnek azon, a magyar korona országaiiban tartózkodó osztrák állampolgárok is, a kik ezen kihágást a magyar korona országainak területén vagy máshol követték el.

A büntető eljárás és a határozat hozatal ezen esetekben a tartózkodási hely közigazgatósági hatóságát illeti.

80. §.

Az állítás elől való szökés.

1. A ki azon szándékkal, hogy az állítási kötelezettség alól magát kivonja, az állításról vagy a felülvizgálatról elmarad, mint állításköteles-szökevény kezelendő és büntetendő.

2. Az állításköteles-szökevény az illető újonczállításnál a korosztály és sorsszám rendjén kívül állíttatik, és — ha utóbb önként jelentkezett, és feltéve, hogy mint újoncz soroztatott be, — a rendes sorhadi, illetőleg alkalmasságához képest a honvédségi tényleges szolgálati kötelezettségen felül még egy évet, ellenkező esetben pedig még két évet tényleges szolgálatban eltölteni tartozik, minek folytán összes szolgálati kötelezettsége is megfelelően meghosszabbíttatik. (V. T. 44. §.)

Ha az állításköteles-szökevény, bár csak ideiglenesen, szolgálatra képtelennek találattik, vagy ha mint «kevésbé alkalmas», vagy mint papjelölt, vagy papnövendék, mezei gazdaság birtokosa, vagy mint családfentartó (V. T. 31, 33 és 34. §§) a póttartalékba osztattik be: önkéntes jelentkezése esetében három naptól egy hónapig terjedhető elzárással és 15 forinttól 150 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, ha pedig nem önként jelentkezett, hat naptól két hónapig terjedhető elzárással és harmincz forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha az állításköteles-szökevény a sorozó-, illetőleg felülvizsgáló-bizottság előtt azon év végéig nem jelent meg, melyben életének 36-ik évét betöltötte, s így többé utó nem állítható, tizenöt naptól két hónapig terjedhető elzárással és ötven forinttól háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az állítás elől való szökés bűnrészesei három naptól két hónapig terjedhető elzárással és 15 forinttól 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

3. A határozatot, a korosztály és sorsszám rendén kívül való állítás, valamint a szolgálati kötelezettség meghosszabbítása és a kedvezmények elvesztése tekintetében, első fokban az állításköteles illetőségi községének járási tisztviselője, kétes községi illetőség esetében pedig azon járási tisztviselő

hozza meg, a kinek állítási lajstromába az illető állításköteles fel van véve. (Kivételt lásd 79. § 6.)

A határozatban azon esetre, ha az állításköteles szökevény mint ujoncz alkalmas, különösen kiteendő a szolgálati kötelezettségnek egy vagy két évvel való meghosszabbítása; az illetőnek alkalmatlansága vagy a póttartalékba történt ajánlása esetére pedig az mondandó ki, hogy a büntetési iratok, a határozat jogerőre emelkedése után, a fentemlített szabadság- és pénzbüntetések alkalmazása végett, azonnal az illetékes királyi járásbíróshoz teendő át.

Makacssági ítéletet a járási tisztviselőnek nem szabad hoznia.

A büntető eljárás, a szabadságvesztés- és pénzbüntetésnek az alkalmatlanoknak nyilvánított vagy a póttartalékhoz besorozott állításköteles-szökevényekre, valamint a szökés bűnrészeire való alkalmazása tekintetében, a kir. járásbírószágok hatáskörébe tartozik.

Ha a vádlott a kir. bíróságok részéről az állítás elől való szökésben, illetőleg az ebben való bűnrészeségben bűnösnek nem nyilvánítatik, a közigazgatási hatóságok részéről a védtörvény 44. §-a első bekezdésének büntető rendelkezései, az ezen utasítás 79. §-ában foglalt rendelkezések értelmében, — kivéve az elévülés esetét, — utólag alkalmazandók.

4. A ki állítási kötelezettségét kikerülni törekszik az által, hogy az osztrák-magyar monarchia területét elhagyja, vagy az ujonczozás folyama alatt az osztrák-magyar monarchia határain kívül tartózkodik, vétséget követ el, és egy évig terjedhető fogházzal és 1000 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen büntetésen kívül és annak alkalmazásától függetlenül, az ilyen állításköteles-szökevény az illető ujonczállításnál a korosztály és sorsszám rendén kívül állítatik, és a szolgálati kötelezettség teljesítése és meghosszabbítása tekintetében a 44. §. rendelkezései alá esik. (V. T. 45. §.)

Az intézkedés a korosztály és sorsszám rendjén kívül való állítatás, valamint a kedvezmények elvesztése, és a szolgálati kötelezettség meghosszabbítása tekintetében a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik. A büntető eljárás a szabadságvesztés és pénzbüntetés alkalmazása tekintetében azonban a királyi

törvényszékeket illeti, melyekhez a büntetési eset, a közigazgatásilag meghozott határozat jogerőre emelkedése után, akár besoroztatott az állításköteles-szökevény, akár nem, minden esetben és azonnal átutalandó.

5. A hol az állítási kötelezettség előli menekülés szökés útján nagyobb számmal fordul elő, az ennek meggátolására szolgáló rendkívüli intézkedéseket a honvédelmi minister rendeleti úton fogja megtenni. (V. T. 46. §.) Az alsóbb fokú hadkiegészítési hatóságok felmerülő esetek alkalmából ez iránt a feljelentést megtenni tartoznak.

6. Azon állításköteles-szökevények, a kik azon év végeig, melyben életük 36. évét betöltik, meg nem jelennek, ugyanazon év november havában, a sorozó-bizottság előtti megjelenésre nyilvános felhívás útján, név szerint felszólítandók.

Azon állításköteles-szökevények tekintetében, a kik életök 36-ik évének betöltése után többé utó nem állíthatók, a közigazgatási hatóságok részéről a büntető határozatok nem hozandók meg, és az ily állításköteles-szökevények, mihelyt állítási kötelezettségök megszűnt (16. § 5. pont második bekezdés), az állítási lajstromkivonatok s az esetleges többi vonatkozó iratok csatolása mellett, a törvényszerű szabadságvesztés- és pénzbüntetés alkalmazása végett, a kir. járásbírószágokhoz azonnal feljelentendők.

81. §.

A védkötelezettség alól való kibuvás ravasz fondorlatok által.

1. A ki ravasz fondorlatokat használ a végett, hogy magát vagy más a törvényes védkötelezettség alól kivonjon, vétséget követ el, és egy évig terjedhető fogházzal és 2000 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik. (V. T. 47. §.)

2. A vétkes, kinek érdekében a büntetendő cselekmény akár önmaga, akár más által elkövetetett, épen úgy mint az állításköteles-szökevény a korosztály és sorsszám rendjén kívüli elbánás, a kedvezmények elvesztése, és a szolgálati kötelezettség meghosszabbítása alá esik.

Az erre vonatkozó intézkedés a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik. A büntető eljárás a szabadságvesztés- és pénzbüntetés alkalmazása tekintetében azonban a kir. törvényszékeket illeti, a melyekhez a büntetési eset, a közigazgatásilag meghozott határozat jogerőre emelkedése után, akár besoroztatott a vétkes, a kinek érdekében a büntetendő cselekmény elkövetett, akár nem, minden esetben és azonnal átutalandó.

82. §.

Ravaszhondorlatok a szolgálati kötelezettség tekintetében megengedett valamely kedvezmény elnyerése czéljából.

1. A ki ravasz fondorlatokat használ a végett, hogy magának vagy másnak a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett, de őt meg nem illető valamely kedvezményt, és pedig mint egyévi önkéntes, papjelölt és papnövendék, tanítójelölt és tanító, illetőleg tanító-képezdei növendék, mezői gazdaság birtokosa vagy mint családfentartó (V. T. 25—34. §§), kieszközöljön, vétséget követ el, és hat hónapig terjedhető fogházzal és 1000 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik (V. T. 48. §.)

2. A vétkes, kinek érdekében a büntetendő cselekmény akár önmaga, akár más által elkövetett, a korosztály és sorsszám rendjén kívüli elbánás és a kedvezmények elvesztése (V. T. 65. §.) alá esik, azonban a szolgálati kötelezettség meghosszabbítása nélkül.

Az erre vonatkozó intézkedés a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik. A büntető eljárás a szabadságvesztés- és pénzbüntetés alkalmazása tekintetében azonban a kir. törvényszékeket illeti, melyekhez a büntetési eset, a közigazgatásilag meghozott határozat jogerőre emelkedése után, akár be van sorozva a vétkes, kinek érdekében a büntetendő cselekmény elkövetett, akár nem, minden esetben és azonnal átutalandó.

3. A már besorozott védköteles, a ki valamely kedvezmény elnyerése után mondatik ki jogérvényes határozattal a fentebbi büntetendő cselekményben vétkesnek, a kedvezmény

megszüntetése mellett, a sorhadi illetőleg tényleges szolgálatra küeleltiek osztályába helyezendő át, és tekintet nélkül azon sorozási évfolyamra, a melyhez tartozik — a netán már teljesített tényleges szolgálat idejének beszámítása mellett — a szabályszerű sorhadi, illetőleg honvédségi tényleges szolgálat utólagos teljesítésére szorítandó, azonban az összes szolgálati kötelezettség meghosszabbítása nélkül. Ezenfelül az illető az 1. és 2. pont értelmében még a fentebb említett szabadságvesztés és pénzbüntetés alá is esik.

83. §.

Szándékos öncsonkítás.

1. A ki magát szándékosan megcsonkítja vagy olyan állapotba helyezi, melyben a szolgálati kötelezettség teljesítésére ideiglenesen vagy állandóan képtelenné válik, valamint az is, a ki a védkötelesnek megcsonkítását, vagy a szolgálatra képtelenségét eszközli, vagy erre mint részes közreműködik: vétséget követ el és három évig terjedhető fogházzal és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik. (V. T. 49. §.)

2. Ezen büntetésen kívül az ily megcsonkított, valamennyi állításköteles korosztályban, a korosztály és sorsszám rendjén kívül állítatik, és a mennyiben a hadseregnél (hadi tengerészetnél) vagy a honvédségnél akárminő, bár csak alárendelt szolgálatra is még alkalmas, a törvényszerű sorhadi, illetőleg a honvédségi tényleges szolgálati kötelezettségen felül még két évet tényleges szolgálatban eltölteni tartozik, minek folytán összes szolgálati kötelezettsége is megfelelően meghosszabbítatik.

3. Azon újonczok és póttartalékosok, a kik az ily öncsonkítást állományba vételök előtt követik el, a korosztály és sorsszám rendje szerinti kezeltetés kedvezményét elvesztik és a fentebb elősorolt összes büntetésekkel sújtandók.

4. Az intézkedés a korosztály és sorsszám rendjén kívül való állítás, valamint a kedvezmények elvesztése és a szolgálati kötelezettség meghosszabbítása (2. pont és 92. §. 3. pont) tekintetében a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik.

A büntető eljárás a szabadságvesztés- és pénzbüntetés alkalmazása tekintetében azonban a kir. törvényszékeket illeti, a melyekhez a büntetési eset, a közigazgatásilag meghozott határozat jogerőre emelkedése után, akár be van sorozva az öncsonkító, akár nem, minden esetben és azonnal átutalandó.

84. §.

Büntető eljárás; elévülés.

1. Hogy a büntetőeljárás a jelen fejezetben tárgyalt kihágások és vétségek tekintetében, mely hatóságokat illeti, az az egyes szakaszokban van megállapítva.

2. A közigazgatási hatóságok e tekintetben a számukra megállapított szabályok értelmében tartoznak eljárni.

A bíraskodás első fokban a szolgabíró (Horvát-Szlavonországokban a járáshatóságot), városokban a tanács által ezzel megbízott tisztviselőt illeti.

Másodfokban az alispán, a törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács, Budapest fővárosban a polgármester (Horvát-Szlavonországokban a megyei, Zágráb és Eszék városokban a városi hatóság); harmadfokban pedig a honvédelmi miniszter határoz.

3. A közigazgatási hatóságok által hozott határozatok elleni felebbezések, a kézbesítés napját követő naptól számítva 14 nap alatt nyújtandók be.

A felebbezési jognak és a felebbezési határidőnek a határozatban megfelelő kifejezés adandó.

4. A felebbezésnek elhalasztó hatálya van. A védkötelesek állíttatásának, besoroztatásának és állománybavételének, továbbá a szabályszerű tényleges szolgálatra való bevonatásának azonban a felebbezés által nem szabad halasztást szenvednie.

A védtörvény 44. §-a második bekezdése, 45., 47. és 49. §§-ai alapján büntetésképen a korosztály és sorsszám rendjén kívül ujenczokul vagy póttartalékosokul besorozottak a besorozás napján állományba veendőek és az ujenczjutalékba besorozottak a tényleges szolgálatra *azonnal* bevonandók.

Azok, kik a korosztály és sorsszám rendjén kívüli állíttatásra szóló határozat ellen felebbezést nyújtottak be, ennek elintézéséig a nem tényleges viszonyban meghagyandók; de abban való meghagyásuk az általános állománybavétel időpontján (október 1-jén) túl semmi esetre sem terjedhet.

Azon állításköteles-szökevényekre nézve azonban, a kik állandó tartózkodási helylyel nem bírnak és csak hivatalos nyomozások alapján vagy törvényes kényszereszközök alkalmazása mellett voltak előállíthatók, továbbá azokra nézve, a kiknek ujlagos megszökésétől tartani lehet, a felfolyamodás a tényleges szolgálatra azonnal való bevonatás tekintetében elhalasztó hatálylyal nem bír.

5. Ha a korosztály és sorsszám rendjén kívül való állíttatást és esetleg a szolgálati kötelezettségnek is meghosszabbítását kimondó határozat csak az illetőnek besoroztatása után hozatik meg, vagy hagyatik helyben felfolyamodási uton: ezen körülmény, közigazgatási részről, a hadkiegészítési kerületi és illetőleg honvédezzred-parancsnoksággal a besoroztatás módjának helyesbítése végett, ez utóbbi részéről pedig az állomány csapattal is, közlendő. Az ez által netán szükségessé vált áthelyeztetés a sorhadi illetőleg tényleges szolgálatra kötelezettek osztályzatába, és esetleg a tényleges szolgálatra haladék nélkül való behívás azonnal elrendelendő.

Ha a korosztály és sorsszám rendjén kívül való állíttatást kimondó határozat megsemmisítettik, és ennél fogva az egyik szolgálati kötelezettségi viszonyból a sorsszám rendje szerint valamely másik szolgálatkötelezettségi viszonyba való áthelyeztetésnek van helye, a járási tisztviselő a határozatot a régrehajtás foganatosítása végett az illető elsőfoku katonai hadkiegészítési hatósággal is közölni tartozik.

6. A jelen fejezetben tárgyalt vétségek és kihágások miatt hozott jogervényes ítéletek és büntető határozatok az állíttási lajstrom minden példányába bejegyzendők. (39. §. 4. és 37. §. 4.)

7. Az *elévülést* a védtörvény 67. §-a szabályozza.

85. §.

A büntetés-pénzek hova fordítása; a behajthatatlan pénzbüntetések átváltoztatása.

1. A kihágások czimén befolyt büntetés-pénzek fele részben közigazgatási hatósági fogházak fentartására, esetleg felállítására, fele részben pedig vagyontalan állításkötelesek segélyezhetése végett az illetőségi község szegényalapja javára fordítandók.

A vélségekre kiszabott büntetés-pénzek a hadmentességi díjalap javára esnek.

Ezen utóbbi büntetés-pénzek a hadmentességi díjalap részére törvény által megállapított járulékbba beszámítandók.

2. A befolyt büntetés-pénzek kezelése külön szabályzatok által állapítatik meg.

Ha az illetőségi község a monarchia másik államában fekszik, a befolyt büntetés-pénzek a honvédelmi minister útján juttatandók el.

3. A kiszabott pénzbüntetések behajthatlanságuk esetében a megfelelő szabadságvesztés büntetésre, és pedig a kihágásoknál elzárásra változtatandók át; ilyenkor minden 10 forintig terjedő összeg helyett egy-egy nap számítandó.

A védtörvényben megállapított fogház büntetés helyét Horvát-Szlavonországokban a megfelelő szabadságvesztés-büntetés (súlyos elzárás) alkalmaztatik.

86. §.

Különös rendelkezések a katonai birói hatóság alatt álló személyekre vonatkozólag.

1. A katonai birói hatóság alatt álló, s a 79. §. és 80. §. 1. és 2. pontjaiban (V. T. 44. §.) megjelölt kihágásokban részes személyek tekintetében az eljárás és a határozathozatal a katonai fegyelmi szabályok értelmében erre hivatott, és a csapat- (matrózkar-, hajó-) parancsnokok büntető hatalmával felruházott parancsnokságokat (hatóságokat) illeti, ha csak bűnhalmazat miatt birósági eljárásnak helye nincsen.

2. A 81. § 1., 82. § 1. és 83. § 1. pontjában (V. T. 47, 48 és 49. §§) foglalt büntető határozatok a katonai birói hatóság alatt álló személyekre nézve is érvényesek (V. T. 70. §), a mennyiben az illető büntetendő cselekmény nem a katonai büntetőszabályok szigorúbb rendelkezései szerint ítélendő meg.

3. A biróságilag kiszabott pénz- és fogházbüntetés átváltoztatása valamely megfelelő szabadságvesztés büntetésre, mely esetben a fogház-büntetés helyett rendszerint súlyos elzárás alkalmaztatik, a fent jelzett egyének tekintetében a katonai büntetőszabályok rendelkezései értelmében eszközözlendő.

Hetedik fejezet.

Állítás és besorozás (felavatás).

87. §.

A sorozó bizottság ügyrendje.

1. A közigazgatási hatóság, a hadsereg és a honvédség képviselői a sorozó bizottságban döntő szavazattal bírnak; a sorozó bizottság többi tagjai (41. §.), segédközegek, és csak véleményező szavazatuk van.

2. Az újoncsozói helyiségben a hivatalos állásuknál fogva jogosítottakon és a csoportonkint felhívott hadköteleseken (állításra kötelezettek) kívül senkinek sem szabad jelen lennie.

A rendfentartásról az újoncsozói helyiségben és a sorozási hely környékén a közigazgatási hatóság tartozik gondoskodni.

3. A sorozó bizottság lényegesebb teendői a következők:

a) az állításra kötelezettek hadi szolgálatra való szellemi és testi alkalmasságának megítélése, és az e fölött való határozathozatal;

b) a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett kedvezmények iránt emelt igények megbirálása, és azok feletti határozathozatal; továbbá az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránt emelt igény feletti határozathozatal, a menyiben ezen igény, a sorozás alkalmával tárgyalandó;

c) a besorozottaknak a különböző fegyver- (csapat) nemekhez és hadsereg-intézetekhez való különös alkalmasságának előjegyzése.

4. A sorozó bizottságnak a hadsereghez (haditengerészethez) és a honvédséghez tartozó tagjai mint az illető hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnokság közegei, más hatóságokkal való önálló levelezésre jogosítva nincsenek. Ennélfogva újonczállítási ügyekben utasításokat is csak a fentemlített parancsnokság útján fogadhatnak el, kivéve, ha a késedelem veszélylyel járna.

5. A sorozó bizottság tagjai különösen köteleztetnek az elővezetett egyénekkel való emberséges bánásmódra, és a bejelentett vagy észrevett testi fogyatkozásoknak legszigorúbb titokban tartására.

6. Az újonczállítás alkalmával eszközölt orvosi vizsgálat eredményéről, valamint a sorozó bizottságnak e részben hozott határozatáról sem bizonyítványt, sem az állítási lajstrom másolatát a feleknek kiszolgáltatni nem szabad; szintúgy a bizottsági tagok közt felmerült véleménykülönbségek sem juttatandók a hadkötelesek tudomására, s az erre vonatkozó eljárás ehhez képest szabályozandó.

Ellenben meg van engedve, azoknak, a kik állítási kötelezettségüknek teljesen eleget tettek, kívánatukra bizonyítvány adni arról, hogy nősülhetésök a védőtörvény szempontjából akadályokba nem ütköznek.

7. A sorozó bizottság orvosi tagjainak és minden tényleges vagy nem tényleges szolgálatban álló katonai orvosnak szigorúan megtiltatik, hadköteleseket, a kik az állítás előtt, alkalmasságuk iránt, tőlük orvosi véleményt kérnek, megvizsgálni.

A bizottsági tagok általában kötelesek az újonczállítási működésük tekintetében a felek részéről mindennemű befolyásolást visszaútasítani. Minden bűnös befolyásolás, különösen pedig ajándék, ígéretek azonnal az e részbeli vizsgálat megindítására hivatott bíróságnak tudtára adandók.

8. Általános mozgósítás esetében a fősorozás megszakítandó, de mihelyt lehetséges, ismét folytatandó. A folytatást a honvédelmi miniszter a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg endeli el. Ezen megszakítás tartama alatt utóállítások sem artatnak.

88. §.

A sorozó bizottság tagjainak teendői.

1. A közigazgatási hatóság képviselője, az ezen utasításban számára kijelölt hatáskör mérvéhez képest, vezeti az újonc-állítás teendők szabályszerű végrehajtásának menetét. Ő vezeti az eljárást a védtörvény 31—34. §§-aiban foglalt kedvezmények iránti igények tekintetében, és határoz ezen kedvezmények megadása felett. (Kivételek az 52. és 60. §§-ban.)

Továbbá meggyőződést szerez magának a polgári bizottsági tagok eljárásának helyessége felől.

Kötelessége ezenkívül a bizalmi férfiak jogai és kötelességei iránt az újoncállításnál kioktatni, és az elővezetettek személyazonosságára felől magának több ízben meggyőződést szerezni.

2. A járási tisztviselő kötelessége különösen az előbb említett kedvezmények iránti kérvények előadása és az azok tárgyalására vonatkozó javaslattétel. Örökös továbbá az állításra kötelezetteknek a sorozó bizottság elé rendben való elővezetése és a közigazgatási hatóság számára vezetett állítási lajstrom-példány helyessége felől.

3. A bizalmi férfiak (41. §. 2. A. d) mint az újoncállítási eljárás tanúi vannak jelen, és a mezeti gazdákat vagy a családfenntartókat megillető kedvezmény iránt benyújtott folyamodványok feletti határozathozatalnál mint szakértők működnek.

4. A hadsereg képviselője ellenőrzi az állításra kötelezettek katonai orvosi megvizsgáltságának alaposságát; az ezen utasítás által számára kijelölt hatáskör mérvéhez képest határoz az elővezetettek testi és szellemi alkalmassága, valamint az egyévi tényleges szolgálat (V. T. 25—30. §§.) és a tanítóképezdei növendéki minőségben (52. §.), vagy családi tekintetből való tartós szabadságolás (60. §.) kedvezményének megadása felől; ő intézkedik továbbá a besorozottaknak a csapat szerinti beosztáshoz való különös alkalmasságuk tekintetében leendő előjegyzése iránt.

A sorozó bizottságok általános kötelességei közé tartozik ugyan, miszerint a testi alkalmasság megbirálásánál olyképen járjanak el, hogy ez által a hadsereg és honvédség évenkénti

újonczjutalékainak teljes kiállítása lehetőleg biztosítottassék; de a hadsereg képviselőjének különösen is kötelességében áll oda törekedni, hogy a hadkiegészítési kerületben legalább annyi újoncz soroztassék be, a mennyi a területi hadparancsnokság összes újonczjutalékához viszonyítva az illető hadkiegészítési kerületre esik.

A honvédség képviselőjét azon állításra kötelezettek tekintetében, a kik ezen utasítás értelmében közvetlenül a honvédséghez sorozandók be, hasonló hatáskör illeti.

A felesketés a közvetlenül a hadsereghez (hadi tengerészethez) vagy az ajánlás és beosztás fentartásával, vagy a beosztás fentartásával* besorozottak tekintetében a hadsereg képviselőjének, a közvetlenül a honvédséghez besorozottak tekintetében pedig a honvédség képviselőjének kötelessége.

Ez utóbbi részt vesz az ajánlás és beosztás fentartásáva vagy a beosztás fentartása mellett besorozottak felesketésében is.

5. A hadkiegészítési kerületi tiszt felelős a testmagasság megmérésének helyességéért; ügyel a hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak szánt állítási lajstrom-példány rendes vezetésére az avatási lajstrom és az ajánlati lapok kiállítására, és lehetőleg kipuhatolja a besorozottaknak a csapat szerinti beosztáshoz való értelmi képességét; végre kötelessége a besorozottak felesketése alkalmával az eskü-mintát felolvasni, és a besorozottakat, mint állományba nem vett újonczokat (pót-tartalékosokat) ezen viszonyuk iránt kioktatni.

6. A honvédség kiegészítési tisztjének (41. §. 8. p.) a honvédséget illető teendők tekintetében hasonló kötelességei vannak, mint a hadkiegészítési kerületi tisztnek.

7. A sorozó bizottság orvosi tagjainak kötelessége az állításra kötelezettek testi és lelki minősége iránti véleményadás, továbbá a tekintetbe veendő férfi családtagok keresetképességi fokának kipuhatolása.

8. A hadsereg (hadi tengerészeti) illetőleg a honvédség részéről a sorozó bizottságba rendelt altisztek az állításra kötelezettek testmagasságának megmérésére, az állítási lajstromnak

* Az ajánlás és beosztás fogalmainak meghatározását lásd a 38. §-hoz csatolt magyarázó megjegyzésben.

a hadkiegészítési kerületi és illetőleg honvéd ezredparancsnokságot illető példányának és az avatási jegyzőkönyvnek vezetésére; továbbá a besorozottak ajánlati lapjainak kiállítására alkalmazandók.

9. Az állítási lajstromoknak a sorozás tartama alatt való biztos megőrzéséért első sorban a közigazgatási hatóságnak és a hadsereg-, illetőleg a honvédségnek képviselői felelősek.

89. §.

Az állításra kötelezettek külföldre való utazásának korlátozása.

1. Külföldre való utazási engedély, a fősorozás kezdetétől terjedő időre, valamely állításra kötelezetteknek vagy olyanoknak, a ki az utazás tartama alatt lép az állítási kötelezettségbe, csak beigazolt sürgős szükség esetében adható.

A sürgős szükség az igazolványban, illetőleg az illetékes közigazgatási hatósági jelentésben, melynek alapján az útlevel kiadása kérelmeztetik, határozottan megjelölendő.

2. Állításra kötelezett hivatásszerű tengerészeknek, a kiket az előző újonczállításra nézve mulasztás nem terhel, hivatásuk teljesítése céljából hosszabb útra szóló tengeri utazásengedélyek két évig terjedhető időtartamra adhatók.

3. Azon védkötelesek külföldre való utazásai, kikre nézve a sorozó vagy felülvizsgáló bizottság «Törlendő» határozatot hozott, vagy a kik az utolsó állításra kötelezett korosztályban be nem soroztattak, védkötelezettségi szempontból korlátozásnak alávetve nincsenek.

90. §.

Az állításra kötelezetteknek a sorozó bizottság elé vezetése.

1. Az állításra kötelezetteknek a sorozó bizottság elé vezetése a községi előjárókat illeti, a kik az elővezetettek személyazonosságáért felelősek, és az állításkötelesek elővezetése alkalmával jelen lenni tartoznak.

A járási tisztviselő ellenőrzi és rendezzi az állításra köte-

lezettek elővezetését, és pedig a korosztályok rendjében és minden korosztályon belül a sorsszám szerint.

E célból a nevek sorrendje tekintetében az állítási lajstrom hasonlatosságára szerkesztendő névlajstrommal tartozik magát ellátni.

2. A felhívott három korosztálybeli állításra kötelezettek elővezetése előtt azonban első sorban a korosztály és sorsszám rendén kívül állítandók (A) állítási lajstrom), továbbá azok vezetendők elő, a kik az állítási kötelezettség elmulasztása miatt, mint igazolt távollevők, valamely előző állításra nézve állítandók utó (B) állítási lajstrom).

3. A sorozó bizottság elé nem vezetendők:

a) a hadsereg és a honvédség katonai képző intézeteinek növendékei (16. §.);

b) a vizsgálati és büntetési vagy javító fogságban levő egyének, úgyszintén azok is, a kik, jóllehet szabad lábon, bünyői (elő-) vizsgálat alatt vannak;

c) a nyilvánvalóan alkalmatlanok (25. §. 4. és 94. §. 5. p.);

d) a büntetési fogságból feltételesen elbocsátottak, büntetési idejük lejártáig.

A bíróságok, illetőleg fenyítő intézetek a b) és d) alatti esetekben, ha az illető állításra kötelezett korban áll, vagy állítási kötelezettségének még megfelelni tartozik, a fenyítő eljárás végeredményét, vagy a büntetési fogságból (büntetésének elszünetése, megkegyelmezés folytán) történt elbocsátását közlik azon törvényhatósággal, a melynek területén a bíróság (fenyítő intézet) létezik. Ezután az utóállítás eszközendő, illetőleg e célból az illetőségi község járási tisztviselője értesítendő.

Ellenben az aszódi és kolozsvári javító intézetek növendékei, ha nem bírósági büntető végzés alapján vannak ezen intézetek valamelyikében, a legközelebbi sorozó bizottság elé vezetendők.

91. §.

A testmagasság megmérése.

1. Az állításra kötelezettek megvizsgálása testmagasságuk megméréseivel veszi kezdetét.

2. A hadseregbe és hadi tengerészetbe való belépéshez

legalább 155 centiméternyi, a honvédségbe való belépéshez pedig legalább 153 centiméternyi testmagasság kívánatik meg.

A hadsereg és honvédség számára szükséges mesteremberek, és az irodai szolgálatra alkalmazhatók, továbbá a megkivántató hajós legények és hajó-kézművesek, ha egyébként alkalmasok, testmagasságukra való tekintet nélkül besorozhatók.

3. Feltűnően alacsony természetűek, továbbá a papjelöltek és papnövendékek, a papok, lelkészek és segédlelkészek felöltözve, de lábbeli nélkül, mérhetők meg.

4. Az állításra kötelezettek, a testmagasság megmérése végett, egyenes tartásban, felső testökkel a csípőkből kiemelkedve, kinyújtott álltal, megfeszített térdel olyképen állíttatnak a mérték alá, hogy a lábbütykök és sarkak egymáshoz záruljanak és az utóbbiak a mérő póznát érintsék.

5. A mérő készülék, melyet a törvényhatóságok tartoznak beszerezni, az újonczállítás kezdete előtt a hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak az illető államterületen hitelesített mértékével összehasonlítandó, és szükség esetében kijavítandó.

92. §.

Az állításra kötelezettek orvosi megvizsgálása.

1. Az állításra kötelezettek megvizsgálása csakis ellenző (spanyol fal) mögött, a bizottsági tagok jelenlétében eszközölhető.

A vizsgálatot legelőbb a katonai orvos teljesíti.

2. Az állításra kötelezettek orvosi megvizsgálása és alkalmasságuknak megítélése tekintetében a védkötelesek orvosi

III. melléklet. megvizsgálásáról szóló utasítás (III. melléklet) mérvadó.

3. Ha az orvosi megvizsgálás alkalmával alapos gyanú merül fel az iránt, hogy a testi fogyatkozás szándékosan és azon célból okoztatott, hogy az illető egyén a szolgálati kötelezettség teljesítésére ideiglenesen vagy állandóan alkalmatlanná tétessék: akkor az illető állításra kötelezett, ha «alkalmas»-nak vagy «kevésbé alkalmas»-nak találják, öncsonkító gyanánt való további kezeltetésének fentartása mellett, azonnal besorozandó; ellenkező esetben azonban testi alkalmassága tekintetében a sorozó bizottság részéről érdemleges határozat egyelőre nem hozandó.

Mindezen esetekben a járási tisztviselő a vizsgálatot azonnal megindítani, és a 83. §. 4. pontja értelmében a határozatot meghozni tartozik.

A határozatnak a járási tisztviselő részéről történt meghozatala után a már besorozott egyén, a mennyiben a határozat marasztaló és jogerőre emelkedett, a 84. §. 5. pontjában foglalt határozatok értelmében azonnal a korosztály és sorsszám rendjén kívüli elbánás alá vonandó, a még be nem sorozott egyén pedig újból a sorozó bizottság elé vezetendő, a mely irányában a 78. §. 3. pontja értelmében tartozik eljárni.

Ha az orvosi véleményben nemcsak gyanúnak, hanem az iránti teljes meggyőződésnek adatik kifejezés, hogy ily szándékos testi sértés esete forog fenn, akkor ezen vélemény az állítási lajstromba egész terjedelmében bevezetendő.

Ily esetben az állításra kötelezett azonnal, az állítás alkalmával a 78. §. 3. pontja szerinti elbánás alá vonandó, a korosztály és sorsszám rendjén kívüli kezelés és a szolgálati idő meghosszabbítása tekintetében pedig a határozat az illetékes közigazgatási tisztviselő részéről késedelem nélkül utólag hozandó meg.

4. Könnyű betegségek és sérülések, a melyek előreláthatólag rövid idő alatt begyógyulnak, az «alkalmas»-ra vagy «kevésbé alkalmas»-ra szóló határozatot nem befolyásolhatják.

5. A papjelöltek és papnövendékek, továbbá a papok, lelkészek és segédlelkészek, a kik kinyilatkoztatják, hogy testi fogyatkozásban nem szenvednek, orvosilag meg nem vizsgálandók.

6. A sorozó bizottság elvileg csak saját meggyőződése szerint tartozik eljárni. — Kétséges esetekben tájékozás végett betekinthei ugyan az állításra kötelezettek részéről netán felmutatott orvosi bizonyítványokat, s elfogadhat a községelőljárók és az állítólag alkalmatlant közelebről ismerő állításra kötelezettek részéről is felvilágosításokat; de ezen bizonyítványokhoz és kijelentésekhez kötve egyáltalában nincs.

7. Ha valamely állításra kötelezetről az állíttatik, hogy eskőrban szenved, a sorozó bizottság ezen fogyatkozást megállapítottnak tekinthei, ha az két megbízható, eskü alatt kihallgatott tanu (lehetőleg orvosok, papok, tanítók, munkaadók) egybehangzó vallomásávaloltatik.

Katonai gyógyintézetek és katonai képzőintézetek orvosfőnöki bizonyítványai, továbbá az országos vagy nagyobb nyilvános polgári kórházak részéről kiállított bizonyítványok az eskőr fennállásának érvényes bizonyítékai gyanánt elfogadhatók, ha ezen fogyatkozás az intézeti orvosok saját megfigyelése alapján a leghatározottabb módon megállapított.

A sorozó bizottság azonban ezen tanúvallomásokhoz illetőleg bizonyítványokhoz kötve nincs, és ha szükségesnek tartja, első esetben a katonai kórházba küldést rendelheti el, a második esetben pedig még a hit alatti tanú kihallgatást követelheti.

8. Hasonló eljárás, mint az eskórosoknál, követendő az elmebetegekkel szemben is. Ha a sorozó bizottságnak országos vagy nagyobb belföldi elmeorvosintézetek részéről kiállított bizonyítványok mutattnak fel, ezek teljes érvényűeknek tekintendők.

9. A községelöljárók az állításra kötelezettek érdekében mint szintén az eskórosokkal és elmebetegekkel szemben követendő eljárás gyors lebonyolítása tekintetében is, a mennyiben ezen fogyatkozások ismereteseek, tartoznak mindazon okmányokat, melyek a betegség megállapítása szempontjából szükségesek, már a sorozás előtt beszerezni, és a járási tisztviselőhöz legkésőbb februárius havában beterjeszteni, hogy az a netán szükséges nyomozásokat még a sorozás megkezdése előtt megtehesse.

93. §.

Az állításra kötelezettek kórházba küldése megfigyelés vagy gyógyítás végett.

1. Valamely állításra kötelezett katonai kórházba küldésének akkor van helye, ha oly fogyatkozás megállapításáról van szó, a mely orvosi kijelentés szerint a sorozási helyen egyáltalán meg nem ítéhető és meg nem állapítható, a mi csak hosszabb ideig tartó vagy műszereket igénylő vizsgálat, vagy egyáltalán csak hosszabb megfigyelés után történhetné; továbbá az eskőr megállapítása végett a 92. §. 7. pontja harmadik bekezdése esetében.

2. Polgári kórházba küldhető valamely állításra kötelezett,

ha valamely fogyatkozás legfeljebb négy hónap alatt és sebészeti műtétel nélkül gyógyíthatónak találtatik, — a mennyiben a házi ápolás a megkívántató orvosi kezeltetés tekintetében elégséges biztosítékot nem nyújt.

Sebészi műtetre azonban kényszeríteni senkit sem szabad.

3. A kórházba való küldés felett a hadsereg, illetőleg a honvédség képviselője határoz; a kórházba küldés azonban csak akkor eszközölendő, ha az illető egyén, — a kérdéses bajoktól eltekintve, — fegyveres szolgálatra alkalmas.

4. Ha a közigazgatási hatóság képviselője a katonai vagy polgári kórházba küldést általában indokoltnak nem találja: ezen esetben az állításra kötelezettek vegyes felülvizsgálóbizottság elé vezettetését rendeli el; eskórosoknál és elmebetegekneké azonban ily esetben az ügy a honvédelmi miniszterhez terjesztendő fel döntés végett.

5. A kórházból való elbocsátás után az ily állításra kötelezett a legközelebbi járási tisztviselőnek adandó át, a ki esetleg az illetőnek hazaszállításáról is gondoskodni köteles.

Az illetékes, esetleg megkeresett járási tisztviselő az állításra kötelezettet újlag a sorozó bizottság elé vezetni tartozik.

6. A kórházba való utazás és visszautazás, valamint az esetleges kíséret költségei a 111. §. 4. és 5. pontja értelmében fedezendők.

Az ápolási költségek minden esetben azon szabályok szerint fedezendők, melyek azok fedezése és behajtása tekintetében a kórházakra nézve fennállanak.

94. §.

Az állításra kötelezettek osztályozása és a sorozó bizottság határozatai a hadképesség tekintetében.

1. Az elővezetett állításra kötelezetteknek a tulajdonképeni hadiszolgálatra való testi és lelki képességéről legelőbb a katonai orvos nyilvánítja az állításra kötelezettek orvosi megvizsgálásáról szóló utasítás 6. § a értelmében szövegezett véleményét.

2. Ezután a hadsereg képviselője az orvosi vélemény megfontolása után, a nélkül azonban, hogy ahhoz kötve volna, meghozza és kimondja a következő határozatok egyikét:

- a) Besorozandó.
- b) Kevésbé alkalmas, besorozandó.
- c) Visszahelyezendő.
- d) Fegyverképtelen, vagy
- e) Törlendő.

3. Az «alkalmas»-ok besorozandók, és pedig:

a) a korosztály és sorsszám rendjén kívül állítottak, a 78. §. 3. pontjának határozatai értelmében újonczok gyanánt a hadsereg (hadi tengerészet), illetőleg a honvédség részére, esetleg póttartalékosok gyanánt a hadsereg illetőleg a honvédség részére;

b) a valamely korábbi sorozásra nézve utóállítottak az illető évi zárszám alapján, újonczok vagy póttartalékosok gyanánt;

c) a sorsszám rendjében állítottak az ajánlás és beosztás fentartása mellett, kivéven ezek közül a papjelölteket és papnövendékeket, a tanítójelölteket és tanítókat, az öröklött mezei gazdaságok birtokosait és a családfentartókat, a kik azonnal a póttartalékba sorozandók be, a kikre nézve tehát csak a beosztás van fentartva;

d) a 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban a sorsszám rendje szerint állítottak, a kik a hadsereg képviselője részéről be nem soroztatnak, a honvédség képviselője részéről azonban alkalmasoknak találtnak, a honvédség számára az ajánlás fentartása mellett.

Irodai szolgálatra alkalmazható egyébként alkalmas állításra kötelezettek, testmagasságukra való tekintet nélkül csak azon esetben sorozhatók be, ha az erre alkalmas és a szabályszerű testmagassággal bíró állításra kötelezettek közül a kellő szám előre láthatólag nem lesz kiállítható.

Az ily állításra kötelezettek besorozása azonban mindig csak az okvetlenül megkívánt szükséglet fedezéseig terjedhet és kizárólag olyanokra szorítkozzék, a kiktől várni lehet, hogy az irodai szolgálásban sikeresen lesznek alkalmazhatók.

Oly állításkötelesek, kik a hadsereg képviselője részéről azon oknál fogva nem soroztatnak be, mivel a hadsereg nézve megszabott legkisebb testmagassággal nem bírnak, a honvédség képviselője részéről, ha a honvédségre nézve megszabott leg-

kisebb testmagasságot megütik, csak a 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban sorozhatók be.

A «kevésbé alkalmas»-ok besorozandók, feltétlenül a póttartalékba ajánlandók és a fentebbi szabályok értelmében oszthatók be.

«Kevésbé alkalmas»-ok rendszerint csak a 3-ik korosztályban sorozhatók be; az 1-ső és 2-ik korosztályban csak akkor ha az állításra kötelezett a védkötelesek orvosi megvizsgálását tárgyazó utasítás (III. melléklet) B) jegyzékében foglalt fogyatkozások valamelyikében — kivéve a testi gyengeséget — szenved.

A 3-ik vagy valamely magasabb korosztálybeli «kevésbé alkalmas»-ok besorozása alkalmával a későbbre (esetleg egy vagy két év múlva) minden valószínűség szerint várható alkalmasság is tekintetbe veendő. Ezen esetben a katonai kiképzetés a jelzett későbbi időig elhalasztandó.

4. A visszahelyezésre szóló határozat csak az 1. és 2. korosztályban mondható ki, és az illető állításkötelesnek a következő korosztályban újból való elővezetetését vonja maga után.

5. A 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban minden körülmények közt végérvényes határozat hozandó, vagyis az állításra kötelezett, a mennyiben «alkalmas» vagy «kevésbé alkalmas» gyanánt be nem soroztatik, vagy «fegyverképtelen»-nek vagy «törlendő»-nek mondandó ki.

«Fegyverképtelen»-re szóló határozat csak akkor hozható, ha a védköteles a fegyveres szolgálatra állandóan alkalmatlan, a népfőkelési szolgálatra azonban, fegyver nélkül, még alkalmas.

Az 1. és 2-ik korosztályban a «fegyverképtelen»-re szóló határozat csak akkor mondható ki, ha a III. melléklet 6. és 7. §-ai alapján kijelentett orvosi vélemény szerint a védköteles «fegyveres szolgálatra alkalmatlan», vagy «mindennemű szolgálatra alkalmatlan».

A «Fegyverképtelen»-re szóló határozat ennél fogva azt jelenti, hogy a védköteles, a határozat kimondásakor a népfőkelési szolgálatra, fegyver nélkül, alkalmas. Az ily védköteleseknek a népfőkelésnél való alkalmaztatását a népfőkelési utasítás szabályozza.

A «törlés»-re szóló határozat csak akkor mondható ki, ha az állításra kötelezett baja vagy fogyatkozása folytán kereset illetőleg munkaképességében *állandóan* akadályozva van.

Az 1. és 2-ik korosztályban csak akkor mondható ki a «törlés»-re szóló határozat, ha a III. melléklet 6. és 7. §-án alapján nyilvánított orvosi vélemény szerint a védköteles «mindennemű szolgálatra alkalmatlan».

A törlésre szóló határozat ennél fogva azt jelenti, hogy a védköteles mindennemű hadi szolgálatra, s így a fegyvernélküli népfőlkelési szolgálatra is állandóan és mindenkorra alkalmatlan.

A *nyilvánvalóan alkalmatlanok* a minden kételyt kizáró vizsgálati iratok alapján, a sorozó bizottság elé vezetetés nélkül is, ennek határozata folytán, törölhetők. Ha azonban a vizsgálatok a sorozó bizottság részéről kielégítőnek nem találhatnának, akkor azok kiegészítendőek, vagy pedig az állításra kötelezett elővezetendő.

6. Azon esetekben, midőn a hadsereg képviselőjének határozata a katonai orvos osztályozásához nem csatlakozik, az eltérés indokai a határozat mellett felsorolandók.

7. A hadsereg képviselőjének besorozásra szóló határozata ellen a sorozó bizottság egyik tagja sem tehet kifogást.

Ha a hadsereg képviselője nem az újonczjutalék javára leendő besoroztatást mondja ki, akkor a honvédségi katonai orvos véleményének meghallgatása után, a nélkül azonban, hogy ahhoz kötve volna, a honvédség képviselője nyilatkozik. Erre a polgári orvos mondja ki a maga véleményét, kivéven azon esetet, ha az állításra kötelezett a 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban a honvédség képviselője részéről az újonczjutalék javára besoroztatik.

Az állításra kötelezett védképessége fölötti határozathozatalnál felmerült véleménykülönbség esetében a következő eljárás követendő:

a) Ha valamely 1-ső vagy 2-ik korosztálybeli állításra kötelezett a hadsereg képviselője részéről kevésbé alkalmasnak, vagy alkalmatlannak, a honvédség képviselője részéről ellenben alkalmasnak találhatik, az illető felülvizsgálatra rendelendő.

b) Ha valamely 1-ső vagy 2-ik korosztálybeli állításra kötelezett a hadsereg képviselője részéről kevésbé alkalmasnak

vagy alkalmatlannak, a honvédség képviselője által ellenben alkalmatlannak, illetőleg kevésbé alkalmasnak találhatik, ezen esetben az illető visszahelyezendő; kivéve ha azt a közigazgatási hatóság képviselője alkalmasnak nyilvánítja és felülvizsgálatra rendeli.

c) Azon 3-ik vagy valamely magasabb korosztálybeliek, a kik a hadsereg képviselője részéről az újonczjutalék javára be nem soroztatnak, a honvédség képviselője által, a sorsszámmra való tekintet nélkül, a honvédség újonczjutaléka javára besorozhatók.

d) Azon 3-ik vagy valamely magasabb korosztálybeli állításra kötelezettek, a kiket a hadsereg képviselője kevésbé alkalmasoknak talál, a honvédség képviselője pedig alkalmatlannak nyilvánít, sorsszámuk szerint a póttartalék javára sorozandók be.

e) Azon 3-ik vagy valamely magasabb korosztálybeliek, a kik a hadsereg képviselője részéről sem az újonczjutalékba sem pedig kevésbé alkalmasok gyanánt, a póttartalékba be nem soroztatnak, a honvédség képviselője által, mint kevésbé alkalmasok a honvédség póttartalékába besorozhatók.

f) Ha a véleménykülönbség csupán az alkalmatlanság fokára nézve áll fenn, mindenkor az állam véderejére nézve kedvezőbb nézet juttatandó érvényre, például: a «visszahelyezendő» és «fegyverképtelen» vagy «törlendő» közti nézeteltéréseknél a «visszahelyezésre» szóló osztályozás, a «fegyverképtelen» és «törlendő» közti nézeteltérés esetében pedig a «fegyverképtelen»-re szóló osztályozás.

g) Ha valamely állításra kötelezett a hadsereg és a honvédség képviselői által alkalmatlannak találhatik, az a közigazgatási hatóság képviselője részéről, ha általa alkalmasnak nyilvánítatik, bármely korosztályban felülvizsgálatra rendelhető.

A c) d) e) és f) alatti esetekben a felülvizsgálatnak helye nincsen.

8. Ha oly állításra kötelezetre vonatkozó osztályozásról és határozatról van szó, a ki a honvédséghez jut, a honvédség képviselője a honvédségi katonai orvos véleményének meghallgatása után hasonló eljárást tartozik követni, mint a minő egyébként a hadsereg képviselője számára megállapított: míg

ez utóbbinak a honvédség képviselőjére nézve érvényes szabályokhoz kell magát tartania.

Az osztályozás tekintetében ily esetben a 7. pont második bekezdésében *a) b) f) és g)* alatt foglalt szabályok mérvadók az *a)* alatti szabályok ezen felül minden korosztályra nézve megfelelő alkalmazást nyernek.

9. A felülvizsgáló bizottság elé vezetést kimondó határozatról az állításra kötelezettek közigazgatási részről azonnal szóbelileg értesítendőek, és idejekorán írásbelileg megidézendők.

Ez utóbbi célból azok tartózkodási helyük mindennemű változásának bejelentésére kötelezettek.

10. Azon állításkötelesek, a kik beigazolják, hogy felszentelt papok vagy alkalmazott lelkészek, illetőleg segédlelkészek vagy papi jelleggel bíró tanárok (49. §. 1. pont), és alkalmasoknak vagy kevésbé alkalmasoknak találtnak, szintén besorozandók, de közvetlenül a póttartalék nyilvántartásába veendőek fel (49. §. 2. pont).

11. A sorozó bizottságnak a hadképesség tekintetében hozott határozatai ellen a fél részéről felfolyamodásnak helye nincsen.

95. §.

A besorozottak beosztása a hadseregbe (hadi tengerészetbe) és a honvédségbe.

1. A besorozottak beosztása a hadseregbe (haditengerészetbe) és a honvédségbe, — ha azok az ajánlás és a beosztás fentartása mellett, vagy a beosztás fentartásával a póttartalékba való ajánlás mellett soroztattak be, csak a sorozó járásonkénti jutalék kivétel, illetőleg a hadjutalékok számbavétele alapján történhetik meg. (IX. Fejezet.)

2. Az alább megjelölt újonczok és póttartalékosok azonban már besoroztatásuk alkalmával a hadseregbe (haditengerészetbe), illetőleg a honvédségbe osztandók be, és pedig:

a) a büntetésképen a korosztály és sorsszám rendjén kívül állítottak:

b) a valamely korábbi sorozásra nézve utóállítottak, a kik az illető évi zárszám alapján osztandók be;

c) a hivatásszerű tengerészek, a kik a hadi tengerészet újonczjutalékának teljes fedezéseig a korosztályra és sorsszámra való tekintet nélkül a hadi tengerészethez osztandók be;

d) a 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban a sorsszám rendje szerint állítottak, a kik a hadsereg képviselője részéről be nem soroztatnak, a honvédség képviselője által azonban a honvédséghez besorozandóknak mondatnak ki.

Ezen esetekben a besorozásra vonatkozó határozathozatal után a hadsereg, illetőleg a honvédség képviselője által, az ajánlás mellett, egyszersmind a hadseregbe (haditengerészetbe) illetőleg a honvédségbe való beosztás is kimondandó és az állítási lajstromba bevezetendő.

3. Az előző 2. *a)* pont értelmében közvetlenül a hadsereghez besorozottak, — kivéve a védtörvény 48. §-a alapján besorozottakat, — a csapattestekhez (hadsereg-intézetekhez) is azonnal beosztatnak, és pedig rendszerint a gyalogsághoz; csakis azok, a kik valamely más fegyvernemhez kiváló alkalmassággal bírnak, osztandók be ez utóbbihoz.

Azon öncsonkítók, a kik csupán alárendelt szolgálattételre alkalmasak és így az újonczjutalékba nem számíttatnak be, a hadseregnél rendszerint az egészségügyi csapatba osztandók be; ha azonban azok mesterségüknél vagy nyert előképzettségüknél fogva más csapatoknál és intézeteknél is előnyösen használhatók, akkor az ily öncsonkítók ezen csapatok és intézetek között megfelelőleg szétosztandók.

96. §.

A besorozottaknak a csapatok szerinti beosztásra való előjegyzése.

1. A besorozottaknak a csapatok szerinti beosztásra való előjegyzése tekintetében a IV. melléklet mérvadó. IV. melléklet.

2. Ezen előjegyzés általában csak azon fegyver- (csapat-) nemekre és hadseregintézetekre korlátolandó, melyek az illető hadtesti területből egészítettnek ki. (VII. melléklet.) VII. melléklet.

3. A hadsereg képviselője katonai orvosi vélemény alapján és a hadkiegészítési tiszt által megállapított egyébkénti al-

kalmasságra való tekintettel meghatározza, hogy melyik fegyvernemhez (hadseregintézethez) történjék ezen előjegyzés.

4. A hadsereghez vagy az ajánlás és beosztás fentartása mellett besorozottak közül, — kivéve azokat, a kik a 95. §. értelmében azonnal csapat szerinti beosztásban részesülnek, — előjegyzendők:

a) az egyévi önkéntesek és a védtörvény 25. §-a első bekezdése b) pontja (ezen utasítás 63. §-a 3. pontja) alapján az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére igényt tartó védkötelesek a választott csapatost, illetőleg kérelmük alapján a honvédség számára; a hadseregbeli lovasság számára azonban csak akkor, ha az egyévi tényleges szolgálatot saját költségükön teljesítik. Az egyévi önkéntes gyógyszerészek a honvédséghez való jelentkezésből ki vannak zárva.

b) a hivatásszerű foglalkozásuk folytán a IV. melléklet 1. §. 1) pontja értelmében az egészségügyi szolgálatra kiválóan alkalmas védkötelesek mint szintén az irgalmasok rendjéhez tartozó világiak az egészségügyi csapat számára.

5. A közvetlenül a póttartalék számára besorozottak közül előjegyzendők:

a) A papjelöltek és papnövendékek a gyalogság számára;

b) a tanítójelöltek és tanítók, továbbá az öröklött mezei gazdaságok birtokosai a gyalogság vagy vadász-csapat számára;

c) az előző 4. pontban b) alatt említettek az egészségügyi csapat számára;

d) a besorozottak kiválasztása és beosztásáról szóló utasítás értelmében az élelmezési intézetekhez kiválóan alkalmasok az élelmezési szak számára.

6. A csapatok szerinti beosztás fennakadás nélküli végrehajtása tekintetéből azon besorozottak, a kik két, sőt több fegyvernemhez való alkalmassággal is bírnak, mindezek számára előjegyzendők.

7. A besorozottak részéről, beosztásuk iránt, netán nyilvánított óhajtások lehetőleg figyelembe veendőek, ha azok a szolgálat érdekeivel egyáltalán összeegyeztethetők és alattuk meg nem engedett indokok nem lappanganak.

8. A kilátásba vett beosztás az avatási lajstrom 32-ik rova-

tában az illető csapatnem (hadseregintézet) bejegyzése által feltüntetendő.

97. §.

Eljárás a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett kedvezmények megítélése és megadása körül.

1. A szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett kedvezmények iránti kérvények tárgyalására vonatkozó szabályok a IV. fejezetben foglaltak.

A papjelölteknek és papnövendékeknek, az öröklött mezei gazdaságok birtokosainak és a családfentartóknak igény-jogsultsága az illető kedvezményre azon esetre is érvényben marad, ha azok a korosztály és sorsszám rendjén kívül állítatnak.

2. Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének megadása az V. fejezetben tárgyalatik.

98. §.

Az állítási lajstrom vezetése.

1. A sorozás eredménye az állítási lajstromban az illető korosztály, illetőleg a megfelelő sorozási évfolyam számára nyitott rovatok alatt, következő módon jegyzendő be, úgymint:

a) a hivatalos eljárás keletnapja *minden* állításkötelesnél, tekintet nélkül arra, hogy minő határozat hozatott fölötte, a 10. rovat alatt;

b) szintűgy minden elővezetett állításkötelesnél a testmagasság, és pedig centiméterekben kifejezve a 11. rovat alatt;

c) a hadseregbeli illetőleg honvédségi katonai orvosi vélemény,* továbbá ezen határozatok: «Besorozandó», «Kevésbé alkalmas», «Besorozandó», «Visszahelyezendő», «Fegyverképtelen» és «Törlendő»; továbbá kevésbé alkalmasoknál a kato-

* Hamisítások meggátítása céljából az osztályozások mindig nagy kezdőbetűkkel és összefüggőleg irandók; például «Alkalmas», «Kevésbé alkalmas».

nai kikézésnek netán 1 vagy 2 évre szükséges elhalasztása (94. §. 3. pont, utolsó bekezdés); végre az el nem fogadás indoka azon esetben, ha a katonai orvos részéről alkalmatlan vagy kevésbé alkalmasnak osztályozott valamely állításra kötelezett a hadsereg képviselője által be nem soroztatik, — a 12. rovat alatt;

d) a törvényszerint megengedett kedvezmények iránt emelt igények fölött hozott határozatok, vagy az e tekintetben netán emelt kifogások, vagy a bejelentett felebbezés (felfolyamodás) a 13. rovat alatt; például: «. kedvezményben részesítetik» vagy «kérelmével elutasítatik», «felebbezés bejelentve»;

e) azon körülmény, hogy az illető az ajánlás és beosztás fentartása mellett, avagy mint újoncz vagy póttartalékos soroztatott be, és ha a besorozott azonnal a hadseregbe vagy a honvédségbe beosztatott, az illetőnek beosztása (például: «fentartva», «mint újoncz a hadseregbe», «mint póttartalékos a honvédségbe», «a honvédségbe, az ajánlás fentartva») — a 14. rovat alatt;

f) mindazon esetekben, midőn felülvizsgálatnak van helye, az orvosi vélemények s az illető bizottsági tagok nyilatkozatai, az eltérő nézetek rövid indokolása mellett a 12. rovat alatt, maga a felülvizsgálatra vezetést kimondó határozat pedig a 15. rovat alatt;

g) előleges rendelkezések, mint például «az állítólagos fogvatkozás gyógyítása (megfigyelése) végett polgári (katonai) kórháznak adandó át», «öncsonkítás gyanuja alatt áll» stb. úgyszintén az állításról való elmaradás és a meg nem jelenésnek esetleg ismert indoka, a 15. rovat alatt.

2. Azon rovatokba, melyek a 2-ik és 3-ik korosztálybeli sorozási eredménynek bejegyzésére vannak szánva, mindaddig, míg az 1-ső illetőleg 2-ik korosztálybeli állítási kötelezettségről van szó, — semmi esetre sem szabad ezen utóbbi korosztálybeli sorozási eredményt bejegyezni. Ha az állításköteles a sorozás alkalmával egyúttal a 2-ik illetőleg 3-ik korosztályra nézve is megfelelt állítási kötelezettségének (106. §. 1. pont), ezen körülmény az illető korosztály rovataiban feltüntetendő.

3. Ha valamely állításra kötelezett neve kitörölendő volna, például, ha az illető időközben elhalt, vagy mivel az illető név

kétszer fordul elő, a törlés okai tömör rövideggyel felemlítendőek. A törlésnek oly módon kell történnie, hogy a név olvasható maradjon.

Javításoknak az állítási lajstromban nem szabad előfordulniok; ha azonban kikerülhetők nem voltak, ilyenek gyanánt határozottan megjelölendőek és a sorozó bizottság mindhárom elnöke (a közigazgatási hatóság, a hadsereg és honvédség képviselői) által aláírandók.*

Kivakarni semmit sem szabad.

Az állítási lajstromok az aláírás előtt összeegyztetendőek.

99. §.

Az avatási jegyzőkönyv vezetése. Az ajánlati lapok kiállítása.

1. Valamely hadkiegészítési kerületben illetőséggel bíró és az egyik év szeptember 1-től a következő év augusztus 31-ig felavatott valamennyi egyénről a hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál egy a 19. minta szerinti avatási jegyzőkönyv vezet. 19. minta.
tetik. Ezen jegyzőkönyv az év folyamán füzetenként szerkesztendő, és az év végén, névlajstrom csatolása mellett kemény táblába kötendő.

Ezen jegyzőkönyvbe az összes besorozottak felveendőek, tekintet nélkül arra, hogy önként léptek-e be, vagy a fősorozás vagy utóállítás útján, az ajánlás és beosztás fentartása mellett, vagy pedig a hadseregbe (hadi tengerészetbe) avagy a honvédségbe való maradandó beosztás mellett soroztattak-e be.

Az avatási jegyzőkönyvnek a sorozásnál vezetendő füzetek a fősorozás után a már meglévő füzetekhez csatolandók, és a 2-ik rovatban a folyó szám folytatandó.

A közvetlenül a honvédségbe besorozottokról a honvéd ezred-parancsnokság saját külön avatási jegyzőkönyvet vezet.

2. Az avatási jegyzőkönyv rovatai általában az állítási lajstrom alapján töltendőek be; különösen megjegyeztetik:

a) Ha a besorozott zeneértő, ez a 21. rovatba jegyzendő.

* Az állítási lajstromok kimélese végett a porzó használata kerülendő.

b) A 23. rovatba a netáni fogyatkozások viendők át az állítási lajstromból.

c) A 24., 25. és 26. rovatok a hadkiegészítési tiszt kijelentése szerint töltendők be.

d) A 27. rovatba a besorozott által netán előzőleg katonai szolgálatban töltött idő és azon csapat vagy intézet veendő fel, a melynél legutóbb szolgált.

e) A 28. rovatba beirandó: vajjon a besorozott a sorszám rendje szerint, vagy a korosztály és sorsszám rendjén kívül és melyik kategória szerint állítatott, továbbá a felesketés, vagy esetleg az eskütétel megtagadása.

f) A 29. rovatba felveendő: a szolgálati kötelezettség, és annak netáni meghosszabbítása, esetleg valamely a szolgálat teljesítése tekintetében engedélyezett kedvezmény; továbbá egyévi önkénteseknél, vajjon a szolgálatot a katonai (harczó) állományban, vagy orvosi, állatorvosi vagy gyógyszerészi minőségben teljesítik-e.

g) Az ajánlásnak s esetleg a beosztásnak is fentartásával besorozottaknál a 30. és 31. rovatok csakis a jutaléknak sorozó járásonkénti és csapatok szerinti kivetése, illetőleg a jutalékok végleges számbavétele után töltendők be.

h) A 32. rovatban a csapatok szerinti beosztásra való alkalmasság jegyzendő elő, s annak idején a csapattest (hadsergintézet), melyhez az illető beosztatott, irandó be.

3. Az avatási jegyzőkönyv naponként lezárandó, az állítási lajstrommal összehasonlítandó és az illető katonai bizottsági tagok által aláírandó.

4. A sorozás alá kerülő idegenekre vonatkozó avatási jegyzőkönyv vezetése tekintetében a 101. §. 10. pontja irányadó.

23. minta.

5. Minden az újonczállítás után besorozott egyén a 20. minta szerinti ajánlati bizonyítványt kap, mely az ajánláshoz és beosztáshoz képest töltendő ki, és a hadsereg, illetőleg a honvédség képviselője által irandó alá. (Kivétel: 100. §. 4. pont.)

Ha a besorozott egyén azonnal állományba vétetik, azonban a nem tényleges állományban meghagyatik, akkor az ajánlati lap helyett egy, az ezen utasítás II. részében foglalt minta szerinti katonai (honvédségi) igazolványi lapot kap.

Azon besorozottak, a kik közvetlenül a póttartalék nyil-

vántartásába vétetnek fel, csak a 12. minta (49. §. 2. pont) szerinti igazolványt kapják.

100. §.

A besorozottak felesketése.

1. Naponként az újonczállítás befejezése után a besorozottak felesketése a 88. §. 4., 5. és 6. pontjaiban foglalt szabályok értelmében eszközendő.

2. A besorozottak előtt az 1-ső és 5-ik hadiczikkek anyanyelvükön, felolvasandók és megmagyarázandók.

Miután előttük az eskü fontossága is kellőképen hangsúlyoztatott, a közvetlenül a hadsereghez (hadi tengerészethez) és az ajánlás és beosztás fentartása mellett, vagy a beosztás fentartásával besorozottak által a hadsereg (haditengerészet) számára, a közvetlenül a honvédséghez besorozottak által pedig a honvédség számára megállapított szolgálati eskü ünnepélyes módon leteendő.

Az eskü letételénél vallásos jelvények használatára nincsen szükség.

Ha valamely állításra kötelezett az eskü letételét megtagadná, az eskü az illető előtt felolvasandó és ezen eljárás az avatási jegyzőkönyv 28. rovatában megjegyzendő.

Azon, az ajánlás és beosztás fentartása mellett vagy a beosztás fentartásával besorozottak, kik a sorozási eredmény alapján a honvédséghez osztatnak be, a honvédségi esküt a tényleges szolgálatra való bevonulásuk alkalmával tartoznak letenni.

3. A besorozottak ezen alkalommal az állományba nem vett viszonybeli kötelezettségeik felől (137. és 138. §§.) is behatóan kioktatandók, és az ajánlat vagy beosztás fentartása mellett besorozottak különösen arra figyelmeztetendők, hogy ajánlásuk illetőleg beosztásuk augusztus vagy szeptember havában fog tudomásra hozatni; továbbá, hogy csapat szerinti beosztásuk felől a behívójegy, illetőleg a katonai igazolványi könyv által fognak értesítettetni.

Az ajánlati lapok kézbesítése után (99. §. 5.) a besorozottak elbocsátandók.

4. A védtörvény 44., 45., 47. és 49. §-ai alapján büntetésképen a korosztály és sorsszám rendjén kívül újonczok gyanánt besorozottak a felesketés után és a behívó jegy kézbesítése mellett a hadkiegészítési kerületi illetőleg honvéd ezredparancsnoksághoz való azonnali bevonulásra utasítandók.

A szökés gyanuja alatt állóknál a bevonulás a járási tisztviselő által közvetítendő. Minden esetben az avatási jegyzőkönyv kivonata az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnokságnak pósta útján megküldendő.

101. §.

Állítások megkeresés útján.

1. Megkeresés útján akkor történik az állítás, ha a 27. §-ban megállapított előfeltételek mellett az állításra kötelezettnek valamely idegen sorozó járásban vagy Boszniában és Hercegovinában való elővezetése megengedtetik.

Az aszódi és kolozsvári javító intézetek növendékei, a mennyiben nem valamely büntető bírósági végzés alapján vannak ezen intézetekben, okvetlenül a legközelebbi sorozó bizottság elé vezetendők.

2. A megkeresés útján való állításoknak rendszerint az idegen sorozó járás *fősorozása alkalmával* kell megtörténniök.

A megkeresés útján való utóállításoknak csak kivételesen és különösen indokolt körülmények közt szabad előfordulniök.

3. A megkeresés útján állítandó minden védkötelesre nézve az állítási lajstromból 3 példányban kivonát szerkesztendő és az állítás eszközzésére megkeresett járási tisztviselőnek még a fősorozás kezdete előtt és legkésőbb februárius hó második felében megküldendő. Ha a magyar korona országaiiban illetőséggel bíró valamely egyénnek a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban való állításáról van szó, az állítási lajstromkivonat csak két példányban küldendő meg a megkeresett járási hatóságnak.

Csak ha egyszersmind a szolgálati kötelezettség teljesítése körüli valamely kedvezmény iránt is emeltetett volna igény, vagy ha az illetőségi sorozó járáson kívül való állításra a 27. § 2. pontja második bekezdése értelmében kivételesen csak május

1-je után adathatott volna meg az engedély: ezen esetekben az állítási lajstromkivonat csak az e részbeni határozat meghozatala után, akkor azonban minden késedelem nélkül, küldendők át.

4. A megkeresett járási tisztviselő az illető állításra kötelezettet, ha az állítási lajstromkivonat a fősorozás kezdetéig megérkezik, a fősorozásra, egyébként pedig a legközelebbi utóállításra tartozik elővezetni.

5. Az elővezetett egyén személyazonosságáért a tartózkodási hely községi előjárója felelős.

Ha a megkeresés útján állítandónak személyazonossága a községi előjáró, más megbízható személyek által, vagy más egyéb módon kétséget kizárólag meg nem állapítható, avagy ha az állítás alkalmával ez iránt kétségek merülnek fel, akkor az állításköteles az illetőségi sorozó bizottsághoz utasítandó.

6. Ha a külföldön tartózkodó valamely állításra kötelezettnek megengedtetett, hogy a tartózkodási helyéhez közelebb eső valamelyik belföldi sorozási helyen állhasson elő, annak ottan leendő állíttatása akkor is eszközölhető, ha az állítási lajstromkivonatok még meg nem érkeztek volna; megkívántatik azonban, hogy magát az illetékes hatóságnak erre vonatkozó engedélyével, és személyazonosság tekintetében is minden kétséget kizáró módon igazolni tudja. Ezen engedélyben azon nap, melyen az illető állításra megjelenni tartozik, határozottan megjelölendő.

Az ily állításra kötelezett az ajánlás és beosztás fentartása mellett sorozandó be, kivéve, ha a hadsereg képviselője kevésbé alkalmasnak nyilvánítja vagy be nem sorozza, ellenben a honvédség képviselője alkalmasnak, illetőleg kevésbé alkalmasnak találja, mely esetben az illető közvetlenül a honvédséghez sorozandó be, ha a 3-ik vagy valamely magasabb korosztályba tartozik.

Az ily állításról jegyzőkönyv veendő fel, a mely minden sorozó bizottsági tag által aláírandó és az illetékes hatóságnak megküldendő, a mely a hadkiegészítési kerületi és honvéd ezredparancsnoksággal egyetértőleg jár el.

7. A megkeresés útján állított idegen védkötelesekről az azok állítása iránt megbízott közigazgatási hatóság évenként lezárandó névjegyzéket tartozik vezetni.

8. A megkeresés útján állítottak az állítási lajstrom «Észrevétel» rovatát nevük aláírásával ellátni tartoznak.

9. A szolgálati kötelezettség teljesítése körül netán kérelmezett valamely kedvezmény, vagy az egyévi tényleges szolgálat kedvezményének megadása tekintetében a IV. és V. fejezetben foglalt szabályok irányadók.

10. Az idegen járásbeli állításra kötelezettek felavatásáról a hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezred-parancsnokságok, melyek a felavatást eszközlik, a 19. minta szerint, avatási lajstromokat szerkeszteni és hasonló minta szerint különös avatási jegyzőkönyveket vezetni tartoznak. (99. §. 4. pont.) A besorozottak a 99. §. 5. pontja szerint kapnak ajánlati lapot.

11. Az állítás foganatosítása után az illetékes járási tisztviselő, továbbá az illető hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezred-parancsnokságok az állítási hely megfelelő kiegészítési hatóságai részéről az állítási lajstromkivonatnak, illetőleg az eredeti avatási lajstromnak is megküldése által, a hivatalos eljárás eredményéről késedelem nélkül értesítendő, esetleg azon körülmények, melyek az állítás foganatosítását akadályozták, közlendők.

Az állítás eredménye az illető állítási lajstromokba beiktandó; az eredeti állítási lajstromkivonat ellenben ügyiratszerűleg megőrzendő.

Azokról, a kik a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokban állítottak utó, az illetékes járási tisztviselő az utóállítási lajstrom kivonat másolatát a honvéd ezred-parancsnokságnak megküldeni tartozik.

A hadkiegészítési kerületi parancsnokság az eredeti avatási lajstromot az illetőséggel bírók avatási jegyzőkönyvébe (99. §.) beiktatni és aztán szintén ügyiratszerűleg megőrizni tartozik.

12. A Bosniában és Hercegovinában állítás alá került védkötelesek tekintetében a sorozó bizottságok hasonló módon tartoznak eljárni.

Az ott állított, s a magyar korona országaiban illetőséggel bíró védkötelesekre vonatkozó állítási lajstromkivonatok a honvédelmi miniszterhez terjesztendő fel.

13. Ha az illetékes elsőfoku hadkiegészítési hatóság

véli, hogy valamely idegen helyen állított védköteles besorozandó lett volna, és hogy ekként az ellenkező határozat helytelen erről a magasabb foku hadkiegészítési hatósághoz jelentést tesz.

A honvédelmi miniszter határoz aztán az illetőnek a egyes felülvizsgáló bizottság elé vezettetése fölött.

102. §.

Utóállítások általában.

1. A fősorozásról engedéllyel vagy engedély nélkül elmaradt állításra kötelezettek utóállítandók. Utóállításnak idegen járásban csak kivételes esetekben van helye (27. és 101. §§).

2. Utóállítások a szükséghez képest tartandók. Ezek megtartása céljából rendszeren minden egyes hadkiegészítési kerületi parancsnokság székhelyén állandó sorozó bizottság van szervezve. Ha valamely hadkiegészítési kerületnek földrajzi vagy közlekedési viszonyai föltétlenül még egy második állandó sorozó bizottság föllállítását igénylik: ezt a honvédelmi miniszter az illető hadtestparancsnoksággal egyetértőleg, kivételesen elrendelheti.

3. Az utóállítások minden hónap 5-ik és 20-ik napján, május hóban ezenfelül a szükséghez képest 12-én és 27-én és ha e napok vasár- vagy ünnepnapra esnek, vagy ha az utóállítás foganatosítására több egymásután következő nap szükséges, a rá következő köznapokon tartandók meg.

Márczius és április hónapokban az állandó sorozó bizottságok nem működnek.

4. Az állandó sorozó bizottság szervezete hasonló a mozgó sorozó bizottságéhoz. (41. §.)

A sorozó bizottsági tagok és a segédszemélyzet lehetőleg a sorozó bizottság székhelyén levő közigazgatási hatóság és csapatok kebeléből rendelendő ki.

De mindegyik törvényhatóságnak jogában áll, azon esetben, ha az állandó sorozó bizottság valamely más törvényhatóság területén székel, a saját állításra kötelezettjei irányában való hivatalos eljárás végett ezen állandó sorozó bizottsághoz a közigazgatási tagokat kiküldeni.

5. A hadkiegészítési kerületi parancsnokság székhelyén

működő állandó sorozó bizottságnál a hadsereg részéről a hadkiegészítési kerületi parancsnok, a hadkiegészítési kerületi parancsnokság székhelyén kívül föllállított állandó sorozó bizottságnál pedig egy törzstiszt a sorozási helyen fekvő helyőrségi hadcsapatok állományából működik közre.

Az ilyen sorozó bizottságnak a hadsereghez (hadi tengerészethez) tartozó tagjai minden ügyre nézve az illető hadkiegészítési kerületi parancsnokság közegeiként szerepelnek.

Ha valamely a honvédséghez jutó egyén utóállításáról van szó, Bosniában és Hercegovinában a honvédség képviselőjének teendőit is egyelőre a hadkiegészítési kerületi parancsnok veszi át.

6. Az elővezetett egyén személyazonosságáért a községi előljáró felelős.

A községi előljáró akadályoztatása esetében az állításra kötelezettek mellé megbízható kísérelendő.

7. Egyebekben az utóállításokra nézve a fősorozásra vonatkozólag megállapított összes rendelkezések is megfelelő alkalmazást nyernek.

103. §.

A fősorozásról távolmaradottak utóállítása.

1. A járási tisztviselők, továbbá a hadkiegészítési kerületi és honvéd ezred-parancsnokságok különös kötelessége odahatni, hogy a fősorozásról távolmaradottak a lehető legrövidebb idő alatt utóállítsanak.

2. A szükséges nyomozásokat valamely távollevő egyén tartózkodásának és a «teljesen ismeretlenek»-nek kipuhatolásáért első sorban az illetőségi község előljárói, illetőleg a «teljesen ismeretlenek»-re vonatkozólag azon község előljárói, melynek összeírási lajstromába az illető egyén fel van véve, és ezen felül, mindkét osztályzatbeliekre vonatkozólag az ezen célból minden községben évenként szervezendő puhatoló bizottságok tartoznak megtenni. Ezen közegeknek ez iránybani tevékenysége a járási tisztviselő által ellenőrizendő.

3. Mihelyt azonban e nyomozások eredményei levelezés útján folytatandó tárgyalásokat igényelnek: a járási tisztviselő

köteles azokat fogamatba venni és teljes körültekintéssel és erélytelvel folytatni.

4. Ha e nyomozások folytán az elmaradt egyén valamely idegen járásban puhatoltatik ki, annak utóállítását azonnal elrendelendő. Az ily állításkötelesek rendszerint az illetőségi sorozó bizottság elé vezetendők. (27 §.)

5. Bárhol fognak el valakit, a kire vonatkozólag a nyomozások azt mutatják, vagy csak alaposan gyanítják is, hogy állítási kötelezettségének meg nem felelt, tartózkodási helyének járási tisztviselője tartozik az illető egyén illetőségi községének járási tisztviselőjétől a szükséges fölvilágosításokat beszerezni és ezekhez képest eljárni.

6. A járási tisztviselő nyomban a fősorozásnak a járásban történt befejezése után, tartozik minden községi előljárónak a községbeli távolmaradottak és teljesen ismeretlenek névjegyzékét átadni.

7. Ha ily elmaradt egyén a községben megjelent, felgyógyult, vagy máshol tartózkodása, avagy halála kiderített, vagy a vizsgálati, büntetési vagy javító-fogságban lévő egyén fogságából kiszabadult, illetőleg valamely szabadrabon levő hadköteles ellen (90. §.) a büntető eljárás megszüntetett, vagy végre, ha a fogságból föllételesen elbocsátottak büntetési ideje letelt, ez a járásbeli tisztviselőnek azonnal bejelentendő, a ki a községi előljáróságnak jelentése, illetőleg a fenyítő bíróságnak (fegyintézetnek) ide vonatkozó közlése folytán és anélkül, hogy a fősorozást bevárná, az illetőnek utóállítását, illetőleg elhalálozás esetében kitörlését eszközli.

8. A 6-ik pontban említett jegyzékek megőrzendők, és a községi előljáró személyében beállott változás esetében a lelépő községi előljáró által utódjának átadandók.

104. §.

Az utóállítási lajstromok kiállítása.

Az utóállítás fogamatosítása céljából a járási tisztviselő az illető védkötelesekre nézve az állítási lajstromból sorozójárásonként három példányban kiállítandó teljes tartalmu kivo-

natokat tartozik készíteni és pedig azon állítási lajstromból, a melynek alapján az illetők állítandók.

Azoknál, a kik a C) állítási lajstrom alapján állítatnak utó, az illetékes járási tisztviselő az illető korosztály «Észrevétel» rovatába bejegyezni tartozik, vajjon az illetők az ajánlás és beosztás fentartásával, vagy valamely kedvezmény folytán mint póttartalékosok a beosztás fentartása mellett sorozandók-e be, vagy hogy sorsszámuk szerint a kivetés, illetőleg a végleges számbavétel eredményéhez képest hová jutnak.

A megkeresés útján utóállítandókra vonatkozó utóállítási lajstromok kiállítása tekintetében ezenkívül a 101. §-ban foglalt rendelkezések irányadók.

105. §.

Utóállítandók kérelmei a szolgálati kötelezettség teljesítése körüli valamely kedvezmény és az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránt.

A szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett valamely kedvezmény, vagy az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránti kérvények elintézése tekintetében a IV. és V. fejezetben foglalt ide vonatkozó rendelkezések mérvadók.

106. §.

Az utóállítások végrehajtása.

1. Az utóállítás mindenkor az elmulasztott állítások elsejére vonatkozólag eszközözendő, egyúttal azonban érvényes valamennyi elmulasztott állításra nézve is.

2. Egyébként az utóállításoknál hasonló eljárás követtetik mint a fősorozásnál.

3. Ha valamely az A) és B) állítási lajstrom alapján utóállítandó egyén csak valamely következő évben került állítás alá, akkor az illető ezen utóbbi év A), illetőleg B) állítási lajstromába is bejegyzendő. (37. §. 6. pont és 38. §. 4. pont).

107. §.

Eljárás az utóállítás végrehajtása után.

1. Az utóállítás eredménye az utóállítási lajstromból az illető állítási lajstromok mindegyik példányába szószerint átjegyzendő (37—40. §§.).

Az «Észrevétel» rovatában az utóállítási lajstromra, illetőleg az ügyszámra hivatkozásnak kell történnie.

Az eredeti utóállítási lajstrom ügyiratszerűleg megőrzendő.

2. Ezen és hasonló beiktatások az állítási lajstromokban a járási tisztviselő, illetőleg a hadkiegészítési kerületi vagy a honvédezd-parancsnokság által saját példányában aláírandók.

108. §.

Eljárás a külföldön tartózkodó állítás-kötelesek irányában.

1. Állítás-kötelesek, kik külföldön állandóan megtelepedetteknek tekintendők (V. melléklet 1. §. 3. pont) és különösen figyelemre méltó esetekben azok is, a kik külföldön hosszabb ideig, például tanulmányi czélból tartózkodnak, a sorozó-bizottság előtt való személyes megjelenés alól felmenthetők, ha a külföldi cs. és kir. képviseleti hatóság orvosától, vagy más a képviseleti hatóság által e végett kiküldött orvostól kiállított, s az illető cs. és kir. osztrak-magyar képviseleti hatóság részéről megerősített bizonyítványokkal igazolják, hogy ők oly testi fogyatkozásokban szenvednek, melyek «Visszahelyezendő», «Fegyverképtelen» vagy «Törlendő» határozatot vonnak maguk után.

A határozatot, ha a honvédséghez jutó állítás-kötelesekről van szó, a honvédelmi minister egymaga, minden más esetekben pedig a honvédelmi minister a közös hadügyministerrel egyetértőleg hozza meg.

2. Állításra kötelezett papjelöltek és papnövendékek a sorozó-bizottság előtt való személyes megjelenés alól a honvédelmi minister által a közös hadügyministerrel egyetértőleg minden körülmények közt felmenthetők.

3. Az eljárás az V. számú mellékletben szabályoztatik. V. melléklet.

4. A külföldön levő hadihajók parancsnokságai fel vannak

hatalmazva oly állításköteleseket, a kik a hadi tengerészetbe való felvételre alkalmasak, és a tényleges szolgálatnak matrózi minőségben a besorozás napján való megkezdésére magukat kötelezik, a rendes szolgálati időre besorozni, a mennyiben állományi és szolgálati viszonyaik ezt megengedik.

Az ily besorozottak minden körülmények között a hadi-tengerészet állományában maradnak, s egyébként szolgálati kötelezettségük tekintetében ezen utasítás értelmében kezelhetnek.

Az ily besorozásokra vonatkozó közlések a 148. §. 3. pontjában foglalt szabályok szerint eszközözendők.

109. §.

A távollevők névjegyzéke.

Mindazon állításra kötelezettekről, a kik az illető végleges számbavétel időpontjáig állítási kötelezettségöknek vagy épen nem, vagy véglegesen még nem tettek eleget, a járási tisztviselőknél s a hadkiegészítési és honvéd-ezredparancsnokságoknál jegyzék vezetendő.

21. minta. Ezen jegyzék minden sorozójárára nézve a 21. minta szerint készítendő el, és abba a távollevők születési évük szerint elkülönítve vezetendők be.

2. Ezen jegyzékbe a végleges számbavétel alapján és közvetlenül annak befejezése után felveendők:

a) azok, a kik a sorozásra nem jelentek meg, legyen bár távollétük igazolt vagy igazolatlan;

b) azok, a kik a sorozásra megjelentek ugyan, de a kikre nézve valamely oknál fogva ezen utasítás rendelkezéseihez képest végérvényes határozat nem hozathatott, például a felülvizsgálatra rendelték vagy gyógyítás végett valamely kórházba küldöttek, de még elő nem vezetettek;

c) a hadsereg és a honvédség katonai képző intézeteinek növendékei.

3. A távollevők jegyzékéből csak a következők törölhetőek, u. m.:

a) a besorozottak;

b) azok, a kikre vonatkozólag valamely sorozó vagy

felülvizsgáló bizottság részéről «Visszahelyezendő», «Fegyverképtelen» vagy «Törendő» határozat hozatott;

c) az elhullak, vagy biróilag holtnak nyilvánítottak;

d) a «Teljesen ismeretlenek», a kik az állítási lajstromba tévesen vétettek fel;

e) az engedély mellett tényleg kivándoroltak;

f) azok, a kik az illetőség téves vélelmezése folytán vétettek fel az állítási lajstromba, ha az illetőségi sorozójárási állítási lajstromában előfordulnak, végre

g) azok, a kik valamely más sorozó járásban nyertek illetőséget.

4. Minden törlésnél hivatkozni kell az ennek alapjául szolgáló ügyiratra.

Kitörlések más, mint a 3. pontban említett okokból csakis az elsőfokú hadkiegészítési hatóságok egyetértő javaslata folytán, a honvédelmi minister engedélyével eszközölhetők.

5. A 3. g) pontban említett esetekben az illető egyén az újabb illetőség szerinti elsőfokú közigazgatási és katonai kiegészítési hatóságok által a «távollevők jegyzék»-ébe iktatandó be, a melyek aztán a jelen szakaszban szabályozott eljárást befejezni tartoznak.

110. §.

Ellenőrzés az állítási kötelezettség teljesítése tekintetében.

Azon egyének tekintetében, a kik éltük 21-ik évét meghaladták, s

a) községi illetőségüket változtatják;

b) ipar-engedély, vagy ipar-igazolvány iránt folyamodnak;

c) bel- vagy külföldre szóló igazolási okmányt, munkavagy cselédkönyveket stb. kérelmeznek;

d) nyilvános szolgálatban való alkalmaztatás iránt folyamodnak:

azon hatóság, melyet a határozathozatal, vagy a kiállítás joga megillet, meggyőződést tartozik magának szerezni az iránt, hogy a folyamodó megfélelt-e és mi módon felelt meg állítási kötelezettségének.

Ha ez alkalommal az derülne ki, hogy folyamodó állítási kötelezettségének nem felelt meg, a törvényes eljárás azonnal megindítandó, esetleg az illetékes járási tisztviselőhöz jelentés teendő.

111. §.

Újonczállítási költségek.

1. Újonczállítási költségeikül tekintendők:

a) a sorozó bizottság polgári,* katonai és honvédségi tagjainak, továbbá a segédszemélyzetnek napidíjai (pótlékai) és úti-költségei;

b) az ezen bizottság számára és a sorshúzásnál szükséges eszközöknek beszerzési költségei;

c) A sorozó bizottság hivatalos működésére és a sorshúzásra szükséges helyiségek bérköltségei;

d) a családfentartók keresetképeség tekintetében megvizsgálendő férfi rokonainak, továbbá a sorshúzás és állítás alá kerülő állításra kötelezetteknek ételmezési és utazási költségei, esetleg a katonai vagy polgári kórházba való küldés hasonló költségei;

e) az említett egyének kísérőinek hasonló költségei.

2. Az 1. a) pont alatt említett és a hadsereg (haditengerészet) részéről kiküldött bizottsági tagokat illető költségek a közös hadügyi, a honvédségi tagokat illető költségek pedig a honvédelmi ministeri költségvetést terhelik.

3. Az 1. a) pont alatt említett többi költségek, továbbá az 1. b) és 1. c) alatti költségek az illető törvényhatóság javadalmát, Horvát-Szlavonországokat illetőleg pedig mindezen költségek a honvédelmi ministeri költségvetést terhelik.

Költségkimelés tekintetéből mindenütt, a hol hivatali épületekben erre alkalmas helyiségek vannak, a sorshúzásra és újonczállításra ezek használandók.

4. Az 1. d) alatt említett költségeket, valamint a kórházba való oda- és visszautazás netáni költségeit (93. §. 6. p.) az

*) A polgári hivatalnokoknak napidíjra vagy úti költségre nincs igényük, ha úti utalványt élveznek, és a míg hivataluk területi körén belül alkalmazottnak.

illető állításra kötelezett, illetőleg a tekintetbe jövő férfi-rokon maga viseli. Vagyontalanok az illetőségi község által segélyezendők.

A járási tisztviselő ügyelni tartozik, hogy ezen segélyezés elegendő módon eszközöltessék.

Vagyontalan idegen állításra kötelezettek elővezetésénél az ételmezésükre és utazásukra fordított elkerülhetetlen költségek megtérítése az illetőségi községtől követelhető.

5. Az 1. e) pont alatt említett költségek az illetőségi községeket terhelik.

Idegen hadkötelesek kíséreti költségeinek megtérítése mindazonáltal csak akkor igényelhető, ha kizárólag idegen s nem egyúttal saját állításra kötelezettek is vezetettek elő.

Ha azonban valamely állításra kötelezett katonai, vagy polgári kórházba küldése alkalmával az illető állításra kötelezett hibája (színlelés, szökés gyanúja, ellenszegülés) folytán kísérő kirendelése válik szükségessé, a kíséret költségeit maga az állításra kötelezett tartozik viselni.

Nyolczadik fejezet.

Felülvizsgálat.

112. §.

Általában.

1. A felülvizsgálat az állításra kötelezettek és a besorozott védkötelesek hadi szolgálatra való képességöknek vegyes (felülvizsgáló) bizottság által való újabb megvizsgálásában és megírálásában áll.

2. A vegyes felülvizsgáló bizottságokat, a területi had- (hadtest-) parancsnokságokkal egyetértőleg, minden területi had- (hadtest-) parancsnokság területén a kellő számban a honvédelmi minister szervezi és állítja fel.

A felülvizsgálatok a szükséghez képest meghatározott és dejeunerben kihirdetett, lehetőleg egyszer és mindenkorra megállapított napokon és órákban tartandók meg.

3. A vegyes felülvizsgáló bizottságok működési napjainak megállapítására azon hatóságok vannak hivatva, melyek ezen bizottságokat felállítják.

4. A felülvizsgálándók a járási tisztviselő, illetőleg a csapattestek stb. részéről a hivatalos működés napjára a felülvizsgáló bizottság székelyre beállítandók; megjelenésük kellő időben bejelentendő, hogy a felülvizsgáló bizottsági tagok csakis a szükség esetében üljenek egybe.

5. A felülvizsgálándók orvosi megvizsgálása és osztályozása tekintetében a védkötelesek orvosi megvizsgálására vonatkozó utasítás mérvadó; semmiesetre sem szabad tehát a felülvizgá-

atnak csupán az előadott vagy az elővezetés alapjául szolgáló fogvatkozások megvizsgálására szorítkozni.

A Bosnia- és Hercegovinában állított állításkötelesek csakis valamely belföldi vegyes felülvizsgáló bizottság elé vezethetők.

6. Általános mozgósítás esetében az összes vegyes felülvizsgáló bizottságok működésüket a mozgósítás első napján be- szüntetni tartoznak.

Ezen bizottságok működésüket, a viszonyokhoz képest, valamely későbbi időpontban ismét megkezdik, és folytatják, a midőn is azok a szükséghez képest több egymásután következő napon is működhetnek.

A vegyes felülvizsgáló bizottságok működésének újból való megkezdése a területi had- (hadtest-) parancsnokságok által hozandó javaslatba.

113. §.

A vegyes felülvizsgáló bizottságok szervezete.

1. A vegyes felülvizsgáló bizottság tagjai:

A) a közigazgatási hatóság részéről:

a) a honvédelmi ministernek egy általa kinevezett képviselője; és

b) egy orvos;

B) a hadsereg részéről:

a) egy tábornok vagy valamely magasabb rangú törzstiszt, mint a katonai területi had- (hadtest-) parancsnokság képviselője;

b) a katonai területi had- (hadtest-) parancsnoksághoz a hadkiegészítési ügyek végzésére beosztott előadó, vagy annak helyettese;

c) az imént említett parancsnokság egészségügyi előadója vagy valamely más törzser orvos, kivételesen valamely ezredorvos is;

C) a honvédség részéről:

a) egy tábornok vagy törzstiszt, mint a honvédség képviselője;

b) egy honvédségbeli katonai orvos, a honvéd kerületi parancsnokságok székelyein ezek egészségügyi előadója vagy annak helyettese.

2. Valamely védköteles felülvizsgáltatásánál nem működhetik közre az, a ki már annak besorozásánál is hivatalosan eljár.

3. Az 1. pontban A. a), B. a) és b) és C. a) betűk alatt megjelölt tagoknak döntő, a többi tagoknak pedig csak véleményező szavazatuk van.

4. Tollvivők gyanánt közreműködnek:

A) a közigazgatási hatóság részéről:

egy az 1. a) pont alatt megnevezett tag által e célra kijelölt hivatalnok;

B) katonai részről:

a katonai területi had- (hadtest-) parancsnoksághoz beosztott, s a hadkiegészítési ügyekben alkalmazott főtiszt, esetleg valamely hadkiegészítési kerületi tiszt, továbbá a honvédségnek egy hadkiegészítési vagy ezen ügyekben jártas más tisztje.

114. §.

A vegyes felülvizsgálati bizottság hatásköre.

1. A hadi szolgálatra való képességek fölötti határozathozatal végett a vegyes felülvizsgáló bizottság elé vezetendők:

a) azon állításkötelesek, a kiknek a hadseregbe (hadi tengerészetbe) vagy a honvédségbe való besoroztatása katonai részről megtagadtatott, és a kik a közigazgatási hatóság részéről felülvizsgálatra jelöltettek ki;

b) az állítás alkalmával besorozottak, a kik a sorozási év végéig, és ha a tényleges szolgálatba lépés később történik, ezen időpontban, szolgálatképteleneknek találtnak, a mennyiben a fogyatkozás az állománybavétel idejében (október 1-jén) már fennállott;

c) ez egyévi önkéntesek, a kik a tényleges szolgálatba lépés alkalmával szolgálatképteleneknek találtattak;

d) az önkéntesek, ha a szolgálatképtelenséget előidéző fogyatkozás már a besorozás (felavatás) napján fennállott, de akkor megállapítható nem volt.

Eskórosok és elmebetegek, még ha már be is vannak sorozva, nem vezetendők a vegyes felülvizsgáló bizottság elé.

A vegyes felülvizsgáló bizottság továbbá hivatva van véleményt adni azon férfi rokonok keresetképesége fölött, a kik a tényleges szolgálat alól, békében, családi tekinteteből való fölmentés, avagy állandó szabadságolás (V. T. 34. §.) igénybevétele alkalmával tekintetbe jönnek, és a kiknek a vegyes felülvizsgáló bizottság elé vezetése elrendeltetett. (58. § 3. pontja és 60. §.)

3. Ha valamely ujoncz csak azon csapatra nézve találta alkalmatlannak, a melyhez beosztott: ezen esetben az illető különbeni alkalmasság mellett, nem vegyes, hanem katonai felülvizsgálat alá vonandó.

4. Póttartalékosok nem vezethetők a vegyes felülvizsgáló bizottság elé, ezek adott esetben katonai felülvizsgálat alá vonandók.

115. §.

Felülvizsgálati lajstromok és igazolványok.

1. Az ujonczállítás alkalmával felülvizsgálatra rendelt, egy és ugyanazon helyen elővezetendő összes állításkötelesekről a járási tisztviselő sorozó járásonként három példányban kiállítandó felülvizsgálati lajstromokat köteles szerkeszteni.

2. Felülvizsgálati lajstromokul az illető állítási lajstrom szó szerinti kivonatai használandók, és ilyenekül a sorozási év megnevezése mellett, határozottan megjelölendők, például:

Felülvizsgálati lajstrom: 1888/89. ujonczállítási év.

3. A hadseregnél (hadi tengerészetnél) vagy a honvédségnél már állományba vett egyénekre vonatkozólag a felülvizsgálati lajstromok hasonló módon, — mint fentebb előadatott, — az illetékes hadkiegészítési kerületi illetőleg honvéd ezredparancsnokságok részéről, azonban minden egyesre nézve külön-külön és két példányban állítandók ki.

Ha a felülvizsgálat az állítási lajstromkivonatok előleges beszerzése által halasztást szenvedne, akkor a felülvizsgálati lajstromok a B) állítási lajstrom mintájára maguk az illető csapatok részéről állítandók ki; kitöltésükre az avatási jegyzőkönyv vagy a törzskönyvi lap vonatkozó adatai szolgálnak. Azon rovatok, melyek számára az adatok csak az állítási lajstromból volnának kivehetők, ezen esetben nem töltendők ki.

Hasonló módon tartozik a csapattest a felavatott önkéntesekre vonatkozó felülvizsgálati lajstromokat is kiállítani.

4. A már felavatottakra vonatkozó felülvizsgálati lajstromokhoz csatolandó: a bemutatási jegyzőkönyv kivonata, a katonai orvosfőnöki bizonyítvány, valamint a netán meglevő, és az elővezetendő egyén testi fogyatkozására és szolgálatképtelenségére vonatkozó okmányok és vizsgálati iratok.

5. A családfentartói kedvezmény kérelmezése alkalmával tekintetbe jövő azon férfi rokonok számára, a kik a vegyes felülvizsgáló bizottság elé vezetendők, a járási tisztviselők részéről igazolványok adandók ki arról, hogy keresetképeségük fokának megállapítása céljából a vegyes felülvizsgáló bizottság előtt megjelenni tartoznak. (58. §. 3. és 6.)

116. §.

A vegyes felülvizsgáló bizottság elé való vezetés.

1. A vegyes felülvizsgáló bizottság elé vezetendő egyének mellé (114. §.) a járási tisztviselők, illetőleg csapattestek és intézetek részéről megbízható kísérők adandók, kik az elővezetett egyének személyazonosságát bizonyítani képesek.

Az ujonczállítás alkalmával felülvizsgálatra rendelt egyének elővezetésének, a költségek kevesbítése céljából, sorozó járásonként összegyűjtve, vagy legalább nagyobb csapatokban, az ujonczállításra következő hónapokban kell történnie.

2. Ha valamely állításköteles azon felülvizsgálati határidőre, melyre megidézett, igazolás nélkül meg nem jelent, annak utólagos elővezetése a vegyes felülvizsgáló bizottság elé törvény szerint megengedett kényszereszközök alkalmazása mellett elrendelendő, és az illető, — ha elmaradását igazolni nem tudja, — a védtörvény 44. §. (ezen utasítás 79. és 80. §§-a) értelmében kezelendő.

Ezenfelül az illető az utólagos felülvizsgálatása folytán felmerült utazási és kíséreti költségek megtérítésére is köteleztetik.

Azon 3-ik vagy valamely magasabb korosztálybeli állításköteles, a ki felülvizsgálatra rendeltetett, de azon meg nem jelent, a megjelölt különbeni következmények terhe mellett, azon

év december 31-ig vonható utólagos felülvizsgálat alá, a melyben élte 36-ik évét betölti.

Ha ellenben valamely 1-ső vagy 2-ik korosztálybeli állításköteles a következő évi fősorozás kezdetéig (márczius 1-ig) nem jelent meg a felülvizsgálaton, annak utólagos felülvizsgálatása nem eszközözendő, hanem az illető közvetlenül és pedig, ha a felülvizsgálatról való elmaradását igazolni nem tudja, a védtörvény 44. §-a szerinti elbánás mellett, a sorozó bizottság elé állítandó.

3. A kísérőknek az elővezetendőkre vonatkozó felülvizsgálati lajstromok, illetőleg a családfentartói kedvezményről tekintetbe jövő férfi rokonok jegyzékei átadandók.

Az utóbbiakra vonatkozó tárgyalási iratokat a honvédelmi miniszter esetleges rendeletével együtt (58. §. 6) a felülvizsgáló bizottság a törvényhatóság első tisztviselőjétől vagy a járási tisztviselőtől kapja meg.

4. A hadsereg (haditengerészet) vagy a honvédség állományába már felvett egyének felülvizsgálása mindig azon felülvizsgáló bizottság által eszközözendő, mely a felülvizsgálandó egyén állomási (tartózkodási) helyéhez legközelebb esik.

5. A járási tisztviselő által felülvizsgálatra elküldendő egyének és kíséretük utazása, a hol gőzhajó vagy vasút nem használható, előfogaton, a felavatottaké pedig a katonai szállítási szabályzatok szerint történik.

Vasúton vagy gőzhajókon csak az utolsó osztály számítható fel.

Ezen szabályok érvényesek a visszautazásra nézve is.

117. §.

A vegyes felülvizsgáló bizottság határozatai.

1. Az elővezetettek hadi szolgálatra való képessége fölött, a bizottság orvosi tagjainak meghallgatása után, legelőbb a hadsereg, illetőleg ha az elővezetett egyén a honvédséghez tartozik vagy ahhoz jut, a honvédség képviselője nyilatkozik.

2. A vegyes felülvizsgáló bizottság határozatainak, melyek mellett az esetleges testi fogyatkozások is felemlítendők, *állításköteleseknél* így kell szólaniok:

- a) Besorozandó,
- b) Kevésbé alkalmas.
Besorozandó.
- c) Visszahelyezendő.
- d) Fegyverképtelen, vagy
- e) Törlendő.

3. *Besorozottaknál* a határozatoknak ekként kell szólniok:

- a) «Tovább szolgálni köteles», ha az elővezetett az újonczjutalékra esik és abban meghagyandó;
- b) «Áthelyezendő a honvédséghez», ha a hadsereg újonczjutalékára eső, 3-ik vagy valamely magasabb korosztálybeli védköteles a honvédség újonczjutalékába vétetik át;
- c) «Kevésbé alkalmas, áthelyezendő a póttartalékba (esetleg a honvédség póttartalékába)», ha az újonczjutalékra eső védköteles kevésbé alkalmasnak találtatik;
- d) «Elbocsátandó a hadseregből (hadi tengerészetből, honvédségből)», ezen hozzátétellel:

«Állításra kötelezett», ha a sorozó bizottságnak valamely 1-ső vagy 2-ik korosztálybeli állításkötelesre vonatkozólag a «Visszahelyezendő» határozatot kellene kimondania, vagy

«Fegyverképtelen», vagy

«Törlendő», ha a sorozó bizottságnak valamely állításkötelesre vonatkozólag az előbbi, illetőleg az utóbbi határozatot kellene kimondania.

4. A besorozottakra vonatkozólag a 3. pontban b), c), d) betűk alatt említett határozatok alapján a pótleány állítása is kimondandó azon esetben, ha kétséget kizárólag megállapították, hogy a testi fogyatkozás, a melynek következtében a felülvizsgálat eszközöltetett:

a) az állománybavétel idejében (október 1-jén) (114. §. 1. b), vagy

b) a tényleges szolgálat megkezdése napján (114. §. 1. c), vagy

c) a felavatás napján (114. §. 1. d) már fennállott, mert pótleány-állításnak a védtörvény 41. §-a értelmében csak ezen előfeltétel mellett van helye.

5. A hadsereg képviselőjének ilyen határozata ellen: «Besorozandó», vagy «Tovább szolgálni köteles» (mint újoncz)

felülvizsgáló bizottság egy tagja sem tehet kifogást. Ugyanez áll, ha a fenti határozatot a sorsszám rendje szerint a honvédséghez jutó, illetőleg oda besorozott valamely védkötelesre vonatkozólag a honvédség képviselője mondja ki.

6. Ha a hadsereg, illetőleg a honvédség képviselője nem a besorozás, illetőleg nem a tovább szolgálás mellett nyilatkozik: az elővezetettek védképességére nézve a határozatok a következő szabályok szerint hozandók meg:

a) Ha a hadsereg képviselője valamely 3-ik vagy magasabb korosztálybeli állításkötelest az újonczjutalékra be nem soroz, vagy az ugyanezen korosztályokbeli valamely besorozottnál nem a tovább szolgálás mellett nyilatkozik, a honvédség képviselője ellenben a «Besorozandó» illetőleg «Tovább szolgálni köteles» (mint újoncz) határozatot mondja ki, az illető védköteles a honvédség újonczjutalékába soroztatik be, illetőleg helyeztetik át.

b) Ha a hadsereg képviselője valamely 3-ik vagy magasabb korosztálybeli védkötelest «Kevésbé alkalmas»-nak nyilvánít, az illető a póttartalékba sorozandó be, illetőleg helyezendő át, kivéve, ha a többi három szavazatképes tag őt alkalmasnak jelenti ki, mely esetben az állításköteles mint újoncz a hadsereghez, illetőleg mint újoncz az ajánlás és beosztás fenntartásával*) besorozandó, a már felavatott s állományba vett egyénre nézve pedig azon határozat mondandó ki, hogy «tovább szolgálni köteles»; végre ha egyedül a honvédség képviselője mondja ki alkalmasnak, az előző a) pont alkalmazandó.

A sorsszám rendje szerint a honvédséghez jutó, illetőleg abba már besorozott azon védköteles, a kit a honvédség képviselője «Kevésbé alkalmas»-nak nyilvánít, a honvédség póttartalékába sorozandó be, illetőleg helyezendő át; kivéve, ha a többi szavazatképes tag az alkalmasság mellett nyilatkozik, mely esetben a védköteles a honvédség újonczjutaléka részére besorozandó, illetőleg abban meghagyandó.

c) Azon 3-ik vagy valamely magasabb korosztálybeliek, a kiket a hadsereg képviselője sem az újonczjutalékra, sem, mint

* Az «ajánlás» és «beosztás» fogalmainak meghatározását lásd a 38. §. 3. pontjához tett magyarázó megjegyzésben.

kevésbé alkalmasokat, a póttartalékba be nem soroz, illetőleg sem «Tovább szolgálni kötelesek»-nek, sem «Kevésbé alkalmas»-oknak és a «póttartalékba áthelyezendők»-nek nem nyilvánít, a honvédség képviselője részéről, mint «Kevésbé alkalmas»-ok, a honvédség póttartaléka számára elfogadhatók.

d) Minden egyéb esetekben a szavazattöbbség dönt.

e) Ha, — a fentebb említett eseteket kivéve, — csupán szavazategyenlőség volna elérhető, akkor, ha az illető védköteles az 1-ső vagy 2-ik korosztályba tartozik, a «Visszahelyezendő» illetőleg «Elbocsátandó, állításra kötelezett» határozat mondandó ki; ha azonban csak a fölött forog fenn véleménykülönbség, hogy az elővezetett «Fegyverképtelen» vagy «Törlendő»-e, akkor a «Fegyverképtelen», illetőleg «Elbocsátandó, Fegyverképtelen» határozat mondandó ki.

A 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban, tekintettel a fentebb előadottakra, még csak azon eset fordulhat elő, hogy a «Kevésbé alkalmas», «Fegyverképtelen» vagy «Törlendő» osztályozások tekintetében merül fel a szavazategyenlőség.

Ily esetben a határozatnak «Fegyverképtelen», illetőleg «Elbocsátandó, Fegyverképtelen»-re kell szólnia.

f) Ha, — az a), b) és c) alatti eseteket kivéve, — sem szavazattöbbség, sem a szavazatok egyenlősége nem volt elérhető, az e) pont értelmében kell eljárni.

g) A «Törlendő» határozat csak egyhangúlag mondható ki.

7. Ha valamely besorozott egyénre vonatkozólag a vegyes felülvizsgáló bizottság nem mondja ki határozatilag, hogy a megállapított «Kevésbé alkalmasság» illetőleg «Alkalmatlanság»:

a) az illetőnek állományba vételekor, vagy

b) a tényleges szolgálatba lépés napján, vagy

c) a felavatás napján már fennállott: az illető a hadseregbeli illetőleg honvédségi tagok által azonnal katonai felülvizsgálat alá vonandó.

8. Azon esetekben, midőn a vegyes felülvizsgáló bizottság netaláni vizsgálatokat vagy az elővezetettnek valamely katonai (polgári) kórházban leendő megfigyeltetését (gyógykezelését) találná szükségesnek, ezen irányban hozandó határozat. Ha a testi fogyatkozás, a melynek megállapítása vagy gyógyítása végett a különben alkalmas állításköteles a kórházba

küldetett, nem létezönek nyilvánított, vagy meggyógyított: az illető, újabb felülvizsgálat nélkül felavatandó.

9. Egyebekben valamennyi határozatra nézve a 92, 93 és 94. §§. rendelkezései is megfelelő értelemben nyernek alkalmazást.

10. A családfentartói kedvezménynél tekintetbe jövő férfi rokonok keresetképesége fölött a vegyes felülvizsgáló bizottság részéről írásban és indokolva adandó vélemény.

A keresetképeség osztályozása tekintetében az 57. §. 5. pontja nyer alkalmazást.

A keresetképeség fokának megállapítása és az ez irányban való határozathozatal kizárólag a polgári orvost, illetőleg a közigazgatási hatóság képviselőjét illeti; azonban a vegyes felülvizsgáló bizottság minden más tagjának szabadságában áll, netáni különvéleményét beiktatni.

11. A vegyes felülvizsgáló bizottság határozatai ellen a él részéről felfolyamodásnak helye nincsen.

118. §.

A felülvizsgálati lajstromok stb. vezetése.

1. Az orvosi leletek, továbbá a vegyes felülvizsgáló bizottság összes határozatai a felülvizsgálati lajstromok illető rovatába azonnal és pedig kellő indokolás mellett beiktatandók.

2. Azon esetben, ha az elővezetett egyén katonai felülvizsgálat alá vonandó (117. §. 7), a lelet és a javaslat a hadsereg (hadi tengerészet), illetőleg a honvédség számára kiadott felülvizsgálati szabályzat értelmében, azonban csak a katonai tollvivő által vezetett felülvizsgálati lajstrom-példányba jegyzendő be.

3. A családfentartói kedvezménynél tekintetbe jövő férfi rokonokra vonatkozó véleményeket a közigazgatási hatóság részéről kiküldött tollvivő tartozik kiállítani.

4. A felülvizsgálati lajstromok és az imént említett vélemények a vegyes felülvizsgáló bizottság összes tagjai, valamint az illető tollvivő által is, a katonai felülvizsgálati lajstromok gyanánt kiállított felülvizsgálati lajstromok azonban csak a hadseregbeli, illetőleg a honvédségi tagok által irandók alá.

5. Az avatási lajstromok és ajánlati bizonyítványok kiállítására, továbbá a felesketés eszközzése végett az illető állításkötelesek a vegyes felülvizsgáló bizottság székhelyén lévő hadseregbeli (honvédségi) avató bizottságnak adandók át.

Az avatási jegyzőkönyv 28. rovatában határozottan megjegyzendő, hogy a felavatás a vegyes felülvizsgáló bizottság határozata alapján eszközöltetett.

Ha azonban a vegyes felülvizsgáló bizottság székhelyén ilyen avató bizottság nem létezik, az említett hivatalos teendők foganatosítására a vegyes felülvizsgáló bizottság hadseregbeli, illetőleg honvédségi tagjai vannak hivatva. Ily esetben a vegyes felülvizsgáló bizottság az eredeti avatási lajstromot is egy általa vezetendő avatási jegyzőkönyvbe beiktatni tartozik.

119. §.

A felülvizsgálati lajstromok szétküldése és a határozatok végrehajtása.

1. Az állításkötelesekről teljesen elkészített felülvizsgálati lajstromok a következő hatóságoknak szolgáltatandók ki:

a) egyik példány a felülvizgálatra vezetést eszközző járási tisztviselőnek, a ki az idegen állítás kötelesekre vonatkozó felülvizsgálati lajstromokat az illetékes járási tisztviselőnek küldi meg;

b) a második példány az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak;

c) a harmadik példány az illetékes honvéd ezredparancsnokságnak.

Azon állításkötelesekre vonatkozólag, a kikre nézve «Besorozandó» határozat mondatott ki, a felülvizsgálati lajstrom második példánya a felavatás eszközzése végett előbb a felülvizsgáló bizottság székhelyén lévő hadseregbeli (haditengerészeti) avató bizottságnak adandó át, mely azután az idegen állításkötelesekre vonatkozó felülvizsgálati lajstromot, az eredeti avatási lajstrom csatolása mellett, az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak megküldi.

Ha azonban a honvédséghez jutó valamely állításköteles-

ről van szó, akkor a felülvizsgálati lajstrom harmadik példánya előbb a felülvizsgáló bizottság székhelyén lévő honvédségi avató bizottságnak adandó át, mely a fentebb előadotthoz hasonló módon tartozik eljárni. Az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság az avatási jegyzőkönyvbe való bejegyzést a felülvizsgálati lajstrom alapján eszközli.

2. Az illetékes járási tisztviselő, továbbá az illetékes hadkiegészítési kerületi és honvéd ezred-parancsnokságok a vegyes felülvizsgáló bizottságok határozatát saját állítási lajstrompéldányukba, és pedig annak «Észrevétel» rovatába, szó szerint beiktatják.

3. A hadkiegészítési kerületi és honvéd ezred-parancsnokságok, továbbá a csapatok és intézetek javaslata folytán felülvizgálatra vezetett egyének tekintetében a felülvizsgáló bizottság határozatának végrehajtását azon katonai területi had- (hadtest-) parancsnokság, illetőleg honvéd kerületi parancsnokság rendeli el, melynek területén a felülvizgálat megtartott. Ezen parancsnokságok esetleg egyúttal a pótleány-állításnak az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezred-parancsnokság által leendő előjegyeztetése iránt is intézkednek.

Ha azonban az illető, a ki helyett pótleány állítandó, valamely más katonai területi had- (hadtest-) parancsnokság, illetőleg honvéd kerületi parancsnokság területén bír községi illetőséggel, akkor a pótleány-állítás tekintetében az illetékes katonai területi had- (hadtest-) parancsnokság, illetőleg honvéd kerületi parancsnokság tartozik megtenni a szükséges intézkedést; a melyhez ezen célból az összes felülvizsgálati iratok átteendőek.

Az előbb említett parancsnokságok részéről a felülvizsgálati lajstromok következőleg küldendők szét:

a) Azon esetekben, midőn pótleány-állításról van szó, egyik példány a pótleány-állítás elrendelése és a felülvizsgáló bizottság határozatának az illetékes sorozó járás állítási lajstromába leendő bejegyeztetése iránti intézkedés végett a honvédelmi ministerhez terjesztendő fel. A második példány az állománycsapatnak küldendő meg, mely azt, a felülvizsgálati határozat ak az illető állítási lajstromba való bejegyzése végett az illetékes hadkiegészítési (honvéd ezred-) parancsnoksághoz juttatja el.

b) Ha pótleány-állítás fenn nem forog, a lajstrom mindkét példánya az állományesapatnak adandó ki.

A honvédelmi miniszternek szánt felülvizsgálati lajstromhoz, betekintés végett az összes felülvizsgálati okmányok csatolandók.

120. §.

Ministeri felülvizsgálat.

1. A felülvizsgálat útján a hadsereg (hadi tengerészet) vagy a honvédség újoncz jutalékába besorozott egyénnek újból való felülvizsgáltatása a hadcsapat vagy intézet részéről azon esetben hozható javaslatba, ha annak meggyőződése szerint az illető egyénnek hadképtelensége az állománybavétel idejében fennállott és így a védtörvény 41-ik szakaszában foglalt és a pótleány állításához szükséges föltétel fenforog.

2. Ilyen javaslatok a bemutatási jegyzőkönyv hitelesített kivonatával, a katonai orvosfőnöki bizonyítvánnyal és az elővezetendő egyén testi fogyatkozására és szolgálatképtelenségére vonatkozólag netán meglevő okmányokkal, mint például az előző felülvizsgálati vagy egyéb vizsgálati iratokkal is felszerelendők, általában indokolandók, és esetről-esetre a közös hadügyminiszterhez terjesztendők fel, aki ezen javaslatok fölött a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg határoz.

Ha a javaslat valamely a honvédséghez besorozott egyénre vonatkozik, akkor az a honvédelmi miniszterhez terjesztendő fel.

3. A legfelsőbb fokú hatóság engedélye nélkül valamely besorozott egyén újból való felülvizsgáltatásának egyáltalában nincsen helye.

Ha az újból való felülvizsgáltatás megeghedtetik, azt a 113-ik szakasz rendelkezéseinek megfelelőleg összeállított ministeri vegyes felülvizsgáló bizottság eszközli.

4. Ezen bizottság tagjaiul nem jelölhetők ki azok, a kik az illető egyénnek megelőzőleg történt felülvizsgáltatásánál már közreműködtek.

5. Ha a testi fogyatkozás természeténél fogva megengedhetőnek látszik, hogy a védkötelesnek tényleges szolgálata által annak hadképessége felől tapasztalatok szerzettessenek: ez eset-

ben az újból való felülvizsgálatra vonatkozó indítvány csakis akkor, — mindazonáltal a tényleges szolgálat megkezdésétől számítva három hónapon belül, — teendő meg, ha ezen az úton is arra alapos indok nyeretik.

6. Az újabb felülvizsgálatra javaslatba hozott védkötelesek, az indítvány fölött hozandó végleges határozatig, a nem tényleges viszonyba helyezendők, illetőleg abban meghagyandók.

121. §.

Felülvizsgálati költségek.

1. A vegyes felülvizsgálat költségei a következő osztályzatokra oszlanak:

a) a felülvizsgáló bizottság elé vezetendő állírásköteleseknek, és a családfentartók keresetképeség tekintetében megvizsgálandó férfi rokonainak élelmezési és utazási költségei;

b) ezen egyének kísérőinek hasonló költségei;

c) a vegyes felülvizsgáló bizottság közigazgatási, katonai és honvédségi tagjainak napidíjai és utazási költségei.

2. Az 1. pontban a) és b) alatt említett költségek, továbbá közigazgatási bizottsági tagoknak c) alatt említett költségei a honvédelmi ministerium javadalmát terhelik, akár besoroztatott a felülvizsgált védköteles, akár nem, és akár keresetképesnek nyilvánított a családfentartónak keresetképeség tekintetében megvizsgált férfi rokona, akár nem. (A kivételt lásd a 116. §. 1. pontja első bekezdésében.)

A családfentartóknak keresetképeség tekintetében a vegyes felülvizsgáló bizottság által megvizsgálandó férfi rokonai, továbbá a védkötelesek és mindkét esetben a kísérők részére járó fuvardíjak, valamint ezen fuvardíjak felszámításának módja az e tekintetben fennálló szabályzatok által állapítottatik meg.

3. Az 1. pontban c) alatt említett, s a hadsereg (hadi tengerészet) részéről kiküldött tagok számára járó költségek a közös hadügyi, a honvédségi tagok költségei pedig a honvédelmi ministeri költségvetést terhelik.

IX. Fejezet.

Az újonczjutalékok és póttartalék kivetése; végleges számbavétel.

122. §.

A hadsereg és a honvédség évi újonczjutaléka.

1. A védtörvény 14 § a értelmében a hadsereg és a hadi tengerészet évi újonczjutaléka 103,100 főre terjed, és a monarchia mindkét állama területére a népesség számaránya szerint osztatik fel.

Az 1880-ik évi december 31-én fogatosított népszámlálás eredménye szerint a magyar korona országaira jelenleg 42,711, az osztrák birodalmi tanácsban képviselt királyságok- és országokra pedig 60,389 újoncz esik.

2. A magyar királyi honvédség évi újonczjutaléka 12,500 főre terjed.

123. §.

Az újonczjutalékok kivetése a hadtest-területekre.

1. A hadseregbe (hadi tengerészetbe) és a honvédségbe besorozandó újonczok száma az egyes hadtestek területeire a népesség számarányához képest vetendő ki. (Védtörvény 15. § 1. bekezdés.)

2. Az ennek alapján az egyes hadtestek területeire eső VI. melléklet. újonczjutalékok a VI. mellékletben vannak feltüntetve.

Az ekként a zágrábi hadtest területére eső újonczjutalé-

kok, az 1868. évi 30. törvénycikk értelmében, egyrésztől Horvát-Szlavonorszagokra, másrésztől Fiume városára és kertletére szintén a népesség számaránya szerint osztatnak fel.

Ezen teruletetek a sorozó járásonkénti kivetés és a végleges számbavétel alkalmával elkülönítve kezelendők.

3. Az egyes hadtestek területeinek fentebb megjelölt újonczjutalékai képezik a hadseregbe (hadi tengerészetbe) illetőleg a honvédségbe tényleg beosztandó újonczok mennyisége, vagyis a hadsereg (hadi tengerészet), illetőleg a honvédség *újonczszükséglete* kiszámításának alapját.

Az újonczszükséglet kiszámítása olyképen történik, hogy a népesség számarányához képest a hadtest területére eső újonczjutalékhoz az előző évi szeptember 1-től fogva a hadtest területén végérvényesen elrendelt összes *pótleány-állítások* (135. §) és a megelőző évi végleges számbavételnél (132. §) esetleg fenmaradt *hátralékok* hozzászámítatnak, az előző év szeptember elseje óta keletkezett *jóbarételek* (136. §) ellenben abból levonatnak.

124. §.

Az újonczszükséglet sorozó járásonkénti kivetése.

1. Az egyes hadtest-területekből a hadseregbe (hadi tengerészetbe) és a honvédségbe beosztandó újonczok száma az egyes sorozó járáásokra évenként a tényleges sorozási eredmény alapján vetendő ki. (Védt. 15. § 1. bek.)

2. Ezen újonczkivetést a honvédelmi minister, a közös hadügyministerrel egyetértőleg eszközli; az utóbbit ez alkalommal a budapesti területi had- (hadtest-) parancsnokság képviseli. E célból a pozsonyi, kassai, temesvári, nagyszebeni és zágrábi területi had- (hadtest-) parancsnokságok a vonatkozó kimutatásokat mellékleteikkel együtt a budapesti területi had- (hadtest-) parancsnoksághoz küldik be.

Ezen kimutatások a kivetésnél segédeszközül szolgálnak.

3. A sorozó járásonkénti újonczkivetésnél mint beszámítható sorozási eredmény számítandók:

a) a *hadsereg részére*:

az előző év szeptember 1-je óta az újonczjutalékba való

végleges ajánlás* és a hadseregbe való beosztás mellett besorozottak (beleértve a hadsereg katonai képző intézeteinek felavatott növendékeit is);

az ajánlás és beosztás fentartásával besorozottak;

b) a honvédség részére:

az előző év szeptember 1-je óta az újonczjutalékba való végleges ajánlás és a honvédségbe való beosztás mellett besorozottak (beleértve a honvédség katonai képzőintézeteinek felavatott növendékeit is);

az ajánlás és beosztás fentartásával besorozottak közül a hadsereg újonczszükségletének fedezése után fenmaradtak;

a 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban a védtörvény 15. § 2-ik bekezdése szerint, a sorsszám rendjén kívül a honvédség újonczjutalékába besorozottak.

4. Ha azon kivételes eset fordulna elő, hogy az előző év szeptember 1-je előtt az újonczjutalékba besorozott valamely egyén bármily okból is az előző évben számításba nem vétetett volna, az a folyó évi sorozási eredménybe számítandó be.

5. A kivetés alkalmával figyelembe veendő sorozási eredmény kiszámítása alkalmával tekintetbe nem jönnek:

a védtörvény 18. § a)–e) pontjai szerint közvetlenül a póttartalékba besorozottak;

a közvetlenül a póttartalék nyilvántartásába felvett papok és lelkészek (49. § 2. pont);

a csak alárendelt szolgálatokra alkalmasoknak talált és újonczokul besorozott öncsonkítók;

azon bel- és külföldiek, a kik mint önkéntesek csak a szabályszerű (3, illetőleg 4 évi) sorhadi szolgálatkötelezettséggel, (a honvédségnél 2 évre), vagy a háború tartamára soroztattak be (6. § 2. és 3. pontja); az ilyen önkéntesek, — ellentétben a 6. § 1-ső pontjában megjelölt és az újonczjutalékba beszámítandó önkéntesekkel, — sem a kivetésre, sem a végleges számbavételre és a sorozási eredményre vonatkozó beadványokba egyáltalában fel nem veendőek.

6. Hogy úgy a kivetésre, mint a végleges számbavételre biztos alap szereztessék, a járási tisztviselők, a hadkiegészítési

* Az „ajánlás” és „beosztás” fogalmainak meghatározást lásd a 38. §-hoz csatolt magyarázó megjegyzésben.

területi parancsnokságok, továbbá a honvéd-ezredparancsnokságok is a besorozásokról, a végérvényesen elrendelt pótleányállításokról és a jóbavételekről, a 22. minta szerint, elő- 22. minta. jegyzési könyvet kötelesek vezetni.

7. Az újonczkivetés rendes viszonyok között évenként a június hó 30-áig (bezárólag) mutatkozó sorozási eredmény alapján történik.

A kivetés eszközölhetése céljából tartoznak a járási tisztviselők és a hadkiegészítési parancsnokságok évenként a 23. minta szerint kimutatást készíteni és azt június 30-án a 23. minta. törvényhatóság útján a honvédelmi ministerhez három példányban, — illetőleg a felettes hadtestparancsnoksághoz két példányban, — felterjeszteni.

Ezen kimutatás készítésénél a járási tisztviselők, a hadkiegészítési kerületi és a honvéd ezred-parancsnokságokkal egyetértőleg járnak el, és a netalán felmerülő nézeteltérések, a mennyire csak lehetséges, már ezen hadkiegészítési hatóságok által hozandók tisztába.

Ha ezen kimutatások felsőbb fokú megvizsgálásakor, az azokban foglalt számadatokra nézve eltérések vétetnének észre, azok puhatolások útján hozandók tisztába.

8. Ezen kimutatások és az utolsó végleges számbavétel alapján a területi had- (hadtest-) parancsnokságok a 24. minta. szerint összesített kimutatást készítenek és azután a sorozó járásonkénti kivetés a 2-ik pont határozatai értelmében történik.

A területi had- (hadtest-) parancsnokságok ezen összesített kimutatást, mint az újonczkivetés segédeszközét, magára a kivetésre vonatkozó rovatokra nézve is elkészíteni tartoznak.

Az egyes sorozó járásokból a hadseregbe és a hadi tengerészetbe beosztandó újonczok száma arányok szerint állapítatik meg; a hadtest-területeinek a hadsereg részére beszámítható sorozási eredménye (E), úgy viszonylik a hadseregnek újonczszükségletéhez ugyanezen területen (H), mint a sorozójárasnak a hadseregbe nézve beszámítható sorozási eredménye (e) viszonylik a sorozó járásból a hadseregbe és hadi tengerészetbe beosztandó újonczok számához (h). Az illető képlet ennek következtében: $E:H=e:h$.

Hasonló módon állapítatik meg a minden egyes sorozó

járásból a honvédségbe beosztandó újonczok száma, mely alkalommal magától értetődleg az illető hadtest-területnek, illetőleg sorozó járásnak a honvédség részére beszámítható sorozási eredménye a honvédség újonczszükségletével állítatik szembe. Az erre vonatkozó képlet: $E: Hd = e: hd$.

A számításnál, a szükséghez képest, a legnagyobb törtek egész számok gyanánt veendőek.

Figyelembe veendő továbbá, hogy a hadseregnek, illetve a honvédségnek az egyes sorozó járásra kivetett újonczjutaléka nem lehet kisebb, mint a mekkora azon újonczok száma, kik az újonczjutalékba való végleges ajánlás mellett a hadseregbe, illetve a honvédségbe besoroztattak.

9. Ha a sorozási eredmény nagyobb, mint a hadsereg és a honvédség újonczszükséglete: a fölös számúak a végleges ajánlásnak a végleges számbavételig való fentartásával, a póttartalékba jutnak. Megjegyzendő, hogy azok, kik az ajánlás és beosztás fentartásával soroztattak be, csak akkor oszthatók be a honvédséghez, ha a hadsereg újonczszükséglete már teljesen fedeztetett.

10. A kivetés véghezvitele után az elsőfokú hadkiegészítési hatóságoktól beérkezett kimutatások (23. minta) a honvédelmi ministeriumban, illetőleg a budapesti területi had- (hadtest-) parancsnokságnál (2. pont) a kivetés eredményének bejegyzése által kiegészítettnek s azok egy példánya az első sorban említett hadkiegészítési hatóságoknak, és pedig a járási tisztviselőknél a törvényhatóságok útján visszaküldetik.

A honvédelmi minister a kivetést a honvéd kerületi parancsnokságokkal egyidejűleg közli, melyek erről a honvéd ezredparancsnokságokat azonnal értesíteni tartoznak.

125. §.

Az újonczjutalék részére besorozottak ajánlása és beosztása.

1. Az újonczjutalék sorozó járásonkénti kivetésének beérkezése után az elsőfokú hadkiegészítési hatóságok, az ajánlás és beosztás fentartása mellett besorozottaknak ajánlását és beosztását, úgyszintén a védtörvény 15-ik szakasza értelmében

a sorsszám rendjén kívül a honvédséghez alkalmasok gyanánt besorozott egyéneknek ajánlását tartoznak eszközölni.

E czélból mindenekelőtt a múlt évi szeptember hó 1-től fogva végleges ajánlással és beosztással a hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség részére besorozott újonczok a hadsereg (hadi tengerészet), illetve honvédség részére kivetett újonczjutalékból sorozó járásonként levonásba hozandók. Ez által előáll az újonczok azon összege, mely még a hadseregbe (hadi tengerészetbe), illetve honvédséghez és pedig az újonczjutalékok részére besorozottak közül beosztandó lesz.

2. Az ajánlás és beosztás fentartásával besorozottak ajánlása és beosztása a hadseregbe (hadi tengerészetbe) és a honvédséghez, a korosztályok sorrendje és minden korosztályban a sorsszámok rendje szerint eszközölnöd. (Védt. 15. § 2-ik bekezdés.) A védtörvény 15-ik szakasza szerint a honvédséghez a sorsszám rendjén kívül alkalmasok gyanánt besorozottak ajánlásuk tekintetében, az ajánlás és beosztás fentartásával besorozottak sorsszámrendjében sorolnak.

A hadsereg (hadi tengerészet) újonczszükségletének teljes fedezése után a honvédség újonczszükségletének fedezése eszközölnöd; az ennek megtörténte után netán még fenmaradtak, mint fölösszámúak, egyelőre a póttartalékba jutnak; ezen egyének végleges ajánlása, illetve beosztása csak a végleges számbavétel alkalmával történik. (132. §.)

Ennélfogva a sorsszámukhoz képest a póttartalékba jutott egyévi önkéntesek beosztása is csak a végleges számbavétel alkalmával történhetik. Ezek azonban feltétlenül az újonczjutalékban maradnak.

3. Azon egyén sorsszáma, ki az ajánlás és beosztás fentartásával besorozottak közül mint utolsó osztatik be a hadsereghez (hadi tengerészetbe), illetve a honvédséghez, képezi a hadsereg (hadi tengerészet), illetőleg a honvédség újonczjutalékának ideiglenes zárszámát, és a járás tisztviselője által a hadkiegészítési kerületi és honvéd ezredparancsnokságokkal egyetértőleg állapítandó meg. A beosztásnak a sorozó járásonkénti újonczkivetéssel pontosan meg kell egyeznie. A hadsereg részére kivetett újonczjutaléknak teljes fedezése előtt tehát, netalán azon reményben, hogy az illető jutalék, visszatért

távollevők vagy fölülvizsgáltak stb. által rövid idő alatt különben is fedezve lesz, a honvédséghez való beosztás meg nem kezdhető. Hasonlóképp a «fölső számúak»-nak a póttartalék részére való ajánlása is csak a honvédségi újonczjutalék teljes fődözése után következhetik be.

4. A zárszámok megállapítása után az ajánlás és beosztás az állítási lajstromba bevezetendő, és azon besorozottak nevei, kik mint *újonczok* a honvédséghez osztattak be, vagy mint *fölső számúak* a póttartalékba jutottak, a sorozó járás tisztviselője által az illető községekben hirdetmény útján köz tudomásra hozandók. Ezen hirdetésben azonfelül megemlítendő, hogy *ezen* póttartalékosok beosztása a hadsereg- vagy a honvédséghez csak a végleges számbavétel alkalmával fog történni és hogy az újonczjutalékban addig netalán beálló hiány a sorsszámok rende szerint legközelebb következő fölső számúak áthelyezése által fog fedeztetni.

5. A kivetésnél a honvédséghez beosztott valamennyi újonczra vonatkozólag az avatási lajstrom-kivonatok, — 30. rovatuknak is betöltése után, — a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok által július 31-ig az illetékes honvéd ezredparancsnokságoknak megküldendők.

6. Az újonczkivetés és a végleges számbavétel ideje között besorozottak a zárszámokhoz képest ajánlandók és osztandók be, kivéve azokat, kik a korosztály és sorsszám rendjén kívüli elbánás alá esnek.

126. §.

A póttartalékhoz közvetlenül besorozottak beosztása a hadsereghez és a honvédséghez.

1. A beosztás fentartásával közvetlenül a póttartalékba besorozottak (Védt. 18. §. a)—e) pontig) a hadsereg- vagy honvédséghez a szerint jutnak, a mint a hadsereg, illetőleg honvédség zárszámain belül esnek. (Védt. 15. §. negyedik bekezdése).

A hadsereg vagy honvédséghez való beosztásukra nézve tehát a hadsereg és honvédség újonczjutalékának *ideiglenes* zárszámai mérvadók. Ha pedig a póttartalékba közvetlenül beso-

ozottak sorsszáma a «fölső számúak» sorsszámain belül esik, az ilyenek beosztása, — ép úgy, miként a fölső számúaké, csakis a végleges számbavétel alkalmával eszközölhető.

2. A beosztás fentartásával besorozott azon póttartalékosok nevei, kik az újonczkivetés alkalmával megállapított zárszámok szerint a honvédséghez jutnak; a sorozó járás tisztviselője által a 125. §. 4-ik pontja értelmében, és pedig a honvédséghez beosztott újonczokkal egyidejűleg, nyilvánosan köz tudomásra hozandók.

3. Az állítási lajstromok kiegészítése, az avatási lajstromok betöltése a honvédséghez jutó póttartalékosokra vonatkozólag, továbbá ezen lajstromok kivonatainak kiállítása és elküldése szintén a 125. §. 4. és 5. pontjai szerint fogatosítandó.

127. §.

A hadsereg (haditengerészet) újonczainak csapatonkénti kivetése.

1. Hogy mely csapattek és hadseregbeli intézetek nyelik újonczokban (póttartalékosokban) való rendes kiegészítésüket az egyes hadtest-területekből, illetve hadkiegészítési kerületekből, az a VII. alatti mellékletből tűnik ki.

A közös hadügyminister egy szabályos kivetésben tudatja a területi had- (hadtest-) parancsnokságokkal, hogy az évi újonczjutalékot a hadtest területén kiegészítendő csapattekhez számszerint mi módon osszák be.

A területi had- (hadtest-) parancsnokságoknak az újonczok csapatonkénti kivetésénél segéd-adatul szolgálnak:

a) az egyes hadkiegészítési kerületek sorozó járásonkénti újonczkivetése;

b) a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok részéről június 10-ig beterjesztendő, és a felosztási kimutatás (37. minta) 15—95. rovatait magában foglaló összesített kimutatás a folyó évi márczius 1-től május 31-ig az ajánlás és beosztás fentartásával besorozott kézművesekről; végül

c) a hadkiegészítési kerületi parancsnokságoknak a 2-ik pont alatt közelebből meghatározott kimutatásai.

2. Az újonczoknak a sorozó járásonkénti kivetés alapján

VII.
melléklet.

a hadseregbe (hadi tengerészetbe) és a honvédséghez történt beosztása után, a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok a területükön illetőséggel bíró egyévi, valamint a szabályszerű szolgálati időre beállott azon önkéntesekről, kik az előző év szeptember 1-től a folyó évi június 30-ig más gyalog-sorozatokba vagy a különleges fegyvernemekhez (hadi tengerészethez) és hadseregbeli intézetekhez soroztattak be, a 25-ik minta szerint kimutatást szerkesztenek, és azt július 15-éig a felettes területi had- (hadtest-) parancsnoksághoz küldik be. Ezen kimutatásban az újonczállítás útján a hadi tengerészethez való végleges beosztással besorozott újonczok száma is feltüntetendő. (95. §.)

3. A területi had- (hadtest-) parancsnokságok ezek után eszközlik a 26. és 27-ik minták szerint az újonczok csapatonkénti kivetését, és ezt a hadkiegészítési kerületekből kiegészítőket nyerő csapattestekkel (hadseregbeli intézetekkel), az alantás hadkiegészítési ker. parancsnokságokkal és a közös hadügyministeriummal közlik.

4. Az újonczok azon számának megállapításánál, a melyet valamely *csapattestnek* stb. kapnia kell (26. minta), tekintetbe veendők:

- a) a szabályos újonczjáruléka;
- b) a rendes és meghosszabbított szolgálati időre kötelezett újonczok legkisebb járuléka;
- c) azon egyévi önkéntesek és az ezen kedvezményre igényt tartó védkötelesek (V. T. 25. §. első bekezdés, b) pont) száma, a kik az előző évi szeptember 1-je óta a csapattest számára a saját hadtest-területen soroztattak be.

Az a) és b) alatti járulékok a szabályos kivetésből, az egyévi önkéntesek száma (c) pont) a 2-ik pont alatt említett kimutatásból tűnik ki.

Az egyévi önkéntesek (c) pont) csak a szabályos újonczjárulékra számítanak, miért is ebből levonandók. Ha azonban azon szám, mely az egyévi önkéntesek számának a szabályos újoncz-járulékból való levonása után áll elő, kisebb mint a legkisebb járuléka, ezen esetben az illető csapattest részére a legkisebb járuléka ezen hiánya a rendes avagy büntetésből meghosszabbított szolgálati kötelezettséggel besorozott újonczok által pótlendő.

Azon önkéntesek, egyévi önkéntesek és az utóbbi kedvezményre igényt tartó védkötelesek (V. T. 25. §. első bekezdés, b) pont), kik a folyó sorozási évben valamely csapattest részére egy más hadtest területén soroztattak be, az újonczok csapatonkénti kivetésénél nem jönnek tekintetbe.

Ellenben a kiutalandó újonczok számába beszámítandó az előző év szeptember 1-je óta az illető csapattest stb. részére a saját hadtestterületen rendes szolgálati kötelezettséggel besorozott valamennyi egyén.

5. A csapatonkénti újonczkivetésnek *hadkiegészítési kerületek* szerinti szerkesztése alkalmával (27. minta) tekintetbe jönnek:

- a) a hadsereg (hadi tengerészet) részére kivetett újonczok;
- b) a rendes szolgálati időre kötelezett azon önkéntesek és egyévi önkéntesek, továbbá az ezen utóbbi kedvezményre igényt tartó védkötelesek (V. T. 25. §. első bekezdés, b) pont), a kik az előző évi szeptember 1-je óta más hadtestest területéből kiegészítendő csapatokhoz stb. soroztattak be;
- c) azon egyévi önkéntesek, továbbá az ezen kedvezményre igényt tartó védkötelesek (V. T. 25. §. első bekezdés, b) pont), a kik az előző évi szeptember 1-je óta a saját hadtestterületen kiegészített csapattestekhez stb. soroztattak be.

Az a) pontnak megfelelő szám a sorozó járasonkénti újonczkivetésből (124. §.), a b) és c) pontra vonatkozó a 2-ik pont alatt említett kimutatásból veendők ki.

Felosztás alá az újonczoknak azon száma kerül, mely előáll, ha az a) alatti számból a b) és c) pont alatti számok összegét levonjuk.

6. Az újonczoknak csapatok szerinti kivetésénél arra is figyelem fordítandó, hogy a hadkiegészítési tekintetben illetékes gyalog-ezredek, hasonló anyakönyvi állomány elérése szempontjából, lehetőleg egyenlő számú újonczokat nyerjenek.

Végre az altiszti kiképzésre, s az irodai szolgálatra alkalmasak és a kézművesek megfelelő felosztása tekintetéből a kellő intézkedések a szükséghez képest megtendőek.

A 255. lapon, a 127. §. 6. pontjának második bekezdése után, mint 7. pont:

«7. Hogy a honvéd huszár-ezredek mely honvéd kiegészítő területeiről, illetőleg mely honvéd gyalog-ezredtől nyerik újonczjutalékaikat, az a VII. a) alatti mellékletből vehető ki».

128. §.

A hadsereg póttartalékosainak csapatonkénti kivetése

1. Póttartalékosokkal rendszeresen láttatnak el: a gyalogság, a vadász csapatok, az egészségügyi csapatok és a katonai élelmezési intézetek.

2. A póttartalék csapatonkénti kivetésének egyszerűsítése szempontjából megállapítatik, hogy a vadász és egészségügyi csapatok, valamint a katonai élelmezési intézetek a póttartalékosokból mindig a részökre kivett újonczszámnak a szá-

A 256. lapon, a 128. §. 3. pontja második bekezdése után, mint 4. pont:

«4. A honvédségnél a póttartalékosok mindig a kiegészítésileg illetékes gyalog-ezredhez osztandók be».

terjesztés a honvédség részéről a triesti kiegészítési kerületből a 97. számú gyalogezredhez, a zárai kiegészítési kerületből a 22. számú gyalogezredhez végül a fumei kiegészítési kerületből a Fiume városában és kerületében illetőséggel bírók a 48. számú gyalogezredhez, a többiek pedig a 96. számú gyalogezredhez.

129. §.

A hadsereg (hadi tengerészet) újonczainak és a hadsereg póttartalékosainak csapatonkénti beosztása.

1. Az újonczállítás útján besorozott és sorsszámaik rendjén a hadsereg újonczjutalékába eső egyévi önkéntesek és a védtörvény 25. §-a első bekezdése b) pontja alapján az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére igényt tartó védkötelesek, már a sorozó járásonkénti újonczkivetés alapján a választott csapattestbe osztandók be (96. §. 4. a) pont), feltéve; hogy az e részbeli követelményeknek megfelelnek.

2. A hadseregbe (hadi tengerészetbe) eső többi újonczoknak csapatonkénti beosztását a hadkiegészítési kerületi parancsnokság a felettes hadtestparancsnokság csapatonkénti kivetésének beérkezése után eszközli (127. §.)

A besorozottak beosztása, a 96. §-ban foglalt alapelvek szem előtt tartásával, a sorozás alkalmával észlelt és az avatási

lajstromban előjegyzett és az ott megjelölt fegyvernemhez való alkalmatosságukhoz képest, a besorozottak kívánságának lehető figyelembevétele mellett, eszközölni.

Azonfelül a hadkiegészítési kerületi parancsnok az aliszti kiképzésre és az irodai szolgálatra alkalmas újonczok, valamint a kézművesek beosztását, ha e tekintetben a fölöttes hadkiegészítési hatóságoktól különös utasításokat nem kap, az egyes újonczjutalékok számaránya szerint és a szükséglet mérvéhez képest köteles fogatosítani. (IV-ik melléklet.)

3. Ugyanezen szabályok szerint fogatosítandó a póttartalékosok beosztása is. A beosztandó póttartalékosok számának megállapításánál mutatkozó és 0.5-ig terjedő törtszámok figyelembe nem veendőek, az ezen felüli törtek egész számok gyanánt számíthatók.

4. Az újonczok és póttartalékosok csapatonkénti beosztásának végrehajtása után az avatási lajstromban a 30 és 32-ik rovatok betöltendőek és azután ezen lajstromok kivonatai az illető csapattestek- és intézeteknek megküldendőek.

130. §.

Az egyévi önkéntesek beosztása a honvédséghez.

1. Azon egyévi önkéntesek, a kik az újonczállítás útján soroztatnak be, és az újonczkivetésnek, illetőleg végleges számbavételnek eredménye szerint korosztályukhoz és sorsszámukhoz képest a honvédséghez jutnak, a honvédséghez osztandók be

Azon egyévi önkéntesek, kik sorsszámukhoz képest a póttartalékba jutnak, az egyévi tényleges szolgálatot, beosztásukhoz képest, vagy a hadseregben, vagy a honvédségben tartoznak teljesíteni. Ha a honvédséghez valamely évben nem jutna az azon évben felavatott egyévi önkénteseknek 15 százaléka: a hiány, — ha a honvédelmi minister ezt szükségesnek tartja, — a sorsszámukhoz képest a hadseregbe jutott oly egyévi önkéntesek áthelyezése által, — kivéve a gyógyszerészeket (96. §. 4. a), — fedezendő, a kik a honvédséghez leendő beosztásukat kérték.

Ha azonban az illető évben felavatott egyévi önkénteseknek több mint 15%-a jut a korosztály és sorsszámok rendje

szerint a honvédségbe, a többlet a következő évben, a hadseregben a fentebbi rendelkezések szerint, a honvédséghez netán áthelyezendő egyévi önkéntesek számából levonandó.

2. Ezen rendelkezések keresztülvitelére a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok, a sorozó járásonkénti újonczkivetés és az újonczjutalékok ideiglenes zárszámainak megállapítása után (125. §), az előző évi augusztus 1-től fogva, a folyó évi július 31-ig besorozott egyévi önkéntesek számáról, — azokat is befoglalva, kiknek ezen kedvezmény azon idő alatt, utólagosan adatott meg, — a 28. minta szerint kimutatást szerkeszteni, és azt három példányban a felettes területi had-(hadtest-) parancsnokságnak augusztus hó 10-ig beküldeni tartoznak. Ezen kimutatáshoz csatolandó az újonczállítást útján besorozott és a hadsereghez beosztott azon egyévi önkéntesek névjegyzéke, kik a honvédséghez leendő beosztásukat kérik.

A hadi tengerészet egyévi önkéntesei ezen beadványba nem veendőek fel.

3. Ezen kimutatás alapján a területi had-(hadtest-) parancsnokságok a 29. minta szerint összesített kimutatást szerkesztenek, és a hadtest területén a honvédségbe jutó egyévi önkéntesek számát megállapítják (1. pont, második bekezdés).

Ezen számból mindenekelőtt a múlt évről netán maradt többlet levonandó, esetleg ezen számhoz a múlt évi végleges számbavétel alapján a honvédségből a hadsereghez jutott egyévi önkéntesek száma hozzáadandó (6. pont).

Ha az ekként megállapított szám az előző évi augusztus hó 1-től a folyó évi július hó 31-ig korosztályukhoz és sorszámukhoz képest, a honvédséghez beosztott egyévi önkéntesek száma által fedezettelt avagy felülhaladtatott, az egyévi önkéntesek beosztásában változás nem történhetik. A többlet azonban a következő évben leendő beszámítás céljából előjegyzésbe veendő.

Ha azonban az említett szám ezen az úton nem fedezhető: a hiány a következőkép fedezendő:

Ha az újonczállítást útján besorozott azon hadseregbeli egyévi önkéntesek száma, a kik a honvédséghez leendő beosztásukat kérik, *kisebbséggel*, mint a fedezendő hiány, avagy ha azzal *egyenlő*: valamennyien a kik ezt kérték, a honvédséghez osztandók be.

Ha pedig a honvédséghez jelentkezett egyévi önkéntesek száma *nagyobb*, mint a fedezendő hiány: ez esetben a hiány teljesen fedezendő.

Azon alapelveket, melyek az egyévi önkénteseknek a honvédséghez való ezen beosztásánál követendők, a honvédelmi miniszter a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg állapítja meg.

4. Ezek után mindegyik területi had-(hadtest-)parancsnokság a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok kimutatásait (28. minta) kiegészíti és ezen kimutatások egy példányát a megfelelőleg kiegészített névjegyzékkel együtt azoknak visszaküldi. A kimutatás másodpéldányát az összesített kimutatás másolatával és a honvédséghez jutó egyévi önkéntesek névjegyzékével együtt a területi had-(hadtest-)parancsnokságok a honvédelmi miniszternek küldik meg.

5. Ezen egyévi önkénteseknek a honvédséghez való beosztása *haladéktalanul* foganatosítandó. Ez alkalommal a 133. § 4-ik pontjában foglalt szabályok megfelelően alkalmazandók. Az egyévi önkéntesek honvédségi beosztásukról, a honvédezred-parancsnokság által azonnal, legkésőbb pedig augusztus hava végéig értesítendőek.

6. Azon egyévi önkéntesek, a kik ezen elosztás időpontja után a végleges számbavételig avagy az utóbbinak alapján még a honvédséghez jutnak, a honvédségbe osztandók és annak újoncz-jutalékára számíthatandók. Ugyanezek a következő évben az egyévi önkéntesek elosztásánál tekintetbe jövő többlet gyanánt előjegyzésbe veendőek. Ellenben azon egyévi önkéntesek, a kik a végleges számbavétel eredménye szerint a honvédségből a hadseregbe jutnak, ezen többletből levonásba hozandók, kivéve azokat, a kik a honvédségnél való meghagyatásukért folyamodtak és ott meg is hagytak.

7. Az újonczállításkor besorozott oly egyévi önkéntes, a ki a honvédséghez leendő beosztását kérte, és a végleges számbavételnél sorsszáma szerint a fölös számúak közé jut, egyévi önkéntes minőségében a honvédséghez osztandó be, és a következő évben a honvédségnek újonczjutalékába, valamint egyévi önkéntesei számába is beszámítandó.

8. A hadsereg újonczjutalékából a honvédséghez beosztott egyévi önkéntesek helyett a pótleányok már a folyó évi

végleges számbavétel alkalmával számíttatnak fel és állítatnak ki. Ezek tehát a hadsereg részére pótleányállítás végett s a honvédség részére mint jóbavételek előjegyzendők. (135. §. 1. m) és 136. 2. a).

Az ily egyévi önkéntesekért azután, ha a végleges számbavétel és a végérvényesen megállapított zárszámok alapján, már korosztályukhoz és sors-számukhoz képest is a honvédséghez jutottak volna: a következő évben a honvédség részére a pótleány, s a hadsereg részére a jóbavétel előjegyzendő (135. §. 1. o) és 136 § 2. c).

131. §.

Az újonczjutalékok végleges számbavétele általában.

1. A hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség részére kivetett újonczjutalékok fedezéséről a végleges számbavétel évenként augusztus hó 31-én foganatosítandó. Ennek keresztülvitele ugyanazon legfeljebb fokú hatóságok hatáskörébe tartozik, a melyek a sorozó járásonkénti újonczkivetést foganatosítják (124. §. 2.)

2. Az újonczjutalékok számbavételénél úgy az előző év szeptember hó 1-től a folyó év augusztus 31-ig a rendes 12 évi, vagy a büntetésként meghosszabbított szolgálati időre besorozottak valamennyien, valamint az ezen időn belül végérvényesen elrendelt valamennyi pótleányállítások és az összes jóbavételek is számításba veendőek. (124. §. 3. és 4.)

Nem veendőek számításba a védtörvény 18-ik § a), b), c) d) és e) pontjai értelmében közvetlenül a póttartalékba besorozottak, továbbá a csak alárendelt szolgálatokra alkalmasoknak talált öncsonkítók és a közvetlenül a póttartalék nyilvántartásába felvett papok és lelkészek. Nem veendőek továbbá számításba azon bel- vagy külföldi önkéntesek sem, a kik csak a rendes (3 vagy 4 évi) sorhadi szolgálati időre (a honvédségnél 2 évre), vagy csak a háború idejére soroztattak be. (124. § 5.)

Az újonczjutalékok végleges számbavétele alkalmával egyszersmind a póttartalékba jutó fölös számúak sorozó járásonkénti felosztása is foganatosítatik.

3. A végleges számbavételnek és a póttartalékba jutó

fölös számúak felosztásának foganatosíthatása czéljából a sorozó járáások tisztviselői és a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok évenként az augusztus hó 31-én mutatkozó sorozási eredmény alapján a 30-ik minta szerint kimutatást készíteni, és 30. minta azt még ugyanezen napon a törvényhatóságok útján három példányban a honvédelmi ministerhez, illetőleg a felettes hadtestparancsnoksághoz két példányban fölterjeszteni kötelesek. Ezen kimutatások szerkesztésének a sorozó járásonkénti újonczkivetés és a besorozásokról, a végleg^e elrendelt pótleányokról és a jóbavételekről vezetendő előjegyzési könyv (124. § 6.) szolgál alapul. A kimutatások egyetértőleg leendő szerkesztése és a netáni eltérések tisztába hozatala tekintetében a 124. § 7-ik pontja irányadó.

132. §.

Az újonczjutalék végleges számbavételének foganatosítása.

1. A 131. §. 3. pontjában megjelölt kimutatások és a sorozó járásonkénti újonczkivetés alapján a területi had-(hadtest-)parancsnokságok a 30. minta szerint összesített kimutatást szerkesztenek.

Ezen összesített kimutatást, mint a végleges számbavétel segédeszközét, a területi had- (hadtest-)parancsnokságok magára a végleges számbavételre és a fölös számúak felosztására vonatkozó rovatok tekintetében is elkészíteni tartoznak.

Ezután az újonczjutalékok végleges számbavétele a 124. §. 2. pontjának az újonczkivetésre vonatkozó szabályai szerint vétetik foganatba.

Az összesített kimutatás szerkesztése, illetőleg a *hadjutalékok végleges számbavétele tekintetében a következő általános alapelvek* állapíttatnak meg:

a) Az újonczoknak a sorozójárásonkénti újonczkivetés folytán történt beosztása, ha csak lehet, meghagyandó; ennél fogva az újonczok beosztásában változtatások, illetőleg az egyes jutalékok közt áthelyezések, és az ajánlásban változtatások csak azon esetben eszközözendők, ha a hadsereg (hadi tengerészet), illetőleg a honvédség újonczszükséglete az egész

hadtest-területen fölös számmal fedeztetett (felülállítatott), avagy ha nem fedeztetett, az egyes sorozó járásokban netán mutatkozó fölös szám vagy hiány tehát magában véve ily változásokat még nem von maga után.

b) A hadtest-területen a hadsereg (hadi tengerészet) újoncz-szükségletén felül esők a honvédséghez, a honvédség újoncz-szükségletén felül esők pedig a póttartalékhoz helyezendők át; ezen áthelyezés azonban csak az egész hadtestterületen a hadseregnek (hadi tengerészetnek), illetőleg a honvédségnek újoncz-szükségletén felül eső fölös számokra szorítkozik. (Kivételt lásd a 7. pontban.)

c) A hadsereg (hadi tengerészet) újoncz-szükségletében netán mutatkozó hiány a honvédségből, a honvédség újoncz-szükségletében mutatkozó hiány pedig azon besorozottakból fedezendő, a kik az újoncz-kivetés alapján mint «fölös számok» egyelőre a póttartalékba jutottak.

d) Első sorban a hadsereg (hadi tengerészet) újoncz-szükséglete, azután pedig a honvédségé fedezendő. A póttartalékba «fölös számok» csak a hadtest-terület mindkét újonczjutalékának teljes fedezése után juthatnak. (Kivételt lásd a 7. pontban.)

e) A hadsereg (hadi tengerészet), illetőleg a honvédség újoncz-szükségletében netán mutatkozó hiány a legközelebbi újonczkivetés alkalmával számításba veendő hátraleköt képez; ennél fogva a következő évnek újonczjutalékát szaporítja.

A sorozó járásokra június 30-án kivetett újonczok száma tehát a végleges számbavétel alkalmával változatlanul maradhat, vagy fölemelhető, vagy apasztható, és pedig még akkor is ha a beosztásban változások nem történnek.

2. A hadsereg (hadi tengerészet) újonczjutalékának végleges számbavétele a következő szabályok szerint fogantositandó:

a) Ha az újonczszükséglet az egész hadtest-területen épen fedeztetett, az újonczok beosztásában változtatások nem történnek, az egyes sorozó járások végérvényes újonczjutaléka az újoncz-szükséglet tényleges fedezésének (9. rovat) felel meg.

b) Ha az újoncz-szükséglet az egész hadtest-területen fölös számmal fedeztetett (túlfedeztetett), a tényleges felüleg (fölös szám) a honvédséghez osztandó be. Az egyes sorozó

járasokból e czímen a honvédséghez beosztandó újonczok száma a következő arány szerint számítandó ki: a sorozó járások elülegének összege (a 10. rovat összege) úgy viszonylik a hadtestterületből a honvédséghez beosztandó tényleges felüleghez (a 10. rovat összege, levonva belőle a 11. rovat összegét), miként a sorozó járás felülege viszonylik az ezen járásból a honvédséghez még beosztandók számához. A sorozójáras végérvényes újonczjutaléka megfelel az újonczszükséglet tényleges fedezésének, levonva ebből a honvédséghez még beosztandó újonczok számát (9. rovat összege, levonva belőle a 33. rovat összegét).

c) Ha az újoncz-szükséglet az egész hadtest-területen ki nem állítatott, a tényleges hiány a honvédség oly újonczainak beosztása által fedezendő, kik az ajánlás és beosztás fenntartásával voltak besorozva. Az egyes sorozójárasok részéről átengedendő újonczok száma, a következő arány szerint számítandó ki: Az egész hadtest-területről az ajánlás és beosztás fenntartása mellett besorozott honvéd-újonczok száma úgy viszonylik a hadsereg újoncz-szükségletének hiányához, miként a sorozó járásból az ajánlás és beosztás fenntartása mellett besorozott honvédújonczok száma viszonylik az ezen sorozójárasból a hadsereghez beosztandó honvéd újonczok számához.

A sorozó járas végérvényes újonczjutaléka megfelel az újoncz szükséglet tényleges fedezésének, hozzáadva a honvédségből a hadsereghez beosztandó újonczok számát (9. rovat összege, hozzáadva a 34. rovat összegét).

3. A honvédség újonczjutalékának végleges számbavételénél mindenekelőtt a hadsereg újonczjutalékának végleges számbavétele alapján a honvédséghez, vagy ebből a hadsereghez áthelyezendő újonczok veendő számításba, s e szerint az újoncz-szükséglethez képest mutatkozó felüleg vagy hiány újra kiszámítandó; azután pedig az alábbi szabályok szerint kell eljárni

a) Ha a honvédség újoncz-szükséglete az egész hadtest területen épen kiállítatott, további változtatások a beosztásban nem történnek; az egyes sorozó járasok végérvényes honvéd újonczjutaléka megfelel az újonczszükséglet tényleges fedezésének (37. rovat).

b) Ha a honvédség újoncz-szükséglete az egész hadtest-

területen fölös számmal (túl) fedeztetett, a tényleges felüleg a póttartalékba jut. Az ezen okból az egyes sorozó járásokból a póttartalékba jutó újonczok száma hasonlóképen mint a 2. b) pontban vázolt mód szerint arányosan számítandó ki. Az egyes sorozó járások végérvényes honvéd újonczjutaléka megfelel az újoncz-szükséglet tényleges fedezésének, levonva belőle a póttartalékba jutó újonczok számát (37. rovat, levonva belőle a 40. rovatot).

c) Ha a honvédség újoncz-szükséglete az egész hadtest területen ki nem állított, ezen esetben, — a mennyiben a póttartalékban fölös számúak volnának, — a hiány fedezésére ezek veendők igénybe. Ily alkalommal három eset fordulhat elő: a meglévő «fölös számúak» összege vagy éppen *akkora*, vagy *kisebb* vagy *nagyobb* mint a hiány. Az első két esetben az *összes* fölös számúak a honvédség újoncz-jutaléka fedezésére igénybe veendők, az utolsó esetben csak a tényleges szükséglet. Az egyes sorozó járásokból ezen utolsó esetben a honvédség újonczjutalékába áthelyezendők száma a következő arány szerint számítandó ki: A hadtest-területen a póttartalékban levő fölös számúak száma úgy viszonylik a honvéd újoncz-szükségletbeli hiányhoz, miként az egyes sorozó járásbeli fölös számúak összege viszonylik azon fölös számúak összegéhez, a kik ezen sorozó járásból a honvédség újoncz-szükségletének fedezésére áthelyezendők. A sorozó járás végérvényes honvéd újoncz-jutaléka megfelel a szükséglet tényleges fedezésének, hozzáadva a póttartalékból áthelyezendő fölös számúakat (37. rovat, hozzáadva a 41. rovatot).

4. Ha a hadsereg (haditengerészet) illetőleg a honvédség újonczszükséglete kiállított, az egyes sorozó járások végérvényes újonczjutalékai összegének az újoncz-szükséglettel egyenlőnek kell lennie. Ellenkező esetben a különbség a kiállítandó újonczjutalék hátralékát képezi, mely a következő évben felszámítandó.

5. Ha a hadsereg (haditengerészet), illetőleg a honvédség újonczszükségletének teljes fedezése után a póttartalékban még fölös számúak maradnak, ezek a hadsereg és a honvédség özött, azok újonczjutalékainak arányában osztandók fel. (Kivételt lásd a 7. pontban.)

A fölös számúak ezen felosztása a következő arány szerint történik: Mindkét újonczjutalék összege úgy viszonylik a fölös számúak összegéhez, miként a hadsereg újonczjutaléka viszonylik a hadsereghez beosztandó fölös számúak mennyiségéhez; a maradék a honvédségbe jut.

A hadsereg póttartalékába azonban, a reá eső mennyiség erejéig csak azon fölös számúak oszthatók be, a kik az ajánlás és beosztás fentartása mellett soroztattak be. Ha az ily fölös számúak mennyisége a hadseregbe eső számot túl nem haladja, valamennyien a hadsereghez osztandók be.

A védtörvény 15. §-a alapján a korosztály és sorsszám rendjén kívül a honvédséghez besorozott fölös számúak azon esetben is, ha a honvédségre eső osztalék-számot meghaladják, a honvédség póttartalékában maradnak.

Az ajánlás és beosztás fentartásával besorozott, s a póttartalékban megmaradó fölös számúaknak sorozó járásonkénti felosztása a következő arány szerint hajtandó végre: Az ily fölös számúak összege úgy viszonylik a közülök a hadsereghez beosztandók összes számához, miként az egyes sorozó járásbeli ily fölös számúak mennyisége viszonylik az ezen járásból a fölös számúak közül a hadsereghez jutó osztalék-számhoz; a maradék a honvédségbe jut.

6. A végleges számbavételnek és a póttartalékba jutó fölös számúak felosztásának foganatosítása után az első fokú hadkiegészítési hatóságok részéről beterjesztett kimutatás (30. minta) a honvédelmi ministeriumban, illetőleg a budapesti területi had- (hadtest-) parancsnokságnál (124. §. 2. pont), a megfelelő adatok bejegyzése által kiegészítetik és annak egy példánya az említett hadkiegészítési hatóságoknak, és pedig a járási tisztviselőknek a törvényhatóságok útján, visszaküldetik.

A honvédelmi minister a végleges számbavételt és a póttartalékba jutó fölös számúak felosztását a honvéd kerületi parancsnokságokkal egyidejűleg közli, melyek erről a honvéd ezredparancsnokságokat azonnal értesíteni tartoznak.

7. A fentebbi szabályoktól a magyar korona országában azon esetben van eltérésnek helye, ha egy vagy több hadtest-területen a honvédség újonczszükséglete nem fedeztetett, azonban egy vagy több hadtest-területen fölös számúak a póttartalékba jutottak.

Ily esetben ezen fölös számúak a honvédelég újoncz-szükségletében mutatkozó hiány fedezésére igénybe veendőek.

A zigrábi hadtest-terület e részben tekinteten kívül esik s ennél fogva a honvédségnek esetleg más hadtest-területek fölőslégéből fedezendő újoncz-jutaléka (12500—1517) 10,983 före terjed.

Ilyenkor három eset fordulhat elő, ugyanis a meglévő fölös számúak összege vagy *épen akkora*, vagy *kisebb* vagy *nagyobb* mint a honvéd újoncz-szükséglet hiánya.

A két első esetben az összes fölös számúak a honvédség újoncz-jutalékába helyezendők át, s így sem a hadsereg, sem a honvédség póttartalékába fölös számúak nem jutnak.

Az utolsó esetben csakis a tényleges szükséglet fedeztetik a fölös számúakból. Az egyes hadtest-területből a honvédségi újoncz-szükséglet fedezésére áthelyezendő fölös számúak mennyisége a következő arány szerint számítatik ki: A 4., 5., 6., 7. és 12. számú hadtestek területén meglévő fölös számúak összege úgy viszonylik az ezen hadtest-területeken mutatkozó honvéd újoncz-hiány összegéhez, miként az egyes hadtest-terület fölőslégének összege viszonylik azon honvéd újoncz-hiányhoz, a mely ugyanezen hadtest-területből fölös számúaknak a honvédséghez való áthelyezése által lesz fedezendő.

Az egyes hadtest-területből a honvéd újoncz-szükséglet fedezésére áthelyezendő fölös számúak mennyiségének ezen megállapítása után, ezen mennyiség — a végleges számbavétellel egyidejűleg — az egyes sorozó járásokra a következő arány szerint osztatik fel: A hadtest-területbeli fölös számúak összege úgy viszonylik az előző arány szerint ugyanezen hadtest-területből fedezendő honvéd újoncz-hiányhoz, miként az előző sorozó járásbeli fölös számúak összege viszonylik azon fölös számúak összegéhez, a kik ezen sorozó járásból a honvéd újoncz-szükséglet fedezésére áthelyezendők.

Az egyes hadtest-területek közti ezen kiegyenlítésnél a védkötelesek sorsszámait feltétlenül tekintetbe veendőek.

Ezen kiegyenlítéshez képest az e szerint még fenmaradó fölös számúak felosztása is (5. pont) az illető hadtest-területekre, valamint sorozó járásonként is újra eszközözlendő, illetőleg megfelelőleg helyesbítendő.

133. §.

Az első fokú hadkiegészítési hatóságok teendői a végleges számbavétel alapján.

1. Az újonczjutalékok végleges számbavételének az első fokú hadkiegészítési hatóságokhoz való leérkezése után (132. § 6. pont) tartoznak ezen hatóságok a következőket teljesíteni:

a) az ajánlás és beosztás fentartásával besorozottak ajánlása és beosztása tekintetében a végleges számbavétel alapján netalán szükséges változások keresztülviendőek és a hadsereg és a honvédség jutalékainak *végleges zárszámait* megállapítandók;

b) kötelesek a póttartalékba jutott fölös számúakat a felsőbb fokúlag történt felosztás alapján (132. § 5. és 7. pontja), a hadseregbe és a honvédségbe beosztani és a hadsereg póttartalékának *zárszámát* megállapítani;

c) kötelesek a beosztás fentartásával közvetlenül a póttartalékba besorozottak beosztásában a hadsereg és a honvédség végleges zárszámainak megállapítása folytán netalán szükségessé vált változásokat foganatosítani; végre

d) kötelesek a sorsszám rendje szerint egyébként is a póttartalékba jutó és a beosztás fentartásával abba közvetlenül besorozottakat (V. T. 18. § a), b), c), d) és e) pontok), a hadsereg póttartalékának az előző b) pont szerint megállapítandó zárszáma alapján beosztani.

2. Az ajánlás és beosztás fentartásával besorozottaknak ajánlásában és beosztásában a végleges számbavétel eredménye következtében netalán szükségessé lett változásoknál, mindenkor a legnagyobb sorsszámúak osztandók be a hadsereg újonczjutalékából a honvédséghez, illetőleg a honvédség újonczjutalékából a póttartalékba. Az egyévi önkéntesek, kivéve, ha «kevéshé alkalmasok», a póttartalékba nem oszthatók be.

Ha az újonczkivételnél ideiglenesen a póttartalékba jutott fölös számúak a honvédség újonczjutalékába volnának átteendőek: ezek áthelyezése sorsszámuk rendje szerint, a legkisebb sorsszámon kezdve, eszközözlendő. A végleges számbavétel eredménye szerint a póttartalékban megmaradt azon fölös számúak, kik az ajánlás és beosztás fentartásával voltak besorozva, a hadseregbe és a honvédségbe sorsszámuk rendje szerint akként

osztandók be, hogy a legmagasabb sorsszámúak a honvédséghez jussanak. (Védt. 15. § 3. bekezdése).

Az újonczjutalékok végleges zárszámainak megállapításánál tekintettel kell lenni arra is, hogy mindazon egyévi önkéntesek, a kik sorsszámuknál fogva a póttartalékba jutott fölös számúak sorsszám-rendében fordulnak elő, sorsszámukhoz képest, a szerint, a mint a hadsereg póttartalékának zárszámán belől vagy azon felül esnek, a hadsereg, illetve a honvédség újonczjutalékába vétetnek fel.

3. Az újonczjutalékoknak, valamint a hadsereg póttartalékának végleges zárszámait, az első fokú hadkiegészítési hatóságok által egyetértőleg állapítandók meg. A zárszámok a végleges számbavételről szóló kimutatásba, a besorozottak végleges ajánlása és beosztása pedig az álltási lajstromba bejegyzendők.

4. A honvédséget érdeklő változásokról a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok a honvéd ezredparancsnokságokat *azonnal* értesíteni tartoznak.

A sorozó járásonkinti újonczkivetés alapján a honvédséghez beosztott, de a végleges számbavétel eredményéhez képest a hadseregbe jutott egyének, a honvédségnél az annak idejében megkapott avatási lajstrom-kivonatokban törölendők. Ugyanez eszközöndő a hadsereg (hadi tengerészet) csapattesteinél (intézeteinél) azon besorozottakra nézve, a kik a végleges számbavétel folytán a honvédséghez jutnak.

Másfelől azonban tartoznak a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok, nemcsak azokra nézve, a kik még csak a végleges számbavétel folytán osztattak be a hadseregbe (hadi tengerészetbe) vagy a honvédségbe, hanem azokra vonatkozólag is, a kiknek beosztása ezen alkalommal változást szenvedett, az avatási lajstromokból kivonatokat szerkeszteni és azokat az illetékes parancsnokságoknak megküldeni.

5. A sorozó járás tisztviselője azon besorozottakat, kiknek ajánlása vagy beosztása a végleges számbavétel folytán változást szenvedett, valamint azokat is, kik csakis a póttartalék felosztása alapján nyerték beosztásukat, nevüknek kitétele és az újabb ajánlás és beosztás megjelölése mellett, köztudomásra hozni köteles (125. § 4.).

6. A hadsereg újonczzainak és póttartalékosainak csapa-

tonkénti beosztásában a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok tartoznak mindazon változásokat eszközölni, melyek a végleges számbavétel következtében netán elkerülhetlenül szükségesek.

Ha valamely hadkiegészítési kerület kivetett újonczjutaléka a végleges számbavétel által változást szenvedett, a csapatonkénti újonczkivetés a különböző fegyvernemek- és szolgálati ágakra nézve érintetlenül marad; csakis a hadkiegészítési tekintetben illetékes gyalogezred újonczjáruléka szenved változást.

A csapatonkénti beosztásban történt változások és az új beosztások az érdekelt csapattestek stb. tudomására hozandók; esetleg az avatási lajstromkivonatok is azokhoz egyuttal megküldendők (4. pont).

7. A csapatonkénti beosztásban történt változások folytán eszközöndő minden áthelyezések az állományba vétel napjával fogatosítandók.

134. §.

Újonczkivetés mozgósítás esetében.

1. Ha a mozgósítás az újonczjutalékok kivetése előtt, de a *fősorozás befejezése után* következik be, ezen esetben az alábbiak *azonnal* fogatosítandók:

a) az újonczszükségletnek sorozó járásonkénti kivetése a mozgósítás kezdetén mutatkozó tényleges sorozási eredmény alapján;

b) a póttartalékba jutó fölös számúak sorozójárásonkénti felosztása;

c) az újonczoknak és póttartalékosoknak csapatonkénti kivetése tekintet nélkül a megelőző évi szeptember 1-je óta besorozott önkéntesekre és egyévi önkéntesekre.

A járásbeli tisztviselők, a hadkiegészítési kerületi és honvéd ezredparancsnokságokkal egyetértőleg tartoznak a hadsereg és honvédség újonczjutalékainak, ugyancsak esetleg a *fölös számúakra* nézve a hadsereg póttartalékának ideiglenes zárszámait is megállapítani; és az ezek szerint fogatosítandó ajánlások és beosztások a rendes viszonyokra nézve érvényes szabályok szerint azonnal közhírré teendők.

Az újonczok és póttartalékosok csapatonkénti beosztása haladék nélkül eszközözlendő. Az avatási lajstromok kivonatai a honvéd ezredparancsnokságoknak, illetőleg a csapattesteknek és intézeteknek azonnal megküldendők.

2. Ha a mozgósítás a *fősorozás befejezése előtt* áll be: az illető sorozójárásokban a fősorozás befejezéseig az újonczjutalékok részére besorozott egyének sorozójárásonként a hadsereg és honvédség között, a hadtest területére eső mindkét rendbeli törvényes újonczjutalékok arányában, és pedig az első foku hadkiegészítési hatóságok által osztandók fel. Ezen újonczkivétel a következő arány szerint történik: Mindkét rendbeli újonczjutalékok összege úgy viszonylik az újonczjutalékok részére besorozott egyének számához, mint a hadsereg újonczjutaléka viszonylik azon újonczok számához, a kik a hadsereghez osztandók be; a fennmaradó újonczok a honvédséghez jutnak. Ehhez képest a hadsereg újonczjutalékának ideiglenes zárszáma is megállapítandó.

Ezen kivételnél fölös számúak nem fordulhatnak elő.

Az újonczok és póttartalékosok csapatonkénti beosztására nézve a megelőző évi kivétel szolgál irányadóul.

3. Az újonczjutalékok végleges számbavétele, — ha lehetséges, — úgy mint rendes viszonyok között augusztus 31-én különben pedig mihelyt lehet, eszközözlendő.

135. §.

Pótleányállítások az újonczjutalékokban mutatkozó hiányokért.

1. Az újonczjutalék javára besorozott olyan egyén helyett, a ki vagy a póttartalékba helyeztetik át, vagy pedig a hadseregből (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből végleg kilép, pótleány állítandó:

a) a hadseregből (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből törvényellenes besorozás folytán való kilépés esetében (V. T. 41. §);

b) a hadseregből (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből, elháríthatatlan szolgálatképtelenség miatt történt kilépés

esetében, de csak akkor, ha az elbocsátás vegyes felülvizsgáló bizottsági határozat alapján történik. (V. T. 41. §);

c) a hadseregből (hadi tengerészetből) vagy a honvédségből elmebetegség vagy eskór miatt történt elbocsátás esetében, vagy egyéb kivételes esetekben vegyes felülvizsgáló bizottság elébe állítás nélkül is, ha igazolva van, hogy a szolgálatképtelenség már az állományba vétel idejében, egyévi önkénteseknél már a tényleges szolgálat megkezdésekor fennállott;

d) minden más hiány, például: elhalálozás, kiköltözködés eseteiben, ha a hiány a sorozási év október hava 1-jéig keletkezett;

e) a póttartalékba a védtörvény 34. szakasza végső bekezdése alapján történt áthelyezéseknél, ha egyuttal kétséget kizárólag megállapítatik, hogy az utólag érvényesített jogcím már az állományba vétel idejében (október 1-jén) fennállott;

f) a póttartalékba, vegyes felülvizsgáló bizottsági határozat alapján történt áthelyezések eseteiben;

g) állományba nem vett újonczoknak, sorhadi szolgálati kötelezettségben állóknak, és a három legifjabb sorozási évfolyamba tartozó honvédeknek a védtörvény 31, 32 és 33-ik §-ai alapján a póttartalékba történt áthelyezésénél;

h) oly egyévi önkéntesek helyett, a kik sorsszámuk szerint a póttartalékba jutottak volna, és kedvezményük elvesztése folytán a póttartalékba helyeztetnek át;

i) azok helyett, a kik tévesen valamely újonczjutalék javára osztattak be, és abból kiválnak;

k) általában téves beszámítás esetében;

l) a hadsereg részére: állományba vett egyéneknek a hadsereg újonczjutalékából vegyes felülvizsgáló bizottság határozata következtében, a honvédség újonczjutalékába való áthelyezése eseteiben (117. § 3-ik bekezdése);

m) a hadsereg részére: ennek oly egyévi önkéntesek helyett, a kik az újonczkivétel után a védtörvény 25-ik §-a negyedik bekezdése alapján a hadsereg újonczjutalékából a honvédséghez osztattak be (130. §, 8. pont. első bekezdés);

n) a honvédség részére: a védtörvény 25-ik §-a negyedik bekezdése alapján a hadsereg újonczjutalékából a honvédségbe beosztott egyévi önkéntesnek a hadseregbe való visszahelyezése

esetében, a mely akkor következik be, ha az illető védköteles az egyévi tényleges szolgálat kezvezményét, a tényleges szolgálat megkezdése előtt, veszi el (136-ik §, 2. b);

o) a honvédség részére: honvédségi egyévi önkéntesek helyett. a 130-ik § 8. pontjának második bekezdésében említett esetben.

2. A póttartalékban keletkezett hiányokért pótleányállításnak nincsen helye.

3. Az egyik év szeptember 1-től fogva a következő év augusztus 31-éig terjedő időszak alatt keletkezett pótleánykötetések rendszerint ugyanazon évben, és pedig az újonczkivétel, illetőleg a végleges számbavétel alkalmával fedezendők.

Az 1-ső pontban a)-tól k)-ig elősorolt pótleányállítások azonban csak akkor számíthatók fel, ha a honvédelmi miniszter e részbeli rendelete a járási tisztviselőhöz már megérkezett.

Ellenben az 1-ső pontban l)-tól o)-ig elősorolt pótleányállítások azonnal felszámítandók.

4. A pótleány kiállítását elrendelik:

a) a hadseregnek szolgálati kötelezettségben állott egyének helyett a honvédelmi miniszter, a közös hadsereg részéről pedig a területi hadtestparancsnokságok;

b) a honvédségnél szolgálati kötelezettségben állott egyének helyett kizárólag a honvédelmi miniszter.

E czélból a honvédelmi miniszterhez a felülvizsgálati lajstromok, illetőleg az alkalmatlanság miatt, de felülvizsgálat nélkül történt kilépés esetében, a vizsgálati iratok a területi hadtest-parancsnokság, illetőleg honvéd kerületi parancsnokság által terjesztetnek fel; minden más esetben pedig az illetékes járási tisztviselő az ide vonatkozó tárgyalási iratok csatolása mellett, és pedig esetleg a hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezred-parancsnokságnak e részbeli indítványára is, a törvényhatóság útján a honvédelmi miniszterhez jelentést tenni köteles.

5. A pótleányállítások (3. pont) a 22-ik minta szerint vezetendő előjegyzési könyvbe beirandók, s e végett a honvédekre vonatkozólag az illető hadkiegészítési kerületi parancsnoksággal is közlendők.

A beosztás fentartásával besorozott újonczok után járó

pótleányállítások csak azok beosztása után, és így nem az újonczkivételnél, hanem csak a végleges számbavételnél számíthatók fel.

6. Valamely védkötelesnek az illető újonczjutalék javára történt beszámításának kiigazítása azon okból, mivel a besorozás után a hadköteles községi illetőségében változás állt be, nem engedhető meg.

Ha utólagosan megállapítatik, hogy valamely védköteles már besoroztatása idejében más hadtest területében hirt községi illetékeséggel: a beszámításnak kiigazítása akként eszközlendő, hogy az ilyen védköteles az illetékes hadtest-terület újonczjutaléka javára utólagosan beszámítatik, ellenben a másik hadtest-területben helyette pótleány állítatik.

A beszámítás és a pótleányállítás azon évben történik, a melyben a községi illetőség véglegesen megállapított.

Az ilyen védköteles további szolgálatkötelezettsége tekintetében az illetőségi sorozó járás zárszámához képest kezelendő.

E tekintetben, az illetőségi sorozó járásban részére húzott sorszám, ennek hiányában pedig az idegen sorozó járásban nyert sorszám az irányadó.

136. §.

Jóbatételek az újoncz-jutalékok részére.

1. Valamely újonczjutalék részére jóbatételek általában akkor keletkeznek, ha valamely védköteles a fogantatott végleges számbavétel után az egyik újonczjutalékból a másikba avagy a póttartalékból valamelyik újonczjutalékba helyeztetik át.

Jóbatételek keletkeznek különösen:

a) a póttartalékosoknak kedvezményi jogczímük elvesztése folytán valamely újonczjutalékba való visszahelyezése esetében, feltéve, hogy a póttartalékba történt áthelyezésük alkalmával helyettök pótleány állítatott;

b) téves beosztás avagy téves beszámítás folytán való áthelyezéseknél. (135. §, 1. i) és k.)

Póttartalékosok, a kik besoroztatásuk évének deczembe 31-ike után helyeztetnek át az újonczjutalékba, azon esetben

nem képezne jóbavételt, ha már besoroztatásuk alkalmával közvetlenül a póttartalékba jutottak.

2. Jóbavétel keletkezik továbbá:

a) a honvédség részére: egyévi önkénteseknek a hadseregből a védtörvény 25. §-a 4-ik bekezdése alapján a honvédséghez való beosztása esetében (130. §, 8. pont, első bekezdés);

b) a hadsereg részére: a védtörvény 25. §-a 4-ik bekezdése alapján a hadsereg újonczjutalékából a honvédségbe beosztott egyévi önkéntesnek a hadseregbe való visszahelyezése esetében, a mely bekövetkezik, ha a védköteles az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét a tényleges szolgálat megkezdése előtt veszi el (135. §, 1. n);

c) a hadseregnél: a 130. § 8-ik pontjának második bekezdésében említett egyévi önkéntesek után.

3. Az egyik év szeptember 1-től a következő év augusztus 31-éig előjegyzett jóbavételek, ide értve a megelőző évi végleges számbavétel alapján mutatózó jóbavételeket is, rendszerint még ugyanazon évben, és pedig az újonczkivétel, illetőleg a végleges számbavétel alkalmával számítandók be.

4. A jóbavételek a 22-ik minta szerint vezetendő előjegyzési könyvbe beirandók, és e végett a honvéd ezredparancsnokságok a honvédség részére mutatózókat esetről esetre az illetékes járási tisztviselővel, és az illető hadkiegészítési kerületi parancsnokságokkal is tudatni tartoznak.

Tizedik fejezet.

Az állományba nem vett újonczok és póttartalékosok személyi viszonyai; az állományba vétel.

137. §.

Az állományba nem vett újonczok és póttartalékosok

1. A besorozottak állományba vételökig (140. §.) «állományba nem vettek»-nek, illetőleg ajánlásukhoz képest, «állományba nem vett újonczoknak»-nak, vagy «állományba nem vett póttartalékosok»-nak neveztetnek.

2. Az ajánlás és a beosztás megállapításáig az ajánlás és a beosztás fentartásával*) besorozottak olybá tekintendők, mint a hadsereg állományba nem vett újonczai, a beosztás fentartásával közvetlenül a póttartalékba besorozottak pedig, mint a hadsereg állományba nem vett póttartalékosai, s végre az ajánlás fentartásával a honvédséghez besorozottak, mint a honvédség állományba nem vett újonczai.

3. Az állományba nem vett egyének polgári viszonyaikban meghagyandók, és úgy ezek tekintetében, mint büntető és rendőri ügyekben is a polgári bíróságok és hatóságok alatt állanak.

Az állományba nem vett egyének a hadseregbeli (haditengerészeti) vagy honvédségi szolgálatra rendelkezésre nem állanak; mindazonáltal állandó tartózkodási helyöknek mindenmí változtatását az illetőségi község előljárással 14 napon

*) Az «ajánlás» és a «beosztás» fogalmainak meghatározását lásd a 38. §-hoz csatolt magyarázó megjegyzésben.

belül tudatni kötelesek, hogy a tényleges szolgálatra (katonai kiképzetésre) való behívás nekik idejekorán kézbesíthető legyen, és hogy általában, a törvény különbeni szigorú következményeinek elkerülése végett, az állományba vétel napján a katonai szolgálatra rendelkezésre álljanak. Ugyanezen célból tartózkodási helyük csak ideiglenes változtatása esetében egy közvetítő egyéniséget, a behívás átvételére, megbízni és nevét a községelöljárónak bejelenteni kötelesek.

4. Az állományba nem vett újonczok és póttartalékosok részére külföldre szóló útlevelek és kisebb parti járatokra szóló tengeri utazási engedélyek (tengeri szolgálati könyvek) az erre jogosított polgári hatóságok részéről csak az általános állománybavétel időpontjáig adhatók.

5. Ha az állományba nem vett újonczok még az általános állománybavétel időpontja előtt óhajtanak tényleges szolgálathoz lépni, ezen esetben a jelen utasítás 140. §-ában és II. Része I-ső fejezetében foglalt rendelkezések irányadók.

138. §.

Az állományba nem vett újonczok és póttartalékosok nősülése.

1. A hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség állományba nem vett újonczainak katonai hatósági engedély nélkül megnősülniök nem szabad (V. T. 61. § első bekezdés b) pont). Az engedély megadására az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnokságok vannak feljogosítva. Az engedély csak különös tekintet érdemlő körülmények közt és csak kivételesen adható meg; azonban ezen engedély a szolgálathoz kötelezettség teljesítése tekintetében kedvezményt nem állapít meg.

A folyamodványok az illetékes járási tisztviselő útján nyújtandók be, és azokhoz a következő okmányok csatolandók:

- a) a völegény keresztlevele (születési bizonyítvány);
- b) a menyasszony keresztlevele (születési bizonyítványa);
- c) a jegyesek valamelyikének kiskorúsága esetében az atyának, gyámnak (gondnoknak) és a gyámhatóságnak az

egybekeléshez a polgári törvények értelmében megkivánt beleegyezése;

d) a menyasszony erkölcsi bizonyítványa, melyben egyszerűsrimind annak hajadon vagy özvegyi állapota is feltüntetendő;

e) az elhalt férj, illetőleg az elhalt feleség halotti bizonyítványa, ha egyik vagy mindkét fél özvegy;

f) a menyasszony vagyonáról vagy hozományáról szóló kimutatás, esetleg községi hatósági bizonyítvány arról, hogy a nősülés a völegénynek érdekében áll.

A nősülési engedély megadásáról az illető csapat (intézet) értesítendő.

Az engedély megtagadása ellen felfolyamodásnak van helye a területi had- (hadtest-) parancsnoksághoz, illetőleg a honvéd kerületi parancsnoksághoz.

2. A hadsereg és a honvédség állományba nem vett póttartalékosainak a nősülés tekintetében katonai hatósági engedélyre szükségük nincsen. (V. T. 61. § utolsó bekezdés.)

3. Az 1. pontban kifejezett tilalom áthágása esetében a 19. § rendelkezései nyernek alkalmazást.

139. §.

A polgári bírósági büntető ítéletek közzlése.

Ha valamely besorozott egyén, állományba vétele előtt valamely büntetett vagy nyereségvágyból elkövetett, vagy a közszemérmert sértő vétség miatt elítéltetett, az illetékes járási tisztviselő az ide vonatkozó ítéletet az illetékes hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnoksággal közölni tartozik.

A hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnokság ezen ítéletet az állománycsapathoz köteles eljuttatni.

140. §.

Az állománybavétel.

1. «Állománybavétel» alatt a besorozottaknak a hadsereg (hadi tengerészet), illetőleg a honvédség kötelékébe való fölvétele értendő; az állománybavétel ténye a besorozottaknak azon

csapattestek és intézetek létszámába való felvételében jut kifejezésre, a melyekhez beosztattak.

2. Mindazok, a kik az újonczállítás (fősorozás, utóállítás vagy felülvizsgálat) útján a január 1-től október 1-ig terjedő időszakban soroztatnak be, a sorozási év október 1-én, az október 1-je után december 31-ig besorozottak, továbbá minden önkéntes valamint azok, a kik az állítás elől való szökés, a védkötelezettség alól ravasz fondorlatok útján való kibúvás és önesonkítás miatt (V. T. 44. § második bekezdése 45, 47 és 49. §§) a korosztály és sorsszám rendjén kívül állítottak, a besorozás napján veendők állományba. (V. T. 8. § második bekezdés.)

Mozgósítás esetében az állománybavétel, Ő Felsége parancsára, október 1-je előtt is fogatosítható. (V. T. 8. §, harmadik bekezdés.)

3. Ha az állományba nem vett újonczok az általános állománybavétel időpontja előtt vétetnek fel a tényleges szolgálathoz, az állománybavétel a bemutatás napján történik.

4. Az állománybavétel a csapattesteknek és intézeteknek a hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezredparancsnokságok részéről megküldött avatási jegyzőkönyvi kivonatokon a 3-ik pontban megjelölt esetben, ezenfelül még a bemutatás jegyzőkönyvi kivonatokon is, alapul.

Tizenegyedik fejezet.

A hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség katonai képző intézetei növendékeinek felavatása és állományba vétele.

141. §.

Általában.

1. A hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség azon katonai képző intézetei, a melyeknek végzett növendékei a hadseregbe (hadi tengerészetbe) illetőleg a honvédségbe felavattatnak és állományba vétetnek, a következők:

- a) a bécsujhelyi katonai akadémia,
- a bécsi katonai műszaki akadémia,
- a fiumei tengerészeti akadémia,
- a hadsereg hadapród-iskolái;
- b) a honvédségi Ludovika akadémia Budapesten.

2. Ezen intézetek végzett növendékeivel egyenlőknek tekintendők azon növendékek is, a kik mozgósítás esetében, tanulmányaik teljes befejezése előtt, a hadsereghez (hadi tengerészethez) illetőleg a honvédséghez beosztatnak.

3. A katonai képző intézeteknek állításköteles korban álló növendékei ezen viszony tartama alatt nem esnek állítási kötelezettség alá, de ha ezen korban lépnek, az intézet parancsnoka által, az illetőségi község előljárási útján, az összeíráshoz szükséges adatok közlése mellett bejelentendők. (23. §.)

Szintúgy valamely már bejelentett növendéknek az intézetből idő előtt történt kilépése is, az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság útján, az állítási kötelezettség teljesítése tekintetéből, a járási tisztviselővel közlendő.

4. Azon növendékekre nézve, a kik ezen intézetekből idő előtt kilépnek, az alább következő 142. és 143. §§ rendelkezései nem nyernek alkalmazást.

142. §.

Felavatásuk és állományba vételük.

1. Hogy a végzett növendékek mely minőségben (rang-fokozatban), és mely napon avatandók fel és veendő állományba és hová osztandók be, azt a közös hadügyminister, illetőleg a honvédelmi minister teszi közzé.

2. A felavatást az illető intézet fogatosítja, szem előtt tartván a védkötelesek orvosi megvizsgálásáról szóló utasítást (III. melléklet). Az avató bizottság tagjai a parancsnok, a segéd-tiszt és a főnök-orvos.

A megtörtént felavatásokról, a 19. minta szerint, két példányban, a honvédségnél három példányban, avatási lajstrók szerkesztendők; az egyik példány azon csapattestnek, melyhez az illető beosztott, a második az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak, a harmadik példány pedig — a honvédséghez besorozottaknál — az illetékes honvéd ezred-parancsnokságnak küldendő meg. Ezenkívül a megtörtént felavatások az intézetnél vezetendő avatási jegyzőkönyvbe is beiktatandók.

A hadkiegészítési kerületi és esetleg a honvéd ezred-parancsnokság a felavatást saját avatási jegyzőkönyvébe bejegyzi; az előbbi erről, az avatási jegyzőkönyv kivonatának csatolása mellett, a járási tisztviselőt is értesíti.

A járási tisztviselő pedig a hadsereghez (hadi tengerészet-hez) besorozottak felavatásáról a honvéd ezred-parancsnokságot hasonlóképen értesíteni tartozik.

143. §.

Tényleges szolgálati kötelezettség.

1. A 141. §-ban felsorolt katonai képzőintézetek végzett növendékei, a kik a hadseregbe besoroztatnak és állományba vétetnek, a díjmentes kincstári vagy alapítványi helyen eltöltött mindegyik iskolai évért egy-egy évig, a felfizetéses helyen eltöltött mindegyik iskolai évért egy-egy fél évig tartoznak a rendes tényleges szolgálati kötelezettségen felül, tényleg szolgálni. Azonban az összes tényleges szolgálati idő az első esetben *három* évnél, az utóbbi esetben pedig *hét* évnél többre nem terjedhet.

Fizetéses növendékek, a kiknek kiképztetése négy évig vagy ennél tovább tartott, a rendes tényleges szolgálati időn felül egy évet tartoznak tényleges szolgálatban eltölteni. (V. T. 21. § második és harmadik bekezdés.)

Ezen megállapításnál a katonai al- és főrealiskolákban eltöltött idő is tekintetbe veendő.

A tényleges szolgálat meghosszabbításának ezen kiszámításánál egy év töredék-része vagyis törtszám ($\frac{1}{2}$) nem számítandó.

2. A honvédségi Ludovika akadémiában kiképzett növendékeknek az intézetből való kilépése napjától számítandó tényleges szolgálati kötelezettsége a honvédség állományában ugyan-csak az 1. pontban foglalt határozatok szerint állapítandó meg.

Ezen kiszámításnál tehát a hadseregbeli rendes 3 évi tényleges szolgálati kötelezettség veendő alapul.

Ennélfogva a díjmentesen vagy alapítványi helyeken kiképzett növendékek összes tényleges szolgálati kötelezettsége az intézetből való kilépés napjától számítva hét évnél, a féldíj mellett fölveteké és kiképzetteké öt évnél, az egész díj fizetése mellett kiképzetteké pedig négy évnél többre nem terjedhet.

3. Azon növendékeknél, a kik kiképztetésük alatt az egyik osztályzatba tartozó helyről másik osztályzatú helyre léptek át, a tényleges szolgálati kötelezettség a hadseregben (1. pont) hét évnél többre nem terjedhet.

A végzett növendékek tényleges szolgálati kötelezettségét azok felavatása alkalmával maga az intézet tartozik megállapítani és az avatási lajstromba bejegyezni.

144. §.

Bendelkezések az idő előtt kilépett növendékekre vonatkozólag.

A katonai nevelésből idő előtt, vagyis a 141. § 1. pontjában említett intézetek elvégzése előtt kilépett növendékek, a hadseregbe (hadi tengerészetbe) vagy a honvédségbe való későbbi besoroztatásuk esetében a tényleges szolgálati kötelezettségnek az élvezett katonai nevelés okából való meghosszabbítása alá nem esnek.

Tizenkettedik fejezet.**Önkéntes belépés.**

145. §.

Átalában.

1. A hadseregbe (hadi tengerészetbe) önkéntesen mindenki beléphet, a ki

- a) a monarchia egyik vagy másik állama területén honpolgári joggal, továbbá
- b) a szükséges szellemi és testi képesség mellett legalább 155 centiméter magas, és
- c) életének legalább 17-ik évét betöltötte. (V. T. 19. §.)

Az önkéntes a csapattestet, melyben szolgálni kíván, maga választhatja, feltéve, hogy az illető csapat önkéntesek fölvételére jogosítva van, és hogy az önkéntes az abba leendő fölvételre alkalmas.

Hogy az illető csapattest a monarchia melyik államának területéről nyeri kiegészítettségét, ilyenkor tekintetbe nem jön.

Azoknak, akik korosztályuknál fogva a sorozásra már felhivattak, a fősorozás ideje alatt az önkéntes belépés nincsen megengedve.

A ki a sorozásra előállani törvényszerűleg kötelezve volt és meg nem jelent, ez által önkéntes beléphetési jogát mind addig elveszti, míg a sorozó bizottság határozatának, az elmulasztott újonczállításokra nézve, magát alá nem vetette.

2. A honvédségbe mindenki önként beléphet, a ki

- a) magyar állampolgár,

b) állítási kötelezettségének eleget tett (16. § 5. pont), és sem a hadseregnél, sem a hadi tengerészetnél szolgálatkötelezettség alatt nem áll, és

c) a szükséges szellemi és testi képesség mellett legalább 153 centiméter magas.

3. Az önkéntes beléphetésből, a védtörvény 22-ik illetőleg 23-ik §-a második bekezdése értelmében, ki vannak zárva azok, a kik hivatalvesztés vagy politikai jogaik gyakorlatának felfüggesztése alatt állanak, illetőleg büntető ítélet következtében nincsenek polgári jogaik élvezetében.

4. Kiskorúaknál az önkéntes beléphetésre az atya vagy gyám beleegyezése szükséges.

5. Junius 21-től bezárólag 30-ig és augusztus 21-től bezárólag 31-ig, továbbá januárus 1-én, a törvényes szolgálati kötelezettségre beálló önkéntesek felavatása a hadsereghez (hadi tengerészethez) nincs megengedve.

6. A szolgálati kötelezettségre és az állományba vételre vonatkozó határozatok a II-ik, illetőleg a X-ik fejezetben foglaltatnak.

146. §.

Az önkéntes belépéshez szükséges igazolványok.

1. A ki a hadseregbe (hadi tengerészetbe) vagy a honvédségbe önként belépni óhajt, a következő igazolványokat tartozik benyújtani:

81. minta. a) az illetékes járási tisztviselő által a 31-ik minta szerint kiállított belépési bizonyítványt;

82. minta. b) ha a folyamodó kiskorú, az atyának vagy gyámnak a 32-ik minta szerint kiállítandó és a tartózkodási hely járási tisztviselője által hitelesített beleegyező nyilatkozatát;

c) ha a folyamodó a hadseregben (hadi tengerészetben) vagy a honvédségben már tényleg szolgált, az elbocsátási okmányt.

Ha a folyamodó a honvédségbe óhajt belépni, a belépési bizonyítványban a járási tisztviselő részéről azon körülmény is bizonyítandó, hogy állítási kötelezettségének megfelelt.

Ha az önkéntesnek illetősége kétes, ezen esetben tartózkodási helyének járási tisztviselője által állítandó ki a belépési bizonyítvány.

Ha az önkéntes felavattatik, ezen bizonyítványok az illető csapat vagy intézet levéltárában őrzendők meg.

2. Belépési bizonyítványt kiszolgáltatni nem szabad:

a) ha az önkéntes a hadseregbe (hadi tengerészetbe) vagy a honvédségbe való belépésre megkivántató kort még el nem érte;

b) ha az önkéntes, bünfenyítő ítélet következtében a védtörvény 22. illetőleg 23. §-a második bekezdése alapján, az önkéntes beléphetésből ki van zárva (145. § 3.);

c) ha az önkéntes a sorozásra törvényszerűleg kötelezve volt, de arra meg nem jelent; vagy

d) az újonczállítási időszak alatt oly védköteleseknek, kik korosztályuknál fogva az újonczállításra kötelezve vannak.

3. A belépési bizonyítvány érvénye, kiállítása napjától számítva, három hónap mulva, az állításköteles korban álló önkéntesre nézve pedig előbb is, nevezetesen az újonczállítási időkezdetének napján, szűnik meg.

Ha az állításra nem kötelezett valamely önkéntesnek felavatása, a kinek az önkéntes belépés megengedett, más okokból annyira elhuzódik, hogy a belépési bizonyítvány érvénye időközben megszűnik, annak felavatása csak újabb belépési bizonyítványnak bemutatása után eszközölhető.

4. Zene-növendékekre, továbbá hajó-, gépész- és zene suhanczokra nézve, ha a 17 éves életkor elérése után felavatás alá kerülnek, — a növendéki, illetőleg suhanczi minőségben történt felvételük alkalmával benyújtott okmányok elégségesek.

147. §.

Az önkéntesek jelentkezése és felavatása.

1. Az önkéntes felvétel végett, a 146. §-ban említett igazolványok bemutatása mellett, közvetlenül az általa választott és önkéntesek felvételére jogosított csapatoknál vagy intézeteknél tartozik jelentkezni.

2. Önkéntesek felvételére jogosítva vannak:

A) A hadseregnél:

a) A gyalog-ezredek,
a tiroli vadász-ezred,
a tábori vadász-zászlóaljok,

a lovas-ezredek,
 a hadtesti tüzérezredek és az önálló ütegosztályok, a vár-
 őrségi zászlóaljok,
 a hadmérnöki ezredek,
 az utász-ezred,
 a vasúti és távirda-ezred,
 a vonat-ezredek és
 az egészségügyi csapat.

A vonatcsapatokhoz felvehető önkéntesek száma, az egyes vonat-osztályoknál — béke idején — ezek szabályszerű újoncz-
 jutalékának egy negyed részét nem haladhatja túl; a fönnebb
 elősorolt többi csapatoknál ellenben az önkéntesek, béke idején
 is, korlátlan számmal vehetők fel.

b) A tüzérségi és vonat-szerintézetek, az élmezési és
 ruhakezelési intézetek háború idejében korlátlan számmal.

Ezen intézetek azonban béke idejében, a lótenyésztési in-
 tézetek katonai osztályai pedig úgy békében mint háborúban
 csak oly önkéntesek felvételére vannak jogosítva, a kik csupán
 három évi sorhadi szolgálatra kötelezhetők. Oly önkéntesek fel-
 vétele, a kik állítási kötelezettségüknek még nem tettek eleget
 a közös hadügyminister engedélyétől tétetik függővé.

B) *A hadi tengerészetnél:*

A matrózkar, — békében és háborúban, — korlátlan
 számmal.

C) *A honvédségnél:*

A gyalog- és lovas-ezredek.

3. Önkéntesek nem vehetők fel, ha a szükséges igazolvá-
 nyok nem teljesen mutattatnak be, vagy ha az önkéntes
 jelentkezésének idejében a megszabott tényleges állományban
 fogyatékek nincsen.

Háború esetében, — a gyalog-ezredek és vadászcsapatok
 kivételével, — a többi mozgósított csapatoknál és intézeteknél
 csak oly önkéntesek vehetők fel, a kik már a illető fegyver-
 nemben vagy minőségben szolgáltak, vagy a kiknek a katonai
 szolgálatok teljesítése körül minél előbb való használatosság
 mesterségük vagy egyéb jártasságuknál fogva, kétségen kívül
 van helyezve.

4. A felvétel felett való határozat hozatalának joga az

ezred-parancsnokságokat, továbbá az önálló zászlóaljak, üteg-
 osztályok, osztályok, intézetek parancsnokságait és a matrózkar
 parancsnokságát, — háború esetében pedig, ott a hol pótcsa-
 pattestek vannak, ezeknek parancsnokait is, — illeti meg.

Az ezred-parancsnokság képviselőjében és annak engedé-
 délyével önkéntesek felvételére jogosítva vannak még a gyalog-
 ezredeknek és a tiroli vadászrezrednek belföldön önállóan elkü-
 nitett tábori zászlóaljainak parancsnokságai, továbbá a mérnök-
 kari ezredeknek az utász-, és a vasúti és távirдай ezredeknek
 elkülönített zászlóaljai.

Az ezredparancsnokság ezen engedélyt vagy egyszer
 s mindenkorra adhatja meg, vagy esetről esetre magának fen-
 tarthatja.

5. Azon önkéntesen jelentkezőkre vonatkozólag, kik már
 szolgáltak, a katonai erkölcsi okiratok — felvételük előtt —
 bekívánandók.

6. Az önkéntesek sorozása a közigazgatási hatóság köz-
 benjárása nélkül foganatosíttatik; és pedig besoroztatnak:

a) a zene növendékek a gyalogezredek által (10. pont);
 b) a hajó-, gépész- és zenesuhanczok a matrózkar által,
 (10. pont); végül

c) minden más önkéntesek a hadkiegészítési kerületi, ille-
 tőleg honvéd ezred-parancsnokságok által.

A besorozás az orvosi megvizsgálás és a tulajdonképeni
 hadi szolgálatra való testi és szellemi képességnek megbirálása
 tekintetében fennálló szabályok (III. és IV. melléklet) alkalmazása
 mellett foganatosítandó.

A csapatok és intézetek azon önkénteseket, a kiknek fel-
 vételét engedélyezték, besorozásuk (felavatásuk) és felesketésük
 végett a folyamodó tartózkodási helyéhez legközelebb eső had-
 kiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezred-parancsnoksághoz
 utasítják, mely a felavatást a felvételi iratok és a mindenkor
 irásbelileg kiállítandó végzés alapján azonnal foganatosítani tartozik.

7. Az önkénteseket felavató bizottság tagjai:

a) a hadkiegészítési kerület (hadcsapat) illetőleg a honvéd
 ezred parancsnoka, vagy ennek helyettese;
 b) egy hadkiegészítési kerületi tiszt (segédtiszt) illetőleg
 honvéd kiegészítési tiszt, és

c) egy hadseregbeli (hadi tengerészeti) illetőleg honvédségi katonai orvos.

8. Az orvos az önkéntes testi és szellemi állapotára nézve véleményt mond; a besorozás iránti határozat a parancsnokot illeti meg (7. a).

9. Ha az önkéntes besoroztatik, a felvételi iratok és a csapattest (intézet) végzése, az avatási lajstrommal (148. § 2. p.) együtt a csapatteshez juttatandó.

Ha az önkéntes, a tulajdonképeni hadi szolgálatra általában, vagy a választott csapat- vagy intézetbeli szolgálatra alkalmatlannak találtatván, visszautasítatik, akkor a felvételi iratok neki visszaadandók; a végzés pedig a csapattesthez (intézethez) a vizsgálati eredmény közlése mellett visszajuttatandó.

A folyamodónak a hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvédezzredparancsnokság részéről az alkalmatlanságot kimondó leletről végzés ki nem adható.

10. Azon zene-növendékek, továbbá hajó-, gépész- és zene-suhanczok, a kik éltök 17. évének betöltésével a hadi szolgálatra való alkalmasságot elérték, azonnal besorozandók; ellenkező esetben csak a hadi szolgálatra való alkalmasság elérése után sorozhatók be. Minthogy azonban ez által a tényleges szolgálati kötelezettség további meghosszabbítása idéztetik elő, az ily személyek besorozása alkalmával a legnagyobb lelkiismeretességgel kell eljárni, és különösen semmiféle ürügy alatt sem szabad ezek besorozását a hadi szolgálatra való alkalmasság bekövetkezésének időpontján túl elhalasztani.

11. A besorozott zene-növendékeknél, hajó-, gépész- és zene-suhanczoknál, úgy a besorozottnak zene-növendéki stb. minősége, mint az ezen minőségben történt bemutatás napja is, a nyilvántartási lap szerint, az avatási lajstrom 29. rovatába bejegyzendő.

12. Tekintet érdemlő esetekben a külföldön levő hadihajók parancsnokságai rendes szolgálati kötelezettség mellett beálló önkénteseket a hadi tengerészet számára felvehetnek és felavathatnak.

148. §.

A felavatásnak okmányolása, jegyzőkönyvbe foglalása és a hadkiegészítési hatóságok értesítése.

1. Az önkéntesek felavatása az avatási jegyzőkönyvbe való bejegyzés, illetőleg az avatási lajstromnak kiállítása által, mely a 147. § 7. pontjában megjelölt bizottsági tagok által, aláírandó, okmányoltatik.

2. Ha az önkéntes az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál avattatott fel, ezen parancsnokság a megtörtént felavatást az ottani illetőségűek avatási jegyzőkönyvébe bejegyzi és ennek egy-egy kivonatát az illető csapattestnek (intézetnek) és az illetékes járási tisztviselőnek megküldi.

Ha azonban az önkéntes valamely más hadkiegészítési kerületben bír illetőséggel, akkor a hadkiegészítési kerületi parancsnokság a felavatást az idegenek avatási jegyzőkönyvébe jegyzi be, és az eredeti avatási lajstromot az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak küldi meg, mely erről az avatási lajstrom másolatának átküldése által az illetékes járási tisztviselőt értesíti; az avatási lajstrom egy második példányát pedig az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság az illető csapattestnek (intézetnek) küldi meg.

3. A csapattestek (hajó-parancsnokságok), az önkéntesnek felavatását az általuk felavatott önkéntesekről vezetendő avatási jegyzőkönyvbe bejegyzik és az eredeti avatási lajstromot az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak küldik meg.

A hadkiegészítési kerületi parancsnokság az illetőt az avatási lajstrom alapján az ottani illetőségűek avatási jegyzőkönyvébe felveszi és erről a felavatott egyén illetékes járási tisztviselőjét az avatási lajstrom másolatának megküldése mellett értesíti.

A járási tisztviselő pedig mindazon fentebb elősorolt esetekben, a melyekben az önkéntes az ujonczjutalék javára beszámítandó (124. § 3. pont), a felavatásról a honvédezzredpa-

A 289. lapon, a 148. § 3. pontja harmadik bekezdése után, mint 4. pont:

«4. A honvédséghez felavatott önkéntesekről a kiegészítő parancsnokság az avatási lajstrom-kivonatnak megküldése mellett csak az állománytestet értesíti.»

c) egy hadseregbeli (hadi tengerészeti) illetőleg honvédségi katonai orvos.

8. Az orvos az önkéntes testi és szellemi állapotára nézve véleményt mond; a besorozás iránti határozat a parancsnokot illeti meg (7. a).

9. Ha az önkéntes besoroztatik, a felvételi iratok és a csapattest (intézet) végzése, az avatási lajstrommal (148. § 2. p.) együtt a csapatteshez juttatandó.

Ha az önkéntes, a tulajdonképeni hadi szolgálatra általában, vagy a választott csapat- vagy intézetbeli szolgálatra alkalmatlannak találtatván, visszautasítottatik, akkor a felvételi iratok neki visszaadandók; a végzés pedig a csapattesthez (intézethez) a vizsgálati eredmény közlése mellett visszajuttatandó.

A folyamodónak a hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd-ezredparancsnokság részéről az alkalmatlanságot kimondó leletről végzés ki nem adható.

10. Azon zene-növendékek, továbbá hajó-, gépész- és zene-suhanczok, a kik éltök 17. évének betöltésével a hadi szolgálatra való alkalmasságot elérték, azonnal besorozandók; ellenkező esetben csak a hadi szolgálatra való alkalmasság elérése után sorozhatók be. Minthogy azonban ez által a tényleges szolgálati kötelezettség további meghosszabbítása idéztetik elő, az ily személyek besorozása alkalmával a legnagyobb lelkiismeretességgel kell eljárni, és különösen semmiféle ürtügy alatti sem szabad ezek besorozását a hadi szolgálatra való alkalmasság bekövetkezésének időpontján túl elhalasztani.

11. A besorozott zene-növendékeknel, hajó-, gépész- és zene-suhanczoknál, úgy a besorozottnak zene-növendéki stb. minősége, mint az ezen minőségben történt bemutatás napja is, a nyilvántartási lap szerint, az avatási lajstrom 29. rovatába bejegyzendő.

12. Tekintet érdemlő esetekben a külföldön levő hadihajók parancsnokságai rendes szolgálati kötelezettség mellett beálló önkénteseket a hadi tengerészet számára felvehetnek és felavathatnak.

148. §.

A felavatásnak okmányolása, jegyzőkönyvbe foglalása és a hadkiegészítési hatóságok értesítése.

1. Az önkéntesek felavatása az avatási jegyzőkönyvbe való bejegyzés, illetőleg az avatási lajstromnak kiállítása által, mely a 147. § 7. pontjában megjelölt bizottsági tagok által, aláírandó, okmányoltatik.

2. Ha az önkéntes az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnál avattatott fel, ezen parancsnokság a megtörtént felavatást az ottani illetőségűek avatási jegyzőkönyvébe bejegyzi és ennek egy-egy kivonatát az illető csapattestnek (intézetnek) és az illetékes járástisztviseelőnek megküldi.

Ha azonban az önkéntes valamely más hadkiegészítési kerületben bir illetőséggel, akkor a hadkiegészítési kerületi parancsnokság a felavatást az idegenek avatási jegyzőkönyvébe jegyzi be, és az eredeti avatási lajstromot az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak küldi meg, mely erről az avatási lajstrom másolatának átküldése által az illetékes járástisztviseelőt értesíti; az avatási lajstrom egy második példányát pedig az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság az illető csapattestnek (intézetnek) küldi meg.

3. A csapattestek (hajó-parancsnokságok), az önkéntesnek felavatását az általuk felavatott önkéntesekről vezetendő avatási jegyzőkönyvbe bejegyzik és az eredeti avatási lajstromot az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak küldik meg.

A hadkiegészítési kerületi parancsnokság az illetőt az avatási lajstrom alapján az ottani illetőségűek avatási jegyzőkönyvébe felveszi és erről a felavatott egyén illetékes járástisztviseelőjét az avatási lajstrom másolatának megküldése mellett értesíti.

A járástisztviseelő pedig mindazon fentebb elősorolt esetekben, a melyekben az önkéntes az ujonczjutalék javára beszámítandó (124. §. 3. pont), a felavatásról a honvédezredparancsnokságot értesíteni köteles.

149. §.

Külföldiek belépése a hadseregbe (hadi tengerészetbe).

1. Külföldiek csak Ő Felsége a király engedélyével vehetők fel a törvényszerű sorhadi szolgálati időre kivételesen a hadseregbe, (hadi tengerészetbe), ha erre nézve saját hazájuk kormányának föltétlen engedélyével tudják magukat igazolni.

2. Külföldiek, kik a hadseregbe vagy hadi tengerészetbe óhajtanak fölvetetni, Ő cs. és apost. kir. Felsége legmagasabb engedélyének megnyerése végett fölveteli folyamodványukat közvetlenül a közös hadügyminiszteriumhoz, illetőleg ennek tengerészeti osztályához tartoznak benyújtani.

3. A folyamodványhoz a következő okiratok mellékiendők:

a) a keresztlevél (születési bizonyítvány);

b) a feddhetlen előletről szóló és a tartózkodási hely közigazgatási vagy rendőri hatósága által kiállított bizonyítvány;

c) saját hazája kormányának minden kikötés nélkül adott írásbeli engedélye arra nézve, hogy az illető a hadseregbe (hadi tengerészetbe) beléphet:

d) a 147-ik § 2. pont A) betűje alatt megjelölt és ily önkéntesek felvételére jogosított csapatból, vagy a pólai matrózkar parancsnokságától megszerzett felvételi nyilatkozat;

e) hitelesített kötelező nyilatkozat, a mely kiskoruknál az apa vagy a gyám által is aláírandó, melynél fogva a folyamodó magát a hadseregbeli (hadi tengerészetbeli) három négy évi tényleges szolgálatra kötelezi.

3. Ha a legfelsőbb engedély a fölvetelre megadatik, a folyamodó erről a választott hadcsapat (matrózkar) útján értesítetik és tudtára adatik, hogy felavatása végett melyik katonai hatóságnál tartozik jelentkezni. Az ily esetekben követendő eljárásra nézve a 147. és 148. §-oknak idevágó rendelkezései mérvadók.

150. §.

A hivatásszerű hadapródokul való fölvetelért folyamodók önkéntes belépése.

1. Oly önként jelentkezők, a kik hivatásszerű hadapródokká óhajtják magukat kineveztetni, ilyenekké csak felavatásuk után és csak akkor nevezhetők ki, ha a hadapródi vizsgát legalább *kielégítő* eredménnyel letették.

A hadapródi vizsga azon fegyvernem hadapród-iskolájában teendő le, a melyben hivatásszerű hadapródokká leendő kineveztetésüket óhajtják.

2. A hadapródi vizsgára bocsáttatásért folyamodhatik minden belföldi, ki az álló hadseregbe való önkéntes belépéshez megkívántató törvényszerű feltételeknek (145. §) megfelel, valamint minden külföldi, a ki Ő cs. és ap. kir. Felségének engedélyt a hadseregbe való belépésre megnyerte.

A folyamodó azonban hiteles bizonyítványokkal igazolni tartozik jó nevelését és elegendő előtanulmányait valamely főgymnasiumnak, vagy főreáliskolának, vagy valamely ezekkel egyenjogositott tanintézetnek — II. a) melléklet — teljes elvégzését, az egyévi önkéntesi szolgálatra képesítő bizonyítványt, és különösen feddhetlen előéletét, valamint azt is, hogy a hadapród-iskolák növendékeire nézve megszabott térképezési gyakorlatokban valamely hadapród-iskolában legalább «kielégítő» eredménnyel részt vett.

3. A hadapródi vizsgára való bocsátást kérő folyamodványok évenként, szeptember 15-ig azon hadapród-iskola parancsnokságához nyújtandók be, a mely iskolában a folyamodó a vizsgát letenni óhajtja.

4. Ezen kérvények a folyamodó által sajátkezűleg irandók, és abban kijelentendő, hogy melyik fegyver- (csapat-) nemben kívánják hadapródokká leendő kineveztetésüket.

A belföldiek ezen kérvényükhöz a hadseregbe való önkéntes belépéshez megkívántató bizonyítványokon kívül (146. §. 1. pont) még csatolni tartoznak:

a) a feddhetlen előéletükről szóló és a tartózkodási hely közigazgatási vagy rendőri hatósága által kiállított bizonyítványt;

- b) beleegyezését azon csapat parancsnokának, a mely csapathoz való besoroztatásukat óhajtják;
- c) valamely katonai orvos által a hadi szolgálatra való testi alkalmasságról kiállított bizonyítványt;
- d) a tanulmányi bizonyítványokat, és
- e) bizonyítványát azon hadapród iskolának, a melynél a térképezési gyakorlatokban részt vettek.

Külföldiek ezen kérvényekhez a 149. §. 3. pont a) b) d) és e) betűi alatt megemlített okiratokat, továbbá Ő Felségének a hadseregbe való belépésre vonatkozó engedélyét, és végre az ezen pontban c) d) és e) alatt megjelölt bizonyítványokat tartoznak mellékelni.

5. A térképezési gyakorlatok a nyári hónapokban, a hadapródi vizsgák október 1-től 10-éig tartatnak meg.

A térképezési gyakorlatokra, és a hadapródi vizsgára vonatkozó szabályok egy külön utasításban vannak összefoglalva.

6. Ha a folyamodók a hadapródi vizsga letétele után azon csapatteszthez, a melyekhez a belépés nekik megengedettett, önkéntesek gyanánt magukat felavattatják, mihelyt az illető csapatoktól az e részbeli jelentések a közös hadügyministerhez beérkeznek, hivatásszerű hadapródokká neveztetnek ki.

151. §.

Tengerész-jelölteknek felvétele a hadi tengerészethez.

1. Tengerész-jelöltek, az állomány-viszonyok mérvéhez képest vétetnek fel a hadi tengerészetbe.

A fölvételi föltételek a következők:

- a) a betöltött 17-ik, de túl nem haladott 20-ik életév;
- b) az állampolgárság a monarchia egyik vagy másik államában;
- c) a teljes testi alkalmasság;
- d) főreáliskolai vagy főgymnasiunai érettségi bizonyítvány avagy valamely felsőbb hajózási tanintézet bizonyítványa;
- e) a német nyelv ismerete szóban és írásban;
- f) a felvételi vizsga letevése.
2. A tengerész-jelöltekül való fölvétel iránti kérvények

írásban legkésőbb augusztus végéig a közös hadügyministerium tengerészeti osztályához intézendők, és azokhoz a következő okiratok melléklendők:

- a) a keresztlevél vagy születési bizonyítvány;
- b) a honossági bizonyítvány (ez ha kéznél nincs egy év leforgása alatt, utólag is bizonyítható);
- c) himlőoltási bizonyítvány, ha az oltás az orvosi bizonyítványban nem igazoltatik;
- d) valamely katona vagy tengerész-orvos által kiállított bizonyítvány, a folyamodónak a tengerészeti és hadi szolgálatra való testi képességéről, a látképesség különös megemlítése mellett,*
- e) tanulmányi bizonyítványok, az idegen nyelvek netaláni ismeretéről szóló bizonyítvánnyal együtt;
- f) az apának vagy gyámnak hitelesített írásbeli beleegyezése a hadi tengerészetbe való beléphetéshez;
- g) a feddhatlen előletről szóló, és a közigazgatási vagy rendőri hatóság által kiállított bizonyítvány; végül
- h) a 146. §. értelmében az illetékes járási tisztviselő által kiállított belépési bizonyítvány.

3. Azon folyamodók, a kiknek részéről a benyújtott okmányok alapján a felvételi vizsga sikeres letevése várható, a közös hadügyministerium tengerészeti osztályában előjegyzésbe vétetnek, és a szükséges számban a felvételi vizsgára beidéztetnek.

4. A behívottak az utazás költségeit, a vizsga helyére és esetleg vissza is, sajátjukból tartoznak fedezni. Azonban azoknak, a kik a felvételi vizsga sikeres letevése után tengerész-jelöltekké kineveztetnek, a tartózkodási helyükről a pólai központi kikötőig való utazás költségei megtérítetnek.

5. A fölvétel iránti folyamodvány benyújtása napjától a felvételi vizsgára történt behívásig kötelesek a folyamodók tartózkodási helyüknek mindennemű változását a közös hadügyministerium tengerészeti osztályának bejelenteni.

6. A felvételi vizsga tárgyai a következők:

* Lásd a hadi tengerészeti rendeleti Közlöny (Marine-Normal-Verordnungsblatt) 1879. évi XII. számát, és a közös hadügyminister 1880. évi februárius 10-éről 360/14 oszt. szám alatt kiadott rendeletét.

- a) számtan és belüszámtan;
- b) mértan;
- c) földrajz és történelem;
- d) természetrajz;
- e) természettan;
- f) vegytan;
- g) ábrázoló mértan és mértani rajz;
- h) német nyelv;
- i) valamely második nyelvnek ismerete.

A mennyiségtani tárgyak oly terjedelemben vonatnak vizsgálat alá, a minőben azok a főreáliskolákon előadatnak.

A felvételi vizsga október végén, a fiúmai tengerészeti akadémián tartatik meg. A vizsga német nyelven teendő le.

7. Azon folyamodók, a kik a felvételi vizsgát kielégítő eredménnyel letették, a pólai központi kikötőbe küldetnek, ott a törvényes szolgálati időre besoroztatnak, és tengerész-jelöttekké neveztetnek ki.

8. A felavatás eszközzése; annak jegyzőkönyvbe foglalása és a hadkiegészítési hatóságok értesítése tekintetében a 147. és 148. §-okban foglalt szabályok irányadók.

9. Ha a tengerész-jelöltek, a hadi tengerészetben való szolgálatra alkalmatlanokká válnak, további szolgálati kötelezettségüknek a hadseregben tartoznak eleget tenni.

XIII. Fejezet.

Beadványok.

152. §.

Átalában.

Az előző fejezetekben, valamint az alábbi szakaszokban megszabott beadványok a VIII. mellékletben vannak időrend szerinti egymásutánban feltüntetve.

VIII. melléklet.

153. §.

A hadsereg hadkiegészítési hatóságainak beadványai.

1. A hadkiegészítési kerületi parancsnokságok évenként az alábbi beadványokat kötelesek elkészíteni és a területi hadtest-) parancsnokságokhoz beküldeni; úgymint:

a) május 10-ig: a kimutatást a múlt évi szeptember 1-től folyó évi április 30-ig terjedő sorozási eredményről, «sorozó járásonként» a 33-ik minta szerint;

33. minta.

b) szeptember 30-ig: a hadjutalék végleges számbavételének alapján:

a kimutatást az előző évi szeptember 1-től folyó évi augusztus 31-ig terjedő sorozási eredményről «sorozó járásonként», a 34-ik minta szerint;

34. minta.

a statisztikai kimutatást az előző évi szeptember 1-től folyó évi augusztus 31-ig terjedő sorozási eredményről, «sorozó járásonként» a 35. minta szerint;

35. minta.

a kimutatást az augusztus 31-én utóállítás végett előjegyzésben maradottokról «sorozó járasonként», a 36. minta szerint;

az előző évi szeptember 1-től folyó évi augusztus 31-ig az újonczjutalék javára a hadseregbe (hadi tengerészetbe) beosztottokról — kivéve a katonai képző-intézetek növendékeit —

37. minta. szerkesztett *felosztási kimutatást*, «csapattestenként», a 37. minta szerint;

c) *január 20-ig*: az előző év december 31-én a póttartalék nyilvántartásában maradt felszentelt papokról és alkalmazott lelkészekről szóló «névjegyzéket», a 15. minta szerint.

A négy első beadvány a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok részéről a járási tisztviselőkkel egyetértőleg szerkesztendő, s az esetleges eltérések lehetőleg már ezen hadkiegészítési hatóságok közt egyenlítendő ki. Azon eltérések pedig, amelyek kiegyenlíthetők nem voltak, a beadványban felemlítendő és felvilágosítandók.

2. A területi hadparancsnokságok a hadkiegészítési ker. parancsnokságok összes beadványai alapján, ugyanazon minták szerint, hadkiegészítési kerületenként, összesített kimutatásokat szerkesztenek, az esetleges kiegyenlítés után helyesbített *felosztási kimutatást*, ezenfelül «csapattestenként» is szerkesztik és ezeket a következő határidők alatt, a közös hadügyminis-terhez terjesztik fel:

május 20-ig az 1. a) alatti beadványt,

november 15-ig az 1. b) alatti beadványokat,

januárius 31-ig az 1. c) beadványt (de csak számadatok szerint).

A területi hadparancsnokságok összesített kimutatásaihoz a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok beadványai közül csakis a 15. 34 és 35. minta szerinti csatolandók.

A területi had- (hadtest-) parancsnokságok az összesített kimutatások elkészítése előtt a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok beadványait helyességük és szakszerű egybehangzásuk tekintetéből megvizsgálni, és esetleg azok helyesbítése iránt intézkedni tartoznak.

3. A hadsereghez (hadi tengerészethez) és a honvédséghez besorozott egyéneknek az előző év szeptember 1-től folyó év augusztus 31-ig történt *felülvizsgálata* eredményé-

ről a területi hadparancsnokságok a 38-ik minta szerinti *ki-38. minta. mutatást* tartoznak szerkeszteni és szeptember 30-ig a közös hadügyminis-terhez felterjeszteni.

154. §.

A politikai hadkiegészítési hatóságok beadványai.

A beadványok mintáit és azok beterjesztési határidejét — kivéven az ezen utasításban már meghatározottakat — a honvédelmi minis-ter fogja megállapítani.

A mennyiben ezen beadványok a hadkiegészítési kerületi parancsnokságokkal egyetértőleg szerkesztendőek, ezen parancsnokságok a beadványok mintáival a hadtestparancsnokságok által láttatnak el, melyek ezen mintákat közvetlenül a honvédelmi minis-tertől kapják.

155. §.

**A hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség csapat-
testeinek beadványai.**

A hadsereg és a honvédség összes csapattestei az állományukban levő azon egyévi önkéntesekről, kiknek az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye az előző év október 1-től a folyó évi szeptember végeig terjedő időszakban adatott meg, egy a 41. minta szerinti kimutatást szerkeszteni és minden év *41. minta.* október 31-ig a felettes területi had- (hadtest-) parancsnoksághoz illetőleg honvéd kerületi parancsnoksághoz beterjeszteni kötelesek.

2. A területi had- (hadtest-) parancsnokságok, illetőleg a honvéd kerületi parancsnokságok a beérkezett beadványokból ugyanazon minta szerint összesített kimutatást szerkesztenek, és azt a csapattestek beadványai nélkül november 30-ig a közös hadügyi, illetőleg a honvédelmi minis-terhez terjesztik fel.

3. A matróz-kar parancsnoksága az 1. pontban említett kimutatást a 42. minta szerint szerkeszti és október 31-ig a *42. minta.* kikötői tengerügyi hivatal útján a közös hadügyminis-terhez (tengerészeti osztály) terjeszti fel.

M I N T Á K.

Megjegyzés. A következő papíralakok használandók :
A. ívmagasság 34 cm., ívszélesség 42 cm.
B. " 40 cm., " 50 cm.
C. " 46 cm., " 59 cm.
vagy pedig különösen megszabott papíralakok.

Törvényhatóság :
Közigazgatási járás :

2. minta
a 15. §-hoz
..... község.

K i v o n a t

az elhalálozási anyakönyvből az 18.....évben született, s a saját kereszt-
telési (születési) anyakönyvben elő nem forduló fiúkról.

1	Folyó szám	
2	A fiúnak vezeték- és kereszt- vagy másik neve	
3	A születés hónapja és napja	
4	Az elhalálozás éve, hónapja és napja	
5	a) Az apa vezeték- és kereszt- vagy másik neve; b) az anyja családi és kereszt- vagy másik neve	
6	Az apa mestersége, keresete, egyéb elérhetősége	
7	Észrevétel	

Kelt 18.....évi..... hó..... n.

(Hivatalos pecsét.)
Az anyakönyvvezető aláírása

Észrevétel: 1. A 7. rovatba a névén tudvalevő illetőségi község, vagy az ennek kipuhatólására szolgáló névnyi adatok jegezendők be.
2. A. szerinti papiralak.

3. minta
az utasítás 15. §-hoz

Katonai lelkészi hivatal.....
(Hadtest-parancsnokság.) (Hadkiegészítési kerületi parancsnokság.)

K i v o n a t

a keresztelési (születési) illetőleg a halálozási anyakönyvből, az 18..... évben született katonai származású fiúkról.

Folyó szám	A fiúnak vezeték- és kereszt- vagy másik neve	A születés		Netáni elhalálozásának éve és napja	1. a) az apának vezeték- és kereszt- vagy másik neve b) az anyának családi és kereszt- vagy másik neve 2. Az apa rangfokozata és a csapat- lott (hadseregbeli intezet), melyhez a fiú születése idejében tartozott	Az anyakönyvben az illetőségi község vagy előforduló más adatok	Észrevétel
1	2	3	4	5	6	7	8

Kelt 18..... évi..... hó..... n.
(Hivatalos pecsét.)

Aláírás

Megjegyzés 1. A 8-ik rovat alatt, a hadtest-parancsnokságok által, továbbá a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok kimutatásaiban ezek által, azon körülmény jelezendő, miszerint a hadkötelesnek illetőségi községe vagy születési helye, vagy az apának születési vagy utolsó tartózkodási helye tekintetett mérvadóul az illetőség kijelölésénél.
A 8-ik rovat tehát például ekként töltenő be:
a) illetőséggel bír N. községben; vagy
b) szü etési helyén; vagy
c) N. ben, mint atyja születési helyén; vagy
d) N. ben, mint atyja legutóbbi tartózkodási helyén.
2. A. szerinti papiralak

4. minta
a 16. §-hoz.

Katonai lelkészi hivatal.....

(Hadtest-parancsnokság.) (Hadkiegészítési kerületi parancsnokság.)

K i v o n a t

a halálozási anyakönyvből az 18.....évben született, s a saját keresztlelési (születési) anyakönyvben elő nem forduló katonai származású ifjakraól.

Folyó szám	A fiúnak vezeté- és kereszt- vagy másik neve	A szü- letés		Az elhalálozás éve, hava és napja	1. a) az apának ve- zeté- és ke- reszt- vagy má- sik neve b) az anyának családi és ke- reszt vagy má- sik neve 2. Az apa rangfoko- zata és a csapat- test (hadseregbeli intézet), melyhez a fiú születése ide- jében tartozott	Az anyakönyvben az illetőségre vonatko- zólag előforduló más adatok	Észrevétel
		hónapja és napja	helye (ország)				
1	2	3	4	5	6	7	8

Kelt.....18.....évi..... hó..... n.

(Hivatalos pecsét.)

Aláírás.

Észrevétel. 1. A 8-ik rovat alatt, a katonai területi had- (hadtest-) parancsnokságok által, továbbá a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok kimutatásaiban ezek által, azon körülmény jelzendő, miszerint az elhalálozottnak illetőségi községe vagy születési helye, vagy az apának születési vagy utolsó tartózkodási helye tekintetett mérvadóul az illetőség kijelölésénél.

A 8-ik rovat tehát például ekként töltendő be:

- a) «illetőséggel birt N. községben»; vagy
 b) «születési helyén»; vagy
 c) «N.-ben, mint atyja születési helyén»; vagy
 d) «N.-ben, mint atyja legutóbbi tartózkodási helyén».
2. A szerinti papíralak.

5. minta
a 28. §-hoz.

Törvényhatóság.....

Sorozó járás.....

.....község.

Igazolvány.

Az 18.....-ik évbeli születésű, s.....községi illetőségű

N. N. a mai napon, mint állításköteles, beiratása végett, jelentkezett.

.....18.....-ik évi.....-án.

(Hivatalos pecsét.)

A községi előljáró aláírása.

A. szerinti papíralak (1/4 iv).

Törvényhatóság :

Sorozó járás :

A fenti községben illetőséggel bíró
összeírásai

Folyó szám	Házszám	Az állításköteles vezeték- és kereszt- vagy másik neve, esetleg egyéb mellékneve	A születés napja és helye, (ország, megye, járás)	Vallása	Állapota (nőtlen v. nős, vannak-e gyermekei vagy nincsenek)	Iskolai képzettsége	Zenében jártassága	Az állításköteles keresete, egyéb élethivatása	a) Az apa vezeték- kereszt- vagy másik neve b) Az anya családi és kereszt- vagy másik neve	Az apa mestersége, keresete, egyéb élethivatása
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Kelt..... 18...évi..... hó..... n.

(Hivatalos pecsét)

B. szerinti papiralak.

(Hivatalos pecsét)

6. minta
a 24. §-hoz.

..... község.

18..... évi születésű állításkötelesek
lajstroma

K o r o s z t á l y											
I.		II.		III.		Közszéki eljárási körzet		Járás		Közszéki eljárási körzet	
Az állításköteles jelenlegi tartózkodási helye (közszéki eljárás, megye, ország) Vajon a bejelentés megtörtént-e, ki által, és szóval-e vagy írásban? a közszékeljárónak a járási tisztviselőnek		Az állításköteles jelenlegi tartózkodási helye (közszéki eljárás, megye, ország) Vajon a bejelentés megtörtént-e, ki által, és szóval-e vagy írásban? a közszékeljárónak a járási tisztviselőnek		Az állításköteles jelenlegi tartózkodási helye (közszéki eljárás, megye, ország) Vajon a bejelentés megtörtént-e, ki által, és szóval-e vagy írásban? a közszékeljárónak a járási tisztviselőnek		Közszéki eljárási körzet		Járás		Közszéki eljárási körzet	
12	13	14	15	12	13	14	15	12	13	14	15
A közszéki eljárás aláírása.				Kelt 18...évi...hó...n. A közszéki eljárás aláírása.				Kelt 18...évi...hó...n. A közszéki eljárás aláírása.			
Láttam; közszéki eljárási körzet aláírása.				Láttam; közszéki eljárási körzet aláírása.				Láttam; közszéki eljárási körzet aláírása.			
Kelt 18...évi...hó...n. A járási tisztviselő aláírása.				Kelt 18...évi...hó...n. A járási tisztviselő aláírása.				Kelt 18...évi...hó...n. A járási tisztviselő aláírása.			

Törvényhatóság:

Sorozó járás:

A 18..... évben sorozás alá
összeiráci

Folyó szám	Házszám	Az idegennnek vezeték-és kereszt- vagy másik neve, esetleg egyéb mellékneve	A születés napja és helye (ország megye, járás)	Illetőségi községe (járás, megye, ország)	Vallása	Állapota (nőtlen vagy nős, vannak-e gyermekei vagy nincsenek)	Az állításkötelesnek		
							iskolai képzettsége	zenében jártassága	mestersége, keresete, egyéb élethivatása
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. korosztály									
II. korosztály									
III. korosztály									

Kelt..... 18..... évi..... hó..... n.

B. szerinti papiralak.

7. minta

a 24. §-hoz.

..... község.

kerülő idegen állításkötelesek
lajstroma.

a) Az apa vezeték- és kereszt- vagy másik neve	b) Az anya családi és kereszt- vagy másik neve	Az állításkötes jelenlegi tartózkodási helye (község, járás, megye, ország)	Vajjon a bejelentés megtörtént-e, ki által, és szóval-e vagy írásban?	Utazási vagy igazolási okmánya, ennek kelte s száma, a hely a melyre, s az idő a meddig érvényes?	Észrevételei	
11	12	13	14	15	16	17
(18.....évbeli születésűek)						
(18.....évbeli születésűek)						
(18.....évbeli születésűek)						
(Hivatalos pecsét)			A községi előljáró aláírása.			

Kelt B. szerinti papírnak 18.....évihó.....n. (Hivatalos pecsét) A községi előjáró aláírása.	1	Folyó szám
	2	A «teljesen ismeretlen»-nek vezeték- és kereszt- vagy másik neve, esetleg egyéb mellék-neve
	3	A születés éve napja és helye, (ország, megye, járás)
	4	Vallása
	5	Törvényes-e vagy törvénytelen?
	6	a) Az apa vezeték- és kereszt- vagy másik neve b) Az anya családi és kereszt- vagy másik neve
	7	foglalkozása
	8	lakhelye és házszáma
	9	neve
	10	foglalkozása
	11	A szülésznő neve
	12	A községi előjárónak észrevételei
	13	A járásbeli tisztviselőnek

1 a j s t r o m a.

Törvényhatóság:
Sorozó járás:

8. minta
a 24. §-hoz
Község.

9. minta
a 38. §-hoz.

Törvényhatóság:

Sorozó járás:

**Az 18.....évi születésű állításkötelesek
sorshuzási lajstroma.**

Elsőnek kihuzott betű:

az illetőségi község neve	a községi összeírási lajstrom folyó száma	Az állításkötelesnek vezeték- és kereszt- vagy másik neve, esetleg egyéb mellék neve	Sorszám	Megjegyzés
1	2	3	4	5

Berekesztetett.....18.....hó.....n.

(Hivatalos pecsét.)

(A községek előjáróinak aláírásai.)

A sorozó járásbeli tisztviselőnek aláírása.

B. szerinti papír alak.

Törvényhatóság neve:

10. minta
a 86. §-hoz.

Sorozó járás neve:

Hadkiegészítési kerületi parancsnokság száma:

A állítási lajstrom

a büntetéképen a korosztály és sors-szám rendjén kívüli állítások számára.

Sorozási év:

B állítási lajstrom

a sors-szám szerint való utóállítások számára.

Sorozási év:

C állítási lajstrom

Születési év:

(L)
(Sorszám 1—.....ig)

Papíralak: fvmagasság 50 cm., fvszélesség 72 cm.

Törvényhatóság:
 Besoroló járás:
 Sorozási székhely:
 Hadkiegészítési kerületi parancsnokság száma:
 Honvéd gyalgazred száma:

C állítási
 Születési

1	Az illetőségi községnek és az összeírási lajstromában előforduló folyó számnak megnevezése	
2	Sors-szám	
3	Az állítás köteles vezeték- és kereszt- vagy másik neve, esetleg egyéb mellékneve is	
4	a) Születési év b) Születési hely c) Járás (megye) d) Ország e) Vallás f) Állapota (nős, nőtelen, van-e gyermeke vagy nincs)	
5	a) Iskolai képzettsége b) Zenében jártassága	
6	Mestersége, keresete, egyéb élethivatása	
7	a) Az apa vezeték- és kereszt- vagy másik neve b) Az anya családi és kereszt vagy másik neve	
8	Az állítás köteles tartózkodási helye** (házszám stb.)	
9	A szolgálati kötelezettség teljesítése körüli kedvezmények iránt emelt igények	
10	Az állítás éve és napja	
11	Testmagasság centiméterekben	
12	a besorozás	Hátország táblájában
13	a törvényesen megengedett kedvezmények iránti igény	
14	Ajánlás és beosztás	
15	Észrevételek	

* Ezen feltételek csak az állítási lajstrom-kronafotóknál alkalmazandók.
 ** A 8-ik rovart a későbbi korosztályokban néha előforduló változások esetében kitgatiandó.

Iajstrom.*

II-ik korosztály		
9	A szolgálati kötelezettség teljesítése körüli kedvezmények iránt emelt igények	
10	Az állítás éve és napja	
11	Testmagasság centiméterekben	
12	a besorozás	Hátország táblájában
13	a törvényesen megengedett kedvezmények iránti igény	
14	Ajánlás és beosztás	
15	Észrevételek	
III-ik korosztály		
9	A szolgálati kötelezettség teljesítése körüli kedvezmények iránt emelt igények	
10	Az állítás éve és napja	
11	Testmagasság centiméterekben	
12	a besorozás	Hátország táblájában
13	a törvényesen megengedett kedvezmények iránti igény	
14	Ajánlás és beosztás	
15	Észrevételek	

Törvényhatóság.....

Sorozó járás.....

11. minta

a 46., 50., 58., 57. és 60. §§-hoz

Igazolvány.

Ezennel bizonyítatik, hogy N. N. 18. évi
születésű..... községi illetőségű s a
sorozó járásbeli..... sorozószám alatt 18..... évi..... hó.....-n
besorozott védköteles, a védtörvény..... §-a kedvezményében mint a)
..... részesített, és ennél fogva b).....

Nevezett egyén az 18..... évig köteles minden év.....
havában a szabályszerű s az alólírt járási tisztviselőnél bemutatandó
okmányokkal igazolni azt, hogy a fenti kedvezményre való törvényes
igénye még fennáll.

Ha ezen igazoló okmányok a *kelő időben* be nem terjesztetnek,
a nevezett védköteles a kedvezmény elvesztése mellett a még reá
háramló tényleges szolgálat teljesítésére be fogna hivatni.

Kelt..... 18..... évi..... hó.....-n.

A járási tisztviselő aláírása.

(Hivatalos pecsét.)

Megjegyzés. 1. A szövegbe az a)-val jelzett helyre ez irandó: «papjelölt,
vagy papnövendék, avagy tanítójelölt, tanító, öröklőt
mezei gazdaság birtokosa, vagy családfentartó; a b)-vel
jelzett helyre pedig azon védköteleseknél, a kik a véd-
törvény 34. §-a utolsóelőtti bekezdésében megállapított
kedvezményt nyerték el, ez jegyzendő be: «a béke idejére
szabadságoltatott», minden másoknál pedig ez: «a pót-
tartalékba helyezett».

2. Ezen igazolványt a járási tisztviselő állítja ki.

3. B. szerinti papíralak (negyedív).

12. minta

a 49. §-hoz.

Igazolvány.

Ezennel bizonyítatik, hogy (vezeték- és kereszt-, vagy másik név
és állás), a ki született 18..... évben, és..... községben
..... járásban..... megyében.....
..... országban illetőséggel bír, a védtörvény 31. §-a alapján mint
(felszentelt pap, alkalmazott lelkész, alkalmazott segédlelkész, papi jel-
eggel bíró tanár), 18..... évi..... hó.....-án a póttartalék
nyilvántartásába felvétellett.

A nevezett egyén mozgósítás esetében, szociális kötelezettsége
idején belül, lelkészi teendőkre az egész fegyveres erő számára kötelezve
van, és 18..... évi december 31-ig minden év december havában igá-
olni tartozik, hogy még mindig a fent megjelölt viszonyban van.

Kelt..... 18..... évi..... hó.....-én.

Hivatalos pecsét.

..... számú cs. és kir. hadkiegészítési
kerületi, vagy pedig m. kir. honvéd ezred-
parancsnokság.

Aláírás.

Törvényhatóság:

13. minta
az 56. §-hoz

Közigazgatási járás:

Értesítésa keresztelési (születési) házassági és halálozási anyakönyvekből a
..... községi házszám alatt lakó
családjáról.

Vezeték és kereszt- vagy másik és egyéb melléknév (gyermeknekél azok neme is kiteendő)	Születési év, hónap és nap	Észlelési év	Vallás	Foglalkozás, kereset, vagy más élethivatás	A netáni elhalálozási év, hónap és nap	Észrevétel
1	2	3	4	5	6	7

Kelt.....18.....hó.....n.

Az anyakönyvvel teljesen egybehangzó.

(Hivatalos pecsét.)

Az anyakönyvvezető aláírása.

- Megjegyzés.** 1. Mindenekelőtt az apa és az anya, azután a gyermekek irandók be, koruk szerint, a legidősbtől lefelé a legifjabbig, — a felmenteni kért fiút, vagyis azt, a kiért a felszólamlás történik, sem hagyva ki. Kihagyni egy családtagot sem szabad, még akkor sem, ha a családon kívül élne, vagy ha meghalt volna. Minden gyermek neve mellett kiteendő, hogy fiú-e, vagy leány, fiúnoka, vagy leányunoka-e. Ha valamely családtag nem él a család körében, ha kivándorolt vagy elzöllött, ezen körülmény az «Észrevétel» rovatban — az első két esetben a tartózkodási hely megjelölése mellett — megjegyzendő.
2. Ha a védköteles az egyetlen unokát megillető kedvezményre tart igényt, a családtagok következő rendben irandók be:
- a) a nagypapa,
 - b) a nagyanya,
 - c) ezek valamennyi fiai és leányai feleségeikkel és férjeikkel együtt,
 - d) ezen fiúk és leányok házasságából származott gyermekek.
- A d) alatt jelzett egyének, ha több családhoz tartoznak, mindig közvetlenül szülők után, és pedig az 1. pont alatt foglalt szabályok szerint sorolandók föl.
3. Ha a kedvezmény az egyetlen vő czimén vétetik igénybe, az ipa és a vő családja, külön-külön az 1. pont alatt foglalt szabályok szerint kimutatandó.
4. A. szerinti papíralak.

Törvényhatóság:

Sorozó járás:

Hadkiegészítési kerületi vagy honvédezered-parancsnokság.

Előjegyzési

azon póttartalékosokról és tartósan szabadságoltakról, a kik a szolgáló jogczimök fennállását

Folyó szám	Csapattest	Rendfokozat	A besorozás évfolyama	N é v	Születési év	Illetőségi		A	
						község	járás	már a besorozás alkalmával	hó n
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Megjegyzés. 1. Ezen előjegyzési könyvbe azon védkötelesek is felveendőek, a kik mint kevésbé alkalmasok, vagy mint fölös számúak jutottak a póttartalékba, feltéve, hogy a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett valamely kedvezményben részesítettek.

2. B. szerinti papíralak.

14. minta
a 61. §-hoz.

könyv

gálai kötelezettség teljesítése tekintetében megadott kedvezményre igazolni tartoznak.

póttartalékba jutott				Tartósan szabadságoltatott a béke idejére					
mint									
papnövendék, vagy papjelölt	tanítójelölt, tanító	mezei gazda	családfejtartó	mely napon és minő számú ügyirat alapján?	mint tanító-képezdei növendék	családi tekintetből	A kedvezményre való igény évenkénti megbirálásának eredménye	Az előjegyzésből való törítés indoka	Eszrevétel
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

Törvényhatóság:

Sorozó járás:

Hadkiegészítési kerületi parancsnokság, vagy honvéd ezredparancsnokság.

Előjegyzési

a póttartalék nyilvántartásában álló felszentelt papokról, alkalmazott

Folyó szám	Sorozási év	N é v	Születési év	Illet- ségi		Felvételt a pót- tartalék nyilvántar- tásába		V a l-		
				köz- ség	já- rás	már a be- sorozás al- kalmával az alábbi évben, hónapban és napon	utólag az alábbi na- pon és az alábbi jog- címen (az ügyirat száma)	római	örmény	görög
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Megjegyzés: 1. A póttartalék nyilvántartásában álló felszentelt papokról stb. szóló lajstrom, mely a 153. § 1. pontja értelmében a hadkiegészítési kerület parancsnokságok részéről évenként felterjesztendő, ugyanezen minta szerint szerkesztendő és a következő vízszintes rovatokkal lá andó el:
 a) 18. dec. 31-én maradt (szám szerint összesen);
 b) növedék (névszerint elősorolandó);
 c) fogyatéék (névszerint elősorolandó);
 d) 18... dec. 31-én marad (szám szerint összesen).
 2. B. szerinti papíralak.

15. minta
a 61. §-hoz.

könyv

lelkészekről, segédlelkészekről és papi jelleggel bíró tanárokról.

l á s a													
görög keleti	evang. ág. hitvallású	ev. református	unitárius	izraelita	Az alkalmazás helye	Papi rend	Püspöki (egyház-) megye	Egyházkerület	Nyelvismeretek	A jogczim évenkénti meg- bírálatának eredménye	A fogyatéékhozatal oka	Észrevétel	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	

Személyazonossági bizonyítvány

az egyévi önkéntes szolgálatra képesítő vizsga letehetése végett.

..... egyévi önkéntes-jelölt részére, a
 ki született 18.....évben.....községben,.....járásban,
 megyében,.....országban, illetőséggel bír.....községben,
 járásban,.....megyében,.....országban, és
vállást.

Személy-leírás:

Termete Szája
 Arcza Orra
 Haja Különös ismertető jelei
 Szemei Beszél nyelveket:
 Kelt 1 évi hó n.

A jelölt
aláírása.(Hivatalos
pecsét.)

A kiállító hatóság aláírása

Megjegyzés: 1. Ezen, a tartózkodási hely közigazgatási vagy rendőri
 hatósága által kiállítandó személyazonossági bizonyít-
 vány bélyeg-mentes, és a vizsgáló bizottság részéről a
 jelöltnek vissza nem adatik.
 2. A. szerinti papíralak.

Egyévi önkéntes-jelölteket vizsgáló bizottság a.....számú cs. és kir.
 gyalog-csapatadosztály-parancsnokságnál.

.....szám.

Bizonyítvány.

..... önkéntes-jelölt, a ki született 18.....évben
községben,.....járásban,.....megyében,
 országban, s illetőséggel bír.....községben,.....járásban,
megyében,.....országban, és.....
 a mai napon az alólírt vizsgáló bizottság által megvizsgáltatván, az
 egyévi önkéntességre)

Kelt 18..... évi hó n.

Aláírások.

Megjegyzés. 1. Az 1)-el jelzett helyre bejegyzendő bizottsági határozatok
 nak ekként kell szólniok:
 a) «egyhangulag képesítettnek találtatott»;
 b) «szavazatlöbbséggel képesítettnek találtatott»;
 c) «szavazatlöbbséggel nem képesítettnek találtatott»;
 d) «egyhangulag nem képesítettnek találtatott»;
 2. A. szerinti papíralak.

Hadkiegészítési ker. parancsnokság illetőleg honvéd ezredparancsnokság.

Avatási

az 18..... évi szeptember 1-től 18..... évi

1	2	3	A felavatás		6	7	8	Születési							
			napja	Az állománybavétel				hely	j. . as	megye	ország	év			

Kelt..... 18..... évi

A katonai (honvéd) orvos aláírása.

A hadsereg, illetőleg a honvédség

Megjegyzés: 1. A területi had- (hadtest-) parancsnokságok és a pólai kikötői tengernagyi hivatal a hadkiegészítési kerületi parancsnokságokat a szükséges nyomtatványokkal ellátni tartoznak.

19. minta
a 99. §-hoz.

lajstrom

augusztus 31-ig terjedő időszakra.

Illetőségi		Nyelvek		Ajánlás és beosztás	
14	15	16	17	18	19
köztség	járás	megye	ország	Állapot (nős, nőtlen)	Vallás
				Iskolai képzettség	Mesterség, kereset, egyéb élethivatás
				Testnevelésség centiméterekben	Fogyatkozások, melyekben a felavatott szenved
				Különös ismertető jelek	a melyeket beszél
				a melyeken ír	Előhl. is szolgált
				A felavatás módja	A szolgálati kötelezettség időtartama
				az ujonckivétel alkalmával	a végleges számbavétel alkalmával
				Csapattek és intézetek szerinti beosztás	

..... hó..... n.

képviselőjének aláírása. A hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd kiegészítési tiszt aláírása.

2. C. szerinti papíralak; egyesek számára készitendő avatási lajstrom kivonatokhoz ezen papíralak félteljei használandók.

Hadkiegészítési kerületi parancsnokság.
Honvéd ezredparancsnokság.

20. minta
a 99. §-hoz.
Sorsszám.....

Ajánlati lap

(vezeték és keresztnév) számára.

Születési	hely	Illetőségi	község
	járás		járás
	megye		megye, ország
	ország		hadkiegészítési ker., illetőleg honvéd ezred-kerület
	év		Mesterség, kereset, egyéb élet-hivatás
Felavattott	18. évi..... hó..... n.		
	a következő	ajánlással	p. o. «ujonc», «póttartalékos», vagy «fentartva»
		beosztással	p. o. «a hadseregbe», «a hadi tengerészetbe», «a honvédséghez», vagy «fentartva»

A felavatott egyén ajánlása- és beosztásáról, — a mennyiben az a jelen ajánlati lapon még nem volna véglegesen megállapítva — augusztus vagy szeptember hónapban értesítetik; csapat szerinti beosztásáról pedig a behívójegy, illetőleg az igazolványi okmány útján értesül.

A felavatott egyén, az állományba vétel napjáig, polgári viszonyában meghagyatik és ugy ez utóbbiak, valamint büntető és rendőri ügyek tekintetében is a polgári bíróságok és hatóságok alatt áll. A felavatott egyén állandó tartózkodási helyének minden változását 14 nap alatt a végezt köteles az illetőségi községnek tudtára adni, hogy a tényleges szolgálatra (katonai kiképzetésre) nézve való behívása a maga idejében kézbesíthető és általában, a törvény szigorú következményeinek elkerülése végett, folyó évi október 1-én, mint az állományba vétel napján, a katonai szolgálatra rendelkezésre álljon. Ugyanezen célból tartózkodási helyük csak ideiglenes változtatása esetében egy közvetítő egyéniséget a behívás átvételére megbízni, és nevét a községelöljárónak bejelenteni kötelesek. Nősülhetes végeit a felavatottaknak, — kivéve azokat, a kik a póttartalék részére ajánlottak — az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnokság, ha pedig a honvédséghez osztottak be, a honvéd ezredparancsnokság engedélyére van szükségük.

Tényleges szolgálattétel vagy katonai kiképzetés végett, minden felavatott egyén azon alosztályig, a melynek állományába tartozik vagy beosztatik, saját ruháiban tartozik bevonulni.

Avatási hely..... 18. évi..... hó..... n.

A hadsereg illetőleg a honvédség képviselőjének aláírása.

- Megjegyzés.** 1. Ezen oktatás szövegével szemben, a másik oldalon, ugyanazon szöveg az illetőnek anyanyelvén is kinyomandó.
2. A területi had- (hadtest-) parancsnokságok és a polai kikötői tengerügyi hivatal a hadkiegészítési kerületi parancsnokságokat a szükséges nyomtatványokkal ellátni tartoznak.
3. A. szerinti papírsalak (negyedív).

Törvényhatóság:

Sorozó járás:

Hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezred-parancsnokság.

A „távollevők

Sorozó járás (község)	A C) állítási listromba be van jegyezve az alábbi		Vezeték- és kereszt- vagy másik név, esetleg egyéb melléknév	A fősorozásról való távolmaradása			
	születési év	sorsszám		igazolt, és pedig			igazolatlán
				betegség folytán	Fogság vagy büntető (elő-)vizsgálat folytán	Különös engedély vagy más körülmény által	
1	2	3	4	5	6	7	8
	alatt						

- Megjegyzés: 1. A hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezred-parancsnokságok «jegyzékében» az 1. rovat «Sorozó járás», a járási tisztviselőkében pedig «Község» rovat-címmel látandó el.
2. A 6. rovat alatt a büntető fogságból feltételeesen elbocsátottak is bejegyzendők.

21. minta
a 109. §-hoz.

jegyzéke“.

Utóállításra előjegyez- tetett				A jegyzékből töröltetett		Észrevétel
a hadsereg (hadi tengerészet)	a honvédség	a hadsereg	a honvédség	mert besoroztatott	szolgálatképtelenség, elhalálozás, kivándorlás, új illetőség és más okok miatti; hivatkozással az ennek alapjául szolgáló ügyiratra (okmányra)	
ujoncz-jutaléka	pót-tartaléka	számára				
9	10	11	12	13	14	15

3. Minden születési évfolyam végén megfelelő tér hagyandó a későbbi bejegyzések számára.
4. A területi had- (hadtest-) parancsnokságok és a pólai kikötői tengerügyi hivatal a hadkiegészítési kerületi parancsnokságokat a szükséges nyomtatványokkal ellátni tartoznak.
5. C. szerinti papíralak.

Törvényhatóság:

Sorozó járás:

Hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvédezd parancsnokság.

Előjegyzési

a besorozásokról, a végérvényesen elrendelt pótlégyállításokról és augusztus 31-éig

Az ügydarab száma		Névszerint	Besorozás az ujonczjutalék részére					Csak alárendelt szolgálatokra alkalmas önkéntesek					
Kelte	végleges ajánlással és beosztással		Az ajánlás és beosztás fentartásával	A védőörv. 15. §-a 2. bekezdése értelmében a sorsszám rendén kívül a honvédséghez	Összesen	a hadsereghez	a honvédséghez	Összesen					
									1	2	3	4	5
		Összesen 18... évi szept. 1-től 18... évi ápril 30-ig											
		Összesen 18... évi szept. 1-től, 18... évi jun. 30-ig											
		Összesen 18... évi jul. 1-től 18... évi augusztus 31-ig											
		Összesen az 18...-ik állítási évben											
		A besorozottak a végleges számbavétel eredményéhez képest beosztottak											

Jegyzet: 1. A 3-ik rovat alatti az önkéntesen besorozottak, továbbá azok a kik helyett pótlégy állítása elrendeltetett, végre azok, kik jóbavétel gyanánt számíthatók be, névszerint elősorolandók; az állítás után besorozotak hivatkozással a 15., illetve utóállításkor számszerint összegezve iktatandók be. A pótlégy állításoknál és jóbavételeknél még azon felül az előjegyzés oka a az előbbieknél az erre vonatkozó honvédelmi ministeri rendelet is az részvétel rovatban följegyzendő.

2. A 4-ik rova ba azon az ujonczjutalék kivételétől fogva a végleges számbavétel időpontjáig besorozottak is felveendők, a kik a sorsszám szerinti elbírás alá esnek.

22-ik minta
a 124. §-hoz.

könyv

a jóbavételekről az 18...-ik évi szeptember 1-től 18...-ik évi augusztus 31-ig terjedő időszakra.

Az ügydarab száma		Névszerint	Besorozás az ujonczjutalék részére					Csak alárendelt szolgálatokra alkalmas önkéntesek											
Kelte	végleges ajánlással és beosztással		Az ajánlás és beosztás fentartásával	A védőörv. 15. §-a 2. bekezdése értelmében a sorsszám rendén kívül a honvédséghez	Összesen	a hadsereghez	a honvédséghez	Összesen											
									11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
		Összesen 18... évi szept. 1-től 18... évi ápril 30-ig																	
		Összesen 18... évi szept. 1-től, 18... évi jun. 30-ig																	
		Összesen 18... évi jul. 1-től 18... évi augusztus 31-ig																	
		Összesen az 18...-ik állítási évben																	
		A besorozottak a végleges számbavétel eredményéhez képest beosztottak																	

3. A lezáráskor (aug. 31-én) a hadkiegészítési kerületi parancsnokságoknál az összes sorozó járáskor eredménye összegezendő.

4. Ha azon eset fordulna elő, hogy valamely még az előjegyzések lezárása előtt besorozot: egyen avagy elrendelt pótlégy és keletkezett jóbavétel az előjegyzési könyvbe fel nem vétetett, az előjegyzés a következő időszakban utólag foganatosítandó. A besorozottak a 4-15 rovatok egyikébe ajánlásuk és beosztásuknak megfelelő helyen jegyzendő be.

5. Ö szerinti papíralak.

Törvényhatóság :
 Sorozó járás :
 Hadkiegészítési kerületi parancsnokság :

Kimutatás

az 18.....-ik évi ujonczkivetéshez, az 18.....-ik évi szeptember 1-től
 18.....-ik évi június 30-ikáig terjedő időszakra.

Sorozó járás	Végérvényesen elrendelt pótlegényállítások			Ujonczjutalékbeli jóbavételek			Az ujonczjutalékok jaroziattak			
	a hadsereg részére	a honvéds. részére	összesen	a hadseregnél	a honvédségnél	összesen	végleges ajánlással és a hadseregbe való beosztás al	az ajánlás és beosztás fentartása mellett	összesen	végleges ajánlással és a honvédségbe való beosztással
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Megjegyzés.										
Ezen rovatok megfelelnek	a minta	22	22	22	22		22	22		22
	rovatának	17	18		19	20	4	6		5
Összesen										

- Megjegyzés. 1. Az első fokú hadkiegészítési hatóságok csak az 1-14-ig terjedő rovatokat töltik be.
 2. H. azon eset fordulna elő, hogy valamely még az előző évi szeptember 1-je előtt történt besorozás, avagy elrendelt pótlegényállítás vagy keletkezett jóbavétel az előző évi végleges számbavétel alkalmával fel nem számított, az a jelen kimutatásban a folyó évre veendő fel. A besorozottak a 8-12-ig terjedő rovatok egyikébe, az ajánlásuk- és beosztásuknak megfelelő helyen jegyzendő be.

Honvédelmi ministerium: 23-ik minta.
 Hadtestparancsnokság: a 124-ik §-hoz.

Kivetés.

vára beso-		Eszrevétel		A hadsereg ujonczjutaléka		A honvédség ujonczjutaléka		Eszrevétel	
a védőár. 15. §. 2. bekezdése értelmében a sorozás, rendben kivül a honvédséghez	a 10-ik, 11-ik és 12-ik rovatok összege			A hadsereg ujonczjutaléka	A honvéd ujonczjutalék kivetésénél beszámítható sorozási eredmény	A honvédség ujonczjutaléka	Minkét ujonczjutalék összege (15. és 17. rovatok összege)	Az ajánlás fentartása mellett besorozottak közül felb. számúak gyanánt a póttartalékba jutnak	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	
22	22		24	24	24	24	24		
7	8		21	22	23	24	25		
Összesen									

3. A hadsereg ujonczjutalékának kivetésénél beszámítható sorozási eredmény egyenlő a 10-ik rovat összegével.
 4. A honvéd ujonczjutalék kivetésénél beszámítható sorozási eredmény (16. rovat) úgy áll elő, ha a 10-ik rovat összegéből levonatik a 15-ik rovat összege s a maradékhoz hozzáadatik a 11-ik és 12. rovatok összegei.
 5. A 19-ik rovat összege előáll, ha a 13-ik rovat összegéből levonatik a 18-ik rovat összege.
 6. B) szerinti papíralak.

Honvédelmi ministerium.
Hadtestparancsnokság.

Összesített
az 18...ik évi ujoncz-

Hadkiegészítési kerület (sorozó járás)	Ujoncz-szükséglet													
	a hadseregben							a honvédségnél						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	Tövényes ujoncz-jutalék	Előző évi hátralék	18...ik évi szeptember 1-jétől fogva 18...ik évi június 30-ikáig végérvényesen elrendelt pótlólegény állítások	Összesen	ebből levonva az 18...ik évi szeptember 1-jétől fogva az 18...ik évi június 30-ikáig keletkezett jobbvételeket	Iesz az ujoncz-szükséglet	törvényes ujoncz-jutalék	előző évi hátralék	18...ik évi szeptember 1-jétől fogva 18...ik évi június 30-ikáig végérvényesen elrendelt pótlólegény állítások	Összesen	ebből levonva az 18...ik évi szeptember 1-jétől fogva az 18...ik évi június 30-ikáig keletkezett jobbvételeket	Iesz az ujoncz-szükséglet	a 7-ik és 18-ik rovat összege	
Megjegyzés														
A jelen rovatok megfelelnek	a minta rovatának	23	23				23	23						
		2	5				3	6						
Összesen														

Megjegyzés. 1. A hadsereg ujoncz-jutalékának kivételénél beszámítható sorozási eredmény egyenlő a 17-ik rovat összegével.
2. A honvéd ujoncz-jutalék kivételénél beszámítható sorozási eredmény (23-ik rovat) egyenlő a 17-ik rovat összegével, levonva abból a 21-ik rovat összegét és a maradékhoz hozzáadva a 18 és 19-ik rovatok összegét.

24. minta
a 124-ik §-hoz.

kimutatás
kivetés számára.

Az ujoncz-jutalék részére besorozottak														Észrevétel
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25				
végleges ajánlással, mint ujonczok és a hadseregbe való besorozással														
az ajánlás és besorozás fenntartásával														
Összesen														
végleges ajánlással mint ujonczok és a honvédségbe való besorozással														
A védőbíró 15 §-a 2. bekezdéséhez képest a sorozás rendjén kívül a honvédségbe														
a 17, 18 és 19-ik rovatok összege														
A hadsereg ujonczjutaléka														
A honvéd ujonczjutalék kivételénél beszámítható sorozási eredmény														
A honvédség ujonczjutaléka														
Mindkét ujonczjutalék összege (a 21-ik és 23-ik rovatok összeadva)														
Az ajánlás fenntartásával besorozottak közül fülös számúak gyaránál, a pótlóállományba jutnak														
23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	26			
8	9	10	11	12	13	15	16	17	18	19				

3. A 23-ik rovat egyenlő a 20-ik rovat összegével, levonva abból a 24-ik rovat összegét.
4. B. szerinti papíralak.

Megjegyzés. A 25., 26. és 27. számú minták kizárólag a hadseregbeli katonai hatóságok által szerkesztendő beadványokra vonatkoznak, e helyütt nem közöltemek.

Hadkiegészítési kerületi parancsnokság.

28-ik minta
a 130. §-hoz.

Kimutatás

az 18.....-ik évbéli egyévi önkénteseknek a honvédséghez való beosztásáról.

Hadtestparancsnokság.

Egyévi önkénteseknek a honvédséghez való beosztása.

Sorozó járás	18...-ik évi augusztus 1-jétől fogva 18...-ik évi július 31-éig egyévi önkéntesek gyanánt felavattattak, — és pedig					összesen	A mult évről fennmaradt és levonandó többiek (186. §. 6. és 7.)	A mult évi végleges számbavétel alatti a hadseregbe és honvédségbe kerültek (9. §. 106.)	Az ujonczutalék kivétele folytán a hadseregbe beosztott egyévi önkéntesek közül a honvédséghez jelenike tek	Ezek közül a honvédséghez beosztottak	Észrevétel	
	önkéntes belépés folytán	ujonczállítás útján és sorsszámuk szerint jutottak		a honvédséghez	a fős számuk közé							
	1	2	3	4	5							6
												<p>Azon szolgálat-kötelesek, akiknek a véd. 25. § első bekezdésének b) pontja alapján az egy évi tényleges szolgálat kedvezménye utólag megadott, a 3-ik és 4-ik rovatok alatt szintén felveendők.</p> <p>A hadi tengerészet egyévi önkéntesei ezen beadvány szerkesztésénél nem jönnek tekintetbe.</p>
Összesen												

A. szerinti papíralak.

Összesített
az 18.....-ik évbéli egyévi önkénteseknek

Hadjegyezési kerület	188....-ik évi augusztus 1-jétől fogva 188....-ik évi július 31-ikéig egyévi önkéntesek gyanánt felavattattak, és pedig					összesen	Az egyévi önkéntesek összes számából a védtörv. 26-ik §-a értelmében a honvédséghez jutni kell.	A mult évről fennmaradt többlet gyanánt levonandók (130. §. 3, 6, 7).
	önkéntes belépés folytán	ujonczállítás után és sorsszámuk szerint jutottak		a hadseregbe	a honvédségbe			
		a hadseregbe	a honvédségbe					
1	2	3	4	5	6	7	8	
Multiévi többlet (130. §. 3.)								
Összesen								

Jegyzet. 1. A 14-ik r vat alatt kimutatott s a honvédséghez beosztott egyévi önkéntesek helyett járó pótlégyen már a folyó évi végleges számbavétel alkalmával kiállítandó. Ezek tehát az illető előjegyzési könybe felveendő s egyuttal jóbavétel gyanánt a honvédség ujonczjutaléka javára beiktatandók. Olyan egyévi önkéntesek helyett,

kimutatás
a honvédséghez való beosztásáról.

A mult évi végleges számbavétel alapján a honvédségből a hadseregbe jutott egyévi önkéntesek száma (130 §. 6.)	Ennél fogva a folyó évben a honvédségbe jutni kell	A 4-ik és 10-ik rovatoknak egybehasonlítása folytán a folyó évben az egyévi önkéntesek számában mutatkozik		Az ujonczkivétel folytán a hadseregbe beosztott egyévi önkéntesek közül a honvédséghez jelentkezők	Ezek közül a honvédséghez beosztottak	Észrevétel
		többlet	födözendő hiány			
9	10	11	12	13	14	15

a kik a végleges számbavétel és a végérvényesen megállapított zárszámok alapján korosztályuk- és sorsszámukhoz képest a honvédséghez jutottak volna, a következő évben a hadsereg részére jóbavétel, a honvédség részére pedig pótlék veendő előjegyzésbe.

2. A szerinti papíralak.

Az újonczjutalékok
és a póttartalékba jutó

U j o n c z j u t a - a h o n v é d s é g - a h a d s e r e g n e k	
33	a hadsereg újonczjutalékába beosztottak közül a honvédséghez helyezendők át
34	a hiány fedezésére a honvédségből áthelyezendők
35	végérvényes újonczjutalék
36	szükséglet (16-ik rovat)
37	fedezet (a 19-ik és 33-ik rovatok összege, avagy a 19-ik és 34-ik rovatok közti különbözet)
38	felülég (fölös szám)
39	hiány
40	a honvédség újonczjutalékába beosztottak közül mint fölös számúak a póttartalékba jutnak

Végleges számbavétele
fölös számúak felosztása.

I l é k a n e k		Fölös számúak	
41	az újonczjutaléki hiány fedezésére a honvéd újonczjutalékba beosztandók a póttartalékba jutott fölös számúak közül	42	végérvényes újonczjutalék
43	a 24. és 40-ik rovatok összege	44	ebből a honvédség újonczjutalékába beosztandók
45	fenmaradnak tehát fölös számúak a póttartalék részére	46	a hadseregbe
47	a honvédségbe	48	hasznavevétel

Törvényhatóság:
 Sorozó járás:

31. minta
 a 146. §-hoz.

Belépési bizonyítvány.

Ezennel bizonyítatik, hogy.....községben.....
 sorozó járásban,.....megyében,.....országban az 18.....-ik évben
 született.....(család- és keresztnéve, foglalkozása, keresete, egyéb
 élethivatása a jelöltnek), a ki.....községben.....sorozó járásban,
megyében,.....országban bír illetőséggel,.....
 vallású, és $\frac{nős}{nőtlen}$ a hadseregbe vagy a hadi tengerészetbe (a honvédségbe)
 való önkéntes beléphetésre erkölcsileg minősítve van és hogy őt az
 litási kötelezettség teljesítése tekintetében mulasztás nem terheli.

Ezen bizonyítvány érvényessége a védtörvény végrehajtására
 vonatkozó utasítás I-ső része 146. szakasza értelmében az 18.....-ik évi
hó.....-án szűnik meg.

Kelt.....18.....-ik évi..... $\frac{án.}{én.}$

(Hivatalos pecsét.)

(A járásbeli tisztviselő aláírása.)

A. szerinti papíralak (negyedív).

32. minta
 a 146. §-hoz.

Beleegyező nyilatkozat

a közös hadseregbe (hadi tengerészetbe, honvédségbe)
 való önkéntes beléphetéshez.

Beleegyezem, hogy kiskorú fiam (gyámoltam) N. N.....
 foglalkozás), a ki született 18.....évben.....községben
vármegyében, s illetőséggel bír.....
 községben.....vármegyében,.....vallású és
állapotú, a hadseregbe (hadi tengerészetbe, honvédségbe)
 önkéntesen beléphessen.

Kelt.....18.....évi.....hó.....-n.

Láttam!

Az apa (gyám) aláírása

(A járási tisztviselő aláírása.)

Hivatalos pecsét.

Megjegyzés. A 33--38. számú minták kizárólag a hadseregbeli katonahatóságok által, a 39. és 40. számú minták pedig a monarchia másik államának közigazgatási hatóságai által szerkesztendő beadványokra vonatkoznak, e helyükt nem közöltetnek.

Kimutatás

az állományban lévő azon egyévi önkéntesekről, kik az 18..... évi október 1-től 18.....évi szeptember 30-ig terjedő időszak alatt nyerték el az egyévi önkéntesi kedvezményt.

Honosok	Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében részesített									
	hivatászerű tengerészi szolgálata, mint					gépipítési és gépkezelési szolgálata, mint				
	Kijelölt oklevéllel (brevet) díjazott kapitány vagy hadnagy a kereskedelmi tengerészeknél	valamely		összesen	felsőbb műszaki tanintézetek hallgatója	valamely felsőbb ipariakola	a trüszki kereskedelmi és tengerészeti akadémia hajóépítési tanfolyamának	összesen	együttvéve	Kiszároltal
		belöldi	külföldi							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A magyar korona országában										
Az osztrák birodalmi tanácsban képviselt országokban és királyságokban										
Osszesen —										

▲ szerinti papíralak.

MELLÉKLETEK.

23
I-ő melléklet
az I-ő §-hoz.

Az osztrák-magyar monarchiának

hadtesti területekre

és

hadkiegészítési kerületekre való felosztása.

I.

A magyar korona országai.

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Budapesti területi hadparancsnokság. (4-dik hadtestparancsnokság.)					
M A G Y A R O R S Z Á G	A magyar királyi honvédelmi ministerium	6	Ujvidék	Ujvidék sz. kir. város. 5. Hódsági, 6. Palánkai, 7. Ujvidéki, 8. Kulai, 12. Titeli, 13. Zsablyai sorozó-járás.	Bács-Bodrog megye. (Egy részben.)
		23	Zombor	Zombor sz. kir. város. Baja város 1. Bajai, 2. Almási, 3. Apatini, 4. Zombori sorozó-járás.	Bács-Bodrog- megye. (Egy részben.)
		32	Budapest	Budapest főváros. 5. Pesti felső, 6. Pesti közép, 7. Pesti alsó, 8. Pilisi felső, 9. Pilisi alsó, 13. Váczi felső, 14. Váczi alsó, 15. Szent-Endre-városi, 16. Vác-városi sorozó-járás.	Pest-Pilis- Solt-Kiskun- megye. (Egy részben.)

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	38	Kecskemét	Kecskemét sz. kir. város.	
				3. Kiskun felső, 4. Kiskun alsó, 10. Solti felső, 11. Solti közép, 12. Solti alsó, 17. Czepléd-városi, 18. Nagykőrös-városi, 19. Félegyháza-városi, 20. Halas-városi sorozó-járás.	Pest-Pillissolt-Kiskunmegye. (Egy részben.)
		44	Kaposvár	1. Kaposvári, 2. Szigetvári, 3. Nagyatádi, 4. Csurgói, 5. Marczali, 6. Lengyeltóti, 7. Tabi, 8. Igali, 9. Kaposvár-városi sorozó-járás.	Somogy- megye. (Egészen.)
				1. Központi, 2. Völgysegi, 5. Dombóvári sorozó-járás.	Tolnamegye. (Egy részben.)
52	Pécs	Pécs sz. kir. város.			
		1. Pécsi, 2. Siklói, 3. Baranyavári, 4. Mohácsi, 5. Pécsváradi, 6. Hegyháti, 7. Szentlőrinczi sorozó-járás.	Baranya- megye. (Egészen.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	68	Szolnok	1. Jászsági felső, 2. Jászsági alsó, 3. Tiszai felső, 4. Dévaványai, 5. Tiszai közép, 6. Tiszai alsó, 7. Jászberény-városi, 8. Szolnok-városi, 9. Kunszentmárton-városi, 10. Mezőtúr-városi, 11. Turkeve-városi, 12. Kisujszállás-városi, 13. Karczag-városi, 14. Kunhegyes-városi sorozó-járás.	Jász-Nagy- kun-Szolnok- megye. (Egészen.)
				1. Kecskeméti felső, 2. Kecskeméti alsó sorozó-járás.	Pest-Pillissolt-Kiskun- megye. (Egy részben.)
		69	Székes- Fejérvár	Székesfejérvár sz. kir. város.	
				1. Székesfejérvári, 2. Moóri, 3. Sárbogárdi, 4. Vaáli, 5. Adonyi sorozó-járás.	Fejérmegye. (Egészen.)
86	Szabadka	3. Dunaföldvári, 4. Simontornyai sorozó-járás.	Tolnamegye. (Egy részben.)		
		Szabadka sz. kir. város. 9. Topolyai, 10. Zentai, 11. Óbecsei, 12. Zenta-városi sorozó-járás.	Bács-Bodrog- megye. (Egy részben.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Pozsonyi területi hadparancsnokság. (5-ik hadtest-parancsnokság.)					
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	12	Komárom	Komárom sz. kir. város.	
				1. Tatai, 2. Gesztesi, 3. Udvardi, 4. Csalóközi sorozójárás.	Komárom-megye. (Egészen.)
		19	Győr	1. Nyitrai, 3. Galgóczi, 5. Tapolicsányi, 6. Privigyői, 7. Érsekújvári, 10. Vágsellyei, 12. Zsámbokréti, 14. Nyitra-városi, 15. Érsekújvár-városi sorozó-járás.	Nyitramegye. (Egy részben.)
				Győr sz. kir. város.	
		1. Tószigeti és csilizközi, 2. Sokoróaljai, 3. Pusztai sorozó-járás.	Győrmegye. (Egészen.)		
		1. Nezsideri, 2. Rajkai, 8. Magyaróvári sorozó-járás.	Mosonmegye. (Egészen.)		
		1. Veszprémi, 2. Devecseri, 3. Pápai, 4. Zirczi, 5. Enyingi, 6. Pápa-városi, 7. Veszprém-városi sorozó-járás.	Veszprém-megye. (Egészen.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	26	Esztergom	Selmecz sz. kir. város. Bélabánya sz. kir. város.	
				1. Verebélyi, 2. Aranyosmaróthi, 3. Oszlányi, 4. Bars-szentkereszti, 5. Lévai, 6. Kőrmöczbánya-városi, 7. Ujbánya-városi, 8. Léva-városi sorozó-járás.	Barsmegye. (Egészen.)
		48	Nagy-Kanizsa	1. Esztergomi, 2. Párkányi, 3. Esztergom-városi sorozó-járás.	Esztergom-megye. (Egészen.)
				1. Szobi, 2. Ipolysági, 3. Nagycsalomjai, 4. Korponai, 5. Bábti, 6. Korpona-városi, 7. Bakabánya-városi sorozó-járás.	Hontmegye. (Egészen.)
		1. Tapolezai, 2. Sümeghi, 3. Keszthelyi, 4. Kanizsai, 5. Pacsai, 6. Szentgróthi, 7. Zalaegerszegi, 8. Novai, 9. Alsólendvai, 10. Letenyei, 11. Perlaki, 12. Csáktornyai, 13. Nagykanizsai, 14. Zalaegerszeg-városi sorozó-járás.	Zalamegye. (Egészen.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi minisztérium	48	Nagy-Kanizsa	7. Muraszombati, 8. Szentgotthárdi sorozó-járás.	Vasmegeye. (Egy részben.)
		71	Trencsén	1. Alsókubini, 2. Vári, 3. Trsztenai, 4. Námesztói sorozó-járás. 1. Csaczai, 2. Kisuczaujhelyi, 3. Zsolnai, 4. Bittsei, 5. Vágbesztercei, 6. Puchói, 7. Ilavai, 8. Trencsényi, 9. Baáni, 10. Trencsén-városi sorozó-járás	Árvamegeye. (Egészen.) Trencsén-megye. (Egészen.)
				1. Szentmárton-blatniczai, 2. Mosóc-zúói sorozó-járás.	Turóczmegeye (Egészen.)
		72	Pozsony	Pozsony sz. kir. város. 1. Pozsonyi, 2. Malaczkai, 3. Nagyszombati, 4. Szempczli, 5. Csallóközi felső, 6. Csallóközi alsó, 7. Galanthai, 8. Nagyszombat-városi, 9. Mador-városi, 10. Bazin-városi, 11. Szentgyörgy-városi, 12. Somorja-városi sorozó-járás.	Pozsony-megye. (Egészen.)

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi minisztérium	72	Pozsony	2. Vágújhelyi, 4. Szeniczai, 8. Miavai, 9. Holicsei, 11. Pöstyéni, 13. Szakolecza-városi sorozó-járás.	Nyitra-megye. (Egy részben.)
		76	Sopron	Sopron sz. kir. város. 1. Soproni, 2. Nagymartoni, 3. Kismartoni, 4. Pulyai, 5. Csepregi, 6. Kapuvári, 7. Csornai, 8. Kismarton-városi, 9. Ruszt-városi sorozó-járás.	Sopron-megye. (Egészen.)
				1. Szombathelyi, 2. Kőszegi, 3. Sárvári, 4. Kisczellli, 5. Vásvári, 6. Körmendi, 9. Németújvári, 10. Felsőőrri, 11. Kőszeg-városi, 12. Szombathely-városi sorozó-járás.	Vasmegeye. (Egy részben.)
		Kassai területi hadparancsnokság. (6-ik hadtest-parancsnokság.)			
5	Szatmár	Szatmár-Németi sz. kir. város. 1. Nagykárolyi, 2. Mátészalkai, 3. Fehérgyarmati, 4. Erdődi, 5. Szinyérváraljai, 6. Nagybányai,	Szatmár-megye. (Egészen.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	5	Szatmár	7. Nagysomkuti, 8. Csengeri, 9. Szatmári, 10. Nagybánya-városi, 11. Felsőbánya-városi, 12. Nagykároly-városi sorozó-járás.	Szatmár-megye. (Egészen.)
				6. Nyirbátori, 7. Nagykállói sorozó-járás.	Szabolcs-megye. (Egy részben.)
		25	Losoncz	1. Rozsnyói, 2. Nagyrőczei, 3. Rimaszombati, 4. Tornaaljai, 5. Rimaszombat-városi, 6. Rozsnyó-városi, 7. Dobsina-városi, 8. Jolsva-városi, 9. Nagyrőcze-városi sorozó-járás.	Gömör- és Kis-Hont-megye. (Egészen.)
				1. Breznóbányai, 2. Besztercebányai, 3. Zólyomi, 4. Nagyszalatnai, 5. Besztercebánya-városi, 6. Breznóbánya-városi, 7. Zólyom-városi sorozó-járás.	Zólyom-megye. (Egészen.)
		1. Balassagyarmati, 3. Szécsényi, 5. Losonczy, 6. Gácsai, 7. Fűtési, 8. Losoncz-városi sorozó-járás	Nógrád-megye. (Egy részben.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	34	Kassa	Kassa sz. kir. város	
				1. Kassai, 2. Füzéri, 3. Gönczi, 4. Szikszói, 5. Csereháti, 6. Tornai sorozó-járás.	Abauj-Torna-megye. (Egészen.)
		66	Eger	1. Miskolczi, 2. Mezőcsáthi, 4. Sajószentpéteri, 5. Ózdi, 6. Szendrői, 7. Miskolcz-városi sorozó-járás.	Borsod-megye. (Egy részben.)
				1. Egri, 2. Hevesi, 3. Hatvani, 4. Gyöngyösi, 5. Pétervásári, 6. Tiszafüredi, 7. Eger-városi, 8. Gyöngyös-városi sorozó-járás.	Hevesmegye. (Egészen.)
65	Munkács	3. Egri sorozó-járás.	Borsod-megye. (Egy részben.)		
		2. Nógrádi, 4. Sziráki sorozó-járás.	Nógrád-megye. (Egy részben.)		
		1. Tiszaháti, 2. Mezőkászonyi, 3. Felvidéki, 4. Munkácsi, 5. Szolyvai, 6. Beregzász-városi, 7. Munkács-városi sorozó-járás.	Bereg-megye. (Egészen.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi minisztérium	65	Munkács	1. Dadai alsó, 2. Dadai felső, 3. Bogdányi, 4. Kisvárdai, 5. Tiszai, 8. Nyiregyháza-városi sorozó-járás.	Szabolcs- megye. (Egy részben.)
				1. Szerencsi, 2. Tokaji, 3. Sátoraljauhelyi, 4. Bodrogközi sorozó-járás.	Zemplén- megye. (Egy részben.)
		66	Ungvár	1. Ungvári, 2. Kaposi, 3. Szóbránczi, 4. Bereznai, 5. Ungvár-városi sorozó-járás	Ungmegye. (Egészen.)
				5. Gálszécsi, 6. Nagymihályi, 7. Homonnai, 8. Varannói, 9. Sztropkói, 10. Szianai sorozó-járás.	Zemplén- megye. (Egy részben.)
67	Eperjes	1. Rózsahelyi, 2. Liptószentmiklósi, 3. Olaszi, 4. Liptóújvári sorozó-járás.	Liptómege. (Egészen.)		
		1. Alsótarczai, 2. Felsőtarczai, 3. Sirokai, 4. Tapolyi, 5. Szekcsői, 6. Makoviczai, 7. Eperjes-városi 8. Bártfa-városi, 9. Kisszeben-városi sorozó-járás.	Sárosmege. (Egészen.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi minisztérium	67	Eperjes	1. Bányai, 2. Lőcsei, 8. Hernádvölgyi, 4. Tátrai, 5. Poprádvölgyi, 6. Magurai, 7. Gölniczbánya-városi, 8. Lőcse-városi 9. Késmárk-városi, 10. Igló-városi, 11. Szepesolaszi-városi, 12. Szepesváralja-városi, 13. Poprád-városi, 14. Szepesszombat-városi, 15. Leibicz-városi, 16. Béla-városi, 17. Podolin-városi, 18. Ólubló-városi sorozó-járás.	Szepesmege. (Egészen.)
				85	Máramaros- Sziget
		1. Tiszáninneni, 2. Tiszántúli sorozó-járás.	Ugoesamege. (Egészen.)		
		29	Nagy- Becskerek	1. Nagybecskereki, 2. Törökbecsei, 3. Nagyikindai,	Torontál- mege. (Egy részben.)

Temesvári kerületi hadparancsnokság.
(7-ik hadtest-parancsnokság.)

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	29	Nagy-Becskerek	4. Törökkanizsai, 5. Nagyszentmiklósi, 9. Párdányi, 14. Antalfalvi, 15. Nagybecskerek-városi sorozó-járás.	Torontál-megye. (Egy részben.)
		33	Arad	Arad sz. kir. város 1. Pécskai, 2. Aradi, 3. Világosi, 4. Ternovai, 5. Radnai, 6. Nagyhalmágyi, 7. Borossebesi, 8. Borosjenői, 9. Kisjenői, 10. Eleki sorozó-járás.	Aradmegye. (Egészen.)
				2. Ujaradi, 3. Vingai, 4. Lippai, 13. Vinga-városi sorozó-járás.	Temesmegye. (Egy részben.)
		37	Nagy-Várad	Nagyvárad város. 1. Központi, 2. Szalárdi, 3. Élesdi, 4. Mezőkeresztesi, 5. Berettyóújfalui, 6. Bihartordai, 11. Nagyszalontai, 12. Cséffai, 13. Tenkel, 14. Bélli, 15. Magyarcsékei, 16. Belényesi, 17. Vaskóhi sorozó-járás.	Biharmegye. (Egy részben.)

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	37	Nagy-Várad	5. Szeghalmi sorozó-járás.	Békésmegye. (Egy részben.)
		39	Debreczen	Debreczen sz. kir. város 1. Nádudvari, 2. Balmaz-ujvárosi, 3. Szoboszló-városi, 4. Böszörmény-városi, 5. Nánás-városi, 6. Hadház-városi sorozó-járás.	Hajdumegye. (Egészen.)
				7. Székelyhídi, 8. Derecskei, 9. Margittai, 10. Érmihályfalvai sorozó-járás.	Biharmegye. (Egy részben.)
		43	Karánsebes	1. Marosi, 2. Facséli, 3. Bégai, 4. Lugosi, 5. Temesi, 6. Resiczai, 7. Bogsáni, 8. Oraviczai, 11. Orsovai, 12. Bozoviczi, 13. Teregovai, 14. Karánsebesi, 15. Karánsebes-városi, 16. Lugos-városi sorozó-járás.	Krassó-Szörénymegye. (Egy részben.)
		46	Szeged	Szeged sz. kir. város. Hódmezővásárhely város.	

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak	
		száma	székhelye			
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	46	Szeged	1. Központi 5. Makó-városi sorozó-járás.	Csanád-megye. (Egy részben.)	
				1. Tiszáninneni, 2. Csongrádi sorozó-járás.	Csongrád-megye. (Egy részben.)	
		61	Temesvár	Temesvár sz. kir. város.		
				1. Központi, 5. Rékási, 6. Buziási, 7. Csákovári sorozó-járás.	Temesmegye. (Egy részben.)	
				6. Perjámosi, 7. Zsombolyai, 8. Csenei sorozó-járás.	Torontál-megye. (Egy részben.)	
				Pancsova város.		
		88	Fehértemplom	Versecz város.		
				9. Jámi, 10. Moldovai sorozó-járás.	Krassó-Szörénymegye. (Egy részben.)	
				8. Dettai, 9. Verseczi, 10. Fehértemplomi, 11. Kubini, 12. Fehértemplom-városi sorozó-járás.	Temesmegye. (Egy részben.)	
				10. Módosi, 11. Bánlaki, 12. Alibunári, 13. Pancsovai sorozó-jár.	Torontál-megye. (Egy részben.)	

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	101	Csaba	1. Békésgyulai, 2. Csabai, 3. Békési, 4. Szarvasi, 6. Orosházai, 7. Gyomai, 8. Gyula-városi sorozó-járás.	Békésmegye. (Egy részben.)
				2. Nagylaki, 3. Battonyai, 4. Kovácsházai sorozó-járás.	Csanád-megye. (Egy részben.)
				3. Tiszántúli, 4. Szentcsanak-városi sorozó-járás.	Csongrád-megye. (Egy részben.)
				Nagyszebeni területi hadparancsnokság. (12-ik hadtestparancsnokság.)	
		2	Brassó	1. Felvidéki rumánok nélküli, 2. Felvidéki rumán, 3. Alvidéki, 4. Hétfalusi magyar, 5. Hétfalusi rumán, 6. Brassó-városi sorozó-járás.	Brassó-megye. (Egészen.)
				1. Miklósvári, 2. Sepsi, 3. Orbai, 4. Kézdi, 5. Bereczk-sósmezői rumán, 6. Sepsiszentgyörgy-városi, 7. Kézdivásárhely-városi.	Háromszék-megye. (Egészen.)
				2. Kőhalmi sorozó-járás.	Nagy-Küküllő-megye. (Egy részben.)

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	31	Nagy-Szeben	1. Törcsvári, 2. Sárkányi, 3. Fogarasi, 4. Alsó-árpási sorozó-járás.	Fogarasmegye. (Egészen.)
				1. Szentágothai, 3. Kerezsdi, 4. Bólya-berethalomi, 5. Medgyés-városi, 6. Segesvár-városi sorozó-járás.	Nagyküküllőmegye. (Egy részben.)
				4. Szelistyei, 5. Központi, 6. Boiczai, 7. Ujgyházi, 8. Nagyszeben-városi sorozó-járás.	Szebenmegye. (Egy részben.)
				11. Vizakna-városi sorozó-járás.	Alsófehérmegye. (Egy részben.)
50	Gyulafejérvár	1. Dicsőszentmártoni, 2. Balavásári, 3. Radnóti, 4. Hosszúaszói, 5. Erzsébetvárosi sorozó-járás.	Kisküküllőmegye. (Egészen.)		
		1. Nagyenyedi, 2. Marosujvári, 3. Balázsfalvi, 4. Magyarigényi, 7. Verespataki, 8. Abrudbánya-városi, 9. Gyulafehérvár-városi, 10. Nagyenyed-városi sorozó-járás.	Alsófehérmegye. (Egy részben.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	50	Gyulafejérvár	1. Tordai, 3. Felvinczi, 4. Toroczkói, 5. Alsójárai, 6. Topánfalvi, 7. Torda-városi, 8. Felvincz-városi sorozó-járás.	Torda-Aranyosmegye. (Egy részben.)
				Kolozsvár sz. kir. város.	
		51	Kolozsvár	1. Krasznai, 2. Szilágyosmlyói, 3. Tasnádi, 4. Szilágycsehi, 5. Zsibói, 6. Zilahi, 7. Zilah-városi, 8. Szilágyosmlyó-városi sorozó-járás.	Szilágymegye. (Egészen.)
				1. Gyalui, 2. Bánffyhunyadi, 3. Almási, 4. Nádasmenti, 5. Kolozsvári, 9. Kolozs-városi sorozó-járás.	Kolozsmegye. (Egy részben.)
62	Marosvásárhely	Maros-Vásárhely sz. kir. város.			
		1. Régeni felső, 2. Régeni alsó, 3. Felsőmarosi, 4. Alsómarosi, 5. Nyárádszeredai, 6. Szászrégen-városi sorozó-járás.	Maros-Tordamegye. (Egészen.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	62	Marosvásárhely	6. Mocsi, 7. Mezőbörnyesi, 8. Tekei sorozó-járás.	Kolozsmegye. (Egy részben.)
				2. Maros-ludasi sorozó-járás.	Torda-Aranyosmegye. (Egy részben.)
		63	Besztercze	1. Naszódi, 2. Rodnai, 3. Jaádi, 4. Bessenyői, 5. Besztercze-városi sorozó-járás.	Besztercze-Naszód-megye. (Egészen.)
1. Deési, 2. Bethleni, 3. Csákgorbói, 4. Nagylondai, 5. Magyarlápósi, 6. Szamosujvári, 7. Kékesi, 8. Deés-városi, 9. Szamosujvár-városi sorozó-járás.	Szolnok-Dobokamegye. (Egészen.)				
64	Szászváros	1. Dévai, 2. Algyógyi, 3. Brádi, 4. Kőrösbányai, 5. Marosillyei, 6. Vajdahunyadi, 7. Hátszegi, 8. Puji, 9. Zsilyi, 10. Szászvárosi, 11. Szászváros-városi, 12. Déva-városi, 13. Vajdahunyad-városi, 14. Hátszeg-városi sorozó-járás.	Hunyad-megye. (Egészen.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Magyarország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	64	Szászváros	4. Kisenyedi 5. Alvinczi sorozó-járás.	Alsófehérmegye. (Egy részben.)
				1. Szászsebesi, 2. Szerdahelyi, 3. Polyánai, 9. Szászsebes-városi sorozó-járás.	Szeben-megye. (Egy részben.)
		82	Székely-Udvarhely	1. Kászon-alcsviki, 2. Felcsiki, 3. Gyergyó-szentmiklósi, 4. Gyergyó-tóigyesi, 5. Csíkszereda-városi sorozó-járás.	Csikmegye. (Egészen.)
1. Udvarhelyi, 2. Keresztúri, 3. Homoródi, 4. Székelyudvarhely-városi sorozó-járás.	Udvarhely-megye. (Egészen.)				

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A megyének neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak	
		száma	székhelye			
Horvát-Szlavonország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	Zágrábi területi hadparancsnokság. (13-ik hadtestparancsnokság.)				
		16	Belovár	1. Belovári, 2. Gyurgyeváci, 3. Kapronczai, 4. Grubisnopoljei, 5. Garesniczai, 6. Krizsi, 7. Kőrői, 8. Belovár-városi, 9. Kaproncza-városi, 10. Kőrös-városi, 11. Ivanics-városi.	Belovár-Kőrösmegye. (Egészen.)	
				4. Ivaneczi, 5. Varazsdi, 6. Ludbregi, 7. Novimarófi, 9. Varazsd-városi.	Varazd-megye. (Egy részben.)	
				Zágráb sz. kir. város		
		53	Zágráb	4. Sziszeki, 5. Nagygoriczai, 6. Szamóbori, 7. Zágrábi, 8. Dugoszeloí, 9. Szentivánzelemai, 10. Sztubiczai, 16. Sziszek-városi.	Zágrábmegye. (Egy részben.)	
		1. Krapinai, 2. Pregradai, 3. Klanjeczi, 8. Zlatári.	Varazsd-megye. (Egy részben.)			
		1. Vukovári, 2. Iloki, 3. Sidi, 4. Rumai, 5. Iregi, 6. Vinkovczei, 7. Zsupanjei, 8. Mitroviczai, 9. Zimonyi, 10. Ópazuai, 11. Pétervárad-városi.	Szerémmegye. (Egészen.)			

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A megyének neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Horvát-Szlavonország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	70	Pétervárad.	12. Zimony-városi, 13. Mitrovicz-városi, 14. Karlovicz-városi, 15. Ruma-városi.	Szerémmegye. (Egészen.)
				Eszék sz. kir. város	
		78	Eszék	1. Verőczei, 2. Szlatinai, 3. Alsómiholjáci, 4. Eszéki, 5. Diakovári, 6. Nasiczi.	Verőcze-megye. (Egészen.)
				1. Daruvári, 2. Pakraczi, 3. Pozsegai, 4. Novszkai, 5. Ujgradiskai, 6. Brodi, 7. Pozsega-városi, 8. Brod-városi.	Pozsega-megye. (Egészen.)
		79	Otocsacz	1. Goszpicsi, 2. Gracsaczi, 3. Udbinai, 4. Perusicsi, 5. Koreniczai, 6. Otocsaczi, 7. Zenggi, 9. Karlopage-városi.	Lika-Krbava megye. (Egy részben.)
				2. Szluini.	Modrus-Fiumemegye. (Egy részben.)
		1. Ogulini, 3. Vojniczi, 6. Delniczei, 7. Csabári, 8. Vrbovszkoí.	Modrus-Fiumemegye. (Egy részben.)		
		1. Károlyvárosi, 2. Jászkai,	Zágráb-megye. (Egy részben.)		

Ország	Legfőbb polgári hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		A sorozó-járások neve és sorszáma	A megyének neve, a melyhez a sorozó-járások tartoznak
		száma	székhelye		
Horvát-Szlavonország	A magyar királyi honvédelmi ministerium	96	Károlyváros	3. Piszarovinai, 11. Verginmoszti, 12. Glinai 13. Petrinjai 14. Kosztajniczai, 15. Károlyváros-városi, 17. Petrinja-városi, 18. Kosztajnicza-városi.	Zágráb-megye (Egy részben.)
				4. Novi, 5. Susaki, 9. Buccari-városi.	Modrus-Fiumemegye. (Egy részben.)
	A magyar királyi honvédelmi ministerium	Hadtengerészet	Fiume	Fiume város és kerülete.	8. Zengg-városi.

II.

Az osztrák birodalmi tanácsban képviselt
országok és királyságok.

II.

Az osztrák birodalmi tanácsban képviselt országoknak és királyságoknak hadtesti területekre és hadkiegészítési kerületekre való felosztása.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sorszáma
		száma	székhelye	
Krakkói területi hadparancsnokság. (1-es hadtestparancsnokság.)				
Schlesien (Szilézia) hercegség	Országos kormány-szék Troppauban	1	Troppau	1. Freiwaldau, 2. Freudenthal, 3. Jägerndorf, 4. Troppau város, 5. Troppau környéke.
		100	Teschen	1. Bielitz város, 2. Bielitz környéke, 3. Freistadt, 4. Friedeck város, 5. Teschen.
				1. Misteck, 2. Neutitschein.
Morva örgrófság	Helytartóság Brünnben	54	Olmütz	1. Olmütz város, 2. Olmütz környéke, 3. Prerau, 4. Prossnitz, 5. Sternberg, 6. Weisskirchen.
		93	Schönberg	1. Hohenstadt, 2. Littau, 3. Mährisch-Trübau, 4. Römerstadt, 5. Schönberg.
Galíciai királyság	Helytartóság Lembergben	13	Krakau (Krakkó)	1. Bochnia, 2. Chrzanów, 3. Krakau (Krakkó) város, 4. Krakau, (Krakkó) környéke, 5. Wieliczka.
		20	Neu-Sandec	1. Gorlicze, 2. Grybów, 3. Limanów, 4. Neumarkt, 5. Neu-Sandec.
		56	Wadowice	1. Biala, 2. Mystemice, 3. Sajbusch, 4. Wadowice.
		57	Tarnów	1. Bziesko, 2. Dabrowa, 3. Jasló, 4. Pilsno, 5. Tarnów.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sor-száma
		száma	székhelye	
Bécsi területi hadparancsnokság. (2-ik hadtest-parancsnokság.)				
Ausztriai főhercegség az Ennsen alul	Helytartóság Bécsben	4	Wien (Bécs)	1. Wien (Bécs) főváros, 2. Gross-Enzersdorf, 3. Ober-Hollabrunn, 4. Korneuburg, 5. Mistelbach.
		49	St.-Pölten	1. Amstetten, 2. Horn, 3. Krems, 4. St.-Pölten, 5. Scheibbs, 6. Waidhofen a. d. Taya, 7. Waidhofen a. d. Ybbs (város), 8. Zwettl.
		84	Wiener-Neustadt (Bécs-Ujhely)	1. Baden, 2. Bruck a. d. Leitha, 3. Hernals, 4. Hietzing, 5. Neunkirchen, 6. Sechshaus, 7. Währing, 8. Wiener-Neustadt (Bécs-Ujhely) város, 9. Wiener-Neustadt (Bécs-Ujhely) környéke.
Morva örgrófság	Helytartóság Brünnben	3	Kremsier	1. Gaja, 2. Göding, 3. Holleschau, 4. Kremsier város, 5. Kremsier környéke, 6. Magyar-Bród, 7. Magyar-Hradisch város, 8. Magyar-Hradisch környéke, 9. Wallachisch-Meseritsch.
		8	Brünn	1. Boskowitz, 2. Brünn város, 3. Brünn környéke, 4. Wischau.
		81	Iglau	1. Datschitz, 2. Iglau város, 3. Iglau környéke, 4. Gross-Meseritsch, 5. Neustadt, 6. Trebitsch.
		99	Znaim	1. Auspitz, 2. Kromau, 3. Nikolsburg, 4. Znaim város, 5. Znaim környéke.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sor-száma
		száma	székhelye	
Gráci területi hadparancsnokság. (3-ik hadtest-parancsnokság.)				
Steiermark (Styria) hercegség	Helytartóság Grácban	27	Grác	1. Bruck, 2. Grác város, 3. Grác környéke, 4. Gröbming, 5. Hartberg, 6. Judenburg, 7. Leoben, 8. Liezen, 9. Murau, 10. Weiz.
		47	Marburg	1. Feldbach, 2. Deutsch-Landsberg, 3. Leibnitz, 4. Marburg város, 5. Marburg környéke, 6. Radkersburg.
		87	Cilli	1. Cilli város, 2. Cilli környéke, 3. Luttenberg, 4. Pettau város, 5. Pettau környéke, 6. Rann, 7. Windischgrätz.
Kärnten (Karinthia) hercegség	Országos kormányzók Klagenfurtban	7	Klagenfurt	1. Hermagor, 2. Klagenfurt város, 3. Klagenfurt környéke, 4. Spittal, 5. St.-Veit, 6. Villach, 7. Völkermarkt, 8. Wolfsberg.
Krain (Krajna) hercegség	Országos kormányzók Laibachban	17	Laibach	1. Gottschee, 2. Gurkfeld, 3. Krainburg, 4. Laibach város, 5. Laibach környéke, 6. Littai, 7. Radmannsdorf, 8. Rudolfswerth, 9. Stein, 10. Tschernembl.
Krajnai rész		97	Trieszt	1. Adlersberg, 2. Loitsch.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sorozása
		száma	székhelye	
Istria örgrófság; Görz és Gradiska hercegizett grófság; Trieszt kerülete	Helytartóság Triesztben	97	Trieszt	1. Görz város, 2. Görz környéke, 3. Gradiska, egyrészben (gradiskai és cormonsi törvényszéki kerület), 4. Sessana, 5. Tolmein, 6. Capo d'Istria, egyrészben (pinguentei törvényszéki kerület), 7. Parenzo, egyrészben (montonai törvényszéki kerület), 8. Pisino, egyrészben (pisinói törvényszéki kerület), 9. Voloska, egyrészben (castelnuovói törvényszéki kerület).
		Hadi tengerészet	Trieszt	1. Trieszt, 2. Gradiska, egyrészben (cervignanói és monfalconei törvényszéki kerület), 3. Capo d'Istria egyrészben (capo d'istriai és piranói törvényszéki kerület), 4. Lussin, 5. Parenzo, egyrészben (parenzói és bujei törvényszéki kerület), 6. Pisino egyrészben (albonai törvényszéki kerület), 7. Pola, 8. Rovigno város, 9. Voloska, egyrészben (voloskai törvényszéki kerület).
Prágai területi hadparancsnokság. (8-ik hadtest-parancsnokság.)				
Cseh királyság	Helytartóság Prágában	11	Pisek	1. Blatna, 2. Klattau, 3. Pisek, 4. Schüttenhofen, 5. Strakonitz.
		28	Prag (Prága)	1. Karolinenthal, 2. Királyi Szőlőhegyek, 3. Melnik, 4. Prag (Prága) város, 5. Schlan, 6. Schmichow.
		35	Pilsen	1. Bischofteinitz, 2. Mies, 3. Pilsen, 4. Přeštitz, 5. Taus.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sorozása
		száma	székhelye	
Cseh királyság	Helytartóság Prágában	73	Eger	1. Asch, 2. Eger, 3. Falkenau, 4. Graslitz, 5. Karlsbad, 6. Plan, 7. Tachau, 8. Tepl.
		75	Neuhaus	1. Neuhaus, 2. Pilgram, 3. Tabor, 4. Wittingau.
		88	Beraun	1. Hořowitz, 2. Kralowitz, 3. Luditz, 4. Podersam, 5. Rakonitz.
		91	Budweis	1. Budweis, 2. Kaplitz, 3. Krumau, 4. Moldautein, 5. Prachatitz.
		102	Beneschau	1. Beneschau, 2. Mühlhausen, 3. Příbram, 4. Selán.
Josefstatti területi hadparancsnokság. (9-ik hadtest-parancsnokság.)				
Cseh királyság	Helytartóság Prágában	18	Königrätz	1. Braunau, 2. Königrätz, 3. Königinhof, 4. Neustadt, 5. Reichenau.
		21	Časlau	1. Časlau, 2. Chotěboř, 3. Chrudim, 4. Deutschbrod, 5. Ledec.
		36	Jungbunzlau	1. Böhmisches-Brod, 2. Jungbunzlau, 3. Kolin, 4. Kuttentberg, 5. Neubydžow, 6. Poděbrad.
		42	Theresienstadt	1. Aussig, 2. Leitmeritz, 3. Raudnitz, 4. Rumburg, 5. Schluckenau, 6. Tetschen.
		74	Jičin	1. Hohenelbe, 2. Jičín, 3. Semil, 4. Starkenbach, 5. Trautenau.
92	Komotau	1. Brüx, 2. Joachimsthal, 3. Kaaden, 4. Komotau, 5. Laun, 6. Saaz, 7. Teplitz.		

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sor-száma
		száma	székhelye	
Cseh királyság	Helytartóság Prágában	94	Turnau	1. Böhmisch-Leipa, 2. Dauba, 3. Friedland, 4. Gabel, 5. Gablonz, 6. Münchengrätz, 7. Reichenberg város, 8. Reichenberg környéke, 9. Turnau.
		98	Hohenmauth	1. Hohenmauth, 2. Landeskron, 3. Leitomischl, 4. Pardubitz, 5. Polička, 6. Senftenberg.
Przemysli területi hadparancsnokság. (10-ik hadtest-parancsnokság.)				
Galicziai királyság	Helytartóság Lembergben	9	Stryj	1. Dolina, 2. Kalusz, 3. Stryj, 4. Zydaczów.
		10	Przemysl	1. Brzozów, 2. Dobromil, 3. Przemysl.
		40	Rzeszów	1. Kolbuszów, 2. Mielec, 3. Ropczyce, 4. Rzeszów, 5. Tarnobrzeg.
		45	Sanok	1. Krosno, 2. Lisko, 3. Sanok.
		77	Sambor	1. Drohobycz, 2. Sambor, 3. Staremiasto, 4. Turka.
		89	Grodek	1. Grodek, 2. Jaworów, 3. Mościska, 4. Rava, 5. Rudki.
		90	Jaroslaw	1. Cieszanów, 2. Jaroslaw, 3. Lancut, 4. Nisko.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sor-száma
		száma	székhelye	
Lembergi területi hadparancsnokság. (11-ik hadtest-parancsnokság.)				
Galicziai királyság	Helytartóság Lembergben	15	Tarnopol	1. Skalat, 2. Tarnopol, 3. Trembowla, 4. Zbaraz.
		30	Lemberg	1. Lemberg város, 2. Lemberg környéke, 3. Sokal, 4. Zolkiew.
		55	Brzezan	1. Bóbrka, 2. Brzezan, 3. Buczacz, 4. Bodhayce, 5. Przemyslan, 6. Rohatyn.
		58	Stanislaw	1. Bohorodczany, 2. Horodenka, 3. Nadwerna, 4. Stanislaw, 5. Tlumacz.
		80	Zloczów	1. Brody, 2. Kamionka strumilova, 3. Zloczów.
		95	Czortków	1. Borszczów, 2. Czortków, 3. Husiatyn, 4. Zaleszczyki.
Bukovinai hercegség	Országos kormányzóknak Csernovitzban			Kotzmann
Galicziai királyság	Helytartóság Lembergben	24	Kolomea	1. Kolomea, 2. Kossow, 3. Sniatyn. Wissnicz.
Bukovinai hercegség	Országos kormányzóknak Csernovitzban	41	Czernovitz	1. Czernowitz város, 2. Czernowitz környéke, 3. Kypolung, 4. Radautz, 5. Sereth, 6. Storozynecz, 7. Suczawa.

Dalmát királyság		Tirol-Vorarlbergi hercegi-tett grófság	Salzburgi hercegség	Ausztriai főhercegrég az Ennsen felől	Koronaország		
Helytartóság Zarában		Helytartóság Innsbruckban	Országos kormányzók Salzburgban	Helytartóság Linzben	Felsőbb közigazgatási hatóság		
Hadi tengerészet	22	Innsbruck	59	14	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma		
Zára	Spalato		Salzburg	Linz	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak székhelye		
		Zárai területi hadparancsnokság.			Sorozó-járások neve és sor-száma		
		1. Ampezzo, 2. Borgo, 3. Bozen város, 4. Bozen környéke, 5. Brixen, 6. Brunnek, 7. Cavalese, 8. Cles, 9. Inntal, 10. Innsbruck város, 11. Innsbruck környéke, 12. Kitzbühel, 13. Kufstein, 14. Landeck, 15. Lienz, 16. Meran, 17. Primiero, 18. Reutte, 19. Riva, 20. Rovereto város, 21. Rovereto környéke, 22. Schwaz, 23. Tione, 24. Trient város, 25. Trent környéke, 26. Bledenz, 27. Bregenz, 28. Feldkirch.			1. Braunau, 2. Gmunden, 3. Ried, 4. Vöcklabruck.		
		1. St. Johann, 2. Salzburg város, 3. Salzburg környéke, 4. Tamsweg, 5. Zell am See.			1. Freistadt, 2. Kirchdorf, 3. Linz város, 4. Linz környéke, 5. Perg, 6. Rohrbach, 7. Steyr város, 8. Steyr környéke, 9. Schárding, 10. Wels.		
		1. Benkovac, 2. Imoski, 3. Knin, 4. Macarsca, egyrészen (Vergorazi törvénytörvényes kerület), 5. Sinj.			Sorozó-járások neve és sor-száma		
		1. Curzola, egy részben (curzolai törvénytörvényes kerület), 2. Lesina, 3. Macarsca, egyrészen (macarscai törvénytörvényes kerület), 4. Melkovich, 5. Ragusa, egyrészen (az ezen járásokhoz tartozó Meleda, Giuppane, Mezzo és Calamotta szigetek), 6. Sebenico, 7. Spalato, 8. Spizza kerülete, 9. Zára.					

Dalmát királyság		Koronaország
Helytartóság Zarában		Felsőbb közigazgatási hatóság
Az egykori		A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma
cattarói	raguzai	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak székhelye
a cattarói 82. számú	a raguzai 81. számú	Sorozó-járások neve és sor-száma
honvéd zászlóalj kerületéhez tartozó szárazföldi része, vagyis a következő jelenlegi közigazgatási járások:		
Cattaro, a spizzai terület nélkül.	Curzola, egy részben (orehicsi törvénytörvényes kerület)	Ragusa, kivéve Meleda, Giuppane, Mezzo és Calamotta szigeteiket
hadkiegészítési kerületbe osztva nincsenek, hanem csak a hadsereg és hadtengerészet nem tényleges viszonyban álló egyéneinek nyilvántartása tekintetében vannak a zárai hadtengerészeti kiegészítési kerületi parancsnoksághoz utalva.		

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sorszáma
		száma	székhelye	
Bécsi területi hadparancsnokság. (2-ik hadtest-parancsnokság.)				
Ausztriai főhercegség az Ennsen alul	Helytartóság Bécsben	4	Wien (Bécs)	Wien (Bécs) főváros (városi tanács). 1. Gross-Enzersdorf, 2. Ober-Hollabrunn, 3. Korneuburg 4. Mistelbach.
		49	St. Pölten	1. Amstetten, 2. Horn, 3. Krems, 4. St.-Pölten, 5. Scheibbs, 6. Waidhofen a. d. Taya, 7. Waidhofen a. d. Ybbs (város), 8. Zwettl.
		84	Wiener-Neustadt (Bécs-Ujhely)	1. Baden, 2. Bruck a. d. Leitha, 3. Hernals, 4. Lilienfeld, 5. Neunkirchen, 6. Sechshaus, 7. Wiener-Neustadt (Bécs-Ujhely város), 8. Wiener-Neustadt (Bécs-Ujhely) környéke.
Ausztriai főhercegség az Ennsen felül	Helytartóság Linzben	14	Linz	Linz tartományi főváros (városi tanács). 1. Freistadt 2. Kirchdorf, 3. Linz (környéke), 4. Perg, 5. Rohrbach, 6. Steyr (város), 7. Steyr (környéke), 8. Schärding, 9. Wels.
Salzburgi hercegség	Országos kormányzók Salzburgban	59	Salzburg	1. Braunau, 2. Gmunden, 3. Ried, 4. Vöcklabruck. Salzburg tartományi főváros (városi tanács). 1. Salzburg (környéke), 2. Zell am See, 3. St. Johann, 4. Tamsweg.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sor- száma
		száma	székhelye	
Gráci területi hadparancsnokság. (3-ik hadtest-parancsnokság.)				
Steiermark (Styria) hercegség	Helytartóság Grácban	27	Grác	Grác tartományi főváros (városi tanács). 1. Bruck, 2. Grác (környéke), 3. Gröbming, 4. Hartberg, 5. Judenburg, 6. Leoben, 7. Liezen, 8. Murau, 9. Weiz.
		47	Marburg	1. Feldbach, 2. Deutsch-Landsberg, 3. Leibnitz, 4. Marburg (város), 5. Marburg (környéke), 6. Radkersburg.
		87	Cilli	1. Cilli (város), 2. Cilli (környéke), 3. Pettau (város), 4. Pettau (környéke), 5. Rann, 6. Windischgrätz, 7. Luttenberg.
Kärnten (Karinthia) hercegség	Országos kormányzóknak Klagenfurtban	7	Klagenfurt	Klagenfurt tartományi főváros (városi tanács). 1. Hermagor, 2. Klagenfurt (környéke), 3. Spittal, 4. St.-Veit, 5. Villach, 6. Völkermarkt, 7. Wolfsberg.
Krain (Krajna) hercegség	Országos kormányzóknak Laibachban	17	Laibach	Laibach tartományi főváros (városi tanács). 1. Gottschee, 2. Gurkfeld, 3. Krainburg, 4. Laibach (környéke), 5. Littai, 6. Radmannsdorf, 7. Rudolfs-werth, 8. Stein, 9. Tschernembl.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sor- száma
		száma	székhelye	
Krajnai rész				
Istria őrgrofság; Görz és Gradiska hercegrizett grófság; Trieszt kerülete	Helytartóság Triesztben	97	Trieszt	1. Adelsberg, 2. Loitsch. 1. Görz (város), 2. Görz (környéke), 3. Tolmein, 4. Gradiska, egyrészen (gradiskai és cormonsi törvényszéki kerület), 5. Sessana, 6. Capo d'Istria, egyrészen (pinguentei törvényszéki kerület), 7. Parenzo, egyrészen (montonai törvényszéki kerület), 8. Pizino, egyrészen (pizinoi törvényszéki kerület), 9. Voloska, egyrészen (castelnuovói törvényszéki kerület).
		Hadi tengerészet	Trieszt	Trieszt tartományi főváros (városi tanács). 1. Gradiska, egyrészen (cervignanói és monfalconei törvényszéki kerület), 2. Capo d'Istria, egyrészen (capo d'istriai és piranói törvényszéki kerület), 3. Parenzo, egyrészen (parenzai és bujei törvényszéki kerület), 4. Pola, 5. Pisino, egyrészen (albonai törvényszéki kerület), 6. Voloska, egyrészen (voloskai törvényszéki kerület), 7. Lussin, 8. Rovigno (város).
Brünni területi hadparancsnokság. (10-ik hadtest-parancsnokság.)				
Schlesien (Szilézia) hercegség	Országos kormányzóknak Troppauban.	1	Troppau	Troppau tartományi főváros (városi tanács). 1. Freiwaldau, 2. Freudenthal, 3. Jägerndorf, 4. Troppau (környéke).
		100	Teschen	1. Bielitz (város), 2. Bielitz (környéke), 3. Freistadt, 4. Friedek (város), 5. Teschen. 1. Mistek, 2. Neutitschein.
Morvaországi rész				

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sorszáma
		száma	székhelye	
Morva örgrófság	Helytartóság Brünben	3	Kremsier	1. Ungarisch-Brod (Magyar-Brod), 2. Gaja, 3. Göding, 4. Holleschau, 5. Ungarisch-Hradisch (Magyar-Hradisch város), 6. Ungarisch-Hradisch (környéke), 7. Kremsier (város), 8. Kremsier (környéke), 9. Wallachisch-Meseritsch.
		8	Brünn	Brünn tartományi főváros (városi tanács). 1. Brünn (környéke), 2. Boskowitz, 3. Wischau.
		54	Olmütz	1. Olmütz (város), 2. Olmütz (környéke), 3. Prerau, 4. Prossnitz, 5. Sternberg, 7. Weisskirchen.
		81	Iglau	1. Datschitz, 2. Iglau (város), 3. Iglau (környéke), 4. Gross-Meseritsch, 5. Neustadt, 6. Trebitsch.
		93	Schönberg	1. Hohenstadt, 2. Littau, 3. Römerstadt, 4. Schönberg, 5. Mährisch-Trübau.
		99	Znaim	1. Auspitz, 2. Kromau, 3. Nikolsburg, 4. Znaim (város), 5. Znaim (környéke).
		Prágai területi hadparancsnokság. (8-ik hadtest-parancsnokság.)		
Cseh királyság	Helytartóság Prágában	11	Pisek	1. Blatna, 2. Klattau, 3. Pisek, 4. Schüttenhofen, 5. Strakonitz.
		28	Prag (Prága)	Prag (Prága) tartományi főváros (városi tanács). 1. Karolinenthal, 2. Királyi Szőlőhegyek, 3. Melnik, 4. Schlan, 5. Smichow.
		35	Pilsen	1. Bischofteinitz, 2. Mies, 3. Pilsen, 4. Přeštitz, 5. Taus.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sorszáma
		száma	székhelye	
Cseh királyság	Helytartóság Prágában	73	Eger	1. Asch, 2. Eger, 3. Falkenau, 4. Graslitz, 5. Plan, 6. Tachau, 7. Tepi, 8. Karlsbad.
		75	Neuhaus	1. Neuhaus, 2. Pilgram, 3. Tabor, 4. Wittingau.
		88	Beraun	1. Hořowitz, 2. Kralowitz, 3. Ludit, 4. Podersam, 5. Rakonitz.
		91	Budweis	1. Budweis, 2. Kaplitz, 3. Krumau, 4. Moldautein, 5. Prachatitz.
		102	Beneschau	1. Beneschau, 2. Mühlhausen, 3. Píbram, 4. Selčan.
Josefstadti területi hadparancsnokság. (9-ik hadtest-parancsnokság.)				
Cseh királyság	Helytartóság Prágában	18	Königrätz	1. Braunau, 2. Königrätz, 3. Königinhof, 4. Neustadt, 5. Reichenau.
		21	Časlau	1. Časlau, 2. Chotěboř, 3. Chrudim, 4. Deutschbrod, 5. Ledec.
		36	Junghunzlau	1. Böhmisches-Brod, 2. Junghunzlau, 3. Kolin, 4. Kuttendorf, 5. Neubydžow, 6. Poděbrad.
		42	Theresienstadt	1. Aussig, 2. Leitmeritz, 3. Raudnitz, 4. Rumburg, 5. Schluckenau, 6. Teitschen.
		74	Jičin	1. Hohenelbe, 2. Jičín, 3. Semil, 4. Starkenbach, 5. Trautenau.
		92	Komotau	1. Brüx, 2. Joachimsthal, 3. Kaaden, 4. Komotau, 5. Laun, 6. Saaz, 7. Teplitz.
94	Turnau	1. Böhmisches-Leipa, 2. Dauba, 3. Friedland, 4. Gabel, 5. Gablonz, 6. Münchengrätz, 7. Reichenberg (város), 8. Reichenberg (környéke), 9. Turnau.		

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sorszáma
		száma	székhelye	
Cseh királyság	Helytartóság Prágában	98	Hohenmauth	1. Hohenmauth, 2. Landeskron, 3. Leitomischl, 4. Pardubitz, 5. Polička, 6. Senftenberg.
Krakkói területi hadparancsnokság. (1-ső hadtest-parancsnokság.)				
Galicziai királyság	Helytartóság Lembergben	10	Przemysl	1. Brzozów, 2. Dobromil, 3. Przemysl.
		19	Krakau (Krakkó)	1. Bochnia, 2. Chrzanów, 3. Krakau (Krakkó város), 4. Krakau (Krakkó környéke), 5. Wieliczka.
		20	Neu-Sandec	1. Gorlice, 2. Grybów, 3. Limanów, 4. Neumarkt, 5. Neu-Sandec.
		40	Rzeszów	1. Kolbuszów, 2. Mielec, 3. Ropczyce, 4. Rzeszów, 5. Tarnobrzeg.
		45	Sanok	1. Krosno, 2. Lisko, 3. Sanok.
		56	Wadowice	1. Biala, 2. Myślenice, 3. Sajbusch, 4. Wadowice.
		57	Tarnów	1. Bżesko, 2. Dabrowa, 3. Jaslo, 4. Pilsno, 5. Tarnów.
		77	Sambor	1. Drohobycz, 2. Sambor, 3. Staremiasto, 4. Turka.
		90	Jarosław	1. Cieszanów, 2. Jarosław, 3. Lancut, 4. Nisko.
Lemberg területi hadparancsnokság. (11-ik hadtest-parancsnokság.)				
Galicziai királyság	Helytartóság Lembergben	9	Stryj	1. Dolina, 2. Kalusz, 3. Stryj, 4. Zydaczów.
		15	Tarnopol	1. Skalat, 2. Tarnopol, 3. Trembowla, 4. Zbaraz.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sorszáma		
		száma	székhelye			
Galicziai királyság	Helytartóság Lembergben	30	Lemberg	Lemberg tartományi főváros (városi tanács). 1. Lemberg (környéke), 2. Sokal, 3. Zólkiew.		
		55	Brzezan	1. Bóbrka, 2. Brzezan, 3. Buczacz, 4. Bodhayce, 5. Przemysłany, 6. Rohatyn.		
		58	Stanisław	1. Bohorodczany, 2. Horodenka, 3. Nadworna, 4. Stanisław, 5. Tlumacz.		
		80	Złoczów	1. Brody, 2. Kamionka strumilova, 3. Złoczów.		
		89	Grodek	1. Grodek, 2. Jaworów, 3. Mościska, 4. Rawa, 5. Rudki.		
		95	Czortków	1. Borszczów, 2. Czortków, 3. Husiatyn, 4. Zaleszczyki. Kotzmann. (Bukovinai rész).		
		24	Kolomea	1. Kolomea, 2. Kossów, 2. Sniatyn. 1. Wisznicz.		
		Bukovinai hercegség	Országos kormányzók Czernowitzban	41	Czernowitz	Czernowitz tartományi főváros (városi tanács). 1. Czernowitz (környéke), 2. Kymopolung, 3. Radautz, 4. Sereth, 5. Storozyneć, 6. Suczawa.

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sorszáma
		száma	székhelye	
Innsbrucki területi hadparancsnokság. (14-ik hadtest-parancsnokság.)				

A 392. lapon, a tirol-vorarlbergi hercegített grófságra vonatkozó rovatok helyett:

Tirol-Vorarlbergi hercegített grófság.	Helytartóság Innsbruckban.	Innsbruck	1. Imst, 2. Innsbruck város, 3. Innsbruck környéke, 4. Kitzbühel, 5. Kuffstein, 6. Landeck, 7. Reutte, 8. Schwaz, 9. Bludenz, 10. Bregenz, 11. Feldkirch.
		Brixen	1. Ampezzo, 2. Bozen város, 3. Bozen környéke, 4. Brixen, 5. Bruneck, 6. Cavalese, 7. Cles, 8. Lienz, 9. Meran.
		Trient	1. Borgo, 2. Primiero, 3. Riva, 4. Rovereto város, 5. Rovereto környéke, 6. Tivore, 7. Trient város, 8. Trient környéke.

Dalmát királyság	Helytartóság Zárában	22	Spalato	1. Benkovac, 2. Knin, 3. Sign, 4. Imoski, 5. Macarsca, egyrészben (vergorazi törvényszéki kerület).
		Hadi tengerészet	Zára	1. Zára, 2. Sebenico, 3. Spalato, 4. Macarsca, egyrészben (macarscai törvényszéki kerület), 5. Metkovics, 6. Lesina, 7. Curzola, egyrészben (curzolari törvényszéki kerület), 8. Ragusa, (az ezen járáshoz tartozó Melada, Giuppana, Mezzo és Calamotta szigetek).

Koronaország	Felsőbb közigazgatási hatóság	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak		Sorozó-járások neve és sorszáma
		száma	székhelye	
Dalmát királyság				
Helytartóság Zárában				
Az egykori				
cattarói	raguzai	kerületnek	a raguzai 81. számú	Ragusa, Meleda, Giuppana, Mezzo és Calamotta szigeteket kivéve
a cattarói 82. számú	a raguzai 81. számú	kerületnek	a raguzai 81. számú	Curzola, egy részben (orebicsi törvényszéki kerület)
honvéd zászlóalj kerületéhez tartozó szárazföldi része, vagyis a következő jelenlegi közigazgatási járasok:				Cattaro, valamint az ezen járásba utólag bekebelezett spizzai terület
				hadkiegészítési kerületbe osztva nincsenek, hanem csak a hadsereg és hadtengerészet nem tényleges viszonyban álló egyenitinek nyilvántartása tekintetében vannak
				a spalatói 22. számú hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz utalva.

23

I. a) melléklet.
az 1. §-hoz.

**A magyar királyi honvéd gyalog-ezredek
kiegészítő kerületeinek beosztása.**

(Ezen melléklet utólag fog kiadatni).

Kimutatás

a magyar korona országainak sorozó-járásairól és azok ujonczállítási
székhelyeiről, ugyszintén a sorozó-járásoknak a hadkiegészítési kerüle-
tekbe és a honvéd féldandárok kiegészítési területeibe való beosztásáról

Megjegyzés.

A törvényhatóságot képező mindegyik sz. kir. és más önálló város, mindegyik rendezett tanácsú város, úgyszintén mindegyik közigazgatási vagy szolgabírói járás egy-egy önálló sorozójárást képez.

Ezen általános szabálytól eltérőleg két sorozójárást állanak:

a) az egy törvényhatóságot képező Selmecz- és Bólabánya sz. kir. város a «selmeczvárosi» és «bólabányai» sorozójárástól;

b) Jász-Nagykun-Szolnok megyének *tiszai felső* szolgabírói járása a «tiszai felső» és a Dévaványa községéből álló «devaványai» sorozójárástól;

c) Brassó megyének *felvidéki* szolgabírói járása a «felvidéki rumánok nélküli» és «felvidéki rumán» sorozójárástól;

d) ugyanezen megyének *hétfalusi* szolgabírói járása a «hétfalusi magyar» és «hétfalusi rumán» sorozójárástól;

e) Háromszék megyének *kézdi* szolgabírói járása a «kézdi» és a Bereczk és Sósmező község rumán részéből alakított «bereczk-sósmezői rumán» sorozójárástól;

f) Szécheny megyének *szerdahelyi* szolgabírói járása a «szerdahelyi» és a Polyána, Roút és Toporcsa községekből alakított «polyánai» sorozójárástól; végre

g) ugyanezen megyének *központi* szolgabírói járása a «központi» és «bojcsai» sorozójárástól, mely utóbbi sorozójárást Alsó-Sebes, Bojcsa, Czód, Felek, Felső-Sebes, Poplaka, Porcsent, Rakovicza, Resinár, Kis-Talmács (Talmácsel) és Vesztény községekből alakították.

Vármegye neve	A sorozó-járást		A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma	
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járást beosztott	
I. Magyarország.					
Abaúj-Torna	1	Kassai	Kassa	34	9
	2	füzéri	Kassa	34	9
	3	gönczi	Szántó	34	9
	4	szikszói	Szikszó	34	9
	5	csereháti	Szepsi	34	9
	6	tornai	Torna	34	9
Alsó-Fejér	1	Nagyenyedi	Nagy-Enyed	50	21
	2	marosujvári	Maros-Ujvár	50	21
	3	balázsfalvi	Balázsfalva	50	23
	4	kisenyedi	Alvincz	64	23
	5	alvinczi	Alvincz	64	23
	6	magyarigényi	Magyar-Igen	50	21
	7	verespataki	Verespatak	50	21
	8	abrudhánai-városi	Abrudhánai	50	21
	9	gyulafejevári-városi	Gyula-Fejérvár	50	21
	10	nagyenyed-városi	Nagy-Enyed	50	21
	11	vizaknai-városi	Vizakna	31	23
Arad	1	Pécskai	Magyar-Pécska	33	8
	2	aradi	Arad	33	8
	3	világosi	Világos	33	4
	4	ternovai	Pankota	33	4
	5	radnai	Soborsin	33	4
	6	nagyhalmágyi	Nagy-Halmágy	33	4
	7	borossebesi	Boros-Sebes	33	4
	8	horosjenői	Borosjenő	33	4
	9	kisjenői	Kisjenő	33	4
	10	eleki	Elek	33	4
Arva	1	Alsókubini	Alsó-Kubin	71	15
	2	vári	Turdosin	71	15
	3	trsztenai	Trsztena	71	15
	4	námesztói	Námesztó	71	15

Vármegye neve	A sorozó-járás			A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma
	sorszám	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott	
Bácsa-Bodrog	1	Bajai	Baja	23	6
	2	almási	Almás	23	6
	3	apatini	Apatin	23	6
	4	zombori	Zombor	23	6
	5	hódsági	Hódság	6	6
	6	palánkai	Ó-Palánka	6	6
	7	ujvidéki	Ujvidék	6	6
	8	kulai	Kula	6	6
	9	topolyai	Topolya	86	6
	10	zentai	Zenta	86	6
	11	óbecsei	Ó-Becse	86	6
	12	titeli	Titel	6	6
	13	zsablyai	Zsablya	6	6
	14	zenta-városi	Zenta	86	6
Baranya	1	Pécsi	Pécs	52	19
	2	siklósi	Siklós	52	19
	3	haranyavári	Baranyavár	52	19
	4	mohácsi	Mohács	52	19
	5	pécsváradi	Pécsvárad	52	19
	6	hegyháti	Sásd	52	19
	7	szentlőrinci	Szent-Lőrincz	52	19
Bars	1	Verebélyi	Verebély	26	14
	2	aranyosmaróthi	Aranyos-Maróth	26	14
	3	oszlányi	Oszlány	26	14
	4	barsszentkereszti	Szent-Kereszt	26	14
	5	lévai	Léva	26	14
	6	körmöczbánya-városi	Körmöczbánya	26	14
	7	ujbánya-városi	Ujbánya	26	14
	8	léva-városi	Léva	26	14
Bélsás	1	Békésgyulai	Gyula	101	2
	2	csabai	Csaba	101	2
	3	békési	Béké	101	2
	4	szarvasi	Szarvas	101	2
	5	szeghalmi	Szeghalom	37	3
	6	orosházai	Orosháza	101	2
	7	gyomai	Gyoma	101	2
	8	gyula-városi	Gyula	101	2
Bereg	1	Tiszháti	Beregszász	65	11
	2	mezőkászonyi	Beregszász	65	11
	3	felvidéki	Beregszász	65	11
	4	munkácsi	Munkács	65	11
	5	szolyvai	Szolyva	65	11
	6	beregszász-városi	Beregszász	65	11
	7	munkács-városi	Munkács	65	11

Vármegye neve	A sorozó-járás			A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma
	sorszám	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott	
Beszterce-Naszód	1	Naszódi	Naszód	63	22
	2	rodnai	Ó-Rodna	63	22
	3	jaádi	Beszterce	63	22
	4	bessenyi	Beszterce	63	22
	5	beszterce-városi	Beszterce	63	22
Bihar	1	Központi	Nagy-Vár	37	4
	2	szalárdi	Szalárd	37	4
	3	élesdi	Élesd	37	4
	4	mezőkeresztesi	Mező-Keresztes	37	4
	5	berettyóújfalui	Berettyó-Ujfalu	37	3
	6	bihartordai	Torda	37	3
	7	székelyhidi	Székelyhid	39	3
	8	derecskei	Derecske	39	3
	9	margittai	Margitta	39	3
	10	érmihályfalvi	Érmihályfalva	39	3
	11	nagyszalontai	Nagy-Szalonta	37	4
	12	csóffai	Nagy-Szalonta	37	4
	13	tenkei	Tenke	37	4
	14	beéli	Beél	37	4
	15	magyarcsékei	Magyar-Cséke	37	4
	16	belényesi	Belényes	37	4
	17	vaskóhi	Vaskóh	37	4
Borsod	1	Miskolczi	Miskolcz	34	10
	2	mezőcsáthi	Mező-Csáth	34	10
	3	egri	Mező-Kövesd	60	10
	4	sajószentpéteri	Sajó-Szt-Péter	34	10
	5	ozdi	Varkony	34	10
	6	szendrői	Edelény	34	10
	7	miskolcz-városi	Miskolcz	34	10
Brassó	1	Felvidéki románok nélkül	Feketealom	2	24
	2	felvidéki román	Feketealom	2	24
	3	alvidéki	Földvár	2	24
	4	hétfalusi magyar	Csernáthfalva	2	24
	5	hétfalusi román		2	24
	6	brassó-városi	Brassó	2	24
Csanád	1	Központi	Makó	46	5
	2	nagylaki	Nagylak	101	5
	3	battonyai	Battonya	101	5
	4	kovácsházi	Mező-Kovácsháza	101	5
	5	makó-városi	Makó	46	5

Vármege neve	A sorozó-járás		A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma	
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott	
Osik	1	Kászonalesiki	Csik-Szt-Márton	82	24
	2	felcsiki	Csik-Szépviz	82	24
	3	gyergyószentmiklósi	Gyergyó-Szt-Miklós	82	24
	4	gyergyótölgyesi	Gyergyó-Tölgyes	82	24
	5	csikszereda-városi	Csikszereda	82	24
Csongrád	1	Tiszáninneni	Dorozsma	46	5
	2	csongrádi	Csongrád	46	5
	3	tiszántuli	Mindszent	101	2
	4	szentes-városi	Szentes	101	2
Esztergom	1	Esztergomi	Esztergom	26	14
	2	párkányi	Párkány	26	14
	3	esztergom-városi	Esztergom	26	14
Fejér	1	Székesfejérvári	Székes-Fejérvár	69	17
	2	moóri	Moór	69	17
	3	sárbogárdi	Székes-Fejérvár	69	17
	4	vaáli	Vaal	69	17
	5	adonyi	Adony	69	17
Fogaras	1	Törösvári	Zernest	31	24
	2	sárkányi	Sárkány	31	24
	3	fogarasi	Fogaras	31	24
	4	alsóárpási	Alsó-Árpás	31	24
Gömör és Kis-Hont	1	Rozsnyói	Rozsnyó	25	16
	2	nagyőrcezi	Jolsva	25	16
	3	rimaszombati	Rimaszombat	25	16
	4	rimaszécsi	Rimaszombat	25	16
	5	tojnaaljai	Tornaalja	25	16
	6	rimaszombat-városi	Rimaszombat	25	16
	7	rozsnyó-városi	Rozsnyó	25	16
	8	dóbsina-városi	Dóbsina	25	16
	9	jolsva-városi	Jolsva	25	16
	10	nagyőrceze-városi	Nagyőrceze	25	16
Győr	1	Tósziget és csilizközi	Győr	19	17
	2	sokoróaljai	Győr	19	17
	3	pusztai	Győr	19	17

Vármege neve	A sorozó-járás		A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma	
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott	
Háromazék	1	Miklósvári	Nagyajta	2	24
	2	sepsi	Sepsi-Szt-György	2	24
	3	orbai	Kovászna	2	24
	4	kézdi	Kézdi-Vásárhely	2	24
	5	bereczk-sómezői rumán	Kézdi-Vásárhely	2	24
	6	sepsiszentgyörgy-városi	Sepsi-Szt-György	2	24
	7	kézdivásárhely-városi	Kézdi-Vásárhely	2	24
Hajdu	1	Nádudvari	Püspök-Ladány	39	3
	2	balmazújvárosi	Balmaz-Ujváros	39	3
	3	szoboszló-városi	Szoboszló	39	3
	4	böszörmény-városi	Böszörmény	39	3
	5	nánás-városi	Nánás	39	3
	6	hadház-városi	Hadház	39	3
Heves	1	Egri	Eger	60	10
	2	hevesi	Heves	60	10
	3	hatvani	Hatvan	60	10
	4	gyöngyösi	Gyöngyös	60	10
	5	pétervásári	Eger	60	10
	6	tiszafüredi	Tisza-Füred	60	10
	7	eger-városi	Eger	60	10
	8	gyöngyös-városi	Gyöngyös	60	10
Hont	1	Szobi	Szob	26	14
	2	ipolysági	Ipolyság	26	14
	3	nagycsalomjai	Ipolyság	26	14
	4	korponai	Korpona	26	14
	5	báthi	Báth	26	14
	6	korpona-városi	Korpona	26	14
	7	bakabánya-városi	Báth	26	14
Hunyad	1	Dévai	Déva	64	23
	2	algyógyi	Algyógy	64	23
	3	brádi	Brád	64	23
	4	kőrösbányai	Kőrösbánya	64	23
	5	marosillyei	Maros-Ilye	64	23
	6	vajdahunyadi	Vajda-Hunyad	64	23
	7	hátszegi	Hátszeg	64	23
	8	puji	Púj	64	23
	9	zsilvi	Petrozsény	64	23
	10	szászvárosi	Szászváros	64	23
	11	szászváros-városi	Szászváros	64	23
	12	déva-városi	Déva	64	23
	13	vajdahunyad-városi	Vajda-Hunyad	64	23
	14	hátszeg-városi	Hátszeg	64	23

Vármegye neve	A sorozó-járás			A hadi ier-	A honvéd
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	szít si kerü- leti parancs- nokának száma	feldandár- nak száma
Jász-Nagy-Kun-Szolnok	1	Jászsági felső	Jász-Berény	68	2
	2	jászsági alsó	Jász-Apáthi	68	2
	3	tiszai felső	Madaras	68	3
	4	dévaványai	Dévaványa	68	3
	5	tiszai közép	Török-Szt-Miklós	68	3
	6	tiszai alsó	Tisza-Földvár	68	2
	7	jászberény-városi	Jász-Berény	68	2
	8	szolnok-városi	Szolnok	68	2
	9	kunszentmárton-városi	Kun-Szt-Márton	68	2
	10	mezőtúr-városi	Mező-Túr	68	3
	11	turkeve-városi	Turkeve	68	3
	12	kisujzállás-városi	Kis-Ujzállás	68	3
	13	karczag-városi	Karczag	68	3
	14	kunhegyes-városi	Kunhegyes	68	3
Kisküüllő	1	Dicsőszentmártoni	Dicső-Szt-Márton	50	23
	2	balavásári	Erzsébetváros	50	23
	3	radnóthi	Dicső-Szt-Márton	50	23
	4	hosszúaszói	Hosszúaszó	50	23
	5	erzsébet-városi	Erzsébetváros	50	23
Kolozs	1	Gyalui	Gyala	51	21
	2	bánffy-hunyadi	Bánffy-Hunyad	51	21
	3	almási	Magy.-N.-Sombor	51	21
	4	nádasmenti	Kolozsvár	51	21
	5	kolozsvári	Kolozsvár	51	21
	6	mocsi	Mocs	62	22
	7	mez-örményesi	Teke	62	22
	8	tekei	Teke	62	22
	9	kolozs-városi	Kolozs	51	21
Komárom	1	Tatai	Tata	12	13
	2	gesztési	N.-Igmánd	12	13
	3	udvardi	Ó-Gyalla	12	13
	4	csallóközi	Nemes-Ócsa	12	13

Vármegye neve	A sorozó-járás		A hadkiegészítési kerü- leti parancs- nokának száma	A honvéd feldandár- nak száma	
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott	
Krasó-Szőrény	1	Marosi	Facset	43	8
	2	facseti	Facset	43	8
	3	bégai	Lugos	43	8
	4	lugosi	Lugos	43	8
	5	temesi	Szakul	43	8
	6	resiczai	Resicza	43	7
	7	bogsáni	Bogsán	43	7
	8	oraviczai	Oravicza	43	7
	9	jámi	Oravicza	83	7
	10	moldovai	Uj-Moldova	83	7
	11	orsovai	Orsova	43	8
	12	bozoviczi	Bozovicz	43	8
	13	teregovai	Teregova	43	8
	14	karánsebesi	Karánsebes	43	8
	15	karánsebes-városi	Karánsebes	43	8
	16	lugos-városi	Lugos	43	8
Liptó	1	Rózsahelyi	Rózsahely	67	15
	2	liptószentmiklósi	Liptó-Szt-Mikl	67	15
	3	olaszi	Liptó-Tepla	67	15
	4	liptóújvári	Liptó-Ujvár	67	15
Máramaros	1	Vissói	Felső-Vissó	85	12
	2	izavölgyi	Dragomérfalva	85	12
	3	szigeti	Máram.-Sziget	85	12
	4	tiszavölgyi	Akna-Rahó	85	12
	5	taraczvizi	Técső	85	11
	6	técsői	Técső	85	11
	7	huszti	Iluszt	85	11
	8	ökörmezői	Ökörmező	85	11
	9	máramarossziget-városi	Máram.-Sziget	85	12
Maros-Torda	1	Régeni felső	Szász-Régen	62	22
	2	régeni alsó	Szász-Régen	62	22
	3	felsőmarosi	Maros-Vásárhely	62	22
	4	alsómarosi	Maros-Vásárhely	62	22
	5	nyárádszeredai	Maros-Vásárhely	62	22
	6	szászrégen-városi	Szász-Régen	62	22
Moson	1	Nezsideri	Nezsider	19	18
	2	rajkai	Rajka	19	18
	3	magyaróvári	Magyar-Óvár	19	18
N.-Küküllő	1	Szentágothai	Szent-Agotha	31	23
	2	kóhalomi	Kóhalom	2	24
	3	keresdi	Segesvár	31	23
	4	bólyaberethalomi	Medgyes	31	23
	5	medgyes-városi	Medgyes	31	23
	6	segesség-városi	Segesvár	31	23

Vármegye neve	A sorozó-járás			A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott	
Nógrád	1	Balassagyarmati	B.-Gyarmat	25	16
	2	nógrádi	Rélság	60	16
	3	szécsényi	Szécsény	25	16
	4	sziráki	Szirák	60	16
	5	losonczi	Losonc	25	16
	6	gácsi	Gács	25	16
	7	füleki	Salgó-Tarján	25	16
	8	losonczi-városi	Losonc	25	16
Nyitra	1	Nyitrai	Nyitra	12	14
	2	vágújhegyi	Vág-Ujhely	72	13
	3	galgóczi	Galgócz	12	14
	4	szeniczi	Szenicz	72	13
	5	tapolcsányi	N.-Tapolcsány	12	14
	6	privigyei	Privigye	12	14
	7	érsekújvári	Nagy-Surány	12	13
	8	miavai	Miava	72	13
	9	holicsi	Holics	72	13
	10	vágsellyei	Tornócz	12	13
	11	pöstyéni	Pöstyén	72	13
	12	zsámbokréti	Nyitra-Zsámbokréti	12	14
	13	szakolcza-városi	Szakolcza	72	13
	14	nyitra-városi	Nyitra	12	14
	15	érsekújvár-városi	Ersek-Ujvár	12	13
Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun	1	Kecskeméti felső	Nagy-Káta	68	2
	2	kecskeméti alsó	Abony	68	2
	3	kiskun felső	Szabadszállás	38	1
	4	kiskun alsó	Félegyháza	38	1
	5	pesti felső	Monor	32	1
	6	pesti közép	Alsó-Dabas	32	1
	7	pesti alsó	Ráczkeve	32	1
	8	pilis felső	Budapest	32	1
	9	pilis alsó	Bia	32	1
	10	solti felső	Duna-Vecse	38	1
	11	solti közép	Kalocsa	38	1
	12	solti alsó	Kis-Kőrös	32	1
	13	váczi felső	Vác	32	1
	14	váczi alsó	Gödöllő	32	1
	15	szentendre-városi	Szent-Endre	32	1
	16	vác-városi	Vác	32	1
	17	cezgléd-városi	Czegléd	38	1
	18	nagykőrös-városi	Nagy-Kőrös	38	1
	19	félegyháza-városi	Félegyháza	38	1
	20	halas-városi	Halas	38	1

Vármegye neve	A sorozó-járás			A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott	
Pozsony	1	Pozsonyi	Pozsony	72	13
	2	malaczkai	Malaczká	72	13
	3	nagyszombati	Nagyszombat	72	13
	4	szempezi	Szempez	72	13
	5	csallóközi felső	Somorja	72	13
	6	csallóközi alsó	Duna-Szerdahely	72	13
	7	galánthi	Galántha	72	13
	8	nagyszombat-városi	Nagyszombat	72	13
	9	modor-városi	Modor	72	13
	10	bazin-városi	Bazin	72	13
	11	szentgyörgy-városi	Szent-György	72	13
	12	somorja-városi	Somorja	72	13
Sáros	1	Alsótarczai	Eperjes	67	9
	2	felsőtarczai	Kis-Szeben	67	9
	3	sirokai	Eperjes	67	9
	4	tapolyi	Girált	67	9
	5	szekesői	Bártfa	67	9
	6	makoviczai	Bártfa	67	9
	7	eperjes-városi	Eperjes	67	9
	8	bártfa-városi	Bártfa	67	9
	9	kisszeben-városi	Kis-Szeben	67	9
Somogy	1	Kaposvári	Kaposvár	44	19
	2	szigetvári	Szigetvár	44	19
	3	nagyatádi	Nagy-Atád	44	19
	4	csurgói	Csurgó	44	19
	5	marczali	Marczal	44	19
	6	lengyeltóti	Lengyeltót	44	19
	7	tabi	Tab	44	19
	8	igali	Igal	44	19
	9	kaposvár-városi	Kaposvár	44	10
Sopron	1	Soproni	Sopron	76	18
	2	nagymartoni	Nagy-Marton	76	18
	3	kismartoni	Kis-Marton	76	18
	4	pulyai	Felső-Pulya	76	18
	5	csepregi	Csepreg	76	18
	6	kapuvári	Kapuvár	76	18
	7	csornai	Csorna	76	18
	8	kismarton-városi	Kis-Marton	76	18
	9	ruszt-városi	Ruszt	76	18
Szabolcs	1	Dadaí alsó	Tisza-Lök	65	10
	2	dadaí felső	Rakamaz	65	10
	3	bogdányi	Nyiregyháza	65	10
	4	kisvárdai	Kis-Várda	65	10
	5	tiszai	Mándok	65	10
	6	nyirbátori	Nyir-Bátor	5	12
	7	nagykallói	Nagy-Kálló	5	12
	8	nyiregyháza-városi	Nyiregyháza	65	10

Vármegye neve	A sorozó-járás			A hadkiegészítési körületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye		
Szatmár	1	Nagykárolyi	Nagy-Károly	5	12
	2	mátészalkai	Máté-Szalka	5	12
	3	fehérgyarmati	Fehér-Gyarmat	5	12
	4	erdői	Erdőd	5	12
	5	szinyérváraljai	Szinyér-Váralja	5	12
	6	nagybányai	Nagy-Bánya	5	12
	7	nagysomkúti	Nagy-Somkút	5	12
	8	csengeri	Csenger	5	12
	9	szatmári	Szatmár-Németi	5	12
	10	nagybánya-városi	Nagy-Bánya	5	12
	11	felsőbánya-városi	Felső-Bánya	5	12
	12	nagykároly-városi	Nagy-Károly	5	12
Szeged	1	Szászsebesi	Szász-Sebes	64	23
	2	szerdahelyi	Szerdahely	64	23
	3	polyánai	Szerdahely	64	23
	4	szelistyei	Szelistye	31	23
	5	központi	Nagy-Szeben	31	23
	6	bojczai	Nagy-Szeben	31	23
	7	ujgyházi	Ujgyháza	31	23
	8	nagyszeged-városi	Nagy-Szeben	31	23
	9	szászsebes-városi	Szász-Sebes	64	23
Szepes	1	Bányai	Gölniczbánya	67	9
	2	lőcsei	Lőcse	67	9
	3	hernádvölgyi	Igló	67	9
	4	tátrai	Poprád	67	9
	5	poprádvölgyi	Podolin	67	9
	6	magurai	Podolin	67	9
	7	gölniczbánya-városi	Gölniczbánya	67	9
	8	lőcse-városi	Lőcse	67	9
	9	késmárk-városi	Késmárk	67	9
	10	igló-városi	Igló	67	9
	11	szepesolaszi-városi	Lőcse	67	9
	12	szepesváralja-városi	Lőcse	67	9
	13	poprád-városi	Poprád	67	9
	14	szepesszombat-városi	Poprád	67	9
	15	leibicz-városi	Késmárk	67	9
	16	béla-városi	Késmárk	67	9
	17	podolin-városi	Podolin	67	9
	18	óltó-városi	Podolin	67	9
Szilágys	1	Kraszna	Kraszna	51	3
	2	szilágysomlyói	Szilágysomlyó	51	3
	3	tasnádi	Tasnád	51	5
	4	szilágycsehi	Szilágycseh	51	3
	5	zsibói	Zsibó	51	3
	6	zilahi	Zilah	51	3
	7	zilahi-városi	Zilah	51	3
	8	szilágysomlyó-városi	Szilágysomlyó	51	3

Vármegye neve	A sorozó-járás			A hadkiegészítési körületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye		
Szolnok-Doboka	1	Deési	Deés	63	21
	2	bethleni	Bethlen	63	22
	3	csáki-gorbói	Csáki-Gorbó	63	21
	4	nagyilondai	Magy-Ilonda	63	21
	5	magyarlaposi	Magyar-Lápos	63	21
	6	szamosujvári	Szamos-Ujvár	63	22
	7	kékesi	Kékes	63	21
	8	decs-városi	Deés	63	21
	9	szamosujvár-városi	Szamos-Ujvár	63	21
Temes	1	Központi	Temesvár	61	8
	2	ujaradi	Uj-Arad	33	8
	3	vingai	Vinga	33	8
	4	lippai	Lippa	33	8
	5	rékasi	Rékás	61	8
	6	buziási	Buziás	61	8
	7	csákovári	Csákova	61	8
	8	deltai	Delta	83	7
	9	versécsi	Versesz	83	7
	10	fehértemplomi	Fehértemplom	83	7
	11	kubini	Kubin	83	7
	12	fehértemplom-városi	Fehértemplom	83	7
	13	vinga-városi	Vinga	33	8
Tolna	1	Központi	Szegszárd	44	19
	2	völgységi	Bonyhád	44	19
	3	dunaföldvári	Paks	69	17
	4	simontornyai	Kölesd	69	17
	5	dombóvári	Tamási	44	19
Torda-Aranyos	1	Tordai	Torda	50	21
	2	marosludasi	Maros-Ludas	62	22
	3	felvinczi	Felvincz	50	21
	4	torockói	Torda	50	21
	5	aisójárui	Torda	50	21
	6	topánfalvi	Topánfalva	50	21
	7	torda-városi	Torda	50	21
	8	felvincz-városi	Felvincz	50	21
Torontál	1	Nagybecskereki	Nagy-Becskerek	29	5
	2	törökbecsei	Török-Becse	29	5
	3	nagykikindai	Nagy-Kikinda	29	5
	4	törökkanizsai	Török-Kanizsa	29	5
	5	nagyszentmiklósi	Nagy-Szt-Miklós	29	5
	6	perjámosi	Perjámos	61	8

Vármege neve	A sorozó-járás			A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma	
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott		
Tortontál	7	Zsombolyai	Zsombolya	61	8	
	8	csenei	Csene	61	8	
	9	párdányi	Párdány	29	5	
	10	módsi	Módos	83	7	
	11	bánlaki	Bánlak	83	7	
	12	alibunári	Alibunár	83	7	
	13	pancsovai	Pancsova	83	7	
Trencsén	14	antalfalvi	Antalfalva	29	7	
	15	nagybecskerek-városi	Nagy-Becskerek	29	5	
	1	Csacza	Csacza	71	15	
	2	kisuczajhelyi	Kisuczajhely	71	15	
	3	zsolnai	Zsolna	71	15	
	4	bittsei	Bittse	71	15	
	5	vágbesztercei	Vág-Besztercze	71	15	
	6	puchói	Puchó	71	15	
	7	illavai	Illava	71	15	
	8	trencsényi	Trencsén	71	15	
	9	baáni	Baán	71	15	
	10	trencsén-városi	Trencsén	71	15	
	Turóc	1	Szentmárton-blatniczai	Turóc-Szt-Márton	71	15
		2	mosocz-zniói	Stubanya fürdő	71	15
	Udvarhely	1	Udvarhelyi	Székely-Udvarhely	82	24
2		keresztúri	Székely-Keresztúr	82	24	
3		homoródi	Székely-Udvarhely	82	24	
4		székelyudvarhely-városi	Székely-Udvarhely	82	24	
Úgocsa	1	Tiszáninaeni	Nagy-Szöllős	85	11	
	2	tiszántúli	Halmi	85	11	
Ung	1	Ungvári	Ungvár	66	11	
	2	kaposi	Nagy-Kapos	66	11	
	3	szobránczi	Szobráncz	66	11	
	4	bereznai	Nagy-Berezna	66	11	
	5	ungvár-városi	Ungvár	66	11	
Vas	1	Szombathelyi	Szombathely	76	18	
	2	kőszegi	Kőszeg	76	18	
	3	sárvári	Sárvár	76	18	
	4	kiszelli	Kis-Czell	76	18	
	5	vasvári	Vasvár	76	20	
	6	körmendi	Körmend	76	20	
	7	muraszombati	Mura-Szombat	48	20	
	8	szenlőthárdi	Szent-Gotthárd	48	20	
	9	németújvári	Német-Ujvár	76	20	
	10	felsőőr	Felső-Őr	76	20	
	11	kőszeg-városi	Kőszeg	76	18	
	12	szombathely-városi	Szombathely	76	18	

Vármege neve	A sorozó-járás			A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott	
Veszprém	1	Veszprémi	Veszprém	19	17
	2	devecseri	Devecser	19	17
	3	pápai	Pápa	19	17
	4	zirczi	Zircz	19	17
	5	enyingi	Enying	19	17
	6	pápa-városi	Pápa	19	17
	7	veszprém-városi	Veszprém	19	17
Zala	1	Tapolczai	Tapolcza	48	20
	2	sümei	Sümeg	48	20
	3	keszthelyi	Keszthely	48	20
	4	kanizsai	Nagy-Kanizsa	48	20
	5	pacsai	Pacsa	48	20
	6	szentgróthi	Sz.-Gróth	48	20
	7	zalaegerszegi	Zala-Egerszeg	48	20
	8	novai	Nova	48	20
	9	alsólendvai	Alsó-Lendva	48	20
	10	letenyei	Letenye	48	20
	11	perlaki	Perlak	48	20
	12	csáktornyai	Csáktornya	48	20
	13	nagykanizsa-városi	Nagy-Kanizsa	48	20
	14	zalaegerszeg-városi	Zala-Egerszeg	48	20
Zemplén	1	Szerencsi	Szerencs	65	10
	2	tokaji	Tokaj	65	10
	3	sátoraljaújhelyi	Sátoralja-Ujhely	65	10
	4	hodrogházi	Király-Helmecz	65	10
	5	gálszécsi	Gálszécs	66	9
	6	nagymihályi	Nagy-Mihály	66	9
	7	homonnai	Homonna	66	9
	8	varannói	Varannó	66	9
	9	sztrópkói	Sztrópkó	66	9
	10	szinnai	Szinna	66	9
Zólyom	1	Breznóbányai	Breznóbánya	25	16
	2	besztercebányai	Besztercebánya	25	16
	3	zólyomi	Zólyom	25	16
	4	nagyszalatnai	Gyetva	25	16
	5	besztercebánya-városi	Besztercebánya	25	16
	6	breznóbánya-városi	Breznóbánya	25	16
	7	zólyom-városi	Zólyom	25	16

Vármegye neve	A sorozó-járás		A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma	
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott	
Városok	1	Arad		33	8
	2	Baja		23	6
	3	Budapest		32	1
	4	Debreczen		39	3
	5	Győr		19	17
	6	Hód-Mező-Vásárhely	Ezen városok egyszersmind ujonczállítási székhelyek is.	46	5
	7	Kassa		34	9
	8	Kecskemét		38	1
	9	Kolozsvár		51	21
	10	Komárom		12	13
	11	Maros-Vásárhely		62	22
	12	Nagy-Váradi		37	4
	13	Pancsova		33	7
	14	Pécs		52	19
	15	Pozsony		72	13
	16	Selmeczbánya	Selmeczbánya ujonczállítási székhelyével.	26	14
	17	Bélabánya		26	14
	18	Sopron		76	18
	19	Szabadka		86	6
	20	Szatmár-németi	Ezen városok egyszersmind ujonczállítási székhelyek is.	5	12
	21	Szeged		46	5
	22	Székes-Fehérvár		69	17
	23	Temesvár		61	8
	24	Ujvidék		6	6
	25	Versecz		33	7
	26	Zombor		23	6
II. Fiume város és kerülete, mely a magyar koronához csatolt külön testet képez.		Fiume		Hadtengerészet	20
III. Horvát-Szlavonország.					
Belovár-Kőrös	1	Belovári *)	Belovár	16	27
	2	gyurgyevácz	Gyurgyevácz	16	27
	3	kapronczai	Kaproncza	16	27
	4	grubisnopoljei	Grubisnopolje	16	27
	5	garesniczai	Garesnicza	16	27
	6	krizsi	Krizs	16	27
	7	kőrösi	Kőrös (Kőrösi)	16	27
	8	belovár-városi	Belovár	16	27
	9	kapronczai (Koprivnica)	Kaproncza	16	27
	10	kőrös-városi (Križevci)	Kőrös	16	27
	11	ivanics-városi	Ivanics	16	27

*) A közigazgatási egyszersmind sorozó-járások az azok élén álló közigazgatóságok székhelyeit képező községekről nevezetln k.

Vármegye neve	A sorozó-járás		A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma	
	sorszáma	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztott	
Lika-Krbava	1	Gospiczi	Gospics	79	26
	2	gracsaczi	Gracsacz	79	26
	3	udbinai	Udbina	79	26
	4	perusicai	Perusics	79	26
	5	koreniczai	Korenicza	79	26
	6	otocsácz	Otocsácz	79	26
	7	zenggi	Zengg (Senj)	79	26
	8	zengg (Senj)-városi	Zengg	Hadtengerészet	26
	9	carlopágó (Bag)-városi	Carlopágó	79	26
Modrus-Fiume	1	Ogulini	Ogulin	96	26
	2	szluini	Szluin	79	26
	3	vojnicsi	Vojnics	96	26
	4	novi	Novi	Hadtengerészet	26
	5	susaki	Trszat	Hadtengerészet	26
	6	delniczei	Delnicze	96	26
	7	csabari	Csabar	96	26
	8	vrbovszkói	Vrbovszko	96	26
	9	bukkari (Bakar)-városi	Bukkari	Hadtengerészet	26
Pozsega	1	Daruvári	Daruvár	78	27
	2	pakrácz	Pakrácz	78	27
	3	pozsegai	Pozsega	78	28
	4	novszkai	Novszka	78	27
	5	ujgradiskai	Uj-Gradiska	78	27
	6	bródi	Bród	78	28
	7	pozsega-városi	Pozsega	78	28
	8	bród-városi	Bród	78	28
Szerém	1	Vukovári	Vukovár	70	28
	2	iloki	Ilok	70	28
	3	sidi	Sid	70	28
	4	rumai	Ruma	70	28
	5	iregi	Ireg	70	28
	6	vinkovczei	Vinkovcze	70	28
	7	zsupanjei	Zsupanje	70	28
	8	mitroviczai	Mitrovicz	70	28
	9	zimonyi	Zimony (Zemun)	70	28
	10	ópázusi	O-Pázua	70	28
	11	pétervárad-város	Pétervárad	70	28
	12	zimony (Zemun)-városi	Zimony	70	28
	13	mitrovicz-városi	Mitrovicz	70	28
	14	karlovicz-városi (Karlovci)	Karlovicz	70	28
	15	ruma-városi	Ruma	70	28

Vármegye neve	A sorozó-járás		A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma	
	sorszám	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztatott	
Varazsd	1	Krapinai	Krapina	53	25
	2	pregradai	Pregrada	53	25
	3	klanjeczi	Klanjecz	53	25
	4	ivaneczi	Ivanecz	16	27
	5	varazsdi	Varazsd	16	27
	6	ludbregi	Ludbreg	16	27
	7	novi-marofi	Varazsd-Toplicza	16	27
	8	zlatári	Zlatár	53	25
	9	varazsd-városi	Varazsd	16	27
Verőcze	1	Verőczei	Verőcze (Virovitica)	78	27
	2	szlatinai	Szlatina	78	27
	3	alsómihojczai	Alsó-(Dolnji)-Mihojca	78	28
	4	eszéki	Eszék (Osiek)	78	28
	5	diakovári	Diakovár	78	28
	6	nasiczi	Nasicze	78	28
Zágráb	1	Károlyvárosi	Károlyváros (Karlovac)	96	26
	2	jaszkai	Jaszka	96	26
	3	piszarovinai	Piszarovina	96	26
	4	sziszeki	Sziszek	53	25
	5	nagy-goriczai	Nagy-Goricza	53	25
	6	szamobori	Szamobor	53	25
	7	zágrábi	Zágráb	53	25
	8	dugoszelői	Dugoszelo	53	25
	9	Szentivánzelinai	Szent-Iván-Zelina	53	25
	10	sztabiczai	Alsó-Sztubicza	53	25
	11	virginmoszti	Topuszko	96	25
	12	glinai	Glina	96	25
	13	petrinjai	Petrinja	96	25
	14	kosztajniczai	Kosztajnicza	96	25
	15	károlyváros (Ludoran)-városi	Károlyváros	96	26
	16	sziszek (Sisak)-városi	Sziszek	53	25
	17	petrinja-városi	Petrinja	96	25
	18	kosztajnicza-városi	Kosztajnicza	96	25

Vármegye neve	A sorozó-járás		A hadkiegészítési kerületi parancsnokságnak száma	A honvéd feldandárnak száma	
	sorszám	neve	ujonczállítási székhelye	a melynek kiegészítési területébe a sorozó-járás beosztatott	
Várások	1	Zágráb (Zagreb)	Zágráb	53	25
	2	Eszék (Osziek)	Eszék	78	28

Helyesbitési táblázat.

I. A védtörvényi utasítás I. Részéhez.

lapoldal	Helyesbitendő					Tör l e n d ő	Helyette irandó, illetőleg beillesztendő
	a szö- vegben		a táblá- zatban				
	felül	alul	vizszi- ntes	függő- leges	rovát		
65	10	«58»	«60»
	13	«106»	«108»
66	.	18	.	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
67	3		
75	8	«ki»	«kik»
86	15	Mindkét sor, vagyis az egész bekezdés	A mellékelt szelvény- füzet megfelelő szelvé- nye *)
	és 16		
101	2	«ezred-»	«kiegészítő»
	11		
	18		
	15		«lajstrom» és «egész» szavak közé: «az»
106	.	11	.	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
107	.	9	.	.	.	«egy törzstiszt vagy százados»	«a kiegészítő parancsnok»
108	.	8	.	.	.		«hadkiegészítési» után «(honvéd kiegészítő)»
108		A 7. pont második be- kezdése után mint új bekezdés «a mellékelt szelvény-füzet megfelelő szelvénye»

*) Ezen módosítás múlt évi 52201. számú körrendelettel már közzétételt.

lapoldal	Helyesbitendő				Törleendő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
	a szövegben		a táblázatban			
	sor		rovat			
	felülől	alulról	vízszintes	függőleges		
109	.	3	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
	.	10	.	.		
110	13	.	.	.		
116	.	6	.	.		
	.	2	.	.		
117	.	4	.	.		
	14	.	.	.		
118	.	3	.	.		
119	.	6	.	.		
120	.	13	.	.		
121	.	16	.	.		
124	.	11	.	.		
	14	.	.	.		
125	.	1	.	.		
130	.	13	.	.		
131	5	.	.	.		
138	6	.	.	.		
138	1	.	.	.		«honvédségi» és «kötelezettség» közé: «szolgálati»
	7	.	.	.		«Törzskönyvi» után: «(anyakönyvi)»
139	.	3	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
141	.	10	.	.		
142	11	.	.	.		
	.	8	.	.		

lapoldal	Helyesbitendő				Törleendő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
	a szövegben		a táblázatban			
	sor		rovat			
	felülől	alulról	vízszintes	függőleges		
143	2	.	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
144	.	6	.	.		
145	17	.	.	.		
	.	1	.	.		
146	.	15	.	.		
	.	8	.	.	«vagy»	
147	.	7	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
148	6	.	.	.		
152		A 3. pont második bekezdése után mint új bekezdés: a mellékelt szelvényfüzet megfelelő szelvénye
153	.	4 és 5	.	.	«s ezenkívül a 14-ik hadtestparancsnokságnál Innsbruckban»	
163	13	.	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
167	.	2	.	.		
	9	.	.	.		
168	.	10	.	.		
	.	15	.	.		
169	8	.	.	.		
170	5	.	.	.		
	.	14	.	.		
171	.	16	.	.		
180	7	.	.	.		
	.	11	.	.		
183	13	.	.	.		

lapoldal	Helyesbitendő				Tör l e n d ő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
	a szö- vegben		a táblá- zatban			
	felülről	alulról	visszintés	függőleges		
184	14	.	.	.		«törzskönyvi» után: «anyakönyvi»
	.	4	.	.		
195	18	.	.	.		
199	3	.	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
202	1	.	.	.		
	.	6	.	.		
217	.	3	.	.	jegyzendő»	«bejegyzendő»
219	.	4	.	.		«katonai» és «igazolvá- nyi» közé: «(honvéd)»
220	4	.	.	.		
	9	.	.	.		
221	.	4	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
	8	.	.	.		
222	.	13	.	.		
	15	.	.	.		
224	7	.	.	.		«(hadi tengerészethez)» után: «vagy a honvéd- séghez»
	8	.	.	.		«kerületi» után: «(hon- véd kiegészítő)»
227	11	.	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
228	16	.	.	.		
229	.	12	.	.	«megs»	«meg-»
234	15	.	.	.	«hadkiegészítési»	«kiegészítési»
	.	10	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
235	.	3	.	.		«törzskönyvi» után: «anyakönyvi»

lapoldal	Helyesbitendő				Tör l e n d ő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
	a szö- vegben		a táblá- zatban			
	felülről	alulról	visszintés	függőleges		
236	5	.	.	.		«katonai» után: «honvéd»
241	.	3	.	.		
242	1	.	.	.	«bizonyítványok»	«lapok»
	.	11	.	.		
	8	.	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
243	19	.	.	.		
	.	2	.	.		
244	16	.	.	.		«katonai» után: «(honvéd)»
249	1	.	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
	15	.	.	.	«arányok»	«arány»
	.	9	.	.		
250	.	8	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
251	.	5	.	.		
252	.	17	.	.		
253	15	.	.	.		«(hadi tengerészeti)» után: «és a honvédség»
254	5	.	.	.	«sorezredbe»	«ezredbe»
255		A 6. pont második be- kezdése után, mint 7. pont: «a mellékelt szel- vény-füzet megfelelő szelvénye»
	2	.	.	.		«hadsereg» után: «és a honvédség»
256		A 128. §. 3. pontja má- sodik bekezdése után, mint 4. pont: a mellé- kelt szelvény-füzet meg- felelő szelvénye.

lapoldal	Helyesbitendő				Tör l e n d ő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
	a szö- vegben		a táblá- zatban			
	felül- ről	alul- ról	vizsint- es	rovat füg- gőleges		
259	19	.	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
265	.	5	.	.		
	16	.	.	.		
268		«hadsereg» után: «és a honvédség»
	.	1	.	.		«kerületi» után: «(hon- véd kiegészítő)»
269		«hadkiegészítési» után: «vagy honvéd kiegészítő»
269	.	6	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
270	.	3	.	.		
272	.	8	.	.		
274	.	4	.	.		
277	.	7	.	.		
	.	9	.	.		
278	.	4	.	.		
	17	.	.	.	«a főnök orvos»	«az orvosfőnök»
280	.	10	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
	.	7	.	.		
	.	2	.	.		
286		a felülről számított 8-ik sor (egészségügyi csapat) után mint 9-ik sor: «végre a katonai föld- rajzi intézet»
287	6	.	.	.		«gyalog» elé: «hadsereg- beli»

lapoldal	Helyesbitendő				Tör l e n d ő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
	a szö- vegben		a táblá- zatban			
	felül- ről	alul- ról	vizsint- es	rovat füg- gőleges		
287	.	3	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
	.	8	.	.		
	.	16	.	.		
288	15	.	.	.		
	.	2	.	.		
289		A 148. §. 3. pontja har- madik bekezdése után, mint 4. pont: a mellé- kelt szelvény-füzet meg- felelő szelvénye.
294	12	.	.	.	«október»	«szeptember»
296	.	1	.	.		«augusztus 31-ig» után: «vegyes felülvizsgáló bi- zottságok által»
313		A felülről számított 3-ik sor után, mint 4-ik sor: «...-ik honvéd kiegé- szítő parancsnokság»
314	5	.	.	.	«Honvéd gyalogezred száma»	«...-ik honvéd kiegé- szítő parancsnokság»
317	.	3	.	.	«ezred-»	«kiegészítő»
320	3	.	.	.		
322	3	.	.	.		
	1	.	.	.		
328	.	.	.	1		
330	2	.	.	.		
	3	.	.	.		
332	.	6	.	.		
334	3	.	.	.		

Helyesbitendő				Tör l e n d ő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
lapoldal	a szö- vegben		a táblá- zatban		
	sor	rovat	vizszintes függőleges		
354					A «Megjegyzés» 1. pontja után, mint 2. pont: 2. A honvédsapatok és kerületi parancsnokságok az utolsó 2 vizszintes rovatot nem töltik ki.»
	1			«2.»	«3.»
392				A tirol-vorarlbergi hercegített grófságra vonatkozó összes rovatok, a szöveggel együtt	A mellékelt szelvény-füzet megfelelő szelvénye
397	1			«féldandárok kiegészítési területeibe»	«kiegészítő kerületekbe»
399		1	4	«féldandárnak» a címiratban	«gyalopezred»
400		1	4		
401		1	4		
402		1	4		
403		1	4		
404		1	4		
405		1	4		
406		1	4		
407		1	4		
408		1	4		
409		1	4		
410		1	4		
411		1	4		
412		1	4		
413		1	4		
414		1	4		
415		1	4		

Helyesbitendő					Tör l e n d ő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
lapoldal	a szö- vegben		a táblá- zatban			
	sor	rovat	vizszintes	függőleges		
498	17				«ezred-»	«kiegészítő»
			2	5		«11» után: «15»
504					Az utolsó függőleges rovat címiratában ezen szó: «Nehéz»	Helyette irandó: «Önálló»
					Az utolsó-előtti vizszintes és negyedik függőleges rovatban ezen számok: «15» és «26»	Ugyanezen vizszintes és utolsó függőleges rovatban, a «26» szám után ezen betűk: «H. Ü. O.»*)
505					Az első függőleges rovat egészen, a címirattal együtt	A mellékelt szelvény-füzet megfelelő szelvénye.
511			1 és 2	8	«ezred-»	«kiegészítő»
516			1	9		
518			1	9		
523						A felülről számított 5-ik sor után: «A védtörvénybe ütköző vétségek megbüntetéséről szóló horvát-szlávon autonom törvény ... 62a)
						A 62. és 63. lapoldalak közé: az inént megnevezett és a mellékelt szelvény-füzetben foglalt törvény-szöveg.**)

*) Vagyis: hegyi üteg-osztály.

**) Közzétételt a honvédségi «Rendeleti Közlöny» 1890. évi 38 számában

II. A védtörvényi utasítás II. (a hadseregre vonatkozó)
Részéhez.

Helyesbitendő					Tör l e n d ő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
lapoldal	a szö- vegben		a táblá- zatban			
	felülről	alulról	vízszintes	függőleges		
44	.	15	.	.		«a II-ik» után: «a horvát-szlavon-dalmát kormány pedig a zágrábi egyetemi hallgatók részére a III-ik»
51		A 31. §. 7. pontja után: mint 8. pont:
92		Az 54. §. 2. pontja után: rész hadapródok ugyanoly módon kezelendők, mint a tisztek.»
103		Az 59. §. 5. pont hatodik bekezdése után mint hetedik (utolsó) bekezdés
52	8 és 9	.	.	.		«a hadjutalék szám-bavételétől»
65		A 38. §. 6. pontja harmadik bekezdése után, mint negyedik bekezdés: a mellékelt szelvényfüzet megfelelő szelvénye.
131	.	12	.	.		«... a katonai egyenruhát» után: vagy annak egyes darabjait, (mint pl. a tábori sapkát)

Helyesbitendő					Tör l e n d ő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
lapoldal	a szö- vegben		a táblá- zatban			
	felülről	alulról	vízszintes	függőleges		
135		A 24. és 25. pont egészen, továbbá a 26. pont utolsó bekezdése
142		Az «Oktatás» 1. pontjához, mint második bekezdés: a mellékelt szelvényiv megfelelő szelvénye
.		A 166. lap után, a horvát orsz. kormány közoktatásügyi osztályának a szelvény-füzetben foglalt rendélete.
VI.		«II. melléklet» után: «III. melléklet 28. §-hoz. A horvát-szlavon-dalmát orsz. kormány vallás- és közoktatásügyi osztályának 1889. évi október 13-ról 6426. szám alatt kelt rendelete a zágrábi I. Ferencz-József k. egyetem azon hallgatóinak adandó kedvezmények tárgyában, kik mint egyévi önkéntesek tényleges szolgálatot teljesítenek 163 a)

III. A védtörvényi utasítás II. (honvédségi) Részéhez.

lapoldal	Helyesbitendő				Tör l e n d ő	Helyette irandó illetőleg beillesztendő
	a szö- vegben		a táblá- zatban			
	felül- ről	alul- ról	szor	rovat		
51	13	.	.	.	a hadjutalék számba- vételétől»	
62		A 35. §. 7. pontja harma- dik bekezdése után, mint negyedik bekezdés: a mellékelt szelvény-füzet megfelelő szelvénye.
92	9	.	.	.		«betöltötték» után: «vagy a kikre nézve az 1881. évi II. Törvényczikk 3. §. nyer alkalmazást»
122 és 123	A 24. és 25. pont egészen, továbbá a 26. pont utolsó be- kezdése	A mellékelt szelvény-fü- zet megfelelő szelvénye.
129		Az «Utmutatás» 1. pont- jához, mint második be- kezdés: a mellékelt szel- vény-füzet megfelelő szel- vénye.

i
I. a) melléklet.
az 1. §-hoz

A magyar királyi honvéd gyalog-ezredek kiegészítő
kerületeinek beosztása.

Magy. kir. honvéd	kerület		Cs. és kir.	Sorozó járás neve	Ujjonczállítási székhely	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozójárárok, a törv. hatósági joggal felruházott sz. kir. és más önálló városok kivéte ével, tartoznak.
	gyalog	ezred				
száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye
I. (Budapest)			1. (Budapest)	Budapest főváros	Budapest	P e s t - P i l i s - S o l t - K i s - K u n
79. (Budapest)			2. (Budapest)	pesti felső	Monor	
				« közép	Alsó-Dabas	
				« alsó	Ráczkeve	
				váczi felső	Vác	
				« alsó	Gödöllő	
				pilisi felső	Budapest	
				« alsó	Bia	
				Vác városi	Vác	
				Szt.-Endre városi	Szt.-Endre	
1. (Békés-Gyula)			3. (Kecskemét)	solti közép	Kalocsa	B é k é s
2. (Békés-Gyula)			4. (Kecskemét)	« alsó	Kis-Körös	
				kis-kun-alsó	Félegyháza	
				Félegyháza városi	«	
				Halas városi	Halas	
				solti felső	Duna-Vecse	
				kis-kun felső	Szabadszállás	
				Kecskemét sz. kir. város	Kecskemét	
				N.-Körös városi	Nagy-Körös	
				Czegléd városi	Czegléd	
7. (Temesvár)			101. (Békés-Csaba)	békés-gyulai	Gyula	C s o n g r á d
2. (Békés-Gyula)				csabai	Csaba	
				orosházai	Orosháza	
				gyomai	Gyoma	
				békési	Békés	
				B.-Gyula városi	Gyula	
				tiszántuli	Mindszent	
				tiszai alsó	Tisza-Földvár	
				Szolnok városi	Szolnok	
				Kun-Szt.-Márton városi	Kun-Szt.-Márton	
7. (Temesvár)			68. (Szolnok)	szarvasi	Szarvas	B é k é s
				Szentes városi	Szentes	C s o n g r á d

Magy. kir. honvéd	kerület		Cs. és kir.	Sorozó járás neve	Ujjonczállítási székhely	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozójárárok, a törv. hatósági joggal felruházott sz. kir. és más önálló városok kivéte ével, tartoznak.
	gyalog	ezred				
száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye
I. (Debreczen)			1. (Debreczen)	berettyó uj-falui	Berettyó Újfalu	B i h a r
79. (Budapest)			2. (Békés-Gyula)	jászsági felső	Jászberény	
				« alsó	Jász-Apáthi	
				Jászberény városi	Jászberény	
				Kecskeméti felső	Nagy-Káta	
				« alsó	Abony	
				Székelyhídi	Székelyhid	
				derecskei	Derecske	
				margittai	Margitta	
				érmihályfalvi	Érmihályfalva	
				Debreczen sz. k. v.	Debreczen	
3. (Debreczen)			39. (Debreczen)	Szeghalmi	Szeghalom	B é k é s
2. (Debreczen)			38. (Debreczen)	nádudvari	Puspök-Ladány	H a j d u
				balmaz ujjvárosi	Balmaz-Ujváros	
				Szoboszló városi	Szoboszló	
				H.-Böszörmény városi	Böszörmény	
				H.-Nánás városi	Nánás	
				Hadház	Hadház	
				Lihar-tordai	Torda	
				tiszai felső	Madaras	
				dévaványai	Dévaványa	
				tiszai közép	Török-Szt-Miklós	
3. (Debreczen)			39. (Debreczen)	Mezőtur városi	Mezőtur	J á s z - N a g y - K u n S z o l n o k
				Turkeve	Turkeve	
				Kisujszállás városi	Kis-Ujszállás	
				Karczag	Karczag	
				Kunhegyes	Kunhegyes	
				krasznai	Kraszna	
				Szilágy-somlyói	Szilágy-Somlyó	
				Mezőtur városi	Mezőtur	
				Turkeve	Turkeve	
				Kis-Ujszállás	Kis-Ujszállás	
				Kunhegyes	Kunhegyes	
				Kraszna	Kraszna	
				Szilágy-Somlyó	Szilágy-Somlyó	

száma és állomáshelye	Magy. kir. haurd		Cs. és kir.	Sorozó járás neve	Ujonzállítási székhely	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozójárások, a törv. hatósági joggal felruházott sz. kir. és más önálló városok kivételével, tartoznak.
	kerület	gyalog				
száma és állomáshelye	dandár	ezred	zászlóalj			
száma és állomáshelye	hadtest páncsoknokság					
száma és állomáshelye	hadtest páncsoknokság					
száma és állomáshelye	hadtest páncsoknokság					
II. (S z e g e d)						
46. (L u g o s)						
7. (V e r s e c z)						
2. Lugos	1. (Lugos)	3. (Pancsova)	2. (Oravicza)	1. (Eperjes)		
7. (T e m e s v á r)						
88. (Fehértemplom)						
41. (Temesvár)	43. (Karánsebes)	45. (Temesvár)	47. (Temesvár)	49. (Fehértemplom)	51. (Temesvár)	53. (Karánsebes)
zombolyai	csenei	Temesvár sz. kir. v.	rőzponti	csákovai	rékási	buziási
Zsombolya	Csene	Temesvár	Temesvár	Csákova	Rékás	Buziás
						Facset
						Facset
						Lugos
						Lugos
						Lugos
						Lugos városi
						bégyai
						Facset
						marosi
						buziási
						rékási
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
						Pancsova város
						antalfalvi
						Pancsova
				</		

száma és állomáshelye	Magy. kir. havár		Cs. és kir.	Sorozó járás neve	Ujonzállítási székhely	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozójárások, a törv. hatósági joggal felruházott sz. kir. és más önálló városok kivételével, tartoznak.
	kertület	gyalog				
száma és állomáshelye	dandár	ezred	zászlóalj			
száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye			
száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye			
száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye			
IV. (P o z s o n y)						
(74. Nyitra)	74. (N y i t r a)			privigyei zsámbokréti Nyitra városi	Privigye Nyitra-Zsámbokrét Nyitra	Nyitra
16. (Besztercebánya)	16. (T r e n c s é n)			vág-besztercei illavai puchói trencsényi baáni Trencsén városi	Vág-Besztercze Illava Puchó Trencsén Baán Trencsén	Trencsén
1. (Besztercebánya)	3. (R ó z s a h e g y)	2. (T r e n c s é n)	1. (T r e n c s é n)	szt.-márton blatniczai mosóc-zniói csacza kisucza-ujhelyi zsolnai bittsei	Turóc-Szt.-Márton Stubnya-fürdő Csacza Kisucza-Ujhely Zsolna Bittse	Turóc Trencsén
6. (K a s s a)	71. (T r e n c s é n)	5. (P o z s o n y)		alsó-kubini vári trsztenai námesztói rózsahegyi liptó-szt.-miklósi olaszi liptó-ujvári	Alsó-Kubin Turdosin Trsztena Námesztó Rózsahegy Liptó-Szt.-Miklós Liptó-Tepla Liptó-Ujvár	Árva Liptó
26. (Losoncz)	71. (T r e n c s é n)			besztercebányai breznóbányai zólyomi nagy-szalatnai	Besztercebánya Breznóbánya Zólyom Gyetva	Zólyom
1. (Besztercebánya)	26. (L o s o n c z)			Besztercebánya városi Breznóbánya városi Zólyom	Besztercebánya Breznóbánya Zólyom	

száma és állomáshelye	Magy. kir. havár		Cs. és kir.	Sorozó járás neve	Ujonzállítási székhely	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozójárások, a törv. hatósági joggal felruházott sz. kir. és más önálló városok kivételével, tartoznak.
	kertület	gyalog				
száma és állomáshelye	dandár	ezred	zászlóalj			
száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye			
száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye			
száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye	száma és állomáshelye			
IV. (P o z s o n y)						
74. (N y i t r a)				nógrádi	Rétság	Nógrád
16. (B e s z t e r c e b á n y a)				halassa-gyarmati	B.-Gyarmat	
3. (J o l s v a)				szécsényi	Szécsény	
6. (K a s s a)				sziráki	Szirák	
25. (L o s o n c z)				locsonczi	Losoncz	
35. (L o s o n c z)				gácsi	Gács	
V. (S z é k e s f e h é r v á r)						Gömör és Kis-Hont
81. (S z é k e s f e h é r v á r)				füleki	Salgó-Tarján	
17. (S z é k e s f e h é r v á r)				Losoncz városi	Losoncz	
3. (V e s z p r é m)				rozsnói	Rozsnyó	
5. (P o z s o n y)				nagy-rőczei	Jolsva	
19. (G y ő r)				rimaszombati	Rimaszombat	
				rimaszécsi	"	
				tornaaljai	Tornaalja	
				Rimaszombat városi	Rimaszombat	
				Rozsnyó városi	Rozsnyó	
V. (S z é k e s f e h é r v á r)						Fehér
81. (S z é k e s f e h é r v á r)				Dobsina	Dobsina	
17. (S z é k e s f e h é r v á r)				Jolsva	Jolsva	
3. (V e s z p r é m)				Nagy-Rőcze városi	Nagy-Rőcze	
V. (S z é k e s f e h é r v á r)						Fehér
81. (S z é k e s f e h é r v á r)				moóri	Moór	
17. (S z é k e s f e h é r v á r)				vaáli	Vaál	
3. (V e s z p r é m)				székesfehérvár)	Székesfehérvár	
V. (S z é k e s f e h é r v á r)						Fehér
81. (S z é k e s f e h é r v á r)				adonyi	Adony	
17. (S z é k e s f e h é r v á r)				Székesfehérvár sz. kir. város	Székesfehérvár	
3. (V e s z p r é m)				sárbogárdi	Székesfehérvár	
V. (S z é k e s f e h é r v á r)						Tolna
81. (S z é k e s f e h é r v á r)				dunaföldvári	Paks	
17. (S z é k e s f e h é r v á r)				simontornvai	Kölesd	
3. (V e s z p r é m)				veszprémi	Veszprém	
V. (S z é k e s f e h é r v á r)						Veszprém
81. (S z é k e s f e h é r v á r)				devecseri	Devecser	
17. (S z é k e s f e h é r v á r)				enyingi	Enying	
3. (V e s z p r é m)				Veszprém városi	Veszprém	
V. (S z é k e s f e h é r v á r)						Veszprém
81. (S z é k e s f e h é r v á r)				pápai	Pápa	

Magy. kir. honvéd	kerület		száma és állomáshelye	Sorozó járás neve	Ujjonczállítási székhely	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozójárárok, a törv. hatósági joggal felruházott sz. kir. és más önálló városok kivételével, tartoznak.
	dandár	ezred				
1. (Sárvári)	82. (Pécs)	20. (Nagy-Kanisza)	3. (Kórmend)	5. (Pozsony)	76. 48 (Nagy-Soproni Kanizsa)	Muraszombati Szt.-Gothárdi német-ujvári
VI. (K o l o z s v á r)	75. (K o l o z s v á r)	21. (K o l o z s v á r)	3. (Nagy-Enyed)	2. (Nagy-Enyed)	51. (K o l o z s v á r)	gyulai bánffy-hunyadi almási nádasmentői kolozsvári Kolozs városi Kolozs városi sz. kir. város
12. (N a g y - S z e b e n)	75. (K o l o z s v á r)	21. (K o l o z s v á r)	3. (Nagy-Enyed)	2. (Nagy-Enyed)	51. (K o l o z s v á r)	magyar-igeni Gyulafehérvár városi maros-ujvári nagy-enyedi verespataki Abrudbánya városi Nagy-Enyed «
63. (Besztercze)	75. (K o l o z s v á r)	21. (K o l o z s v á r)	3. (Nagy-Enyed)	2. (Nagy-Enyed)	51. (K o l o z s v á r)	tordai felvinczi toroczkói alsó-járai topánfalvai Torda-városi Felvincz városi
4. (Deés)	75. (K o l o z s v á r)	21. (K o l o z s v á r)	3. (Nagy-Enyed)	2. (Nagy-Enyed)	51. (K o l o z s v á r)	deési csáki-gorbói nagy-ilondai magyar-láposi szamos-ujvári Deés városi
	75. (K o l o z s v á r)	21. (K o l o z s v á r)	3. (Nagy-Enyed)	2. (Nagy-Enyed)	51. (K o l o z s v á r)	Szamosujvár városi

Magy. kir. honvéd	kerület		száma és állomáshelye	Sorozó járás neve	Ujjonczállítási székhely	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozójárárok, a törv. hatósági joggal felruházott sz. kir. és más önálló városok kivételével, tartoznak.
	dandár	ezred				
VI. (K o l o z s v á r)	75. (K o l o z s v á r)	21. (K o l o z s v á r)	3. (Nagy-Enyed)	2. (Nagy-Enyed)	51. (K o l o z s v á r)	felző-marosi alsó-marosi nyárad-szeredai M. Vásárhely sz. k. város maros-ludasi
76. (Nagy-Szeben)	23. (Nagy-Szeben)	1. (Nagy-Szeben)	12. (Nagy-Szeben)	3. (Besztercze)	63. (Besztercze)	naszódi radnai jaádi besenyői Besztercze városi bethleni kékesi
12. (Nagy-Szeben)	23. (Nagy-Szeben)	1. (Nagy-Szeben)	12. (Nagy-Szeben)	3. (Besztercze)	63. (Besztercze)	régényi felső « alsó Szászrégen városi mócsi mező-örményesi tekei
63. (Besztercze)	23. (Nagy-Szeben)	1. (Nagy-Szeben)	12. (Nagy-Szeben)	3. (Besztercze)	63. (Besztercze)	balázsfalvai kis-enyedi alvinczi Vizakna városi
4. (Deés)	23. (Nagy-Szeben)	1. (Nagy-Szeben)	12. (Nagy-Szeben)	3. (Besztercze)	63. (Besztercze)	szászsebesi szerdahelyi polyánai Szászsebes városi

száma és állomáshelye	kerület	Magy. kir. honvéd		Sorozó járás neve	Ujjonczállítási székhely	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozójárárok, a törv. hatósági joggal felruházott sz. kir. és más önálló városok kivételével, tartoznak.
		gyalog	és kir.			
VI. (K o l o z v á r)						
76. (N a g y - S z e b e n)						
24. (Brassó)						
1. (Brassó)						
2. (Brassó)						
3. (Brassó)						
4. (Brassó)						
5. (Brassó)						
6. (Brassó)						
7. (Brassó)						
8. (Brassó)						
9. (Brassó)						
10. (Brassó)						
11. (Brassó)						
12. (Brassó)						
13. (Brassó)						
14. (Brassó)						
15. (Brassó)						
16. (Brassó)						
17. (Brassó)						
18. (Brassó)						
19. (Brassó)						
20. (Brassó)						
21. (Brassó)						
22. (Brassó)						
23. (Brassó)						
24. (Brassó)						
25. (Brassó)						
26. (Brassó)						
27. (Brassó)						
28. (Brassó)						
29. (Brassó)						
30. (Brassó)						
31. (Brassó)						
32. (Brassó)						
33. (Brassó)						
34. (Brassó)						
35. (Brassó)						
36. (Brassó)						
37. (Brassó)						
38. (Brassó)						
39. (Brassó)						
40. (Brassó)						
41. (Brassó)						
42. (Brassó)						
43. (Brassó)						
44. (Brassó)						
45. (Brassó)						
46. (Brassó)						
47. (Brassó)						
48. (Brassó)						
49. (Brassó)						
50. (Brassó)						
51. (Brassó)						
52. (Brassó)						
53. (Brassó)						
54. (Brassó)						
55. (Brassó)						
56. (Brassó)						
57. (Brassó)						
58. (Brassó)						
59. (Brassó)						
60. (Brassó)						
61. (Brassó)						
62. (Brassó)						
63. (Brassó)						
64. (Brassó)						
65. (Brassó)						
66. (Brassó)						
67. (Brassó)						
68. (Brassó)						
69. (Brassó)						
70. (Brassó)						
71. (Brassó)						
72. (Brassó)						
73. (Brassó)						
74. (Brassó)						
75. (Brassó)						
76. (Brassó)						
77. (Brassó)						
78. (Brassó)						
79. (Brassó)						
80. (Brassó)						
81. (Brassó)						
82. (Brassó)						
83. (Brassó)						
84. (Brassó)						
85. (Brassó)						
86. (Brassó)						
87. (Brassó)						
88. (Brassó)						
89. (Brassó)						
90. (Brassó)						
91. (Brassó)						
92. (Brassó)						
93. (Brassó)						
94. (Brassó)						
95. (Brassó)						
96. (Brassó)						
97. (Brassó)						
98. (Brassó)						
99. (Brassó)						
100. (Brassó)						

száma és állomáshelye	kerület	Magy. kir. honvéd		Sorozó járás neve	Ujjonczállítási székhely	A törvényhatóság neve, a melyhez a sorozójárárok, a törv. hatósági joggal felruházott sz. kir. és más önálló városok kivételével, tartoznak.
		gyalog	és kir.			
VI. (K o l o z v á r)						
76. (N a g y - S z e b e n)						
1. (Brassó)						
2. (Brassó)						
3. (Brassó)						
4. (Brassó)						
5. (Brassó)						
6. (Brassó)						
7. (Brassó)						
8. (Brassó)						
9. (Brassó)						
10. (Brassó)						
11. (Brassó)						
12. (Brassó)						
13. (Brassó)						
14. (Brassó)						
15. (Brassó)						
16. (Brassó)						
17. (Brassó)						
18. (Brassó)						
19. (Brassó)						
20. (Brassó)						
21. (Brassó)						
22. (Brassó)						
23. (Brassó)						
24. (Brassó)						
25. (Brassó)						
26. (Brassó)						
27. (Brassó)						
28. (Brassó)						
29. (Brassó)						
30. (Brassó)						
31. (Brassó)						
32. (Brassó)						
33. (Brassó)						
34. (Brassó)						
35. (Brassó)						
36. (Brassó)						
37. (Brassó)						
38. (Brassó)						
39. (Brassó)						
40. (Brassó)						
41. (Brassó)						
42. (Brassó)						
43. (Brassó)						
44. (Brassó)						
45. (Brassó)						
46. (Brassó)						
47. (Brassó)						
48. (Brassó)						
49. (Brassó)						
50. (Brassó)						
51. (Brassó)						
52. (Brassó)						
53. (Brassó)						
54. (Brassó)						
55. (Brassó)						
56. (Brassó)						
57. (Brassó)						
58. (Brassó)						
59. (Brassó)						
60. (Brassó)						
61. (Brassó)						
62. (Brassó)						
63. (Brassó)						
64. (Brassó)						
65. (Brassó)						
66. (Brassó)						
67. (Brassó)						
68. (Brassó)						
69. (Brassó)						
70. (Brassó)						
71. (Brassó)						
72. (Brassó)						
73. (Brassó)						
74. (Brassó)						
75. (Brassó)						
76. (Brassó)						
77. (Brassó)						
78. (Brassó)						
79. (Brassó)						
80. (Brassó)						
81. (Brassó)						
82. (Brassó)						
83. (Brassó)						
84. (Brassó)						
85. (Brassó)						
86. (Brassó)						
87. (Brassó)						
88. (Brassó)						
89. (Brassó)						
90. (Brassó)						
91. (Brassó)						
92. (Brassó)						
93. (Brassó)						
94. (Brassó)						
95. (Brassó)						
96. (Brassó)						
97. (Brassó)						
98. (Brassó)						
99. (Brassó)						
100. (Brassó)						

I. c) melléklet
a 9. és 112. §-okhoz.

A magyar korona országaiban szervezett
állandó vegyes felülvizsgáló bizottságok szék-
helyeinek és területi körének kimutatása.

Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság	Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság
	területi köre		területi köre
1 Budapest	I. A 4-ik számú budapesti hadtest- parancsnokság.	3 Székesfehérvár *)	a) <i>Fejér vármegye egészen.</i> b) <i>Veszprém vármegyének :</i> veszprémi, devecseri, enyingi, és veszprém-városi sorozó- járásai. c) <i>Zalamegyének :</i> tapolczai és keszthelyi sorozó-járásai d) <i>Székesfehérvár város.</i>
	a) <i>Nógrádmegyének :</i> balassagyarmathi, nógrádi, szécsényi, és sziráki sorozó-járásai. b) <i>Pest-Filis-Solt-Kiskun vármegyének sorozó- járásai, kivéve a kiskun alsó, félegyháza-városi és halas-városi sorozó- járásokat.</i> c) <i>Jász - Nagykun - Szolnok vármegyének :</i> jászberény-városi, szolnok-városi, kúnshentmárton-városi, dévaványai, tiszai közép, tiszai alsó, és mezőtúr-városi sorozó- járásai. d) <i>Budapest főváros.</i> e) <i>Kecskemét város.</i>		II. Az 6-ik számú pozsonyi hadtest- parancsnokság.
2 Pécs	a) <i>Baranyamegye egészen.</i> b) <i>Somogy megye egészen.</i> c) <i>Tolnamegye egészen.</i> d) <i>Zalamegyének :</i> nagykanizsai, nagykanizsa-városi, alsólendvai, csáktornyai, perlaki és letényei sorozó-járásai. e) <i>Pécs város.</i>	4 Komárom	a) <i>Bars vármegyének :</i> verebélyi, aranyosmaróthi, lévai, és léva-városi sorozó-jár. b) <i>Esztergom megye egészen.</i> c) <i>Győr megye egészen.</i> d) <i>Hont vármegyének :</i> szobi, ipolyvári, és nagyecsalomjai sorozó- járásai. e) <i>Komárom megye egészen.</i> f) <i>Nyitra megyének :</i> nyitrai, nyitra-városi, érsekújvári, érsekújvár-városi, nagyapolcsányi, és zsámbokréti sorozó jár. g) <i>Veszprém vármegyének :</i> pápai, zirczi, és pápa-városi sorozó-jár. h) <i>Győr város.</i> i) <i>Komárom város.</i>

*) A székesfehérvári vegyes felülvizsgáló bizottság az utóbbi évek óta rendszerint csak április, május, június és október hónapokban működik.

Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság	Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság
	területi köre		területi köre
5 Pozsony	a) Mosonmegye egészen. b) Nyitra vármegyének : vágújhelyi, galgóczi, szeniczi, miavai, holicsi, vágseilleyi, pöstyéni és szakolcza-városi sorozó- járásai. c) Pozsonymegye egészen. d) Trencsén vármegye egészen. e) Pozsony város.	7 Besztercebánya	f) Turóc vármegye egészen. g) Zólyom vármegye egészen. h) Hont vármegyének : korponai, báthi, korpona-városi, és bakabánya-városi so- rozó-járásai. i) Zelmecz város. k) Belsőbánya város.
	a) Sopron vármegye egészen. b) Vas vármegye egészen. c) Zala megyének : sümegi, pacsai, szentgróthi, zalaegerszegi, novai és zalaegerszeg - városi sorozó-járásai. d) Sopron város.		8 Eger
III. A 6-ik számú kassai hadtest- parancsnokság.			
7 Besztercebánya	a) Arva vármegye egészen. b) Bars vármegyének : oszlányi, barsszentkereszti, ujbánya-városi, és kőrmöczlánya - városi sorozó-járásai. c) Léptő vármegye egészen. d) Nyitra vármegyének : privigyei sorozó-járása. e) Nógrád vármegyének : losonczi, gácsi, füleki és losoncz-városi sorozó- járásai.	9 Kassa	a) Abauj-Torna vármegye egészen. b) Borsod vármegyének : szendrői sorozó-járása. c) Sáros vármegye egészen. d) Szepes vármegye egészen. e) Ung vármegye egészen. f) Zemplén megye egészen. g) Kassa város
	a) Bereg vármegye egészen. b) Szilággy vármegyének : tasnádi, és szilággysehi sorozó-jár. c) Máramaros megye egészen. d) Szatmármegye egészen. e) Ugocsamegye egészen. f) Szatmárnémeti város.		10 Szatmárnémeti

Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság	Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság
	területi köre		területi köre
IV. A 7-ik számú temesvári had- testparancsnokság.			
11 Arad	a) Arad vármegye egészen. b) Békés vármegyének : békési, csabai, gyomai, szarvasi, és szeghalmi sorozó-jár- rásai. c) Csanád vármegyének : battonyai, és kovácskői sorozó-jár- rásai. d) Temes vármegyének : ujaradi, és lippai sorozó járásai. e) Arad város.	13 Fehér- templom	c) Torontál vármegyének : antalfalvi, alibunári, és pancsovai sorozó-jár- rásai. d) Versecz város.
	a) Hajdúmegye egészen. b) Szabolcs megye egészen. c) Biharmegyének : derecskei sorozó-járása. d) Jász-Nagykun-Szolnok- megyének : tiszai felső, karczag-városi, kisujszállás-városi, kunhegyes-városi és turkeve-városi sorozó járásai. e) Debreczen város.		14 Nagyvárad
12 Debreczen	a) Hajdúmegye egészen. b) Szabolcs megye egészen. c) Biharmegyének : derecskei sorozó-járása. d) Jász-Nagykun-Szolnok- megyének : tiszai felső, karczag-városi, kisujszállás-városi, kunhegyes-városi és turkeve-városi sorozó járásai. e) Debreczen város.	15 Szeged	a) Bács-Bodrog vármegyé- nek : bajai, almási, apatini, zombori, zentai, és zenta-városi sorozó-jár- rásai. b) Békés vármegyének : oroszházi sorozó-járása. c) Csanád vármegyének : központi, nagylaki, és makó-városi sorozó-jár- rásai. d) Csongrádmegye egészen. e) Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének : kiskun alsó, halas-városi, és félegyháza-városi so- rozó-járásai. f) Torontál vármegyének : nagyszentmiklósi, és törökkanizsai sorozó- járásai.
13 Fehértemplom	a) Krassó-Szörény vár- megyének : moldovai, jámi, oraviczai, bozovicsi, és orsovai sorozó-járásai. b) Temes vármegyének : fejértemplomi, verseczi, kubini, és fejértemplom - városi sorozó-járásai.		

Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság		Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság		
	területi köre			területi köre		
15 Szeged	g) Baja város. h) Hódmezővásárhely város. i) Szabadka város. k) Szeged város. l) Zombor város.		17 Kolozsvár	marosludasi, alsó-járai, és torda-városi sorozó-já- rásai. c) Kolozs megye egészen. d) Szilágy vármegyének : zsihói, zil hi, és zilah-városi sorozó-já- rásai. e) Besztercze-Naszód vár- megye egészen. f) Kolozsvár város. g) Marosvásárhely város.		
16 Temesvár	a) Krassó-Szörény vármegyé- nének : marosi, facséti, hégai, lugosi, temesi, hogsáni, resiczai, teregovai, karánsebesi, karánsebes - városi és lugos-városi sor.-ját. b) Temes vármegyének : központi, vingai, vinga-városi, rékasi, buziási, csákvári, és deltai sorozó-járásai. c) Torontól vármegyének : nagybecskerek-városi, nagybecskereki, párdányi, módosi, bánlaki, csenei, zsombolyai, perjámosi, főrkécei, és nagykikindai sorozó-já- rásai. d) Temesvár város.			18 Gyulafejérvár	a) Hunyadmegye egészen. b) Alsófejmegye sorozó- járásai, kivéve a viz- akna-városi sorozó-já- rásait. c) Maros-Torda vármegye egészen. d) Torda-Aranyos vármeg- yének : felvinczi, felvincz-városi, toroczói, és topánfalvi sorozó já- rásai. e) Szében vármegyének : szászsebesi, és szászsebes-városi so- rozo-járásai.	
	Y. A 12-ik sz. mü. nagyszebeni hadtestparancsnokság.		19 Nagyszében		a) Szében vármegyének : szerdahelyi, polyánai, szelistyei, központi, hojczai, ujgyházi, és nagyszében-városi so- rozo-járásai. b) Nagykükküllő megyének : szentágothai, keresdi, hólya-berethalmi, medgyes-városi, és segésvár-városi sorozó- járásai.	
	17 Kolozsvár	a) Szolnok-Doboka vár- megye egészen. b) Torda-Aranyos vármeg- yének : tordai.				

Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság		Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság			
	területi köre			területi köre			
19 Nagy-Szeben	c) Fogaras vármegyének : fogarasi, és alsóárpási sorozó jár. d) Kis-Küküllő vármegye egészen. e) Alsó-Fejérmegyének : vizakna-városi sorozó- járása.		22 Károlyváros	a) Zágrábmegyének : károlyvárosi, jászkaei, piszarovinai, verginmosti, glinaei és károlyváros-városi sorozó-járásai. b) Modrus-Fiumemegyé- nek : ogulini, szluini, vojnicsi és verbovszkoói sorozó- járásai.			
20 Brassó	a) Udvarhely megye egészen. b) Háromszék megye egészen. c) Csik megye egészen. d) Brassó megye egészen. e) Nagy-Küküllő vármegyé- nek : kőhalomi sorozó-járása. f) Fogaras vármegyének : sárkányi, és törösvári sorozó-járásai.			23 Fiume	a) Fiume város és kerülete. b) Modrus-Fiumemegyé- nek : csabári, delniczei, susaki, novi és huccari-városi sorozó- járásai. c) Líka-Krbavamegyének zengg-városi sorozó- járása.		
VI. A 13-ik számú zágrábi had- testparancsnokság.					24 Eszék	a) Verőcse megye egészen. b) Pozsegamegyének : daruvári, pakraczi, pozsegai, bródi, pozsega-városi és bród-városi sorozó-jár. c) Szeréme megyének : vukovári, zsupanjei és vinkovezei sorozó-jár. d) Eszék város.	
21 Zágráb	a) Zágrábmegyének : sziszeki, nagygoriczai, szamohori, zágrábi, dugoszelói, szent-ivánzelinai, sztubiczai, petrinjai, kosztajniczai, sziszek-városi, petrinja-városi, kosztajnicza - városi sorozó-járásai. b) Belovár-Kőrös megye egészen. c) Varasdmegye egészen. d) Pozsegamegyének : novszkai, és ujgradiskai sorozó-jár. e) Zágráb város.						

Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság	Folyó szám székhelye	Az állandó vegyes felül- vizsgáló bizottság
	területi köre		területi köre
25 Pétervárad	A) Magyarországból: a) <i>Bács-Bodrog vármegyé- nek:</i> kulai, topolyai, hódcsági, palánkai, újvidéki, óbecsei, zsablyai és titeli sorozó-járásai. b) <i>Pancsova város.</i> c) <i>Újvidék város.</i>	26 Otocsac	<i>Lika-Krbavamegyének:</i> gospicsi, gracsaczi, udbinai, perusiczi, koreniczai, otocsaczi, carlopago-városi és zenggi (külső) sorozó- járásai.
	B) Horvát-Szlavon- országból: <i>Szerémmegegyének:</i> iloki, sidi, rumai, iregi, mitrovicz-i, zimonyi, ópázuai, pétervárad-városi, mitrovicz-városi, karlovicz-városi, zimony-városi és ruma-városi sorozó- járásai.		Az otocsaczi felülvizsgáló bizottság csak április, május, június, július, augusztus, szeptember, octó- ber és szükség esetében november hónapokban működik. Más hóna- pokban, és halasztást nem szenvedő esetekben, a felülvizsgálandók a <i>zenggi (külső) sorozó-járásból Fiu- méba, a többi járásokból pedig Károlyvárosba</i> vezetendők elő.

II. α) melléklet
a 64-ik §-hoz.

Kimutatás

a főgymnasiumokkal és főreáliskolákkal az egyévi önkéntesi ked-
vezmény tekintetében egyenjogositott belföldi tanintézetekről.

A) A magyar korona országaiban.

A tanintézet neve		Az osztályok, évfolyamok sítb. száma	Megjegyzés
Gazdasági és erdészeti tanintézetek	A debreczeni ...	3	Az első évfolyamot mind a gazdasági, mind az erdészeti növendékek hallgadják, de ezek a második és harmadik évfolyamban elkülönített tanfolyamokban nyerik az oktatást. — A két tanfolyam egyikének végzése elegendő.
	A keszthelyi ...	3	
	A kassai ...	3	
	A kolozsmonostori	3	
	A körösi gazdasági és erdészeti iskola Horvátországban ...	3	
Tanító- képezdek	A nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott elemi és polgári iskolai tanítóképző intézetek ...	4 vagy 3	

A tanintézet neve		Az osztályok, évfolyamok stb. száma	Megjegyzés
A tetschen-liebwerdi... ---	felsőbb gazdasági tanintézet	2	
A tabori ... ---		2	
A dublanyi ... ---		3	
A prerai ... ---	gazdasági középiskolák	3	
A neutitscheini ...		3	
A czerlichówi ...		3	
A chrudimi ... ---		3	
A rapdnitzi (hracholuski) ... ---		3	
A mödingi ... ---		3	
A kaadeni ... ---		3	
Az oberhermsdorfi		3	
A czerowitzi ...		3	
A weisswasseri ...		erdészeti tanintézet	2
Az eulenbergi ... ---	2		
A lemergi ... ---	2		
A klosterneuburgi borászati és gyümölcsészeti tanintézet ... ---		2	

Gazdasági és erdészeti tanintézetek

A tanintézet neve		Az osztályok, évfolyamok stb. száma	Megjegyzés
A bécsi kereskedelmi Akadémia ...		3	Ezen akadémia hajózási osztályának elvégzése csak a hadi tengerészetbe való lépésre jogosít.
A trieszti cs. kir. kereskedelmi és tengerészeti Akadémia ...		3	
A trieszti Revolteila-féle kereskedelmi főiskola ...		2	
A prágai	német kereskedelmi Akadémia	3	
	cseh-szláv	3	
A gráci kereskedelmi és ipar Akadémia ...		3	
A chrudimi ...	kereskedelmi Akadémia	3	
A linczi ...		3	
Az innsbrucki ...		3	
A trieszti kereskedelmi középiskola ...		3	

Kereskedelmi iskolák

Utasítás

a védkötelesek orvosi megvizsgálása tárgyában.

1. §.

Altalában.

A védköteleseknek, hadi szolgálatra alkalmatosságuk vagy alkalmatlanságuk tekintetében való orvosi megvizsgálása a katoná-orvosnak, illetőleg a sorozó- és felülvizsgálóbizottságban működő honvéd- és polgári orvosnak, legnagyobb felelősséggel járó hivatalos teendői közé tartozik.

A védkötelesek megvizsgálásának a legnagyobb lelkiismeretességgel, gondossággal és elővigyázattal kell eszközölnie, hogy egyfelől a katonai szolgálat teljesítésére csak oly védkötelesek soroztassanak be, a kik a katonai szolgálat követelményeinek megfelelni képesek, és hogy másfelől a kóros állapotok színlelése által magukat ezen szolgálat alól kivonni akaró védköteleseknek erre irányuló sokféle törekvései meghiusittassanak.

A védköteleseknek a testalkat és a rendes állapottól való eltérések különböző fokozatai tekintetében való egyéni megvizsgálására és megítélésére nézve, minden egyes esetben alkalmazható szabályok nem lévén fölláthatók: ennél fogva a jelen utasításban csak általános alapelvek és támpontok jelöltetnek ki, hogy ezeknek kellő figyelemben tartása mellett, az orvosok egyéni nézeteltérései — a mennyire lehetséges — kikerültessenek.

2. §.

A védköteles által megnevezett fogyatkozások megvizsgálása és további eljárás.

A katoná-orvos mindenekelőtt az elővezetett védkötelest megkérdezni tartozik, vajjon van-e valami baja, és esetleg minő baja.

Ezen állítólagos fogyatkozások legelőbb vizsgálandók meg. Mihelyt akár ezen, akár valamely más, és pedig mindkét esetben oly fogyatkozás állapittatik meg, a mely a védkötelest *minden* szolgálatra alkalmatlanná (7. §. 5. pont) teszi: annak további megvizsgálása abban hagyandó.

Ha a védköteles semmiféle bajt nem nevezne meg, avagy ha valótlanul állított volna, úgyszintén, ha az általa megnevezett fogyatkozás nem talátnék olyannak, a mely *őt minden* szolgálatra alkalmatlanná teszi: a vizsgálat szorosan a következő §§-ban meghatározott mód szerint eszközözendő.

Ha a fogyatkozás alaposabb vizsgálatot tesz szükségessé, a védköteles, orvosi indítvány folytán, a naponkénti sorozás berekesztéséig visszatartható.

Ha oly fogyatkozás forog fenn, a mely orvosi nyilatkozat szerint, azon okból, mivel csak huzamosabb avagy műszerekkel végrehajtandó vizsgálat, vagy hosszabb megfigyelés útján deríthető ki, a sorozási helyen egyáltalában meg nem ítéhető és meg nem állapítható: ezen esetben a katonai orvos a védkötelesnek, ha különben fegyveres szolgálatra képesnek talátnatik, állítólagos baja nemének és fokának megállapítása végett, a legközelebbi katonai kórházba küldését tartozik javaslatba hozni.

Ha a fogyatkozás legelőbb négy hó lefolyása alatt és sebészi műtét nélkül gyógyíthatónak talátnatik, az illető védkötelesnek polgári kórházba küldése javasolható, ha a házi ápolás a szükséges orvosi kezeltetés iránt elegendő biztosítékot nem nyújt.

Sebészi műtetre kényszeríteni senkit sem szabad.

3. §.

A védköteles általános megvizsgálása.

A megvizsgálás a szeméreméret lehető kimelésével és minden tekintetben emberies módon eszközözendő; s a valamely baj nem-létének megállapítását célzó kísérleteknek sohasem szabad erőszakos vagy oly eszközökkel történniök, melyek alkalmazása által a védköteles sérülést szenvedhetne.

A fehérenemű nem vetendő le, ha a vizsgálat czélja másként elérhető.

Az általános vizsgálat eszközölhetése végett az orvos a védkötelest a világosság felé fordítva, sík padolaton, magától néhány lépésnyire állíttatja.

Lábait akként illeszteti egymáshoz, hogy hüvelykujjainak bütykei, belső bokái és térdei egymást érintsék, karjai szabadon lelógjanak, teste pedig egyenes állásban legyen.

Ekkor az orvos a tagok alkotását és azoknak a testhez való arányát általában megvizsgálja; s e közben alkalmas van a védköteles netáni bőrbajainak észlelésére is.

4. §.

Részletes vizsgálat.

A védkötelesnek általános megvizsgálása után az orvos a test minden részének részletes vizsgálatára tér át, hogy az előállítottnak egyéni alkatáról alapos tudomást szerezhesen.

A) *Fej.*

A fejnél megfigyeli, vajjon nem szokatlanul nagy vagy idomtalan-e az; azután megvizsgálja annak hajas részeit, azon tekintetből, vajjon nem mutatkoznak-e azokon különös kinövések, mélyedések s nem talátnak-e kútegek vagy daganatok.

a) *Arcz, láttehetség.*

Megtekinti továbbá a homlokot és az egész arcot s e mellett különös figyelmet fordít a szemhéjak (pillák) alkátára és helyzetére, szabad mozgásukra és arra, vajjon jól záródnak és nyílnak-e; a pilla-szőrökre, azok helyzetére és irányára; a könnyiszervek működésére, úgy a könny elválasztására, mint elvezetésére vonatkozólag; azután a szemek mindegyikére és pedig külön-külön és egyiket a másikhoz hasonlítva, helyzetökre, nagyságukra, keménységökre (ruganyosságukra), nemkülönbén egyes alkatrészeikre és a fénytörő közegek tisztaságára nézve.

Ha az orvos, a szemeknek lehetőleg szabatos külső megtekintése alkalmával, azokon semmi oly lényegesebb kóros változást nem talált, mely a látképességet lejjebb szállíthatná, s e miatt beható vizsgálatot tenne szükségessé, azt kérdezi a védkötelestől, vajjon távolból és közelből egyaránt jól lát-e, avagy netán rövidlátó-e, és nincs-e valamely más szembaja.

Ha a védköteles azt állítja, hogy jól lát, minden további vizsgálat abban hagyassék, avagy kétes esetekben, csakis igen rövid és könnyedén eszközölhető kísérletekre szorítkozzék.

Ellenkező esetben, ha az illető látási zavarról panaszkodik, az orvos a láterőnek és a fénytörésnek (refractio) kipróbálását az 1. A) al-mellékletben foglalt utasítás szerint eszközölni tartozik.

Ha az állítólagos látási zavarnak létezését és fokát már a sorozási helyen biztosan megítélni nem lehet, a védköteles, tüzetes megvizsgálás végett, katonai kórházba küldetésre kijelölendő.

b) *A szaglás szervei.*

Az orvos megvizsgálja az orrt és annak szomszédrészeit, meggyőződést szerez átjárhatóságáról és megnézi, vajjon nincsenek-e az orron horpadások és az orrüregekben fekélyek vagy dagok.

c) *Száj és szájüreg.*

Ezután megtekinti az ajkakat, vajjon egészségesek-e és nem észlelhetők-e azokon összenövések; kinyitattja a védkötelessel száját és meggyőződést szerez az állkapocs mozgékonyaságáról, a nyelv, szájjad, torok, fogak és az íny minőségéről; egyidejűleg arra is ügyel, vajjon nincs-e nyál-sipolya a védkötelesnek, vajjon lehellete nem rosszszagú és vajjon beszéd- és hangszervei nem hiányosak-e.

d) *A hallás szervei.*

A hallási szerv megvizsgálásánál az orvos legelőször is figyelmesen megtekinti a fül környékét, s főleg ügyel a csecenyüjtvány környékén gyakrabban előforduló csont-hegekre; továbbá megvizsgálja a külső fület azon tekintetben, vajjon nincs-e megszűkülve vagy elzárva a külső hangvezeték, s vajjon nem észlelhetők-e abból való kifolyás és benne lévő új képletek; azután megvizsgálja a dobhártya minőségét, különösen arra nézve, vajjon nincs-e az átlukadva. Ezen vizsgálat alatt halk hangon intézett kérdések által igyekszik magának meggyőződést szerezni arról, vajjon jól hall-e a védköteles.

A sorozási helyen a hallási szervnek csak azon tárgyilag észlelhető megbetegedései ítélhetők meg, melyeknek kórfolyamatai, vagy ezek következményei magukban véve, tekintet nélkül a netán meglevő működési zavarra, az alkalmasságot kizárják. Ellenben mindazon védkötelesek, kikre nézve — valamint a már bevégeződött vagy tárgyilag nem észlelhető kórfolyamatok után — csupán csak a működési zavar (a nagyothallás foka) mérvadó az osztályozásnál, katonai kórházba küldetés végett kijelölendők.

Az, hogy minő módon hajtandók végre a hallási próbák, az 1. B) al-mellékletből kivehető.

B) *Nyak.*

A nyakon, annak alakját, mozgathatóságát s irányát, vajjon vannak-e rajta dagok, sipolyok vagy hegek, továbbá a főnek tartását vizsgálja meg az orvos.

C) *Mell.*

A mellén a mellkas alkata, bősége és hossza, szélessége és mélysége, úgyszintén a kulcsontoknak, a mellcsont-, a kardporoz- és a bordáknak minősége, netáni eltorzulásuk vagy egyéb kóros elfajulásuk kipuhatólása végett vizsgálándók meg.

A mellkas terjedelmének megmérése nincs elrendelve.

Az orvos a védkötelessel ismételve mély lélegzetet vétet, hogy ekként megítélhesse, vajjon a légzés könnyen és szabadon történik-e. Ezen alkalommal különösen ügyel a netán azonnal föllépő köhögésre és annak hangjára; azután megvizsgálja a szív és szívlüktetés minőségét.

Kétes esetekben, vagy ha a légzési vagy vérkeringési szervekben betegségek gyaníthatók, a kórisme természetani segédeszközei (kopogtatás, hallgatódzás) alkalmazandók.

D) *Altest.*

Az altesten ügyelni kell annak terjedelmére, továbbá arra, vajjon takaróin vagy magában a hasürben vannak-e dagok, úgyszintén arra is, vajjon milyenek a köldök és a hasgyűrűk, és vajjon észlelhetők-e azokon kitágulás vagy bélelésések (sérvek). Ezen két utóbbi fogyatkozás kipuhatólására a védkötelesnek saját markába való erős befúvása szolgál eszközü.

Végül a medence alakja vizsgálándó meg.

E) *Nemzörészek.*

A nemi szerveknél a mony, az ondósinór, a herék a borékkal és a gáttal együtt, behatólag vizsgálándók meg, s nevezetesen, vajjon a húgycső a rendes helyen végződik-e és bír-e kellő nyílással, megvan-e mindkét here, hol fekszenek azok, nem találtatnak-e rajtok keményedések, s a borékban vaev az ondósinóron sérvek vagy másféle dagatok

F) *Gerincoszlop.*

A gerincoszlopnál megvizsgálja az orvos, vajjon annak iránya szabályos-e vagy szabálytalan, s vajjon egyes csigolyák nem-e észrevehetőleg kiállók, duzzadtak vagy nincsenek-e megkisebbedve.

E vizsgálatnál a védkötelesnek felső teste előre hajlítandó; s azután a kereszt- és far-csik-csont, úgyszintén a végbél nyílása vizsgálándó meg, az utóbbi azon tekintetben, vajjon nem észlelhetők-e rajta aranyér-csomók, sipolyok, végbélelésés vagy más kóros állapotok.

G) *Végtagok.*

Végezetre az orvos a felső és alsó végtagok vizsgálatára tér át.

E vizsgálatnál tekintetbe veszi azok alakját, hosszát, terjedelmét és mozgékonyágát, továbbá a bőr és a véredények minőségét is.

Az egyes ízületek mozgékonyágát hajlítás, nyújtás, közelítés és távolítás, végre forgatás által puhatólja ki.

a) *Felső végtagok.*

A felső végtagoknál e czélból következőleg jár el:

A védkötelesnek karjait vele akként nyújtja előre, hogy a kezek tenyerei érintkezzenek s ebből a karok hosszának egyenlőségét ítéli meg; továbbá a karokat a mellen keresztbe tétetvén, innen azokat a tarkóra viteti föl, azután pedig a fej fölött kinyujtva összetartatja, mely alkalommal a vállak egyenlőségét vagy egyenetlenségét észleli; végre a kezeket a háton keresztbe téteti.

Legvégre a védkötelessel kezeit a kezizületben minden irányban mozgattatja, ujjait ökölbe szorittatja és ismét kinyújtatja, s e közben egyszersmind azok számát, állását és minőségét is megvizsgálja.

b) *Alsó végtagok.*

Az alsó végtagoknál megtekinti az orvos azok alakját, hosszát és minőségét, valamint a térdek állását. Ha kétsége támadna valamelyik végtag rövidülésére nézve, ennek biztos felismerése végett a védkötelest a padlóra kinyújtózva, hanyatt lefekteti és a végtagok hosszát a mérő-szalaggal megméri.

Hogy meggyőződést szerezhessen a végtagok ízületeinek rendes mozgékonyágáról, a védkötelest föl s alá járkáltatja, és e közben annak járását és lábujjainak állapotát megfigyeli.

5. §.

Az elmebeli állapot kipuhatólása.

Mialatt az orvos a védkötelesnek testi állapotát a fentebbi sorrendben megvizsgálja, egyszersem alkalmat fog találni arra, hogy a védkötelesnek elmebeli állapotát is alkalmas kérdések által megismerje.

6. §.

A megvizsgált védkötelesek osztályozása.

Az orvos, mindegyik megvizsgált védkötelesre nézve, vizsgálatának eredményéhez képest, a következő osztályozások egyikét tartozik kimondani:

1. *alkalmas,*
 - a) fogyatkozás nélkül;
 - b) N. fogyatkozással;
2. *kevésbé alkalmas,*
N. fogyatkozással;
3. *jelenleg alkalmatlan,*
N. fogyatkozás miatt;
4. *fegyveres szolgálatra alkalmatlan,*
N. fogyatkozás miatt;
5. *minden szolgálatra alkalmatlan,*
N. fogyatkozás miatt.

Ezen osztályozás kimondásánál a katona-orvost semmi-féle módon befolyásolni nem szabad.

7. §.

Az osztályozások közelebbi meghatározása.

1. *Alkalmasnak* nyilvánítandó azon védköteles, a ki erős és kitartást ígérő testalkat mellett egészséges, és kinek semmi, vagy csak csekélyebb fogyatkozásai vannak, s ekként a fegyveres szolgálat követelményeinek teljesítésére testileg, úgymint szellemileg teljesen alkalmasnak látszik.

A gyakrabban előforduló ilyen fogyatkozások a 2-ik almelléklet A) jegyzékében vannak elősorolva.

2. *Kevésbé alkalmasnak* azon védköteles nyilvánítandó, a ki a fegyveres szolgálatra általában még alkalmas ugyan, azonban oly maradandó fogyatkozások miatt, melyek szolgálatképességét csökkentik, csak a póttartalékba való beosztásra alkalmas.

A gyakrabban előforduló ilyen fogyatkozások a 2-ik almelléklet B) jegyzékében vannak elősorolva.

Ezekon kívül még a 3-ik pont negyedik bekezdésében megjelölt védkötelesek is «kevésbé alkalmasok»-nak osztályozandók.

3. *Jelenleg alkalmatlannak* azon 1-ső és 2-ik korosztálybeli védköteles nyilvánítandó, kinek gyenge testalkotása még reményleni engedi, hogy eléggé meg fog erősödni, úgyszintén az is, kinek oly betegségei vagy fogyatkozásai vannak, a melyek utóbb vagy meggyógyulhatnak, vagy legalább annyira javulhatnak, hogy a védköteles a fegyveres szolgálatra alkalmassá válik.

«Jelenleg alkalmatlannak» osztályozandó továbbá azon 1-ső esetleg 2-ik korosztálybeli védköteles is, a kinek valamely, a 2-ik melléklet C) és D) jegyzékében elősorolt oly fogyatkozása van, mely azon jegyzékekben közönséges betűvel van nyomatva, és így ismételve megállapítandó.

A 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban kivétel nélkül véglegesen osztályozandók a védkötelesek.

Oly védköteleseket tehát, a kik a 3-ik vagy valamely magasabb korosztályban elővezetésük alkalmával akár elégtelen testi fejlettségük, akár valamely gyógyítható fogyatkozásuk miatt a fegyveres szolgálatra nem alkalmasok ugyan, a kikről azonban teljes joggal föltehető, hogy egy vagy legkésőbb két év múlva arra alkalmasok lesznek, — azon czélból, hogy a fegyveres szolgálatra el ne vesszenek, «kevésbé alkalmasoknak» kell osztályozni.

Egyúttal — a mennyiben szükségesnek látszik — ki-mondandó az is, hogy az ily védkötelesek katonai kiképzetése, tekintettel később bekövetkezendő alkalmasságukra, egy vagy két évig elhalasztandó-e.

4. *Fegyveres szolgálatra alkalmatlannak* nyilvánítandó azon védköteles, a ki valamely oly fogyatkozásban vagy betegségben szenved, mely a test szabad mozgását, különösen a végtagok használhatóságát akadályozza, az életművek fontosabb működéseit zavarja, vagy a melynek következtében a védköteles a szükséges szellemi és testi erők fölött nem rendelkezik, és pedig ha a fogyatkozás oly fokú, hogy a védkötelest bárminő fegyveres szolgálat teljesítésére tartósan alkalmatlanná teszi. Ilyféle fogyatkozások és betegségek a 2-ik almelléklet C) jegyzékében vannak elősorolva.

5. *Minden szolgálatra alkalmatlan* azon védköteles, a kinek valamely a 2-ik almelléklet D. jegyzékében elősorolt nagyfokú fogyatkozása van, továbbá az, a kinek a (2-ik almelléklet) C. jegyzékében előforduló fogyatkozása vagy betegsége már oly fokra fejlődött ki, mely az illető védkötelesnek kereset-, illetőleg munkaképességét szintén *állandóan* korlátozza.

A 2-ik almelléklet C. és D. jegyzékeiben közönséges betűvel nyomtatott fogyatkozások kétszer állapítandók meg, illetőleg azon védkötelesek, a kiknek ily fogyatkozásaik vannak, ismételve vezetendők elő a sorozásra; a **vastag betűvel** nyomtatottnál pedig a végleges osztályozáshoz már egyszeri megállapítás is elegendő.

8. §.

A bizottság tagjainak felvilágosítása az orvos által.

A vizsgálat alkalmával az orvos azt tartsa szemelőtt, hogy a mennyire csak lehetséges, a bizottságnak nem-orvos tagjai az orvos által észlelt fogyatkozásokról meggyőződést szerezzenek.

Minden oly fogyatkozásnál tehát, mely a nem-orvos által fel nem ismerhető, a bizottság nem-orvos tagjait az észlelt fogyatkozások jellemző tüneteire figyelmesekké teszi, és ha előnyösnek mutatkozik, avagy kívántatik, azokról rövid szakszerű magyarázatot is ad.

A) *Eljárás a védkötelesek láttehetségének megvizsgálásánál.*

A katonai orvos, ha a szemek külvizsgálatánál valamely különös beteges változást nem észlel, azon kérdést intézi a védköteleshez, vajjon távolból és közelből egyaránt jól lát-e. Ha a védköteles azt mondja, hogy jól lát, akkor a láttehetség minden további megvizsgálása elmarad; ha azonban az orvos szükségesnek vélné, hogy a nyert válasz helyességéről magának mégis meggyőződést szerezzen, ezen esetben rövid ideig tartó látkísérletet tehet az illetővel.

Ha azonban a védköteles azt mondja, hogy rosszul lát, ezen esetben láttehetsége szorgosabb vizsgálat alá veendő.

Az orvos mindenek előtt a védkötelesnek látélességét vizsgálja meg, mely célra a Snellen-féle olvasási próbák egy-egy példánya minden sorozó-bizottságnak rendelkezésére áll. Ezen olvasási próbák nyomtatott betű- (jel-) nemek sorozatából állanak, melyek fokként nagyobbodnak és melyek mindegyike számmal van megjelölve. Ezen szám annyi métert jelent, a hányról az illető betűnem a rendes szem által tisztán felismerhető lesz. A látélesség (V. = visus) tört által jelöltetik, melynek számlálója azon távolságot fejezi ki méterekben, melyben a vizsgálat eszközöltetett, nevezője ellenben azon *legkisebb* betűnemnek jelző számát, mely a védköteles által e távolságból még tisztán felismerhető.

A látélesség kipróbálása, a hol a sorozási hely nagy-

sága és fekvése megengedi, hat méternyi távolban eszköz-
lendő, és e célra azon nagy tábla használandó, melynek
legfelső E betűje D (azaz: distantia) = 60 által van meg-
jelölve. A látékisérletek mindig a látás tárgyának kellő
megvilágítása mellett tartandók, és e szerint a tábla a
világossággal átellenben levő falon, a szemekkel egyenlő
magasságban akként alkalmazandó, hogy lehetőleg jól meg-
legyen világítva. A vizsgálendő védköteles a hat méternyire
eleve kimért s a padlózat vonallal jelzett helyre, háttal
az ablaknak, úgy áll a tábla elé, hogy semmiféle beeső
fény se vakítsa.

Erre az orvos felszólítja a védkötelest, hogy olvassa
le a Snellen-féle tábla hét betűsora közül azon legkisebbet,
melyet épen még tisztán felismerni képes. Ha még az utolsó
betűsört ($L. P. O. R. F. D. Z.$) is el tudja olvasni, mely
 $D=6$ által van jelölve, látélessége a fentebb mondottak
szerint $V=1/6$, vagyis egy egész, tehát a rendes látélesség;
ha csupán a $D=12$ jelzetű sort ($F. Z. B. D. E.$) képes
olvasni, látélessége $V=1/12$, azaz a rendes látélességnek
a fele stb. A látélesség meghatározásánál a nyert törtek
rendszerint nem változtatandók át $1/2, 1/3$ stb.-re, mivel csak
a nem kisebbített törthől tűnik ki, hogy mely távolban
eszközöltetett a látékisérlet (számláló) és mely betűsor is-
merttetett fel ezen távolságról (nevező).

A látélesség megvizsgálásánál az orvos szem előtt tartsa,
hogy az egyes betűnek csak akkor ismertetnek fel a rendes
szem által azon távolságban, mely felettök jelezve van, ha
azok megfelelőleg világítvák, és hogy hiányos világítás
mellett még az egészen rendes szem is csak nagyobb betű-
nemeket lesz képes olvasni, mintsem azokat, melyek meg-
felelnének azon távolságnak, melyben az illető vizsgáltatott.
Az olvasási próbák hiányos megvilágítása mellett tehát a
vizsgálat a látélességnek mindig csekélyebb fokát fogja
feltüntetni, mint a melylyel a védköteles valósággal bír.

Ily körülmények között az orvos némileg megfelelő
correctivumot fog találni azon különbözetben, melyet saját
látélessége a vizsgálati napon feltüntet ahhoz képest, mely-
lyel derült napokon és az olvasási próbák kellő megvilá-

gitása mellett bír. Ez által bizonyos határig meg fogja
ítélhetni vajjon a látélesség csökkenését mennyire róhatja
fel a hiányos világításnak.

Kedvezőtlen körülmények között, melyek már eleve
valószínűvé teszik, hogy a látélesség különbözete tetemesebb
leend, nincs más mód, mint hogy az orvos mindazon véd-
köteleseket, a kiknek látélessége csekélyebb fokúnak talál-
tatik, semhogy a 2-ik almelléklet A) és B) jegyzékei szerint
való osztályozás kimondható volna, pontos szakértői meg-
vizsgálás végett kórházba küldetésre kijelölje.

Ha a látélesség vizsgálatánál az, még a tárgyak egész
kellő megvilágítása mellett is, nagyon csekélynek látszik,
az orvosnak meg kell győződnie arról, vajjon ezen csökkenés
nem idéztetik-e elő valamely fennálló látási hiba (ametropia),
különösen pedig rövidlátás által; és ekként a látélesség
megvizsgálása mellett megközelítőleg már a sorozási helyen
meghatározza a rövidlátás fokát is.

*A látélesség foka tehát mindig a netalán egyidejűleg fennálló
rövidlátás lehető javítása után határozandó meg.*

Mivel a sorozási helyen a szemtükrészeti vizsgálat nem
eszközölhető, a rövidlátás fokának pontos meghatározhatása
végett szükséges volna, hogy minden sorozó-bizottság teljes
szemüveg-szekerénnyel rendelkezék, és hogy a szem mű-
ködésének pontos kipróbálása eszközöltessék, a mely elvégre,
mint a védkötelesnek saját állításain alapuló, sok fáradság
és idő pazarlása mellett az alkalmasság megítélésére nézve
még sem vezetne megfelelő eredményre. Ennélfogva a sorozási
helyen nem feladata az orvosnak a rövidlátás tökéle-
tesen pontos meghatározása, miután a fősúly nem a táv-
pontnak tudományosan helyes megítélésében, hanem inkább
annak megállapításában fekszik, vajjon a netaláni láthiba
az alkalmassági határon alul vagy fölül áll-e, azaz vajjon
a rövidlátás csekélyebb vagy nagyobb-e, mint a milyen a
2-ik almelléklet A), B), C) jegyzékei szerinti osztályozás
kimondásához megkívántatik.

Ezen cél elérheti az orvos, bizonyos, a dolog termé-
szetében fekvő határig, azon szemüvegek által, melyekkel
minden sorozó-bizottság rendelkezik.

Ezek a megfelelő tokokban elhelyezett következő homorú szemüvegek:

1.75 Dioptria* (24. szám), 2.50 D. (16. szám), 3.25 D. (12. szám), és 10.00 D. (4. szám). — Ezen szemüvegek két-tónkénti összetétele által még további más szemüvegértékek is nyerhetők; ugyanis pontosan egymás fölé téve:

az $1.75 + 2.50 = 4.25$ D. (24. sz. + 16. sz. = $9\frac{1}{2}$), tehát körülbelül 4.00 Dioptriát (azaz a régi 10 számot),

az $1.75 + 3.25 = 5.00$ D. (24. sz. + 12. sz. = 8), épen 5.00 D. (azaz a régi 8 as számot),

a $2.50 + 3.25 = 5.75$ D. (16. sz. + 12. sz. = $6\frac{3}{4}$), megközelítőleg 6.00 D. (azaz a régi 7-es számot) adja.

Ezen összetételek által tehát a katona-orvos a következő számú homorú szemüvegekkel rendelkezik, u. m.:

	1.75 D.	= a régi 24 számú homorú, azaz 24 hüv. góczytávól
	2.50 D.	= " 16 " " " 16 " "
	3.25 D.	= " 12 " " " 12 " "
Összetett szemüvegek	4.00 D.	= " 10 " " " 10 " "
	5.00 D.	= " 8 " " " 8 " "
	6.00 D.	= " 7 " " " 7 " "
	10.00 D.	= " 4 " " " 4 " "

A rövidlátás megállapításánál az orvos legelőször is a leggyengébb, 1.75 D. homorú (24 számú) üvegek alkalmazása

* A szemek fénytörési állapotának meghatározásánál az eddig használatban volt 1 hüvelyknyi góczytávolsággal bíró (hüvelykmértékű) lencse helyett, ezentúl 1 méter góczytávolsággal bíró (métermértékű = Dioptria) vétetik egységül.

A lencsék ezen rendszer szerinti megjelölése nem a góczytávolság, hanem Dioptriák szerint, tehát fénytörő képességük alapján történik, úgy hogy például a 2, 3, 4 Dioptriás lencse, kétszer, háromszor, négyszer akkora fénytörő képességgel bír mint az 1 Dioptriás.

Ennélfogva a Dioptria-rendszer szerint megjelölt lencsék számából, azok fénytörő ereje tudható meg, góczytávolságuk azonban nem.

Egy Dioptria 40 hüvelyknek felel meg, ennél fogva a hüvelykmértékű lencsék (H) átváltoztatása Dioptriákká, — és viszont, a következő számtani képlet szerint történik, u. m. $D = \frac{40}{H}$ és $H = \frac{40}{D}$.

A zárjel között lévő számok az eddig használatban volt megjelölést jelentik

által meggyőződik, vajjon ezzel a védkötelesnek látélessége fokoztatik-e vagy sem. Ha ezen üveggel jobban képes olvasni, mint üveg nélkül, azaz ha a Snellen-féle tábla kisebb betűit megismeri, akkor rövidlátó.

Ha azonban a látélesség ezen üveg alkalmazása által némileg javult ugyan, de a rendesnél még jóval csekélyebb: ezen esetben az orvos tegyen még kísérletet a két legközelebbi 2.50 D. (16. számú) és 3.25 D. (12. számú) homorú üvegekkel és az 1.75 D. + 2.50 D. = 4.25 D. (24. számú + 16. számú = 10. számú) homorú üvegek összetételével.

Ha a védkötelesnek látélessége ezen üvegek által a rendes vagy a megközelítőleg rendes mértékre fokoztatik, a védköteles csekélyebb fokban rövidlátó és a 2-ik al-melléklet A) jegyzéke 26. tétele szerint alkalmasnak osztályozható.

Ha azonban a védköteles látélessége ezen négy szemüveg valamelyike által csupán csekély mértékben volt fokozható, az orvos kísérletet tesz, vajjon erősebb szemüveggel nem eredményezhetné-e a látélesség további fokozását az által, hogy a föntebb említett, összetett szemüvegeket, a föntebb előadott sorrendben, tartja a védköteles szeme elé, t. i. az $1.75 + 3.25$ homorú = 5.00 D. (8. számú), és $2.50 + 3.25 = 5.75$ D. (7. számú), s végre 10.00 D. = 4. számú üvegeket.

Ha a rendes, vagy a megközelítőleg rendes látélesség csupán ily erősebb (de nem az említett gyengébb) számú szemüveg által éretett el, akkor a védköteles nagyobb fokban rövidlátó; a rövidlátás foka (távpon) azon legcsekélyebb törésű számmal jelöltetik meg, a melylyel a legjobb látélesség eredményeztetett.

Netaláni túllátás esetében (Hypermetropia) a látélesség kipróbálása végett ezen láthibáknak javítása (correctioja) a sorozási helyen rendszerint nem szükséges; s ezen okból a sorozó-bizottságok domború üveggel nem is rendelkeznek.

Ugyanis még a nagyobb fokban túllátó egyének is, 20—24 éves korukban, a melyről itt szó van, rendszeren oly jó alkalmazkodási tehetséggel bírnak, hogy a távolhoz és közelhez egyaránt jól alkalmazkodnak és a tiszta látáshoz javító-üveget nem szükségelnek. A sorozási helyen tehát

egyedül a látélesség próbájának eredményéhez képest lesznek megítélendők.

A fentebb leirt eljárás által tehát az orvos már a sorozási helyen véglegesen megítélheti:

1. Azon állítólag rosszúl-látókat, a kiknél a látás kipróbálása által, az olvasási próba kellő megvilágítása mellett, a 2-ik almelléklet A) és B) jegyzékének 14-ik tétele szerint leendő osztályozásra megkívánt látélességi fok megállapított;

2. a 4'00 D. (10. szám) vagy ennél is kisebb fokú rövidlátókat, ha rövidlátásuk az 1'75 D. (24. számú), 2'50 D. (16. számú), 3'25 D. (12. számú) szemüvegek valamelyikével, vagy pedig az $1'75 D. + 2'50 D. = 4'25 D.$ (10. számú) üvegek összetételével javítható (corrigálható) volt;

3. mindazon nagyobbfokú 4'00 D. (10. szám)-on felüli rövidlátókat, a kiknek rövidlátása az 5'00 D. (8. szám), 6'00 D. (7. szám) és 10'00 D. (4. szám) összetett üvegekkel javítható volt.

Ellenben mindazon védkötelesek, — a kik valamely látzavarról panaszkodnak, s a kiknek ily fogyatkozása neméről és fokáról az orvos, a sorozási helyen, biztos ítéletet mondani nem képes, vagy a kiknél feltehető, hogy a vizsgálatra és eredményére a sorozási hely kedvezőtlen körülményei jelentékeny befolyást gyakoroltak, avagy, hogy a védkötelesnek előadásából és feleleteiből merített vélemény a valóságnak meg nem felelne, és a félrevezetésnek vagy a fogyatkozás szántszándékos nagyításának gyanúja forogna fenn, — pontos és alapos tudományos megvizsgálásuk végett az orvos által katonai kórházba küldetésre kijelölendők és csak az ott kiállított vélemény alapján lesznek véglegesen osztályozhatók.

B) Eljárás a hallás próbája eszközlésénél.

A hallás próbái zárt s lehetőleg csendes helyiségben, a susogó hangú, de nyomatékos (tisztán kimondott) beszéd segélyével eszközözendők, mely beszéd oly intenzív legyen hogy egyes szavak, rendes hallással bíró egyének által, a

szabadban, mérsékelt légrezgés és nyugodt környezet mellett, 2 méternyi távolban tisztán érthetők és utánmondhatók legyenek. S ez, zárt helyiségben, a susogó hangú és nyomatékos beszéd mellett, rendszeren 22 méternyi közepes hallási távolságnak felel meg.

A hallási képesség kipróbálásánál egyes összefüggés nélküli, lehetőleg egyenlő nyomatékkal kiejtendő szavak használandók; azonban egy és ugyanazon szónak ismétlése mellőzendő, és azon körülmény is tekintetbe veendő, hogy a magánhangzók biztosabban és nagyobb távolban értetnek meg, mint a mássalhangzók. Továbbá arra is ügyelni kell, hogy a védköteles a kimondott szavakat a szájról le ne olvashassa.

Mindegyik fül külön-külön vizsgálandó meg, akkép, hogy az egyik fülnek kipróbálása közben a másik, meg nedvesített ujjal, lehetőleg légmentesen elzárva, a vizsgálandó fül pedig egyenesen a beszélő felé fordítva legyen. Csalódások elkerülése végett, egyoldalú nagyothallásnál, fontossággal bír a rendes hallású fülnek tökéletes elzárása.

Hogy kétes esetekben arról meggyőződhesünk, vajjon a vizsgált a beszédet csupán a beteg és nem a rendes működésű füllel hallotta-e, ellenkísérlet gyanánt mindkét hangvezetéknek erős elzárása ajánlatos. Ha a beteg fülnek elzárása után a beszéd ugyanazon távolban értetik meg, mint előbb, akkor bizonyos, hogy a védköteles a rendes hallással bíró füllel hallotta a beszédet; ellenkező esetben kétségtelen, hogy a beteg fülnek elzárása előtt ezzel hallotta a beszédet.

Ha a színlelés gyanúja forog fenn, a hallási kísérletek bekötött szemekkel teendők, a mikor is arra kell ügyelni, miszerint a vizsgálandó észre ne vegye, hogy a vizsgáló orvos a maga helyét változtatja, és különböző távolságokról szól hozzá.

2-ik al-melléklet.**Jegyzéke**

azon fogyatkozásoknak, a melyek

- A) különben meglevő testi képesség mellett, a hadi szolgálatra való alkalmasságot meg nem szüntetik;
- B) a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevésbé alkalmas» avatható fel;
- C) a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják;
- D) minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek.

Megjegyzés. A C. és D. jegyzékekben **vastag betűvel** nyomtatott fogyatkozásoknál a végleges osztályozáshoz elegendő azoknak **egyszeri** megállapítása; minden egyéb, a C. és D. jegyzékekben közönséges betűvel nyomtatott fogyatkozások **ismételve** állapítandók meg, illetőleg az azokkal bíró védkötelesek **ismételve** vezetendők elő.

Tétel-szám	A fogyatkozás színhelye	A. Jegyzék. Azon fogyatkozások, a melyek különben meglevő testi képesség mellett, a hadi szolgálatra való teljes alkalmasságot meg <i>nem</i> szüntetik	B. Jegyzék. Azon fogyatkozások, a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevésbé alkalmas» avatható fel
1	I. A fejen, és pedig: a) A koponyán	A szabályos koponya nagyságától és alakjától való csekély eltérések.	
2		Csupán a fejtetőre szorító kopaszság; egyes hajatlan helyek.	Kiterjedt kopaszság.
3		Mozgatható vagy a csonthoz nőtt hegek oly helyeken, melyekre a katonai főveg nyomást nem gyakorol.	Mozgatható vagy a csonthoz nőtt hegek, melyekkel a tábori sapka még viselhető.
4		Csekély fokú csonthorpadások, az agyműködésre való káros befolyás nélkül.	
5		A védkötelest feltűnően el nem rútitó anyajegyek, és jó indulatú kis dagok.	
6	b) Az arczon		
7			

C. Jegyzék. Azon fogyatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják	D. Jegyzék. Azon fogyatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek.
A fej nagyfokú idomtalan-sága.	
Az egész hajzat maradandó hiánya.	
	A koponyacsontok egyes lényeges részeinek hiánya.
Az arczot nagy fokban elrútitó dagok és anyajegyek.	
Az arczizmoknak megrögzött s oly nagyfokú rágása, hogy általa a beszélés gátoltatik.	
Gyógyíthatlan nyálsipolyok.	

Tétel-szám	A fogyatkozás színhelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
8	c) A hallás szervén	Azon fogyatkozások, a melyek különben meglevő testi képesség mellett, a hadi szolgálatra való tejes alkalmasságot meg <i>nem</i> szüntetik	Azon fogyatkozások, a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevesbé alkalmas» avatható fel
9		A hallási képességnek mind a két fülön 6 méternyi hallási távolságig csökkenése.	Nagyot-hallás mind a két füllel, 3 méternyi hallási távolság mellett.
10		Az <i>egyik</i> fül hallási képességének 3 méter távolságig csökkenése, a másik füllel való hallásnak szabályossága mellett.	Nagyot-hallás az <i>egyik</i> füllel 1 méternyi távolságra, a másik füllel való jó hallás mellett.
11	c) A hallás szervén	I. A fejen, és pedig:	Az egyik fülkagyló teljes hiánya.
12			
13			

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Azon fogyatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmatosságot kizárják.	Azon fogyatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek.
Nagyot-hallás, mind a két füllel, 3 méternél kisebb hallási távolság mellett.	Siketség mind a két fülön.
Nagyot-hallás, az <i>egyik</i> füllel, 1 méternél kisebb hallási távolság mellett.	
A külső hangvezetékek veleszületett vagy szerzett teljes elzáródása, bár csak egyik fülön is.	
A dobhártyának maradandó átfuródása, tekintet nélkül arra, hogy az ennek okául szolgáló kórfolyam még megvan-e, vagy már bevégeződött.	
A középfülben levő, bármily alakú idült genyes lobok, ezek szövdményeivel együtt.	

Tétel-szám	A fogyatkozás székelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
		Azon fogyatkozások, a melyek különben meglevő testi képesség mellett, a hadi szolgálatra való teljes alkalmasságot meg <i>nem</i> szüntetik	Azon fogyatkozások, a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevésbé alkalmas» avatható fel
14	I. A fejen, és pedig: d) A szemeken és azok környékén	A látélesség csökkenése, ha a látélesség mindkét szemén $\frac{1}{12}$ -nyi.*	A látélesség csökkenése, ha a látélesség a jobban látó szemén $\frac{1}{12}$ -nyi, a másikon pedig legalább $\frac{1}{24}$ -nyi.
15			
16			
17			
18			

*) A látélesség foka a netán meglevő rövidlátás javítása (correc-tiója) után határozandó meg. (Lásd a jelen utasítás 4. §-a 4a) pontját.

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Azon fogyatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják	Azon fogyatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek
A látélességnek a B. alatt megjelölten alól való csökkenése, a jobban látó szemén $\frac{1}{24}$ -ra.	A látélességnek a jobban látó szemén $\frac{1}{36}$ alá való csökkenése.
A szemhéj-zéleknek állandó elfajulása. A pillaszőrök legnagyobb részének hiánya; ezeknek befelé fordulása, ha a szaruhártyát érintik.	
A szemhéjakon levő, azoknak, vagy a szemgolyónak szabad mozgását akadályozó minden elfajulás. A szemhéjak be- vagy kifordulása. A szemhéjakat mozgató izmoknak hűdése. Az egyik szemhéj lényeges részének hiánya.	
Idült könytömlő-takár, vagy könytömlő-sipoly.	
Nagyfokú szemcsés köthártyalob (Trachoma) és idült köthártya-takár. Nagyobb terjedelmű hegeképződések az egyik szemén.	A köthártyának nagy terjedelmű heges elfajulása, mind a két szemén.

Tétel-szám	A fogvatkozás székhelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
19	I. A fején, és pedig: d) A szeméken és azok környékén	Az azon fogvatkozások, a melyek különben meglevő testi képesség mellett, a hadi szolgálatra való teljes alkalmasságot meg nem szüntetik	Az azon fogvatkozások, a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevésbé alkalmas» avatható fel
20		A szaruhártya hegei és homályosodásai, az A. jegyzék 14. tétele alatt meghatározott látélesség mellett.	A szaruhártya hegei és homályosodásai, a B. jegyzék 14. tétele alatt meghatározott látélesség mellett.
21		A szemek kancsalsága, ha a kancsal szem látélessége legalább $\frac{1}{12}$, a másik szemé pedig legalább $\frac{1}{6}$ -nyi.	A szemek kancsalsága, ha a kancsal szem látélessége legalább $\frac{1}{24}$, a másiké pedig $\frac{1}{12}$ -nyi.
22			
23			A lencse pontalakú homályosodása (loboros-hályog), a B. jegyzék 14. tétele alatt meghatározott látélesség mellett.

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Az azon fogvatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják	Az azon fogvatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek
A szaruhártya kitágulása és kidudorodása (staphyloma) az egyik szemén.	
A látászél körletének felénél nagyobb kiterjedésben való odanövése a szaruhártyához vagy a lencsetekhez. Látászár. A mellső tükhártyaöv kitágulása. Veleszületett szivárványhasadék. A szivárványhártya hegei és dagadatai. A szivárványhártyának a sugárszalagtól való leválása: az egyik szemén, még ha a másik egészséges is.	
A szemek kancsalsága, ha a látélesség a B. jegyzékben meghatározottnál kisebb, vagy ha a kancsal szem szaruhártyájának széle, az egészséges szem egyenesen előre tekintésénél, a belső vagy külső szemhéjszögöt érinti.	
Szemrezgés és a szemgolyót mozgaló izmok hűdése.	
Réteges hályog.	Szürke hályog mind a két szemén.

Tétel-szám	A fogyatkozás színhelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
24	I. A fejen, és pedig: d) A szemeken és azok környékén	Azon fogyatkozások, a melyek különben meglevő testi képesség mellett, a hadi szolgálatra való teljes alkalmasságot meg nem szüntetik	Azon fogyatkozások, a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevesbé alkalmas» avatható fel
25			
26		Rövidlátás bezárólag 25 cm. (10-hüvelyk)-nyire álló lát-távpontra; egyévi önkéntesek-nél: 20 cm. (8 hüvelyk)-nyire bezárólag álló lát-távpontra; egyévi önkéntes orvosok-, gyógyszerészek- és állatorvosoknál még bezárólag 15 cm. (6 hüvelyk)-nyire álló lát-távpontra is.	Rövidlátás, 20 cm. (8 hüvelyk)-nyire álló lát-távpontra (bezárólag).
27		Túllátás, az A. jegyzék 14. tétele alatt meghatározott látélesség mellett.	Túllátás, a B. jegyzék 14. tétele alatt meghatározott látélesség mellett.
28	e) A szaglászervén	Az orrnak csekély el nem rutító alakhibái.	

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Azon fogyatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják	Azon fogyatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek
Az egyik szem hiánya. Az egyik szem vaksága, ha a másik egészséges.	Mindkét szem vaksága.
Fehér szem (festeny-hiány, albinismus).	
Rövidlátás 20 cm. (8 hüvelyk)-nél közelebb álló láttávpontra, az A. jegyzék alatt elősorolt kivételekkel.	
Túllátás, a C. jegyzék 14. tétele alatt meghatározott látélesség mellett.	Túllátás, a D. jegyzék 14. tétele alatt meghatározott látélesség mellett.
Az orrnak és üregeinek oly betegségei és ujképletei, melyek az arcot nagyon elrutítják és a beszéd érthetőségét, valamint a légzést megnehezítik. Bűzös kifolyás az orrból. Az orr részleges hiánya.	Az orrnak nagy mérvben elrutító torzképződése a beszéd és légzés jelentékeny megnehezítésével; az orr teljes hiánya.

Tétel-szám	A fogyatkozás székelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
29	I. A fejen, és pedig: n A szájon és szájüregben	Azon fogyatkozások, a melyek különben meglevő testi képesség mellett, a hadi szolgálatra való teljes alkalmasságot meg <i>nem</i> szüntetik	Azon fogyatkozások, a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevésbé alkalmas» avatható fel
30		Nyúlszáj és az ajkaknak más, nem feltűnőleg elrúgító eltorzulásai.	
31		A fogak egy részének hiánya vagy egyes fogakra korlátolt fogszű; a rágás és beszéd jelentékeny hátráltatása nélkül.	
32		A mandulák nagyobbodása.	
33			
34		Némileg az orrból hangzó nehézkes, vagy kevésbé hebegő, de mind a mellett érthető beszéd.	Jelentékenyebb dadogás, ha a beszéd még érthető.
35	II. A nyakon	A fej csekély fokú ferde állása.	
36		Dúznyak, valamint a pajzsmirigynek csekély duzzadása, vagy rajta lévő kistömlők, ha e fogyatkozások előreláthatólag még bekapcsolt egyenruhában sem gátolják a lélegzést.	
37		Csekély nyirkmirigy dagok.	

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Azon fogyatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják	Azon fogyatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek
Az arcot nagyon elrúgító nyúlszáj, az ajkak vagy a pofa nyákhártyájának nagyobb terjedelmű összenövése.	A C. alatt elősorolt fogyatkozások, ha a beszéd érthetlenné válik és a táplálkozás jelentékenyen akadályozva van.
A fogak teljes vagy majdnem teljes hiánya.	
Hasadt vagy átlukadt szájpádlás. A torok kiterjedt hegeképlete.	
A nyelv jelentékeny dagadatai és anyagvesztése, a beszélés és nyelés akadályozásával.	
Az állkapocs-izület összenövése.	
Nagyfokú dadogás. Gyógyíthatlan hangtalanság.	
A fej nagyfokú ferde állása.	
Nagy golyva.	Nagy és a lélegzést megnehezítő golyva.
A nyirkmirigyek jelentékeny megdagadása, genyedéssel vagy a nélkül. Hegyek a nyakon, melyek a mozgást jelentékenyen korlátozzák.	

Tétel-szám	A fogyatkozás székelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
38	II. A nyakon	Azon fogyatkozások, a melyek különben meglevő testi képesség mellett, a hadi szolgálatra való teljes alkalmasságot meg <i>nem</i> szüntetik	Azon fogyatkozások, a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevésbé alkalmas» avatható fel
39	III. A mellkason	Oly aránytalanságok a különben eléggé domború és széles mellkas alkatában, a melyek felöltözött állapotban fel nem tűnnek.	
40		A kulcsesont vagy a bordák csekély fokú törései, melyek gyógyulása után elferdülés maradt fenn, és a melyek a kar mozgását nem korlátozzák.	
41			
42			
43	IV. A gerincoszlopon, vállon és a medenczén.	A gerincoszlopnak a rendes iránytól való csekély eltérése, ha ez által a védköteles, felöltözött állapotban, el nem rúttatik. Ide tartozik az úgynevezett homor vagy dombor hát is.	
44	IV. A gerincoszlopon, vállon és a medenczén.	Az egyik vállnak vagy csipőnek csekély, fel nem tűnő magasabb állása.	
45	V. Azaltesten	Csekély fokú lépdag, ha a mellett az egészség észrevehetőleg megzavarva nincs.	

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Azon fogyatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják	Azon fogyatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek
A bárzsing szükülete.	A gége és légcső sipolyai.
A mellkas oly szabálytalanságai és eltorzulásai, melyek a lélegzést hátráltatják, vagy felöltözött állapotban elrúttanak.	
A kulcsesont vagy bordák oly törései, melyek a kar szabad használatát korlátozzák.	
Tüdögümőkór. Tüdőlégdag.	
A szív vagy a nagy edénytörzsek szervi hibái.	
A gerincoszlopnak rendes iránytól való nagy eltérése.	A mell vagy hát elrúttító pupossága.
Az egyik vállnak vagy csipőnek feltűnő és elrúttító magasabb állása. Valamely csigolyának nagyfokú kiemelkedése vagy ferdesége.	Hasadt hátgerincz.
Nagyobb fokú lépdagok. Dagok vagy új képletek a hasüregben.	

Tétel-szám	A fogyatkozás székelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
		Azon fogyatkozások, a melyek különben meglevő testi képesség mellett, a hadi szolgálatra való teljes alkalmasságot meg <i>nem</i> szüntetik	Azon fogyatkozások, a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevesbé alkalmas» avatható fel
46	V. Az altestén	A lágycsatornának vagy a külső lágycsatorna kitágulása, ha a belek a lágycsatornába be nem nyomulnak.	
47		Csekély aranyércsomók.	
48	VI. A nemző részekon	Egyik herének hiánya. Egyik vagy mindkét herének a hasüregben való visszamaradása, a lágycsatorna zárt volta mellett. Az egyik herének csekély fokú s nem fájdalmas megnagyobbodása; vagy annak aszálya.	Egyik vagy mindkét herének a lágycsatornában fekvése.
49		Csekély, fájdalommal tömlők az ondósinóron, vagy az ondósinór véredényeinek csekély, fájdalommal kitágulásai (ondó-visszérés); az ondóedények vagy mellékherék csekély, fájdalommal vastagodása; a borék oly eltorzulásai, melyek a herékre befolyással nincsenek és a nadrág viselését nem gátolják.	
50		Makktynszor, a vizelet akadályozása nélkül. A húgycsőnek a makk közelében való végződése.	

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Azon fogyatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják	Azon fogyatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek
Bél-előesések (sérvek) bármily nagyságnak és tartamuak legyenek is.	
Nagy aranyércsomók, végbél-előesés, végbélsipoly, repedések a végbél-nyíláson.	Természetellenes végbél-nyílás.
Hím-nőképződés, vagy a mony nagyobb részének hiánya; mindkét here hiánya, vagy erős aszálya; a here vagy mellékhere jelentékeny megnagyobbodása.	A here rossz indulatú daganatai.
Az ondósinór tömlői, ha jelentékeny nagyságot érnek el; az ondósinór véredényeinek jelentékeny és fájdalmas kitágulásai; a herének viz- vagy vérsérve.	
A húgycsőnek a mony közepén vagy tövén való végződése. Húgysipoly. Húgytarthatatlanság. Hólyagkövek.	

Tétel-szám	A fogyatkozás székhelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
51	VII. A végtagokon, és pedig: e) általában	Valamely végtagnak jelentéktelen megrövidülése vagy elgörbülése.	Azon fogyatkozások, a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevesbé alkalmas» avatható fel
52		Az egyik oldali végtagok terjedelmének, a másik oldali végtagokhoz viszonyítva, csak kevésbé észrevehető különbsége, a végtag teljesen szabad mozgáthatósága mellett és bármely helybeli kóros állapota nélkül.	Az egyes végtagok terjedelmének jelentékenyebb különbségei, azok működésének akadályozása nélkül.
53		Egyes végtagoknak rövidülés nélkül, ámbár a csőves csontoknak hossz tengelyétől való jelentéktelen eltéréssel is, gyulladt csonttörései, ezen végtagok mozgékonyságának és erejének különben teljes épségben maradása mellett.	
54			
55		Oly hegek, melyek az illető részek mozgékonyságát nem korlátozzák.	Tapadó hegek, melyek a végtagok működését nem akadályozzák.
56			

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Azon fogyatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják	Azon fogyatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek
Valamely végtag jelentékeny megrövidülése vagy elgörbülése.	Valamely végtag feltűnő eltorzulása vagy csonkulása, egy végtagnak avagy jelentékeny részének hiánya.
	Az egyik végtagnak feltűnő sorvadása, valamint tömegének jelentékeny megnagyobbodása, mely annak használatát akadályozza.
Csonthártya-, csontduzzadás és csonttörések maradandó következményei, ha a végtagok szabad mozgását akadályozzák.	Jelentékeny rövidüléssel vagy alakeltéréssel gyulladt csonttörések, melyek a végtagok használatát akadályozzák.
Izületi lob maradandó következményei (merevség, zsugor)	Az ízületek idült gyuladásai, idült ficzámok, az ízületek merevségei és zsugorai, szabályellenes ízületek, azok működésének teljes megszüntetése vagy nagyfokú akadályozása mellett.
Nagy kiterjedésű vagy tapadó hegek, melyek a végtagok mozgását gátolják.	
	Valamely végtag hűdése.

Tétel-szám	A fogatkozás székelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
57	VII. A végtagokon, és pedig: b) A felsőkön	Egy ujj valamelyik perczé- nek hiánya, a hüvelyk és a jobb mutató-ujj kivételével.	Egy ujj hiánya, elgörbülése, merevsége, a hüvelyk- és a jobb mutató-ujj kivételé- vel. A jobbkez mutató-ujja végső (köröm-) perczének hiánya.
58			Egy ujj túlszáma.
59		c) Az alsókön	Egyes lábujjak túlszáma vagy összenövése, vagy két lábujj elgörbülése és egy- másan fekvése, ha ez a járást nem akadályozza.
60	Mérsékelt térd-surlás, mér- sékelt kardlábak, továbbá a járást nem gátló s nem igen nagy fokú és el nem rútitó, hátrágörbült alsó végtagok.		
61		Mérsékelt, nem nagyon ki- terjedt és csomóképződés nélküli visszértágulatok. — Egyes csomók, csak igen csekély visszértágulattal.	

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Azon fogatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkal- masságot kizárják	Azon fogatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek
Az egyik hüvelykujj vagy a jobb mutató ujj merevsége. Valamelyik ujj nagyfokú elgörbü- lése; tenyérzsugor. Az egyik vagy másik kéz hüvelyk-ujja végső (kö- röm-) perczének hiánya. Két vagy több ujj egyes perczeinek hiánya.	Bármelyik hüvelykujj hiánya.
Két vagy több ujjnak egy- más közötti összenövése, ha ez a fegyver forgatá- sát akadályozza.	
A nagy- s a második vagy harmadik lábujj merevsége, elgörbülése avagy lényeges el- idomtalanodása. Az ujjak egymásan fekvése s túl- száma, ha ez a járást aka- dályozza. Az egyik láb nagy- vagy legalább két más ujjának hiánya. Egyik láb valamennyi ujjainak egy- más közti összenövése.	
Feltűnő, nagyon elrútitó alak- hibák, mint: nagyfokú térd-surlás, főképen az alszáraknak nagyon ki- fejlett kifelé vagy hátra görbülése.	
Jelentékeny, nagyon kiterjedt vissz- értágulatok, csomóképződéssel.	

Tétel-szám	A fogyatkozás székhelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
62	VII. A végtagokon, és pedig: c. Az alsókon	Azon fogyatkozások, a melyek különben meglevő testi képesség mellett, a hadi szolgálatra való teljes alkalmasságot meg nem szüntetik	Azon fogyatkozások, a melyekkel az illető csak a póttartalékba mint «kevésbé alkalmas» avatható fel
63		Széles láb.*)	Lapos láb (mérsekelt lúdtalp **)
64			
65	VIII. Általános természetű vagy a test különböző részein előforduló bajok és fogyatkozások		
66			A kevésbé kifejtettek nézve lásd az orvosi megvizsgálást szabályozó jelen utasítás 7. §-a 3-ik pontját.
67			
68			Idült bőrbetegségek, ha azok el nem rutitók és a test működését nem akadályozzák.

*) A széles lábnál a talp rendes vájolata és a lábhat megfelelő boltozata még megvan: a láb elszélesedése csak a láb-közép csontoknál kezdődik és az ujjak felé mindinkább növekedik, úgy hogy némelyeknél a lábujjak majdnem egyenes vonalban végződnek és a nagy ujj a kicsinél csak igen kevésse áll kiőbb. A széles láb rendszeren igen hűsös is és mozgékony-sága az ízületben nincs gátolva.

***) A lapos láb (pes planus) tulajdonképen csak kisebb fok a lúdtalpnak. Ennél a talp a láb-saroktól a lábbütyökig egészen sík lapot képez, mely egész hosszában és mindkét szélével a talajt érinti.

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Azon fogyatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják	Azon fogyatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek
A láb és alszár idült és gyógyíthatlan fekélyei, vagy ezek után maradt kiterjedt hegek, melyek könnyen és gyakran feltörnek és oly helyeken vannak, melyek a ruha nyomásának vannak kitéve.	
Teljes lúdtalp.***)	Feltünően eltorzult és járásra nem alkalmas láb (donga-, kampó- vagy lóláb).
Lábizzadás, mely által a bőr elázottnak és kisebesültnek látszik.	
	Törpe alak, az egész test elnyomorodása vagy eltorzulása.
Nagyfokú elsoványodás, általános testi gyengeség.	
Tulságos elhízottság.	
Gyógyíthatlan s a test nagyobb részére kiterjedt bőrbetegségek.	

***) A lúdtalpnál (pes valgus) azonban a lábhatúnak nemcsak hogy szabályos boltozata hiányzik, hanem már a külső lábszél felé is van fordulva, míg a belső lábszél lesüppedt és a talajt érinti. Emellett a sajkacsont nagyon kiáll, míg a külső boka eltűnik.

Tétel-szám	A fogyatkozás székelye	A. Jegyzék.	B. Jegyzék.
69	VIII. Általános természetű vagy különböző helyeken előforduló bajok és fogyatkozások.	Jó indulatú kis dagok, melyek sem a ruha viselését, sem a fegyverkezelést nem gátolják.	
70			
71			
72			
73			
74			

C. Jegyzék.	D. Jegyzék.
Azon fogyatkozások, a melyek a fegyveres szolgálatra való alkalmasságot kizárják	Azon fogyatkozások, a melyek minden szolgálatra alkalmatlanná tesznek
A szabad mozgást gátoló jó indulatú dag.	Feltűnően nagy s gyógyíthatatlan dagok és kinövések, és minden rossz indulatú ujképlet.
	Minden ütér-dag.
Csontszú és csontüszök. Torló-dási tályogok.	
Az idegrendszer minden nehéz betegségei (p. o. nyavalyatörés, Vitustáncz).	
Feltűnőleg hátramaradt szellemi fejlettség.	Minden elmebetegség.
	Süketnémaság.

Szabályzat

a hadsereg és hadi tengerészet ujonczainak és póttartalékosainak a különböző fegyver- (csapat-) nemekhez és hadseregbeli intézetekhez való kiválasztása és beosztása iránt.

1. §.

A hadsereg és hadi tengerészet ujonczainak és póttartalékosainak a különböző fegyver- (csapat-) nemekhez és hadseregbeli intézetekhez való kiválasztása és beosztása tekintetében általában megjegyeztetik.

a) «Irodai szolgálatra alkalmazhatók»-nak csak az oly védkötelesek tekinthetők, kik a megkívántató műveltségi fokon kívül a német nyelvet is szóban és írásban birják, s a kiknek számvivő altisztekké való kiképzetésük remélhető.

Ezen védkötelesek felosztásának az egyes csapattestekhez és hadseregbeli intézetekhez, minden egyes csapattest (hadseregbeli intézet) ujonczjutaléki hányadának arányában kell történnie. Ily védkötelesek 153 cmnyi testmagasságig még besorozhatók. A közelebbi határozatokat a 94. § 2. pontja tartalmazza.

b) Hogy mely kézművesek avathatók föl 153 cmnyi testmagasságig az az egyes fegyver- (csapat-) nemeknél és intézeteknél mondatik ki.

c) «Zenében jártas» alatt oly védkötelesek értetnek, a kik a hangjegyeket olvasni tudják s legalább egy hangszert játszanak.

d) A hadsereg képviselője, a fölavatottaknak csapat szerinti beosztására való előjegyzésénél, azoknak az egyes fegyver-(csapat-)nemekhez és hadseregbeli intézetekhez való testi alkalmatosságát tartozik mérlegelni. Mely alkalommal kitűnik, hogy némely védköteles a ki a 92-ik §-hoz tartozó III. mellékletnek A) jegyzékében megjelölt fogatkozások valamelyikében szenved, a mely a teljes hadi szolgálati képességet minden fegyvernemre nézve ki nem zárja, előnyösen lesz valamely lovas-, vagy valamely nem kézi, tűzfegyverrel felszerelt csapathoz, vagy végül — esetleg tekintettel a mesterségre is — valamely hadseregbeli intézethez beosztandó. Ez a hadsereg képviselőjének jól megfontolt elhatározására bízandó, melynél úgy a katonai, mint a védköteles személyes érdekeire is tekintettel kell lenni.

Egyebekre nézve a következő különösebb határozatok mérvadók:

A) Gyalogság.

Testmagasság. Legalább 155 cm. Szabók különbeni hadképesség mellett, 153 cm. testmagassággal is besorozhatók.

Testi tulajdonságok. Erőteljes, kitartást ígérő testalkat, jól kidomborodott mell, egészséges és menetelésre alkalmas lábak.

Mesterség. Minden gyalogezred a belszükségletének megfelelő számú mesteremberrel látandó el.

Különös határozatok. Az ujonczjutalék javára besorozandó valamennyi zenetudó ujonczok a gyalogsághoz osztandók be.

B) Vadász-csapat.

Testmagasság. Legalább 155 cm. Szabók különbeni hadképesség mellett, 153 cm. testmagassággal is besorozhatók.

Testi tulajdonságok. Mint a gyalogságnál; különösen testi ügyesség és éles látás.

A tiroli és vorarlbergi állítás köteleseknél nem a vadász-csapatokra nézve fennálló különös kellékek, hanem csakis a hadképességnek általános feltételei mérvadók.

Mesterség. Minden vadászászlóalj a belszükségletének megfelelő mesteremberrel látandó el.

Különös határozatok. Oly állítás-kötelesek, a kik a lövőfegyverrel már banni tudnak (lövészek), a vadászokhoz osztandók be.

C) Lovasság.

Testmagasság. Legalább 156 cm. A lovasság részére különösen szükséges kézművesek (mint szijgyártók, nyergek és szabók) különbeni hadképesség mellett, 153 cm. testmagassággal is besorozhatók.

Testi tulajdonságok. Erős testalkat, kizárásával a rövidlátóknak, rövid lábszáruknak és tulságosan nagy testsúlyal bíró ujonczoknak.

Mesterség. A lovassághoz beosztandók: rézművesek (az évi ujonczjáruléknak 7 százaléka, és pedig első sorban patkoló-kovácsok, továbbá szekér-, pörölyös- és gépkovácsok, lakatosok), szijgyártók, nyereggyártók, cipészek, szabók és famunkások.

Különös határozatok. A lóápolás körül jártas ujonczok többnyire a lovassághoz osztandók be.

A huszárokhoz magyarajkú, vagy legalább magyarul beszélő ujonczok, és csakis ha a kiegészítési viszonyok igényelnék, osztandók be más védkötelesek is. A kúnok és jászok kiválság a huszárokhoz osztandók be.

D) Tüzérség.

Testmagasság. A tábori tüzérségnél legalább 156 cm., a vartüzérségnél legalább 160 cm. A tüzérséghez különösen alkalmas kézművesek, (mint nyereggyártók, szijgyártók, szabók), ha különbeni hadképesség, 153 cmnyi testmagassággal is besorozhatók.

Testi tulajdonságok. Erőteljes testalkat, a rövidlátóknak és a nem teljesen ép és nem rendszeren működő hallási szervekkel bíró ujonczoknak kizárásával.

Mesterség. Minden hadtesti tüzérezredhez, minden nehézüteg-osztályhoz és minden vártüzér-zászlóaljhoz a saját szükségletének megfelelő számú patkoló-, szekér- és pörölykovácsok, lakatosok, nyereggyártók, kocsigyártók vagy famunkások, cipészek és szabók osztandók be. Ezenkívül a tábori és vártüzérség ujoncz-járuléka a tüzérségi hadszer-intézetek szükségletére nyereggyártókkal, kocsigyártókkal, asztalosokkal, ácsokkal, bodnárokkal, kovácsokkal, lakatosokkal, ércsodrókkal (pléhnyújtókkal) és puskaművesekkel látandók el.

Különös határozatok. A vártüzérség ujonczainak írni és olvasni tudó, vagy legalább kiképezésre alkalmas egyéneknek kell lenniök. A tábori tüzérségnek löveg-kezelési legénysége számára kijelölt ujonczok, a mennyiben az a többi csapatok és hadseregbeli intézetek szükségleteire való tekintettel lehetséges, leginkább az olvasni és írni tudók, vagy legalább a kiképezésre alkalmasak közül választandók ki.

A tábori tüzérség hajt-legénységének, úgyszintén a hegyi ütegeknél a málhásállatok vezetőinek tudniok kell a lovakkal, s az előbbieknél a mennyire lehetséges, a szekerekkel is bánni; azonban az ily jártasság mellett beosztandó legénység száma, az illető csapat (hegyi üteg) évi ujoncz-járuléknak negyed részénél többre nem terjedhet.

A hegyi ütegek számára főleg a hegyi lakók sorából veendőek az ujonczok.

E) Hadmérnöki csapatok.

Testmagasság. Legalább 162 cm. Magasabb iskolai képzettséggel bíró ujonczok, továbbá kovácsok és ácsok 155 cm-ig terjedő testmagassággal is, szabók s egyéb, a hadmérnöki csapatok részére különösen alkalmas kézművesek még 153 cmnyi testmagasság mellett is besorozhatók, ha a föltételeknek különben megfelelnek.

Testi tulajdonságok. Erőteljes testalkat; a nem teljesen

ép és nem rendszeren működő hallási szervekkel bíró ujonczok ki vannak zárva.

Mesterség. A hadmérnöki csapatokhoz beosztandók: kőművesek (az évi ujonczjárulék 10%-a erejéig), kőfaragók, kőfejtők, bányászok (10%), lakatosok, kovácsok és bádogosok (5%), ácsok, asztalosok és esztergályosok (10%), továbbá téglavetők, bodnárok, kosárfonók, mázolók, szijgyártók, cipészek és szabók, a megfelelő számban, s végül néhány gépgondozó, fűtő és villanytechnikus.

A mesterséget tudó összes ujonczok számának, a mennyire lehetséges, az évi ujonczjárulék 60%-át kell kitennie

Különös határozatok. A hadmérnök-csapat ujonczainak írni és olvasni tudó, vagy legalább kiképezésre alkalmas egyéneknek kell lenniök.

Ujonczok, kik csupán csak olaszul, oláhul vagy szlovénul beszélnek, a hadmérnöki csapathoz be nem osztandók.

F) Utászrezred.

Testmagasság. Legalább 162 cm. Magasabb iskolai képzettséggel bíró ujonczok, továbbá matrózok, hajóslegények és ácsok 155 cmnyi testmagassággal, sőt szabók és más, az utászcsapatokhoz különösen alkalmas kézművesek még 153 cmnyi testmagassággal is besorozhatók, ha az általános követelményeknek megfelelnek.

Testi tulajdonságok. Igen erős testalkat; a nem teljesen ép és nem rendszeren működő hallási szervekkel bíró ujonczok ki vannak zárva.

Mesterség. Matrózok, hajóslegények, hajóépítők, hajómolnárok, halászok és tutajosok, — a vasúti és távirdeezredek számára szükséges csónakászok kivételével és az ilyen mesteremberekből netán a hadi tengerészeti részére felosztott ujonczjutaléknak fedezése után, — feltétlenül az utászrezredhez osztandók be.

Továbbá mesterségük szerint beosztandók: ácsok, asztalosok, esztergályosok és kerékgyártók (az évi ujonczjáruléknak 20%-a erejéig), lakatosok, kovácsok, bádogosok, rás-polyozók és más vasmunkások (10%), végre bodnárok, kötél-

verők, kőművesek, favágók, mázolóok, szijgyártók, továbbá czipészek és szabók megfelelő számban.

A mesterséget tudó ujonczok számának, ha lehetséges, az évi ujonczhányad 60%-át kell kitennie.

Különös határozatok. Az utászvezred ujonczainak írni és olvasni tudó, vagy legalább kiképezésre alkalmas egyéneknek kell lenniök.

G) Vasuti és táviridai ezred.

Testmagasság. Legalább 162 cm. Magasabb iskolai képzettséggel bíró ujonczok, továbbá ácsok 155 cm.-nyi testmagassággal, a vasutépítészeti, forgalmi, gépészeti és műhelyi szolgálatban alkalmazott hivatalnokok és egyéb személyzet, úgyszintén a táviráshoz értő egyének, továbbá szabók és egyéb a vasuti és táviridai ezredhez különösen alkalmas kézművesek 153 cm.-nyi testmagassággal is, beoszthatók, ha az általános föltételeknek különben megfelelnek.

Testi tulajdonságok. Erős testalkat.

Foglalkozás és mesterség. Vizsgázott távirászok a vasuti és táviróezredhez még akkor is beoszthatók, ha az által az illető ezred ujonczjáruléka túl is haladtatik, vagy ha az illető területre ily járuléka ki sem vettetett volna is; beoszthatók továbbá ácsok, asztalosok és esztergályosok (az évi ujonczjutalék 20%-a erejéig), lakatosok, kovácsok, bádogosok, ráspolyozók és más vasmunkások (10%), kőművesek, kőfaragók, kőfejtők és bányászok (10%), továbbá töltés- és tó-ásók, bodnárok, szijgyártók, czipészek és szabók megfelelő számban, végre néhány csónakász, gépgondozó és gépfűtő.

A mesterséget tudó összes ujonczok számának, a mennyire lehetséges, az évi ujonczjutalék 60%-át kell kitennie.

Különös határozatok. A vasuti és táviridai ezred ujonczainak a német, magyar vagy cseh nyelvet beszélő, s írni és olvasni tudó, vagy legalább kiképezésre alkalmas egyéneknek kell lenniök.

H) Vonat-csapat.

Testmagasság. Legalább 156 cm. A vonat-csapatok, továbbá a vonat-hadszer-intézetek részére szükséges összes kézművesek, ha különben hadképesek, 153 cm.-nyi testmagasság mellett is, besorozhatók.

Testi tulajdonságok. Erőtéljes testalkat, de nem igen nagy testsúly.

Mesterség. Minden vonat-ezredhez a saját szükségletének megfelelő számú patkoló-, szekér- és pöröly-kovácsok, lakatosok, nyereggyártók, kerékgyártók vagy más faművesek, továbbá czipészek és szabók osztandók be. Ezenkívül a vonat-ezred ujoncz-jutalékai, a vonat-hadszer-intézetek szükségleteinek megfelelő számban kovácsokkal, lakatosokkal, pléhnyújtókkal, kerékgyártókkal, asztalosokkal és nyereggyártókkal is ellátandók.

Különös határozatok. Kiválólag a lóápolás és gondozás körül jártas és a szekérrel is bánni tudó ujonczok osztandók be a vonat-csaphoz.

Ezenkívül, tekintettel a háború idejében fölmerülő aránylag igen nagy altiszti szükségletre, ilyenekké kiképezhetők a megfelelő számban szintén beoszthatók.

A hegyi vonat-századok számára a hegyi vidékek lakói közül veendőek az ujonczok.

I) Egészségügyi csapat.

Testmagasság. Legalább 155 cm.

Szabók és egyéb az egészségügyi csaphoz különösen alkalmas kézművesek, ha különben hadképesek, 153 cm.-nyi testmagassággal is besorozhatók.

Testi tulajdonságok. Erőtéljes testalkat.

Mesterség. Az egészségügyi csaphoz a belszükségletnek megfelelő számú mesterember osztandó be.

Különös határozatok. Az egészségügyi csapatok ujonczainak kiképezésre alkalmas, s a mennyire lehet, a német

nyelvben némileg jártas egyéneknek kell lenniök. Figyelem fordítandó továbbá arra, hogy az egészségügyi csapat irni és olvasni tudó ujonczokkal is elláttassék.

Sebészek, sebészi segédek, gyógyszerészi segédek és gyakornokok, betegápolók, továbbá betegápolással, gyógyszeráru-ismével, orvosi és sebészi műszerek és készülékek készítésével hivatásszerűleg foglalkozó egyének, az egészségügyi csapatokhoz osztandók be.

K) Ruházat-kezelési intézetek.

Testmagasság. A szükséges kézművesek 153 cm.-nyi testmagassággal is bevehetők, ha az ujonczok, egyéb tulajdonságaik szerint, a katonai szolgálat követelményeinek megfelelnek.

Testi tulajdonságok. Erőteljes testalkat.

Mesterség. A ruházat-kezelési intézetekhez főképen oly ujonczok osztandók be, a kik mesteremberek gyanánt (szabók, czipészek, nyereggyártók, szijgyártók, asztalosok), valamint a raktári szolgálatra is egyaránt használhatók.

L) Had-élelmezési intézetek.

Testmagasság. A szükséges kézművesek 153 cm.-nyi testmagassággal is bevehetők, ha az ujonczok egyéb tulajdonságaik szerint a katonai szolgálat követelményeinek megfelelnek.

Testi tulajdonságok. Pékeknek és molnároknak erős testalkatuknak kell lenniök.

Mesterség. A pék és molnár mesterséget tudó egyéneken kívül, az élelmezési intézetekhez, az ujonczjutalékon belül, még a szükséges számú pintérek, kőművesek, lakatosok, czipészek és szabók is beosztandók.

M) A lótenyésztés-intézetek katonai osztályai.

Testmagasság. Legalább 160 cm. A szükségelt kézművesek, ha különben hadképesek, 153 cm.-nyi testmagasság mellett is besorozhatók.

Testi tulajdonságok. Erőteljes testalkat.

Mesterség. Szijgyártók és nyereggyártók, czipészek és szabók beosztására tekintet fordítandó.

Különös határozatok. A lótenyésztés-intézetek katonai osztályaihoz szükséges ujonczoknak a loápolásban és gondozásban lehetőleg jártasoknak kell lenniök.

Továbbá az altisztekben és őrzetőkben való aránylag nagy szükségletre is tekintettel, általában megfelelő számú kiképzésre alkalmas ujonczok, és különösen a földműves iskolai növendékek osztandók be.

N) Hadi tengerészet.

Testmagasság. 155 cm. A sorozás alá jutó hajóslegények és hajó-kézművesek, úgyszintén a belsőszükségletre megkívánható kézművesek, 153 cm.-nyi testmagassággal is bevehetők, ha egyéb tulajdonságaiknál fogva, a hadi tengerészetnél való szolgálat követelményeinek megfelelnek.

Testi tulajdonságok. A hivatásszerű tengerészek és alább a) b) c) d) betűk alatt megjelölt ujonczoknak erős testalkattal, testi ügyességgel, éles látással és rendszeren működő hallási szervekkel kell birniök.

Mesterség és különös határozatok. Az összes hivatásszerű tengerészek feltétlenül a hadi tengerészethez osztandók be és pedig tekintet nélkül korosztályuk és sorsszámukra. Ha azonban a hadi tengerészet ujonczjutaléka hivatásszerű tengerészek által nem fedeztetnék, akkor a hadsereg sorsszámrendén belől még a hadi tengerészetbe osztandók be:

- a) a gépipari szakiskolák tanulói;
- b) azon ujonczok, a kik legalább egy évig, vagy gőzhajón (akár tengeren, akár szárazföldi vizeken), vagy valamely nagyobb gőzgépes intézetben, mint gépügyelők vagy gépfűtők szolgáltak;

- c) a következő mesterségekkel foglalkozó ujonczok, úgymint: puskamivesek, gépészek, mindennemű lakatosok, kovácsok és egyéb fémmunkások, továbbá hajó-építők, vitorla-készítők, hajó-ácsok, hajó-iszkabálók, árbocz-készítők, evező-készítők, törzsök-faragók, pintérek, kádárok, asztalosok, minta-asztalosok, faesztergályosok és szijgyártók;
- d) azon ujonczok, a kik besoroztatásuk idejében, a hadi tengerészeti szergyárban vannak alkalmazva; végre
- e) a szárazföldi vizek járművein alkalmazott ujonczok, ha szolgálatuk a hadi tengerészeti szolgálatra képe sítí őket.

2. §.

A hadkiegészítési kerületi parancsnokok az ujonczoknak a különféle fegyvernemekhez és hadseregbeli intézetekhez való beosztása körül, szorosán ezen szabályok szerint tartoznak eljárni, és különösen arra is ügyelni kötelesek, hogy az egyes csapatok és hadseregbeli intézetek, az altiszteknek ifjabb sarjadék által pótolhatása végett, megfelelő számú kiképzésre alkalmas ujonczokkal láttassanak el; továbbá, hogy azokhoz az irodai szolgálatra alkalmazhatók»-nak legalább az 1. § a) pontja szerinti hányada beosztassék.

Október elején a hadtestparancsnokságok, ott a hol ez az altiszteknek ifjabb sarjadék által pótolhatására és az egyes csapattesteknek és intézeteknek egyéb szükségleteire való tekintettel, szükségesnek mutatkozik, a hadsereghez beosztott kiképzésre alkalmas ujonczokat, az irodai szolgálatra alkalmazhatókat, kézműveseket és zenészeket, a hadkiegészítési ügyekben alájuk rendelt gyalog-ezredek, külön fegyvernemek és hadseregbeli intézetek között, a felosztási kimutatások alapján, megfelelően felosztani, illetőleg kiegyenlíteni tartoznak.

Ha a hadkiegészítési viszonyok ezen kiegyenlítést meg nem engedik, a hadtestparancsnokságok az erre vonatkozó beadvány fölterjesztése mellett jelentést tenni tartoznak.

3. §.

A lovas-ezredek jogosítva vannak, hogy azon ujonczokat, a kik a lovassági szolgálatra, a lovaktól való legyőzhetlen félelem miatt, egyáltalában nem alkalmasak, a bevonulásuk napjától számítandó két hónap leforgása előtt, a hadkiegészítési tekintetben illetékes gyalogezredhez, ugyanazon sorozási évfolyamból helyettök adandó alkalmas pótlék mellett leendő áthelyeztetésük végett, a hadkiegészítési ügyekben följük rendelt katonai területi nad- (hadtest-) parancsnokságnál javaslatba hozhassák.

Hasonló eljárás követésére jogosíttatik fel a vasuti és távirdai ezred is azon ujonczokra nézve, a kik a bevonulásuk után előveendő kipróbáltatásuk alkalmával, a vörös és zöld színeket megkülönböztetni nem tudják.

UTMUTATÁS

A HONVÉDSÉG UJONCZAINAK AZ EGYES FEGY-
VERNEMEKHEZ VALÓ KIVÁLASZTÁSA ÉS BEOSZ-
TÁSA IRÁNT.

1. §.

A honvédség ujonczainak az egyes fegyvernemekhez való kiválasztása és beosztása iránt általában megjegyzetlik:

a) «Irodai szolgálatra alkalmazhatónak» csak oly védköteles tekintendő, ki a megkívántató műveltségi fokon kívül a magyar (horvát) nyelvet szóban és írásban bírja és számvivő altisztté való kiképzetésre reményt nyújt.

Ily védkötelesek a honvéd gyalogezredek és honvéd huszárezredek között aránylagosan felosztandók, és a honvédséghez testi nagyságukra való tekintet nélkül besorozhatók.

b) A honvédség számára szükséges *kézművesek* (szabók, cipészek, szíjgyártók, nyergesek, stb.) ha különben alkalmasak, testi nagyságukra való tekintet nélkül besorozhatók.

c) A közös hadsereg képviselője által az egyes fegyvernemekhez való beosztása iránt hozott határozata a felajánlás folytán a honvédséghez jutott ujonczokra nézve is tekintette veendő.

A fősorozás vagy utóállítások alkalmával lovassági szolgálatra előjegyzett ujonczok tehát feltétlenül a honvédhuszár ezredekhez osztandók be.

Az ily előjegyzések az avatási lajstrom 32-ik rovatából kivehetők.

d) Szíjgyártók, nyergesek és kovácsok testmagasságra való tekintet nélkül a honvéd lovassághoz osztandók be. Egyebekre nézve a következő határozatok mérvadóak:

A) Gyalogság.

Testmagasság: legalább 153 cm.

Testi tulajdonságok: Kitartást ígérő testalkat, jól kidomborodott mell, ép és menetelésre alkalmas lábak.

B) Lovasság.

Testmagasság: legalább 155 cm. A lovasság részére szükséges szabók és cipészek testi nagyságukra való tekintet nélkül beoszthatók, azonban lehetőleg a lovassági szolgálatra szükséges testi tulajdonságokkal birjanak.

Testi tulajdonságok: megfelelő testalkat, rövidlátók, rövid lábszárúak és túlságosan nagy testsúlylyal bíró ujonczok a lovassághoz be nem osztandók.

Különös határozványok: A lovassághoz lehetőleg a lóápolásban jártas ujonczok osztandók be.

A honvédszázár ezredekhez első sorban magyar ajku ujonczok választandók.

2. §.

A honvéd kiegészítő parancsnokságok az ujonczoknak beosztása körül szorosán a fenti határozványok szerint tartoznak eljárni és különösen arra is figyelni kötelesek, hogy a honvéd huszár-ezredek az altiszteknek pótolhatása végett megfelelő számú altiszti kiképzésre alkalmas ujonczokkal elláttassanak.

Ugyan ez áll fenn az *«irodai szolgálatra alkalmazható»* ujonczok tekintetében is.

3. §.

Hogy mely kiegészítő területekről és mily számban kapják az egyes honvéd huszárezredek ujoncaikat, az ezen utasítás VII. a) mellékletéből kivehető.

Ha az egyes kiegészítő kerületekből a kivetett szíjgyártók (nyergesek) kiállíthatók nem volnának, akkor az előljáró kerületi parancsnokságnak jelentés teendő, mely azoknak pótlását más gyalog ezredeknél netalán fölös számban levőkből saját hatáskörében elrendeli.

Nyergesek vagy szíjgyártók hiányában azonban ezek más lovassági szolgálatra alkalmas ujonczok által pótolandók.

4. §.

A honvéd huszárezred-parancsnokságok jogosítvák azon ujonczokat, kik lovassági szolgálatra a lovaktól való legyőzhetetlen félelem miatt egyáltalában nem alkalmasak, a bevonulás napjától számítandó 4 hét letelte előtt a kiegészítő ügyekben illetékes gyalogezredhez leendő áthelyezés végett az előljáró kerületi parancsnokságnál javaslatba hozni.

Az ilyképen visszahelyezett ujonczok helyett a pótlék ugyanazon sorozási évfolyamból s ugyanazon kiegészítő kerületből adandó.

Oly lovas ujonczok, kik testi tulajdonságaiknál fogva lovassági szolgálatra alkalmatlanoknak véleményeztetnek honvéd felülvizsgáló bizottság elé állítandók.

Utasítások

a cs. és kir. osztrák-magyar követségek és ügy-
nökségek számára.

1. §.

Átalában.

1. A következő szakaszokban azon eljárás tárgyalatik, melyet a cs. és kir. követségek és ügynökségek oly esetekben tartoznak követni, midőn náluk

a) az állításkötelesek valamely sorozó bizottság előtt való személyes megjelenés alóli fölmentésüket kérelmezik, vagy
b) midőn valamely állításkötelesnek, vagy valamely a hadseregben (hadi tengerészetben), vagy a honvédségben szolgáló védkötelesnek külföldön állandóan megtelepedett rokonai a védtörvény 34. §-a alapján, a család fentartói kedvezmény megadását kérik.

2. Valamely sorozó-bizottság előtt való személyes megjelenés alóli fölmentésüket csak a külföldön állandóan megtelepedett állításkötelesek, továbbá a külföldön tanuló hittanhallgatók, s végül különös tekintetbe vételt érdemlő esetekben oly egyének is kérelmezhetik, a kik külföldön hosszabb ideig, például tanulmányi czélokból, tartózkodnak (V. U. I. rész, 108. §.)

Ezen folyamodványok az említett állítás kötelesek által, legkésőbb azon év január 1-éig, a melyben állításra

fölvhivattak, a cs. és kir. képviseleti hatóságoknál nyujtandók be.

3. Külföldi tartózkodási helyén állandóan megtelepedtnek azon védköteles tekintendő, a ki

a) mint valamely általa önállóan kezelt ingatlan birtoknak, avagy üzletnek tulajdonosa, avagy bérlője, vagy pedig

b) mint a külföldön lakó hozzátartozóival hosszabb idő óta közös háztartásban élő, tartózkodik külföldön, vagy

c) ott hosszabb idő óta keresete van.

4. A hittanhallgatók által benyújtott folyamodványok minden esetben a cs. és kir. képviseleti hatóságok által tárgyalandók, a fentebb említett többi állításkötelezettek kérényei azonban csak akkor, ha betegség folytán útra kelni egyáltalában képtelenek volnának, vagy ha a legközelebbi sorozóbizottság székhelyéhez való utazást csak nagy idővesztéssel, vagy tehetségüket meghaladó költségekkel tudnák megtenni.

Ha az állításköteles tartózkodási helyéhez valamely sorozási hely közelebb fekszik, mint valamely cs. és kir. képviseleti hatóság székhelye, — az állításköteles az illető sorozó bizottság előtt tartozik megjelenni. A belföldi sorozó bizottságokkal e tekintetben a Bosznia és Hercegovinában levők egyenlőknek tartandók.

5. Nyilvánvalóan alkalmatlan állításköteleseknél a 2-től a 4-ik pontban megjelölt feltételek elesnek, és ezek folyamodványai kivétel nélkül tárgyalás alá veendők.

«Nyilvánvalóan alkalmatlanok» gyanánt csak azon állításkötelesek kezelendők, a kik a következő testi fogyatkozással bírnak, úgymint:

az egyik lábnak vagy kéznek hiánya;

mindkét szem vaksága;

siketnémaság;

hülyeség;

bíróságilag megállapított elmeháborodottság, örültség vagy bárgyuság.

6. A fentebb említett folyamodványok tárgyalása a cs. és kir. követségek hatáskörébe tartozik, s a hol ilyenek még nem volnának felállítva, illeti az ügynökségeket.

7. Mozgositás esetén az alábbi 2. és 4. §§-ban említett alkalmas és kevésbé alkalmas állítás-kötelesek, illetékes sorozó bizottságuk előtt feltétlenül azonnal megjelenni kötelesek.

2. §.

A külföldön állandóan letelepedett, továbbá a tanulmányi stb. czélekből ott tartózkodó állításkötelesek folyamodványai, a hittanhallgatók kivételével.

1. A külföldön állandóan letelepedett, továbbá a tanulmányi stb. czélekből külföldön tartózkodó állításkötelesek által, a sorozóbizottság előtt való személyes megjelenés alól kivánt fölmentés iránt benyújtott folyamodványokhoz, a cs. és kir. képviseleti hatóságok részéről jegyzőkönyv melléklendő, melynek az állításkötelesre vonatkozó következő adatokat kell tartalmaznia:

a) a vezeték- és keresztnévet;

b) a születési évet;

c) a születési helyet és országot, valamint a községet és közigazgatási járást, melyben illetőséggel bír;

d) a személy azonosság igazolását, mely megállapítottnak tekintendő:

ha a védköteles a cs. és kir. képviseleti hatóság előtt személyesen ismeretes, vagy

ha az illető utazási okmányával vagy legalább egy megbízható s a cs. és kir. képviseleti hatóságok előtt személyesen ismert tanuval igazolja magát;

e) annak igazolását, hogy az állításköteles a maga külföldi tartózkodási helyén az 1. § értelmében állandóan megtelepedtnek tekinthető, vagy hogy más tekintetbe vételt érdemlő okokból, péld. tanulmányi czélekből, tartózkodik külföldön;

f) a fogyatkozás megjelölését, melylyel az állításköteles birni vél; végül

g) a fenforgó esetre vonatkozó netaláni különös megjegyzéseket.

A jegyzőkönyv a kérelmező és a cs. és kir. képviseleti hatóság által aláírandó.

2. A folyamodó csak az orvos részére járó tiszteletdíjat tartozik lefizetni, a mélynek meghatározása a helyenként szokásos orvosi díjazásra való tekintettel, az illető cs. és kir. képviseleti hatóságra bízandó. Ezenfelül azonban folyamodó további költséggel nem terhelhető.

3. Ezen díj lefizetése után a cs. és kir. képviseleti hatóság, vagy a mellette rendes alkalmazásban álló, vagy az e végett különösen felhívandó orvos által, eszközli az állításkötelesnek megvizsgálását.

4. Az orvosi megvizsgálás a cs. és kir. képviseleti hatóság valamely tagjának, (és pedig, a hol katonai attaché van, ennek) jelenlétében, s a védtörvényi utasításnak a védkötelesnek orvosi megvizsgálására vonatkozó rendelkezései szoros megtartása mellett foganatosítandó (III. melléklet.)

5. A vizsgálat előtt, az állításköteles jelenlétében, kéznyújtás mellett és eskü gyanánt azon fogadás tételére hívja fel a cs. és kir. követség, vagy ügynökség az orvost, hogy ez a maga véleményét a legtisztább meggyőződése és lelkiismerete szerint fogja nyilvánítani.

6. Ha az orvos oly testi fogyatkozásokat vesz észre az állítókötelesben, a melyek ezt a katonai szolgálatra ideiglenesen, illetőleg a fegyveres vagy minden szolgálatra alkalmatlanná teszik, és az állítási lajstromba való visszahelyezést, vagy az abból való kitörlést vonják maguk után: erre a cs. és kir. képviseleti hatóságnak jelenlevő tagját, személyes meggyőződhetése végett, figyelmessé teszi, azután a véleményt sajátkezűleg megírja, s abban a hadkötelesnél észlelt testi fogyatkozásokat részletesen elsorolja, és hivatkozást tesz a védkötelesnek orvosi megvizsgálása tárgyában kiadott «utasítás» 2-ik almelléklete C) és D) jegyzékének illető tételeire.

7. Az orvosi lelet, a cs. és kir. képviseleti hatóság jelenlevő tagja által, a következő záradékkal látandó el:

«Az orvosi vizsgálat, jelenlétemben eszközöltetett.»

S azon esetre, ha az észlelt testi fogyatkozás a cs. é

kir. képviseleti hatóság jelenlevő tagja által is felismerhető, a záradék még a következő toldalékkal egészítendő ki:

«Az említett fogyatkozás létezéséről személyesen is meggyőződtem.»

Ha pedig a cs. és kir. képviseleti hatóság jelenlevő tagja nem ismerheti fel a testi fogyatkozást, vagy kétségei vannak az orvosi lelet és vélemény tekintetében: az utóbb érintett toldalék helyett ezen körülmény említendő meg a záradékban, és a kétségek is indokolandók.

8. Ha a megvizsgált oly testi fogyatkozásban szenvedőnek találatik, a mely őt a hadi szolgálatra alkalmatlanná teszi: az összes iratok a cs. és kir. képviseleti hatóság részéről, a cs. és kir. közös külügyi minister útján az illető honvédelmi ministerhez terjesztendők fel.

9. Ha a megvizsgált «alkalmas» vagy «kevésbé alkalmas»-nak találatik, az orvos a leletet a jegyzőkönyvbe bevezeti, a cs. és kir. képviseleti hatóság pedig utasítja, hogy jelöljön ki egy sorozóbizottságot, melynél magát a sorozásnak alávetni kívánja. A képviseleti hatóság egyidejűleg a határidőt is kitűzi, a meddig az állításköteles, különbeni büntetés terhe alatt, megjelenni tartozik, s erről neki, a sorozó bizottság előtt való igazolhatása végett (V. U. I. rész, 101. §, 6. pont) hivatalos igazolványt ad ki, melynek a tulajdonos származási s személyleírását és névaláírását is magában kell foglalnia.

A jegyzőkönyv ennek megfelelően kiegészítendő.

Az összes ügyiratok további kezelésére nézve, a 8-ik pontban mondottak irányadók.

3. §.

A külföldön tartózkodó hittanhallgatók folyamodványai.

1. A hittanhallgatóknak valamely sorozóbizottság előtt való személyes megjelenés alóli fölmentésük iránti kérelmükhöz szintén egy a 2-ik § 1-ső pontja szerint szerkesztett jegyzőkönyv csatolandó, melynek annak igazolását is tartalmaznia kell, hogy az illető külföldön tényleg hittani tudományokat hallgat.

A jegyzőkönyben esetleg azon kijelentés fölemlítendő, hogy az illető testi fogyatkozásban nem szenved.

2. Oly hittanhallgatók, a kik kijelentik, hogy testi fogyatkozásban nem szenvednek, orvosilag nem vizsgálándók meg.

Ha valamely állításköteles hittanhallgató azon okból, mert magát testi fogyatkozással bírónak hiszi, orvosilag megvizsgálendő, — annak megállapított alkalmatlansága esetében, a 2-ik § 2-iktől 8-ik pontjának határozatai alkalmazandók.

3. Ha a megvizsgált hittanhallgató «alkalmasnak», vagy «kevésbé alkalmasnak» találhatók; az ügyiratok felterjesztésére nézve a 2. § 8-ik pontjában mondottak érvényesek.

A járási tisztviselő a hivatalos úton kapott ügyiratokat; az állítási lajstrom két kivonatának csatolásával az illetékes hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz illetőleg az illetékes honvéd ezredparancsnoksághoz teszi át, a mely az avatási lajstromot két példányban, a mennyire lehetséges, kiállítani s az ekként kiegészített ügyiratokat a járási tisztviselőnek visszaküldeni tartozik.

Ez utóbbi az összes ügyiratokat az illető honvédelmi miniszterhez terjeszti fel.

Az állításköteleseknek a sorozóbizottság előtt való személyes megjelenése alóli fölmentése s a papjelölteket és papnövéndékeket megillető kedvezmény megadása fölött, ha a honvédséghez jutó állításkötelesekről van szó, a honvédelmi miniszter maga, minden egyéb esetekben azonban a honvédelmi miniszter a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg határoz.

A honvédelmi miniszter ezután az illető képviseleti hatóságot a cs. és kir. közös külügyminiszter útján az állításköteles fölesketésére s az állítási lajstrom kiegészítésére és elkészítésére utasítja. Ott, hol katonai attaché van, ezen hivatalos eljárás ez által fogatosítandó.

4. §.

A családfentartói kedvezmény iránt benyújtott folyamodványok.

1. Ha valamely állításkötelesnek a külföldön állandóan letelepedett rokonai, ennek részére a család fentartói kedvezménymegadását (V. T. 34. §) kérik, a cs. és kir. képviseleti hatóság az állításkötelest, ha szintén külföldön tartózkodik, mindenekelőtt a 2. § értelmében orvosi vizsgálatnak veti alá és a véleményt kiállíttatja. A 2. §. 1. pontja értelmében fölveendő jegyzőkönyvnek a tekintetbe veendő férfi rokonok személyazonosságának igazolását is tartalmaznia kell.

2. Ezen hatóság kötelességében áll, — ha az állításköteles «alkalmasnak» vagy «kevésbé alkalmasnak» találhatott, — a figyelembe veendő férfi rokonok keresetképeségének orvosi vizsgálat útján való megállapítása is. Erre vonatkozólag, valamint az orvosi véleménykiállítása tekintetében is, a 2. § ide vonatkozó határozatai megfelelően alkalmazandók.

3. Ha az állításköteles tekintetbe veendő férfi rokonainak orvosi megvizsgálata, tekintettel a tartózkodási hely különbözőségére, ugyanazon hatóság által nem volna fogatosítható, a cs. és kir. képviseleti hatóságok, a vonatkozó kérvény alapján, a féllel az előírt jegyzőkönyvet veszik föl. Azon jegyzőkönyvben, a mely az állításkötelessel vétezik fel, fölemlítendő azon hatóság, a melyhez a rokonok a védtörvény 34. §-a szerinti kedvezmény megadása iránti kérelmüket benyújtották, míg a rokonokkal fölveendő jegyzőkönyvbe az állításköteles tartózkodási helye, s végül a képviseleti hatóság is megjelölendő, melynél az orvosi megvizsgálata kimondatott.

4. Az állításköteles nélkülözhetetlenségére vonatkozólag előírt igazolványnak a községi előjáró s két községi tag által leendő kiállítása nem kívántatik, azon tényleges viszonyok fennállása azonban, melyekre a családfentartói igény alapítva van, olyan kiterjedésben, a mint ez a védtörvényi utasítás I. része 56. §-ában meg van szabva és a

bejelentett igény törvényes voltának megbirálásához szükséges, kellőleg igazolandó.

Ha a kérdéses viszonyok a cs. és kir. képviseleti hatóság előtt ismeretesek, ez által, különben pedig más hitelt érdemlő módon igazolandók.

5. Ha az állításköteles «alkalmatlannak» találtatik, vagy ha a belföldön tartózkodik, vagy ha az 1. § 4. pontja második bekezdése értelmében valamely sorozó bizottsághoz utasítottatik, a 2. § 8. pontja lép hatályba, s alkalmatlanság esetében esetleg a valamely sorozó bizottság előtt való személyes megjelenés alóli fölmentés iránti eljárás indítandó meg.

Ha az állításköteles alkalmasnak találtatik, a 2. § 9-ik pontjának határozmányai lépnek érvénybe azon változás alkalmazásával, hogy az illető az első utóállításnál október havában (V. U. I. rész, 102. § 3. pont) megjelenni tartozik.

6. Az oly esetekben való eljárásra nézve, midőn valamely, a hadsereghez (hadi tengerészethez) vagy a honvédséghez már besorozott egyénnek családfentartó czimén a póttartalékba való áthelyezése kéretik, az előző pontok rendelkezései találnak megfelelő alkalmazást.

7. Az ily kérvények fölött az illetékes első fokú hadkiegészítési hatóságok véleményezése után a honvédelmi minster a közös hadügyministerrel egyetértőleg, ha pedig valamely a honvédséghez jutott egyénre vonatkoznak, a honvédelmi minster egymaga határoz.

Az ujonczjutalékoknak a
k i v e-

Az osztrák birodalmi tanácsban képviselt országokban			
Hadtest-terület	A közös hadsereg és hadi- tengerészet	Az osz- trák hon- védség	Össze- sen
	évenkénti ujoncz- jutaléka		
Bécsi (2-ik hadtest)	6,943	1,174	8,117
Gráci (3-ik hadtest)	7,192	1,215	8,407
Prágai (8-ik hadtest)	7,942	1,842	9,284
Józsefstadi (9-ik hadtest)	8,562	1,447	10,009
Brünni (10-ik hadtest)	7,911	1,337	9,248
Krakkói (1-ső hadtest)	8,226	1,390	9,616
Lemberg (11-ik hadtest)	9,902	1,674	11,576
Innsbrueki (14-ik hadtest)	2,568**)	*)	2,568*)
Zárai hadparancs- nokság	1,143	198	1,186
a déldalmátországi landwehr kerület a déldalmátországi landwehr kerület	—	228	228
Összesen	60,389	10,000	70,889
*) Az 1857. évi januárius 23-iki tirol tartományi törvény szerint Tirol és Vorarlberg évenként 3,078 ujonczot tartozik kiállítani s ennél fogva a főntebb említett 2,568 ujonczon kívül még kiállít	—	510	510
Mindössze	60,389	10,510	70,899

**) A közös hadsereg tényleges ujoncz-szükségletén felül eső ujonczok azonban a tirolországi lövész-csapatokhoz (Landesschützen) osztatnak be.

Az ujonczjutalékoknak
kive-

Az osztrák birodalmi tanácsban képviselt országokban			
Hadtest-terület	A közös hadsereg és hadi tengerészet	Az osztrák honvédség	Összesen
	évi ujonczjutaléka		
Krakkói (1-es hadtest)	7,949	1,343	9,292
Bécsi (2-ik hadtest)	8,510	1,439	9,949
Gráci (3-ik hadtest)	7,192	1,215	8,407
Prágai (8-ik hadtest)	7,942	1,342	9,284
Josefstadti (9-ik hadtest)	8,562	1,447	10,009
Przemysli (10-ik hadtest)	5,866	958	6,824
Lemberg (11-ik hadtest)	8,390	1,418	9,808
Innsbrucki } Tirol és Vorarlberg	2,568**)	*)	2,568*)
14. hadtest } Felső-Austria és Salzburg	2,467	417	2,884
Zárai } a dél-dalmátországi	1,143	193	1,336
hadparancs- } Landwehr kerület nélkül			
nokság } a dél-dalmátországi			
Landwehr kerület	—	228	228
Összesen... ..	60,389	10,000	70,389
*) Az 1887. évi januárius 23-iki tirol tartományi törvény szerint Tirol és Vorarlberg évenként 3.078 ujonczot tartozik kiállítani s ennél fogva a fentebb említett 2,568 ujonczon kívül még kiállít... ..			
Fösszeg tehát	60,389	10,510	70,899

**) a közös hadsereg tényleges ujonczszükségletén felül eső ujonczok a tirolországi lövész-csapatokhoz (Landeschützen) osztandók be.

hadtest területekre való
tése.

A magyar korona országaiban.			
Hadtest-terület	A közös hadsereg és hadi tengerészet	A honvédség	Összesen
	évi ujonczjutaléka		
Budapesti (4-ik hadtest)	8,064	2,360	10,424
Pozsonyi (5-ik hadtest)	7,941	2,324	10,265
Kassai (6-ik hadtest)	7,706	2,255	9,961
Temesvári (7-ik hadtest)	7,653	2,240	9,893
Nagyszombati (12-ik hadtest)	6,165	1,804	7,969
Zágrábi } Horvát és Szlavonország	5,142	1,505	6,647
(13-ik hadtest) Fiume város és környéke	40	12	52
Összesen	42,711	12,500	55,211

Á t.

a hadsereg különleges csapattestjeinek és intézeteinek, továbbá a hadi

A mellékelt rovatokban megjelölt csapattestek és hadseregbeli intézetek (s a hadiintézetek) rendszert az alábbi hadtestek tartalékaig egésztőltek ki és pedig

	Gyalog- ezred	Tiroli vadász-ezred	Tábori vadász- zászlóalj	Dragonyos- ezred	Huszár- ezred	Dzsidás- ezred	Hadtesti tűzér- ezred	Nehéztég-osztály
	száma							száma
Krakói (1. hadtest)	10, 13, 20, 40, 45, 56, 57, 77, 90	—	4, 18	—	—	1, 2, 5, 6	1	1, 2
Bécsi (2. hadtest)	1, 14, 49, 59, 84	—	3, 10, 15, 21, 23	3, 4	—	—	2, 14	3, 4
Gráci (3. hadtest)	7, 17, 27, 47, 87, 87	—	7, 8, 9, 20, 27	5	—	—	8	5, 6
Budapesti (4. hadtest)	6, 23, 32, 53, 44, 52, 68, 69, 86	—	24	—	7, 8, 10, 18	—	4	7, 8
Pozsonyi (5. hadtest)	12, 19, 26, 48, 71, 72, 78	—	11	—	5, 9, 11	—	5, 18	9, 10, 25, 26
Kassai (6. hadtest)	5, 25, 34, 60, 65, 66, 67, 85	—	29, 32	—	3, 12, 14, 15	—	6	11, 12
Temesvári (7. hadtest)	29, 33, 37, 38, 43, 46, 61, 53, 101	—	—	—	1, 3, 4, 16	—	7	13, 14
Frégi (8. hadtest)	11, 28, 33, 78, 75, 88, 91, 102	—	6, 18, 22	2, 7, 14	—	—	6	15, 16
Józsefstadti (9. hadtest)	18, 21, 26, 42, 74, 92, 94, 98	—	1, 2, 12, 14	1, 3, 13	—	—	9	17, 18, 27, 28
Brünni (10. hadtest)	1, 3, 8, 54, 81, 98, 99, 100	—	5, 16, 17, 25	6, 12	—	—	10	19, 20
Lemberg (11. hadtest)	9, 15, 24, 30, 41, 55, 58, 80, 89, 95	—	30	9, 10, 11	—	4, 7, 8, 11, 18	11	21, 22
Nagyzebeni (12. hadtest)	2, 31, 50, 51, 62, 63, 64, 82	—	23, 28	—	2	—	12	23, 24
Zágrábi (13. hadtest)	16, 53, 70, 78, 79, 96	—	19, 31	—	—	5, 12	13	25, 26
Zárai had aranc- nokság	22	—	—	—	—	—	—	—
Innsbrucki (14. hadtest)	—	egő- szön	—	—	—	—	—	—

23

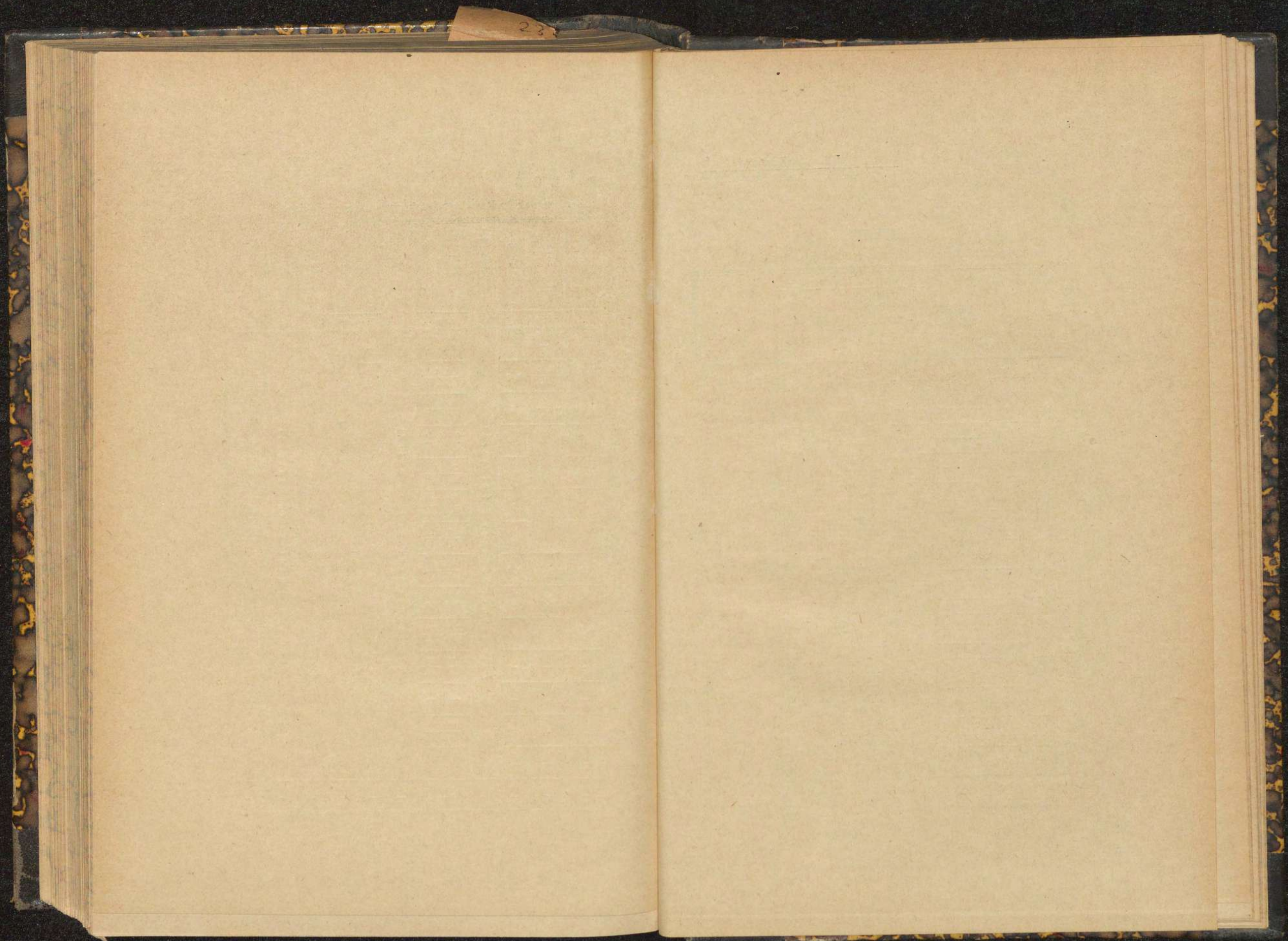
n é z e t

tengerészretek hadtesti területek szerinti rendes kiegészítéséről.

VII. melléklet
a 127. §-hoz.

Vártüzér-zászlóalj	Mérnökari zászlóalj	Utász-zászlóalj	Vasúti és táviró-erő		Egészségügyi csapat	intézetek		Hadi tengerészet	Észrevétel
			száma	Yonak-osztály		Ruházat-kezelési	Élelmezési		
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3, 4, 9	8, 3 II.	8, 5	1, 10 III.	8, 14 I.	—	—	—	—	—
9, 11	1 II.	5	14 I.	14 I.	—	—	—	—	—
1	—	1, 4	8, 4, 6 I., II.	8, 5 I., II.	—	—	—	—	—
4, 5	4, 5 II.	1	6, 12 II.	6, 12 II.	—	—	—	—	—
—	—	1	7, 12 II.	7, 12 II.	—	—	—	—	—
12	—	4	8 III.	8 III.	—	—	—	—	—
10	8, 4 I.	2, 3	8, 9 III.	8, 9 III.	—	—	—	—	—
2, 8	3 I.	3	2, 10 III.	2, 10 III.	—	—	—	—	—
4, 6, 7	1, 2 I.	5	2, 9, 11 I., III.	2, 9, 11 I., III.	—	—	—	—	—
—	—	—	12 II.	12 II.	—	—	—	—	—
—	—	—	13, 16 I.	13, 16 I.	—	—	—	—	—
12	—	4	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valamennyi hadtest területéről			—	—	—	—	—	—	—
Valamennyi hadtest területéről			—	—	—	—	—	—	—
Az illető államterületen fekvő valamennyi hadtest területéről			—	—	—	—	—	—	—
Az illető államterületen fekvő valamennyi hadtest területéről			—	—	—	—	—	—	—
Az illető államterületen fekvő valamennyi hadtest területéről			—	—	—	—	—	—	—
Valamennyi hadtest területéről			—	—	—	—	—	—	—
Az egyes csapattestekre és hadseregbeli intézetekre (s a hadi tengerészetre) évenként eső ujoncjutaléki hányadok a közös hadügyminister által kiadott szabályos kivetés-ben állapíttatnak meg.			—	—	—	—	—	—	—

23

VII a) melléklet
a védtörvényi utasítás I. részéhez.

Átnézet

a magy. kir. honvéd huszár ezredek újonczjutalékáról.

Honvéd huszár ezred	Osztály	Allomás helye	Kiegészítésére ad						Megjegyzés
			a honvéd gyalog ezred	lovassági újonczot	szabót	czípészt	szijgyártót v. nyergest	összesen	
1.	I.	Budapest	1.	93	3	3	3	102	
	II.	Jászberény	2.	93	3	3	3	102	
2.	I.	Békés-Gyula	4.	93	3	3	3	102	
	II.	Debreczen	3.	93	3	3	3	102	
3.	I.	Arad	8.	93	3	3	3	102	
	II.	Csákova	7.	93	3	3	3	102	
4.	I.	Baja	6.	93	3	3	3	102	
	II.	Kecskemét	5.	93	3	3	3	102	
5.	I.	Kassa	9.	46	2	2	2	52	
			11.	47	1	1	1	50	
	II.	Nyiregyháza	10.	46	2	2	2	52	
6.	I.	Ó-Gyala	12.	47	1	1	1	50	
			13.	47	1	1	1	50	
			15.	46	2	2	2	52	
II.	Vác	14.	47	1	1	1	50		
		16.	46	2	2	2	52		
7.	I.	Pápa	17.	93	3	3	3	102	
	II.	Zala-Egerszeg	18.	93	3	3	3	102	
8.	I.	Pécs	19.	93	3	3	3	102	
	II.	Keszthely	20.	93	3	3	3	102	
9.	I.	Marosvásárhely	21.	47	1	1	1	50	
			22.	46	2	2	2	52	
			23.	47	1	1	1	50	
II.	Segesvár	24.	46	2	2	2	52		
		25.	47	1	1	1	50		
10.	I.	Varasd	26.	46	2	2	2	52	
			27.	47	1	1	1	50	
			28.	46	2	2	2	52	
II.	Verőcze	27.	47	1	1	1	50		
			28.	46	2	2	2	52	
Főösszeg			1860	60	60	60	2040		

VIII. melléklet.
a 162. §-hoz.

Beadványok és kimutatások
lajstroma.

Az anyakönyv-vezetők és községi előjárók beadványai:

Folyó szám	és pedig	A végk. utasítás hányadik szakasza alapján?	Hányadik minta szerint?	Ki által szerkesztendő?	Kihez küldendő?	Hány példányban?	Határidő	Megjegyzés
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Kivonat a keresz- telési (születési) illetőleg az elha- lózási anya- könyvből az 18... évben született finembeliekről	15. sz.	1.	1.	anyakönyv- vezetők által	1	Október vége	Ezen anyakönyvi kivonatok az anyakönyvveze- tőknek azon év augusztus havá- ban adatnak vissza, mely az összeirottaknak az I. korosztályba való lépését meg- előzi; mire azok helyesbitendők és október végeig a község-előjáró- nakismét átadan- dók.
2	Kivonat az elha- lózási anya- könyvből az 18... született és a saját keresztelési (szü- letési) anyakönyv- ben elő nem for- duló finembeliek- ről	15. sz.	2.	2.	illetékes (ld. 15. §) anyakönyv- vezetők által	1	Október vége	Ezen anyakönyvi kivonatok az anyakönyvek ve- zetésére hivatott katonai lelke- szeknek azon év augusztus hava 1-én adat- nak vissza, mely az összeirottak- nak az I. kor- osztályba való lépését meg- előzi; mire azok helyeshi- tendők és szept- ember 1-ig a hadtest-parancs- nokságokhoz, illetőleg a hön- véd kerületi pa- rancsnokságok- hoz ismét fel- terjesztendők.
3	Kivonat a keresz- telési (születési) illetőleg a halálo- zási anyakönyv- ből az 18... év- ben született ka- tonai származásu finembeliekről	15. sz.	3.	3.	hivatott katonai lelkészek által	1	Julius 15.	Ezen anyakönyvi kivonatok az anyakönyvek ve- zetésére hivatott katonai lelke- szeknek azon év augusztus hava 1-én adat- nak vissza, mely az összeirottak- nak az I. kor- osztályba való lépését meg- előzi; mire azok helyeshi- tendők és szept- ember 1-ig a hadtest-parancs- nokságokhoz, illetőleg a hön- véd kerületi pa- rancsnokságok- hoz ismét fel- terjesztendők.
4	Kivonat a halálo- zási anyakönyvből az 18... évben szü- letett s a saját ke- resztelési (szüle- tési) anyakönyvben elő nem forduló katonai száрма- zásu finembeliek- ről	15. sz.	4.	4.	az anyakönyvvezetésre hivatott katonai lelkészek által	1	Julius 15.	Ezen anyakönyvi kivonatok az anyakönyvek ve- zetésére hivatott katonai lelke- szeknek azon év augusztus hava 1-én adat- nak vissza, mely az összeirottak- nak az I. kor- osztályba való lépését meg- előzi; mire azok helyeshi- tendők és szept- ember 1-ig a hadtest-parancs- nokságokhoz, illetőleg a hön- véd kerületi pa- rancsnokságok- hoz ismét fel- terjesztendők.

Az anyakönyv-vezetők és községi előljárók beadványai:								
Folyó szám	és pedig	A v. t. utasítás hán- yadik szakasza alapján?	Hányadik minta szerint?	Ki által szerkesztendő?	Kibez küldendő?	Hány példányban?	Határidő	Megjegyzés
1	2	3	4	5	6	7	8	9
5	Felhívása az állítás- köteleseknek az össze- írásra való jelentke- zésre	22 §	·	·	·	·	Otóber eleje	
6	Összeírási lajstroma a községben illetősé- gel bíró, 18.....évi születésű (a sorozásra felhívott mindhárom korosztálybeli) állítás- köteleseknek	24., 25., 26., 27. és 28. §§.	6	a községelőjáró által	a járási tisztviselőhöz	2	December 10	Az összeírások egyik példánya átvizsgálás után azonnal vissza- adandó a község- előjárónak.
7	Összeírási lajstroma az 18.....évben sorozás alá kerülő idegen állításköteleseknek	24., 25., 26., 27. és 28. §§.	7	a községelőjáró által	a járási tisztviselőhöz	1	December 10	
8	A «teljesen ismeret- lenek» jegyzéke	8	8			1		
9	Közzététele az állítás- kötelesek összeírási lajstromának	30 §	·	·	·	·	a meghagyás vé- tele után azonnal	

Az elsőfoku hadkiegészítési hatóságok beadványai.												
Folyó szám	és pedig	A v. t. utasítás hán- yadik szakasza alapján?	Hányadik minta szerint?	és pedig a						Határidő	Megjegyzés	
				küzigazgatási		katonai		Hadkiegészítési hatóságoké				
1	2	3	4	kiállít szer- kesztendő?	kibez kül- dendő?	hány példányban?	kiállít szer- kesztendő?	kibez kül- dendő?	hány példányban?	11	12	
10	Kivonatok a 3. és 4. folyó- számok alatti anyakönyvi ki- vonatokból.	15. §	3 és 4	·	·	·	Hadkiegészítési kerületi, illetőleg honvéd ezred parancsnokságok által			1-1	·	A járási tiszt- viselők ezen kivonatokat a község elől- járóknak kül- dik meg.
11	Utazási és mű- ködési tervezet a mozgó sorozó bizottságok szá- mára.	42. §		A törvényhatóságok által	A honvédelmi miniszterhez	1	A honvéd ezred-illetőleg a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok által	A honvédelmi miniszterhez illetőleg a hadtestparancsnokságokhoz	1	Január 10.		Ezen tervezet- hez a törvény- hatóságok ki- mutatást tar- toznak csatoln arról, hogy az egy sorozási helyekre hány hány állításkö- teles utaltat- Az utazási és működési terve- zetek elintézése (ővánhagyása) a 42. §. 8-ik pontja értelmében tör- ténik.

Az első foku hadkiegészítési hatóságok beadványai											
Folyó szám	és pedig	A vedl. utasítás hányadik szakasza alapján?	Hányadik minta szerint?	és pedig a		Hány példányban?	Hány példányban?	Hány példányban?	Hány példányban?	Határidő	Megjegyzés
				közigazgatási	katonai						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	A sorshuzás napjának közzététele	32. sz.								legalább 8 nappal a sorshuzás előtt	A sorshuzás a sorozás kezdete előtt, de nem előbb fogatósítandó, mint az az állítási lajstromoknak a sorozás kezdetéig való teljes elkészítésére nézve szükséges
13	A sorozási napok közzététele	43. sz.								?	
14	A «teljesen ismeretlenek» jegyzéke	23. sz.								A sorozás alkalmával	Ezen jegyzékek a sorozás kezdete előtt a szomszédos sorozó járásokkal és törvényhatóságokkal szelendők
15	Kimutatás az előző évi szeptember 1-től a folyó évi április 30-ig mutató sorozási eredményről	153 és 154 sz.	33							Május 10.	lásd a 32. folyó számot

Az elsőfoku hadkiegészítési hatóságok beadványai											
Folyó szám	és pedig	A v. t. utasítás hányadik szakasza alapján?	Hányadik minta szerint?	és pedig a		Hány példányban?	Hány példányban?	Hány példányban?	Hány példányban?	Határidő	Megjegyzés
				közigazgatási	katonai						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
16	Kimutatás az újonczkivetés számára, az előző évi szeptember 1-től a folyó évi június 30-ig terjedő időzokról	124 sz.	23							?	lásd a 33. folyó számot.
17	Kimutatás a hadkiegészítési kerületben illetőséggel bíró azon rendező-vezetői tisztségű önkéntesekről, kik az előző évi szeptember 1-től a folyó évi június 30-ig terjedő időszak alatt, más hadtest-területről kiküldetésre gyalogszolgákhoz, továbbá különleges fegyvernemekhez (haditengerészethez) és hadseregleti intézetekhez soroztattak be	127 sz.	25	?	?					1	Julius 15.
18	Közzététele azon besorozottaknak, kik a sorozó-járásonkénti kivétel alkalmazásával mint újonczok a honvédségbe, vagy mint fölszárnuak a pótlartalékba ajánlottak	125 sz.								1-1	Az ideiglenes zárszámok megállapítása után azonnal

Az elsőfoku hadkiegészítési hatóságok beadványai											
Folyó szám	és pedig	A v. t. utasítás hanyadik szakasza alapján?	és pedig a							Határidő	Megjegyzés
			közigazgatási		katonai		hadkiegészítési hatóságoké				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
19	Kimutatás az egyévi önkénteseknek a honvédséghez való beosztása számára	130 §.	28	7.	7.	7.				Augusztus 10.	Ezen kimutatáshoz csatolandó az állítás után besorozott és a hadsereghez beosztott azon egyévi önkéntesek névjegyzéke, kik a honvédséghez jelentkeztek. Ld. a 37. folyó számot.
20	Kimutatás az újonczok végleges számbavétele számára	131 §.	30							Augusztus 31.	Ld. a 39 a) folyó számot.
21	Közzététele azon besorozottaknak, kiknek ajánlása vagy beosztása a végleges számbavétel folytán meg volt változtatandó, továbbá a kik csak a póttartalék felosztása alapján nyertek beosztást	133 §.									

Az elsőfoku hadkiegészítési hatóságok beadványai											
Folyó szám	és pedig	A v. t. utasítás hanyadik szakasza alapján?	és pedig a							Határidő	Megjegyzés
			közigazgatási		katonai		hadkiegészítési hatóságoké				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
22	Kimutatás a fogantatott végleges számbavétel alapján az előző évi szeptember 1-től a folyó évi augusztus 31-ig mutatkozó sorozási eredményről.	153 §.	34			1					Ld. a 41. folyó számot.
23	Statistikai kimutatás a fogantatott végleges számbavétel alapján az előző évi szeptember 1-től a folyó évi augusztus 31-ig mutatkozó sorozási eredményről.	153 §.	35			1					Ld. a 41. folyó számot.
24	Átjegyzés kimutatás azokról, kik a végleges számbavétel fogantatása után a folyó évi augusztus 31-ikén utóállítás végett előjegyzésben maradtak.	153 §.	36			1				Szeptember 30.	Ld. a 41. folyó számot.
25	Felosztási kimutatás a fogantatott végleges számbavétel alapján, azokról, kik az előző évi szeptember 1-től a folyó évi augusztus 31-ig terjedő időszak alatt a hadsereg újonczjuttatásába beosztottak, kivéve a katonai képző intézetek növendékeit.	153 §.	37	7.	7.						Ld. a 42. folyó számot.

Az elsőfoku hadkiegészítési hatóságok beadványai

Folyó szám	és pedig	A v. i. utasítás hányadik szakasza alapján?	és pedig a							Határidő	Megjegyzés
			Hányadik mióta szerinti?	közigazgatási	katonai	hadkiegészítési hatóságok					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
26	Kivonat az előjegyzési könyvből azon póttartalékosokról és tartósan szabadságotlaktokról, a kik a megadott kedvezményre való igényüket igazolni tartoznak	61 sz.	14	1	1	1	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságok által			Deczember 31.	
27	Kimutatás az 18... évi decz. hó 31-én a póttartalék nyilvántartásában álló felszentelt papokról és alkalmazott lelkészekről.	153 sz.	13	1	1	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságok által			Januárus 20.	Lásd a 44. folyó számot	

A csapattestek és parancsnokságok beadványai:

Folyó szám	és pedig	A v. i. utasítás hányadik szakasza alapján?	Hányadik mióta szerinti?	Ki által szerkesztendő?	Kihez küldendő?	Hány példányban?	Határidő	Megjegyzés
28	Kimutatás azon egyévi önkéntes-jelöltekről, kik a felvételi (képesítő) vizsgálaton meg nem feleltek, vagy a vizsgálat befejezése előtt visszaléptek.		65 sz.				1	esetenként
29	Kimutatás azon egyévi önkéntes-jelöltekről, kik a felvételi (képesítő) vizsgálaton meg nem feleltek, az előző év okt. 1-től a folyó évi szeptember 30-ig terjedő időszakra nézve.		65 sz.				1	október 10.
30	Kimutatás az állományban lévő azon egyévi önkéntesekről, kiknek ezen kedvezmény az előző évi október 1-től a folyó évi szeptember végeig adatott meg.		155 sz.				1	október 31.
								Ld. a 43. folyó számot

A másodfoku h. dkiegészítési hatóságok beadványai.											
Folyó szám	és pedig	A v. t. utasítás hányszor szaksza alapján?	és pedig a							Határidő	Megjegyzés
			Hányadik minta szerint?	közigazgatási	katonai	hadkiegészítési hatóságoké	ki által szerkesztendő?	kihez küldendő?	hány példányban?		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
31	Kivonatok a 3. és 4. folyó számok alatti anyakönyvi kivonatokból	153 és 154	3 és 4	./.	./.	./.	A hadtest-, illetőleg honvéd kerületi parancsnokságok által	A hadtest-, illetőleg honvéd kerületi parancsnokságok által	A hadtest-, illetőleg honvéd kerületi parancsnokságok által	1	Ld. a 10. folyó számot
32	Összesített kimutatás a 15. folyó szám alatti beadványról	153 és 154	33				A hadtest-parancsnokságok által	A közös hadügy-ministerhez	1	Május 20.	
33	Ujonez-kivetés a 16. folyó szám alatti beadvány kapcsán	124	23				A hadtest-parancsnokságokhoz	A hadkiegészítési kerületi parancsnokságokhoz	1		A járási tisztviselők a törvényhatóságok útján, s a honvéd parancsnokságok a honvédelmi minisztériumtól kapják az ujonez-kivetést

A másod-foku hadkiegészítési hatóságok beadványai												
Folyó szám	és pedig	A v. t. utasítás hányszor szaksza alapján?	és pedig a							Határidő	Megjegyzés	
			Hányadik minta szerint?	közigazgatási	katonai	hadkiegészítési hatóságoké	ki által szerkesztendő?	kihez küldendő?	hány példányban?			ki által szerkesztendő?
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
34	Összesített kimutatás az ujonez-kivetés számára	124	24	./.	./.	1				1	A pozsonyi, kassai, tomesvári, magy-szebeni és zágrábi hadtest-parancsnokságok az összesített kimutatást mellékleteivel együtt a budapesti hadtest-parancsnoksághoz küldik.	
35	Csapatonkénti ujonez-kivetés (csapatok szerint)	127	26		./.	./.	A hadtest-parancsnokságok által			1-1	./.	
38	Csapatonkénti ujonez-kivetés (hadkiegészítési kerületek szerint)	127	27									
39	As egyévi önkéntesek beosztása a honvédséghez a 19. folyó szám alatti beadvány kapcsán	130	28	./.	./.	./.				1	./.	A kiegészített névlistákkal

TARTALOM.

	Lap
1889. évi VI. törvénycikk a véderőről	5
1888. évi XVIII. törvénycikk tartalékosoknak és póttartalékosoknak béke idején tényleges szolgálattételre kivételes visszatartása, illetve behívása tárgyában	61

**Utasítás a véderőről szóló 1889-ik évi VI. törvénycikk
végrehajtása tárgyában.**

I. RÉSZ.

*A közös hadsereg s hadi tengerészet és a honvédség
kiegészítése.*

ELSŐ FEJEZET.

A hadkiegészítési ügy szervezete.

1. §. A monarchia mindkét államának hadterületi felosztása	65
2. §. Hadkiegészítési hatóságok	66
3. §. A hadkiegészítési hatóságok hatásköre	67

MÁSODIK FEJEZET.

*A védkötelezettség és annak tagozása. Kötelezettség hadi czélokra
szükségelt másnemű szolgálatokra.*

4. §. Védkötelezettség	68
5. §. A szolgálati kötelezettség általában	68
6. §. Az önkéntes szolgálati kötelezettség	70
7. §. Az egyévi önkéntesek szolgálati kötelezettsége	71
8. §. A szolgálati kötelezettségnek büntetésképen való meghosszabbí- tása	72
9. §. A póttartalék és a tengervéd némely csoportjainak szolgálati kötelezettsége	73

	Lap
10. §. A bevándoroltak véd- és szolgálati kötelezettsége...	74
11. §. A szolgálati idő kezdete és vége...	75
12. §. A póttartalék nyilvántartása...	75
13. §. A népfölkelési kötelezettség...	76
14. §. Kötelezettség a hadi célokra szükségelt másnemű szolgálato- tokra...	76

HARMADIK FEJEZET.

A védkötelesek összeírása és az újonczállítási előmunkálatok.

15. §. A védkötelesek összeírása az anyakönyvvezetők részéről	77
16. §. Az állítási kötelezettség általában	79
17. §. A bevándoroltak állítási kötelezettsége	80
18. §. Illetőség az állítási kötelezettség teljesítése tekintetében	81
19. §. Az állításra kötelezettek nősülésének tilalma	81
20. §. Az újonczállítási előmunkálatok általában	82
21. §. Az első korosztálybeli állításra kötelezettek összeírása az anya- könyvvezetők által	83
22. §. Az állításra kötelezettek felszólítása az összeírás végett való jelentkezésre	84
23. §. Az állításra kötelezettek jelentkezése az összeírásra	85
24. §. Az állításra kötelezettek összeírása a községelőjáróság által általában	86
25. §. Az állításra kötelezettek összeírása a községelőjárók által különösen	87
26. §. A szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett kedvezmények iránti folyamodványok benyújtása	89
27. §. Az illetékes sorozójáráson kívül leendő állíttatás megengedése iránti folyamodványok	90
28. §. A községenkénti összeírás befejezése	92
29. §. A községenkénti összeírások megvizsgálása és kiegészítése a járásai tisztviselők által	93
30. §. Az összeírásoknak a községekben való kihirdetése	94
31. §. Eljárás az összeírás következtében benyújtott följelentések tekintetében	95
32. §. Sorshúzás, utósorshúzás	96
33. §. A sorshúzási lajstrom	98
34. §. A sorshúzás végrehajtása	98
35. §. Az utósorshúzások végrehajtása	99
36. §. Az állítási lajstrom általában	100
37. §. Az A) állítási lajstrom	101
38. §. A B) állítási lajstrom	103
39. §. A C) állítási lajstrom	104
40. §. A C) állítási lajstrom kiegészítése a következő korosztályokban való állítás tekintetében	105

	Lap
41. §. A sorozó bizottság szervezése...	107
42. §. A mozgó sorozó bizottságok utazási és működési tervezeté- nek megállapítása	109
43. §. Az újonczállítási napok közhirré létele...	110

NEGYEDIK FEJEZET.

A szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében való kedvezmények.

44. §. Általában	112
------------------	-----

A papnövendékek és papjelöltek, felszentelt papok és alkalmazott lelkészek kedvezménye.

45. §. A kedvezményre való igény s annak nevei	113
46. §. A kedvezményért való folyamodás s a kedvezmény megadása	115
47. §. Kifogások és felebbezések	117
48. §. A kedvezmény további fennállásának igazolása. A kedvez- mény elvesztése és megszüntetése	119
49. §. A felszentelt papok, az alkalmazott lelkészek és segédlelké- szek kedvezménye	120

A tanítójelöltek, tanítók és tanítóképezdei növendékek kedvezménye.

50. §. A kedvezményre való igény, a kedvezmény nevei, érvénye- sítése és megadása	122
51. §. A kedvezmény további fennállásának igazolása, a kedvezmény elvesztése és megszüntetése	124
52. §. A tanítóképezdei növendékek kedvezménye	125

Az öröklött mezei gazdaságok birtokosainak kedvezménye.

53. §. A kedvezményre való igény és annak megadása	126
54. §. A kedvezmény további fennállásának igazolása, a kedvez- mény elvesztése és megszüntetése	130

A családi tekintetektől való kedvezmény.

55. §. A kedvezményre való igény	131
56. §. A folyamodványok benyújtása és felszerelése	135
57. §. A kedvezmény megadása	138
58. §. Kifogások és felebbezések	142
59. §. A kedvezmény további fennállásának igazolása; a kedvez- mény elvesztése és megszüntetése	144
60. §. A családi tekintetektől való tartós szabadságolás	145
61. §. A kedvezmények alapján a póttartalékba beosztott, vagy tar- tósan szabadságolt egyénekről, továbbá a póttartalék nyilván- tartásában álló lelkészekről vezetendő előjegyzés	147

ÖTÖDIK FEJEZET.

Az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye.

	Lap
62. §. Általános szabályok	149
63. §. Az ezen kedvezményre való igénynek általános föltételei	150
64. §. A tudományos képzettség igazolása	151
65. §. A tudományos képzettség igazolása felvételi vizsga által	153
66. §. Az egyévi önkéntes szolgálatra képesítő vizsga terjedelme	156
67. §. Az egyévi tényleges szolgálat a saját és az állam költségén	158
68. §. A csapattest választása	160
69. §. A folyamodványok benyújtása és okmányolása	162
70. §. A kedvezmény megadása	165
71. §. Felebbezések	172
72. §. A katonai állományhoz tartozó egyévi önkéntesek tényleges szolgálatának elhalasztása	172
73. §. Egyévi önkéntesek igénye a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett valamely más kedvezményre	174
74. §. Az egyévi tényleges szolgálat a hadi tengerésznél	174
75. §. Az egyévi tényleges szolgálat a katonai igazgatási szakoknál	176
76. §. Az orvosi, gyógyszerészi és állatorvosi minőségben teljesítendő egyévi tényleges szolgálat kedvezménye	177
77. §. A kedvezmény elvesztése bírói elítéltetés következtében	184

HATODIK FEJEZET.

Az állítási, továbbá a véd- és a szolgálati kötelezettség alól való kibúvás megszüntetésére vonatkozó szabályok. — Eljárás.

78. §. Általában	186
79. §. Igazolatlanul késedelmes megjelenés az újonczállításon (felülvizsgálaton)	188
80. §. Az állítás elől való szökés	189
81. §. A védkötelezettség alól való kibúvás ravasz fondorlatok által	191
82. §. Ravasz fondorlatok a szolgálati kötelezettség tekintetében megengedett valamely kedvezmény elnyerése céljából	192
83. §. Szándékos öncsonkítás	193
84. §. Büntető eljárás; elévülés	194
85. §. A büntetéspénzek hova fordítása; a behajthatatlan pénzbüntetések átváltoztatása	196
86. §. Különös rendelkezések a katonai bírói hatóság alatt álló személyekre vonatkozólag	196

HETEDIK FEJEZET.

Állítás és besorozás (felavatás.)

87. §. A sorozó bizottság ügyrendje	198
88. §. A sorozó bizottság tagjainak teendői	200

	Lap
89. §. Az állításra kötelezettek külföldre való utazásának korlátozása	202
90. §. Az állításra kötelezetteknek a sorozó bizottság elé vezetése	202
91. §. A testmagasság megmérése	203
92. §. Az állításra kötelezettek orvosi megvizsgálása	204
93. §. Az állításra kötelezettek kórházba küldése megfigyelés vagy gyógyítás végett	206
94. §. Az állításra kötelezettek osztályozása és a sorozó bizottság határozatai a hadképesség tekintetében	207
95. §. A besorozottak beosztása a hadseregbe (hadi tengerészetbe) és a honvédségbe	212
96. §. A besorozottaknak a csapatok szerinti beosztásra való előjegyzése	213
97. §. Eljárás a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett kedvezmények megítélése és megadása körül	215
98. §. Az állítási lajstrom vezetése	215
99. §. Az avatási jegyzőkönyv vezetése. Az ajánlati lapok kiállítása	217
100. §. A besorozottak fölesketése	219
101. §. Állítások megkeresés útján	220
102. §. Utóállítások általában	223
103. §. A fősorozásról távolmaradottak utóállítása	224
104. §. Az utóállítási lajstromok kiállítása	225
105. §. Utóállítandók kérelmei a szolgálati kötelezettség teljesítése körüli valamely kedvezmény és az egyévi tényleges szolgálat kedvezménye iránt	226
106. §. Az utóállítások végrehajtása	226
107. §. Eljárás az utóállítás végrehajtása után	227
108. §. Eljárás a külföldön tartózkodó állításkötelesek irányában	227
109. §. A távollévők névjegyzéke	228
110. §. Ellenőrzés az állításkötelezettség teljesítése tekintetében	229
111. §. Újonczállítási költségek	230

NYOLCZADIK FEJEZET.

Felülvizsgálat.

112. §. Általában	232
113. §. A vegyes felülvizsgáló bizottságok szervezete	233
114. §. A vegyes felülvizsgáló bizottság hatásköre	234
115. §. Felülvizsgálati lajstromok és igazolványok	235
116. §. A vegyes felülvizsgáló bizottság elé való vezetés	236
117. §. A vegyes felülvizsgáló bizottság határozatai	237
118. §. A felülvizsgálati lajstromok stb. vezetése	241
119. §. A felülvizsgálati lajstromok szétküldése és a határozatok végrehajtása	242
120. §. Ministeri felülvizsgálat	244
121. §. Felülvizsgálati költségek	245

KILENCZEDIK FEJEZET.

Az újonczjutalékok és póttartalék kivétele, végleges számbavétel.

122. §. A hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség évi újonczjutaléka	Lap 246
123. §. Az újonczjutalékok kivétele a hadtesti területekre	246
124. §. Az újonczszükségletnek sorozó járások szerinti kivétele	247
125. §. Ajánlása és beosztása az újonczjutalék részére besorozottaknak	250
126. §. A póttartalék részére közvetlenül besorozottak beosztása a hadsereghez és a honvédséghez	252
127. §. A hadsereg (hadi tengerészet) újonczainak csapatonkénti kivétele	253
128. §. A hadsereg póttartalékosainak csapatonkénti kivétele	256
129. §. A hadsereg (hadi tengerészet) újonczainak és a hadsereg póttartalékosainak csapatonkénti beosztása	256
130. §. Az egyévi önkéntesek beosztása a honvédséghez	257
131. §. Az újonczjutalékok végleges számbavétele általában	261
132. §. Az újonczjutalék végleges számbavételének fogatosítása	262
133. §. Az elsőfokú hadkiegészítési hatóságok teendői a végleges számbavétel alapján	267
134. §. Újonczkivétel mozgósítás esetén	269
135. §. Pót-legényállítások az újonczjutalékokban mutatkozó hiányokért	270
136. §. Jóbavételek az újonczjutalékok részére	273

TIZEDIK FEJEZET.

Az állományba nem vett újonczok és póttartalékosok személyi viszonyai; az állománybavétel.

137. §. Az állományba nem vett újonczok és póttartalékosok	276
138. §. Az állományba nem vett újonczok és póttartalékosok nősülése	276
139. §. A polgári bírósági büntető ítéletek közlése	277
140. §. Az állománybavétel	277

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

A hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség katonai képzőintézeteki növendékeinek felavatása és állománybavétele.

141. §. Általában	278
142. §. Felavatásuk és állománybavételük	280
143. §. Tényleges szolgálati kötelezettség	281
144. Rendelkezések az idő előtt kilépett növendékekre vonatkozólag	282

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Önkéntes belépés.

145. §. Általában	283
146. §. Az önkéntes belépéshez szükséges igazolványok	284
147. §. Az önkéntesek jelentkezése és felavatása	285

148. §. A felavatásnak okmányolása, jegyzőkönyvbe foglalása és a hadkiegészítési hatóságok értesítése	289
149. §. Külföldiek belépése a hadseregbe (hadi tengerészetbe)	290
150. §. A hivatásszerű hadapródokul való fölvételért folyamodók önkéntes belépése	291
151. §. Tengerészjelölteknek fölvétele a hadi tengerészetbe	292

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Beadványok.

152. §. Általában	295
153. §. A hadsereg hadkiegészítési hatóságainak beadványai	295
154. §. A politikai hadkiegészítési hatóságok beadványai	297
155. §. A hadsereg (hadi tengerészet) és a honvédség csapatstestjeinek beadványai	297

Minták.

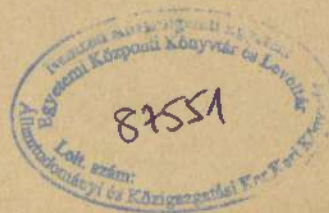
1. minta a 15. §-hoz. A kereszteleési (születési), illetőleg az elhalálozási anyakönyvnek az 18..... évben született fiúkról szerkesztett kivonata	301
2. " " 15. " Kivonat az elhalálozási anyakönyvből az 18..... évben született, s a saját kereszteleési (születési) anyakönyvben elő nem forduló fiúkról	302
3. " " 15. " Kivonat a kereszteleési (születési), illetőleg a halálozási anyakönyvből az 18..... évben született katonai származású fiúkról	303
4. " " 15. " Kivonat a halálozási anyakönyvből az 18..... évben született, s a saját kereszteleési (születési) anyakönyvben elő nem forduló katonai származású ifjakról	304
5. " " 23. " Igazolvány az állításköteleseknek beiratásuk végett való jelentkezéséről	305
6. " " 24. " Az 18..... évi születésű és a községben illetéssel bíró állításkötelesek összeirási lajstroma	306
7. " " 24. " Az 18..... évben sorozás alá kerülő idegen állításkötelesek összeirási lajstroma	308
8. " " 24. " A «teljesen ismeretlenek» lajstroma	310
9. " " 33. " A sorshúzási lajstrom	311
10. " " 36. " C) állítási lajstrom	314
11. " " a 46., 50., 53., 57. és 60. §-okhoz. Igazolvány a védkötelezettség teljesítése tekintetében megengedett kedvezményben lett részesítéséről	316

	Lap
12. minta a 49. §-hoz. Igazolvány a fölszentelt papoknak, alkal- mazott lelkészeknek stb. a póttartalék nyil- vántartásába lett fölvételéről	317
13. « az 56. « Családi értesítő	319
14. « a 61. « Előjegyzési könyv azon póttartalékosokról és tartósan szabadságoltakról, a kik a szol- galmi kötelezettség teljesítése tekintetében megadott kedvezményre való címök fenn- állítását igazolni tartoznak	330
15. minta a 61. §-hoz. Előjegyzési könyv a póttartalék nyilvántar- tásában álló fölszentelt papokról, alkalma- zott lelkészekről stb.	322
16. « « 65. « Személyazonossági bizonyítvány az egyévi önkéntesi szolgálatra képesítő vizsga lelehe- tése végett	324
17. « « 65. « Bizonyítvány az egyévi önkéntességre ké- pesítő vizsgáról	325
18. « « 69. « Belépési bizonyítvány az egyévi önkéntes- jelöltek számára	327
19. « « 99. « Avatási lajstrom... ..	329
20. « « 99. « Ajánlati lap	330
21. « « 109. « A «távollevők jegyzéke»	332
22. « « 124. « Előjegyzési könyv a besorozásokról, az el- rendelt pót-legényállításokról és jobbvéte- lekről... ..	334
23. « « 124. « Kimutatás az újonczkivetéshez	336
24. « « 124. « Összesített kimutatás az újonczkivetéshez	338
28. « « 130. « Kimutatás az egyévi önkénteseknek a hon- védséghez való beosztásáról	341
29. « « 130. « Összesített kimutatás az egyévi önkénte- seknek a honvédséghez való beosztásáról	342
30. « « 132. « Kimutatás a végleges számbavételről... ..	344
31. « « 146. « Belépési bizonyítvány... ..	350
32. « « 146. « Beleegyező nyilatkozat az önkéntes belé- péshez	351
41. « « 155. « Kimutatás az 18. évben megadott egyévi önkéntesi kedvezményekről a hadseregnél	354
42. « « 155. « Kimutatás az 18. évben megadott egy- évi önkéntesi kedvezményekről a hadi ten- gerészetnél	356

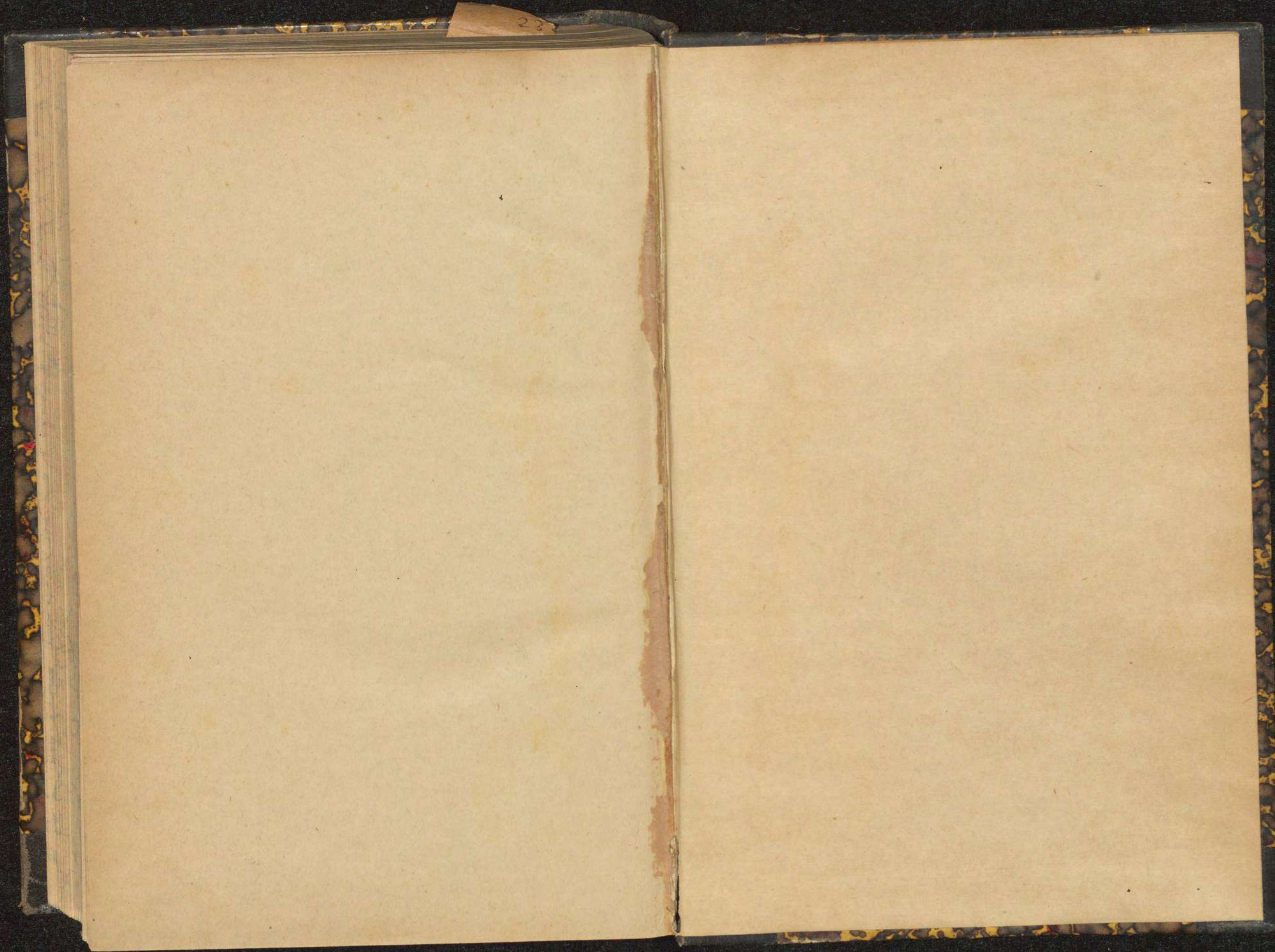
Mellékletek.

I. melléklet az 1. §-hoz. Az osztrák-magyar monarchiának had- testi területekre és hadkiegészítési kerületekre való felosztása	359
---	-----

I. a) « az 1. §-hoz. A magyar királyi honvéd gyalogezredek kiegészítő kerületeinek beosztása	395
I. b) « az 1. §-hoz. Kimutatás a magyar korona országainak sorozó járásairól és azok újonczállítási székhelyei- ről, úgyszintén a sorozó járásoknak a hadkiegészítési kerületekbe és a honvéd feldandárok kiegészítési te- rületébe való beosztásáról	397
I. c) « a 3. és 112. §-okhoz. A magyar korona országaiiban szervezett állandó vegyes felülvizsgáló bizottságok székhelyeinek és területi körének kimutatása	417
II. a) « a 64. §-hoz. Kimutatás a főgymnasiumokkal és fő- reáliskolákkal az egyévi önkéntesi kedvezmény te- kintetében egyenjogositott belföldi tanintézetekről	425
II. b) « a 64. §-hoz. Kimutatás azon tanintézeteknek, melyek a védtörvény 25-ik §-a első bekezdésének b) pontjáb- an megjelölt kedvezmény tekintetében, valamely nyolcz osztályú nyilvános középiskolával egyenjogu- aknak tekintetnek	433
III. « a védtörvényi utasítás 92-ik §-ához. Utasítás a véd- kötelesek orvosi megvizsgálata tárgyában	435
IV. « a védtörvényi utasítás 96-ik §-ához. Szabályzat a hadsereg és hadi tengerészet újonczainak és póttar- talékosainak a különböző fegyver- (csapat-) nemek- hez és hadseregbeli intézetekhez való kiválasztása és beosztása iránt	481
V. « a védtörvényi utasítás 108. §-ához. Utasítások a cs. és kir. osztrák-magyar követségek és ügynökségek szá- mára	493
VI. « a 123. §-hoz. Az újonczjutalékoknak a hadtest-terü- letekre való kivétele	503
VII. « a 127. §-hoz. Átnézet a hadsereg különleges csapat- testeinek és intézeteinek, továbbá a hadi tengerészet- nek hadtesti területek szerinti rendes kiegészítéséről	505
VIII. « a 152. §-hoz. Beadványok és kimutatások lajstroma	507

23

23

6000 -

Muzedlis

NKE EKK KTK Kari Könyvtár

00073472

V2s

2017-02

Hadbróváry

